

100 ÅR
OG
LIKE
LEKEN

Utgivers navn: Studentersamfundets Interne Teater
Adresse: Studentersamfundet i Trondhjem, Elgesetergt. 1
7030 Trondheim
E-post: sit-styret@samfundet.no
URL: <http://sit.samfundet.no>

Trykt av Tapir Uttrykk

 tapir uttrykk

ISBN 978-82-303-1677-1

100 ÅR
OG
LIKE
LEKEN

1910-2010
STUDENTERSAMFUNDETS INTERNE TEATER

REDAKTØR OG HOVEDFORFATTER : Ragnhild Lian Solbak
BILDEREDAKTØR: Mari Anne Bjørkmann
ILLUSTRASJONER: Marita Pedersen
LAYOUT: Eirik Brenne Torsethuagen og Silje Aurora Løkken

FORFATTERE:

Truls Gjestland/Trond Toftevåg - Preludium
Ragnhild Lian Solbak - SITs fødsel, UKErevyene, Forestillinger
Mari Raunsgard - SITs indre liv
Endre Skjåk - Supperevyen, Den Gyldne Kat
Maria Stephansen - Barneteater, Nattforestillingen
Signe Braut - Knausforestillinger
Kristofer Blindheim Grønskag - SIT som institusjon
Ingrid Snustad/Tori Mæhlum - Festtale fra SIT 2010
Are Moa Gausen/Sigmund Østtveit Størset - Dovre

FORORD

FORFATTERNES FORSVARSTALE

”Å skrive Studentersamfundets i Trondhjems historie er en oppgave så vanskelig, at den som gjør det har krav på å behandles på mildeste måte”. Nå er det ikke Studentersamfundet i Trondhjem denne boken skal handle om, men vi føler at Kristian Gleditsch ord fra 1935 er minst like aktuelle når det kommer til hundreårsboken for Studentersamfundets Interne Teater (SIT).

SITs jubileumsbok er et umulig prosjekt som har blitt mulig gjennom hardt dugnadsarbeid, idiotisk stahet, aldri så lite stormannsgalskap og sterk kjærlighet til SIT. 100 år med tradisjon og nyskaping, gjøgleri og magi, suksesser og nedturer, skal for første gang i SITs historie samles mellom to permer. Alle som har hatt et kjærlighetsforhold til SIT vet at det er en enorm oppgave. Kildeutvalget er preget av hva og hvem vi har hatt for hånden, og kan derfor virke tilfeldig. Boken vil inneholde feil og mangler, og det er slettes ikke sikkert at alt vi har skrevet stemmer overens med det som leseren oppfatter som sannheten. Men er det noe vi har lært i denne prosessen, så er det at SIT sjelden er helt enige med seg selv. Meningene om hva som egentlig skjedde, og hvorfor det skjedde, er forskjellige og ofte svært sprikende. Slik har det kanskje alltid vært. Men det som alle kan enes om, er at livet på “hybelen” og tiden i SIT var helt spesiell. Og noen av oss kan slettes ikke se for oss livet vårt uten *vår tid* i Studentersamfundets Interne Teater. En tidligere teatersjef har uttalt at “noen ganger glemmer jeg hvor godt og intenst livet var den tiden man “bodde” på Samfundet. Men enda i dag får lukten av våt høst og lyden av tørre blader mot fortauet meg til å kjenne et ekko av UKA-kribling nederst i magen...” Denne boken er skrevet for alle de som noen ganger glemmer, og alle de som aldri kan glemme, sin studenttid i Trondhjem¹ og i Studentersamfundets Interne Teater.

Jubileumsboken er blitt til ved iherdig dugnadsarbeid. Den er preget av mangfoldighet, på samme måte som SIT er det, og de ulike stemmene forteller om SIT fra ulike vinkler. Da vi startet arbeidet med boken ønsket vi oss historier og bilder fra alle epoker. Vi har fått mye, og skulle gjerne ha brukt alt – men det var det dessverre verken tid eller plass til.

Det er mange som har satt sitt preg på SIT gjennom tidene, og mange hadde fortjent et eget kapittel – men det er SIT sin historie som er skrevet. Vi har derfor valgt å legge liten vekt på enkeltpersoner i vår gjennomgang av SITs historie, men det betyr ikke at de som har blitt nevnt i boken er viktigere enn alle de som ikke har det.

I den forbindelse er det på sin plass å sende en takk til alle de som har gjort denne boken mulig, med andre ord alle de som har gjort SIT til SIT. Boken ville verken hatt innhold eller vært av interesse hvis det ikke var for alle de som gjennom 100 år har gitt av seg selv og sin tid for å skape, utvikle og videreføre det SIT som vi alle har nytt godt av. Denne boken hadde heller aldri nådd trykken uten støtte fra mange gode hjelpere. De er for mange til å takkes hver for seg, derfor har vi i god SIT-tradisjon laget en “Takk

¹ Trondhjem eller Trondheim? I dag heter studentbyen Trondheim, men da Studentersamfundets Teater ble stiftet het den Trondhjem. Derfor vil byen bli omtalt som Trondhjem i bokens to første kapitler.

til-liste” bakers i boken, men noen skal likevel nevnes spesielt. Vår hjerteligste takk går til Truls T. Gjestland, Trond “Toftis” Toftevaag, Idar Lind, Ralph Bernstein og Eivind Vrålstad for uvurderlig hjelp, god oppfølging og viktig oppmuntring. Vi benytter også anledningen til å takke Fotogjengen og alle andre som har bidratt med sine bilder av SITs liv og virke.

Denne forsvarstalen vil avsluttes med et lite dykk i revyhistorien: DE GUSTIBUS NON EST DISPUTANDUM skrev forfatterkollegiet til “Gustibus” i sitt revyhefte, fritt oversatt betyr det at smak og behag ikke kan diskuteres. Kanskje faller boken i smak, kanskje gjør den det ikke. Vi stiller oss uansett bak disse kloke ord og har i likhet med forfatterkollegiet fra 1953 tatt våre forhåndsregler for eventuelle klager. På toppen av Dovrefjell finnes det en klageboks, den har visstnok stått der siden 1960, og vi anmoder alle som har ytringer om jubileumsboken om å lese siste side for nærmere informasjon om klagemulighetene.

Vi ønsker god lesning (og eventuelt en god fjelltur hvis det blir nødvendig).

På vegne av forfatterne, Ragnhild Lian Solbak.

INNHOOLD

PRELUDIUM	9
SITS FØDSEL	13
UKA	27
Baccarat	28
Jazz	32
Rat-ta-tah	35
Charivari	38
Bing Bang	40
Merry-go-round	44
Cassa Rossa	48
Mammon-ra	53
Næmesis	56
Dek-e-du	59
Vær-i-tass	62
Tempora	65
Okkupasjon	68
Go-a-head	69
Fandango	73
Domino	77
Akk-a-mei	80
Gust i bus	83
Vau-de-ville	86
Krusedull	89
Kratatitt	92
Filliputt	95
Kissmett	98
..jo, ser du...	102
Jarragakk	105
Prinkipo	108
Åja	111
Skubidi	115
Sirkuss	119
Laugalaga	123
Ræggeti	127
Fan-tutte	131
E D Ber	134
Narr i ciss	137
De-cha-vi	140
Jaggumæ	143
Bom-t-bom	146
Fabula	150
Skjer-mer-@	153
Alt er sex	155

Kåmma	157
Paradoks	160
Glasur	163
Origo	167
Manifest	171
Skabaré	175
Barneteater	179
Nattforestillingen	195
Knausproduksjonene	205
Supperevyen	214
 FORESTILLINGER	 221
Lykkelige dilettanter i faget – 100 år med Teater 1917-1929	222
30-tallet	223
40-tallet	237
50-tallet	242
60-tallet	248
70-tallet	259
80-tallet	273
90-tallet	282
2000-tallet	292
 SITS INDRE LIV	 311
Kva er SIT?	313
Styret i SIT	319
Opptak	327
Hybelliv	333
Den gyldne kat	351
 SIT I DAG	 359
Festtale	360
SIT som institusjon	362
Dovre	368
 TAKKELISTE	 371
 UKEPLAKATER	 373
 BILDEREGISTER	 379
 REFERANSER	 389

PRELUDIUM

ET LIV I KUNST OG FORSAGELSE

Studentersamfundets Teater eller Studentersamfundets Interne Teater som det ble he-
tende etter noen års virksomhet, kan se tilbake på 100 års aktivitet, og i ekte SIT-ånd,
uten tanke for den nesten uoverkommelige oppgave man står overfor, har noen ildsjeler
påttatt seg å gjenfortelle teaterets mangslunne og ærerike historie.

Studentersamfundets Interne Teater, SIT (med trykk på S-en) blant de innvidde, er kan-
skje den mest vidløftige og dårligst dokumenterte av alle gjenger og grupperinger i
Studentersamfundet i Trondhjem.

I nesten 100 år har vi ventet på denne boka, og så, endelig er den her:

100 år og like leken

Studentersamfundets Interne Teater 1910 - 2010

Og her sitter vi, to gamlinger som har fått det ærefulle oppdrag å skrive et preludium til
denne historieboka. Vi, som bare har 90 års fartstid i SIT – til sammen.

Ordet teater kommer fra det greske ordet theatron (av 'se, skue'), som refererer til
tilskuerplassen i det antikke teater. Teater var til for tilskueren. Det må vi ikke glemme.
Teater – ja smak litt på ordet – det innbyr til både ærefrykt og respekt, nesten noe hellig
... mystisk, litt pompøst kanskje, drama, kostymer, masker.

Men teater er selvsagt så mangt. "Gutta" som startet det hele i 1910, de som etter hvert
ble til "Teatergutta", visste det, velutdannede og voksne som mange av dem allerede var
da de ble immatrikulert som del av første kull ved NTH i 1910. Riktignok hadde man i
løpet av den første tiden i Samfundets Teater en intern diskusjon om man skulle satse
på den seriøse eller lettere sjanger, men man havnet ganske fort på revysporet, og siden
har det vært hovedsporet for SIT i de 100 år som er gått siden den gang. Personlig har
vi stor sans for det, og vi er derfor "Teatergutta" stor takk skyldig.

Virksomheten i SIT har alltid vært preget av at man har satt i gang og "gjort ting" uten
tanke på formaliteter. Det siste har man betraktet som underordnede detaljer man
eventuelt kunne ordne opp i på et senere tidspunkt. Dette inntrykket har vi fått bek-
reftet ved selvsyn og fått forsterket gjennom samtaler med de som kom før oss, faktisk
helt tilbake til noen av de som var med å starte virksomheten for 100 år siden.

Selve starten i 1910 er et skoleeksempel på denne virksomhetstrangen uten tanke på
formaliteter. I følge vår hjemmelsmann, som selv deltok med liv og lyst i aktivitetene,
hadde kong Haakon knapt rukket å erklære "Den tekniske høiskolen" for åpnet, før
studentene var i full gang med det man forventet at studenter skulle bedrive i tillegg til
studiene på den tiden. Man etablerte øyeblikkelig orkester, sangkor og teatergruppe, og
først innunder jul i det første semesteret, da denne kunstneriske aktiviteten var i god
gjenge, fant noen på at man kanskje burde foreta en offisiell stiftelse.

I så måte kan man si at SIT lever opp til en av sine nyere revytekster, men med motsatt fortegn: "Æ va født to daga ætter bursda'n min". For SIT foregikk fødselen i god tid før selve bursdagen!

Gjøglergleden, og et brennende ønske om å dele et sprudlende overskudd med sine omgivelser, er det som har preget virksomheten. SIT er gruppen hvis medlemmer helst vil være i rampelyset. I hvert fall de fleste av dem. Og slik må det pr definisjon være i en teatergruppe. Energi, entusiasme, engasjement, mot og pågangsmot, kreativitet, skapertrang, talent (og mangel på sådant), musikalitet, rytme, utholdenhet, solidaritet og samhold, glede, humor og humør, tårer, kjærlighet og krig - og tidvis total mangel på selvkritikk og selvinnsikt – er stikkord som karakteriserer SIT og dets virksomhet gjennom alle 100 år.

Gjennomsnittsalderen for medlemmene i gruppen har til en hver tid vært et sted mellom 20 og 25 år, sannsynligvis nærmere 20 enn 25. På godt og vondt. Det gir selvsagt fordeler, men også klare begrensninger. Tradisjon blir fort et korttidsbegrep og mangelvare. Tidshorizonten blir gjerne kort i en slik sammenheng. Ordet generasjon, særlig knyttet til den forrige, blir nærmest for et skjellsord å regne. En vanlig norsk generasjonskløft kan fortone seg som en bred og bunnløs gresk ravine

I SIT har man alltid levd i "nuet", og som medlem av SIT synes man å lide av et slags kollektivt amnesi. Det er ikke måte på hvor mange ganger SIT har gjort "sin største satsing noensinne", bare fordi ingen av de aktive klarer å huske lenger tilbake enn til forrige produksjon eller i beste fall til forrige semester.

Karakteristisk nok er oppsetningen av Tolvskillingsoperaen på 70-tallet; i følge det trykte programmet "SITs største satsing noensinne". I egne øyne var forestillingen så vellykket at man dro på turné for å spre litt kultur til flatbygdene på Østlandet. En kveld etter forestillingen dukket det opp en gammel SITer i garderoben hos skuespillerne, takket for forestillingen, og viste frem bilder og manuskript fra forrige gang SIT satte opp Tolvskillingsoperaen, også den gang "den største satsingen noensinne"!

"Av skade blir man klok", heter det, og "man skal lære av sine egne feil". Enkelte vil hevde at det ofte kan være langt mer praktisk å lære av andres feil. Men slik er det ikke i SIT. Det finnes knapt en gruppe av dette slaget i hele verden hvis medlemmer på død og liv skal gjøre om igjen nøyaktig de samme feilene og tabbene som forrige "generasjon" gjorde – dvs. for ca. 2-3 år siden – som SIT. Om igjen og om igjen. Og det finnes sannsynligvis heller ikke noen gruppe som har hatt flere urpremierer på det samme teaterstykket enn SIT. Og stadig har det vært den *største satsingen noensinne*.

Men teater spiller de. Nær sagt alle former for teater – fra Broadway-musikaler til opera, tragedier med tungt innhold og nynorsk tekst, fysisk teater og teatersport, omreisende og oppsøkende teater, barneteater og politisk teater. Og selvsagt revy. Ja, til og med eget suppeteater har de skaffet seg.

SIT ivaretar også de fleste av teaterets øvrige funksjoner med sine forfattere, kulisse- og kostymemakere, rekvisitører, og profesjonelle produsenter. Og en hybelsjef som sørger for at den sosiale rammen for de kunstneriske aktivitetene er til stede til enhver tid.

Og i egne øyne er man alltid verdensmester: verdensmester i å skrive tekster, verdensmester i å lage kulisser og verdensmester i å sy kostymer. For ikke å snakke om verdensmester i gjøgling og skuespilleri. Da spiller det ingen rolle hva omgivelsene måtte mene. (Men har man glemt den egentlige betydningen av ordet: teater?)

UKE-revyen, denne helt spesielle "SIT-greia", har alltid hatt et suverent og i egne øyne et ufeilbarlig forfatterkollegium, som til alle tider har levert (igjen i egne øyne) geniale idéer og tekster. Når publikum har sviktet og kritikernes terningskast i nyere tid har nærmet seg den nederste del av skalaen, ja, så har de i følge forfatterne bare seg selv å takke for at de ikke har evnet å nyte de gullkorn som denne kultureliten blant studentene har villet dele med menigmann.

Men nettopp denne suverene neglisjering av hva andre måtte tro og mene om ens egne prestasjoner, er kanskje noe av sjela i SIT, og det som har fått stadige nye studentkull til å øse av sitt kunstneriske overskudd til glede, men også ergrelse, for sine medstudenter og verden forøvrig. Men mest til glede.

Vi ser dog med en viss uro på den snikende demokratiseringen og byråkratiseringen som har foregått i SIT i de senere årene: allmøter med formelle og protokollerte "vedtak", pliktår, "pangsjonering", osv. Det er en viss risiko for at man klarer å bremse spontaniteten, gjøglergledden og den frie kunstnerutfoldelsen. (Hvor ble det av B-nummerne?) Det er kanskje på sin plass å minne om André Bjerke's ord:

*Driv kunstneren ut, all lek vil du dermed fordrive
Og mister du evnen til lek, da mister du livet.*

Gjøgling og lek, ja vel, men teater er ikke bare form og innpakning. Midt oppe i det hele må man heller ikke glemme ORDET. Det gjelder spesielt for SITs flaggskip: revyen. Bli uglesett om vi etterlyser skarpere penner blant forfatterne? Klarere standpunkter og meningsytringer? Tydeligere ironi og sarkasme? Satire? Ikke glem ORDET!

Det kan av og til være lurt å se seg litt tilbake og lære av tidligere mestre. Vi velger derfor avslutningsvis å sitere en gammel kollega, William Shakespeare, (eller var det Elvis og Tor Gunnar Heggem?):

*Verden er en scene.....
og vi må alle spille våre roller.
Kunsten er å vite hvilken rolle man spiller
Hvis man i det hele tatt spiller noen som helst rolle.*

Og husk: det må alltid være noen som ser på!

Uten publikum vil det ikke være ordentlig teater.

Studentersamfundets Interne Teater – 100 år. Det er nesten ikke til å tro. Men vi er evig takknemlig for at vi har fått være med på denne galskapen i nesten halve tiden.

SGK Truls Gjestland

SGK Trond Toftis Toftevaag

Lær boka.
Følg boka.
Så kjenner du deg sjøl.

(”Klovna og sjela”
Kissmett 1963)

SITTS FØDSEL

Under glede går vi inn til vårt samfundsliv. Med freidighet og ungdommens lyst til å ta fatt begynner vi på vår opgave. Kommende slekters takknemlighet blir vår lønn.

Med blant annet disse velvalgte ord åpnet Samfundets første formann, Edgar Bonsak Schieldrop, innvielsesfesten for Studentersamfundet i Trondhjem den 15. Oktober 1910. Samfundet ble etter initiativ fra Aage Falck-Ytter stiftet av studenter fra Norges Tekniske Høiskole 24. september 1910,^I bare få dager etter den første immatrikuleringen ved høyskolen som ble avviklet 15. september. Senere samme år fikk Samfundet også sitt eget orkester, sangkor og, ikke minst, sitt eget studentteater.

DEN FØRSTE TEATERKOMITÉ OG DEN FØRSTE TEATERSJEF

Studentersamfundets Teater (SITs opprinnelige navn) så dagens lys på et Samfundsmøte lørdag 3. desember 1910. Historien forteller at det var den svært produktive Olav Trygvesøn Holst^{II} som var initiativtaker til opprettelsen av vårt kjære teater, og hva passer vel da bedre enn å la han få æren av å fortelle hvordan det gikk for seg?

Det var vel et utslag av mine naturlige tilbøieligheter for komik at jeg på samfundsmøtet lørdag den 3die december 1910 optok forslag om at stifte Studentersamfundets teater. Merkelig nok fik forslaget langt fra den støtte jeg hadde ventet, og pussig nok var det daværende stud. ing E. Grønbeck som holdt på å få det hele veltet, - han hvis utvilsomt ufrivillige komiske fremtoning dog skulde ha prædestineret ham til en naturlig støtte for teatret. Han var nemlig allerede den gangen grepet av sin lidenskap for det andet kjøen, og for at få sin chance talte han med overbevisning for at Samfundet burde holde bal istedenfor at lage teater. – Et lyst hode fremtrådte imidlertid og hugget den gordinske knute over, ved at påvise at man jo kunde gjøre begge dele, og Studentersamfundets Teater var dermed et faktum.^I

Slik ble altså Studentersamfundets Teater grunnlagt^{III} og det ble bestemt at teateret skulle ledes av en komité. Komiteen skulle bestå av fem medlemmer med ulikt interessefelt for best mulig å sikre at de to kunstneriske retningene innen teater, som studentene den gang delte inn i tragedie og komedie, ble representert. På komiteens første møte ble Alf Bugge valgt til formann og sammen med Aage Falck-Ytter stod han som repre-

I Selv om Studentersamfundet i Trondhjem ble stiftet 24. september, blir Studentersamfundets bursdag feiret 1. oktober. Dette fordi man ikke ønsket at feiringen skulle komme for nær immatrikuleringen på NTH.

II Olav T. Holst tok blant annet initiativ til opprettelsen av NTHI (opprettet 25.10.1910), han var den første sjefsredaktør av Studentersamfundets håndskrevne avis (første utgivelse på Samfundsmøte 05.11.1910) og han ble Studentersamfundets Teaters første teatersjef.

III Eller ble det egentlig det? I ettertid har det kommet fram opplysninger som tyder på at alle undergruppene til Studentersamfundet i Trondhjem ble opprettet i løpet Samfundets første levemåned, men at datoene ble spredd ut over semesteret for at festene ikke skulle komme for tett. Det var typisk for tiden at studentene, etter mønster fra andre universitet, umiddelbart satte i gang med aktiviteter (kor, orkester, teater) som de mente hørte studentlivet til og senere ordnet det formelle. Om dette er tilfelle for opprettelsen av teateret er en mulighet, men siden den ikke kan bekreftes, velger vi å fortelle den offisielle historien som sier at Studentersamfundets Teater (SIT) ble født 3. desember 1910.

sentant for det tragiske elementet. I tillegg til initiativtakeren Holst, som hadde ytret ønske om en teatergruppe som spilte komedier, var Bjørn Holmesland representant for komedien. Det femte komitémedlem var Kolbein Sydnæs,¹ han stilte seg nøytral når det gjaldt stykkevalg og sjanger, men skulle ha det musikalske ansvaret.

Komiteens første bestemmelse var at studentteaterets uroppføring skulle ha premiere allerede 11. februar førstkommende år. Så langt alt vel, men hva skulle så stå på plakaten? I det følgende stykkevalget stod gruppens komiske forkjempere steilt mot det tragiske element, og med femtemann som nøytral, måtte man vente til neste møte før det ble enighet om teaterets første forestillinger. Den 16. desember 1910 klokken 01.00 ble det siden så sangomsuste

endelige teaterkomitémøtet avholdt i en trang togvogn på Rørosbanen fylt av unge menn på vei hjem til sin første julefeiring som Trondhjemsstudenter. Komiteen besluttet i dette glade selskap å inngå et kompromiss; "Jomfruen" av Erik Bøgh skulle oppføres "idet det tragiske element tydelig følte sig tiltalt av tittelen",² og "Studenterløier" av Alexander Brinchmann skulle sørge for latteren.

Forviklingene var ikke helt over ennå, Falck-Ytter var etter gjennomlesning av "Jomfruen" likevel ikke helt fornøyd med valget, og foreslo å bytte ut denne med forestillingen "De to døde," men nå var øvingsperioden allerede i gang og det var for sent å omrokkere på stykkevalget. Formann Alf Bugge var tydeligvis heller ikke helt fornøyd, for etter å ha overvært en øving, valgte han å trekke seg og Olav Holst tok over ansvaret som leder for komiteen.

Akkurat hva som skjedde i perioden hvor teaterkomiteen ble oppløst og gikk over til å bli styrt av en teatersjef, kan i ettertid synes litt uklart. Rønneberg skriver i Samfundets 50-årsjubileumbok at Holst ble valgt til Studentersamfundets første teatersjef av Storsalen på Samfundsmøte 10. februar 1911. Den opprinnelige komiteen ble dermed oppløst for godt. Holst skriver derimot selv at det først var etter teaterets første forestillinger, på et Samfundsmøte i mars, at han ble valgt til teatersjef:

¹ Kolbein Sydnæs var initiativtaker til opprettelsen av Studentersamfundets Orkester som ble grunnlag 24. Oktober 1910.

Imidlertid var der skeet paladsrevolution inden teaterets styre, idet det viste sig at et styre på 5 mand var et alt for kompliceret apparat. –Jeg optok derfor i Samfundet forslag om omorganisering av teateret, og da dette blev vedtat hadde teatret fået den form det siden har beholdt. – Jeg blev valgt til teaterchef, og fremsatte samme aften forslag om en turne til Steinkjær.³

Uavhengig av detaljene om hvordan dette gikk for seg, hadde Studentersamfundets Teater på våren 1911 fått sin første teatersjef; en ung mann med sterke meninger om hvordan teater skulle styres og hva slags teater de skulle tilby. Studentersamfundets Teaters første år ble preget av mindre konflikter med bestyrelsen på Samfundet; man var uenig om hvordan teateret skulle organiseres, hvem som skulle behandle inntektene og hvem som skulle ha den kunstneriske ledelsen.

JOMFRUEN OG STUDENTERLØIER

Teaterets urpremiere, eller generalprøven som den også ble kalt, foregikk i lånte lokaler på Haandværkeren.¹ Der ble de to små teaterstykkene ”Jomfruen” og ”Studenterloier” vist samtidig 9. mars 1911. Generalprøven, hvor pressen var inviterte gjester ved siden av studentene, ble etterfulgt av to offentlige forestillinger 10. og 12. Mars.

Studentenes første opptreden ble godt mottatt av både pressen og Trondhjems befolkning for øvrig. Avisen Nidaros skrev i sin anmeldelse at forestillingene ”blev spilt kvikt og morsomt og holdt publikum i *ustanselig latter*. (...) *Der var selvfølgelig stormende begeistring.*”⁴ I ettertiden er det trukket fram at særlig studentenes ”damer” hadde et spesielt tak på publikum.

I Studentersamfundets Teaters første år, var det bare menn som var skuespillere og medlemmer av teateret, noe som skulle gjelde for flere påfølgende tiår. Det var ikke så rart tatt i betraktning av at nesten alle studentene på høyskolen var menn. Men, med tanke på at stykkene som var populære den gangen, vaudeviller og studentkomedier, ofte var spekket med romantiske forviklinger, gav det sine utfordringer for rollebesetningen. Den naturlige løsningen ble å la menn spille kvinnerollene, gjerne overkarikerte med masse sminke og staffasje. Deler av Trondhjems befolkning var tydeligvis ikke like vant med menn i kvinneklær. Holst forteller at en av anmelderne viste særlig interesse for ”Anna” i ”Studenterloier” og at han ”strålte op da han fik ”damer” med et raskt hop op på sit fang,” men at hans glede ble kortvarig, og: ”hans sorg var stor og ægte da hans utkårede med en utpæget basrøst brølte på en pjofter og en cigar.” Til tross for den pinlige feiltagelsen skrev anmelderen storsinnet neste dag at studentenes ”damer” var fortryllende.

Studentersamfundets Teaters første møte med de øvrige studentene og byen hadde altså vært vellykket, men i ettertid er det kommet fram at det var med nød og neppe at urpremieren i det hele tatt ble gjennomført: Salen var åpnet, det forventingsfulle publikum var ankommet, orkesteret satt på sine plasser og forestillingen var klar til å starte, men var alle skuespillerne på plass? Einar Wennesland som hadde en av hovedrollene

¹ Festsalen til Trondhjems håndverk og Industriforening

i ”Jomfruen” var ikke å finne noe sted. Jens Thornton, musiker og skuespiller, forteller:

Det siste noen hadde hørt fra ”Småen” (Wennesland) var at han var borte på en eller annen hybel og satt der og drakk. Så vi sendte en drosje i all hast og fikk fatt i han, han var snydens full. Etter en drastisk kur over en kullbøtte, vi holdt han over bøtten og stakk fingre i munnen på ham så han fikk kastet opp, tok vi av han klærne, iførte han uniformen og bokstavelig talt kastet han inn på scenen. Han skulle åpne med en sang, og uten å vente på introduksjon fra pianoet traff han den rette tone og alt gikk bra. Og vi som satt like under scenen, i orkesteret, vi kunne ikke se at det var noe i veien med han. Nei, han var enestående som skuespiller. Det var aldeles umulig å se at han var full.⁵

Til tross for god mottagelse og utsolgte forestillinger, resulterte teaterets debut i et lite underskudd. Teatersjef Holst foreslo derfor en turné til Steinkjer for å dekke inn underskuddet, et forslag bestyrelsen på Samfundet var sterke motstandere av. Teaterguttene dro derfor på turne på eget initiativ og kunne på neste Samfundsmøtet stolte overrekke Samfundet resultatet av turneen, et overskudd på 50 kroner. Det er i ettertid blitt antydnet at Holst kan ha gitt overskuddet av egen lomme, noe han tilbakeviser: ”de færreste har forhåpentlig fæstet lid til det paradox at jeg i de tider besat en samlet kapital av den størrelsen.”⁶

Turneen til Stjørdal hadde gitt mersmak og teaterguttene begynte å planlegge en kystturne til Kristiansund, Ålesund og Molde. De var svært bevisste sin stilling som studentteaterets grunnleggere og var opptatt av å skape et tradisjonsrikt teater som skulle stå støtt på egne ben. Igjen ble forslaget om en teaterturné dårlig mottatt fra ledelsen ved Samfundet, selv om Holst sin erindring av mottagelsen kanskje er i overkant negativ: ”Reis til Helvede om dere vil – men bare ikke på Samfundets regning.”⁷ Som sagt, så gjort. For å få råd til å reise på kystturné leide teateret seg ut til Trondhjems Teater to kvelder for hele 400 kroner. Teaterledelsen var ettersigende meget godt fornøyd med betalingen og valgte umiddelbart å svi av halvparten på en heidundrende fest, mens den andre halvdelen ble satt av til turneen. Den 17. april dro teateret ut på sin andre turne den våren, denne gangen med et ekstranummer på plakaten; Falck-Ytters tidligere ønske om å bytte ut ”Jomfruen” med det mer passende stykket ”De to Døve” ble tatt til følge, dog litt i seneste laget, på en av kystturneens forestillingsdager. Ryktene sier at også denne gangen ble studentene tatt vel imot, og teatersjefen er godt fornøyd med teaterets første gjennomførte år:

Det er mange glade minder som knytter sig til både den og senere turneer, og jeg tror ikke verken teatret eller Samfundet senere har angret på at vi den gang, trods ihærdig motstand, grundet teatret og dets traditioner som vi gjorde.”⁸

MOHRENS SISTA SUCK OG ALT FOR NORGE

Som avslutning på høstsemesteret 1911 ble "Mohrens sista suck," under nyvalgt teatersjef Tor Knudsens ledelse,^I for første gang oppført for Samfundets medlemmer i forbindelse med en intern festforestilling. "Mohrens sista suck" var en fra før av kjent svensk operaparodi som hadde blitt oppført av elever og studenter i Trondhjem tidligere,^{II} og den slo umiddelbart godt an også blant NTH-studentene. Forestillingens suksess gjorde at den fortsatte som hyppig underholdning i de kommende årene. Det er en kjent sak i SIT-miljøet at per dags dato er "Mohrens sista suck" den forestillingen som SIT og Studentersamfundet oftest har hatt på plakaten, sist gang våren 2010 i forbindelse med ordenspromosjon i De Sorte Faars Ridderskab.

Og den gang som nå handlet "Mohrens sista suck" om "Blodbryllupet" i Granada der den vakre Rotunda har forelsket seg i den mauriske prinsen Mustapha ben Abel Guzan. Dette stikk i strid med hennes grumme fader Don Cascalunas ønske om at hun skal giftes bort til den spanske adelsmannen Don Lopez y Infamo. Operaparodien munner selvsagt ut i at alle involverte dør: Rotundas elskede prins vender såret tilbake fra krigen mellom maurerne og spanjolene og den feige Don Lopez benytter anledningen til å gi Mustapha det siste dødelige stikk med sin korde. Rotunda blir fra seg av raseri og dreper Lopes med en dolk som hun etterpå tar sitt eget liv med. Med tre lik på scenen, et av dem hans kjære datter, innser den grumme fader at livet ikke er verdt å leve lengre og stikker likegodt seg selv til døde med sitt eget sverd.

Da Holsts utgangspunkt for Studentersamfundets Teater var et teater som skapte underholdning i form av lette komedier og små sketsjer på Studentersamfundets lørdagsmøter, tok det ikke lang tid før den første revyen sto på plakaten. Våren 1912 ble den omskrevne Kristianiarevyen "Alt for Norge" satt opp sammen med allerede omtalte "Mohrens sista suck" på Trondhjems Nationale Scene i Prinsensgate. Den ble først vist for studentene med følge, og noen dager senere fikk også resten av byens befolkning anledning til å se forestillingen. Revyens urpremiere ble anmeldt av alle Trondhjems aviser og den fikk en meget god mottagelse. Adresseavisens anmelder kan fortelle at:

Baade "Mohrens sista suck" og revyen fik en god utførelse; ved forestillingene lørdag og mandag er det imidlertid temmelig sikkert at revyen vil komme til at slaa særlig godt an hos det revybegeistrede Trondhjemske publikum. Lokaliserin-

I Tor Knudsen ble Studentersamfundets andre teatersjef i rekken, og var ansvarlig for revyene *Alt for Norge* og *Maxis*.

II Da NTH ble lagt til Trondhjem var en av begrunnelsene for det at Trondhjems Tekniske Læresanstalt (TTL) allerede hadde et godt renommé som teknisk skole, og en vesentlig grunn til at studentkulturen kunne slå rot såpass raskt i Trondhjem var Studentersamfundets forløper, Trondhjems Tekniske Lærestalts Elevforening (TTLE). Samfundet dro veksler på forarbeidet som TTLE allerede hadde lagt ned, flere av TTLEs tradisjoner ble kopiert og "Mohrens sista suck" hadde tidligere blitt satt opp av teknikernes teatergruppe. I starten var det små gnisninger mellom studentene og elevene, men det gikk seg med tiden til og Samfundet og TTLE arrangerte ved flere anledninger felles fester og møter. SIT hadde også utbytte av skuespillerkrefte fra TTLE. TTL ble lagt ned i 1915 og noen av elevene derfra fortsatte siden på NTH.

gen av revyen, som skriver sig fra Kristiania, var godt gjort og de lokale viser var sterkt lattervækkende. Humøret stod himmelhøit under forestillingen. Hvor det var høiest, i teatersalen eller paa scenen, er ikke godt at avgjøre.⁹

Dagspostens utsendte gikk mer grundig til verks og kan fortelle oss at revyen handlet om hvordan Harald Haarfagre, som slett ikke var noe særlig hårfager før han oppsøkte behandling hos Doktor Haarheim, gikk til verks for å samle Norge. Av høydepunkter nevnes Kongens sang, slaget ved Hafs fjord og en særdeles talentfull politihund: "Det er ikke for at fornærme nogen jeg sier det, men det var unegtelig hunden som moret mig kongeligst. Den burde saamen vort teater engagere, for den skal ikke kunne beskyldes for elevkomedie."¹⁰ Det er uvisst om denne fantastiske skuespillerbegavelsen faktisk er en renraset hund av kjøtt og blod, eller en student i hundeklær...

Men det er særlig én ting som revyen "Alt for Norge" i ettertiden blir husket for, og det var det orkesteret som stod for. For første gang i Samfundets historie ble Stars and Stripes spilt som opptakt til revyen, noe også anmelderne bet seg merke i:

Forestillingen begyndte meget akademisk upræsist. Premiereløitnant Blikstad hævet taktstokken over sine tyve undergivne, som med en uforfalsket Sousamarsj straks satte stemning i publikum som vilde more sig. Klapsalvene drønnet ned mod Musikerne med en slig kraft at jeg kunde se Morten Svendsen¹ paa første bænk gulne av misundelse, men saa er jo ogsaa Stars and Stripes etwas anderes end Madame Butterfly Suite.¹¹

Mottagelsen var strålende, publikum var satt i en munter stemning og dermed var en av Samfundets og UKerevyens lengste tradisjoner skapt. Med "Alt for Norge" begynte studentene å sette sitt særegne preg på Trondhjem by og i etterkant av forestillingene fulgte de opp den påbegynte tradisjonen med å dra på turné til kystbyene.

MAXIS

I de første to årene holdt Studentersamfundet i Trondhjem lørdagsmøtene og ellers all foreningsvirksomhet i Høyskolens Festsal, mens teaterets forestillinger ble fremført i lånte lokaler. Dette fungerte etter datidens forhold greit, studentene var ikke så mange i antallet, men de hadde likevel helt fra grunnleggelsen av Studentersamfundet planer om å kjøpe et eget hus. Det skjedde høsten 1912, og 1. oktober var det innvielsesfest i den gamle sirkusmanesjen. Cirkus hadde de siste årene i hovedsak blitt brukt som kinolokale, men sirkusets gamle manesje og scene hadde også fungert som teater og revyscene. For å tjene nok penger til driften av Cirkus fortsatte studentene å drive kinosenteret, i tillegg til møtevirksomhet og teatergruppens underholdning. Da Studentersamfundets Teater flyttet over til Cirkus, hadde de, som tidligere nevnt, allerede en viss rutine i regelmessige forestillinger. Det knyttet seg da ekstra spenning til studentenes første revyoppsetting i eget hus og på egen scene: "Maxis" stod for tur.

¹ Morten Svendsen, utdannet musiker og dirigent, var en meget anerkjent kulturpersonlighet i Trondhjem på denne tiden, han ledet Trondheim Symfoniorkester fra 1909 -1918, og han var også kapellmester ved Trøndelag Teater fra 1910-1922.

Det var teatersjef Knudsen og student Alexander Brinchmann som la fram forslaget om at teateret burde prøve seg på studentrevyen "Maxis." De hadde selv vært delaktige i oppsettelsen av revyen i Kristiania og brukte sin erfaring derfra i omarbeidelsen og tilretteleggingen av revyen. Nå ble riktignok "Maxis" bare i liten grad omarbeidet til å passe trondheimspublikummet, men den ble likevel så suksessfull at revyen av mange får æren for å være selve gjennombruddet for studentrevyen i Trondhjem. "Maxis" hadde premiere på Cirkus 5. mars 1913 og revyen ble til da den største oppsettingen som teatergjengen hadde gjennomført. Med et enormt apparat i ryggen – "Maxis" hadde 21 roller, et orkester på 30 mann, en profesjonell dekoratør og et ukjent antall studenter og andre frivillige bak scenen – så hadde man oppskriften på suksess. Hvor viktig akkurat denne revyen var for Studentersamfundets Teater, kommer tydelig frem i en avis-

reportasje fra Arbeider-Avisa i forkant av UKA-49:

Revyen "Maxis" var en begivenhet som bør skrives i gull i Studentteaterets historie. Grunnlaget var lagt for de senere revyer, og hva disse betydde for Trondheims posisjon som studentby og for fornøyleslivet vet alle.¹²

Maxis var en studentrevy som byens befolkning tok i mot med åpne armer, og datidens anmeldelser fra byens aviser vitner om utsolgte hus, ekstraforestillinger og godt humør: "Igaar var der udsolgte Hus ved opførelsen af Maxis, og baade de nye og de gamle viser vandt meget Bifald,"¹³ "man vil ikke angre paa en kveld oppe i Studentersamfundet,"¹⁴ og "Maxis bør ingen forsømme at se. Det vil være den bedste medicin mot daarlig humør at avlægge et

besøk i Studentersamfundet og se de morsomme figurer. I det hele tatt: vil de ha dem en sund og hjertelig latter, så gå i Samfundet.”¹⁵

I ”Maxis” spinner handlingen rundt student Rask¹ og hans magiske tryllering. Revyen starter med at studenten i en vise priser fantasien, hvor hans hybel er et slott og hans sure pipe smaker dobbelt så godt, og for denne lovprisingen får han en magisk tryllering i gave av Fantasiens Gudinne. Ved hjelp av ringen kan student Rask oppnå alt hva hans hjerte måtte begjære, men:

*Vite dog skal du - og vel maa du mindes:
Aldrig maa ringen faa blive en kvindes!
Har du en kvinde i haanden den lagt,*

tapt er for evig dens sælsomme magt!

Ringen oppgraderer student Rask til en mektig prins og bringer han på en opplevelsesrik reise gjennom revyens brede og fantasifulle persongalleri. På sin vei møter han blant annet Fanden, kvinnelige professorer à la 1935, Petter Smart, et trehodet troll og en eventyrkonge. Enden på visa blir at student Rask faller for en forførende spansk danserinne og ikke overraskende tilbyr han henne ringen. Idet ringen har forlatt hans hånd, lyder det et forferdelig tordenvær over scenen og Fantasiens Gudinne entrer scenen for siste gang og fratar ham innreisebilletten til fantasiens verden:

*Nu har det ende med færden;
brutt er din rings trylleri.
Stængt er din eventyrverden,
skapt av en sterk fantasi.*

Anekdotene fra ”Maxis” er mange, vi vil her nevne en historie som skjedde i forbindelse med ”Maxis” sin turne til kystbyene. Kveldens forestilling var vel overstått og teaterguttene ble feiret med ”brask og bram” i byens borgerklubb. Teateret skulle ta båten videre til

Kristiansund klokken 02.00 om natten, og guttene ankom båten i siste liten som de eneste passasjerene. Ved opptellingen manglet det en mann som ingen hadde sett noe til de siste timene; Flisa var som forduftet. Siden revyensemblen var de eneste passasjerene, holdt kapteinen igjen båten i påvente av Flisa. Dampfløyta gikk høyt og tydelig i en god halvtime, men ingen dukket opp. I det kapteinen ikke ville vente lengre og skulle kaste los, kom en særdeles tilfreds mann løpende om bord, ”med en mine av den mest fantastiske lyksalighet.” Flisa hadde vært så heldig å treffe den vidunderlige deilige datteren av generalen i Molde og kunne fortelle sine kamerater at de så å si hadde blitt enige om forlovelse. Men, ”gutta funderte over hvem pokker det var, som var general i Molde.

¹ Student Rask ble for øvrig spilt av en ikke-student, Arnfinn Heie, fra Trondhjems Tekniske Læringsanstalt.

De skjønte det hele først da Flisa skulde legge sig og savnet ur og pengebok. Hverken generalen eller hans datter har siden vist sig for nogen av gutta".¹⁶

Alt i alt hadde "Maxis" vært en suksess over all forventning. Etter 20 utsolgte forestillinger, hvorav flere var ekstraforestillinger, og en vellykket kystturné, måtte revyens aktører si at nok var nok, nå ventet eksamen. Revyen hadde inntjent en, etter datidens forhold, svært respektabel sum på 3000 kr. Til sammenligning kan det nevnes at revybillettene i 1913 kostet fra 50 øre til 2 kroner.¹ I tillegg hadde revyen også tjent inn gode penger på sin kystturné;"men når til og med turneen hadde et overskudd på 300kr var det ikke vor skyld. De gode byborgere frivillig betalte en vesentlig del av vore utgifter, drikkevarer innbefattet."¹⁷

Revyen hadde utvilsomt markert studentene som en gruppe å regne med i Trondhjems kultur og underholdningsliv, og kanskje er det sant som Henry Røsoch sier i sin artikkel i *Under Dusken* 26. november 1921: "*Begrepet "Trondhjem som studenterby" fødtes den dag ut på vårparten i 1913 da Maxis første gang gikk over brædderne i Cirkus, i Samfundets eget hus, på Samfundets egne nye scene.*"

DET STORE LODD OG DET STORE TEATERSLAGET

Etter "Maxis" gikk Studentersamfundets Teater inn i en to års lang forestillingsdvale, men selv om teaterguttene hadde en kunstnerisk pause, betydde ikke det at diskusjonen rundt teaterets leven og virke var død. Selv om det ikke ble noen forestilling i 1914, hadde Samfundet valgt ny teatersjef og utlyst en premie på 100 kroner for en nyskrevet studentkomedie som skulle settes opp inneværende år. Før den nye teatersjefen rekker å ta stilling til den kommende forestilling, trekker han seg og det blir valgt en ny komité bestående av fire medlemmer (Holst, Wennesland, Bakke og Oweren Hasle) til å styre teaterets anliggende. Å la en komité overta styre og stell ble, på bakgrunn av erfaringene fra den første teaterkomiteen, sett på som et uklokt valg: "et teater, selv et studentteater, må ledes av en eneste person med klar og uinnskrenket myndighet ellers resulterer det hele i ørkesløse diskusjoner om store og små ting, kanskje helst små. Nedsettelsen av komiteen resulterte da også bare i vrøvl og vill forvirring."¹⁸

Uavhengig av "vrøvl og vill forvirring" fikk teaterledelsen tilsendt en revy, som falt godt i smak, "Det store lodd," skrevet av to studenter fra Trondhjem og Oslo. At revyen allerede var antatt på studentteateret i Oslo, var ingen hindring, "Det store lodd" skulle bli Samfundets nye revy og teateret startet umiddelbart prøvene. Dessverre var det ikke alle som var like fornøyde med teaterets valg av oppsetning. Bestyrelsen ved Samfundet fant revyen blasfemisk og nektet teateret å sette den opp. Ledelsen var blant annet forferdet over at første akt foregikk i helvete, slik umoral kunne de ikke akseptere. Forfatterne trakk derfor revyen tilbake, og teaterledelsen så seg nødt til å gå av. Dette gikk ikke upåaktet hen blant Samfundets medlemmer, som stilte spørsmål ved styrets rett til inngripen i teaterets anliggende. Teaterledelsen klaget saken inn til behandling og 21.

¹ Sett i forhold til konsumprisindeksen var billettprisene til Maxis meget billige, til sammenligning ville en revybillett på 2,00 kroner i 1913 gitt en billettpris på 96,69 kroner på "Skabare" i 2009.

februar 1914 ble saken tatt opp til diskusjon på Samfundsmøtet.

Cirkus var fullsatt denne lørdagskvelden og teaterledelsen, med Olav Holst i spissen, gikk hardt ut og angrep bestyrelsen for innblanding i teaterets avgjørelser: Det var teaterstyret som hadde fullmakten til å bestemme hva teateret foretok seg. Størstedelen av Samfundets bestyrelse¹ mente derimot at det var de som til syvende og sist stod moralske ansvarlig overfor Samfundet for hva som ble vist på Cirkus sin scene. Etter en improvisert høytlesning av "Det store lodd" ble det vedtatt, med 105 mot 93 stemmer, at revyen skulle settes opp. Samfundetstyret tok mistilliten til etterretning og gikk av, men likevel førte ikke saken til noen stor forandring med det første. Revyen ble ikke satt opp i Trondhjem likevel, og det var ingen kandidater til å ta over ledelsen av Studentersamfundet. Styret ble derfor sittende ut perioden. Men selv om det ikke ble noen revyforestilling i 1914, var konflikten likevel en viktig begivenhet for ettertiden. Det som senere er blitt kjent som "Det store teaterslaget" var med å sette bestemmelsene for teaterets virke. Etter dette var det tydelig at teateret var underlagt Samfundet og Samfundets styre, men det var likevel den valgte teatersjef som hadde ansvaret for, og den kunstneriske ledelsen av Studentersamfundets Teater.

HUTTETU

Året etter sto den første revyen siden Maxis for døren: "Huttetu" var en omskrivelse av tidligere nevnte "Det Store Lodd," og den var arbeidet fram av fire-fem medlemmer fra teateret. "Huttetu" var altså en lenge etterlengtet revy da den først var klar til visning for Høyskolens studenter 3. februar 1915. Under Dusken (UD), som hadde gitt ut sitt første prøvenummer rett før jul, rapporterte om teaterets aktiviteter i hvert nummer fram mot premieren og fikk Olav Holst til å gi avisen en forhåndsannmeldelse av revyen:

*Min mening om revyen er let at uttale: God. At nedskrive sit indtryk av en studentrevy er vanskelig i sin almindelighet og om denne i særdelseshet. [...] Handlingen er fuldt paa høide med viser og dans. At røbe noget for øvrig kan jeg selvfølgelig ikke gjøre [...]*¹⁹

Olav Holst hadde selv hjulpet til med både regi og tekst, så noen objektiv forhåndstale var dette definitivt ikke. Det var tilsynelatende heller ikke så viktig. Det viktigste var å skape ekstra oppmerksomhet rundt premieren, uten å si for mye, men ved å si nok til at nysgjerrigheten ble opprettholdt. Så allerede fra starten av teaterets revytradisjon har hemmelighold rundt revyens innhold vært et viktig element. Den gang som nå så det også ut til å virke etter hensikten: Ved åpningskvelden var salen full av studenter og professorer med sine respektive følger, og etter premieren fulgte omtalen av revyen i UD:

Alle, selv de yngre nyerhvervede kræfter, lot til at føle sig vel hjemme i sine roller. Det knirket jo engang imellem, og kontakten med manden i sufflørkassen var ofte noksaa følelig – men hva gjør egentlig det, naar det er "revyfarce" som spilles og det er studenterne som spiller den?²⁰

¹ Sverre O Hasle var medlem både av Samfundets bestyrelse og av teaterkomiteen, men han delte teaterets synspunkt i denne saken.

UD påpekte med dette et svært viktig aspekt ved studentrevyene. Det viktigste var ikke kvaliteten på revyen, men det initiativ og engasjement studentene viste ved å sette den opp og stemningen den skapte. I Trondhjem representerte studentene noe nytt og spennende, men holdt samtidig liv i gamle, ærverdige revytradisjoner. Det var kanskje en av grunnene til at byens ledende sjikt gjerne overvar revypremierene på Cirkus. En annen grunn var kanskje muligheten til å være del av en "studentikos"¹-tilværelse - og kanskje få en eller annen improvisert overraskelse med på kjøpet? Fra "Huttetu" er det særlig én slik historie som teaterguttene husker i etterkant:

I annen akt av "Huttetu" spilles det ut en hvit slavehandelskonferanse mellom tidligere teatersjef Tor Knudsen og overlærer Blehr,¹¹ stemningen er uhyggelig og publikum er tydelig grepet av det som skjer på scenen:

Da høres et vældig rabalder bak scenen, ind styrter en hylende svart neger med et bloddryppende laarben i den ene haand og en blodig kniv i den anden. De to stakkars skuespillere blev grepet av dødsrædsel – den ene reddet sig over ramp-erækken ned på flyglet, en hopper ned i salen og løper ut "nødutgangen" sterkt truet av negeren med laarbenet.²¹

Men når panikken brer seg blant publikum slår den bloddryppende negeren over fra raseri til munter sang, og de flau skuespillerne kan konstatere at mannen bak skokremen er Gunnar Knudsen, for øvrig en av forfatterne bak "Det store lodd" og broren til Tor Knudsen, som hadde kommet uanmeldt til byen for å skremme sin bror med sin glansrolle fra studiedagene i Kristiania.

Til tross for morsomme episoder, mye forhåndsomtale i UD og begeistrede studenter, gikk det likevel ikke så bra som forventet med "Huttetu". Etter en ny kystturné fikk de et totalt underskudd på 500 kroner. Erfaringene fra "Huttetu" gjorde sitt til at den ble den siste revyen som dro på turné på en lang stund, tradisjonen ble først tatt opp igjen på 30-tallet. "Huttetu"s økonomiske fiasko var svært dårlig nytt for Samfundets økonomi. Studentersamfundet hadde fra starten av lidd av pengenød, og det overlevde mye på grunn av villige trondhjemsborgeres økonomiske støtte. I bytte mot det liv og røre studentene skapte, bidro Trondhjems velstående med penger. På dette tidspunktet var Studentersamfundets pionertid over, og studentene var blitt et vanlig innslag i bybildet. Studentene fra 1910 var blitt gamle og den grunnmuren de hadde bygd for "kommende slekters takknemlighet"²² vaklet. De nye NTH-studentene var ikke like interesserte i å bygge et Studentersamfund *kun* for sine etterkommere. De var mer interesserte i å ha et eget Samfund for sin egen nytte og fornøyles skyld. Studentersamfundet hadde kommet til et generasjonsskifte, og man trengte nytt blod. Løsningen skulle bli et nytt initiativ fra våre oppfinnsomme forfedre i Studentersamfundets Teater, nemlig Studenteruka.

I Studentikos: opprinnelig gresk og betyr studentaktig, altså typiske egenskaper for studentenes livsstil. En generell betegnelse på det glade og gemyttlige studentmiljøet og de tradisjonene som oppstod rundt studentene. Begrepet ble mye brukt i blant annet anmeldelser av UKerevyer fram til 70-tallet.

II I de første revyene og forestillingene til Studentersamfundets Teater var det slettes ikke uvanlig at utenforstående, enten det var professorer ved NTH eller andre borgere fra byen, deltok på scenen. Dette vil vi komme nærmere tilbake til i kapittelet om UKE-revyene.

UKA

BACCARAT

STUDENTERUKA FØDES

Det blir sagt om UKA at pengemangelen var dens far og gjøglergleden var dens mor.¹ I 1917 var pengemangelen prekær, og teateret måtte finne seg i å være inntektskilde for Studentersamfundet. Slik ble den formelle tilknytningen til Samfundet tydeligere forsterket. Teateret fikk ikke bruke egne inntekter etter eget skjønn, men de skulle være til økono-

misk hjelp for Cirkus. Og hjelpen skulle bli en studentkomedie skrevet av "De 4 djævla:"

"De 4 djævla" ble tilnavnet på studentene bak "Baccarat." Det var daværende teatersjef Anton Marius Lund som hadde tatt initiativ til første møte med "djævlene," og i tillegg til han selv bestod gruppen av student Ola Himberg-Larsen (Humbugen), journalist fra avisen Nidaros Henry Røsoch og jurist Asbjørn Lindboe. I "Studenter i den gamle stad" har Lindeboe skrevet et eget kapittel om hvordan UKErevyene ble til. Det startet i motvilje, vantro og mistillit:

Anton Marius begynte med å gi oss den overraskende meddelelse at Samfundet trengte penger. Han fortsatte med å forsikre at Teateret aktet å spille inn disse pengene med en revy. Ville vi være med, spurte han. Røsoch og jeg spurte: Hvilken revy?, - mens Humbugen så ut som det ikke vedkom han.

Anton Marius trakk fram et tykt manuskript som han hadde fått fra Samfundsteateret i Oslo. Han ville lese det høyt. Røsoch ville ikke høre på, - jeg ville ikke høre på. Humbugen så ut som det hele ikke vedkom ham.

¹ Men hvem var den opprinnelige mor og far av de to? At foreldrene var gjøglergleden og pengemangelen er det ingen tvil om, men hvem som var hvem varierer etter hvilke kilder man leser.

Anton Marius beskrev da kort revyen, sang noen av sangene, og efter å ha hørt på en stund, erklærte Røsoch og jeg bestemt at vi ikke ville være med. Vi ville gå. Anton Marius hevdet at revyen var helt utmerket, morsom. Da ble Røsoch og jeg oppfylt av edel og sakkyndig harme. Vi beviste at revyen ikke var god, vi påviste feil og mangler, vi redegjorde utførlig for hvordan det burde være gjort. Slik skal det være, sa vi. Det ville bli noe annet, sa vi. Der ble vi hengende. Uten at vi egentlig var klar over det, ble vi begge med på noe som vi få minutter tidligere med edel harme hadde avvist. På stedet gikk vi i gang med å skrive revy. Men Humbugen så ut som det hele ikke vedkom ham.

Slik begynte det. I motvilje, i vantro og i mistillit.¹

Så med utgangspunkt i nok en Oslorevy, som ble veid og funnet alt for lett, ble "Baccarat" den første revyen i den aller første Studenterule!¹

Det begynte straalende. Man faar være gla selv om man bare meget faa gange i sin studentertid faar opleve et møte som lørdagens den 24. november [...] I nødens stund vil ingen appell være forgjæves, da gaar de mand av huse. Det kom en slik appell i disse dage og svaret blev: s t u d e n t e r u k e.²

"Baccarat" ble den suksessen Studentersamfundet trengte for å overleve, og at den kom som bestilt i en svært tung tid, er tydelig å lese ut fra dette sitatet hentet fra den overstrømmende anmeldelsen i Under Dusken.

Hva handlet den første UKerevyen om? "Baccarat" var en to-akters revy med forspill. Første akt ble utspilt i Munkegaten foran Nidarosdomen, mens skuespillerne i andre akt hadde havnet i helvete. At akten legges til helvete har sammenheng med revyens gjennomgangsfigur, verdensmannen "Rocamboles,"¹¹ som har en relativt skurkeaktig fremtoning. En av revyens mest populære viser ble "Rocamboles vise" og refrenget går som følger:

*Mit liv er urolig
nat er som dag
mit eventyr er utrolig
livet er kort: "Baccarat!"
Derfor jeg tømmer et bæger paa galgenhumør
La myrde, la dolke, la brænde paa baal!*

I "Baccarat" blir i våre dager regnet for å være den første UKA i våre dager. I utgangspunktet så er det ikke så mye som skiller "Baccarat" fra de tidligere revyene i Cirkus. Helt fram til 1965 regnet man "Maxis" som den første studenterule, det står blant annet i revyprogrammet i 65 at UKA ble født i 1913. Og i anmeldelsen til "Dek-e-du" i 1935 står det tydelig at det har vært 11 studenteruker forut; da tok man utgangspunkt i at den første var "Maxis," og man ventet spent på hva den tolvte ville bringe. For øvrig fikk "Dek-e-du" navnet sitt fordi det var den 12th revy i rekken. At den nåværende offisielle første UKE regnes for å være Baccarat har sammenheng med at begrepet "studenterule" først ble lansert i en forhåndsomtale av revyen i Under Dusken 24. november 1917. Artikkelen er usignert, og det er uvisst hvem som er opphavet bak Studenterule-begrepet.

11 Rocamboles navn er hentet fra en fiktiv, kriminell, fransk romanheldt fra 1800-tallet som også ble populær i Norge.

Rocamboles skaal!

”Baccarat” var forresten ikke bare navnet på revyen, men også navnet på ”Rocamboles” høyt elskede kvinne. Den første UKErevyen hadde, som tradisjonen senere skulle tilsi, både en Trondhjemsvise, en studentervise og en drikkevis, og den visen fra ”Baccarat” som hadde lengst levetid var Trondhjemsvisen. Visen ble sunget av revyens student, Finn Børsum, og handlet om de små detaljer. Riktignok var Trondhjem en historisk og stolt by, Trondhjemspikene var vakre som få og NTH var visdommens høye tinde, men det var likevel *no’n ganske smaa detaljer* som vår student ikke var helt fornøyd med:

*I Trondhjems gamle by
søker studenten ly.
Gammel historie
gir den sin glorie.
Guldet paa Domens spir
stolthet og glæde gir.
I traditionens spor
fremgang og trivsel gror.¹*

*Men det er no’n ganske smaa detaljer
som jeg ofte syn’s er mindre bra:
Trondhjemssuppe med svesker i,
ugemytlig politi,
tøveir naar vi skal gaa paa ski,
sølepytter og griseri,
mindre moro paa Hjorten, di,
lurveleven og krangleri
naar jeg drar av med pia mi,
bolignød og optrækkeri,
dom lægger paa leia saa liddeli - - -
at slikt er leit,
er no’ som alle veit!*

”Baccarat” fikk gode anmeldelser fra alle Trondhjems aviser, og en stor del av æren for at den første UKErevyen kom vel i havn tilfalt forfatter, instruktør og skuespiller Asbjørn Lindboe. Lindboe hadde revy- og teatererfaring fra sin tid som student i Oslo, og da han som ferdig utdannet jurist flyttet tilbake til Trondhjem fikk han raskt avdekket studentrevyenes svakheter. Han ble drivkraften bak ”Baccarat” og fikk også gode kritikker for sin sceneprestasjon, han ble særlig husket for sin glansrolle ”Spiker’n”, en karakter som også var tilstede i neste revy.

En annen som fikk mange gode ord for sin innsats på scenen var nykommeren Hans Jacob Nilsen som spilte ”Rocamble”, karakternavnet valgte han å beholde livet ut, også i den perioden han satt som sjef på Det Norske Teater.^{II} Flere andre studenter fikk også

I Dersom noen vil synge med, så går dette verset etter melodien til Santa Lucia, andre vers går etter en kjappere melodi.

II Rocamble var teatersjef ved Den Nationale scene fra 1934 til 1939 og han var teatersjef ved Det Norske Teater i to etapper, 1933-1934 og 1946-1950.

god omtale, blant annet teatersjef Lund som kom opp av den røykfylte lemmen i scenegulvet som fanden selv og Humbugen som spilte hans hovmester.

Lindboe fortsatte som instruktør for de første UKErevyene og han overvar siden samtlige UKErevyer fram til sin død. I sitt kapittel i Samfundets 50årsberetning om hvordan UKA ble til, trekker Lindboe fram "Baccarat" som den revyen han personlig hadde sterkest minner fra. Lindboe la særlig vekt på den alvorlige stemningen som preget skuespillere og publikum før og etter premieren, noe som må sies å være ganske uvanlig ved en revypremiere. Stundens alvor ble også trukket fram i den følelsesladde anmeldelsen Bonsak¹ skrev etter "Baccarat"s premiere:

Det har altsaa vist sig at Studentersamfundet i studenternes kjærlighet har et vern som vil avværge alle storme. Vi visste at Samfundet aldrig m a t t e dø, vi vet nu at det aldrig k a n dø.³

"Baccarat" gav et økonomisk overskudd på hele 12 901,35 kroner, Studentersamfundet var reddet og en levedyktig tradisjon skapt. Og ut fra Edgar B. Schieldrops store ord ser det ut til at studentene i 1917 var klar over hvilket vendepunkt revyen skulle vise seg å bli for Studentersamfundet i Trondhjem, og ikke minst for Studentersamfundets Teater.

¹ Bonsak var Edgar B. Schieldrops relativt ukjente mellomnavn. Når han skrev artikler for Under Dusken, undertegnet han de med Bonsak.

JAZZ

BEVÆPNET OG SELVSKADESKUTT TEATERSJEF

"Jazz," den andre UKErevyen i rekken, hadde premiere på et "aldeles fuldt, altfor fuldt" Cirkus i november 1919 og varte i to uker. "Jazz," som uttales "chess", hadde Hans Jacob Nilsen som teatersjef og Asbjørn Lindboe som instruktør. Begge var for øvrig også skuespillere og forfattere. I tillegg til disse to besto forfatterkollegiet av 3 nye studenter og Edgar B Schieldrop. I ettertid minnes en av forfatterne at de hadde så mye å gjøre i forkant av revyen at den siste av i alt tre akter ble skrevet og instruert samme dag som premieren. En annen faktor som vanskeliggjorde øvingene var at de først kunne starte etter at den økonomisk nødvendige kinodriften på Cirkus hadde stengt for kvelden. Skuespillerne startet sine øvinger rundt kvart over elleve og holdt det gående til tidlig morgengry og skolestart.¹

"Jazz" førte tradisjonen fra "Baccarat" videre og ble en bekreftelse på at studentrevyen i Trondhjem hadde funnet sin plass. Revyens ramme var fredskonkurransen (fredskonferansen) i Versailles hvor president Wilson hadde mistet sine 14 punkter og trenger Trondhjemsstudentenes hjelp til å finne dem igjen. I revyens første akt kommer Wilson dalende ned til Trondhjem Torg i sitt lille privatfly. Han legger umiddelbart merke til blinkfyret ute på Munkholmen og spør den tilfeldig forbipasserende "Spiker'n", som publikum kjente god i fra "Baccarat", om hva det er som blinker ute på Munkhol-

¹ Siden sist revy hadde også Cirkus av økonomiske grunner blitt solgt tilbake til Trondhjem kommune, Salget ble avtalt på vårparten 1918 og fra 1. januar 1919 leide Studentersamfundet lokalet av kommunen og en stor del av Samfundets inntekter kom fra kinodriften.

men? "Å," svarer "Spiker'n" - "det er snart den eneste Lysholmeren vi nå har igjen i Trondhjem." Dette var midt i forbudstiden, det var strengt forbudt å drikke alle former for brennevin,¹ og det hadde satt sitt tydelige preg på studentrevyen. Hele tre viser handlet om problemene, mulighetene og gledene rundt forbudet: Hjemmebrennerens vise, Det hemmelige forbudspolitiets vise og Avholdsmannens vise.

Men det ble en annen vise som skulle huskes i ettertid fra denne revyen, visen om masse-morderen Hadjet-Larschen. Foranledningen for visen hadde sammenheng med den russiske revolusjonen og emigrasjon. Visstnok var det en tidligere kosakkhøvding, i

revyen omtalt som Hadjet-Larschen, som hadde emigrert til Stockholm og som prøvde å "gjøre karriere" som masse-morder der. "Jazz" skrev da en vise hvor de fantaserte rundt hva som ville skjedd hvis Hadjet-Larschen og hans profesjonelt drevne masse-morderliga hadde kommet til Norge for å drive butikk:

*I Norge har jeg virket blot i noen ukers tid,
men herregud hvor fint forretningen kom paa glid.
Fra Høires landsforening bud på Tranmæl støtt jeg faar,
og Stang har bedt mig sørge for at Gunnar Knudsen gaar.
Fra alle hold man ber mig hjælpe Abrahamsen til
at komme hurtigst dithen hvor en drink nok smake vil.
Vokt Dem for Hadjet-Larschen,
nu er han paa ferde her.
Har De en tante som
Dem sikkert gjerne kom
til hjælp med arven dersom det er smaat med gasjen?¹¹*

I Den 5. og 6. oktober 1919 hadde 62 prosent av det norske folk ved folkeavstemning stemt for brennevinsforbudet.

II Martin Tranmæl og Emil Stang var begge kjent arbeiderpartimenn, Gunnar Knudsen var venstres statsminister i 1919 og Lars Abrahamsen, hans sosialminister, var en ivrig forkjemper for brennevinsforbudet.

Det var teatersjefen selv, Hans Jacob Nilsen, som spilte den rusiske masse-morder, og hans sceneprestasjon, eller skal vi kalle det sceneuhell, er en historie for seg selv. Hadjet-Larschen var godt utstyrt med skyts og våpen på scenen, og teatersjefen levde seg særdeles godt inn i sin karakter:

Indtil han en aften, umiddelbart efter tæppets definitive sammengliden efter 3. akt, vilde avfyre en ekstra glædessalut over en vellykket forestilling. Dette skud anbragte han med en uovertruffen sikkerhet i sin venstre haand, hvilket hadde tilfølge at han for resten av "uken" besteg sykeleiet.⁵

At man sendte skuespillere med ladd våpen inn på scenen er det merkelig nok ingen som har stilt noen spørsmålstegn ved. Uansett kunne den sengeliggende og skaddeskutte teatersjef Rocambole, etter at "Jazz" hadde spilt sin siste forestilling, sende bud på UKE-formannen og meddele han at overskuddet var på hele 21.000 kroner. "Og det var ikke dårlig gjort, å ligge i senga å tjene 21 000 kroner!" sa Hans Jacob Nilsen.

Til sist kan vi nevne at "Jazz" er den eneste UK Erevyen hvor ikke "Stars and Stribes" ble brukt i åpningssekvensen, man hadde isteden valgt å spille en ouverture fra Beethoven. "Jazz" sin ellers gode anmeldelse i Under Dusken får kritikk for nettopp dette: "Dog må det være tilladt at murre over valget av repertoiret. Hvorfor åpnet man ikke som gammel god skikk tilsir med "stars and sribes?"

RAH-TA-TAH

DER SPRATT EN FLYNDRE

Høsten 1921 het revyen "Rah-ta-tah" med Henrik Lassen Kjær (Tit Kjær) som teatersjef og den nå erfarne Lindboe som instruktør. Forfatterkollegiet besto, foruten teatersjef og instruktør, av Rocambole (som tok avskjed med studentlivet i Trondhjem med denne revyen for å satse videre som "ordentlig" skuespiller i hovedstaden), Torp og Benterud. Forfatterkollegiet måtte, i likhet med den gjengse nordmann, fortsatt slite med brennevinsforbudet i Norge og på slutten av skriveperioden ble det visstnok så krevende at noen styrkende dråper var en dyd av nødvendighet for i det hele tatt å bli ferdig i tide. Derfor ble Torps forfatterengasjement utvidet til også å gjelde spritansvar: "Dette blev gjort på den enkle måte at han for hver gang fikk med sig en god vits og med den løp han til doktoren. Virkningen var alltid vellykket."⁶Til tross for totalt brennevinsforbud kunne man altså ved hjelp av humor få resept på sprit av legen, en ordning som naturlig nok ble flittig brukt av oppfinnsomme studenter.

"Rah-ta-tah" fornyet formen som de fleste studentrevyene i Trondhjem hadde hatt fram til da:

Den moderne studenterrevy kræver ikke så ganske litet; man nøiet sig med mindre før, man syntes det var meget at komme til Soria Moria på en aften; nu forlanger man at føres raskt og bekvemt til mindst 4 av den slags ønskesteder.⁷

Det Under Duskens anmelder her viser til, er at det gamle skjema med to akter og et forspill er forlatt, og at revyen er blitt mer bevegelig i tid og rom. Revyens vandring går fra tre studenter på en sliten hybel, via et tempel med forførende magedanserinner og aldrende professorer i Benares og et internasjonalt klientell på Café Pigalle i Paris, tilbake til Trondhjem by og Olav Styggesøn på sin nye sokkel, før reisen ender på et smuglerskip utenfor Færder. Når "Rah-ta-tah", på tross av det beskjedne scenemaskineriet man hadde i Cirkus, kunne foreta slike reiser var det mye på grunn av hjelpen som teaterguttene og teknikerne hadde fått av Teaterets egen maler, Adolf Egeberg.

"Rah-ta-tah" ble i sammenligning med "Jazz" sagt å være en mer ujevn revy uten like gode viser, men med noen særdeles gode enkeltprestasjoner. En av nykommerne som ble lagt ekstra godt merke til, var Odd Nansen, og i Under Duskens anmeldelse kan vi lese at: "Som Olav Styggesøn i 4de avdeling kunde han ikke ha vært bedre; enten har han vært født til å spille rollen, eller Rasmussen må ha lavet statuen med henblikk på ham." Odd Nansen skulle i årene som kom bli en sentral person i Studentersamfundets teater som også sto for nytenkning i teaterets arbeid utenom UKENE.

Fleire av skuespillerne fra "Rah-ta-tah" gjorde inntrykk på "det motsatte kjønn" med sine yndige tolkninger av kvinnen, og særlig trekkes Ivar Maurits Hansen fram for sin fremførelse av den forførende magadanserinnen i Benares. Visstnok gjorde Maurits sine saker så bra at han allerede før revypremieren på "Rah-ta-tah" ble antastet av en ivrig beiler: på premieredagen hadde han danset gjennom nummeret et par ganger, det gikk bra, han måtte bare en liten tur på (herre)toalettet før han skulle på scenen. Men; "saa holdt det paa at bli dundrende fiasko bare fordi – en stakkars kvinde ikke kan faa gaa i fred."⁸

Rak-Ta-Tah

En annen som trekkes fram i slutten av anmeldelsen, er liket. Liket har ingen annen rolle å spille enn å være død og vente på å bli halt inn på scenen for å bli slått i bakhodet og dumpet ned lemmen i scenegulvet. Muligens en rolle som krevde særlige tålmodige egenskaper, men noen ypperlig skuespillerprestasjon var neppe påkrevd. Men med liket kom også en svært så hendig likkiste. I artikkelen "Spredde minner fra Rah-ta-tah"⁹ forteller forfatteren at likkisten hyppig ble benyttet som herberge for de som ikke hadde lyst å gå hjem og legge seg når festen var over, og de var det en del av. Dette var lenge før det ble forbudt å sove på hyblene, men det betyr ikke at det var helt ufarlig å sovne der for det:

Vedkommende sovende sjel blev ofte tatt som objekt av en eller annen iherdig maler, og således hendte det at en fyr, som en natt hadde brukt kisten til sovekammer, var kommet langt på vei mot skolen den følgende dag, da han opdaget at han vakte udelte beundring hos en stadig voksende ungeflokk, som iherdig fulgte efter ham. Ved nærmere undersøkelse fant han ut at opløpet hadde sin grunn i hans eget fjæs som var vakkert malt i de forskjellige og mest strålende farver.¹⁰

Har vi her opprinnelsen til tradisjonen med å tegne på ølbriller med sprittusj på de som sovner på Studentersamfundets hybler og loft?

"Rah-ta-tah" huskes også for den enkle replikken "Der spratt en flyndre." Det var siste akt og revyen hadde flyttet seg til Færder, dit hadde også Dovregubben i Anton Brandzægs person forvillet seg. Dovregubben skulle på et bestemt tidspunkt se drømmende ut over havet, løfte pekefingeren og si: "Der spratt en flyndre." Replikken falt dessverre pladask til jorden og ikke et menneske dro på smilebåndet, og etter ønske fra Brandzæg ble replikken fjernet etter et par forestillinger. Men, det var slettes ikke alle involverte like fornøyd med. Orkesteret forlangte at flyndra skulle være med, og etter at Brandzæg hadde nektet i to forestillinger truet orkesteret med streik:

Jeg ga meg. Da jeg da neste kveld begynte å løfte pekefingeren, brøt det ut en enestående jubel. Først fra orkesteret, og derfor så trodde jo folk at det var morsomt, og så brølte hele salen. Men selve replikken ble aldri sagt, jeg kom aldri så langt at jeg fikk si noe, det var bare en løftet pekefinger.¹¹

Og replikken den ble aldri uttalt mer i løpet av "Rah-ta-tah," Brandzæg kom aldri lenge enn å løfte pekefingeren før latteren brøt ut, likevel ble den husket som revyens beste replikk.

CHARIVARI

KYSS MEG PER - ENDA MER!

Og så gik teppet op for "Charivari", et ekte barn av den evig uforanderlige, alltid like lykkelige, aldri svigtende kunstart, som heter studentkomedie, den modigste og muntreste form for drøi respektmangel og fantastiske vitser, det mest komplette herbarium av de blomster som beholder sin duft hvor meget de end presses.¹²

Med "Charivari"s inntog til byen i 1923 var den lovende skuespilleren fra "Rah-ta-tah", Odd Nansen, blitt teatersjef og revyen var tydelig preget av hans "evig sprudlende oppkomme av vidunderlige indfald og overgivent humør"¹³ Instruktør var tradisjonen tro Lindboe, og Egeberg fortsatte som teatermaler.

"Charivari" hadde tre akter med både forspill og etterspill. Siden teateret fortsatt spilte på den trange scenen i Cirkus, med lemnen i gulvet som den største tekniske finesse, skapte det utfordringer i skiftene mellom aktene. En vanlig løsning på dette problemet, som studentene ofte benyttet seg av, var de såkalte forteppenummer, som logisk nok foregikk foran teppet slik at skuespillerene og scenearbeiderne kunne skifte kulisser på bakscenen mens en person underholdt publikum foran teppet. Et nytt element med "Charivari" var at for første gang i UKerevyens historie så foregikk sceneskiftet mellom forspillet og første akt i mørket for åpen scene.

I forspillet ble man kjent med gjennomgangsfiguren, den lystige studenten Per, som i første akt på mirakuløst vis forviller seg inn i Elgeseter Felleskloster anno 1349. I klosteret møter Per den vakre nonnen Norma¹ som han forelsker seg hodestups i. Følelsene er gjensidige og siste del av visen om deres første møte går som følger:

Per: *Lille skatt - tro ei at
jeg dig vil forføre;
kom bli med i busk og kratt
kast kun nonnesløre¹.*

Norma: *Kyss mig Per – endda mer!
Gud hvor det var deilig,
og så får jeg endda fler
når det blir beleilig.*

Visen blir umiddelbart veldig populær og resulterte i at alle Trondhjems unger gikk i gatene og sang: "Kyss meg Per, enda mer, Gud hvor det var deilig." Forholdet mellom de unge elskende blir revyens røde tråd og det var ingen enkel oppgave skal vi tro anmelderne. Revyen var, i god studentrevytradisjon spekket av merkelige karakterer, løse historier, usammenhengende replikkvekslinger og skiftende bilder. I klosteret møter ikke Per bare sin utkårede nonne, men også et stort utvalg kjente personer fra norgeshistorien

¹ Oppkalt etter en amerikansk skuespillerinne som var veldig populær i Norge på 20-tallet.

som holder en heidundrende fest sammen, blant annet så møter vi igjen Brandtzægs Dovregubbe forkledd som syngende biskop. Revyens dramatiske høydepunkt får vi når teatersjefen selv entrer scenen som selve Svartedauden, spår død og fordervelse og avbryter festen.

"Charivari"s Trondhjemsvise skaffet revyforfatterne mye hodebry. De mente at begrepet Trondhjemsvise den gang var oppbrukt, at man allerede i visen om *no'n ganske små detaljer* i "Baccarat" hadde vist både fordelene og ulempene ved byen i en strålende Trondhjemsvise, så skulle man nå forsøke noe nytt i denne sjangeren, måtte det gjøres bevisst, sentimentalt og banalt. I annen akt skal det forelskede paret Per og Norma forlate Trondhjem for å dra til den syvende himmel, og det kunne man utnytte til å lage dette sentimentale glansbildet som spøkte i forfatternes hode:

Melodien var funnet, det manglet nå bare teksten. De første linjene kom av seg selv, Per begynner med å syng:

*"Nå vil vi fly opp mot himmelen
i sky, hvor solen aldri går ned."
Det var brukbart. En foreslo så
som fortsettelse: "Hvor englebørn
flyver som en ørn," men
det ble straks forkastet. Det var
jo ikke meningen at det skulle
være morsomt. Omsider var man
nådd frem til refrenget:
"Trondhjem du kjære stad" ble
vedtatt som første linje, lang
pause, og så kommer det fra
Tit: "favnet av fjord og fjelle,"
og dermed satte han på dør:
nå klarte ikke han det lengre.¹⁴*

Forfatterkollegiets klissete vise var muligens litt kvalmefrembringende for kollegiets egne medlem-

mer, men på premieren ble visen til alles overraskelse en stor suksess. Og ryktene sier at det nettopp var erfaringene med publikums reaksjoner på denne visen som gav Odd Nansen inspirasjon til å skrive den udødelige Trondhjemsvisen "Hjemvé" i neste revy: *Trondhjem, Trondhjem, at æ reist ifra dæ...*

BING-BANG

VI VIL TIL VOLLAN!

Neste revy i rekken har rykte på seg for å være den beste "av alle de revyer som hittil har sett rampens lys på vår berømmelige studenterscene." "Bing-Bang" hadde premiere 28. november 1925 med Aage Pedersen (senere Elmenhorst) som teatersjef og selvsagt Lindboe som instruktør, i tillegg var Odd Nansen igjen en svært sentral mann for revyen med sine artistiske evner og sin sprudlende fantasi.

"Bing-Bang" var en "duskestue i 3 akter og et forspill samt et retslig efterspil" i følge programmet. Tre akter var ikke noe nytt for UKerevyen, men aktene var inndelt i hele 8 forskjellige avdelinger. En avdeling kunne være lagt til isøde på Svalbard, mens man i

neste avdeling befinner seg på avholdskaféen "Sing-Sing".¹ Selvsagt krevde hver avdeling nytt sceneskift, noe som ga apparatet rundt revyen store utfordringer og førte til at revyen i sin helhet bare ble oppført på premieren. Senere ble en komplett avdeling med alt av kostymer og kulisser strøket.

Til tross for 8 ulike avdelinger hadde "Bing Bang" en svært tydelig rød tråd gjennom hele revyen. Revyen fulgte student Bing Bang fra "utklekkingen" på NTH og videre gjennom livet som ferdig student, som lovende ingeniør, som vaktmester og som kelner, før vi til slutt tar avskjed med ingeniør Bing Bang som sitter ensom på sin hybel med grånet hår og grånet dusk. Gjennomgangsfiguren Bing Bang ble i starten av revyen spilt av nykommeren Fredrik Barth, før den erfarne Nansen i sluttscenen på hybelen overtar som den gamle og skuffede Bing-Bang.

Forspillet til revyen er verdt å nevne; for første gang på Cirkus sin scene tar studentene i bruk filmen som virkemiddel. I en innledende film ser vi hvordan Bing-Bang ankommer høyskolen som student: under en høytidelig utklekkingsseremoni banker den aldrende rektoren på et digert egg og ut spretter den nye student. Dermed kan revyen starte.

"Bing-Bang" hadde i tillegg til rød tråd i handlingen også en svært gjennomført visuell still. Malergjengen får mye skryt for sin maleriske faste ramme som gjenspeilte seg i alle revyens scener under mottoet: "Vi vil til Vollan!" Studentersamfundet var på leting etter tomt til sitt nye hus, og studentene hadde kastet blikket over elven hvor fengselstomten på Vollan lå. Ved hjelp av malergjengen får de tydeliggjort sitt budskap, ikke bare gjennom revyen, men også plakaten og programmets visuelle profil preges av fengselslivet med stripedrakter, kuler og kjetting. Visstnok så stilte også Samfundets gjenger opp i fangedrakt under UKA...

"Bing-Bang" er en revy som utmerker seg med veldig mange gode viser. Blant annet har vi "Studentervisen 1925" som blir sagt å være den første store studentervise som er blitt skrevet i Trondhjem. Hvert vers av visen er viet en bestemt del av studentens liv, og om ikke alt går studentens vei og det er mye å akke seg over, så løser det seg alltid med litt latter: *for som bekjent, tar en student, alting med godt humør.*

I revyens andre akt - tredje avdeling kom det tre populære viser som perler på en snor. Akten foregikk på "avholdskafeen" Sing Sing i en havneby, som til tross for å være en avholdskafé hadde et yrende folkeliv, og var "den beste, mest vakeekte kneipe vi har hatt."¹⁵ På Sing Sing møter vi Herr Pimpesen, whiskykjenner av rang, som ikke er så fornøyd med å drikke bare vann:

*Det er liddelig flaut da git å drikke bare vand,
men blanda med whisky kan det jo til nød gå an,
men reneste vare smaker best
og reneste vare fyller mest,
det må til i storm og blest.*

¹ Kan lett forveksles med det amerikanske høyrisikofengselet Sing Sing, og det var vel noe av hensikten med navnet også.

Det er denne drikkevisen som får æren for å ha gjort hovedstadens revyteater og kulturliv oppmerksomme på studentrevyene i Trondhjem, og visen ble rask annektert av Chat Noir.

Revyen hadde en vise til som absolutt kunne minne om en drikkevise og som også passet perfekt inn i revyens "fengselstema". I "Sing-Sing" opptrådte en litt spesiell gangsterkvartert kledd i svart høyhalset pologenser og skalk (bowlerhatt) med et skurkaktig utseende som "vilde fått hele *Trondhjems politikorps* til å innsende avskjedsbegjæring.¹⁶" De kalte seg Gaukekvartetten. Å "gauke" vil si å drive med ulovlig salg av brennevin, og Gaukekvartetten smuglet brennevin i stor skala. Salg av brennevin ble det kanskje litt dårligere med siden guttene var veldig flinke til å teste ut varene selv og ofte endte på galeien:

*Før vi kom i havn så holdt vi på å tørst' ihjæl,
Pedersen og Iversen og Syversen og jeg,
åsså drak vi op lasta og sørga for os sjæl,
Pedersen og Iversen og Syversen og jeg.*

Gaukekvartetten gjorde stor lykke på scenen og publikum kom igjen og igjen for å se dem. Noe av grunnen til det var at nummeret skiftet form fra dag til dag. Det gikk sport i revymiljøet i å finne på gode vitser som de kunne viske i øret til en av gaukene så han kunne overrumple de andre med den på scenen: "For det er jo et faktum at det er ingenting som virker så komisk på en som står på en scene som det uventede, det overraskende."¹⁷

Til slutt er turen kommet til Trondhjemsvisen "Hjemvé"¹ som opprinnelig ble skrevet som en parodi på trønderpatriotisme, men som den dag i dag er kjent som en av Trondhjems uoffisielle bysanger. Den er blitt kopiert av mange artister siden den gang, men første gang visen ble sunget var i "Bing-Bang" av Pætti.¹¹ Inn på "Sing-Sing", som viser seg å være alt annet enn en avholdskafé når vi ser den fylt til randen med cocktail, drikkevarer og halvnakne "piker", kom det inn en liten trønder med vadsekk som spurte: "Har di Trondhjems-suup?" Det hadde de dessverre ikke og den lille trønderen blir veldig trist og lengter hjem til Trondhjem:

*Æ e født i Trondhjem uti Sanden,
og siden har æ bodd der al mi ti',
og Trondhjem er en by som ingen anden,
det tror æ ganske trøgt at æ kainn si.
Aa ja, æ e saa grænselaust taknæmli,
forde' at æ e født i slik en by;
der e no alt saa koseli og hjemli',
slik som den ligg der trøgt og godt i ly.*

Refr:

*Trondhjem, Trondhjem, at æ reist ifra dæ,
at æ koinne finn paa nokka slekt!
Naar æ tænke paa ka godt du ga mæ
e de' som æ læste dekt!
Trondhjem, Trondhjem, no æ rætt forstaar dæ,
du min barndoms allerstørste ven!
Undres paa korless det gaar dæ
ka som heinne einn,
aldri reise æ fra dæ igjen!*

I Hjemvé = hjemlengsel

II Pætti, som egentlig het Harald Skagen, var en vaskeekte trøndergutt som hadde vært med i UKerevyene helt siden Jazz og som alltid gjorde stor lykke hos publikum.

MERRY GO ROUND

VI DRIKKER GAMLE CIRKUS SIN SKÅL

I Programheftet til "Merry go Round" kan man lese at: "Forfatterne har i dette stykket gjort det tradisjonelle brudd på tradisjonen, idet de har fulgt denne tradisjonært, hvilket de tidligere forfattere av dette stykket ikke har gjort." Revyen skulle som lovet bli både et brudd med tradisjonen, men også en revy som føyde seg fint inn i rekken av tradisjonsrike studentrevyer i Cirkus.

"Merry go Round" hadde premiere 26. november 1927 med Fredrik Møller som teatersjef. Det var den siste av revyene i Cirkus og den siste som ble iscenesatt av Lindboe. Alle Lindeboes revyer i Cirkus, fra "Baccarat" til "Merry go Round" hadde flere likhetstrekk og tradisjoner skapt i hektisk aktivitet noen få høstuker annen hvert år.

Presto molto, planleggelse, skrijving, roller, utskrift, avskrift, valg av melodier, 1000 gramofonplater, 20 ukjente nye studenter, hvem er du, hvem ubekjent kan klare hvilken rolle, men rollen er da ikke skrevet ennu da get, å fan, accellerando, kulis-sene, sceneforandring, maskinfolk, gal rolle til gal mann, bytte rolle, ingen rolle, Brodersen hever sin taktstokk, teppet går op. –voila! Og så er atter en gang det umulige skjedd.¹⁸

Apparatet rundt revyen besto av studenter, professorer og andre revyinteresserte

Trondhjemsborgere. De var gjerne med på flere UKErevyer, noe som ga revyen både tradisjon, stabilitet og kontinuitet. Teatersjefen hadde hovedansvaret for revyen, og satt sammen med instruktøren i forfatterkollegiet som gjerne besto av en 5-6 mann. Forfatterkollegiets medlemmer opptrådte som regel også som skuespillere, og revyene var velsignet med en spillekåt og ofte talentfull teatersjef som gjerne tok de største rollene. Det var heller ikke uvanlig å finne dirigenten eller andre medlemmer av orkesteret på

scenen ikledd kostyme. Teknikerne hadde en fast lysmester som sammen med malergjengen, ledet av en teatermaler, hadde ansvaret for scenen. Kostymene var omfattende og detaljrike, men ble sjelden kommentert i anmeldelser og andre tekster. Derfor vet man mindre om kostymene og de som lagde de, enn hva som er tilfelle med resten av revyapparatet. Det som likevel kan sies med sikkerhet er at det fantes en kostymegjeng som var tilknyttet teateret under UKA og som ellers ble tilkalt ved behov. Kostymegjengen besto helst av jenter fra NTH (arkitekt), men også gutter var et vanlig syn på systua.

Musikken som ble brukt i revyen, var lånt fra andre viser, gjerne hentet fra USA. Siden dette var før radioens inntog ble melodiene trykt som noter og sendt med båt over Atlanterhavet, noen av dem ble fanget opp av studentene i Trondhjem og UKErevyen. Tradisjonen om hvilke viser som skulle være med i en revy ble fort lagt; allerede fra "Baccarat" kom oppskriften med en Trondhjemsvise, en drikkevise og en studentvise. Ellers er revyene som oftest preget av en rød tråd og en gjennomgangsfigur, og gjennomgangsfiguren er helst en student. Studentens viser og sketsjer bar preg av både lokale og internasjonale nyheter omgjort til lettfattelig satire. Revyen inneholdt alltid flere overkarikerte kvinneroller som ble spilt av menn, og man parodierte gjerne både sine egne professorer, kjente landsmenn eller figurer fra litteraturen. Studentrevyen i Trondhjem hadde fått sin tydelige gjenkjennelige form og var allerede sterkt bundet av tradisjoner, selv om jo en av tradisjonene, som nevnt ovenfor, nettopp var å bryte med tradisjonen.

Lindboe fikk, som nevnt tidligere, en stor del av æren for særpreget og kontinuiteten i revyene: "Alle som har danset etter Lindboes instruktørpipe, vil vite at den vellykkede forestilling i første rekke er hans verk. Lindboe er vort teaters skytsengel.¹⁹" Den uttrykte bekymring over hva som skulle skje med UKErevyen nå som Lindboe skulle slutte, var stor. Da hjalp det kanskje litt at han hadde med seg den unge og lovende Fredrik Barth som medregissør. Mange av revyens gamle helter hadde nå forlatt byen, men nykomlinger som Frode Rinnan og Hans Stormoen viste at studentrevyen i Trond-

hjem fortsatt var høyst levende.

Revyens navn "Merry go Round" er hentet direkte fra navnet til det seirende utkastet i arkitektkonkurransen til Samfundets nye hus. Motto "Vi vil til Volla!" fra forrige revy var blitt en seiersparole. Studentersamfundet hadde fått fengselstomten, og der hvor forrige revys typografiske utstyr var hentet fra fengselet, var det denne gangen hentet fra byggefagene med murere, snekre, stillaser og gravemaskiner som dekorasjon.

Revyens røde tråd var to studenter som reiste jorden rundt for å samle inn penger til Samfundets byggefond. Revyen hadde tidstypisk tatt for seg temaet ingeniørens levkår. Det var dårlige tider for arkitekter og ingeniører hjemme i gamlelandet og det var vanlig at mange nyutdannede fra NTH måtte dra til USA for å søke arbeid.¹ En av revyens høydepunkt foregår på et pakkhus i New Yorks havn. Fra kassene som står oppstilt på scenen velter det ut en rekke vagabonder i alle mulige farger og fasonger, det viser seg til alles overraskelse at samtlige er utvandrede NTH-ingeniører som har tatt jobb som alt fra pølsekjører til hushovmester hos en stor mormon. Men selv om de ikke har endt opp med den jobben de håpet på, har de to små ting som skiller dem fra resten av ber-
men:

*(Det som) skiller oss fra slusken
er alene dusken,
blank eller glissen eller grå.
Møt en hånd med "Ringene,"
og du vet at ingen
neveslag kan bedre slå.
Overalls, jaket og uniform,
intet gjeld' — kun dusken er vor norm.
Her i Yankee-landet
får vi orntlig sanne:
Vi er folk fra N.T.H.*

Det er to viser til fra denne revyen som har blitt stående for ettertiden, den ene er drikkevisen: "Kagga lå i kjelleren" som fort ble en nasjonal drikkevis, den andre er teaterguttens farvel med sin gamle scene; "Farvel Cirkus". Det er en meget sentimental vise sunget av de to gjennomgangsfigurene som er på vei over til USA på en Amerikadamper for å skaffe penger til Samfundets nye hus. De to studentene sitter ensomme ute på dekk, natten faller på, og de lar tankene vandre tilbake til Trondhjem og deres kjære Cirkus som snart skal stenges og forlattes for godt:

¹ Bygglinjen på NTH ble en periode ble omtalt som Den Norske Amerikalinjen, og det må sies å være ganske betegnende for situasjonen at Samfundet på premieredagen mottok et gratulasjonstelegram New York som var undertegnet 3 av heltene fra foregående revy: Titt, Odd og Aage Peder.

*Nu har Cirkus fått sin dom
selv om det var hårdt.*

*Lenge var du rammen om
studenterlivet vårt.*

*Vi kan ikke klemme
de som er hjemme,
og vi drikker for oss selv
gamle Cirkus skål i kveld.*

(...)

*Snart blir det for godt farvel,
og fremmede blir vi.
Snart går vi hver lørdagskveld
din kjente dør forbi.*

*Takk for hvert semester,
for alle fester,
og takk for disse femten år
som du var salen vår.*

CASSA ROSSA

NU KLANG FOR FØRSTE GANG EN NY STUDENTERSANG

HILF ERGÄNZEN
VERMINDERN

”Cassa Rossa” fikk sitt navn etter Studentersamfundets nye røde hjem og forventningene til den nye revy på den nye scene var skyhøye da ”Cassa Rossa” hadde premiere i desember 1929. I følge revyprogrammet var teatersjefen for den nye revy Erik Rolfsen, mens tidligere jubileumbøker for Samfundet oppgir at det var Fredrik Barth som hadde ansvaret. Om det er uklart hvem som var den egentlige teatersjef, så var det ikke uklart hvem som var instruktør; ”Cassa Rossa” hadde ingen instruktør. I mangel på kunstnerisk ledelse virket Barth tidvis som instruktør, og med seg hadde han sine venner fra ”Ranheimsturneen.” Alt lå tilsynelatende til rette for en strålende førsterevy i det nye huset.

Men, ”Cassa Rossa” ble på langt nær den suksessen som var forventet, og det var to grunner til det; overgang til nytt ukjent hus og mangel på instruksjon. Overgangen fra den lille scenen i Cirkus til det nye Studentersamfundet utstyrt med det mest moderne sceneanlegget i Nord-Europa ble stor. Revyapparatet greide ikke å nyttegjøre seg alle finessene som den nye scenen kunne skilte med i sin første revy:

Revyen som helhet var ikke god, det var for det første litt forhastet at man syv uker etter den store innvielsesremonien til det nye huset skulle lansere en revy så fort og fersk og i helt nye omgivelser. Vi kom jo fra en fjelebod hvor man ikke hadde noe å hjelpe seg med utenom ett teppetrekk, en liten rampe, lemmen og vindmaskin. Og så over i en helt moderne scene med førsteklasses lys og alle mulige greier. Og ikke for å glemme en makt som oppstod ved at vi hadde blitt så tekniske, nemlig Regi ble da født til stor makt og anseelse for første gang. Tidligere hadde Regi bare vært noen sjauere som vi hadde med oss til å lempe litt, men nå var de løftet opp i teknikkens tidsalder til den maktfaktor som de sannlig viste å gjøre seg nytte av. Regisjefen var jo en terrorist! allerede da.²⁰

Som Frode Rinnan påpeker ovenfor ble ”Cassa Rossa”, selv om det ikke var en veldig god revy, et viktig vendepunkt for UKErevyene på grunn av de nye tekniske forutsetningene som fulgte med den nye scenen og fordi Regi nå fikk en mye tydeligere posisjon i revyen, noe som skulle komme til syne allerede ved neste UKErevy.

Det andre elementet som ble trukket fram som en svakhet ved ”Cassa Rossa”, var den opplagte mangelen på instruksjon og ledelse. Teateret hadde ikke anskaffet noen ny instruktør etter Lindboe og det ble skuespillerne selv, med ”improvisasjonens mester” Fredrik Barth i front, som stod for instruksjonen. Dette gikk ikke upåaktet hen og anmelderen i Under Dusken skriver at: ”Den samme feil som de profesjonelle skuespillerne ved selveste Nationalteatret leilighetsvis begår, var blitt gjort av amatørerne i Trondhjem: å la rolleinnhaverne samtidig optre som instruktører.²¹” Videre mener han at riktignok er studentrevy først og fremst moro, men det er også en forretning der publikum har betalt for et produkt, og hvis revyen ikke gir valuta for pengene, så oppfyller ikke teateret sine forpliktelser overfor publikum. Anmelderen uttrykker bekymring for hva som vil skje med økonomien til Studentersamfundet hvis revyen selv ikke holder orden i egne rekker, og ”Cassa Rossa” ble faktisk den første UKErevy som gikk med underskudd. Om det skyldes mangel på instruksjon, er uvisst.

²⁰ Daværende Regisjef het Audun Henden og rømte under krigen fra konsentrasjonsleir på Grini, derav terrorist...

Men om "Cassa Rossa" ikke har fått noe godt ettermæle som revy, så inneholdt den mange gode viser. En av disse visene handlet om den pågående navnestriden i daværende Trondhjem. Det ble i 1929 bestemt at Trondhjem skulle skifte navn til Nidaros ved årsskifte, dette skapte voldsomme protester blant både byens befolkning og bystyret, og for å vise sin støtte til det gamle bynavnet ble det blant annet laget en Trondhjemsnål. Visen heter "Alexander og Margido" og handler om to brødre som drar til sjøs sammen, men som ikke har mye felles ut over det. Alexander er den snille og Margido er den slemme; da Alexander reddet en liten skipsgutt fra henging i Zanzibar, stjal Margido pengene hans, da Alexander stod til rors og styrte en skute lastet med konjakk trygt i havn, lå Margido under dekk og drakk... Slik fortsetter visen, men grensen nås først når Margido øver urett mot sin fødeby:

*Saa vilde deres gamle mor
dem en Trondhjemsnaal forære.
Alexander bar den paa sit bryst,
Margido lot det være.*

*Saa satte de for England seil,
men skuten Fido hvelvede.
Alexander kom til Himmelen,
Margido kom til England!*

Andre viser som kan nevnes er drikkevisen om Petter sin tante sin katte som var død og visen om alle de søte Trondhjems-piker, men den mest kjente visen fra "Cassa Rossa" er uten tvil revyens studentervise. En selvironisk vise om det glade studentertliv som med tiden har blitt Studentersamfundet i Trondhjems uforbeholdne nasjonalsang: "Nu klinger", opprinnelig i moll, skrevet av Frode Rinnan:

Opsang:

*Nu klinger igjennem den gamle stad paany en studentersang,
og alle mand alle i række og rad svinger op under bægerklang
og mens borgerne vaaker i køia og hører den glade kang-kang
smelder alle mand, alle mand, alle mand, alle mand,
alle mand, alle mand*

Omkvæd:

*Studenter i den gamle stad, ta vare paa byens ry!
Husk paa at jenter, øl og dram var kjæmpernes meny.
Og falder I alle mand alle, skal det gjalde for alle mot sky:
La'ke byen faa ro, men la den faa merke det er en
studenterby!*

I Det er ikke godt å vite om moralen her er at å komme til England er så godt som å komme til helvete eller om moralen tvert om er ganske umoralsk. Til tross for klanderverdig oppførsel er Margido den som overlever havariet, ikke Aleksander.

1. vers

*I denne gamle staden sat saa mangen en konge stor
og hadde nok av øl fra fat og piker ved sit bord,
og de laga bøljer i gata naar hjem ifra gilde de fôr
og nu sitter de alle mand alle i Valhall og traller til os i kor:*

Omkvæd:

2. vers:

*Paa Elgesæter var det liv i Klosteret dag og nat.
Der hadde de sin kagge og der hadde de sin skat.
De herjet i Nonnenes gate og rullet og tullet og datt,
nu skuer de fra Himmelen ned og griper sin harpe fat:*

Omkvæd:

3. vers:

*Naar vi er vandret hen og staden hviler et øyeblik,
da kommer vore sønner og tar op den gamle skik:
en lek mellem muntre buteljer samt aldrig saa litt erotik.
Og saa sitter vi i himmelen og stemmer op vor replik:*

Omkvæd:

*Studenter i den gamle stad, ta vare paa byens ry!
Husk paa at jenter, øl og dram var kjæmpernes meny.
Og falder I alle mand alle, skal det gjalde for alle mot sky:
La'ke byen faa ro, men la den faa merke det er en
studenterby!*

Rinnan forteller at det ikke var han selv som fikk ideen til visen, men en journalist i Dagbladet som skrev platekronikker. Han hadde hørt en fengende amerikansk studentmelodi som han mente ville egne seg fortreffelig for Studentersamfundet i Trondhjem:

Jeg kjøpte platen, og lærte teksten og omsatte den, og så ble det å lage en tekst. Og det sa seg jo selv at det måtte bli en fonetisk, rullende tekst som skulle til der. Nå må man da være oppmerksom på at den melodien som Gunnar Larsen (journalisten i Dagbladet) satte oss på, det er selve hovedkjenningsmelodien til Studentersamfundet i Cornell University i USA. Så når man kommer dit, må man ikke begå den feil jeg vet noen har gjort. Å komme dit og si, aha, dere har stjålet en vise fra Trondhjem. Det omvendte er tilfelle.²²

MAMMON-RA

FØRSTE TURNÉ TIL "PROVINSEN"

Med "Mammon-ra" høsten 1931 fikk publikum for første gang oppleve hva den nye scenen på Studentersamfundet kunne brukes til. Regi hadde lært seg å mestre den nye sceneteknikk og det de "utrettet av vidunderlige lyseffekter og alskens tricks, var helt utenfor hva man hittil hadde kunnet tenke sig muligheten av på en studenterscene."²³ Teatersjef var Tønnes Søyland og sammen med Fredrik Barth, Odd Brockmann, Bernt Heiberg og visesanger Otto Nielsen^{II} satte de tonen for "Mammon-ra". Revyen representerte et skille fra tidligere revyer, også ut over det tekniske, uten at det var lagt opp til noe direkte brudd med tradisjonen:

Det fantes visse regler for hva som skulle med i en sikker studentrevy. Bestemte viser, en elskovssang som kunne da synges av en forkledd mann som dame, og hennes kavalier, en drikkeviser, en studentersang, kanskje en hyldest til Trondhjem i en eller annen form, alt dette strevet vi med å få med i vår egen revy. Det skulle være en rød tråd, det skulle være en gjennomgangsskikkelse og det skulle være mulighet for å komme mer eller mindre jorden rundt i sine scenerier. Det som eventuelt måtte være et brudd med fortiden i vår revy måtte være at vi kanskje ikke var fullt så romantiske i vårt syn på studentlivet som man fikk inntrykk av i de andre revyer.²⁴

Studenterrånden hadde forandret seg litt siden "Baccarat" sto på plakaten, flere av forfatterne bak "Mammon-ra" var arkitekter og forteller at de var sterkt preget av den funksjonalistiske perioden og utviklet en skepsis mot alt som luktet mimring og idyllisering av gamle dager; "vi snudde ryggen til når deres historier begynte med: husker du."²⁵ Bruddet med den gamle "studentikose" tilværelse førte til en studentviser med en litt annen tone;

*Vi har vår egen lille Verden
i et nøtteskal omtrent
med sitt eget firmament.
Belyst av fikse stjerner er den,
i vår vennekreds er Jomfruen bekjent.*

*Vår verdens center er studenter,
rundt oss går Trondhjems by i rotasjon.
Studenter har sin egen verden,
vi står fast i last og brast
i kraft av vår gravitasjon.*

Men selv om studentvisen ga litt ris til egen bak, så var flere av kriteriene for en ekte

I UKEnavnet var egyptisk inspirert etter flere gravfunn (bla oppdagelsen av Tut-ankh-amons grav i 1923) på 20-tallet.

II Otto Nielsen var norsk programleder, programredaktør, komponist, tekstforfatter og visesanger. Han var aktiv i revyene fra 1931 til 1935 som forfatter og skuespiller. Han gjorde også stor suksess på Samfundet, og i landet for øvrig, med sin søster i viseduoen Gerd og Otto. På slutten av 60-tallet ledet han en programserie i NRK som gikk over ti kvelder om UKErevyen i Trondhjem.

studentrevy på plass. Revyen hadde i tillegg til studentvisen en drikkevise som slo godt an, revyen var delt inn i flere avdelinger og gjennomgangsfiguren var på plass. Diogenes' reiste jorden rundt på jakt etter mennesket som han til slutt finner på Munkholmen blant studentene.

Diogenes jakt startet i filosofiens hovedstad Athen og i neste scene oppdages Amerika sammen med selveste Leif Eriksson. Christian Krohgs bilde av denne hendelsen blir svært godt gjengitt på scenen. Regi har bygget en båt og plassert den på ruller midt på scenen. Sammen med tynne snorer festet til seilene får de båten til å duve i bølgene på en slik måte at ”folk nærmest ble sjøsyke der de satt nede i salen.”²⁶ Diogenes opplever også bybrannen i Trondhjem i 1681. Her har Regi brukt et hvitt bakteppe av silke som sammen med røykmaskin og en rød lyskaster, i tillegg til scenearbeidere som sto bak teppet og knakk kvister som lydeffekt, skapte en autentisk virkning. Visstnok var det så autentisk at brannvakten, som satt på baksiden ved siden av en ølkagge, på en forestilling løp opp på scenen og trodde at det brant.

I Under Duskens anmeldelse står det at det var ”Rasmussens vise” som gjorde størst suksess i revyen. Visen handler om en fange som var på rømmen fra kriminalasylet i Trondhjem i 1931. Han hadde vært det ganske lenge, og avisene var fulle av oppdateringer om Rasmussen som var ”spikende spennende gærn,” og som alltid gjorde ting ”stikk imot all fornuft.” Visens poeng var at han kunne da ikke være så veldig dum siden politiet aldri greide å fange han:

*I avisen skrives
at jeg er blitt sett oppi Klæbu. Man siger som så:
"Der skal jakten drives".
Det leser jeg selv, så jeg vet hvor jeg ikke skal gå.*

I ”Mammon-ra” møter man også fyrsteparet Chary-vary-tocay og parets hovmester. Skuespilleren som spilte hovmester var ikke helt fornøyd med den lille beskjedne rollen han var tildelt så han prøvde etter beste evne å stjele publikums oppmerksomhet. Han hadde til sin store fornøyelse oppdaget at han:

Ved å male sig helt hvit i ansiktet og rape høit i bakgrunnen av scenen kunde fremkalle de vildeste latterbrøl fra et takknemlig publikum. Beruset av lykke nektet han å skjønne at hans improvisasjoner kunde virke forstyrrende på forestillingens øvrige sammenheng. Da man til sist forbød ham å rape, søkte han trøst i flasken. Og det stolte fyrstepar måtte senere ved mange anledninger gripe den dødrukne tjener fortrolig under armene, for å overhode holde han på benene, mens de med bortvendt ansikt selv sa hans replikker.²⁷

Som alle gode revyer var ”Mammon-ra” strengt hemmelig for de utenforstående,^{II} i en forhåndsanmeldelse av Under Dusken står det at det er en avdeling som er ekstra

I Diogenes betyr ”født av Zevs” og gjennomgangsfiguren er her oppkalt etter den greske filosofen Diogenes fra Sinope som var kjent for sin selvfornektelse og for å gå rundt på byens torg midt på lyse dagen med en lykt for å finne mennesket.

II Et tips i Under Dusken en uke før premieren sier at revyens navn blir Pladask

preget av hemmelighetskremmeri før premieren, og det er systuen: ”Her sitter nemlig våre smarte arkitekt damer og syr, og alle som har med uken å gjøre finner stadig påskudd for å ta sig en tur innom. Vi får ikke lov. Men de syr, hvad de syr, får vi heller ikke vite.”²⁸ Og hva var det arkitekt damene satt og sydde på? Sannsynligvis revyens kostymer, men også et nytt mellomteppe til Storsalsscenen. Teppet har rare, skjeve hus siden det er tegnet av en arkitekt og sydd av arkitekt damer og viser hvordan Trondhjem by så ut for en som er ”barnefødt, om enn ikke i Trondhjem.” Med andre ord viste teppet Trondhjem slik studentene så byen, med fokus på Samfundet, NTH og oppsynsskipet Odd Nansen i Nidelven. Teppet ble siden en vedvarende revytradisjon, og det ble også med på Oslo-turneen samme år.

”Mammon-ra” tok opp de første revyenes turnétradisjoner og var den første av en lang rekke UKErevyer som dro på turné til hovedstaden. Det var ikke mulig å få fraktet ned alt sceneutstyret og alle skuespillerne fra Trondhjem, men det gikk bra siden revyen fikk leie ”scenen, et seks manns orkester, to lommelykter, billettører, billetter og Per Kvist^{II} for 525 kroner pr kveld.”²⁹ På premieren 17. desember spilte revyen for kronprins Olav og kronprinsesse Märtha og et fullsatt Chat Noir, og når gamle revyhelter også opptrådte med sine glansnummer fra tidligere revyer, var suksessen sikret. Osloturnéen ga fire utsolgte forestillinger, et pent overskudd og var starten på en bærekraftig ny revytradisjon.

I Det opprinnelige teppet ble på grunn av slitasje sydd på nytt flere ganger, sist på begynnelsen av 60-tallet. Da tyskerne overtok Samfundet under krigen ble teppet berget av Regi og siden oppbevart på diverse hybler og loft rundt omkring i Trondhjem. Siste del av krigen ble det gjemt på et bibliotek og da krigen var over fant man deler av det igjen, og det ble brukt ved ”Go-a-head.”

II Per Kvist (opprinnelig Vidar Wexelsen) var utflyttet trønder som var tilknyttet flere revy-scener i Oslo som både skuespiller, forfatter og sanger.

NÆMESIS

HER SKULLE DET FAEN MEG LAGES EN PERFEKT REVY

”En merkelig revy” skrev Under Dusken om den kommende UKErevyen i en forhåndsomtale 23.september 1933; revyen har ingen egentlig studentvise, skuespillerne har fri om søndagen og går til sengs hver kveld klokken elleve, hvordan skal dette gå? Odd Brockmann var både teatersjef og instruktør, og han styrte det hele med en orden og en profesjonalisme som studentteateret tidligere ikke hadde erfart, men så skulle også resultatet bli en helt ny type revy.

”Næmesis”¹ hadde premiere lørdag 13. november og publikums første forbløffede reaksjon på revyen var at den jo var fullt ferdig til premieren, det hadde aldri skjedd før, ”en forunderlig presisjon til å være premiere på studentverka.”³⁰ Forfatterkollegiet var til og med så sikre på seg selv og revyens kvalitet at de allerede på generalprøven møtte i smoking, hva var det for nye takter? Den inntil da helt ukjente presisjonen i revyarbeidet virket irriterende på publikum; hvor var amatørrevyens uferdighet og sjarmerende improvisasjon?

En revy vil være på den sikrere side hvis den er mindre ophøiet, mer ujevn, mindre siktet på premieren. En stor del av finpussingen bør overlates til første aftens publikum, Samfundets egne folk, som nettopp er egnet til forsøkskaniner og til kritici. Teaterchefen bør ikke vente av sig selv at han som er gammel teaterrotte skal forstå hva der vil gjøre sig og hva der ikke vil gjøre sig. La revyen være lang til å begynne med. Klipp senere.³¹

Enkelte mente å kunne konstatere at profesjonismen førte til en tørrhet i produktet og at

revyen ikke ville holde kvaliteten oppe ut UKEperioden, men til tross for skuffelsen ved premieren, var det ingen tvil om at ”Næmesis” var en god og intellektuell revy med et budskap. Forfatterne selv sier de var et kresent og bevisst kollegie som hadde noe mer på hjertet enn bare å underholde og skape latter:

Vi var sinte unge menn. Det lå mye protestholdning i dette at vi på død og liv ville

¹ ”Næmesis” av ”Nemesis,” gresk hevngjerrig gudinne som sørger for gjengjeldelse mot de overmodige. I dagligtale et uttrykk for å beskrive en persons verste fiende (men ofte med karakteristiske likhetstrekk).

være perfekte, vi ville ikke være ”studentikos” i gammeldags forstand. Her skulle det faen meg lages en perfekt revy. Det lå en slags skjult protest ovenfor alt det gamle snakket om hvordan det hadde vært før. Jeg har hørt at dette har blitt snakket om i forbindelse med ”Mammon-ra”, men jeg tror det var tilfelle i større grad med ”Næmesis”.³²

”Næmesis” fjerner begrepet om ”den glade student” og lar isteden revyens gjennomgangsstudent være diktatoren Hansemann som revyen følger helt fra unnfangelsen. Hansemann blir diktator på NTH og gjør studentene om til standardiserte massemenesker, professorene (gjerne parodier på de virkelige professorer som forfatterkollegiet ikke syntes noe særlig om) sendes til konsentrasjonsleir på Røros, de som manglet vikingblod landsforvises og det synges en flyktningvise. Hansemann styrte det hele med fast hånd, men ble likevel innhentet av sin nemesis, en kvinne, ved revyens slutt.

Hansemann har i utgangspunktet gått inn for sølibatet, men blir lurte ut i ulykka av datteren i huset der hvor han leier hybel. Huset vertinne følger nøye med utviklingens gang og tvinger Hansemann til å gifte seg med datteren. For å dekke over denne fadese arrangerer Hansemann tvunget massebryllup for alle studentene. Revyen slutter med at 120 par gifter seg i Nidarosdomen og vestveggen apostler stiger ned fra sine poster for å delta i feiringen. At Hansemann gifter seg med husets datter var ofte en høyst reel situasjon for Trondhjems studenter. I ”Svigmors Vise” tar revyen opp ”problematikken” med at alle Trondhjems mødre leier ut rom til studentene fordi de gjerne vil ha en ingeniør til svigersønn:

*Hvis datra di gir brydderi,
så ta en student i losji.
Hjelp op trøndersk eksport,
æ har gifta 6 bort,
d’er morro med storindustri.*

*Men striest var Bergstudent Knoll
Amanda hu mått’ bruk voll.
Han skreik og låt ilde,
han sa han itj vilde.
I våres fikk dem nummer 12.*

*Min gjerning den er nu fullbragt,
seks døtre i ekteseng lagt.
Snart vrimler små trønder
fra nord og til sønder,
til Trondhjemmern’s ære og makt.*

”Næmesis” er en klar antifascistisk revy og sett i ettertid er det en ganske treffsikker profeti denne revyen gir, skrevet kun et halvt år etter Hitlers maktovertagelse i Tyskland. I 1933 sendte studentene sine professorer i konsentrasjonsleire og ni år senere fikk flere av forfatterne bak selv oppleve konsentrasjonsleirene på nært hold. Forfatterkollegiet tar ikke æren for revyens idé selv, men forteller at det var deres professor i filosofi som visket Brochmann i øret at det kunne være spennende sånn for moro skyld

å se hvordan et diktatur ville arte seg på høyskolen. Uavhengig av hvor tanken kom fra, var studentene klart forut for sin tid i valg av revytema. "Næmesis" ble starten på en ny epoke revyer på 30-tallet, som etter hver som tiåret skred frem skulle fjerne seg mer og mer fra det lokale, og vende blikket mot internasjonal politikk og den kommende verdenskrigen.

"Næmesis" kunne skilte med hele 19 viser, noen av dem selvkomponert. Dette er den første revyen hvor man begynner å skrive deler av musikken selv og mange av visene, som "Vestfronten", "Psykedelisk Vuggesang" og "Den musikalske trikkefører",^I får gode kritikker, men likevel er det få som ble sunget videre på etter revyens slutt. En av grunnene til det er kanskje at revyens forfattere faktisk fikk oppnådd sin hensikt; de fjernet seg litt fra det studentikose og tradisjonen med studentvisen, og revyen manglet "den centrale vise. Den sangen og den melodien som hele byen skal nynne og som skal bevare revyens ry i noen decennier."³³ Dermed falt også litt av allsangpotensialet bort, men en vise skulle likevel huskes for ettertiden; visen om de kjekke sportsguttene:

*Hu og hei!
Vi er kjekke, du og jeg.
Kjekke gutter.
Drabelige, gett.
Kjekke gutter.
Vi er en sober bande.
Tåle frost,
tåle høgleskur og blåst,
tåle tåke.
Aldri guffen, gett,
aldri låke.
.:Vi er en sober bande:!^{II}*

Forfatterne bak revyen mener at det var de som innførte begrepet "Hu og Hei" i det norske språk, og enda ser man spor etter visen i studentmiljøet i Trondhjem, NTHI (nå NTNU) forsto ikke ironien, men trykket visen til sin bryst og har den dag i dag sin egen Hu og Hei tradisjon.

"Næmesis" fulgte opp tradisjonen fra foregående revy og dro på Osloturné og spilte for fullsatt sal på Chat Noir, og dagspressen i hovedstaden hadde ikke noen problemer med den profesjonelle studentrevy. Aftenposten spør om "hvor går grensen mellom amatørkomedien og den såkalte scenekunst? Trondhjemsstudentenes revy kunne gått på hvilken som helst revyscene." Dagbladet konkluderer med at "Det er ingen tvil om at meget i denne studentervervy er langt bedre og oprinneligere i sin komikk en det som presteres ved de profesjonelle revy-scener.

I Det populære nummeret var for øvrig en parodi på en av Trondhjems trikkeførere som ofte sang på jobben. Visens melodi var en moderne rhumba komponert i 1933. Det sies at det var den musikalske trikkefører som innførte den nye danserytmen til Norge.

II Musikken til Hu og Hei var hentet fra USA: Stormy Weather ble komponert i 1933 og ble samme år lånt av studentrevyen i Trondhjem, nok et eksempel som tydelig viser hvor raskt Studentersamfundet i Trondhjem tilegnet seg nye musikalske trender.

DEK-E-DU

DET TOLVTE BARNET

”Dek-e-du” ble i 1935 regnet for å være den tolvte studentrevyen i rekken, etter nåtidens revyregning ville den vært nummer ti, men den gang regnet man Maxis i 1913 for å være den første studentuken. Teatersjef Petter Christie og forfatterkollegiet la opp til en feiring av dusinjubileet blant annet med å kalle revyen ”Dek-e du”. Forfatterkollegiet hadde fått navnetipset av en professor, men dessverre er det i dag litt uklart akkurat hva ”Dek-e-du” henviser til.¹ En teori er at det kan være en lek med det latinske språket; 12 heter egentlig duodecim på latin, men det kan også uttrykkes som 10 og 2, altså ”decim et duo”, og da er ikke veien lang til ”Dek-e-du”. En annen mulighet er at det kan være hentet fra planspråket esperanto, hvor 10 og 2 henholdsvis heter deka og du.

”Dek-e-du” hadde premiere samme høst som Studentersamfundet feiret sitt 25-årsjubileum. På grunn av jubileet kom forberedelsene til revyen litt sent i gang, og det var en uttrykt engstelse for hvordan det ville påvirke forarbeidet til revyen. I *Under Dusken* kan du lese en uke før teppet går opp for den nye revy at: ”det var ikke fritt for at engstelsen i innvierte kretser en tid var større enn gamle folk kan huske at den har vært.”³⁴

Dessverre skulle engstelsen vise seg å holde stikk. ”Dek-e-du” fikk ingen god mottagelse og har for ettertiden blitt husket som en kjedelig revy uten særlig talent. Revyens forspill åpnet med å feire dusinjubileet ved å la gjennomgangsfigurene fra de foregående revyene entre scenen og *Under Dusken*s anmelder påpeker at det gikk troll i ordene som skuespillerne sang fra scenen:

*Her kommer jeg som det tolvte barnet,
Skal hamle op med de erfarne,
for jeg vil nødig gjøre non til skamme.
Derfor, hvis det er noen som venter
at der blant oss skal fins talenter,
så kan de like gjerne gå med det samme.*

Han mener videre at revyen hadde de mindre vesentlige detaljer på plass, men at det skortet på de nødvendige elementene; talentfulle ”studentskribenter og studentskuespillere”, i tillegg så bar også denne revyen preg av mangel på stødig instruksjon.

”Dek-e-du” prøver å følge opp den antifascistiske linjen fra foregående revy med en barnslig vise som synges til melodien ”Tuppen og Lillemor”, hvor Hitler er arier og Mussolini er en slem gutt:

H: Au!
M: Au!
H: Au!

¹ Bortsett fra den opplagte tolkningen; det er ikke deg. I programmets forside står det om revyen: *Civilisasjonen – den er tung – knugende når du kjenner den, og verre når den kjenner dig. Der den rikeste raser, der kommer han, og det blir som det må, det ser du. Du spør hva det er å gjøre. Ingenting, lyder svaret. Du har jo betalt din billett, og du skal bare se på. Det er den ensomme mannen det handler om – d'e'ke du –, du kan trygt bli så lenge det er morsomt, og så får du da se om ikke allikevel – – –*

- M: *Gir du dig?*
 H: *Gir mig? Jeg? Nei!
 Husk at en hel nasjon
 stoler på mig.
 Ved siste valg fikk jeg
 90 prosent.*
 M: *Valg? Sånt trenger
 ikke vi, det er vidt bekjent.*
 H: *Du da, gitt. Du har'ke arisk blod,
 rasen din, den er no' pakk.*
 M: *Nei, nå syns jeg du er nokså god;
 sånt er bare barnesnakk.
 se kun på den svarte luggen der,
 syns du kanskje den er blond?*
 H: *Au! Au! Bare ikke bry dig du, som er
 så tjukk som et leksikon.*

Anmelderne mener at visens tanke kunne vært god, men at den ikke ble godt nok utnyttet i praksis: *Jødeforfølgelse og krig burde gjøre oss alt annet enn lunkne. (...) der burde vært mer brådd og gift i satiren. Istendenfor virket det barnslig, ikke bare i sin form, som den skulde, men også i innhold og ånd.*³⁵

Men tross kross kritikk var det noen lyspunkter også i "Dek-e-du". Åpningen på første akt ble betegnet som *fortreffelig god*: *Robinson Crusoe og Fredag' trives godt med å leke kapitalistisk samfunn på en øde øy før erotikken ankom deres lille stat og ødela idyllen.* "Det var så morsomt til å begynne med at jeg til min store glede begynte å tro at dette kommer til å slå alt." Enkelte av revyens viser fikk skryt, for

eksempel studentvisen som handlet om to studenter som hadde søkt seg til kjemi på NTH, men som ikke hadde karakterer til å komme inn. Denne visen er betegnende for situasjonen på høyskolen på 30-tallet, kjemilinja var svært populær, men bare et dusin ble tatt opp i året:

I Dek-e-du skapte forvirring i forkant av revyen, fordi det ryktes at revyen skulle ha premiere på en fredag mot normalt lørdag. Ved premieren, som var lørdag 16. november ble misforståelsen oppklart; det var en fredag i revyen.

*Jeg går på bygg.
Og jeg går på maskin.
Begge søkte vi kjemi'n.
men vi forstår
at hvor vi enn går
så blir det slit i mange herrens år.
Sulten og trøtt
med øia halvt på gløtt,
på forelesning må vi støtt.
dertil må vi
tegne nydelig
så d'erke grenser for vår arbeidstid.*

Hvis man har lyst å synge med på denne visen, er teksten skrevet en melodi som ofte synges på norske idrettsarrangement; Seier'n er vår. I den forbindelse kan det nevnes at musikken reddet litt av revyens ære og av mange ble trukket fram som det beste ved hele revyen. En stor del av musikken var igjen egenprodusert og komponisten får mye skryt. Men gode enkeltøyeblikk og talentfull musikk var alene ikke nok til å redde en svak revy:

Ganske gode viser, fremragende utstyr, utmerket musikk, ungdom og humør. Til sammen skulde man tro det var nok for å skape en helt vellykket studentrevy, men det var ikke nok. I Dek-e-du er det teksten, replikkene, som ikke holder mål. Det skorter noe på det vi kaller vidd og ånd. Dessuten var der ikke virkelig talenter blant skuespillerne. Jeg mener ikke at man har rett til å vente sig store diktere og fremragende artister, bare fremragende studenter.³⁶

"Dek-e-du" ble den eneste revyen fram til 1973 som ikke dro på Osloturne.¹

¹ "Skubidi" dro ikke til Oslo, "Sirkuss" tok opp tradisjonen igjen før "Laugalaga" til slutt skrinla Osloturneen for godt.

VÆR-I-TASS

KVINNEN INNTAR REVYSCENEN

La det med en gang slås fast. Det blev solid og i høi grad velfortjent suksess. VÆR-I-TASS tåler å sammenlignes med de beste tidligere revyer. En følte fra første stund at her var det arbeidet, planmessig, energisk og dyktig. Det var en velgjørende sikkerhet over hele forestillingen fra først til sist. Intet annet klikket enn Brodersens' revolver.³⁷

Teppet gikk opp for "Vær-i-Tass" lørdag 13. november 1937. Revyen ble en solid opptur etter forrige revys fiasko og publikum strømmet igjen til Studentersamfundets storstue.^{II} Teatersjef denne gang var student Anders Bærheim og instruktør var Louis Feinsilber, og det var særlig sistnevnte som skulle få æren for revyens suksess. Feinsilber hadde tidligere instruert ett av de mest vellykkede numrene fra "Mammon-ra", og "Vær-i-Tass" ble den første av tre gode revyer på rad instruert av samme mann. Feinsilbers epoke i UKerevyen var preget av profesjonalisme, god teaterkunnskap og sikker sceneledelse. I likhet med "Næmesis" fikk revyen litt kritikk for mangel på løssluppenhet og "studentsjarme" og for å være for planlagt og for profesjonell, men alt i alt mottok revyen strålende anmeldelser fra byens publikum og aviser: "Hyldest ja, det fikk den hele revy. Og det var den Vær-i-Tass verd."³⁸

Revyens Navn, "Vær-i-Tass", var en trønderifisert variant av det latinske Veritas. I romersk mytologi er Veritas sannhetens gudinne, og nettopp sannhet var et sentralt element i revyen. Revyen

starter med en scene fra Olympen hvor de greske guder og de norrøne guder har opprettet en allianse. Gudene misliker at menneskene skrøner for mye og inngår enighet om å gi menneskene sannheten ("Vær-i-Tass") med jevne mellomrom. Dette gjør de ved hjelp av et sannhetspulver som strøs over scenen, "jorden", i tenkelige og utenkelige situasjoner gjennom hele revyen,

I Hentet fra et av revyens nummer, hvor hensikten nettopp var at revolveren skulle klikke.

II S.I.T står oppført som produsent av revyen og det var første gang at begrepet SIT ble i bruk i revyprogrammet, men det interne teaterets virksomhet startet mest trolig allerede på 20-tallet.

blant annet hos en barberer fra Ila.

En gemyttlig barberer, den reneste verdensmesteren i trøndersk replikkslalom, sludrer i vei med sine kunder: ”Han klipper! Han barberer! Men først og fremst, han snakker! Herlig! Herlig!”³⁹ Dessverre er den godeste barberer ikke like flink med hårklyppen som han er med replikkene og kundene skamklippes i raskt tempo uten at noen protesterer på det. Men, når sannhetspulveret slippes over forsamlingen er alle nødt til å si hva de egentlig mener og vi fikk operaparodien Barbereren fra Ila,^I her gjenfortalt ved et lite utdrag:

Tutti: At krumme hår på andres hoder er din styrke.

Barberer: Gives ei trøst?

Tutti: Du har bragt skam og skjendelse over stand og yrke

*Såpegutt: Tross all min bønn
er ei min lønn forhøiet.
Du skulde
klynges
og klenges
og slynges
og slenges i hjel.*

*Barberer: Alt står mot mig, alle mener
døden er hva jeg fortjener.
Så hav takk da, kam og knive,
for hver gledesstund i livet.
Saks, gjør du ditt arbeid bra!
Klipp kun livstråden av.
Farvell! Jeg drar herfra.*

*Tutti: Slik fant han døden,
den gode barberer i Trondhjem.
Sonet er brøden.
Gid himlen må ta hans ånd hjem.^{II}*

Også denne revyen hadde et klart uttalt antifascistisk budskap som gjorde seg gjeldende i flere av numrene, blant annet i visen om The missing link som ble minneverdig av flere grunner. Når publikum møter det sagnomsuste missing Link er det et møte med et vesen med menneskelige tilløp, skremmende nok ikke så veldig annerledes fra dagens mennesker. Revyen stiller ved hjelp av dyp ironi spørsmål om jordens forskjellige mennesker til syvende og sist egentlig er så veldig forskjellige fra hverandre. The missing Link får god hjelp av Regi til å underbygge sitt poeng:

^I Barbereren fra Ila er både en parodi på Barbereren fra Sevilla og på en reell barberer fra Ila.

^{II} Det sies at UKAs forfatterkollegier i lang tid hadde prøvd å rime på ordet ”Trondhjem,” og i Barbereren fra Ila fikk man det til for første gang (Trondhjem – ånd hjem).

Vi minnes med glede den lille genistrek i dekorasjonen: å fremføre det selvsamme nordlys som hadde blafret over ham for millioner av år siden. Med verdensrummets målestokk blev avstanden til Missing Link av nærmest gemytlig størrelsesorden.⁴⁰

Et annet nummer som tar for seg verdens dystre fremtidsutsikter er nummeret om Trondhjems bombesikre rom. I "Næmesis" hadde revyen forutsett konsentrasjonsleire, nå vendte revyen blikket mot Trondhjem og hva byen kunne gjøre for å forsvare seg mot angrep. Man hadde så vidt begynt å snakke om bombesikre rom på 30-tallet og forfatterkollegiet grep tanken med begjærighet og installerte Trondhjems første kommunale bombesikre rom:

*Nå er kuler blitt for små.
Vi har bedre motto nå:
Det skal bomber til en trønder av i dag!¹*

Til sist er det viktig å få med seg at "Vær-i-Tass" ble en merkepel for UKErevyene fordi det for første gang var gitt rom for kvinnelige studentskuespillere på revyscenen. Det var instruktør Feinsilber^{II} som tok initiativ til innføringen av kvinnelige studenter på revyscenen og til å begynne med var det nok delte meninger om et såpass utradisjonelt grep:

Ansaret og skylden – hvis man vil bruke dette uttrykket – er ene og alene min. Jeg påviste for mine medarbeidere at de kvinnelige studenter på Høiskolen hadde økt i antall år, og at det var min overbevisning, at slik som samfunnsforholdene hadde utviklet seg – ikke bare våre små studentersamfunnsforhold men de store samfunnsforhold rundt oss – måtte det være en selvsagt ting, at den kvinnelige student burde få innta sin plass i samfundsteateret, ikke bare som garderobemedhjelper, kostymetegner, sypike, smørbrødsrørerske, eller hva det kunne være, men som skuespiller.⁴¹

Men til tross for revolusjonerende grep, var dommen i etterkant av "Vær-i-Tass" at kvinnene ikke hadde hatt noen revolusjonerende innflytelse på studentrevyen. Lindebo hadde nå blitt en av Under Duskens faste revyanmeldere og skrev i sin anmeldelse at de fulgte hederlig den beskjedne plass som var gitt dem, men at han hadde unt dem en mye større plass på scenen. Mulig instruktøren hadde lyttet til kritikken, for allerede i neste revy hadde kvinnene fått en mye større rolle å spille i studentrevyen.

I Fritt etter "Det skal en kule til en trønder," uttrykk med opprinnelse i en faktisk hendelse hvor en trønder, Johan Randers Bull, blir skutt på Bekkasinjakt av en danske. Johan Herman Wessel skrev et dikt om vådeskuddet som avsluttes med "nei, der skal en Kugle til en Thrønder."

II Feinsilber var også den instruktøren som i 1929 var ansvarlig for SITs oppsetting av "Blåpapiret" der en kvinnelig rolle for første gang ble spilt av en kvinnelig skuespiller.

TEMPORA

VILLE BESEIRE VERDENS DÅRSKAP MED SIN KLANG

Som åpningsvisen på "Tempora" tydelig indikerer var den siste revy på 30-tallet, i likhet med sine forgjengere, preget av det storpolitiske spill på kontinentet og den kommende verdenskrigen:

*Hitler – Musse – Chamberlain
står slett ikke oss i vei'n,
her regjerer bare en diktator,
en indikator for humør.
Tempora! – vi har vårt håp!
Tempora! – ta mot vår dåp!
Tempora! – stig bedre frem av kaos,
og la oss gi deg ny kulør.*

Louis Feinsilber fortsatte som teaterets instruktør og fungerende teatersjef var Gustav Heber. Opprinnelig var det Kjell Knudsen som hadde blitt valgt til teatersjef for UKA det året, men han måtte søke avskjed på grunn av innkalling til militærtjeneste.

"Tempora" skulle bli revyen som for alvor gav den kvinnelige studenten innpass på scenen, og de negative røstene måtte for godt innfinne seg med at tidene hadde forandret seg og at kvinnen var kommet for å bli i SIT. I Under Duskens anmeldelse står det at fjorårets bruk av kvinner i revyen måtte regnes for et ikke helt vellykket eksperiment, men at:

Denne gangen har kvinnen erobret sin plass. Det er bare å gi seg godvillig. Riktignok er det bare to av dem som gjør seg særlig fordeltaktig bemerket, men de to gjør det til gjengjeld så overbevisende at det er mer enn tilstrekkelig.⁴²

"Tempora" hadde en meget tydelig rød tråd, eller en rød "veritabel ryggrad" som Under Duskens anmelder kaller den. I hovedsak knytter ryggraden seg til bruken av Ludvig Holberg som litterær gjennomgangsfigur og "munter-kynisk ræsonnør til de skiftende tiders varierende tåpelighet", men ryggradbegrepet brukes også i forbindelse med skuespillerprestasjonen til mannen bak Ludvig Holberg, Edvard Welle-Strand, som visstnok ikke bare spilte Holberg, han var Holberg. Revyen åpnet ved at Ludvig steg ut av sin majestetiske ramme på veggen og rett inn i en filminnspilling av "Jeppe på Berget". Ved hjelp av en tidsmaskin som studentene hadde utviklet, fikk Holberg anledning til å samle dikterisk inspirasjon både i fremtid, nåtid og fortid.

Regis arbeid med Tempora fikk, som i alle revyene siden "Mammon-ra"s dager, veldig oppmerksomhet og beundring: "Til slutt vil vi gjenta at malerne og resji egentlig fortjener et kapittel for seg. Vi er etter denne revyen mer imponert enn noen sinne."⁴³ 30-tallets revyer var tydelig preget av at Regi hadde lært seg å bruke de avanserte tekniske hjelpemidlene som den nye scenen kunne by på og det ble sagt at Regi var minst like dyktige som scenearbeiderne ved de profesjonelle teatrene i Norge. Regi hadde i løpet av en periode på ti år gått fra å være "sjauere" for teaterguttene til å bli scenetekniske trollmenn:

*På et område kan vi nu slå hvilket som helst teater her hjemme: det tekniske utstyret er i orden. Det skulde forresten undre mig, om det overhode eksisterede noe annet teater med et så høit kvalifisert personale til å betjene maskineriet. Den gruppen teaterfolk som vi i Cirkus-tiden tillot oss å omtale som lemenn, har nu utviklet sig til det vi med dyp respekt kaller Re'sji. Alle resjikerer er godmodige som bjørner. De kjenner sin makt og har ingen grunn til å være anderledes.*⁴⁴

Revyen fulgte Holberg og studentene gjennom deres tidsreise som startet i steinalderen år 10039 før vår tidsregning. Med en vakker og imponerende steinaldersscene som bak-

runnsteppe ble publikum vitne til diktatorparet Hitler og Stalin i heftig stum-diskusjon om storpolitiske viktigheter, før det hele kulminerer i evig vennskap og grotesk krigsdans. Denne scenen blir av flere sagt å være en av revyens mest aktuelle, men Adresseavisens anmelder "Gnist" kritiserer scenen for å bare være teoretisk morsom: "en ler ikke syndelig av det. Det er litt for tørt utspekulert det hele, uten islett av noen frodig humor fra forfatterens side." Adresseavisens anmeldelse av revyen fører vider til at Harald Rønneberg i sin anmeldelse i Under Dusken indirekte kritiserer "Gnist" for

å forvente at revyen skal være motstridende fullkommen; han ønsker tilsynelatende en revy som tar tidens puls på alvor, men samtidig så forventer han lystighet i alle avslutninger:

Dertil er å bemerke at en vel skal være temmelig lodden på sin sjel, om en i november 1939 skulle finne det naturlig å le ubehersket til en rystende god parodisk fremstilling av Hitlers og Stalins forsoning over delingen av Polens "brødfruktrær."⁴⁵

Rønnebergs anmeldelse av revyen førte til en anmelderdiskusjon i Under Dusken med en rekke leserinnlegg fra flere hold, men uavhengig av anmeldernes meninger gikk revyen og Ludvig Holberg sin gang videre. Når han er kommet til den triste middelalder, stopper de for å gå på fylla på en lystig middelalderkro, og vi får revyens obligatoriske drikkevise hvor første vers går som følger:

*Vi av vikingers blod har den fuktige skikk
at vi gjerne vil drikke iblandt.
Våre penger forsvinner i skummende drikk,
bare tørsten er alltid konstant.
Men er pengene borte så tar vi på borg,
for studenten er freidig og fri.
refr.:
La det gå som det vil,
det er øl som må til.
D'er utrolig hvor tørst man kan bli.*

Gamle "Fader Holberg" ble etter hvert sliten av å følge studentenes innholdsrike ferd gjennom tiden og ender sin reise desorientert og utranglet foran Nationaltheateret på jakt etter sin sokkel.¹ I revyens avslutningsscene får vi Holbergs resonnement av tidens gang:

*Tiden innbyr ei å spøke, men kanskje? Kanskje kan de unge muntres sang tross
alt beseire verdens dårskap med sin klang. Inntil verden atter er blitt sunn og ren,
kan det være godt og ha et hjerte gjort av sten.*

¹ Statuen av Ludvig Holberg foran Nationaltheateret hadde blitt avduket tidligere samme år. Avslutningsbilde av Ludvig Holberg foran Nationaltheateret var visstnok så vakkert at kulissene alene fremskaffet applaus for åpen scene.

OKKUPASJON

...TO UKERS UFRIVILLIG REVYAVBREKK...

Som studentene i de foregående revyene fryktet nådde til slutt krigen Norge og tyskerne inntok med tiden også Studentersamfundet. Krigen bryter den kontinuerlige rekken med tradisjonsrike UKErevyer og det ble ikke satt opp revy på Studentersamfundet i 1941 eller 1943. Men, det betyr ikke at man ikke hadde planer om det.

I Under Duskens andre utgivelse høsten 1940 setter redaktøren fokus på de kommende utfordringene som UKA-41 står overfor. Revytradisjonene må opprettholdes til tross for okkupasjonen og høstsemesteret 1940 må derfor brukes til å planlegge den kommende revy. Ny teatersjef skal velges og nye medsammensvorne skal rekrutteres, for revy skal det bli;

I dette semesteret skal grunnsteinen for neste Uke legges. Nå må skuespillerne og forfatterne stampes opp av jorda, saker prøver og planer klekkes. Det gjelder å gjøre rekrutteringen mest mulig fyldig, og først som sist – teateret må stadig være i ilden, på samfundsmøtene og ellers. Uka-41 blir ikke noen lett oppgave. Vi må regne med krig, og magrere forhold. Samfundsteateret har skapt strålende ting i gode tier, nå skal det gi oss noe i en mørketi⁴⁶

På årets siste møte i Studentersamfundet 7. desember 1940, ble student Hans Anton Bakke valgt til teatersjef for UKA-41. Til tross for at Samfundets virksomhet, inkludert Under Dusken og SIT, nå var lagt under tysk sensur, var studentene fremdeles optimistiske med tanke på en ny UKErevy. Men, slik skulle det som kjent ikke gå. Ut over våren 1941 ble det stadig tydeligere at den innskrenkede virksomheten ved Samfundet gikk mot en slutt og 20. september ble huset stengt og studentene kastet ut. Tyskerne overtok Studentersamfundets lokaler og alt innbo som ikke ble berget ut i tide. Regi reddet ut flere av Samfundets kjæreste eiendeler, blant annet revyteppet som hadde blitt sydd til "Mammon-ra". Teppet ble trygt forvart på diverse hybler og loft rundt omkring i Trondhjem før det siste del av krigen ble gjemt på Høiskolens bibliotek. Ved krigens slutt fant man det, delvis, igjen og det ble selvsagt brukt ved fredsrevyen "Go-a-head."

GO-A-HEAD

OPTIMISMENS REVY

GO-A-HEAD. GO-A-HEAD

Det er valgsproget i vår revy.

Sett i gang alle mann,

la oss vise vi kan

få vår verden helt normal på ny.

GO-A-HEAD. GO-A-HEAD¹

Frigjøringsåret 1945 var et oddeårstall og da var det for de tilbakevendte studenter naturlig å ta fatt på en ny UKErevy. Å lage en studenteruke under de trange og vanskelige forhold som rådet rett etter krigen, ble av mange kloke mennesker ansett som en absurd ide. Samfundet var i svært dårlig forfatning etter fire år med tyskerokkupasjon, og i likhet med landet for øvrig hadde huset begrensede økonomiske ressurser. Teatersjef Hans Anton Bakke forteller at det nok ikke var så enkelt å få til en ny revy den gangen, men det valgte de optimistisk å overse: ”revy skulle det bli!”

Så kom de fra hjemmene omkring i landet, fra konsentrasjonsleirer og fengsler, fra England og Sverige, og 6 – seks – måneder etter kapitulasjonen har de ikke bare gjenreist det vante samfundsliv med faste lørdagskvelder, men makter også å skape den overskuddets kaskade som en studenteruke er. Det var virkelig gjenreisning!⁴⁷

Bakke ble som kjent opprinnelig valgt til teatersjef for UKA 41, men siden den ble avlyst var det naturlig at han fikk beholde vervet den kommende UKE. Med teatersjefen på plass og den erfarne Louis Feinsilber som instruktør begynte de sammen med resten av forfatterkollegiet sitt arbeid med ”Go-a-head” allerede 1. juli. Fredsrevyen hadde premiere 10. november 1945 for en fullsatt Storsal, og den skepsisen som hadde rådet mot dette hasardiøse revyprosjektet, stilnet fort. Allerede fra revyens åpning hvor en gruppe fallskjermssoldater^{II} daler ned på scenen og spenner av seg utstyret (etter engelsk instruksjon) var salen sikker på at revyen ville bli en suksess: ”Fra da av husker jeg det nærmest som en usedvanlig vellykket drøm.”⁴⁸

Gjennomgangsfiguren Ludvig Holberg fra ”Tempora” dukker opp i åpningen av revyen og avslutningsvisen ”Tempora” fra forrige revy gjentas før den nye gjennomsnittsfiguren Hansen overtar med sin vise. På den måten knyttes ”Go-a-head” til sine forgjengere. Hansen er en helt vanlig gjennomsnittsmann med enkle og likefremme meninger om seg selv og livets gang; ”Min visdom den er ke nettopp så stor. Alik vel stor nok, så jeg sikkert tror å se hva som er vrangt og rett.” Under Dusken mente at Hansen var en førsteklasses rød tråd, men at revyen ikke utnyttet ideen godt nok.

”Go-a-head” ble naturlig nok preget av krigen, men i hovedsak var det en glad revy

^I UKEnavnet hadde forfatterkollegiet hentet fra en artikkel i semesterets første nummer av Under Dusken.

^{II} De engelske fallskjermseleene var autentiske og de ble etter revyen oppbevart på SITs kostymelager fram til starten av 70-tallet. Da ble de kastet i en opprydning av en uoppmerksom kostymesjef.

som bar preg av framtidsoptimisme og gjenoppbyggingsånd. Studentene oppfordret folk til å se framover, brette opp ermene og sette i gang med å bygge opp landet igjen: Go-a-head! Det var de hjemlige ting, som seddelinnløsning og rasjonering, som engasjerte, selv om også tema fra krigen på kontinentet ble belyst. Et eksempel på et slikt nummer er mannjevningsnummeret hvor Øystein, representant for gutta på skauen, og Sigurd, fenrik for de allierte styrkene, møttes til dyst. Lik Snorres fremstilling av mannjevningen mellom Øystein Magnusson og Sigurd Jorsalfar har forfatterne latt representantene stride, og steve, om hvem som har stått for den gjeveste bragden, hjemmefronten eller utefronten?

*Ø:Våpenleik og
merkejakt, var
det kamp og strid?
Det blinker bjart
på bringa di,
er det sigerns
adelsmerker?*

*Feige Farmenn
flydde landet,
skaut til måls og
sleit ut støvler,
og kom heim med
rutebåten,
mens vi heime
tamde tyskeren.*

*S:Temja temmer
tamde tamt.
Lite streid du,
men trygg og treg
kom du fram da
tyskerne tapte.
Fantepakket,
grønne griske
gaukegriser
langa du dem
ut av landet?*

Et annet nummer som handler om forholdet nordmenn hadde til tyskerne, var sketsjen om trønderpia Solveig som på herlig trønderengelsk sjarmerer den engelske soldaten James. Stakkars Solveig har lite av både sjokolade, sigaretter, klær og strømper, og tar villig vekk i mot fra den gavmilde soldat. På slutten av nummeret hinner Solveig om at soldaten gjerne kan komme på besøk på hennes hybel hvis han kanskje kunne skaffe en kåpe, noen strømper og noe kjoletøy? James blir mer og mer opphisset og trekker villig frem et par silkestrømper i gave til Solveig; "I'll give you anything you want Solveig!" I gledesrusen kaster Solveig seg om halsen på James og utbryter fornøyd: "ah, *lieblich!*" Sketsjen ironiserte tydelig over tyskertøsene og var kanskje litt på kanten for enkelte publikummere, men senere i revyen ga studentene kvinnene oppreisning i visen om det svake kjønn som ble fremført av tre sterke kvinner:

*Tyskertøs og i den tonen
dømtes kvinnen, en for en.
Husk at Norske Legionen
kun var sammensatt av menn!
Du skal ikke glemme
at kvinnen var med
og kjempet her hjemme
i folkets armé
Og vi hadde ingen sten-gun til forsvar,
list og klokskap var det våpen som vi bar.
Ja, på sabotasje
vi også var med.
Og i spionasje,
si, ante du det?
For meg som deg det gjaldt å støtte vår sak,
ja, husk der stod kvinner bak!*

Revyens orkester ble for øvrig ledet av en kvinne, Inger Mikkelsen Røsoch (Mikro). Fra hun debuterte som pianist ved Studentersamfundet som tolvåring i 1918 var hun en svært populær gjest hos studentene som ga henne kallenavnet Mikro fordi hun var så liten der hun satt opp på stabler med noter ved sin første opptreden. Før hun ble UKerevyens første kvinnelige orkesterleder, hadde hun vært pianist ved UKErevyene i 1937 og -39.^I

Fra premieren og ut UKA var det utsolgte hus, og da studenteruken nærmet seg slutten, stilte folk seg i kø utenfor Samfundet fra klokken åtte om kvelden dagen før for å sikre seg billetter til morgendagen. Da "Go-a-head" til slutt satte strek med en ekstreforespilling 3. desember, fordi revyen skulle på Osloturné, var visstnok stemningen i byen ganske amper. Billettsjefen fikk skylden for det upopulære teppefallet og fikk derfor kallenavnet Herr Uglesett, et navn UKAs billettsjef måtte slite med i lang tid.^{II} Men som Under Dusken uttalte det, man måtte unne provinsens folk å se revy også, deriblant Hands

^I I 1945 ble Mikro og Pusa Lefring de første kvinnene i SITs historie som ble slått til riddere av Den gyldne kat, Mikro var for så vidt også den første kvinne som ble slått til Ridder av De Sorte Faar.

^{II} Helt fram til 90-tallet underskrev billettsjefen sine brev og dokumenter med Hr. Uglesett, og UKAs eldre garde omtaler fortsatt nye billettsjefer ved samme navn.

Faarhed Hertugen av Belfaar (kronprinsen) og alle gamle kara som var "like tussete som alt folk her i byen etter å komme på revyen."⁴⁹

En annen tradisjon som straks ble gjeninnført med "Go-a-head" var det tradisjonsrike Teaterballet. På denne tiden var revyen UKA og alle de som var med å lage revy, feiret seg selv i et overdådig teaterball: *"Teaterballet som fant sted tirsdag 4.ds. ble en verdig etterfølger av sine mange sagnomsusede forgjengere. Arrangementet var helt nydelig – med fontene midt i Storsalen og arkaisk have på scenen med lav måne."*⁵⁰ Til tross for etterkrigstid ble det tradisjonen tro servert en treretters middag med rype som hovedrett og påfølgende kaffe avec. De øvrige som hjalp til med resten av UKA fikk sin egen betydelig mindre påkostede fest dagen før, denne festen fikk senere tilnavnet "Tulleball".¹

¹ Denne tradisjonen ble opprettholdt til UKA-73 da de to ballene ble gjort mer like som et ledd i demokratiseringsbølgen.

FANDANGO

VILLE BRYTE UT AV TIDENS TEKNISKE ÅND

Studentene som hadde vært aktive i "Go a head", var gjerne eldre studenter som kom direkte fra England, Sverige, Milorg eller konsentrasjonsleirene, og etter flere års avbrekk fra skolearbeidet gikk de inn for å bli ferdig med studiene raskt. Derfor ble "Fandango" en revy der kontinuiteten fra de foregående revyer manglet. Teatersjef for "Fandango" var Thor Amlie, som for så vidt hadde erfaring siden han hadde spilt gjennomgangsrollen i "Go-a-head", og andre sentrale krefter var Per Sjølie, Kjell Lund og Bente Moe.¹ Forfatterkollegiet besto stort sett av nykommere og de hadde bare "Go-a-head" å se tilbake på når de skulle skrive den nye revyen. Resultatet ble en revy som var veldig forskjellig fra hva publikum var vant med å møte på studenterscenen.

Ideen i Fandango var teknisk, men i motsetning til hvordan teknikken gjerne hadde blitt lovprist i tidligere revyer, advarte studentene fra teknikkenes høyborg NTH nå mot for stor tiltro til teknikk, effektivisering og produksjon. Forfatterkollegiet forteller at de ikke på noen måte delte "Go-a-head" sitt optimistiske syn på framtiden:

Vi var en slags første etterkrigsgenerasjon, og vi så det ikke slik at samfunnet var uproblematisk og at teknikken uten videre kunne tas i meningsfull bruk i gjenreisning. Vi var mer preget av tanker fra "Brave new world", vi var redd for teknikken og dens umenneskeligjørende virkninger. Det var det vi mente med Robin-skikkelsen, det var satt på spissen, vi ville vise hvordan mennesker i det moderne industrisamfunn ville utvikle seg hvis man bare tenkte på deres brukbarhet for teknisk-økonomiske forhold.⁵¹

Fandangos gjennomgangsfigur var roboten Robin, konstruert av geniale vitenskapsmenn for å hjelpe mennesket på vei inn i en mer effektiv og produktiv hverdag. Robin har en fantastisk fysikk og arbeidsevne med sine muskler av stål:

*Robin, Robin, vitenskapen
skaper her det nye liv.
Tidens krav er kun at mannen
skal bli effektiv.*

Når Robin sendes ut i produksjon til landets diktatorer, det vil si hjem, skole og landets ledende styringsorgan, er alle veldig fornøyd med han. Men dessverre for Robin har han ikke kun stål i ben og armer, han har også et hjerte gjort av stål. Med manglende åndelig utrustning og et ikke-eksisterende følelsesliv er roboten Robin, til tross for sin enorme produksjonsevne, fullstendig mislykket som menneske. Når menneskene innser hvor inkompetent Robin egentlig er, han er jo et misfoster, så vil de ikke lenger ha noe med han å gjøre. I sluttscenen blir de kvitt hele problemet idet de sender han ut i universet på en rakett. I en av revyens siste viser, Obs!-sangen, advarer studentene nettopp mot hva som vil skje hvis vitenskapen og "robotstupiditet" går for langt:

¹ Bente Moes egentlige navn var Berent Andreas Moe. Han og Lund oppnådde raskt status som et radarpar i SIT og skulle prege teateret i flere år framover og begge to virket senere som profesjonelle visesangere.

*Om en tid blir vi fullstendige maskiner
uten ånd, – men med en fruktløs logikk.
Vi blir ensrettet og like som sardiner,
vi blir nyttige, men kald hermetikk!
– Vi må alltid være obs på
at lumske ting kan oppstå
når tanken klæs i vedtatt uniform.
Vi må si stopp nå!
og bryte ut av tidens norm.*

Det er ikke bare vitenskapen som blir harselert med i "Fandango", men også samfunnets oppdragere (diktatorer) i form av lærere og foreldre får passet sitt påskrevet. Revyen er kritisk til samfunnets amerikanisering og henter så vidt til den kalde krigen og den kommende komiteen for "uamerikansk virksomhet."¹

Til tross for sitt angrep på teknikken, var den et viktig hjelpemiddel i studentenes revy. 1947 er året da Studentersamfundet fikk den berømmelige dreiescenen, og den ble blant annet brukt i nummeret som parodierer Thor Heyerdahls flåteferd; "Romantiki". Det er mulig at det var tøffe tak om bord på flåten, men i sammenligning med tidligere oppdagelsesreisende som hadde nådd poler og besteget fjelltopper, så falt denne ekspedisjonen fullstendig gjennom i studentenes øyne. De lar flåten "kjempe seg" fram i stille farvann med hawaistemning, strålende solskinn, gitarsang og romantikk. Sketsjens poeng var at det var jo slettes ikke noen som fulgte med på hva de egentlig gjorde på denne trivelige guttturen. Så da flåteguttene forsiktig hadde sett seg over skulderen og passet på at ingen fulgte dem, var de raske med å sette på påhengsmotoren og dure av gårde, godt hjulpet fram av den nye dreiescenen. Dreiescenen fikk mye oppmerksomhet og det ble sagt at nummeret alene var verdt turen til Trondhjem og revybilletten.

Fandango hadde beholdt litt av de gamle revytradisjonene, den kunne blant annet skilte med hele to Trondhjemsviser; Regnværsserenade og Brannmannssprøyt. I sistnevnte vise ønsket forfatterne i utgangspunktet å markere en protest mot revytradisjonen og det studentikose. Den startet med en parodi på en studentersang som provoserte fram en sur gammel brannmann på scenen. Han spylte vekk studenten og ga tydelig uttrykk for hva han mente var riktig studentrevytradisjon. Brannmannens vise ble en suksess og refrenget gikk som følger:

*Itjno e som gamle ting i Trondhjæm,
d'e patina'n som avgjør saken her,
å nye ting må ældes litt før dæm blir populær,
– på gamle minna e Trondhjæm miljonær.
Itjno e som tradisjon i Trondhjæm,
d'e fortidsminnesmerka alt du sjer
som dæm hoill på å kultiver' å driv å reparer',
–alt bli gammel å trøgt å godt, – ka kainn vi ønske mer?*

¹ Det amerikanske senatet nedsatte i 1950 en komité for bekjempelse av Uamerikansk virksomhet som ble ledet av kommunistmotstanderen Joseph McCarthy.

En annen revytradisjon er den røde tråden, og her har anmelderne vært uenige i om den i det hele tatt er til stede. Lindboe skriver i "Studenter i den gamle stad" at tråden er blitt mer og mer usynlig i de senere studentrevyer og at den i "Fandango" muligens forsvant helt. Han påpeker at Storsalens enestående tekniske muligheter kan ødelegge for publikums helhetsbilde av revyen. Mens Hans Anton Bakke i sin anmeldelse av revyen i Under Dusken derimot trekker frem at Fandango har "en sterk og viljefast rød tråd, konsekvent gjennomført som den ikke har vært på flere revyer."⁵²Hadde Fandango noen rød tråd? Forfatterne gir et diffust svar i revyens programhefte hvor de skriver at tråden er spraglet på grunn av den utenrikspolitiske situasjonen.

Et annet viktig aspekt som anmelderne heller ikke kunne enes om, var om "Fandango" var en sterk eller svak revy. Kritikerne mente at "Fandango" hadde fjernet seg fra tradisjonene og det som var typisk for en studentrevy; en revy skulle jo være morsom, ikke blodig alvor. Andre mente at Alvoret var på sin plass og sammenlignet "Fandangos" advarsel mot teknikken med advarslene mot nazismen i "Næmesis" og "Tempora". Noen mente at revyen var preget av selvbevisste studenter som ikke tok hensyn til byens befolknings interesser, mens andre påpekte at studentrevyene alltid har vært opptatt av sin egen lille verden. Byens geistlighet engasjerer seg også i revyen og en pastor skriver en lang artikkel i Under Dusken der han trekker linjer fra Fandango til både Ibsen, Goethe og Bibelens profeter. Uavhengig av om det var en god eller mindre god revy, så engasjerte den publikum til diskusjoner rundt "fenomenet Robin" både i Trondhjem og senere i Oslo.

Til sist kan det nevnes at Robin og Fandango dro utenlands et par år senere og ble satt opp av studenter ved Danmarks tekniske høyskole. Riktignok ble bare utdrag av revyen brukt og anmelderen for Under Dusken mente at den danske oppsetningen ikke kunne måle seg med den opprinnelige. Likevel er det interessant å merke seg at det nå var trondhjemsstudentenes revyer som ble lånt ut til andre studentmiljø, ikke motsatt, slik tilfellet hadde vært i SITs første leveår.

DOMINO

OPPE I ET JULETRE SATT EN ELG I FRED

Alt som skjer, har skjedd. Men likevel – likevel tar vi ham frem igjen – klovnene, gjøgleren, gledens og festens sprellemann, din og min – – – DOMINO.⁵³

Domino var en revy preget av spillelede, glade farger og munter musikk. Teatersjef for denne livsglade revyen var Kjell Lund, og sammen med seg hadde han blant annet kompanjongen Bente Moe, dirigent Per Dreier og musiker og komponist Per Hjort Albertsen (Pjort) som sentrale krefter. Noen profesjonell instruktør hadde ikke ”Domino”, men det var heller ikke revyens hensikt. ”Domino” ønsket, i likhet med tidlige revyer, å demonstrere mot de gamle og ”sidrompa” revytradisjonene:

Og det er godt et poeng vi kan understreke, at mens det ved en rekke av de foregående revyer hadde vært profesjonelle instruktører og musikere som hadde deltatt og vært med på å få revyen i stand, så bestemte vi oss for at vi skulle greie det selv. Det var derfor vi samlet et team, vår egen krets og vår egen årgang.⁵⁴

Forfatterkollegiet ønsket å lage en revy som bar preg av at de selv hadde det moro i arbeidsprosessen. Hvis de gjorde det beste de kunne, så var det bra nok, de trengte ikke å følge tradisjonens strenge ”revykriterier” for å lage en god revy. Noen rød tråd var det heller ingen motivasjon for å følge, og en gjennomgangsfigur, -hva var det for noe tull? Domino skulle ikke være en politisk revy med brodd, den skulle bare være morsom og vakker. Bente Moe har uttalt at hvis de i det hele tatt hadde noen ideologi, så var det at revyen burde avideologiseres.

Så med et slikt utgangspunkt, hvordan ble Domino mottatt på premieren 12. november 1949? Lindboe, som skriver for Under Dusken, er i alle fall fornøyd, selv om han stiller

spørsmålstegn ved objektiviteten i anmeldelsen når studentavisen lar en gammel teaterrotte med bankende hjerte for UKA få uttrykke seg fritt. Lindboe mener at han som teaterreferent bare kan konstatere suksessen:

Forestillingen fikk en umiddelbar sjarm ved en friskhet, ved en frigjort gjøglerglede – tatt i ordets beste betydning – som er den gode amatørkomedies og først og fremst studenterkomediens store prerogativ innenfor kunstens for øvrig strengt konstitusjonelle vesen.⁵⁵

Lindboe trekker særlig fram den frie og originale åpningsscenen, generelt artistiske utformede scener, en absurd drikkevise, "Duett på Bakklandet", "Gledens tivoli", dyktig instruksjon og orkesterledelsen. Han konkluderer med at det var en sjarmerende og god forestilling i sin helhet. Resten av byens aviser er også stort sett fornøyde med "Domino". Arbeideravisa mener at revyen ikke vil bli husket som den beste hittil, men at den likevel er i toppsjiktet. Adresseavisen ser en helhet i det umiddelbare og fordringsløse som gjør revyen vellykket selv om den innholdsmessig kan være litt tynn. Nidaros applauderer det frodige humør, men savner likevel den studentikose stemningen. Generelt er anmelderne enige om at den store visen manglet, men at musikken stort sett var

veldig god. (Dagsposten "fryktet" faktisk at revyen lå på et høyere musikalsk nivå enn hva godt var for en studentrevy.)

Revyens spesielle drikkevise gjorde stor lykke og startet med fire fulle studenter som kom sjanglende hjem fra fest mens de tok seg en trall, og første vers av den surrealistiske drikkevisen går som følger:

*Oppe i et juletre
satt en elg i fred,
tygget talglys til den ble
veldig lei av det.
Hvordan den skal komme ned
skjønner ikke je'
Ikke bry deg, men gi tål,
Talglysets skål!*

Lindboe mente at "Domino" med elgen i juletreet hadde innført en ny type drikkevise der "beruselsen synes å være overført fra de syngende til visen selv", og Adresseavisen

var enig i at selve teksten var mer løssluppen enn studentene som sang den.

Første akt avsluttes med en studentoperette som skildret den døsigе bakrusstemmingen på Bakklandet. I tillegg til den omtalte drikkevisen synger studentene her flere forskjellige studenthymner til både byen, Bakklandet og broa. Elgeseters gamle bro skulle rives og erstattes med en ny, og studentene minnes den grånedede bro som har hjulpet dem over elven i all slags vær, og de ber pent om at broen skånes:

*Så la Broa få stå, hu har greid det te nå,
hu har hjelpt både store og små.
La'а verre i fred, vi kan itj riv'а ned,
nei, slik ei uløkke må da itj skje!
Denne Broa, den kan vi da med!*

Operetten avsluttes med en duett mellom to studenter på Bakklandet som lengter etter sengen sin, den ene mer lyrisk og svermerisk etter hvert som visen forløp, den andre stadig mer muggen og sur av trøtthet. Pjort får mye skryt for sin musikalske komposisjon hvor han har lånt musikk fra de store klassikerne og satt det sammen til en vise bestående av både duettvers, arier og kor. Et av versene går som følger:

*Hva er vel ære og palass
og søte pikebarn en masse,
hva er vel dram og fulle glass
mot sengens fjærende madrass?*

Andre akt åpner med at en lettkledd Tarzan kommer flygende i en liane over publikum med et frykkelig brøl slik at de penere Singsakerfruer hopper på stolene. Om det var det dyriske brøl eller påkledningen som sjokkerte, er uvisst. Ellers byr revyen på nummeret om Måneprammen som fikk umiddelbar applaus for sin skinnende stjernehimmel, "Psykuanalyse" av en stakkars psykisk syk ku, seksualopplysningstips til foreldre, en trøndersk elitehund og til sist et innblikk i Gledens tivoli hvor alt er fryd og gammen. Her møter vi også gledens kavalier, klovner, gjøglere og selveste Domino:

*Mot de klamme øgler, mot hver bister hund
danser vi og gjøgler med et smil om munn,
uten andre våpen enn vår gledesro,
uten annen rustning enn vår Domino.*

"Domino" var også en tradisjonsstarter, i 1949 var første gangen at forfatterkollegiet til UKerevyen dro på hyttetur til hemmelig sted på Vestlandet, også kjent som Todalen. Tradisjonen ble avsluttet av UKA-71, men ble tatt opp igjen i 2009 da forfatterkollegiet til "Skabaré" igjen inntok den sagnomsuste "Lordehytten" i Todalen:

Todalen var et gammelt feriested for en engelsk fisketurist, han het Lort Philip. Det var mange som trodde han var en lord, men han var ikke det. Han het Lort Philip. Mange kalte han for lort-philipen og... Etter krigen så kjøpte Kristiansund Turistforening hytta og vi leide den til forfatterkollegiet. Det var et kjempefint sted å være. Hytta var bygget i en slags Kolonitid-style, men i tømmer. Odd Brochmann sa at det så ut som et indisk tømmerhus.⁵⁶

AKK-A-MEI

AKADEMIKERENS TRISTE TILVÆRELSE

”Nedlegg Studentersamfundet og sløyf Uka 51!” skrev teatersjefen for ”Domino” i første utgave av Under Dusken 1951. Samfundet og den kommende UKE var uten teatersjef og studentteateret var visstnok preget av krise; *er det sånn at interessen for Samfundet er dalende, og det ikke finnes folk til å besette de sentrale stillingene, så hvorfor holde krampeaktig på noe som en ikke har full dekning for? spør Lund videre.* Han mente at det ikke var noe poeng i å holde liv i de gamle tradisjonene kun for tradisjonenes skyld, det var ikke Samfundets ry som forpliktet, men det liv og den ånd som Samfundet til enhver tid rommet. Lund foreslo en periodes pause for å vente på at initiativet og engasjementet igjen skulle våkne blant studentene slik at de igjen kunne forme et Samfund som passet dem og deres tid.

Han slapp å vente så veldig lenge, for etter en påspandert fiskepuddingmiddag og litt overtalelse stilte den relativt ferske studenten Tor Jemtland til teatersjef for UKA-51:

Da det kom forslag om meg, så var det bare én kandidat, og da ble alle sammen fornøyde med valget; de hadde i alle fall fått en teatersjef. Men, det var et stort spørsmål om hva det var for person jeg egentlig var. Jeg var 19 år gammel og hadde bare spilt i noen meget dårlige skolerevyer, så det var ikke særlig ballast jeg hadde med meg altså... Men, jeg var vokst opp i et Høyskolemiljø. Min far var også Høyskolestudent, og hjemme sang vi studenterviser bestandig. Så jeg var ikke ukjent med miljøet, men jeg var ukjent med det å sette opp en så stor forestilling som dette var.⁵⁷

Til tross for uttalt skepsis til at en så ung og lite erfaren mann som Tor Jemtland skulle ta over det prestisjefylte vervet, viste valget seg å være vellykket. Lindboe beskriver han som en av de beste studentskuespillere som Samfundsscenen har hatt og den kommende revy, ”Akk-a-mei” ble en suksess.

”Akk-a-mei” var en revy sterkt preget av det akademiske miljø og navnet skulle signalisere at det å være akademiker slettes ikke var særlig å trakte etter, særlig lønnsmessig. Man brukte store deler av sitt liv på å lære seg faget og så kom man ut i arbeid og fikk luselønn; ”det var en akk-a-mei-tilværelse, ikke en akademikertilværelse.”⁵⁸ ”Akk-a-mei” var en revy med mening

og den hadde en tydelig akademisk rød tråd. Revyen fulgte gjennomgangsfiguren Anders gjennom livet som student og senere som ferdig utdannet diplomingeniør. Første akt gav et bilde på studentens liv fra han tok artium til han var ferdig utdannet akademiker, mens andre akt konsentrerte seg om akademikerens hverdag og hvordan samfunnet

rundt han tok i mot denne akademikeren.

Revyen åpnet med et forteppenummer der en forventningsfull mor og far jekket opp en stakkars artianer slik at han skulle nå opp til gjevste karakter på måltavlen bak: "hal og press, han må få ess." Så gikk teppet opp og en akademisk gresk søylehall åpenbarer seg på scenen, her immatrikuleres studentene og når de høytidelige formalitetene er vel overstått, forandres plutselig scenebildet. De greske søylene dreier om sin egen akse og ble til store gavler med skittentøyvask; for studentens hverdag var en sliten og skitten hybel. Regi fikk i denne scenen velfortjent ros for sin meget virkningsfulle bruk av dreiescenen som hittil ikke hadde vært særlig benyttet siden den ble bygget i 1947. På studenthybel fikk man hybelvisen fremført av teatersjefen:

*I et bittelite rom oppå loftet
har jeg seng og bord og vaskestell
og et skap med dress og lusekofte,
men jeg koser meg likevel, – ja jeg koser meg likevel*

"Akk-a-mei" var en revy med flere gode viser og særlig visen om "Byggstudent Havre" imponerte. Tor Jemtland forteller at ideen til visen kom på forfatterkollegiets tradisjonelle tur til "Iordehytten" i Todalen på høsten, forfatterkollegiet gikk tur langs elvene og en av guttene uttalte: "jeg har artium, jeg har briller på", dermed hadde lektor Hans Kristiansen et flott utgangspunkt for visen om byggstudent Havre hvor første vers går som følger:

*Jeg har artium
jeg har briller på.
Jeg studerer nå på N.T.H
Jeg har gitt meg vitenskap i vold.
Gud velsigne deg, min stakkars knoll!*

Hans Kristiansen, som alltid hadde et "smil gjemt bak brillene"⁵⁹, var med sitt lyriske talent en viktig ressurs for forfatterkollegiet til Akk-a-mei og han var ansvarlig for teksten til flere av de store visene. Han var medlem av forfatterkollegiet for første gang i "Domino" og skulle siden være til stor hjelp for flere revyer ut over 50-tallet. Det var for øvrig Lektor Hans Kristiansen som introduserte revyen for hytta i Todalen i 1949.

En litt friskere type vise var visen om gutane fra Voss som ironiserer over de skoleflinke bondeguttene som hadde begynt å innta universitetet etter krigen. Bakgrunnsscenen var tegnesalen hvor vi møter noen studenter i bakrus som ankommer skolen alt for sent og får raskt passet sitt påskrevet av de samvittighetsfulle studentene fra Voss. Gutane fra Voss går nemlig aldri på dill, de kjører aldri hjem i drosjebil og de møter i hvertfall aldri opp på tegnesalen trøtt og sur:

*Gutane frå Voss
dei er rett så populære.*

¹ Melodi: Jeg er Havren.

*Gutane frå Voss
er dei beste utav oss.
Gutane frå Voss
det er karar som er svære.
Gutane frå Voss
dei kan prata som en foss.*

Etter de nødvendige antall år ved NTH har student Andres fått diplom og vender hjem. Scenen foregår på et romantisk gårdstun på Vestlandet der hele bygda, med ordfører, slåttekarer og budeier, har møtt opp før å ønske den store sønn, herr diplomingeniør, velkommen hjem. Første akt avsluttes med trolldomskunst fra Regi; diplomingeniøren løfter sine hender og utfører noen magiske pantomimebevegelser og alle tunets skjeve hus reiser seg med ett rakt opp til publikums store begeistring.

Andre akt vender seg til den tunge hverdagen som akademiker, og her handler mange av visene og sketsjene om akademikerens lave lønn og kampen for akademikertilværelsen. Et eksempel på det er nummeret om tariffkabylene ute i ørkenen.¹ Akademikerne ønsket tariffen også for åndsarbeiderne, noe som ledelsen var lite innstilt på, så da gikk man til streik og man fikk tariffkabylene; de første akademiske opprørerne: *”Det vi håpet å få frem, var et innlegg i en debatt, slik alle revyer skal være. Om vi kom til noen løsning, er vel kanskje en annen sak.”*

*Vi levde en gang av å lese i bøker,
vi tilhørte standen som forsker og søker,
men nå har vi oppgitt de fine kalkyler
og blitt tariff-kabyler.*

Andre akt hadde også innslag av mindre alvorlig karakter, som for eksempel ”Flathundens sang”. En vise om en grevlinghund der instruktøren Bente Moe var bakdelen og teatersjefen var snuten. Bente skrev et kort og informerte sin mor om at han ville avslutte sin revykarriere som en rumpe på en flathund. Hun ble vist ikke særlig begeistret for det.⁶⁰

Avslutningsvis kan vi konkludere med at Akk-a-mei var en sterk og solid revy bestående av mange talenter. Dirigent Dreier og komponist Pjort fortsatte fra forrige revy med hell, og den nyankomne koreografen Randi Kramer Johansen gjorde stor lykke. Både Under Dusken og Trondhjemsavisene var strålende fornøyde med revyen og uttrykte sin begeistring i sterke ordelag:

Når det gjelder selve revyen 1951 ”Akk-a-mei” er den langt over det revystoff som bl. a. sendes over Norsk Rikskringkasting. Enten det nå gjelder Bookmakeren på Chat Noir med sin sentimentale fløyelsgrøt eller Edderkoppens u-Justerte vrøvl.⁶¹

¹ Inspirasjonen til tariffkabylene kom fra av rifkabylene fra Marokkos væpnede kamp. Rifkabylene var et Berbisk folkeslag i Nord-Marokko som i følge viseheftet til ”Akk-a-mei” var opprørske og dyrket jord når de ikke kriget (det er ikke mye dyrket jord i den delen av Marokko). Deres trang til selvstendighet utløste seg i 20-årene i åpent opprør mot stormaktenes imperialistiske politikk.

GUSTIBUS

DEBUTANTENES REVY

DE GUSTIBUS NON EST DISPUTANDUM, står det å lese i introduksjonen til revyprogrammet. Setningen er en latinsk leveregel som betyr noe sånt som at man ikke kan gjøre regnskap for smak. Smak og behag kan altså ikke diskuteres. Dermed har forfatterkollegiet tatt sine reservasjoner for publikums reaksjoner; "Gustibus" gir ikke noen fasitsvar på en god revy og det får være opp til den enkelte om revyen faller i smak. "Gustibus" var en upretensiøs revy uten noen egentlig teatersjef. Opprinnelig ble Jahn Jahnsen valgt til teatersjef for SIT året 1953, men da han trakk seg litt ut av arbeidet på slutten av perioden, ble det opp til sentrale krefter i forfatterkollegiet å dra revyen i havn. Egil Hagen hadde regien, Dreier fortsatte som dirigent og Randi Kramer Johansen koreograferte mange gode nummer, for eksempel en herlig rumpeballett av Molteplukkere.

"Gustibus" var en bevisst trådløs revy uten noen generell tendens eller tema, forfatterkollegiet ønsket å lage noe som var morsomt og preget av studenthumør. Gustibus ønsket, tradisjonen tro, å markere et bevisst skille til de foregående revyer, og de satte standarden allerede i åpningsnummeret. I revyens programhefte står det at Gustibus, tradisjonen tro, skal åpnes med pomp og prakt av to gardister, to tjenere, en donna og fire delegater. Men, så viser det seg at alt publikum får, er en liten jente som skal kvede noen vers: "Her sitter vi og venter på en kongelig høyhet, og så kommer det en alminnelig hverdagsforklekkedd, søt pike.

Vi er blitt narret opp i stry".⁶² Gustibus fortsetter sin uhøytidelige linje med visen om de tre debutantene som ble fremført av nyervervede skuespillere. En av debutantene, Arne Aas, forteller at visen ble skrevet nettopp for å markere et skille fra "Akk-a-mei"; en rekke av de gamle aktørene hadde blitt ferdig med sine diplomer og reist fra byen, nå var det en ny generasjon som skulle stå for underholdningen:

*Vi er komedianter
kveldens tre debutanter
førsteklasses representanter
håper på klapp og applaus.*

Et av de mer politiske innslagene i Gustibus var sketsjen og visen om utrøndersk virksomhet som spilte på McCarthyismen i USA. Forfatterkollegiet syntes at de kunne ane de samme tendensene i Trondhjem: Hvis du ikke var fra Trøndelag så var det noe misten-

I UKerevyene har ofte operert med et dekknavn til selve UKEnavnet. Dekknavnet til "Gustibus" ble av påtrengende grunner laget før selve UKEnavnet og det oppgis å ha vært relativt problematisk å finne et UKEnavn som dekket dekknavnet. Dekknavnet på den annen side er med historien blitt like ukjent som UKEnavnet er før en premiere...

kelig ved deg. Derfor lagde de en sketsj som tok utgangspunkt i to av byens malere, Botner og Lars Tiller. Førstnevnte var en maler etter byens smak som malte gatebilder i Trondhjem og naturalistiske setervanger, Tiller derimot, var en modernistisk maler som malte mye nonfigurativt. Han var dermed, til tross for sitt hederlige trøndernavn, ingen "rættli trønder" og ble anklaget for utrønderisk virksomhet:

*Nei, han e ingen rættli trønder
han må forvises for ei tid
Så han kan sone sine synder
de digre synder, de svære synder
-Men hva har lagrettene å si?*

*Det er en utrønderisk virksomhet å male slik som Herr Tiller.
Han ødelegger vår sjelefred med sine franske griller,
så han bør absolutt få sin dom før trøndersmaken forråtner.
Vi dømmer han til å omskoleres på atelieret til han Botner.*

"Utrønderisk Virksomhet" spilte også på at Adresseavisen nylig hadde gjort et stort nummer av at en norskamerikaner fra Børsa visstnok var blitt senator i USA. Nå viste det seg jo ganske fort at han slettes ikke var noen senator, men det burde han absolutt ha vært i følge avisen:

*En trønder som til Amerika drar
han pleier som regel å bli senator.
De andre senatorene har
i hvert fall en trøndersk bestefar,
og det er vi trøndere glad for.
I skranken en hjemvendt trønder nå står
som ikke har oppnådd senatorstanden,
en u-trønderisk virksomhet som forslår.
Herr aktor, hva skal vi gjøre med mannen?*

Dommen for ikke å ha oppnådd senatorstand i USA ble tvungen finansiering av byens nye svømmebasseng. Utrøndersk Virksomhet fikk ros for å sette den lokale trønderpatriotismen på plass, og et annet nummer som gjorde stor suksess, var duetten mellom Siri Nansen og Tor Jemtland; "Kaldflir". Publikum møtte et svært så engasjert par som, i likhet med en stor del av studentene i Trondhjem på den tiden, brukte mye av pengene sine på cowboyfilm på Rosendal:

*Jaggu er det trist om da'n,
dårlig lite mord og ran,
men vi er ør og spennu gal
for vi har vært på cowboyfilm på Rosendal.*

*Åååå – Åååå
fra vi kom og til vi gikk så sa det: Bang.
Åååå – Åååå
gjennom lufta suste glass og møblemanng.*

"Gustibus" stod på trygg grunn med sin hentydning om at smak og behag er forskjellig fra person til person, men revyen fikk generelt god mottagelse uansett. Under Dusken mener at forfatterkollegiets smak har vært god, og til tross for at det ikke er noen tydelig rød tråd; "det hoppes fra det ene til det andre, – det slåes ned på ditt og datt i pur elskverdighet", så må revyen som helhet betegnes som en suksess. Trondhjemsavisenes tilbakemeldinger var litt mer blandet. Adresseavisen betegner Gustibus som en uhøytidelig og stort sett morsom studentrevy, mens Arbeideavisen mener revyen er morsom nok, men uten noe smell. Mest begeistret virker anmelderen i Nidaros å være, han mener revyen med skjellig grunn like gjerne kunne kalt seg "Gaudeamus". "Gaudeamus igitur" er navnet på den antatt mest berømte studentvisen i verden som trolig stammer fra begynnelsen på 1000-tallet. Visen er opprinnelig skrevet på latin og oversatt betyr "Gaudeamus igitur" noe i retningen "la oss alle være glade". Bedre tilbakemelding kunne vel ikke forfatterne bak Gustibus ha håpet på?

VAU-DE-VILLE

EN REVY I REVYEN

UKerevyn i 55 har tatt sitt navn fra teaterformen Vaudeville som er et variert musikkalsk teater, ikke helt ulik en revy. Underholdningsformen kom opprinnelig fra Frankrike og hadde vært populær i Trondhjem ved århundreskiftet. Teatersjef for "Vau-de-ville" var Gaute Baalsrud, og han hadde med seg flere av de sentrale kreftene fra forrige revy i forfatterkollegiet. Hans forlovede, Randi Kramer Johansen, fungerte nå som både instruktør og koreograf.

"Vau-de-ville" var en veldig helhetlig revy som handlet om livet i den idylliske Lilleby. Lilleby ble grunnlagt i vikingtiden, byen var delt i to av en elv og var dessverre sterkt plaget av bybranner; "vi prøvde å beskrive en middels stor by, en hvilken som helst norsk middels stor by, men absolutt ikke Trondhjem." "Vau-de-ville" ønsket å være en parodi på småbysstemning i byen som "absolutt ikke var Trondhjem" og mange av numrene var sarkastiske fremstillinger av småbyens lengsler etter å være stor og ordentlig. Men til tross for ironisering, så bar revyen i følge Under Dusken preg av stor kjærlighet til Lilleby og dens innbyggere og "Vau-de-ville" ble karakterisert som stemningsfull, munter og sjarmerende.

Scenebildene er naturalistisk bygd opp og forestiller ulike deler av bylivet, som for eksempel et utsnitt fra kaiområdet hvor anleggsmaskinene er bevegelige og danser etter Regis' pipe. I avslutningen av første akt, som foregår på bytorget, er det bygget en liten amatørscene hvor byens innbyg-

I I forkant av denne revyen hadde Regi fått landets mest profesjonelle lysanlegg til en verdi av hele 160 000 kroner. Pengesummen er et gjennomgangstema i den lettere ironiske artikkelen "Teknikk og teaterkunst – Noen betraktninger over dukketeater og super-revy," av Agnar Mykle, skrevet i forkant av revyen. Mykle uttrykker bekymring for hva som vil skje med studentrevyen hvis den lar seg fullstendig rive med av teknikken. Hva med å satse på Dukketeater isteden spør Mykle, da sparer man jo inn 159 900 kroner i lysanlegg... (Mykle var for øvrig en forkjemper for dukketeater i Norge og sammen med sin kone skrev han lærebøker om emne)

gere kan fremføre revy, altså en scene på scenen og en revy i revyen:

Der ble det fremført en del kjempedårlige nummer som vi opprinnelig hadde skrevet for å ha med i revyen, men som vi ikke greide å avslutte og gi et poeng. Da endte det med at vi satte dem opp på amatørscenen som Lilleby sine dårlige revyer, og der kom protestvisen inn. Da satt publikum, altså de andre skuespillerne som ikke var med i den dårlige revyen, oppe på scenen og klaget.⁶⁴

*Det er for galt å bys
en slik revy
det er for galt at det
skjer i Lilleby,
det er for galt å
betale
for å se en slik skan-
dale.
Ja, nå vil vi ha penga
igjen.*

I Lilleby møtte publikum alle slags innbyggere, alt fra avisgutten som synger om prikken på nesa si (som for øvrig lett kan forveksles med Lillebys status i Norges land) til ordfører Framsteg som er svært begeistret over sin sekretærs blokkfløytespill; han sovner lett til den og bevilgningen til byens symfoniorkester kan skjæres betydelig ned med blokkfløyten som det toneangivende instrument. Framsynt, som byen jo ønsket å være, hadde de to astronauter som ble sendt ut i verdensrommet. De landet på månen og lurte trist på hva de egentlig hadde der å gjøre.

I 1955 var det 50-årsjubileum for unionsoppløsningen fra Sverige, og forfatterkollegiets første store idé var at de måtte ha et nummer om jubileet. Men hva skulle det egentlig handle om? "Hver gang vi snakket om

det så var det tilbake til at vi måtte huske 1905, men vi kom aldri lengre enn det. Og etter hvert så gikk det opp for oss at det var vel egentlig kanskje det som var poenget; at det ikke var noe spesielt med 1905, annet enn at det bare var 1905."⁶⁵ Tre "gamle" soldater entret scenen og fremførte "Veteraner" som med tiden er blitt et av SITs oftest fremførte numre:

*Det var i 1905
vi dro med fynd og klem.
Og spør du når vi dro ut så var det i 1905
og spør du hva vi dro med, så var det med fynd og klem.
Og da det vel var slutt
så ble det festsalutt,
og vi dro hjem igjen.*

Et annet innslag som slo godt an i "Vau-de-Ville", var visen om "Den gamle sang" og nummeret om den store sportsfiskeren. Sistnevnte ble betegnet som et typisk Trondhjemnummer og flere aviser mente det var revyens beste solopprettasjon. Sketsjen ble til mens forfatterkollegiet var på sin faste tur til Todalen og gikk rundt og lurte på hva de skulle fylle denne revyen med. Plutselig dukket det en overdådig velutstyrt sportsfisker opp langs elvebredden og da var saken klar. Nummeret handler om at det er mye fælt her i verden, og mot alt det vonde så finnes det bare ett botemiddel; fiskesporten. Og er man først bitt av fiskebasillen, så er det utstyret det kommer an på, selve fisken er underordnet: "Nå er jo saken den, at fisk fins det som bekjent ikke, selv har jeg aldri fått en eneste en, ikke en eneste en, men fisket har jeg. Også har jeg hatt utstyret i orden."

På slutten av revyen får Lilleby besøk av en begeistret fransk turist og etter at byen er blitt harselert med i to akter får den sin oppreisning gjennom turistens vakre sang til byen. Revyens avskjedssang ble sunget av Per Sjøli¹ og det ble også hans avskjed med studentrevyen:

*Skjønt det er Lilleby, ikke Grandville,
høres der vis a vis
førsteklasses pianospill,
– ja, så sannelig.
Her er visst ikke en kannibal,
isbjørnfare er minimal,
alle kvinner er ondulert,
menn vasket og salonbarbert.*

Apropos "vasket og salonbarbert," så var nok det vanlig kutyme når man skulle hilse på de kongelige, men teatersjefen for "Vau-de-ville" hadde ikke tid til slikt når han i kostyme hilste på kronprins Olav i pausen på revyens Osloturnépremiere. Han husker godt møtet med den folkekjære daværende kronprinsen:

Vi hadde en champagneflaske som vi skulle åpne, det var et veldig høytidelig øyeblikk, og så fikk vi ikke opp korken. Det var jo litt pinlig... Da viste kronprins Olav sin folkelighet, mens vi flauet stod og fomlet med den vanskelige ståltråden brøt han ut: "Er det ingen som bare kan ta'n med fingra da?" Det var et hyggelig øyeblikk, om ikke spesielt morsomt.

¹ Per Sjøli (som ikke opprinnelig var Høyskolestudent, men tannteknikker og sanger) jobbet faktisk som kostymesyer under Gustibus revyen. Det var slettet ikke uvanlig at UKerevyen hadde mannlige syere, faktisk blir det av mange kostymesjefer anbefalt å ha et par gutter i kostymegiengen.

KRUSSEDULL

SITS FØRSTE KVINNELIGE TEATERSJEF

Vi ville ikke annet enn å tegne noen kruseduller i luften, sveve noen tommer over asfalten, og ikke verken ta oss selv, samfunnet eller livet så grav alvorlig.⁶⁶

*Ding dang krusedulle
snurrige personer
Vi syns at de skulle
få en liten sang
Alle de vi kjenner
– sure som sitroner –
skal få gummiminner
gratis i presang.*

Revyens gjennomgangsfigurer er tre studenter, to menn og en kvinne, som gikk rundt med hver sin svevende ballonggummimann. Av og til slipper de gummimannen og da blir han hengende over dem som en påminnelse om "de høyere luftlag". NTH hadde startet med forelesninger i Filosofi for de tekniske studentene det året og referansen til høyt-flygende ideer og luftlag spiller på det: *De enkelte numrene henger på en eller annen måte sammen med denne tynne tråden og handler om mennesker som kan sveve, eller som ikke kan det, eller som tror de gjør det, av og til i alle fall. Og det er kanskje hovedsaken.⁶⁷*

"Krusседull" markerer et viktig skille i UKA og SITs historie av en enkelt grunn; teatersjefen. UKErevyen 1957 var den første revyen i historien med kvinnelig teatersjef. Siden den gang har det blitt en lang rekke, men den som skal ha æren av å være førstekvinne ut er Siri Nansen Jemtland. Hun ble med i SIT som skuespiller i 1953 og hadde siden debuten blitt et kjent og kjært ansikt for Studentersamfundets publikum. I en artikkel i forkant av "Krusседull" skriver Under Dusken at Siri er et begrep i seg selv; *"nå har hun vært leading lady i en bråte en- og atskillige flere-aktere, og har dessuten to Uker (...) så gikk det da som det måtte: Siri ble teatersjef."* Det var visstnok enkelte av den eldre garde som ikke var like fornøyd med en kvinne som sjef, men skepsisen forstummet fort, for førstekvinnen overbeviste også som teatersjef.¹

Nå fikk riktignok revyen ganske hard kritikk i Under Dusken som blant annet mente at regissøren, Bjørn Endreson, hadde fått lite ut av lite, at revyens skuespillere ikke er av den kvalitet at de evner å levere lyrikk og som konkluderte med at det var en søt revy, men den manglet en kraftig Bringebert.² Men "Krusседull" fikk oppreisning i form av flere indignerte leserinnlegg, fulle hus og generelt gode anmeldelser i Trondhjemspressen og hovedstaden: *"absolutt den beste revy som er laget etter krigen. Den var som en vakker blomst, jo mer en så på den, jo mer begeistret ble en,"⁶⁸* het det i ett av motsvarene.

I Siri Nansen Jemtland, gift med Teatersjef Tor Jemtland fra "Akk-a-mei", ble året senere, 1958, også Studentersamfundets første kvinnelige formann. Hun er for øvrig datter av Odd Nansen som også var både teatersjef for SIT og formann for Studentersamfundet.

II "Bringebert" var dekknavnet til "Krusседull".

Krusedull huskes særlig for to av sine viser; "Det store spill" og "Calypso". Førstnevnte er kanskje nå bedre kjent som Golfvisa. Ideen til visen kom da deler av forfatterkollegiet

gikk tur i Bymarka og plutselig oppdaget at det var kommet en splitter ny golfbane på Sommersetera, og det måtte det selvsagt harseleres med:

*Golf. – Slik lykke vi alle føler
ved 14 passerte høler.
Det er godt slått.
Ganske flott slått,
og det gir oss slik fin mosjon.
Før vi inntar middagsmaten
går vi opp på badevekten.
Sliktno' øker selvrespekten
når man deltar i store spill.*

*Tra la la la la lei
Here we do it the English way
Tra la la la la la –
Ja, vi har det riktig bra
her på Sommersetera.*

”Calypso” handlet om en togtur til Lundamo og ble en svært så populær parodi på datidens sangkor. ”Calypso” fikk sitt navn etter dansen med samme navn fra Trinidad og Tobago, og revyen brukte også den nye melodien i visen. Studentersamfundet har alltid vært tidlig ute med nye strømninger, og det moderne Sangkoret Polyfon gjorde stor lykke med sine tolkninger av de eksotiske rytmene. Refrenget har kanskje flere hørt før?

*Vi var tyve mann
pluss 'n Karl Johan
beste bass i Norges land.
Vi sang og lo
så hele toget forsto
at vi var sangere på vei til Lundamo.*

I forkant av premieren på ”Krusseull” var store deler av skuespillerensemblet rammet av asiasyken, enkelte så hardt at de visstnok måtte bæres inn, og ut av scenen på premieren. Solisten på Calypso var til og med for dårlig til å bli båret inn og måtte derfor melde frafall. Bare to timer før revyen skulle starte kunne det ha utartet seg til en ganske så stor krise, men heldigvis steppet Tor Jemtland inn og overtok rollen. Han spilte rollen såpass overbevisende at han til og med fikk ros av den ”surmavede” anmelderen til Under Dusken.

I likhet med flere tidligere revyer ønsket også ”Krusseull” å harselere litt med alle de gamle studentene som mente at revyen var så mye bedre i gamle dager. De gamle skuespillerne som kom tilbake til Samfundet for å overvære UKA fokuserte helst på at åndslivet i revyene hadde vært så mye bedre før teknikkens inntog. For det var jo ikke så mye teknikk i Cirkus, eller? Det var jo den velkjente lemmen i gulvet... Så i avslutningen av Krusseull sto plutselig en av skuespillerne på scenen med hele livkjolen dekket av UKEdaljer, mistenkelig lik Lindboe i grunn, og uttalte: ”Vi hadde ikke noe utstyr vi, men vi hadde lemmen!” dermed åpnet gulvet seg og han forsvant ned i mørket. Fylkesmann Lindboe selv satt visstnok i salen uten å la seg more nevneverdig over det innslaget.

KRAKATITT

GLÅVOLD OG BLASFEMI

I KRAKATITT forekommer en rekke flosshatter, men ikke en eneste studenterlue. Der opptrer elgjegere, "stripteaser" og duellanter – men ingen student. Den røde tråd er ikke bare falmet, men den er helt og aldeles borte. Revyens eneste røde tråd er den suksessen hang i – og den brast. Eller kanskje den bare er tøyet til bristepunktet?⁶⁹

Under Duskens anmelder blir ikke helt enig med seg selv i sin anmeldelse av "Krakatitt", han synes at de gode numrene er av de beste han har sett, mens de mindre gode delene er ganske middelmådige og kjedelige. Han konkluderer med at det er en ujevn revy som har fjernet seg helt fra den røde tråd og deler av de gamle studentrevytradisjonene, uten at det nødvendigvis er negativt for "Krakatitt". Selv om duskeluen er borte, mener anmelderen at det er lenge siden en studentrevy har vært så preget av "crazyhumor og deilig akademisk gjøgl."

Det var Paul Irgens som hadde æren av å være teatersjef for 50-tallets siste studentrevy. Han var ikke helt enig i at revyen ikke hadde en rød tråd:

Vi trodde vi hadde en tråd en gang til å begynne med, men den ble borte i yran og villan. I dag ser vi jo en tråd her, og det må karakteriseres som alle former for voldsanvendelse og alle former for humor man kunne lage omkring dette. Omtrent et assosiert utvalg av voldsforbrytelser kan man nok si, og en del blasfemi, i det hele tatt freskt.⁷⁰

Det unge forfatterkollegiet ønsket å innføre en slags ny sort humor og en av visene som bærer preg av voldskomikk er visen om byens koffertmorder som daglig går sin spaseretur til togstasjonen for å sende en koffert av gårde til noen i Moss:

*Noen priser skjønne kvinner...
Andre nyter vin...
Bestiger kanskje steile tinder...
Snuser kokain...
Livet byr så mange rike gleder her på jord!
Selv så koser jeg meg helst med et koffertmord...
(...)
Muntre piker jeg elsket! Mitt liv det var å feste!
Ingrid, Kiss, Jacqueline, – jeg minnes særskilt dem!
Men til Moss ble de sendt, – ja – i allefall det meste...
Og jeg tror at det nådde vel frem.
Akk – en lokk nesehår og noen bleke kinner
var omtrent alt jeg hadde igjen!
Men mitt liv fikk nytt innhold, – jeg finner atter gleder,
jeg er flyttet inn på gamlehjem!*

Under Duskens aldrende revyanmelder registrerer at denne typen humor hadde fått et vist fotfeste i USA, men trodde neppe at det ville slå noe særlig an blant likefremme nordmenn. En voldshumor som da slo bedre an var det legaliserte drapet som det synges

om i "Ælgjakta". Riktignok så jakter guttene på elg, men det ender som regel med noen mer eller mindre lykksalige bomtreff: "Det var da æ skaut a svigermor".

"Kratatitt" var en revy preget av mange nykommere, de gamle traverne fra "Akk-a-me!" til "Krussedull" hadde forlatt byen, så forfatterkollegiet var satt sammen av nye studenter og de ville greie seg uten gamle katter. Teatersjefen kan fortelle at mangelen på erfaring virket skremmende på UKEstyret og det utnyttet de:

Vi skremte vettet av UKEstyret med å gi dem inntrykk av at vi ville spille på gulvet. Jeg sa til UKEstyret at vi ville ha en oversikt over hvor mange publikummere det var plass til på scenen. Hvorfor? Nja, kanskje vi hadde lyst å utvide spillearealet litt... Så da gikk det et rykte om at vi skulle spille revy på gulvet. Vi lurte dem i en uke, men det hørte til det, å skulle skremme UKEstyret litt.⁷¹

"Kratatitt" ble den første av en rekke revyer instruert av Erik Lassen og flere av de nye skuespillerne gjorde seg godt bemerket, også utenfor Samfundets scene. Her kan Per Harald Hartvig nevnes, bedre kjent som Rocke-Pelle,¹ som i dag regnes for å være en av Norges første rockestjerner. Rocke-Pelle var en del av kvartetten The Cnapp Brothers, på norsk ble det til det klingende navnet Kneip-brødrene. Kvartetten var en parodi på amerikanske The Deep River Boys, og med brunkrem i ansiktet, tverrsoversløyfer, hvite smokingjakker og herlig norskamerikansk slang smeltet de Storsalens pikehjerter:

*Var hun inte yr og vill og lidenskabelig, lidenskabelig, lidenskabelig?
She was heller astmadisponabelig.
That lidenskap var very variabelig.
Hennes kyssar dom var just presis som dynamit, dynamit, dynamit!
Hun bestandig nesten druknet når det regnet stritt,
ty hun hadde slikt et digert underbitt!*

The Cnapp Brothers imponerte også anmelderne stort og Under Duskens anmelder forteller at de så å si rev teppet ned for mellomakten: "They have got the whole world in their hands" – i et hvert fall vår egen lille verden.⁷²

Fra den ene parodien til en annen av "Kratatitt"s parodiske suksesser: "Strip-tøys". I følge forfatterne bak revyen var dette nummeret ikke mindre enn en sensasjon i

¹ Livet som rockemusiker kan som kjent være ganske hard, og "Rocke-Pelle" viste gode anlegg for dette livet allerede i løpet av sin tid i SIT. Etter generalprøven til "Kratatitt" slo han seg løs med en riktig fest og endte opp innelåst i spisesalen (Edgar). For å komme seg hjem hoppet han ut et av vinduene, falt ned og brakk benet. Derfor måtte han spille revy med gips på beinet og spaserstokk til støtte.

UK Erevysammenheng, ja, for så vidt også i norsk sammenheng: nemlig et strippenummer. Det var ikke et hvilket som helst strippeshow, nei da, det var et show for salens

damer: Ekte franske gentlemen som strippet på en måte som ingen menn hadde gjort før:

*Vi har strippet, vi har strippet med masse humor,
vi har strippet, vi har strippet som aldri før.
Så her vi i netto står
med muskler, skjegg og lår.
Og nå tror vi nesten det er på tide vi går.*

FILLIPUTT

KOSTYME OG KULISSES REVY

60-tallets første revy fikk det klingende navnet "Filliputt" og det var Karl Eidsvik som var teatersjef. Med seg hadde han instruktør Einar Schanke og dirigent Olav Kaalhus. "Filliputt" handler om det lille kongeriket Filliputt som styres av en piker-, vin- og sangglad konge med talefeil, noe som han for øvrig ikke lar seg hefte videre ved siden alle skrevne ord i kongeriket selvsagt retter seg etter denne talemåten, så da er det bare å "psyngre pserenade og la pesten gå."

"Filliputt" står for ettertiden som en av historiens svakere UKErevyer tekst og regimessig. Anmelderne er imponert over det tekniske utstyret og det storslagne scenebildet, men etterlyser bedre tekster som skal bære revyen fram. Filliputt ble en utstyrsrevy hvor teksten ikke kunne konkurrere med kostymer og kulisser:

Årets revy er en fargerik forestilling. Som orkesteret gleder øret, er kostymer og kulisser en delikatesse for øyet. Her har den gode smak inngitt et lystig ekteskap med den underfundige fantasi. Eventyrets lys faller rett som det er over scenen. Men det er altså ordet som ikke strekker til. Tekstene blir stort sett for bleke – og da hender det at nettopp de fargerike kostymer gjør galt verre ved å fremheve blekheten. (...) Første akts finale er et stilig stykke scene og Napolibum synges med fynd og klem,^{II} men det manglet en håndfull morsomme replikker. Kanonens smell kan aldri erstatte smellet fra en god replikk.⁷³

Men alt stod ikke bare dårlig til i lille "Filliputt", landets damer demonstrerte for likes-tilling med parolen "Vi skal frem, vi skal opp, vi skal både frem og opp", og revyens skuespillerinner tok i alle fall et steg fremover i denne revyen. Under Duskens anmelder fremhever "Filliputt" som de dyktige damers revy og mener det lover godt for videre tider. Særlig operaparodien^{III} "Die Dobbelt-Valkyrie" imponerte med sin frodighet og sin originalitet, Anne Sæterdal forteller:

Nina Hafner og jeg spilte en dobbelvalkyrie som sprakk. Vi var i kledd i lakener, hadde stort belte rundt midjen og hjelm med horn. Og når vi skulle opp å ta

I Dekknavn Ballihatt.

II Ut fra anmeldelsene å lese ble tydeligvis alle de gode gamle revyvisene sunget med fynd og klem, fynd og klem var et skikkelig hederstegn. (Det meste ble nok gjort med fynd og klem før, ja, hvis det ikke ble gjort med futt og fart da.)

III Etter den tyske komponisten Richard Wagners "Die Walküre" skrevet i 1856.

sluttarien så sprakk vi, begge to, på midten. Det var det morsomme, at vi sprakk og falt døde om på hver vår side. Det var mye gimmick og tullball.⁷⁴

Anmelderne skriver også at Teatersjefen selv tar hjem flere av de beste stikkene¹ og får særlig mye skryt for sin tolkning av den syngende kelnerlærlingen fra Catania:

*For de elsker hoftevrikk,
min lille bart og dåreblikk
Hele dansegulvet er stappa,
alle stå i kø og klappa...*

Nummeret er en parodi på noe som med tiden var blitt ett økende fenomen i Trondhjem, nemlig syngende kelnere. Det var visstnok slett ikke uvanlig på den tiden at italienske barberer og kelnere skaffet seg et instrument og dro til Norge for å spille på restaurant...

"Filliputt"s plakater har inkludert Trondhjems by på en fiffig måte. Over bykartet er det formet et hode i profil, hvor Studentersamfundet er det sentrale midtpunkt i form av ansiktets øye. Apropos ansikter så dukket UKAs velkjente logo, UKEmannen, opp for første gang i trykkmateriellet til "Filliputt", og den er nå, nesten et halvt hundreår senere, fortsatt i bruk. "Filliputt" fulgte tradisjonen og dro på Oslo-turne, men særlig vellykket ble det ikke. Deres erfaringer førte til at både UKEsjefen og Teatersjefen i UKEbibelen foreslo å kutte ut den tradisjonsrike turneen til "provinsen". UKEsjefen mente at den ikke lengre fylte den opprinnelige hensikten; kontakt med de som hadde emigrert og kultur til "provinsen", og teatersjefen foreslo at man heller la turneen til Trøndelagsbyene hvor man ville møte et takknemlig publikum: "Ta landeveien fatt og lei et par busser."

¹ Her er det litt morsomt å se at Teatersjefen i UKEbibelen 61 skriver til sin arvtager at Teatersjefen selv er ansvarlig for å velge sine egne roller og "husk at du må være flinkere enn alle andre. Dette er tradisjon!"

KISSMETT

REVOLUSJONSREVIEN

Et dristig eksperiment med nesten sjokkerende vellykket resultat.⁷⁵

Året var 1963 og revyen som skulle stå for et veiskille og bli en ubestridt klassiker i UKerevyens historie het "Kissmett." Revyen har hentet sitt navn fra det arabiske språk og betyr skjebne; "Kismet" er den tyrkiske skrivemåten. "Kismet" var også navnet på et teaterstykket skrevet i 1911, som ble omgjort til musikal i 1953 og siden flere populære spillefilmer. For øvrig henviser navnet til at samfunnet er mettet av sex.¹ Teatersjef var Anne Sæterdal og instruktør Erik Lassen var tilbake med suksess etter en UKEs opphold. "Kissmett" ble en grensesprengende revy og har i etterkant blitt sagt å være revyen som innførte moderne revyteater til Norge.

KISSMETT bør bli husket på grunn av sitt forsøk på å gi uttrykket revy en ny og utvidet mening. Den hadde satt seg et høyt mål, men unngikk buklanding på en original måte. Den kunne minne litt om en revystil de danske studentene har benyttet, men sammenligninger tjener ingen hensikt, det var vår revy og en ny revy.⁷⁶

Teatersjefen gir Under Duskens anmelder mye rett i påstanden om at Kissmett minnet om dansk revy:

Det var en anmeldelse som sa at Kissmett fornyet norsk revykunst, men at det også minnet mye om de danske revyene, og det var jo helt korrekt det. Vi var veldig inspirert av de Klaus Rifbjerg og hans revy "Gris på gaffelen," jeg vil nesten si litt i overkant. Vi lånte melodier derfra og vi var også inspirert av de danske tekstene.⁷⁷

En annen inspirasjonskilde var den amerikanske satiriker Tom Lehrer, og flere av hans melodier ble brukt i revyen.¹¹ Revyen har blitt karakterisert som både intellektuell, visuell, dristig, avansert og universell, og den brøt tydelig med 50-tallets showpregede revytradisjon både i stil og innhold. Kissmett ønsket å fjerne seg fra revyens lokale koloritt og satte isteden tematisk fokus på internasjonale emner som kapitalisme, kommunistforfølgelse, korrupsjon og ytringsfrihet. Revyen rettet seg mot den vestlige verdens inhumane utvikling og gikk til forsvar for mennesket og det menneskelige. Derfor ble også skuespillerne enkelt framstilt på scenen med færrest mulige kunstige hjelpemidler til å bære forestillingen. Det var minimalt med kulisser og kostymene var enkle sorte trikoter som ble supplert etter behov.¹¹

I "Kissmett"s dekknavn minnet ikke særlig mye om revynavnet; "Sterpoturk". Det kom av at dekknavnet var på plass før revynavnet. For øvrig var dekknavnet inspirert av et innslag i revyen; Hysteril.

II Spørsmålet om rettigheter i fht Lehrers melodier kom opp da Kissmett ble innspilt på plate i serien "Philips' upopulære" av produsent Rolv Wesenlund (!).

III Det er interessant å merke seg at den nye revysjangeren kunne kommet allerede i 1957. Siri Nansen Jemtland forteller at da hun var teatersjef for Krussedull fikk hun et brev fra Odd Brockmann: "Han hadde sett en revy i Danmark, og så sa han at "Dette må du gjøre". Det var ikke noen kostymer, ikke noen kulisser, bare en liten sort pyjamas, ikke sant? Og jeg tenkte at jeg kan jo ikke gjøre sånn, hele Malegiengen står der og alle sydamene og alle sammen. Vi kan ikke bare si at "dere trengs ikke". Så vi måtte la være det, men "Kissmett" kjørte det gjennom."

Ryktene gikk i forkant av Kissmett om denne kommende utradisjonelle revyen, og siden økonomien etter UKA-61 hadde vært dårlig, ble Finansstyret bekymret og kalte inn instruktøren til møte. De lurte på om revyen kom til å bli en ny fiasko? Erik Lassen ble visstnok meget forbannet over denne mistilliten og uttalte at ”nei, dette kommer til å bli jævli bra” og gikk. Og det skulle jo gå ”jævli bra”, mye på grunn av Lassens ledelse:

Han regiserte veldig stramt, han sa at ”jeg er ikke noe spesielt god til replikkinstruksjon, jeg er ikke noe musikalsk, men jeg er en verdensmester i å kutte.” Så han kuttet i tekster og alt sånn. Han hadde et annet utsagn også: ”et poeng som jeg ikke skjønner, det skjønner ikke bøgen heller.” I utgangspunktet så var det stramme tekster og et stramt konsept som han innførte og det syntes jeg virket veldig smittende på alle som var med.⁷⁸

Forfatterkollegiet var sterkt kritiske til ”Filliputt” og omverdenen for øvrig, og ”Kissmett” ble deres reaksjon mot begge deler. Siden ”Filliputt” hadde vært en utstyrsrevy ønsket de denne gang å gjøre det scenografiske så minimalistisk som mulig og heller konsentrere seg om gode tekster med mening: ”Vi arbeidet veldig mye med dette med å få frem tekster som uttrykket det som vi var engasjerte av og det vi diskuterte til vanlig, og vi ville prøve å legge dette frem på en underholdende måte.”⁷⁹ Et eksempel på det var rettsaksnummeret ”Blokkens ansikt” som handlet om et alvorlig tema; konformitetspress, og som ble uttrykt gjennom et mindre alvorlig tema; ulovlig avspyling av toalett. Retten er satt og dommeren leser tiltalen:

Vil tiltalte reise seg. De anklages for å ha forbrutt Dem mot lovens paragraf 1 som lyder: Norge er et fritt og udeleglig rike der det skal herske ro etter klokken 23.00. De skal i følge tiltalen etter nevnte tidspunkt ha avspylt Deres klosettskål og på den måten forårsaket ulovlig støy. (...) Retten innkaller første vitne.

Tre ”troverdige” vitner kan informere om at tiltalte definitivt trakk i snoren, og ikke bare det, han kler seg nokså merkelig, har mye damebesøk, virker mistenkelig glad og lystig, og har ikke engang bil. Med et slikt rulleblad var det ikke mye tvil om hva dommen ville bli:

*For han skal dømmes
For han skal dømmes
Han er det sorte får
som bringer oss ut av balanse
han får ingen sjanse
(...)
Vi er normale
Tenker og føler likt
Utskudd på stammen skal kverkes til slutt
Hvis du vil gå fri må du være som oss.*

Kissmett var en revy full av gode sketsjer som handlet om alt fra reklame og sexhysteri i ukemagasinet LIVET (*For sex er meningen med livet, ja, med ukemagasinet LIVET*) til alvorlige internasjonale tema i nummeret om ”Muren” hvor barnehagebarn leker onkel Kennedy og onkel Krustsjov. Det ble påpekt at ”Kissmett” nok ikke hadde så mange

viser for ettertiden, men noen unntak var det. "Graverne" er en mørk vise som føyer seg perfekt inn i revyens tematikk hvor samfunnets inhumanitet og hensynsløs profittering er satt på den ytterste spiss:

*Et Hiroshima om igjen
det venter vi på nå.
Vi ser på og vi lar det gjerne skje.
Vi skal ikke beklage oss
så lenge vi kan få
et lite stykke
jord igjen
så vi får grave dem ned.*

I avslutningen på "Kissmett" er alle skuespillerne samlet sammen på scenen i en stor stålkonstruksjon som skal forestille et tre, Livets store tre. Her taes elementer fra rettsaken i første akt tas opp igjen, men nå er menneskene litt annerledes innstilt til den felles stammen, de har oppdaget at den også kan deles til alles beste:

*Vi sitter tett på grenen i livets store tre,
og når vi sitter tett nok, detter ingen av oss ned.
Mangfoldighetens tre har plass til alle.
Har satt oss og vi sitter veldig bra.*

Til tross for "Filliputts" dårlige erfaringer med Osloturné gikk "Kissmett" tidlig inn for å gjennomføre turneen til "Provinsen", men den var planlagt i mye mindre skala enn tidligere; bare én festforestilling i Ingeniørenes hus med de numrene som kunne egne seg. UKEsjefen sier at de først etter U-dag ble sikre på at de "måtte presentere "Kissmett" i hovedstaden på en skikkelig måte." Siden den faste teaterscenen som revyen hadde brukt tidligere var opptatt, gikk man inn for å leie Den Norske Opera. "Kissmett" kjøpte opp tre dager i operaen og kjørte fire festforestillinger til utsolgte hus og økonomisk overskudd. UKEsjefen mener videre at det var en fordel for deltagerne med tre-dagers turné siden de fleste av dem hadde en juleeksamen som ventet oppe i Trondhjem. "Kissmett" var for

øvrig den første revyen som flyttet urpremierer to uker frem til oktober nettopp på grunn av eksamensforberedelsen, tidligere var det vanlig med premiere rundt midten av november.

”Kissmett”s UKEdalje er en historie for seg selv. Utformingen av daljen var det forfatterkollegiet som stod for og det var tradisjon at UKEdaljene hadde elementer fra revyen i seg. For eksempel er daljen fra 1959 et elghode fra Ælgjakta og daljen fra 1961 er en krone etter Kong Philliputt. Likeså hadde Kissmett et element fra revyen, mer spesifikt, et element fra visen om graverne. Scenedekorasjonene til Graverne var noen digre støpejernkors funnet i søppelhaugen til kirkegården (rekvisitøren hadde visstnok dårlig samvittighet for at korsene var stjålet fra kirkegården, så han malte over navnene på korsene for sikkerhets skyld). Dermed ble ”Kissmett”s dalje et vakkert ornamentskors som det stod ”Kissmett” på, og det gikk ikke upåaktet hen. I et innlegg i Under Dusken kunne man lese:

Et sjokk! For oss funksjonærer er det ufattelig at noen kan komme på, enn si tillate seg, å lage en slik ekstrem utforming av en verdslig medalje. (...) Dette er BLASFEMI i høyeste grad og må ikke tåles! (...) Vi krever medaljene inndradd. Det får være det samme om vi forliser et synlig tegn å briske oss med ved spesielle anledninger. Men et kors med innskriften KISSMETT kan vi ikke bære.⁸⁰

Enden på visa ble at Kissmett-daljen ble inndratt og Ukestyret produserte nye daljer. Den nye daljen, som var en rund dalje med et sverd og en skålvekt etter revyens åpningsvise Justitia, ble utlevert mot innlevering av den gamle. Truls Gjestland, som hadde sin debut på Samfundsscenen med nettopp Kissmett, kan fortelle at det var ganske mange fra teateret som valgte å beholde sin opprinnelige dalje...

Apropos daljer, Osloturneene hadde selvsagt også sin helt egen dalje for de som var med på turneen, i 63 var denne daljen en enkel lyskaster.¹

¹ Osloturneen var en hard påkjenning for flere av de som var med, også Regi som hadde jobbet natten gjennom for å få lyskasterne på plass. Det var dobbeltforestilling og ved dagens andreforestilling og ”Blokkenes ansikt”, var ikke alt som det skulle i lyskasterverdenen. Truls Gjestland forteller: ”I ”Blokkenes ansikt” skulle fire personer stå i en spott; lysmesteren slår på lyset, men den eneste spotten som slås på står og lyser ned i graven. Av med lyset og prøve en gang til, men fortsatt mye lys i graven og mørkt på scenen. Da må lysmesteren kjøre en alternativ løsning og greie seg uten følgespott. Etter endt forestilling ble det satt i gang stor leteaksjon; hva i all verden hadde skjedd med følgespottansvarlig? Jo, han lå og sov under et bord i ansattrestauranten. Derfor ble det denne lyskasteren som han skulle kjøre, som ble medaljen fra Kissmett. Så det er ikke bare en lyskaster, det er en veldig spesiell lyskaster.”

..JO, SER DU... SER DU PUBLIKUM?

..jo, ser du – er den minst morsomme revyen som noensinne er spilt i Studentersamfundet. Eller for å si det rett ut: Revyen er gørr kjedelig.⁸¹

Anmelderne var ikke nådige i sin mottagelse av UKerevyen i 1965 og kritikken var samstemt. Revyen var en fiasko og mest trolig den svakeste av studentrevyene. ”..jo, ser du...” er den eneste revyen hvor en forestilling har blitt avlyst til tross for at den var utsolgt. Folk kjøpte billett for å få inngang til huset, men selve revyen anså de som så dårlig at den ikke var verdt å bruke tid på. ”..jo, ser du...” prøvde å følge opp den avantgardiske tonen fra ”Kissmett”, men mislyktes totalt i å gjøre det dystre og alvorlige humørfyllt:

Man kan i en revy, spille moderne eller gammeldags, man kan velge å spille i crayzystil eller med en fin og artistisk ironi, med eller uten kulisser, med eller på det nærmeste uten kostymer, med eller uten orkester, men aldri uten et eneste nummer som kaller på den olympiske latter, som får publikum til å gi seg over på nåde og unåde.⁸²

Forfatterne bak ”..Jo, ser du...” fikk kritikk for å være for ambisiøse og Teatersjef Njål Arge imøtegikk i stor grad kritikken som kom:

Som forfatterkollegium etter ”Kissmett”, vi var bare 4 stykker, så stod vi i et dilemma. Skulle vi nå fortsette ”Kissmett”s linje og føre den videre, eller skulle vi kjøre safe og lage en revy som mer tekket publikum? Og vi valgte det første, og i følge pressen så falt vi på det. Vi var pretensiøse, og det var også vår mening å spille en avant gard revy. Vi ville si de tingene vi mente, og det skulle være krasse ting, men vi skulle på overflaten ha et overskudd av humor og av gags som da skulle myke det hele opp og få publikum med. Vi klarte aldri å få med dette overskuddet, og da ble det bare pekefingeren som ble stående igjen.⁸³

En god del av kritikken ble rettet mot revyens instruktør, en finne ved navn Bengt Ahlfors. Revyen ønsket i utgangspunktet å fortsette med Lassen som instruktør, men de hadde ikke råd, og måtte se utover landets grenser for å finne en instruktør som var interessert. I ettertid så viste det seg at Ahlfors ikke hadde noen særlig revyerfaring og at Finland så å si var et land uten revytradisjoner, men at det alene skulle ha skylden for fiaskoen går ikke teatersjefen med på:

I ”Kissmett” ble tankegangen og stramheten fulgt opp av Erik Lassen, men når Ahlfors kom så kjente han ikke publikummet i Trondhjem, han kjente ikke tradisjonene, og han trodde at det vi hadde skrevet var slik det skulle være. Så han videreførte det, en meningsfull forestilling hvor man hadde et budskap. Da kan man godt si at bakgrunnen for at han ikke la regien på en annen måte, som Lassen ville gjort, kan tilskrives den finske tradisjonen. Men, jeg tar ansvaret for

I UKEnavnet er hentet fra revyen, det var første linje i en langdryg monolog. En person mintes tiden ”før bomben sprang;”...jo, ser du, en fredag var det...” Monologen fikk veldig dårlig respons og ble stadig kortere for hver forestilling.

at det ikke ble bedre.⁸⁴

For i tillegg til at instruktøren manglet erfaring, var også litt av den viktige kontinuiteten fra tidligere revyer borte. Etter krigen var arkitektlinja førende i SIT innenfor alle områder av teaterarbeidet, også kostyme og kulisser, og i "Kissmett" var for eksempel praktisk talt hele forfatterkollegiet og 12 av skuespillerne studerende eller ferdigstuderte arkitekter.¹ Da 65-revyen kom trakk de gamle arkitekttraverne seg ut, de rekrutterte riktignok nye arkitekter inn, men disse hadde ingen erfaring med revyarbeid og da ble det vanskelig å lage god revy. Erfaringene fra 65-revyen gjorde at det kom til et "paradigmeskifte" fram mot UKA-67, man ønsket ikke lenger å hente nesten all arbeidskraft fra ett miljø og den nye teatersjefen gikk bredt ut og rekrutterte arbeidskraft både på og utenfor NTH, og den brede sammensetningen av SITere ble siden videreført i de kommende revyene med suksess.

Men, til tross for krass kritikk, var det noen lyspunkter i denne revyen også, for eksempel nummeret "Dyrene i Afrika" som får ros for sin beske satire: "*Afrikascenen er ypperlig, og burde mane til ettertanke.*"⁸⁵ Innslaget handlet om misjonærene som drar til jungelen for å frelse og redde, men kanskje helst for å:

¹ I forkant av UKA ble det faktisk gjort et stort poeng av at det var en byggingeniør, ikke en arkitekt, som var teatersjef.

*Frelse oss fra de sorte.
Slik at rikdommen blir vår.
Og makten og æren –
i Afrika.*

”..jo, ser du...” dro også på Osloturné selv om stemningen for det ikke akkurat var veldig god med tanke på den dårlige mottagelsen som revyen hadde fått i Trondhjem. Men revyen ønsket å holde på tradisjonene og Edderkoppen ble leid for fire dager. Premieren på Osloturneen var 26. november og når man leser anmeldelsene fra Oslopresen så får man inntrykk av at det var en helt ny revy som har blitt satt opp, den fikk faktisk ganske hyggelig kritikk. Hvordan hadde det gått til?

Kritikken og mottagelsen etter urpremieren var så dårlig at min store helt Erik Lassen ringte og sa ”-kan jeg komme opp og hjelpe dere?” Han kom opp og strammet inn, prøvde å få til noe mer og ble med oss til Oslo. Da var vi egentlig så deprimerede og utslitte at vi ikke hadde noe lyst å reise til Oslo, men den gangen så var Osloturneen koblet til en fest hos ingeniørforeningen og de var veldig interessert i at revyen kom ned slik at de fikk en festanledning. De var ikke så opptatt av revyen, men av å møte hverandre for å feste. Så det ble et veldig krav om å reise, og vi reiste til Oslo. Det gikk ikke så gærent, det ble et lite løft på slutten og vi var veldig glad for at vi dro nedover tross alt.⁸⁶

”..jo, ser du...” fikk altså sin oppreisning på tampen av perioden, og på tampen av tilbakeblikket skal vi ta med en liten fornøylig historie angående åpningsnummeret.

Revyen skulle åpne med at en karakter med tydelig homofil legning uttalte: ”Denne fitta, er ikke den litt oppskrytt?” Mulig de ikke var helt enige i at den var så oppskrytt, det kom i hvertfall raskt reaksjoner fra Regi om at de overhodet ikke aksepterte slik ordbruk på sin scene. Replikken ble derfor midlertidig fjernet, men det var underforstått i SIT at den skulle brukes likevel. På generalprøven gjentar skuespilleren sin opprinnelige åpningsreplikk, fitta skulle med, og Regi tok raskt affære. Lysmesteren slår av hovedbryteren, teppet faller og hele Regi forlater Storsalen. Etter krisemøte med UKEstyret, hvor for øvrig UKEsjefen var tidligere Regisjef, endte det med at åpningsreplikken til ”..jo, ser du...” ble omskrevet til: ”Dette med kvinnfolk, er ikke det litt oppskrytt?”

JARRAGAKK

MED KORTE SKJØRT OG HÅRETE BEN

Håkon Sandvik fikk ikke lov å åpne ”..jo, ser du...” med den replikken som han hadde planlagt, men ved neste anledning fikk han lov til å planlegge hele revyen fra starten av som teatersjef for UKErevyen 1967. Det ble ”Jarragakk” som fikk i oppgave å reise kjer- ringa, og den gamle teatersjefens bønn fra UKE-bibelen 1965 ble hørt: ”Teatersjef 67, sett himmel og jord i bevegelse for å få Lassen.”

”Jarragakk” har den intellektuelle revys form. Den er intellektuell uten å svinge seg opp til de store høyder dit bare noen få utvalgte kan slå følge. Det gamle studentikose preget er blåst bort. Dekorasjoner forekommer nesten ikke. Revyen lever på ordet og på visen med dens satire og poeng. Og den seirer på en fram- førelse som sprudler av lysende ungt talent.⁸⁷

Med Erik Lassen tilbake som instruktør ble ”Jarragakk” en ny suksess i revyrekken og også avisene poengterte hans tilbakekomst til Trondhjem: ”Vi tør ikke tenke på hva den kunne vært uten hans hånd til å skjære og sortere”⁸⁸ Anmeldelsene varierte noe, det ble blant annet totalslakt i VG (”denne forestillingen burde heller anmeldes til politiet”), men jevnt over fikk ”Jarragakk” gode tilbakemeldinger både i Trondhjem og i Oslo.¹

”Jarragakk” satset i større grad på å lage en sikrere og mer publikumsvennlig revy enn hva som var gjort det foregående året, men fortsatt var internasjonal politikk og urett- ferdighet på dagsorden. Revyen åpner med Visen ”Hvem er du” som er tydelig antirasis- tisk og som Under Dusken karakteriserer som en ondskapsfull avsløring over hvor lett mennesker får fordommer mot de som er annerledes enn majoriteten:

*Jeg møtte forleden på Gran kafé
En glatt kineser: ”Speak English? – Oh yeah.”
Han trodde på Mao, den røde gardist.
De rotter seg sammen, det gjør de ja visst!
Jeg så hans skjeve, forfalskede blikk.
Den gule rase, snart kommer de hit.
Jo, slik er kineser’n, jeg kjenner ham, takk!
La oss hate dem alle – FORNBANNET PAKK!
HVEM ER DU?*

Den europeiske storpolitikken blir harselert med i det barnlige nummeret ”Får vi leke med dere?” I barnehagen møter vi en flokk unger under ledelse av den høyreiste Charles De Gaulle, utenfor gjerdet står en mindre barneflokk med Harold Wilson i spis- sen som håper på å få slippe inn:

*Får jeg ikke komme inn
så sier jeg det til onkelen min
så kommer han og tar deg altså.*

¹ En av anmelderne påpeker for øvrig at dette var første gang han hadde sett hydraulikk i bruk på en norsk scene

De Gaulle vil ikke leke med mannen på andre siden av gjerdet og har ingen planer om å åpne porten. Sketsjen viser til at den franske presidenten Charles de Gaulle ved to anledninger nektet å slippe England inn i den europeiske unionen, og siden Norge, Danmark og Irland søkte om opptak i 1967 sammen med England, fikk heller ikke de nasjonene innpass i det gode selskap.

Revyen vendte seg også tilbake til de showpregede revyene fra tidligere tider. "Jarragakk" markerte 50-årsjubileet til UKErevyen¹ med et tilbakeblikk på tradisjonen fra de første revyene, nemlig

mannlige sparkepiker med hårete ben og korte silkekjoler. Dansen gjorde like stor lykke nå som for 50 år siden og ble omtalt som et av revyens beste nummer. En av "danserinnene" var til og med så heldig å få bli avbildet på de mer suspekke sidene i Dagbladet under kommentaren: "Vi akter i dag å bevise at det av og til kan være noe nytt under kjolen." Et annet nummer som gjorde stor suksess var "Gullkvarteten" som parodierte

60-tallets grammofonsyngende og gullbelagte norske skiløperne:

*Nå er skisesongen endelig i gang,
gutta står der, vinter'n ække lang.
Vi skal fly for Norge, Engerdal og Gull.
Av nordmenn ser'em bare hæla,
Vi er best i hele væla.*

Ellers gjorde revyens to lange Haakon/Håkon'er stor suksess med sangen "M/S Goddagen" som parodierer landets skipsredere og deres lemfeldige omgang med både penger og utflagging.

*Goddagen.
Vi er skipsreder Hagen
vi er ferdig for dagen
og er ute og går
hmm hmmm
Tonnasje
gir en klekkelig gasje
mens vi bare går
lalalalala*

Da "M/S Goddagen" og resten av "Jarragakk" ble fremført under Osloturnéen, var det vistnok en penere vestkantfrue som ble så begeistret at hun inviterte hele revygjengen på frokost i speilsalen på Grand dagen etter. Til dette kulinariske måltidet fikk de servert flaskepils, til hovmesterens store protester, men fruen insisterte på at man ikke kunne by Trondhjemsstudentene frokost uten at det sto pilsflasker på bordet. Tre av

¹ Nå har den nye tids UKErevy-regning startet, helt fram til UKA-65 regnet man fortsatt 1913 som den første UKA. På siden 97 i revyheftet til "...jo, ser du..." kan man lese at: UKA ble født i 1913 av foreldrene Gjøglergleden og Pengemangelen, mens den i 1917 ble døpt og konfirmert til den formen vi kjenner den i dag.

disse Trondhjemsstudentene bar for øvrig samme etternavn; Gjestland, og to av dem var gift - med hverandre. Marthe Gjestland debuterte på revyscenen med "Filliputt" og sammen med sin ektemann Truls står de som et sjeldent eksempel på et at et gift SIT-par optrådte på scenen sammen.^I

"Jarragakk" prøvde i etterkant av UKA å starte en ny tradisjon. De ønsket å spre revyens glade budskap til de som ikke kunne komme på Samfundet og arrangerte derfor en miniforestilling på landets kriminalasyl – Reitgjerdet:

Der var det plassert folk som var i ubalanse eller som ble ansett som farlige. De gikk ikke i fangedrakter akkurat, men det var ikke langt unna. Jeg husker at vi ble låst gjennom den ene døren etter den andre og man hørte en skarp metall lyd når de lukket dørene bak oss. Det var ganske skummelt. Vi som hadde vært med på denne litt annerledes forestillingen fikk en egen Reitgjerdet-medalje for innsatsen.⁸⁹

UKEnavnet "Jarragakk" er hentet fra en stevparodi i revyen om galten Jarragack og revyens dekknavn var "Garriball" Det har gått rykter om at "Jarragakk" slettes ikke var ment å hete "Jarragakk," men "Garriball": På grunn av en misforståelse på UKE-sekretariatet ble visstnok det opprinnelige UKEnavnet, istedenfor det tiltenkte dekknavnet, sendt ut i forbindelse med UKE-plakatkonkurransen og man ble nødt til å bytte om på navnene. En god historie, men dessverre mest trolig en røverhistorie. Forøvrig var slagordet til "Jarragakk" at UKA er MAX.^{II}

I Mange SITere har riktignok funnet sin ektefelle i studentteateret, men det er ikke så mange eksempler på at gifte par har stått på scenen sammen.

II MAX er navnet på UKA-77 sin maskot, og sitatet UKA er MAX ble mye brukt i media og reklame i forbindelse med "Jarragakk." Det kan se ut som senere revyer har fulgt opp slagordtrenden, for i 69 var det UKA ER GOM som gjaldt, mens i 71 var UKA blitt LÆN.

PRINKIPO

STARTEN PÅ EN STOR REVY

Vi skal lage en samfunnssatirisk revy, men de som ikke forstår satiren må også ha noe å le av.⁹⁰

”Prinkipo”^I er navnet på den siste revyen på 60-tallet og den fjerde og siste revyen med Erik Lassen som instruktør. Veteranen Torfinn Carlsen var valgt til Teatersjef og alt lå til rette for at ”Prinkipo” skulle bli en verdig jubileumsrevy.^{II} Teatersjefen forteller at man ved ”Prinkipo” igjen var ved et generasjonsskifte og at han hengte opp plakater overalt for å få tak i interessante nykommere til forfatterkollegiet; det resulterte i flere friske tilskudd, blant annet Gustav Lorentzen og Øystein Dolmen,^{III} høyskolelektor Rickard Solem og visesanger Trygve Henrik Hoff. Teatersjefen forteller videre at forfatterkollegiet reiste med friskt mot til Todalshytta:

Vi hadde all verdens ambisjoner og skrev i vei om alt mulig rart uten å binde oss til noe gjennomgangstema. Når vi vendte tilbake til Trondhjem kunne vi stolt overrekke 100 nummer til instruktør Lassen. Han strøk 98 av dem og så satt vi bare igjen med 2.^{IV 91}

Dette var i begynnelsen av september og forfatterkollegiet hadde det plutselig veldig travelt med å bli ferdig i tide, det var krisestemning en periode, men de rodde revyen trygt i havn til premieren som ”alle” UKErevyer gjør. Det ble av naturlige årsaker riktignok en kort revy, første akt var i underkant av en time – andre akt bare en halvtime, men resultatet ble en underholdende revy, med samfunnssatirisk snert.

I likhet med sine fleste forgjengere er heller ikke ”Prinkipo” en revy blott til lyst. Den har en undertone av resignert samfunnssatire. Hvor smilet er fandenivoldsk, men klørne stort sett er gjemt.⁹²

Idar Lind skriver i ”Vår egen lille verden” at ”Prinkipo” var preget av brytningen mellom den tradisjonelle revy og arven etter ”Kissmett” og at resultatet ble en intellektuell, kritisk revy med publikumsappell. Dette støttes i stor grad opp av VG som karakteriserer revyen som en avansert form for studentprotest og som roser studentene i Trondhjem for å ha kommet fram til et kunstnerisk alternativ til demonstrasjonstog og voldelige protester. Generelt får ”Prinkipo” gode anmeldelser og særlig første akt trekkes frem som god, andre akt blir sagt å være for kort, den varte bare en halv time, med for få høydepunkt. Noe som resulterer i at Adresseavisens anmeldelse av revyen har overskriften: ”Bare starten på en stor revy”, det er en omskriving av finalevisens budskap om at selv en liten revy som ”Prinkipo” kan bli starten på noe stort.

I Dekknavn Gaudamus.

II Denne gangen jubileres det fordi det er den 25. UKErevyen i rekken.

III Også kjent som Knutsen og Ludvigsen, ryktene forteller at duoen oppstod på sene nachspiel på Samfundets hybler...

IV For de som lurte, Pyromanvisa var en av de to overlevende numrene fra første runde.

Revyen hadde ikke noen spesiell gjennomgangsramme, men enkelte tema går likevel igjen. For eksempel blir befolkningsvekst og prevensjon satt på dagsorden, og pavens syn på prevensjon blir harselert med i visen "Amors piler;"

*Selv om paven synes at andres plassmangel er no tull
bør han huske at når vi dør, så blir kanskje himmelen full.
Da vil han angre og plutselig se:
Han burde ha frigitt en pille mot det,
gitt en pille mot det!*

"Livets Fjær" i første akt blir omtalt som et av de beste innslagene i revyen både i forhold til innholdet og de tekniske løsningene. Adresseavisen skriver at: *her er innhold, form og presentasjon fint smeltet sammen, først i alvor som så feies bort med et smil, uten at det svekker oppfordringen til ettertanke.*" I Livets fjær" møter man en mekanisk musikktrio med opptrekkbar fjær i ryggen, som setter søkelys på mennesket i teknologiens og utviklingens vold; hvem er det som styrer mekanikken i menneskets kropp?

*Er dette verden
hvor er alt vi skal oppleve, alt vi skal få se?
Slik er det å fødes
hvordan er det så å dø, og hva skjer etter det?
Hvem har trukket opp
fjæren i vår kropp?*

I de senere UKErevyene har spørsmålet om den store visen dukket opp oftere og oftere – hvor er studentvisen som skal "gjalle mot sky" i to år fram til neste revy står for døren – og også denne gang etterlyser man visens renessanse. Aftenpostens anmelder, som etter eget utsagn har fulgt revyen i et halvt århundre, mener at det er en kjensgjerning at det er den sentrale visen som har båret Trondhjemsrevyen fram og spør om studentenes egen lille verden er blitt for stor for visedikterne? Men, om "Prinkipo" ikke kunne by på noen tradisjonell studentvise, har revyen absolutt gitt en populær vise til ettertiden. Visen som huskes best fra "Prinkipo" og som fortsatt synges med jevne mellomrom, er visen om Trondhjems glødende pyroman.¹ Teatersjefen, som selv spilte rollen i 1969, forteller om bakgrunnen for visa:

"Det er jo en av de visene som av en eller annen grunn aldri mister sin aktualitet. Det er perioder hvor man jo alltid har veiplaner og slike kommunale ting som skal utføres, og av og til så står hus og lignende ekle ting i veien. Og av og til så brente det veldig beleilig i slike hus i Trondhjem. Da var jo ikke den tanken så fjern at det kanskje var en egen kommunal tjenestemann med glødende interesse for byplanlegging som stod bak:

*Æ e kommunens pyroman
ein, to, teinn på!
Æ jobbe for ei kron om dan
ein, to, teinn på!*

¹ For øvrig gikk pyromanen fra 1969 tilfeldigvis forbi et nedbrent kvartal i Trondhjem for ikke så mange år siden, der møtte han byantikvaren: "Jasså, det er du som er på farten igjen?"

*Et pakkhus går me i ny og ne
parkeringsplass – det træng vi de!
Kor læng ska Stiftsgårn få stå i fre?
Æ e kommunalpyroman
Teinn på!*

I løpet av 60-tallet hadde revyens kunstneriske og administrative apparat gradvis forandret seg. I "Filliputt" ble forfatterkollegiet utvidet med en person fra orkesteret, noe teatersjefen syntes fungerte utmerket og som ble videreført til de følgende revyene. Videre nevner flere av teatersjefene i sitt UKEbibelinlegg at jobben er såpass krevende at teatersjefen bør minske sitt fokus på skuespillergjerningen for å bedre holde oversikten over hva som foregår i revyapparatet. Teatersjefen følges også tett av en sekretær som tar seg

av alt det skriftlige arbeidet og helst også deltar på forfatterkollegiemøter. I 1967 dukket stillingstittelen SIT-arbeider opp i UKEbibelen, og stillingen kan sees på som forløperen til inspisienten. SIT-arbeideren skriver sitt første erfaringskriv i UKEbibelen til "Jarragakk" og den overordnede arbeidsbeskrivelsen går som følger: "Holdt holdt kaldt! Utstyr

deg med ett øye på hver finger og minst to i nakken. Noen mer eller mindre nervøse sammenbrudd blant dine medarbeidere må du regne med."⁹³ Videre har SIT-arbeideren ansvaret for navnelister, forpleining, gjennomkjøringer, arrangering av det praktiske rundt Oslo-turneen og oppfølging av instruktørens ønsker (en slags regiassistent).

Angående UKEnavnet så skriver Adresseavisen at "Prinkipo" lyder som et bølgeskvulp og det sies faktisk at UKEnavnet er hentet fra den greske øygruppen Büyükada, på gresk Prinkipos, i Marmarahavet ...

ÅJA

SIT PÅ NORSKTOPPEN

*Når den blinde roper ut den stummes krav
og en homoseksuell de evneveikes,
når gamle ber kriminelle hjem til te,
da har vi vår solidaritet.*

70-tallets første revy var til tross for det likegyldige navnet "Åja" en sterkt politisk revy som gjenspeilet tidens studentånd, som tydeliggjort i solidaritetsvisen ovenfor. Teatersjef var den nå ikke helt ukjente Gustav Lorentzen fra Knudsen og Ludvigsen og han hadde med seg den unge og lovende Terje Mærli som instruktør. I likhet med de foregående revyene på 60-tallet holdt det ikke å stå på en scene og syngte morsomme viser lenger, revyen hadde et budskap som ble tydeliggjort gjennom hendelsene i det lille samfunnet "Tivoli".

Studentenes sterke samfunnsengasjement går som en rød tråd – om enn ikke særlig dyp i fargen – gjennom UKE-revyen "Åja" (...). Revyen er fri for overraskende tekniske finesser, og scenebildet er det samme i begge aktene: en tivoli plass som illustrerer hovedpoenget i viser og sketsjer, at livet er en eneste stor karusell, verden er et sirkus.⁹⁴

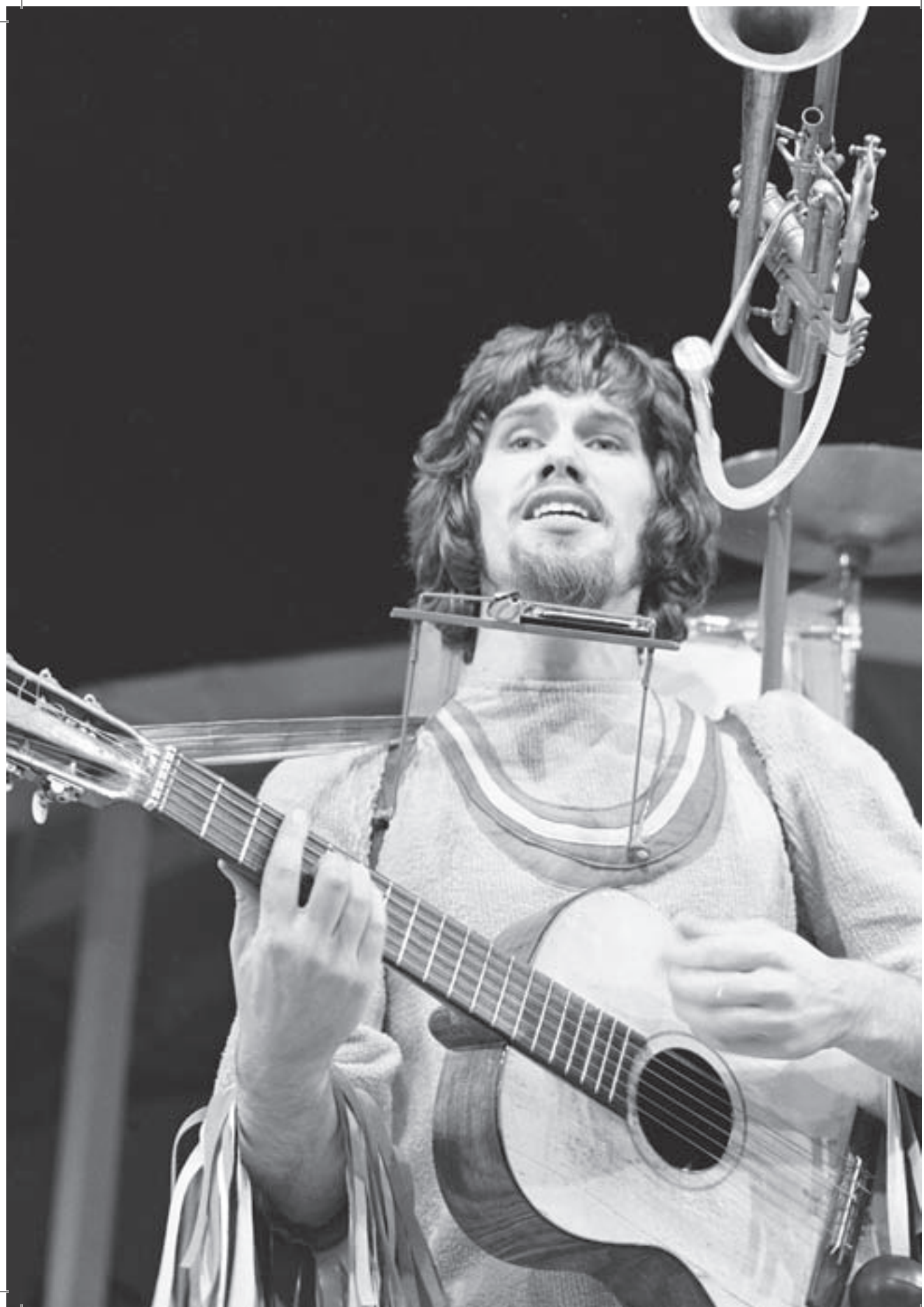
"Åja" hadde et veldig helhetlig scenebilde med tivoli som tema og en stor karusell som eneste dekorasjon. Orkesteret var for første gang flyttet opp av orkestergraven og inn på scenen, de satt og spilte på en paviljong i bakgrunnen.⁹⁵ Rundt paviljongen gikk det en roterende plattform, karusellen, som Regi dreide rundt for hånd i varierende tempo. "Åja" var for øvrig første revy som kunne skryte av at all musikken var selvkomponert. Skuespillerne var kledd i fargerike klovnedrakter som de beholdt på gjennom hele revyen og revyen ble av flere anmeldere påpekt å minne mer om en samfunns-satirisk musikal enn en tradisjonell revy.

"Åja" er en revy spekket av gode visetekster med brodd; "de er kanskje så gode, poengene er så tette, meningen så dyp at den trolig ofte går over hodet."⁹⁵ Revyen setter hovedfokus på de svake i samfunnet, de som faller utenfor i Tivoli, enten det er barnet uten far, den prostituerte, skiftarbeideren eller løsgjengeren, men også de mer komiske karakterer uten dypere innhold blir presentert. Revyen han-

I UKEnavnet er hentet fra revyens avslutnings- og åpningsviser.

II Fiks sceneplassering til tross, orkesterformannen anbefalte neste UKEs orkester å gå tilbake i grava igjen på grunn av at det ble vanskeligere å holde øyekontakten med skuespillerne nå. Selv om orkesteret ikke hadde blitt flyttet opp på scenen tidligere, betød ikke det at plasseringen ikke har vært diskutert. Flere instruktører har hatt det velkjente problemet med at musikken så lett overdøvet sangen, og Erik Lassen lanserte fortvilet ideen om å plassere orkesteret på Knaus, så kunne man ha full kontroll med volumet via miksebordet. Men, nå har vel ikke akkurat lydnivået, til tross for miksbord, blitt noe særlig lavere med tiden lll...

der om alt fra solidaritet og menneskets frihet til tullete navneviser og en trøndersk Lænsmainn som har opplevd litt av hvert:

*En gang hadd æ revolver, æ va ung og kjækk
om æ lea på fingeren dødd ti mainn av skrækk
deinn som flira av mæ lå igjen som ein flækk.*

*Æ har vorre lænsmainn i Nyork og Ny Orleans
de va deinn tia de bare va ut å þess og inn å dans.*

"Lænsmainn i Nyork" var skrevet av teatersjefen selv og ble fremført av en "trøndersk artikail" og hans publikumsfrieri slo veldig godt an hos både anmeldere og publikum til tross for at visen ble et brudd med det politiske grunntema. Dagbladets anmelder syntes visen var veldig morsomt fremført, men trodde ikke at den kom til å oppnå noen klassikerstatus i Samfundet. Uavhengig av om det var klassikermateriale, så nådde i allefall "Lænsmainn i Nyork" som eneste vise fra UKErevyen noen sinne Norsktoppen i 1971 og der ble den liggende i flere uker.

En av de mer alvorlige visene i "Åja" leder tankene til ungdomsopprøret mot Vietnamkrigen og militærnekt, "Det er de fleste som dør" viser baksiden av krigsmedaljen:

*De vil fortelle deg at om du oppfører deg pent,
får du enda femti øre mer per dag.
du bør spare på dem, kjøpe plaster for alt,
det er godt å ha når du skal ut i slag.*

*Men det er en ting de aldri forteller deg
det er en ting de aldri, aldri vil si:*

:/ Det er de fleste som dør. DE FLESTE FÅR NOK MED Å DØ:/:

Revyens åpnes og avsluttes med tittelmelodien "Åja" hvor studentene synger om at 1980 sikkert skal bli et deilig år, men for en uheldig skuespiller ble i allefall ikke de kommende dagene særlig deilige. I avslutningsnummeret på første forestilling lørdag 6. november falt en av skuespillerne på hodet i vannet: "Uhellet inntraff da en av de kvinnelige aktørene skulle plasseres på en stol over et vannkar. Stolen brøt sammen og både hun og Hysing falt ned i karet."⁹⁶ Damen gikk det bra med, men Hysing måtte rett til legevakten. Revyen hadde egne leger som var tilgjengelige for dem under UKA og denne kvelden satt en av de i salen og så hva som skjedde. Han skjønnte raskt at noe var galt fatt og kjørte den blodige skuespilleren til sykehuset, mens resten av revyensemblen ventet utålmodig på nytt fra Hysing; kunne han spille kveldens andreforestilling?

Vi så på klokken, jeg løp frem og tilbake og UKEsjefen kom. Du så dollartegnene i øynene på han: hva skjer her? Publikum var kommet inn og Strindens var begynt å spille, og vi ringte bort en gang og spurte hvordan det gikk. "Jo, det gikk fint, han hadde fått noe kutt, så vi syr litt her over øyet og så var det noe med munnen, men det gikk bra, Hysing er tøff." Også tok det jo sin tid, Strindens spilte og jeg var inne og hviket: spill mer. Det gikk bra, publikum satt og ventet og de visste jo ikke noe. Og så ringte vi en gang til, og sa at nå må jo dere komme for vi må kjøre forestillingen, nå kan ikke Strindens spille lenger. Og så sier legen at: "Nei,

det går dårlig da gitt. Han hovnet opp så jævlig, han ser faen ikke ut.” –Å, kan han spille da? Han får nå heller bare se stygg ut?” Men nei, det var uaktuelt, så da måtte jeg inn på scenen og ta mikrofonen foran Strindens, som var helt utspilt, og fortelle publikum at forestillingen ble avlyst.⁹⁷

Men, det var ikke den eneste oppgaven inspisienten fikk, revyen skulle fortsatt spilles i en uke til og det var tvilsomt at den uheldige skuespilleren kom tilbake på scenen. En lettere nervøs inspisient fikk derfor beskjed om å gå hjem sammen med sin romkamerat og pugge manus:

Jeg kunne jo mye siden jeg hadde vært inspisient. Vi jobbet til tre om natten, la oss pent og edru, og sto opp tidlig til prøve klokken 10.00. Først hadde vi teknisk prøve, og jeg var ikke så jækla garva, også var jo Hysing østlending og jeg bergenser. Så da jeg skulle ta ut det samme volumet og intensiteten med Bergens tonefall og skarre-r knakk orkesteret sammen fra første replikk. De ramlet over notestativene og det var jo helt grusomt. Ikke akkurat noe å bygge opp selvilliten på. Men jeg ble vel godkjent på et vis, og så kjørte vi dobbelforestillingen. Etterpå husker jeg at revysjefen kom overlykkelig sammen med salgssjef med 1-2 kasser Whisky i garderoben: "Well done!"⁹⁸

Slik var det at inspisient Toftis^I fikk sin debut som skuespiller i UKerevyen etter et par revyer som repetitør og altnuligmann for SIT.

"Åja" dro på Oslosturné og ble den første revyen oppført på det Norske Studentersamfunds nye scene Chateau Neuf,^{II} visstnok "en bitter pille å svelge" for hovedstadens studenter. "Åja" ble også den første revyen siden 1949 som ikke dro på forfatterkollegietur til Todalen og ble dermed slutten på en lang tradisjon; *Vi dro til Studenterhytta i Bymarka, og det var bedre. For å få være i fred, satte vi opp en plakat om at Hytta var karantenested for pestrammede, og det fungerte bra*", skriver teatersjef Lorentzen i sitt erfaringskriv i UKEbibelen.

I Toftis, med fødenavnet Trond Toftevaag, omdøpt av Torfinn Carlsen UKA-67: "Trond Toftevaag? Det kan du da ikke gå rundt å hete, fra nå av heter du Toftis." Og slik ble det.

II Chateau Neuf sto ferdig bygd i 1971. Bygningen er for øvrig tegnet av arkitektene Kjell Lund og Nils Slaatto som begge var gamle SIT'ere.

SKUBIDI

SNART SUKKER SALEN HENFØRT

*Ennu er brannteppet nede
scenen er stille og tom
Vår panne er dugget av svede.
Nu vandrer vi rastløse om
Sminken er gnukket og gnedet
kostymen er snoret og snørt
Tiden har langsomt henskredet
Og snart sukker salen henført...*

Med "Skubidi" ble nye tradisjoner til.^I Det var nemlig denne revyen som innførte den etter hvert ganske så kjente inngangssalmen som, da som nå, ble sunget av Pirum før hver festforestilling. "Præludiumet" var skrevet av Tor Gunnar Heggem og musikken var komponert av Jon Egil Brekke, begge var svært sentrale i forfatterkollegiene i 73 og 75. Punkt 9b på dagsorden,^{II} kunstnerisk ved SIT, hadde også sin urpremiere 27. oktober 1973.

"Skubidi" hadde Kari (Moum) Levang som teatersjef og hennes daværende mann Ola Moum som instruktør. Ola Moum hadde regierfaring fra både tidligere oppsetninger i SIT og på Trøndelag teater. "Skubidi"^{III} var for øvrig den første revyen hvor teatersjefen ikke stod på scenen som skuespiller. Kari Moum skriver i UKEbibelen fra 73 at hun fikk gode tilbakemeldinger som ikke-spillende teatersjef, men hun mener likevel at det ikke bør gå automatikk i det videre og at det i framtiden bør tas opp til åpen diskusjon i SIT.

"Skubidi" var en tydelig venstreradikal revy, kanskje i overkant politisk ville noen mene, og revyens søte avslutningsfinale bygger faktisk på Mao-sitatet "la hundre blomstrer blomstre."^{IV} Revyen bar også preg av instruktørens påvirkning fra Bertolt Brecht og det episke teateret.^V "Skubidi" fortsatte linjen fra "Åja" med sterkere teaterpreg, en tydelig rød tråd og gjennomgangsfigurer, hvor "hovedpersonen" for øvrig var en gul kommunal bank som revyens handling spant rundt:

*Et fundament for årets suksess er den ypperlige idé hele forestillingen bygger på.
Å la en kommunal bank være sentrum i revyen kan høres trivielt, men vent bare*

I Og noen tradisjoner ble brutt, "Skubidi" avlyste Osloturneen det året og det var første året tradisjonen med Tulleball og Teaterball ble brutt; et slikt classeskille skulle man ikke ha noe av på 70-tallet. For øvrig prøvde man også å la demokratiet lede UKA dette året. Det ble forsøkt å ta UKA-avgjørelser på Storsalsmøter, men det fungerte dårlig og ble raskt avsluttet; "alle gikk på møte og ingen jobbet."

II Begrepene 9A: Inngangssalme ved Pirum og 9B: Kunstnerisk ved SIT ble innført med Skubidi.

III Dekknavnet for "Skubidi" var "Totoba"

IV "La hundre blomster blomstre" var navnet på en kortvarig politisk kampanje (1956-57) i Kina som oppfordret folket til å fremme politisk kritikk.

V Begrepet episk teater var i tysk sammenheng innført av Piscator. Brecht skrev sine egne tekster, så for han blir ikke begrepet om det episke teater knyttet til de ytre virkemidlene i regien som hos Piscator, men er knyttet til helheten av drama og regi i teateret. Brecht innførte tekster som bevisst skal uttrykke det episke teatrets behov og idé. Målet og fellesnevneren for Brecht var hele tiden å aktivisere tilskuerne og gjøre dem til medskapere.

og se hvor fikst temaet er utnyttet. Det er nemlig de nære ting årets revy kretser om, man sirkler i sin egen lille verden, dog ikke uten å få sagt ett og annet med videre perspektiv. "Tråden" er denne gangen surret rundt en samfunnsutvikling mange misliker – men få kan influere på.⁹⁹

Den symbolske benken er utgangspunktet for konfrontasjon mellom folket, som ble spilt av personene A, B og C, på den ene siden og kommunale myndigheter, sterkt påvirket av byens kapitalist bareier Basse, på den andre siden. Basse ønsker å anlegge en innbringende parkeringsplass på benkens faste plass og folket kjemper mot dette for å bevare sitt nærmiljø. En av "bokstavkarakterenes" replikker under deres evige kamp mot byråkratiet var: "Hva skal vi gjøre med papirtigrene i Oscar Wistings vei?! – Sætt fyr på dæm!" var svaret. Kampen for å bevare benken ble revyens grunnleggende konflikt. Under Dusken

tolker det dit hen at benken er et symbol på den generelle tendensen i samfunnet der man ser et økende motsetningsforhold mellom kommune og kapital kontra folket. Revyen er klart lokalpolitisk og tydeliggjør sitt engasjement med viser om motorveitbygginger og forurensing, sanering og sentralisering, utvikling og ødeleggelse av byens lokalmiljø.¹⁰⁰ Skubidi var altså en revy hvor byplanlegging sto sentralt, og i et innslag skulle byplanleggingsekspertene komme fram med en attraktiv bruk av en rivningstomt:

Flere forslag kom på bordet: Et forslag var å bygge atomkraftverk, mens et annet forslag var parkeringsplass. Eksperten skulle komme inn på scenen med en oppblåsbar parkeringsplass under armen og denne skulle bare sprette ut på scenen mens de snakket. Det var en gummiduk påmalt parkeringsplasser. Parkometrene spratt opp for å vise hvor lett det var å anlegge og å tjene penger på en parkeringsplass. Problemet var bare det at for å få plassen til å blåses opp

I Byens byråkratpamper bodde gjerne i Oscar Wistings vei etter de hadde fått tildelt verdifulle tomter der når strøket ble regulert på midten av 60-tallet.

II Et morsomt paradoks er at de som fikk skylden for kapitalismen og profitteringen i samfunnet, byråkrater og byplanleggere, gjerne var utdannet fra høyskolen som de fleste studentene studerte ved – NTH.

trengte man to store gassflasker og i tillegg var gummien tung. Alt matte trilles inn på vogn. Oppblåsingen gikk for langsomt, parkometrene ble hengende som litt slappe peniser og når endelig plassen var ferdig oppblast, så var den lekk, så en lite lekker lyd fes utover salen og overdøvet teksten. Nummeret ble refusert dagen for generalprøven. Kulissesjefen fikk et aldri så lite sammenbrudd, men var sterkt tilbake til U-dag.¹⁰⁰

Forfatterkollegiet ønsket å få befolkningen i Trondhjem til å tenke nærmere over visse mindre heldige aspekter ved samfunnsutviklingen og brukte lokale begrep og stedsnavn i sin bevisstgjøring for å nå bedre fram. Visen "Trondhjæm, Trondhjæm" er et resultat av denne tankegangen og den tar opp flere av revyens sentrale tema. Visen er en omskriving av Odd Nansens "Hjemvé", men denne gangen er ikke hjemlengsel problemet, nå

er det ingen som reiser fra Trondhjem lenger og byen er på vei mot sitt metningspunkt;

*Trondhjæm, Trondhjæm. Korr du veks og fylles.
Ha'tj du hørt at dæm som kjæm hit længte hjæm?
Du e stor og trasig, men æ veit da ka det skyllles:
Dæm e kave toillat dæm som ska bæstem.
Det va aindre tider før da det bodd folk utover lainne.
Dæm bestærmt da sjøl, da, om dæm villa fløtt.
Og vi koinn stå på bybrua og kekk nerri vainne,
og sjøl bestærmt vi om vi ville spøtt.
Ingen aindre la sæ borti vår disposisjon.
Deinn tida va det levelig for folk på Lademo'n.*

*Trondhjem, Trondhjem. Du har vokst ifra mæ,
du min barndoms ailler bæste venn.
Overfeit og trafikkorka, slik e du i dag.
Skal du aildri meir bli trivelig igjen?*

Den parodiske Trondhjemsvisen ble denne gang sunget av en av de ansatte på Studentersamfundet, ikke en SITER slik som vanlig. Pettersen var vakt på PUBen og godt kjent blant studentene under kallenavnet "Arne Vakt" og han ble headhunted til revyen fordi han passet så godt til en av rollene. "Trondhjem, Trondhjem" ble en stor hit som sammen med drikkevisen "Dobbeltrænsa" er den visen som har holdt seg lengst fra Skubidi. Drikkevisen er i revyens ånd tro mot det overliggende tema; miljø- og distriktpolitikk. Her synges det om profittjag, olje i Nordsjøen og infeksjon i Nidelva, ja til og med det lokalet øllet er infisert:

*For ølet vårt e foillt av basilla og mark.
Æ trur æ tar å blainne mæ en kark.
Over ailt omkring oss e det lort og skit.
Det einaste som e reint i dag e dobbeltrænsa sprit.*

Men, dessverre så viser det seg at det ikke bare var øllet som var infisert...

*Sjøl ølet vårt va foillt av basilla og mark,
og de hjelp itj om vi blainna oss en kark,
for vi mått sainn at det va like gali det
når det var kaffevatnet det va nå gali med.*

For øvrig er det morsomt å merke seg at også "Skubidi" feirer jubileum, denne gangen 60-årsjubileum for UKEREvyen, det vil si at studentene igjen regnet Maxis i 1913 som den første studentuke. Med tanke på at Jarragakk i 1967 feiret 50-års jubileum for samme grunn, hadde ikke Studentersamfundet særlig god korttidshukommelse, eller kanskje de bare ville benytte enhver anledning til en ekstra fest?

*Lysene dempes og slukkes.
Snart ligger huset forlatt.
Dørene boltes og lukkes.
Kvelden er omme. God natt!
Kanskje ble noen for fulle.
Andre ble ille berørt.
Men alle fikk gjort hva de skulle,
og snart er de siste hjemkjørt.¹*

¹ I forbindelse med Præludiumet skrev Heggem også et Postludium til "Skubidi." Dette har visstnok aldri vært fremført og siste linje her viser til UKA-73 tilbød hjemkjøring av festdeltakerne. Det har blitt ymtet fram på om at det kanskje er på tide at Pirum er sitt ansvar bevisst og synger Postludiumet ved UKEaftenens slutt også...

SIRKUSS

MED 30 AKTØRER I MANESJEN

Sirkuss er den rette betegnelsen på årets studentrevy. Revyen er morsom som en forestilling i sirkus skal være: Fiks, flott, fin, folkelig, frisk, frekk, fornyelse, fornøyelse og fandenivoldsk.¹⁰¹

”Sirkuss” sin plakate er preget av et klovnefjes og det blir sagt at revyen sjeldent har passet så godt overens med sitt navn.^I Revyen får ros for å være en kavalkade av humoristiske innslag i høyt tempo; ”alt skal presses opp i manesjen, og det er virkelig imponerende hva den rommer”,¹⁰² en av revyens gjennomgangsfigurer er en klovn og den tradisjonelle gjøglergleden er tilbake for fullt. Navnevalget viser også tilbake til Samfundets gamle bygning Cirkus.

”Sirkuss” hadde premiere 25. oktober 1975 med Roar Tromsdal som teatersjef, tilbakevendte Terje Mærli som instruktør og Petter Berg som koreograf. Revyen hadde returnert til tradisjonen med spillende teatersjef og han hadde tatt med koreografen og hele 28 andre SIT’ere opp på scenen i samme slengen. Tidligere hadde man håndplukket skuespillere til revyen, men nå ville ikke SIT ha noe mer av et slikt klasseskille, så alle som ønsket å være med skulle få lov. Å plassere 30 ”stormende aktører” på en scene, tidvis samtidig, uten at det resulterer i brukne ben og armer var nødvendigvis ikke så lett mente anmelderne, men ”Sirkuss” løste det hele ved hjelp av Mærlis stramme regi. Instruktøren er kjent for å instruere med stoppeklokke og revyen ble timet på sekundet og var avhengig av en ekstrem presisjon i framføringen; for eksempel skulle en kasse på et bestemt punkt falle over et par skuespillere som løp over scenen.^{II} Mærli benyttet seg også av en strategisk plassert og evigvarende kø.^{III} Første akt foregår på torget i billettøk til UKA, mens skuespillerne i andre akt har flyttet seg over i taxikøen på vei hjem etter en natt på UKA. I en revy med 30 skuespillere må nødvendigvis noen ha større roller enn andre og flere av revyens gjennomgangsfigurer var plassert i denne køen, og ”en serie ulike tema ble dermed vevd inn i hverandre gjennom ”tilfeldige” møter på scenen.”¹⁰³

En av gjennomgangskarakterene var B. Bang, student fra 1925, som ble spilt av UKEgjen ganger Torfinn Carlsen i hans femte og siste UKErevy som skuespiller. Åringsstudenten er en av aktørene bak revyens tradisjonelle, i ordets rette forstand, studentvise som mimrer tilbake til 1925. Visen er nemlig et nostalgisk sammensurium av tidligere revyers drikke- og studentviser, den har blant annet tydelige bidrag fra både ”Gaukekvartetten”, ”Nu klinger” og ”Veteraner”:

I Plakaten var for øvrig tegnet av en med sirkus og gjøgl i blodet, SITs Kjertsi Lie. Dekknavn: Blandaball

II De to skuespillerne løp stadig forbi køen i forskjellige absurde ærend, som for eksempel å blotte seg for køen (med ryggen mot salen) slik at køen besvimte. Under frakkene hadde de vanligvis klær, men en av gangene overrasket de med full netto (muligens pyntet med en rød sløyfe). De fleste i køen hadde sett Guds skaperverk tidligere og tok det med stor ro, men en av jentene tente på alle pluggen, slikt ville hun ikke finne seg i! Det ble innkalt til krisemøte på SIT på grunn av to tissefanter...

III ”Sirkuss” blir også omtalt som Kørevyen.

*Det var i nittentjuefem
at vi dro ut med fynd og klem,
for Bacchus levet.
Og vi sang vår begersang
til en klang av begerklang,
Petter Wessel, Tryggvason og Nygårdsvold
og jeg.*

”Sirkuss” ble en populær revy blant byens befolkning og det var kanskje ikke så rart siden revyen gav en rikelig mengde nostalgi og lettere ironisk kjærlighet til byen, både visuelt og innholdsmessig var revyens ramme Trondhjem by. ”Sirkuss” kan skilte med flere ”Trondhjemsviser,” den ene het Brainnsprøyt og handler om byutvikling og bybranner, en annen vakker vise hyllet Munkegata som verken Champs Elysées eller Broadway kunne måle seg med, men mest patriotisk var kanskje visen om Trøndelag som en gang var Norges navle:

*At trønderann e dæm som står i spissen
for åilt som skjer i Norge, det e så.
Men har di visst at Muhammed va trønder
og at bessmora te’n Lenin va fra Flå?
Av og te så kjennes det fortvila
at ingen veit at Beatles kom fra Ila.
Og verdens mest betydningsfoille slag
det sto på Stiklestad i Trøndelag.*

”Sirkuss” hadde også sine lokalpolitiske innslag og revyen følger på mange måter opp de to foregående i tematikk, blant annet i forhold til sanering og byplanlegging. Kommunen hadde noen år tidligere revet Høgskoleveien 8 til studentenes store protester. Hvorfor det ble revet var det ingen som skjønnte, for tomtene skulle ikke brukes til noe spesielt og den står tom den dag i dag. ”Sirkuss” forteller historien i visen ”Skolebakken 8:”

*Dæm som bodd i huset syns dæm hadd det bra.
Hei Skolebakken 8!
Ingen av dæm gikk med plana om å dra.
Hei Skolebakken 8!
Men no e tomta, tomta, tomta tom
Løvetann og hoinnkjæks står og tar opp rom.
Dæm som bodd i huset høre du itj om.
Hei Skolebakken 8!*

Avisene var også overstrømmende begeistret for "Sirkuss". Morgenbladet fastslår at det ikke lages bedre revy enn "Sirkuss" i Norge i dag og Arbeider-avisa beklager seg over at revyen bare skal spilles i tre uker, fordi den utvilsomt ville solgt fulle hus helt fram til jul. Avisene er unisont enige i at "Sirkuss" har funnet tilbake til litt av den gamle studentikose revytradisjonen med gjøglerglede og lystige poeng, revyen er laget for å more. Anmelderne er fornøyde med at revyen er mindre politisk ladet og mener at det er riktig vei å gå:

Det ser faktisk ut til at strømmen er snudd; at den trikotsvarte, fistelskingrende samfunnsrefsende nu definitivt er ute, og at det gode gamle studenthumør igjen inntar revyscenen. Det betyr ikke at satiren har mistet livets rett. Satire blir bare effektiv når den flyter på en bølge av vidd. Humor er og blir det eneste virkningsfulle løsningsmiddel i kommunikasjonen mennesker imellom. Denne har Trondheims-studentene 1975 funnet tilbake til, og ære være deres forfattere for det!"¹⁰⁴

Men, ikke alle var like fornøyd med at den gode gamle studenthumoren var tilbake. Under Dusken gir en særdeles skarp kritikk i sin anmeldelse som er akkompagnert av en slakterøks. Om revyen er morsom eller ikke virker det ikke som UD's to anmeldere, "GrimLulv", har noen formening om, det er innholdet de er misfornøyd med, eller rettere sagt mangelen på blodrødt politisk innhold. UD mener at mangelen på generell kritikk i anmeldelsene er et dårlig tegn og at en god anmeldelse i Adresseavisen tyder på at noe er fundamentalt galt med revyen. Selv om Sirkuss presenterer problemstillinger av en viss aktualitet, så forarger ikke revyen slik den burde. Anmelderne mener Sirkuss

er blitt en revy med borgelig varieté-form, etterlyser politiske føringer for UKA og oppfordrer revyen til å benytte sin sjanse til å virke som et politisk verktøy for Samfundet og studentene.

Deres anmeldelse ble selvsagt ikke stående uimotsagt og følges av en debatt i Under Dusken. En leser påpeker at UD har presentert et inntrykk av revyen som er milevis fra den menige manns oppfatning, en annen spør om vi virkelig vil ha en partipolitisk UKE i Trondhjem og ber leserne ta avstand fra en politisering av UKA, mens forfatterkollegiet selv konstruktivt imøtegår kritikken. Forfatterne påpeker at deres jobb er å skrive en revy for hele Storsalens publikum og derfor var det ikke ønskelig å levere en ekstremt politisk revy, de må bedømme sitt publikum. Kollegiet stiller videre spørsmål om kriteriene for progressiv kunst virkelig er å forarge så mange som mulig og avslutter med at: *"Forfatterkollegiet har nok ett eller annet å lære om hvordan man skriver en progressiv revy, men samtidig har GrimLulv ett og annet å lære om hvordan man skriver en progressiv kritikk."*

Med "Sirkuss" var for første gang revyens inspisient fra Regi, og skal vi tro erfaringsskrivene, så bedret dette kontakten mellom SIT og de tekniske gjengene betydelig. Regis inspisient fikk en assistent fra SIT for avlastning og for å ta seg av "SIT-interne" ting. Denne ordningen ble beholdt påfølgende UKE, før man i "Ræggeti" delte inspisientjobben i to likeverdige stillinger mer lik den arbeidsfordelingen man kjenner i dag; teknisk inspisient(er) og en "vanlig" inspisient. Siden "Skubidi" hadde også deler av øvingen blitt flyttet ut av huset for å unngå støy og forstyrrelser, og for å få bedre tid til øvingen. I "Åja" øvde man hele perioden på Samfundet, og skal vi dro teatersjefen var ikke det særlig heldig. Han foreslår bent fram at SIT skal true med å trekke seg fra neste UKE hvis de ikke får en avtale om øvingslokaler utenfor huset på plass i løpet av vårparten.

"Sirkuss" skulle bli den siste revyen som dro på Osluturné, turneen gikk bra for "Sirkuss" sin del, men i UKEbibelen så anbefaler teatersjefen nestemann å avslutte tradisjonen. Han mener at det er økonomisk hasardiøst å dra på en såpass kostnadskrevende tur når Samfundet sliter med økonomien og ber isteden neste teatersjef ut om å spille revy noen dager ekstra i Trondhjem for å tjene mer penger. Pengemangelen hadde tatt kvelertak på gjøglergledens tur til "provinsen".

LAUGALAGA

BETYR INGEN VERDENS TING

Igjen er det klart for jubileumsrevy; "Laugalaga" annonserer 60-årsjubileum og feirer at det er 60 år siden den første UKErevyen stod på plakaten. Hørt det før? Jo, "Skubidi" feiret for så vidt også 60-årsjubileum i 1973 av samme grunn, men nå kan vi kanskje anta at UKA endelig har bestemt seg for at Baccarat var den første UKErevyen?

Teatersjef for "Laugalaga" var Ida M. Fredriksen^I og Ørjan Wicklund var instruktør. På bakgrunn av erfaringene fra den demokratiske skuespillerutvelgelsen og de 30 skuespillerne fra "Sirkuss", gikk man nå tilbake til opptaksprøve.^{III} Med et ferskt forfatterkollegium, kun ett av medlemmene hadde tidligere kollegieerfaring fra UKA, ble det et generasjonsskifte fra tidligere revyer. Av nye forfattere som skulle bli sentrale "penner" for SIT, var Svein Gladsø og Idar Lind.^{IV}

Wicklund hadde som utgangspunkt at diskusjon var en forutsetning for en god revy, og forfatterkollegiet besto heller ikke av de minst snakkesalige. Sammen brukte de mange måneder for å diskutere seg fram til enighet. Prosessen kulminerte i et krisemøte 10 dager før premiere hvor man oppdaget at man hadde snakket forbi hverandre hele veien. Kollegiet skrev tildels svært kryptiske tekster som instruktøren, som var uten revy-

I Laugalaga var første UKA som utvidet teaterprogrammet med en ekstra oppsetning; teater for barn.

II Selv om Fredriksen offisielt står som teatersjef, ble stillingen i praksis delt mellom henne og barneteatersjef Islin Abrahamsen. Fredriksen satt i UKEstyret og var ansvarlig for revyen, men administrasjonen av SIT var delt.

III 16 skuespillere meldte sin interesse og 15 ble valgt ut, men bare 14 spilte revy. Den uheldige damen som ikke fikk være med var nemlig gift med en av de 15 utvalgte og ektemannen trakk seg fra revyen i protest. Ved neste revy ville man unngå slike situasjoner ved å la ledelsen velge skuespillerne uten opptaksprøve (og nå fikk den uheldige fra 77 være med).

IV Forfatter av Samfundets 75-årsjubileumsbok: *Vår egen lille Verden*, redaktør av *Under Dusken* og medlem av forfatterkollegiet til 7 UKErevyer.

erfaring, ikke greide å publikumsrette i stor nok grad. Wicklund ga beskjed om at sånn som situasjonen hadde utviklet seg, hadde de to alternativer; enten måtte han finne seg ett nytt forfatterkollegium, eller så måtte FFK finne seg en ny instruktør:

Da han hadde sagt det, så satt han seg ned og holdt kjeft i fem minutter og så la han på bordet et forslag til omstrukturering av revyen. Torfinn Carlsen fikk medansvar for å fullføre revyen og fungerte i praksis som regiassistent på slutten av perioden, mens Ørjan tok seg av det visuelle. Og, det skal Ørjan ha, at da det først gikk opp for han og oss at dette ikke fungerte, så skar han igjennom og bidro til å løse den viktige innspurten.¹⁰⁵

Forfatterkollegiet ønsket å lage en annerledes revy enn det folk flest forbinder med UKA og å unngå ”det fastlåste mønsteret med vise/sketsj/vise”. Forfatterkollegiet syntes Laugalaga kunne minne om en collage med enkelte gjennomgangspersoner og gjennomgangstema. Revyen konsentrerte seg som sine forgjengere om tradisjonelle venstreradikale problemstillinger og hadde fokus på blant annet overvåkningssamfunnet og politisk klassekamp, men også de mellommenneskelige forhold. Tematisk tok kollegiet utgangspunkt i samspillet mellom enkeltmennesker: ”I staren tenkte vi bare på å ta opp problemer i forbindelse med dette, men det ble snart til at vi utvidet fra det enkle og banale til forholdet mellom menneske og staten. Og da havnet vi uunngåelig i en lengre sekvens om overvåkning.”¹⁰⁶

”Laugalaga” er tydeligvis ikke særlig begeistret for ”politistaten Norge” og overvåkningssekvensen viser blant annet hvordan offentlige registre kan misbrukes på enkeltmenneskets bekostning. Forfatterkollegiet var tidlig ute med problematiseringen rundt overvåkningssamfunnet og gjorde faktisk en egen research i forkant av revyen. Et av kollegiets medlemmer hadde tidligere blitt tatt for en liten forseelse av politiet i Molde og kollegiet ringte opp politikammeret og prøvde å få ut opplysninger om den enkelte. I virkelighetens verden var de opplysningene blitt slettet, men i ”Laugalaga” er det ikke like enkelt. Ut fra et fødselsnummer kan overvåkningssjefen finne ut at mannen han møter på gata har brukket kjeven i Bergen etter en slåsskamp, og at han desuten har venner som er dømt for narkotikasmugling taler ikke til hans fordel. Revyen konkluderer ironisk med at når alt blir registrert og lagret, så gjør man tryggest i å gjemme seg i mengden:

*Kom og bli med, finn din plass i koret
Kom og bli med, her står alle bakom roret
Slå deg bare løs, når vi slår oss løs
da skal ingen slå deg ned – kom og bli med.*

Revyen stiller spørsmålstegn ved et stadig mer strømlinjeformet samfunn og den blir beskrevet som et oppgjør med bruk- og kastmentaliteten. Scenenes kulisser, vrakgods, metall og gamle bildeler, understreker overforbruket på en effektfull måte. En lengre sekvens om det nye folkeplagget, jeansen, trekkes fram i samtlige anmeldelser og illustrerer både forbruksmentaliteten og menneskenes ønske om ikke å skille seg ut fra mengden, selv om Under Duskens anmelder synes revyen har trukket parallellene litt vel langt: ”Kjernen i kapitalismen er engang ikke salg av jeans, om de er aldri så trange.” Og trange var de, her måtte det både tang, rå muskelkraft og smerte til før buksen satt

som den skulle. Men om prosessen for å få de på var pinefull, er det viktig å huske at en jeans er mer enn bare jeans:

*En jeans er mer enn jeans.
Hvor det finnes jeans
er det flere som meg.
Tryggheten kan selges,
ordene kan velges
– det er flere som deg.*

”Laugalaga” hadde kuttet ut den tradisjonelle studentvisen, men Trondhjemsvisen var på plass, riktignok med en ny vri. Den ble sunget av en vaskeekte bergenser som hyller byen i store ordelag. Igjen er byplanleggingen på dagsorden, men nå hylles Trondhjems higen etter å bli en moderne storby; *riv smått og stygt og bygg stort og trygt!* Visens tekst var visstnok ikke blant revyens beste, men nummeret blir oppfattet som en fulltreffer på grunn av den sterke fremføringen på klingende bergensk. ”Trondheim by” blir etterfulgt av en ”kjærlig, men hatsk” liten vise hvor trønderne selv konkluderer med at drømmebyen har blitt deres mareritt:^{II}

*Trondhjem – du e by'n som æ har drømt om
Trondhjem – det e du som fylle drømman' min kvar natt
Kvar gong æ har lagt mæ og ska sov' da veit æ at
drømmen dukke opp igjen om litt
Trondhjem – mett mareritt*

Og hva betyr så ”Laugalaga”? Liv laga? Lapskaus? Eller har det noe med det oldnorske ordopphavet til lørdag å gjøre? Nei. ”Laugalaga” betyr ingen verdens ting i følge forfatterkollegiet. Det klang fint og det var dessuten morsomt at folk prøvde å finne en bakenforliggende mening i navnet. Men hvordan kom de opp med det velklingende og intetsigende navnet? Et av kollegiemedlemmene hadde i 74 jobb på handelsflåten. Han krysset på en av sine turer i Stillehavet og hadde da god tid til å skrive dikt og lengte hjem, det resulterte blant annet i drikkevisen ”I bakrus”, hvor siste vers går som følger;

*Endeleg på dørken Skjaga
eg omkring på beste laugalaga.
Det var som åtgaumen mangla
etter vikeslutt-rangla.*

Visen ble tatt fram igjen i 77 og fremført som dikt av forfatteren selv, iført kledelig makkoundertøy og rulleskøyter for anledningen, under revyen. Da forfatterkollegiet bestemte seg for ”Laugalaga” som UKEnavn, gjorde det for øvrig det uten opphavsmanens viten og vilje.

I Et aldri så lite snev av ironi...

II Det er selvsagt marerittet som representerte ”Laugalagas” egentlige mening om byutviklingen

RÆGGETI

EN FOLKELIG SUKSESSOPERA

*Studenter i den gamle stad
bygde hus og skaffet byen ry
Verden sto på ruinens rand
Her i huset ble det spilt revy
Galskap? Kanskje, men en norsk student
har aldri vært normal
Her i Trondheim har det alltid vært
godt å være splitter pine gal*

Studentersamfundets runde røde hus feirer 50 år og revyen markerte det blant annet som vist overfor i "Ræggeti"s finaleviser. Finalen tar opp tråden fra første akts åpningssekvens, som forteller historien om hvordan huset ble flyttet til Volla og bygget, og som avsluttes med en skål for tidligere SITtidens store menn.^I

Svein Gladsø var teatersjef for "Ræggeti"^{II} og han hadde med seg Arnulf Haga, som hadde bred revyerfaring, som instruktør. I "Vår egen Lille Verden" står det at "Ræggeti" var preget av brytningen mellom den radikale intellektuelle tradisjonen og instruktørens bakgrunn fra den tradisjonelle norske revyen. Gladsø ville gi revyen et lokalt fokus og beholde de venstresidepolitiske tendensene som hadde preget UKErevyene siden slutten av 60-tallet; "Å bruke humoren som våpen er en fin måte å lage politisk teater på.(...)Men jeg ønsker ikke et paroleteater, teater som avkrever standpunkt i tekstene. Jeg ønsker teater som har et utsagn, men det skal ikke komme til uttrykk rent verbalt".¹⁰⁷ Forfatterkollegiet^{III} hadde altså tatt lærdom fra de erfaringene de hadde gjort seg under "Laugalaga" og begynte å nærme seg den folkelige revytankegangen, og med en erfaren revyinstruktør ble det en svært så tradisjonell og publikumsvennlig forestilling. Kanskje for folkelig vil noen hevde: "Det en aldri må glemme er at ukerevyene er en intellektuell revytradisjon, det har det vært fra første stund og det må det være. Du kan ikke lage en studentrevy som ikke er intellektuell."¹⁰⁸

"Ræggeti" fikk jevnt over en god mottagelse og det kan se ut som om anmelderne mener at revyen hadde oppnådd sine visjoner. Arbeider-Avisa anmelder revyen under overskriften "Alvorlig, aktuell og lokalpreget UKE-revy" og gir forfatterkollegiet ros for at de har gjort innslagene aktuelle, men mener at revyen var så alvorlig at den nesten mistet det som var typiske kjennetegn for en revy. Dagbladet fokuserer på revyens lokale tilsnitt: Årets revy er opptatt av de nære ting i Trondheim. Alle blir i revyen betegnet som mer eller mindre gale. Her gjøgles det med trikk, trafikk og miljø, Reitgjerdet, Trøndelag Teater og Nidarosdomen. Adresseavisens faste revyanmelder mener at "Ræggeti" gaper

I Det var som kjent mest menn i 1929...

II Ræggeti fikk sitt navn pga musikkformen, de ønsket å være litt røff i formen, derfor la også revyen inn litt "ræggemusikk".

III Også denne gangen var det kommunikasjonsproblemer mellom FFK og instruktør. Instruktøren var ikke fornøyd med forfatterkollegiets progresjon, og engasjerte venner av seg med erfaring fra revyen i Ås til å skrive tekster til revyen. Visen "Vuggesang" (Ayatollah lullaby) er for eksempel en ekstern vise.

over et litt for stort emnevalg og at det tar litt tid før revystemningen sitter i salen; "Først da blir det "Ræggeti!" Under Dusken opplever at "Ræggeti" er en overbevisende og vel gjennomført revy, særlig teknisk, og av viser som faller i smak er Trondhjemsvisen; "for en gangs skyld kritisk, og fin, med bruk av prosjektører som viste bilder fra bymedaljenes bakside." "Akk og Hjemve" forteller historien til de Trondhjemmerne som ikke bor i midtbyen og ironiserer over patriotiske trøndere:

*Dæm dekti så vakkert om Trondhjem
om byn der han Tryggvason står,
om Lamon og Sainn, der dem fødtes
og Munkegata når det e vår.
Dæm spøtti i elva og mimri
og e vesst sæ sjøl – nok.
Og klagi på oss som kom fløttan
og bur oppå Saupstad i blokk,
Men alt det ein trondhjemmer treng,
får plass i eit vakkert refreng.*

Nummeret som gjorde størst suksess fra "Ræggeti" var en "helt hinsides bra" operaparodi fra Erichsens konditori¹ hvor vi møter en vakker serveringsdame som bærer på en hemmelighet og en gammel stamgjest som skjuler sin sorg og skam. En dag kommer det en frekk jypling inn og tar den gamles faste plass på konditoriet. Etter diverse dramatiske forviklinger viser det seg at serveringsdamen er den gamles uekte datter og

hun skal gifte seg med jyplingen. Til alt hell er sistnevnte også en hushai, og siden den gamle mannen bor i en kjellerbod full av mus og har sin datter som kapital, får operaen et lykkelig utfall:

*Se den gamle mannen får sin datter,
hun blir gift og mannen
er entreprenør
med mange mangemange
mange mange mange hus.*

Hele ensemblet var på scenen under operaparodien og de forteller at det var et svært givende innslag å jobbe med, noe som også kom synlig til uttrykk på scenen. Musikken var stort sett en bearbeidelse av musikk fra Mozart og musikalsk sett ble "Ræggeti" generelt en svært vellykket revy med en basic rockband-lyd og fengende musikk. Et av sangnumrene ble også en dansehit i Bodegaen, "Las Vegas". Dessverre varte sangen bare et minutt, så den ble gjerne spilt to ganger etter hverandre.

Et av de mer kryptiske numrene i "Ræggeti" måtte publikum ha kjennskap til både lokal geografi og politikk for forstå. "Rhododendron" er en byplanleggingsviser og forteller historien om en gravemaskin som kjører en helt bestemt rute gjennom byen; fra Kolstadflata gjennom byen til Valsetsvingen hvor den ender opp i hagen til en kontroversiell byplanlegger i Trondhjem og raserer hjemmet hans. Visen nevner ikke navn, men med lokalkunnskap skjønner man hvilket hus gravemaskinen stoppet ved, og det var det ikke alle som likte; de som bodde der for eksempel. Entreprenørens kone var med i en dansegruppe engasjert av Sang og Spell under UKA, og visstnok truet de med å trekke seg fra programmet hvis visa ikke ble fjernet.

UKA-79 var den første av mange UKEr hvor skuespillerne til revyen ikke ble tatt opp på opptaksprøve, istedenfor ble skuespillerne fordelt av teatersjefen selv ut fra personlige hensyn og ønsker. "Ræggeti" satte endelig stopper for en langvarig tradisjon som i følge UKEbiblene ikke hadde vært særlig populær den senere tiden: Tulleforestillingen. De siste årene hadde tulleforestillingen utviklet seg til å bli revyens siste forestilling og den hadde vært eksklusiv for UKEfunksjonærene, men opprinnelsen til tulleforestillingen kom fra tulleballet:

Tidligere, før 1973, var det to ball etter UKA. Et "teaterball" på tirsdagen som var en gedigen påkostet affære for revygjengene, og et "Tulleball" for "resten av UKE-funkene" på mandag. Dette var en mye enklere fest med mer "rølp". På tulleballet ble det fremført en "tulleforestilling" der UKE-funkene lagde parodier på revyen. Det var bare en parodi pr nummer og det hele ble gjennomført som en ordentlig forestilling. Det var gjerne den nye teatersjefen i SIT som var inspisient og produsent for denne forestillingen. På et eller annet tidspunkt ble "tullet" flyttet til den siste ordinære revyforestillingen.¹⁰⁹

Tulleforestillingen hadde altså utviklet seg fra intern underholdning på tulleballet til tull på siste ordinære revyforestilling. Spøkene kom gjerne fra de tekniske gjengene og ble etter hvert veldig ødeleggende for publikums opplevelse av revyen. Disse erfaringene førte til at man delte den siste forestillingsdagen inn i to revyoppføringer, en for et

eksternt publikum og en for det interne. Men, selv om tulleforestillingen nå bare var for UKEfunksjonærer, var den ikke særlig populær innad i SIT. Det var ikke særlig givende å spille en forestilling hvor alle andre involverte i revyen prøvde å ødelegge for revyens gang. På et tidspunkt var skuespillerne så lei av tulleforestillingen at de like gjerne drakk seg fulle på rosévin før revystart. Teatersjefene jobbet for å legge tulleforestillingen i mer konkrete rammer og etter "Åja" blir den for første gang foreslått fjernet. I "Sirkuss" hadde det blitt komplikasjoner da billettstyret solgte billetter til forestillingen på byen og "Laugalaga" anbefalte neste revy å starte diskusjonen rundt en eventuell tulleforestilling i god tid; for den ville ikke bli særlig morsom for verken sal eller scene hvis den ikke var gjennomarbeidet på forhånd.

Med "Ræggeti" skulle den interne tulleforestillingen gravlegges for godt, til tross for at den siste forestillingen var eksklusiv for UKEfunker.¹ Saken hadde blitt diskutert på UKEsjefnivå og man hadde blitt enige om at skulle det tulle, så skulle det gjøres i pausen mellom aktene. Teatersjefen hadde gitt streng beskjed på forhånd om at han ikke kom til å tolerere noen former for ablegøyer og det viste seg at han var en mann av sine ord. Det var ikke alle skuespillerne som var like enige i at man ikke skulle unne seg litt tøys etter 30 unnagjorte forestillinger og under et scenskift i annen akt begynte en av de på en monolog litt utenfor skjema:

Han kom ikke så langt. For da hørte vi et jævlig høyt brøl som hørtes langt ut på Elgeseter bro: Magne! Stooooop! Det ble jo helt tyst med det samme, men skuespilleren prøvde å fortsette, og jeg tror han ropte stopp en gang til...

Inspisienten måtte beklage stopp i forestillingen, på grunn av "teknisk feil", og revyen fortsatte som vanlig etterpå. Teatersjefen syntes for øvrig at det var litt trist at han måtte reagere på denne måten, for omskrivingen av teksten var faktisk veldig god...

¹ Selv om den interne tulleforestillingstradisjonen ble avsluttet i 79, så har selvsagt tradisjonen med litt ekstra tull og overraskelser på sisteforestillingen holdt det gående fra "tidenes morgen" og helt fram til dagens revyer.

FAN TUTTE

REVYEN MAN ENTEN ELSKET ELLER HATET

Det var ingen tvil om at "Fan Tutte" var en revy som engasjerte sitt publikum; "Fra ekstatisk stemning etter den første premieren, til dundrende fiasko under den andre."¹⁰ Ansvarlig for denne utradisjonelle revyen var teatersjef Marit Solbu og instruktør Nina Brodersen.

En knakende god revy mente Arbeider-Avisa som utropte "Fan Tutte" til en av de beste forestillinger de noen sinne har sett, avisen priste revyens spennende form, og mente den var uhyre jevn og allsidig i sin fremførelse; "en revy som fortøner seg som et eneste

stort klimaks."¹¹ Adresseavisen på den annen side var ikke overbevist i det hele tatt, riktignok var Gro og Kåre-parodien den beste av sitt slag, "men en svale gjør ingen sommer, som det synges i revyens finaleviser."¹² Generelt for de kritiske røster var synspunkter om at revyen ble for langtekkelig og tung, trengte hardhendt redigering, bar preg av lydtekniske problemer og poeng som forsvant, men den hadde potensialet: "Poengene er der og grunnlaget fins. Ein god del oppstramming og litt finsliping av presentasjonen, så kan dette bli bra."¹³

Litt av forklaringen på revyens blandede mottagelse ligger nok i den nye fremførelsen og den røde tråden som for mange kunne være vanskelig å tolke. "Fan Tutte" var en typisk

intellektuell studentrevy preget av en metafysisk anlagt instruktør og et forfatterkollegium som ville ha et filosofisk grunnlag for alle tekstene. Revyen åpner tungt med en forsagt, filosofisk ung mann som holder revolveren mot tinningen fordi han ikke finner meningen med livet.¹ Han blir avbrutt av to smådjevleske og engleaktige gjøglere, som hadde steget ned fra Domkirkens vestvegg for å prøve å overbevise han om at livet er verdt å leve. På Comedia dell arte-vis^{II} guider gjøglerne publikum gjennom revyens – ofte mørke – innslag og revyens røde tråd synes å bli søking etter en mening i en ofte meningsløs verden. Under Dusken mener at SITs revy er nyskapende og usedvanlig modig, men lurer på om at en revyscene er rette arena for slike essensielle spørsmål: ”Når man fram til publikum? Dessverre er jeg redd følgende skuldertrekkende kommentar er typisk: ”- Jeg vet ikke riktig, men jeg har følelsen av at det var en del dypsindigheter her.” Den gamle historien om fanden og hans publikum med andre ord.”¹⁴

Noen av numrene innså revyskaperne at publikum ikke hadde noen forutsetning for å skjønne, for eksempel andre akts åpning som ble fjernet etter kort tid. Innslagene kombinerte dagsaktualitet; fallskjermhopping i Trollveggen, med et mindre allment kjent teaterstykke; ”Mens vi venter på Godot.” Når teppet gikk opp for andre akt hang det to fallskjermhoppere i sceneåpningen, og et flott scenebilde kombinert med en aktuell sak førte raskt til vill jubel i salen, men, så var det teksten da... Publikum ventet på at nummeret skulle bli morsomt, men absolutt hele tekstutdraget var hentet fra Beckett. Folk flest hadde ikke kjennskap til stykket og derfor ikke forutsetning til å skjønne koblingen, og eneste gang det kom applaus var visstnok når en av fallskjermhopperne uttalte replikken: ”*Dette er jo fullstendig meningsløst.*”

Internasjonal politikk stod også på dagsorden og selvsagt var revyens sympati hos de svake. I visen om arbeidernes generalstreik i Polen og påfølgende matkrise står Lech Walesa frem og spør om han skal takke for smulene når de trenger hjelp til så mye mer alvorlige saker: støtte til deres Solidarność:

*Så takk for hjelpen, venner, vi setter pris på mat,
men må jo bare innrømme, vi vil ha noe mer.
Et lite spørsmål derfor: Hva slags støtte står parat
når Walesa har tatt livet av en russisk offiser?
Dere sier: Se på tsjekko, stum og invalid,
slik går det den som ypper seg og terger Leonid.
Vi sier: Terg polakken du og se hva som skjer*

*Ingen spøker med en tom polakk!
Er russerne på vei? Vi sier takk!*

¹ ”Så ”Manifest” kan bare gå og legge seg, vi siktet høyere enn som så, vi skulle finne selve meningen med livet” (sitat Idar Lind) For så vidt er det mange likheter mellom de to utradisjonelle revyene.

^{II} Comedia dell arte oppstod i Italia i middelalderen og er en teaterform med fastsatte karakterer og komisk handling. Teateret ble ofte spilt utendørs av omreisende trupper og handlingen var gjerne preget av sosial og politisk satire. Utgangspunkt for teateret kunne være en tragisk kjærlighetshistorie hvor de unge elskede ikke fikk hverandre, men stykkets egentlige handling og dagsaktualitet ble fremført av Lazziene (tjenerskapet). I ”Fan Tuttes” tilfelle viser de to gjøglerne som utgjør revyens røde tråd tydelig tilbake til middelalderens Lazzier.

*Vi håper det er mer enn en til hver,
vår store sult den spiser lett en hær!*

Visens tekst kan kanskje være litt vanskelig å tolke, i hvertfall så hadde koreografen problemer med å tyde hensikten og måtte spørre tekstforfatteren; "Svein, er du for Lech Walesa eller er du mot Lech Walesa?" før han kunne legge koreografien. "Solidarność" tekst ble akkompagnert av det som revyen tenkte var passende østeuropeisk musikk, men også det skulle vise seg å skape komplikasjoner for visens budskap:

Under en av forestillingene så satt det en polakk i salen og han var ikke like fornøyd med musikkvalget. Han hørte litt av sangen, reiste seg brått opp og gikk ut. Vedkomne kunne ikke norsk og skjønte ikke teksten, men han hadde gjenkjent rusisk folkemusikk i innslaget: "Det her er rusisk musikk, det betyr at de er i mot Solidaritet!"¹¹⁵

Nå kan det virke som revyen bare var tung og politisk, men den hadde sine morsomme innslag også. Det som for mange ble revyens høydepunkt var parodien på høstens statsministerkandidater; Gro Harlem Brundtland og Kåre Willoch: "stevnemøtet mellom de to turtelduene i Studentersamfundet er det artigste Gro og Kåre-nummeret jeg har sett. Ikke bare det at likheten er imponerende, men sketsjen har gjennomgående gode poenger og aktørene briljerer med mange karakteristiske trekk."¹¹⁶

- K: *Vil du stemme for en automatisk justering av progresjonssatsene for å hindre skatteskjerpelse på grunn av inflasjon?*
G: *Ja, jeg er for det jeg.*
K: *Og stemme for en omgjøring av etableringsloven for å lette nyetableringer av næringsvirksomheten?*
G: *Arbeiderpartiet har alltid stampet i bresjen for et levende næringsliv.*
K: *Da skal jeg stemme for abortloven!*

Fan Tutte hadde helt klart ikke noe til overs for meningsløs revy og billige poeng, teatersjefen innrømmer at underholdning selvsagt er av stor betydning, men en revy bør være noe mer: "Klarer man derimot å lage underholdning med mening, ja da har man nådd langt."¹¹⁷ "Fan Tutte" var i høyeste grad en revy med mening, dessverre nådde ikke alltid meningen ut til publikummet og da er det ikke så rart at ikke alle ble underholdt.

¹ Parodien på de to statsministerkandidatene ble vist på NRK, men da var henvisningene til den omstridte abortloven klippet bort...

E' DE' BER

DE' E' BER

"E' De' Ber" spør UKA-83 og anmelderne er stort sett enige i at de' e' ber. Årets revy oppfattes som friskere, gladere, mer lettfattelig og mindre politisk enn UKErevyene har vært de senere årene. Tilbakevendt instruktør er Ola Moum og teatersjef Bjørn Tollan forteller at forfatterkollegiets fremste intensjon denne gangen har vært å få folk til å le, det er jo tross alt en revy. I tillegg ønsket revyen å bytte ut den tradisjonelle røde handlingstråden med en ny rød holdningstråd: alt vil bli bedre. Revyens navn har også en annen åpenbar betydning; EDB. Dataen gjør sitt inntog i "E' De' Ber" og revyen oppfordrer alle som ikke har noen venner – *du liker ingen liker deg* – om å ta data på NTH, for med maskinene går aldri noe galt.

"Ta data!" ble et av revyens store nummer, teksten er ikke spesielt komplisert, men kombinert med melodien til en tysk slager ble den kjempepopulær. Den opprinnelige teksten og melodien gikk monotont, gjentakende og rytmisk: "Da da da - da da da – da da da," omskrevet til revyen ble det: "Ta da ta." Nummeret ble et godt eksempel på at et populært innslag nødvendigvis ikke trenger å inneholde god tekst, bare en genial idé."

"E' De' Ber" er en optimistisk revy med et skjevt blikk på verdens alvorlige tema. Revyens galgenhumor kommer til sin rett i sang- og shownummeret Bomberomrumbaen. Hva vil rustningskappløpet føre til? Når alt blir bedre, så vil jo nødvendigvis våpnene bli bedre også, og det er bra, for da kan man trekke ned i de spennende bomberommene

og lære å danse rumba: ”Vi gir feil innfalsvinkel på alt. (...) Vi tar opp problemer, men i en merkelig vri, og håper folk kan forstå noe, og tenke videre selv”.¹¹⁸

*Opprustninga vil de ikke stanse.
Bombefrykten kan vi alle sanse.
For oss er medisin blitt å danse*

*Nå er det slutt med å gå rundt og frykte bomba,
- den første dansetimen følte jeg meg dum da,
men siden har vi vært i trening,
vi er alt en hel forening,
og snart skal vi bli flere,
da skal vi alle praktisere bomberumba.
Da skal det bli dans i bomberom, da.*

Revyens største suksess stod trønderrockerne Åge Aleksandersen, Hans Rotmo og Terje Tysland for; ”Ein ting var at Terje, Åge og Hans var sminka meir enn til det gjenkjennelege; – dei imiterte bra og! I tillegg var både tekst og melodi slik at ein skulle tru det var dei tre sjølve som stod bak.”¹¹⁹ Forfatteren bak karakteriserer visen som et personlig høydepunkt og tror at bakgrunnen til suksessen blant annet hang sammen med at teksten kombinerte to forskjellige ideer i et nummer. Foranledningen var en kampanje for å flytte P2 til byen og revyen advarte resten av landet mot det kommende trøndersjokket – alt som trønderlandsdelen kunne fremvise av kjendiser innen idrett, kunst og politikk var klare til å innta eteren – i et nummer spekket av trønderpatriotisme og selvironi:

Åge: *Bergensera og Oslo-folk (TERJE) e
uskolerte svin.
Dæm har ijt hørd om Hjallis og om
Brå.*

Hans: *Men berre vent te'n Lunnan kjæm
på P-2 – Tiddelti
me natradio frå sauslakt på Flå.
For Nidælva og Tellefsen
og Ludvigsen og Knutsen
og rørospols og regn og Trondhjem
by*

Åge: *og trøndersodd og trøndervår
og trønderbart og Lillegaard
og gammeldans me foillkalla (TER
JE:) og spy*

Ref.: *— det e trønderrock!
Alt som kjæm fra Trøndelag e
trønderrock.
No ska lytteran få trøndersjokk.
Så i Oslo, der går det på ræva.*

Fra tre trønderrockere til en trøndervisesanger, Otto Nielsen, som var med i UKerevyene på 30-tallet. Nielsen hadde gått bort året før, og revyen hedret han med en vise med tydelige henvisninger til hans egne viseskatter:

*Hainn sang nå ganske ænkelt:
ein sang om skjønn amour
eiller kanskje om ein hainnhoinn
eiller om ein Trondhjemstur?
Det var litjvisa mi,
med litt vår poesi:
Om byen hainn Otto va født i.
Og ælva hainn likt å spøtt i.*

Til sist kan det nevnes en liten historie om kostymejenter og en litt vanskelig instruktør. Moum hadde lyst å skape en illusjon av at det var masse mennesker på scenen når tepet gikk opp etter pause, så han fikk kostymen til å sy en masse forskjellige fargerike dukker. Dette var en ganske stor jobb, så visstnok sysselsatte det to jenter gjennom hele arbeidsperioden. Men, når han fikk se det endelige resultatet på scenen ble det ikke helt

slik han hadde tenkt seg det og nummeret ble strøket etter premieren...

NARR-I-CISS

E GOD TE TUSEN!

*Nå ser jeg meg selv, Narr-i-ciss.
Nå er det du og jeg:
Du er alt jeg trenger.
For du er jeg er deg.
Inne i mitt eget speil.
Har jeg ingen feil.
For rammen rundt speilet er rammen
som holder Narr-i-ciss sammen.*

”Narr-i-ciss”^I hadde dyrkingen av sitt eget speilbilde som tidstypisk gjennomgangstema,^{II}

revyen harselerer med dagens selvopptatte mennesker og deres meningsløse tilværelse og interesser: Er selvopptattheten blitt meningen med livet og er Narcissus vår gud? Bak spørsmålene i 85-revyen står teatersjef på andre året Ralph Bernstein, SIT-veteran og instruktør Torfinn Carlsen og koreograf Peter Berg. Sistnevnte koreograferer med ”Narr-i-ciss” sin siste revy for SIT, han hadde tidligere vært koreograf på fire UKErevyer og fikk mye skryt for sin evne til å lære amatører å danse på en slik måte at de nærmest

I Narr-i-ciss, av narsissisme: sykelig selvopptatthet og selvdyrkelse. Begrepets opprinnelse kommer fra Narcissus: karakter fra gresk mytologi som forelsker seg i refleksjonen av sitt eget speilbilde i vannet. Dekknavn: Troll-i-moll.

II For så vidt litt morsomt at speilet av tidens narsissistiske samfunn kom nettopp fra Samfundet og UKA, ”verdensmesteren” i dugnadsånd.

fremsto som profesjonelle.¹

Teatersjefen beskriver "Narr-i-ciss" som en varm og menneskelig revy; "En forestilling uten pekefinger og rød tråd, men like fullt en UKErevy med brodd og skarpe tenner. (...) Vi har lagt politikken på hylla, og satser på en forestilling som alle kan more seg over."¹²⁰ Så til tross for narsissisme som utgangspunkt er altså revyen mindre skarp som samfunnssatire enn det enkelte forgjengere har vært. En av anmelderne påpeker at med en slik refsende holdning kunne revyen fort blitt en heller trist forestilling, men på grunn av lett og humoristisk behandling av tema, friske farger, og gjøglerglede så blir det god revystemning likevel. Det sparkes hit og dit, gjerne mot publikum, men sparkene er ikke særlig harde: "Vi ler sammen med forfatterne om vår lite meningsfulle tilværelse"¹²¹ Av nummer som føyer seg etter denne tankegangen er visen om privat legepraksis; hvis du bor på Oslo Vest er det ingen krise med verken kjærlighetssorg eller flis i fingeren, så lenge du kan betale godt for deg, og treningsvisen som harselerte med den nye tids trend;

en sexy og stram muskelmann.

Et av revyens mest populære innslag var lagt til Tårnrestauranten i det nyåpna Tyholtårnet. Nummeret var skrevet og regissert av koreograf Berg og hadde tatt utgangspunkt i hva som ville skje hvis tårnet begynte å snurre for fort. Dreiescenen ble tatt i bruk og publikum får et innblikk i livet på tårnrestaurantens kjøkken hvor servitørene fløy fram og tilbake mens de prøvde å holde seg på

beina. Hovedpersonen var en homofil kelner, som var sterkt inspirert av en kjent person i Trondhjems bybilde, noe også publikum la godt merke til.

Revyens kanskje mest storslåtte innslag var av mer politisk art, et dagsaktuelt avantgardisk musikalnummer om apartheid i Sør Afrika: "Med dagens Sør-Afrika som bakgrunnsteppe, på Samfundets scene symbolisert med et sjakkbrett, kan en knapt være mer aktuell. Et uvanlig sterk satirisk innslag på toppen av en begivenhetskurve i internasjonal politikk."¹²² "Sjakkmatt" ble av Adresseavisen beskrevet som et scenografisk perfekt

¹ Forøvrig ble UKErevyen stadig mer profesjonalisert i løpet av 80-tallet og med "Narr-i-ciss" opprettes det for første gang et scenografiforum. Nyvinningen besto av kostymesjef, kulissesjef, lydansvarlig, lysmester og en representant for det som senere ble hetende Regi/kulisse.

nummer, i sort og hvitt med kulisser, kostymer og lyssetting i perfekt samspill med musikk og koreografi. Med sjakkbrettet som bakgrunn får publikum et innblikk i den harde virkeligheten, fjernt fra "Narr-i-ciss," hvor de hvite løperne har et forhåndsgitt overtak på de sorte bøndene; "Hvit løper slår svart bonde." Men, det er bøndene får siste stikk: "svart bonde truer hvit konge."

Man må selvsagt ikke glemme snusen, som stadig en større del av Trøndelags damer hadde trykket til sin munn. En av revyens store viser handlet om de tre jentene *Rita og a Sara og a Lillian* som hadde tatt likestilling et steg videre, og funnet ut at man slettes ikke trengte å være mann "for å ta ein pris med snus sånn dainn og vainn." Visen ble en slager i UKErevyhistorien og spilles jevnlig på Supperevyen med original koreografi:

*Av mange sigaretta får du lunge-kræft.
Men snusen den gir dæ bærre kræft i kjæften.
Puste bra, men fær problema med å prat.
Og det koinn værre lika bra det.
Snusen e god te tusen
Snusen e god te tusen*

Revyen hadde mange nummer som gjorde suksess, men fikk litt kritikk for at ikke alle tekstene holdt mål, dette kan ha hatt en sammenheng med utskiftninger i forfatterkollegiet. En vise som derimot fikk mye skryt for god tekst, var den vakre og lyriske Trondhjemsvisa sunget av en av "Narr-i-ciss" store stjerner, Pia Jacobsen:

*Kan æ ein gong få vis dæ byn æ bur i
veit æ du vil bli gla i'n
Vil du bli me gjennom byn æ går tur i
ska du nok trives bra i'n
Hand i hand ska vi gå gjennom gatan
me murbygg og småhus av tre
Men
Æ veit itj kæm
Æ veit itj kor hæn du e.*

Hørt den før kanskje? "Du og æ og byn" ble senere omdøpt og omskrevet av forfatter Idar Lind og solgt til et trønderband. Nå er den kjent under ny melodi som DDEs Namsosvise; "By'n æ bur i." Også Linds viser "Nøkken" og "Det umulige er mulig" fra henholdsvis "Laugalaga" og "De-Cha-Vi" ble senere til DDE-slagere.

DE-CHA-VI

UTILSIKTET DÉJÀ VU

UKEnavnet "De-Cha-Vi" kan tolkes på flere måter, "det sa vi" er en av dem, men den mest nærliggende assosiasjonen er at det er en fornorskning av franske "déjà vu" som betyr noe som allerede er sett. Mer spesifikt en følelse av at det som skjer er en gjentakelse av noe som allerede har skjedd, uten at det er tilfelle. Anmelderne mener at "De-Cha-Vi" er en revy godt forankret i UKEtradisjonen, og flere av dem sitter igjen med følelsen av at dette er noe de har sett før og antok at det var revyens hensikt med navnet: "*det ligger selvironi i dette og er samtidig en lek og et frieri til den gode, gamle tradisjonen.*"¹²³ Forfatterkollegiet på den annen side, forteller at følelsen av gjenkjennelse ikke var tilsiktet i det hele tatt, men de skjønner at det blir en naturlig tolkning med et i så måte dristig navnevalg. Teatersjef Marita Rødseth uttalte i forkant at revyen var "*inspirert av det oldnorske, men også av dagen i dag, og har derfor fått arbeidstittelen Før og nå.*"¹²⁴

Instruktør var Nissa Nyberget og han hadde med seg Petter Næss som medinstruktør. Sammen lagde de det som nå blir regnet som 80-tallets suverent beste revy. En av grunnene til at revyen ble så vellykket kan ha sammenheng med måten de to instruktørene samarbeidet på og deres tidligere erfaring med studentrevy fra Oslo og Ås. Nissa sørget for at revyen ble en helhetlig rytmisk og musikalsk forestilling, mens Næss jobbet med personlig instruksjon. I tillegg så var forfatterkollegiet bak revyen sannsynligvis et av de mest rutinerne kollegiene noen UKErevy har hatt, og det syntes i resultatet: "De-Cha-vi" ble av flere anmelderne døpt til den beste revyen etter krigen. Til da hadde "Kissmett" uoffisielt blitt regnet som den suverent beste UKErevyen i nyere tid, og når tittelen for første gang ble truet er det morsomt å merke seg at nykommeren er en revy som er ganske lik "Kissmett" i stilen.

"De-Cha-Vi" høstet mye god omtale for sin visuelt nakne og stilrene scenografi, særlig orkesterløsningen ble omtalt som en genistrek; "nå er man bokstavelig talt havnet på de skrå bredder."¹²⁵ Scenegulvet var bygd opp i 12 graders vinkel bakover fra scenekanten. Under det skrå scenegulvet fikk orkesteret plass og ved hjelp av dreiescenen ble orkesteret vendt mot salen som sittende i et muslingskall; "man får seg nærmest et lite sjokk første gang scenens sentrale parti svinger rundt og man ser at orkesteret er gjemt i selve scenegulvet. Meget fikst! (...) Vi blir ikke meget forundret om andre revyscener kopierer denne scenetekniske finesse."¹²⁶ På denne måten kunne man ved å dreie litt på scenen skape mange nye situasjoner og rom som ga både orkester og skuespillere mulighet til fri utfoldelse.

Et nummer som benyttet seg av spennende teknikk med stor hell var "Romantikk?" som slo et slag for gammeldags kjærlighet. Innslaget starter med tre "piger" av den gamle skolen, iført overdådige krinolinekjoler med kø, som sang vakkert om datidens romantikk. Krinolinene er støpt i glassfiber og satt på hjul slik at de gamle piker nærmest flyter over scenegulvet, men, plutselig åpner krinolinene seg ved hjelp av pneumatikk og tre frigjorte jenter i gammeldags undertøy spretter ut og rocker opp låta;

*Men årene gikk fort. Moralen ble lagt bort.
Det sjokkerte den gamle skole.*

*Den unge Eva sto frimodig frem og lo
og kastet brystholder, skjørt og kjole.*

*Romantikk, romantikk
et lite smil, et lite nikk
var mer enn nok for de gamle piker
og vi var født for tidlig, før pille og spiral.
De unge gjorde kort prosess med gammeldags
moral.*

Revyens unge piker gjorde for så vidt også kort prosess med Pirums hegemoni på vad-

melsbukser, store sløyfer og beksømsko. I visen "Hjæmbrygga" møter vi noen lettere beduggede damer som harselerer med Samfundets kjære mannskor og sier nei takk til utenombys øl: "Hvis det skal få audiens i min hals, så må det være ... Hjæmbrygga." Mange av revyens viser kan sees på som en Trondhjemsvise; visen om stakkars Olav Trygvesøn som står på sin sokkel med "fuggelskit i øyan" er et alternativ, et annet er visen som er blitt en av Supperevyens kjenningsmelodier; "vi vil ha kaffe og vaffel med brunost..." Men også "En innflytters vise" vekker Trondhjemskjærligheten, en vakker sang om været i Trondhem, studenttilværelsen og kjærligheten;

I I viseheftet er for øvrig fire damer i Pirumhabitt tegnet i forbindelse med en annen drikkevise, "Jarrivarri", men det er altså i "Hjæmbrygga" at Pirum-damene sto på scenen.

*Men høstvisa den skal bli vakker!
For høsten i Trondhjem den kjæm som ei trøst.
Ja, rett nok regne og blæs det,
men det ska det jo gjøre når d'e høst.
Om høsten så kjenne du at du e te
der du kjæmpe dæ fram med besvær.
Og folk står tætt sammen
i busskø og vente.
Og tætt innte dæ
står ei jente, ei jente.
Ja, om høsten, er været i Trondhjem slik høstvær ska vær.*

"En innflytters vise" var opprinnelig tenkt som en Trondhjemsvisе sunget av en trønder om været i Trondhjem, men forfatteren fikk raskt tilbakemelding fra kollegiet om at "trøndere snakket ikke sånn om været i Trondhjem, det der er det ingeniørstudenten Ralph Bernstein som sier." Han fikk beskjed om å gå hjem og skrive om teksten til egen dialekt, og den observante leser vil sikkert her påpeke at tekstutdraget jo er skrevet på tilnærmet trøndersk? Problemet ble løst ved å åpne med linjene: "Æ kom som student, som mang ainner gjør, Æ lært meg jo fort dialekten", og visen ble sunget av en østlend- ing som knotet med trøndersken til publikums store fornøyelse.

Høsten 87 inntok også barneTV Storsalen til stor applaus, Pompel og Pilt hadde fått jobb som parkeringsvakter og går ivrig inn for tjenesten i kjent stil. Innslaget var inspirert av en pågående parkeringsdebatt i Trondhjem: Restauranteier Benito sendte sine ansatte på sykkel rundt i byen for å sjekke parkometrene, kom de til ett som var utgått, puttet de på penger og la igjen en hyggelig beskjed fra restauranten. Det gjorde parkeringsetaten i Trondhjem forbannet: "Vi taper penger, dette er forbudt!" Parkeringsetatens logikk var en typisk Pompel og Pilt-logikk, og innslaget gjorde stor suksess fordi det nådde store deler av publikum; studentene som var kjent med Pompel og Pilt fra barneTV, og byens befolkning som kjente godt til konflikten og lo av parkeringsetatens håpløse logikk.

Revyen åpnet med å deklamere at det umulig kan være mulig, og avsluttes med å si at det umulige faktisk er mulig; og henviser blant annet til en vesttysk flyger som nylig hadde overrasket verden med å lande i småfly på den røde plass i Moskva. "De-cha-vi"s finalevisе er skrevet av "en gammel halvradis" som ser tilbake på livet sitt og mimrer over ungdommens optimisme og den fremføres av studentene som fortsatt trodde på det umulige:

*Vi visste det var mulig, det umulige
Vindmølla gir tapt for Don Quijote
Vi trodd på det utrolige
på Soria Moria slott*

JAGGUMÆ

EN TRØNDERSK REVY

80-årenes siste revy "Jaggumæ" var den første UKErevyen med kvinnelig UKEsjef, og når teatersjefen og flertallet av gjengsjefene også var jenter, ble UKA fort omtalt som jente-UKA. Med seg hadde teatersjef Marit Todal også en kvinnelig instruktør med SIT-bakgrunn, Kari Arnesen. Med en nordmøring og en trønder i revyledelsen var det kanskje ikke så overraskende at UKEnavnet ble trøndersk? Teatersjefen¹ forteller at forfatterkollegiet ville ha "et trøndersk navn med sikkert "guts" i år, og for en gangs skyld et navn med bare én betydning. "Jaggumæ", det er et kraftuttrykk som det ligger en positiv protest i."¹²⁷ UKEnavnet skulle ha en nær sammenheng med revyen, når revynavnet var et trøndersk hverdagsord brukt av folk flest, så skulle også revyinnslagene være forståelige for folk flest. "Jaggumæ" ble forresten "avslørt" før avdukingen dette året. Noen skuespillere fant gjenglemte ark fra forfatterkollegiet med UKEnavnet på, men det skjedde så nært opptil avdukingen av man likevel valgte å beholde det opprinnelige navnet.¹¹

"Jaggumæ" fikk en vanskelig jobb med å følge opp suksessrevyen "De-Cha-Vi". For å skille seg fra den foregående ønsket de denne gang å lage en mer politisk revy og instruktøren hadde som motto at "det er bedre å dø stående, enn å leve på kne." Når "Jaggumæ" ikke slo like godt an som den foregående revyen hadde gjort, dette til tross for flere erfarne forfattere, kan det ha en sammenheng med at revyen ble for tung og teatral. For selv om revyen ville være politisk og dagsaktuell med sterke meninger, var intensjonen at den skulle presenteres på en humoristisk måte.

"JAGGUMÆ, det er en aktuell revy vi blir tilbudt i år",¹²⁸ skriver Under Dusken. Revyen oppsummerer viktige internasjonale og lokale hendelser fra tiåret som er gått, og setter særlig fokus på 80-årenes egoistiske jappekultur og selvopptatthet. Problemstillingene blir belyst gjennom møter med forskjellige representanter fra tiåret som snart er på hell; som for eksempel villafruen som bor i trygg nok avstand fra verdens problemer til at de angår henne. Hva betyr det vel at noen unger sloss med kniv på Kolstad, så lenge alt er trygt i hennes egen lille verden?

*De har vesst skjedd ett mord i Midtbyn
Å en kollisjon på Ila
Men her i veien vårres
kjøre de så lite bila
Unga sniffe lim på Lamon*

¹ Teatersjefen har fulgt den trønderske linjen helt ut også etter UKA, erfaringsskrivet i UKEbibelen er langt og skrevet på ækt trøndersk,.

¹¹ Nå var kanskje ikke skuespillerne den farligste gruppen å avsløre navnet til... UKEnavnet er tradisjonelt den største hemmeligheten i hele UKA og det har vært vanlig at bare forfatterkollegiet og lysreklamen vet navnet før avdukingen. Etter avdukingen har skuespillerne gått tilbake til Storsalen og øvd på de visene der navnet er inkludert, gjerne åpning og avslutning, noe som uten unntak har ført til at deler av ensemble har sunget dekknavnet på premieren. Teatersjefen fra "Jaggumæ" skriver i UKEbibelen at øvingen med UKEnavnet etter avdukingen er en nødvendig tradisjon, og anbefaler neste teatersjef å la skuespillerne får vite navnet tidligere på dagen slik at de kan gå hjem og sove før premieren.

*æ brodere på stramei
de ska bli en klokkestreng
te stua i vår vei*

Husfruen fra "Vårres vesle vei" står i grell kontrast til studentrepresentanten fra Kina. Revyens sterkeste politiske nummer var en enkel og alvorstung vise om den kvinnelige studenten Chai Ling som var en av lederne bak studentopprøret på den Himmelske Freds Plass. En studenthverdag fjernt fra både 80-tallets jappeliv og hverdagens trygge tilværelse i Norge, men likevel høyst dagsaktuell. Under Dusken skriver at "Chai Ling" var "revyens største følelsmessige grøss og gåsehud-" innslag:

*En blottet nakne
ung, trassig
i kjølig morgenlys
En blottet nakne tar imot
det siste kalde kyss*

*Det krasse kjærtegn
svir, flerrer
i myk og sårbar hud
Den gamle tukter
sine barn
med skarpe nakkeskudd*

*Chai Ling
er du der
neste gang det gløder
av håp
på den Himmelske Freds Plass?*

Adresseavisen mener at det er denne vekslingen mellom det lokale og det globale som gir revyen spenn og meningsfylt innhold, og disse kontrastene kommer ekstra godt til syne i visen om Lille Marlene.¹ Visen handler om en liten jente på fem år som venter sin far hjem fra utlandet. Selve teksten mer antyder enn sier noe om den egentlige handlingen, men hentydningene sier nok til at man skjønner at det er noe grusomt som foregår:

*I et rom i Bangkok
i en skitten gård
finnes det og ei jente
hun er elleve år
Han er fremmed i fra nord
Et annet sted på samme jord
Sover hans Marlene
Hans lille Marlene*

Men, en revy skal jo underholde og "Jaggumæ" hadde sine mer humoristiske innslag

¹ En omskriving av den tyske visen Lily Marlene som ble en populær vise blant tyske soldater under andre verdenskrig.

også, som for eksempel blandakoret Dåmkore, som ble ledet av en meget ivrig dirigent, og "Lårhalsvalsen" fra en glatt dag i Vollabakken. Et godt eksempel som kombinerer både dagsaktualitet og humor er nummeret om katastrofepsykiatri. Teatersjefen var sjokkert over medias overdrevne fokus på hysteri og påfølgende tilbud om nødvendig psykiatri for hver minste lille ting. Det toppet seg da det kom et seriøst forslag om psykiatritilbud til Lottomillionærer, hvorpå en fra skuespillerensemble utbrøt at: "det er det siste jeg hadde trengt hvis jeg hadde vunnet i lotto, da hadde jeg satt meg rett på flyet til Rio". I "Katastrofepsykiatriker" blir disse temaene belyst og i visens første vers møter vi en

person som har vært utsatt for en alvorlig bilulykke, men hvem er det som først får hjelp på stedet?

*Så kom de
jaggumæ en
psykiatriker,
en ækte
katastrofepsyki-
atriker.
Han så itj mæ,
for han fikk
meir enn nok
med publikum,
de va dæm som
hadd fått sjokk
Jaggumæ – de
kom en psyki-
atriker,
en ækte
katastrofepsyki-
atriker.
Hainn hjalp
dæm ut av
transen,
æ ringt sjøl te
ambulansen
og forlot en
glad og ny-
helbreda flåkk.*

"Katastrofepsykiatriker" kan sees på som et innslag som verifiserer "Jaggumæ" sitt ønske om å være en positiv protest. Den observante leser vil kanskje legge merke til at UKEnavnet er nevnt i tekstutdraget overfor og det er nettopp fra denne visen at UKEnavnet ble hentet. Visen kom først, så UKEnavnet "Jaggumæ".

BOM-T-BOM

TIL VÅR RØDE RUNDE

Første revy ut i det nye tiåret hadde en meget lokal vri; ”bom-t-bom”. Navnet hinner til Trondhjems nyervervede og særdeles lite populære bomring,^I og et par av revyens viser var også viet det omdiskuterte temaet. Ved siden av bomringen viser navnet til den generelle verdenssituasjonen. Forfatterkollegiet opplevde at tiden var preget av mye feilslått politikk og jappenes glade 80-tallsliv var definitivt over, nå gikk det mer i tilbakeslag, derav ”bom-t-bom”. Teatersjef denne gang var Beate Styrri^{II} og med seg hadde hun et relativt ferskt forfatterkollegium. Flere av de gamle ringrevene fra 70- og 80-tallets revyer hadde gitt seg med ”Jaggumæ”, og nye krefter måtte rekrutteres. Teatersjefen forteller at hun bevisst oppsøkte sangermiljøet på Samfundet for å få forsterkninger både på forfattersiden og skuespillersiden.

Resultatet av forfatterkollegiets arbeid, det alltid sagnomsuste revymanuset, levde for øvrig til tider svært farlig. I arbeidsperioden før UKA ble teatersjefens kjørende kontor, bilen, stjålet og med den hele revymanuset, UKEnavnet og tegningen til UKEdaljen i samme slengen. Media ble informert om tyveriet og det var lettere panisk stemning i noen dager før bilen, med alt innholdet intakt, heldigvis ble funnet i god behold og revyen lettet kunne konstatere at UKEnavnet fortsatt var en godt bevart hemmelighet. Men, om UKEnavnet hadde blitt avslørt, så kunne de kanskje bruke dekknavnet? ”bom-t-bom”s dekknavn var ”vis-á-vis” og i følge teatersjefen var det litt trist stemning for at dekknavnet ikke ble UKEnavn istedenfor fordi det passet vel så godt overens med temaet som ”bom-t-bom” gjorde.

Regien og koreografien var det Dag Vågsås^{III} som stod for; ”for meg er en revy humor og musikalitet. Og sånn har det blitt.” For ”bom-t-bom” ble i følge Adresseavisens anmelder ”bom-t-blink”, en revy med godt humør som slo an og fikk positive kritikker og tilbakemeldinger.

*Den sviende satire er ikke denne revyens siktemål, – ikke de halsbrekkende eksperimenter heller. ”Bom-t-bom” er et lett show med gode aktører i helhjertet akksjon rundt et godt orkester. Hele atmosfæren rundt revyen vitner om raus innsats og resultatet blir en forestilling med smittende overskudd.*¹²⁹

Avisene kan fortelle at ”bom-t-bom” fremsto som en fargerik og vennligsinnet revy som gladelig delte av sitt sprudlende overskudd med publikum; ”Alle mulige emner hentes frem og blir muntert sjonglert med – for så og bli sendt av banen – uten at det

I Bomringen ble åpnet i oktober 1991 og lagt ned som planlagt nyttårsaftnen 2005, for å så bli åpnet igjen, nok en gang til store protester, i mars 2010.

II Som sikkert alle teatersjefer for SIT har erfart, har livet i vår egen lille verden ofte en tendens til å bli ganske så altoppslukende. I disse periodene hendte det at teatersjefen gikk opp på taket av Samfundet ved soloppgang og vendte blikket hjemover, for å minne seg selv på at det faktisk fantes et liv utenfor Samfundet. (Et godt tips for kommende teatersjefer, hadde det ikke vært for at det er blitt forbudt å gå på taket...)

III Revyens instruktør kan sies å ha hatt et litt interessant forhold til penger. Han ønsket å få sin lønn utbetalt i kontanter, og oppbevarte pengene gjemt inne i en uthulet bok. Boken ble for så vidt nesten kastet, med innholdet i, da han ved en anledning glemte den igjen på Samfundet i en Bunnprispose...

blir scoring hver gang."¹³⁰ Ikke alle innslagene treffer blink og Under Dusken påpeker at flere nummer dras for langt ut istedenfor å slutte ved klimaks, men at de gode numrene likevel var i flertall: "bom-t-bom er et eksempel på at alvorlige og aktuelle poenger kan gjøres utrolig morsomme, og slik blir selv oppdrettslaks og bomavgift til å le seg skakk av."¹³¹ "bom-t-bom" rettet etter sigende "sprellferske" spark både hit og dit, en tydelig henvisning til et nummer om medisinerings av oppdrettslaks. Andre populære nummer var fotballidiotenes "Plingfæst", "Rockeprinsen" som handler om den nettopp myndige kronprinsen som både er populær hos damene og sladrepressen, og den trønderske "Trægost". Sistnevnte handler om en tafatt og musegrå mann, akkompagnert av en dame på kontrabass, som alltid kommer for sent og ved visens slutt fremstår som en parodi på den evige taperen:

*Æ vart født to daga ætter bursda'n min
Kom til verden for seint.
Mutter'n lå åleine da vatne bynnt å rinn.
Jordmora orka itj veint:*

*Trægost.
Ingen like trægost.
Kvitost, brunost og gauda e' bra.
Men trægost, det vil ingen ha.*

Revyens sleivspark gikk både hit og dit, blant annet til Trøndelag Teater. Musikalkavalkaden "Munken" var en parodi på en musikal satt opp på teateret i Prinsensgate

tidligere samme år: "et genialt nummer som gir Trøndelag Teaters musicalmakere et bak-spark så det virkelig svir".¹³² Nummeret var et musikk- og steppenummer bestilt av instruktøren; han plukket ut kjente musikalmelodier han hadde lyst til å bruke og teksten ble skrevet for å passe utvalget. Teksten er ikke videre avansert, men med hele ensemblet stappende i like munkekapper og skallede isser foran et storslått sceneteppes av Nidarosdomens indre gemakker,¹ ble det et svært populært innslag hos publikum:

*For da
blir det liv i Domen
alle munker danser
synger natta lang
Ja, vi
lager liv i Domen
svinger våre begre,
festen er i gang.*

Årets Trondhjemsviser ble skrevet av en nordmøring og het "Turist i egen by". Den handler om hvordan det kan oppleves å komme tilbake til byen man har vært student i og se på alt som har forandret seg. Visen, som var vemodig og tradisjonsrik, ironiserte lett over den hurtige by- og veitviklingen i Trondhjem kommune, og den siste strofen lød som følger: "Kor herlig det har vært å vær turist i egen by." Det lyder da mistenkelig kjent? Visen ble raskt omskrevet og annektert av Pirum, og er nå kjent under samme melodi, men med ny tekst, som den populære husvisa "Til vår røde runde":¹¹

*Vi veit ei gammel dame, ho e trillrund, rau og blid.
Et heilt naturlig samlingspunkt siden 1929.
Ho har et vakkert ytre, og sto nettopp frem som ny.
Korr herlig det e for oss å ha ho her, i Trondhjem by.
(...)
Ein verden i forandring, ideala kjæm og går.
Vi håpe det ho står for vil få lev i mange år.
Når vi må reis ifra ho, får vi hjertan foill av bly.
Korr herlig det har vært å vær student, i Trondhjem by.*

I hennes by.

I Kulissegejngen hadde malekurs på Trøndelag teater våren 1991 og malte allerede da bakgrunnsteppet for de visste at det ville komme et nummer fra Nidarosdomen.

II For ettertiden er det denne versjonen som lever videre på Samfundet, både gjennom Pirum og Superevnen.

FABULA

UKAS JUVEL

Teatersjef for UKErevyen "Fabula" i 1993 var Tore Johs Bakken som hadde vært aktiv i SIT helt siden Laugalaga i 1977, med seg hadde han den eksterne instruktøren Ivar Tindberg. UKEnavnet "Fabula" er hentet fra latin og betyr fortelling, en fabel er ofte en kort satirisk og moralistisk fortelling som har som hensikt å underholde publikum. Avisoverskriftene etterlot liten tvil om at "Fabula" hadde underholdt sitt publikum: "Frodig revy-fabulering" og "Fabulaktig profitt" mente henholdsvis Adresseavisen og Under Dusken. UD tillegger revyen tittelen "UKAs juvel," og det sier litt om UKAs utvikling den senere tiden. Selv om UKA nærmet seg betegnelsen Norges største kulturfestival, var det fortsatt revyen som var festivalens bærebjelke.

*Så stig bare på. Kom bare inn.
Vår revy skal bli din.
Vær ikke redd, du skal bli glad.
For alt er bare utrolig
eventyrlig
kjempfantastisk
superdupermasse
megaekstrakolossalt bra
i vår FABULA.*

Revyens åpning ønsker publikum velkommen inn i deres univers, i deres fantastiske "Fabula". Scenografien var fargerik med mange små hus, tydelig inspirert av Baklandet, men penere og mer idyllisk i stilen. Her er det ingen hunder som bjeffer eller katter som tisser, de narkomane starter dagene med pene klær og blanke sprøytespisser til, ja, til og med tanken bak deres milde ironi er vakker. For de fargeglade skuespillerne i den idylliske småbyen som synger vers etter vers om den perfekte verden gjør ikke dette uten en viss ironisk undertone. For Fabula er også et produkt av fabulering, en tenkt virkelighet.

Adresseavisen mener at "Fabula" er en underholdende og frodig revy som ikke forsøker seg på "grensesprengende eller overrullende grep", men som likevel spiller på dagsaktuelle tema. Under Dusken mener at det er originaliteten som først og fremst preger årets UKErevy. Revyenumrene er tradisjonelle og tar opp aktuelle tema slik man forventer at en revy skal gjøre, men innslagene unngår å fremstå som kjedelige og vante på grunn av interessante og originale fremstillinger. Fabula har ingen fabula rasa (tom tanke), det er faktisk en idé bak alt og gode ideer gir gode poeng. Men, gode ideer til tross, anmelderne er enige i at poengene kan dras ut i det kjedsommelige til tider og det trekker helhetsinntrykket ned: *Så da; ender vi opp med en karakteristikk av UKA-revyen-93 som en både god og morsom forestilling, hvor det i grunnen bare er prikken over i'en som mangler.*¹³³

Høsten 1993 var det i underkant av et halvt år til de olympiske leker på Lillehammer og OLS arrangementskomité dro blant annet på besøk til Trondhjem og UKA-93 for å

lære om festivalgjennomføring og frivillig arbeid. Et naturlig revytema for "Fabula" ble nettopp det kommende OL og i "Juan Antonio" er det Samaranch som får gjennomgå i en "hyningsvis" sunget av hans underdanige kone. Riktignok så det litt mørkt ut da Franco gikk bort, hvem skulle styre Spanias idrettsmenn nå? Men heldigvis, en slik bestemt og myndig mann som styrte sin kone med velrettede slag var det fortsatt bruk for, og i IOC får han til og med møte den norske kongen for å samarbeide om fred:

For han er...

samme, samme, samme Samaranch som før.

Holder alltid orden slik fascister gjør.

At fred er no' han elsker, det er ikke rart;

og det man elsker skal man tukte. Det er klart.

Tulleforestillingen i ordinær forstand forsvant som sagt med 79-revyen, men det betyr ikke at tradisjonen med moro på sisteforestilling var forsvunnet. Et av Fabulas vise-innslag handlet om Bill the Kid, nærmere bestemt USAs president Bill Clinton, og på revyens siste forestilling briljerte Bill the Kidd med skyteren; han skøyt treffsikkert ned en lyskaster. Det spørres om Regi var like godt fornøyd med den spøken... Fra mektige presidenter til avmektige pensjonister. I Hvalvise blir pensjonistenes trange og urettferdige kår satt opp mot verdens globale omsorg for hvalene, og på revyens siste dag fikk pensjonisten følge av en and og en hai på scenen: "Under Hvalvise så kunne man først se en and, så en haifinne svømme fram og tilbake på toppen av orkestergrava – hvorpå enda brutalt forsvant – sammen med tekstens innhold og poeng."¹³⁴

Revyenskuespillerne blir ofte som lokale kjendiser å regne så lenge UKA pågår, og en av "Fabulas" skuespillere husker godt første gang han ble gjenkjent utenfor huset:

Jeg gikk i Vollabakken, og da ble jeg gjenkjent av en fyr som likte et nummer i revyen. Han sykla forbi meg i stor fart, og så snudde han seg og ropte "DU! Er det du som spilt i det der nummeret på revyen?". Og jeg ropte tilbake "Ja!", og da svarte han "Det var jævla artig!" Og jeg ble så glad! Det var første gang jeg skjønnte at det sikkert ikke bare var han heller. Dette var første gang vi vistes for publikum, og det var første gang jeg hørte det fra noen utenforstående. Det var i Vollabakken, av en forbipasserende på sykkel. Da gikk jeg et steg videre."¹³⁵

Med "Fabula" ble kulissegjengen omorganisert. Det ble for første gang tatt opp en egen scenograf for revyen og kulissetsjefen hadde ikke lenger direkte ansvar for revyens visuelle uttrykk, selv om hun fortsatt deltok på scenografiforum. I 1997 ble scenografstillingen utvidet til å innbefatte to personer, en fra Regi og en fra SIT. Arbeidsforholdene til Regi ble for øvrig betydelig bedret i løpet av 90-tallet. I "Fabula" ble opptaket koordinert, og man arbeidet som en felles gjeng under UKA. Både kulissetsjef, scenograf og Regisjef var fornøyd med det som kan sies å ha vært den første Regi-kulissegjengen: "Vi ønsket oss et tett og godt samarbeid med Kulisse, og fikk det til. Felles opptak anbefales, alle var Regi-kulissefunker."¹³⁶

SKJER-MER-@

ORKESTER PÅ HJUL

Året var 1995, UKErevyen het "Skjer-mer-@" og for første gang hadde man delt teatersjefstillingen i to; en teatersjef og en revysjef. Tidligere hadde man en teatersjef som skulle håndtere tre ulike roller: seksjonssjef for teater, gjengsjef for revyen og leder for SIT, i tillegg så hadde det vært vanlig fram til revyene på 70-80-tallet at teatersjefen også var skuespiller. Teatersjef for UKA-95 het Fredrik Rødland og han mente at: *erfaringene fra denne delingen har vært meget positive og jeg fatter ikke hvordan tidligere teater-(les:revy) sjefer har greid å prioritere rett mellom disse jobbene uten å slite seg halvt i hjel.*¹³⁷ Revysjefen het Elin Stangnes og hun var enig i at oppdelingen var fornuftig, selv om den viktige kontakten med UKEstyret ble innskrenket når revysjefen ikke lenger var deltager på alle UKEstyremøtene. I forbindelse med omorganiseringen ble det også opprettet et produksjonssjefsforum (PSF) hvor alle produsentene ble samlet til jevnlig møter under ledelse av teatersjefen for å bedre kommunikasjonen mellom produksjonene innad i teatergjengen. Forumet fungerte tilfredsstillende og ble videreført og formalisert til senere UKEr.

"Skjer-mer-@" hadde en spektakulær scenografi med stålstillaser og postindustrielle kulisser. Orkesteret er finurlig og effektivt plassert på en kranlignende stålkonstruksjon på store hjul som svinges, ved hjelp av en mann på sykkel,¹ inn på scenen fra sidescenen."Den utmerkede scenografiske løsningen – hvor også det gode orkesteret får en smart plassering – antyder spennet i århundrets teknologiske utvikling fra flyets

og filmens barndom fram til våre dagers elektroniske fantasireiser på skjermen."

¹ Og har man først ett kjøretøy på scenen, så får man da plass til ett til: en bil svingte rundt med dreiescenen i ett nummer.

Revynavnet "Skjer-mer-@" er en tydelig henvisning til datasamfunnet og kommunikasjon via skjermen; "alfakrøllen er så uløselig knyttet til tiden vi er oppe i", sier revysjefen i et intervju med Adresseavisen før premieren. Visstnok var litt av bakgrunnen for navnet at NTH høsten 1994 hadde opprettet egne brukere for studentene. Ved siden av data-parallellen, mener Under Dusken at navnet viser til at menneske i større grad skjerner seg, man holder fast ved det velkjente og stenger ute alt som kan true tryggheten, i stedet for å se nærmere på hva som skjer utenfor skjermen. Tema som TV, internett og fremmedfrykt går igjen gjennom hele revyen. Et eksempel på det sistnevnte er visen "Tør vi mene noe om muslimer" som synges av en vilter og akrobatisk trio ikledd mangemønstrede dresser. Politisk korrekte studenter har alltid sunget om dagsaktuelle saker, men muslimene og situasjonen i Iran, vil man nevne den i underholdende vers?

*Så vi tør ikke...
mene noe om muslimer
eller finne på noen ord som rimer
Ayatolla er ikke så verst
og sorte slør er ganske knæsjt.*

"Revyen som ikke tar helt @" sier Adresseavisen og ut fra avisens anmeldelse kan man lese at "Skjer-mer-@" er en mangfoldig revy med flere gode innslag, men uten de store høydepunktene, som havner midt på treet i forhold til sine forgjengere. Den "når ikke høyere til tross for sjarm og gode ideer. Årsaken er først og fremst at innholdet, som riktignok tar samtidens fremmedgjorte mennesker på kornet, ikke etterlater mer varige inntrykk i form av opplagte publikumstreffere". Under Dusken mener at revyens skuespillere gjør en god innsats, at scenografien er virkningsfull og at koreografi og musikk forøvrig er bra, men at det svikter litt på tekstsiden: "Forfatterkollegiet har nok av spennende ideer, men tekstene mangler snert. Poengene blir langtekkelige, og de gir ikke skuespillerne noe særlig å spille på." Anmelderne roser gjennomgangsfiguren "Jynar'n" som dukker opp i annen akt og blir en kjærkommen linselus som binder revyinnslagene sammen der han støtt og stadig stikker hodet fram bak de egentlige intervjuobjektene: "hans lidenskapelige trang til å være med i bildet, er også en utmerket kommentar til revyens medie-kritiske holdning."

Et av numrene som slo best an blant publikum var trønderparodien "Det det va og DDE", hvor halvnakne menn fra Namsos synger om hvordan de ble et band og hvor de fikk inspirasjonen fra. Eller vent nå litt, har vi ikke hørt disse tekstene før? På UKA kanskje?

*Det va lurt å finn ein imitsj;
Vi sang om by'n vi bur i
Men det va' gamle UKE-sanga
som hadde fått ein vri...*

*...men det e' ein hemlighet
Ein herlig, herlig hemlighet
Og det e' berre Idar Lind som veit
at det e' sånn.*

Og hvis DDE går tom for tekster en dag, er det fortsatt mange UKErevyer å lete i...

ALT-ER-SEX

NOEN GANGER ER DET ÅLREIT

Det er ikke mye tradisjonelt over årets UKEnavn; ”Alt-er-sex”¹ var budskapet som lyste tilskuerne i møte fra gesimsen over Samfundets hovedinngang under avdukingen 9. oktober 1997. Navnet vekket naturlig nok oppsikt og sjokkerte kanskje enkelte publikummere. Ryktene sier at UKEsjefen selv ikke var særlig fornøyd med navnet; ved siden av å bokstavelig talt sette sex på dagsorden tydeligere enn det noen sinne var gjort før i UKEsammenheng, kunne navnet også lett assosieres med alter-sex. ”Alt-er-sex” ble i alle fall den siste revyen i rekken hvor det bare var forfatterkollegiet som hadde kjennskap til UKEnavnet før avdukingen. Heretter krevde UKEstyret å få vite navnet på forhånd.

I et radiointervju med NRK P3 uttrykker revysjefen Jørund Bøgstrand bekymring for at folk generelt har mindre sex nå enn før og oppfordrer til økt seksuell aktivitet. Sammen med instruktør Marit Moum Aune lover han en frekkere, mer ungdommelig og annerledes revy: ”Vekk med falsk prektighet og fram med kropp og sanne følelser!”¹³⁸ Men levde revyen opp til de forventningene som navnet ga?

”Alt er sex” var på mange måter et tidsbilde av 90-tallet: skj-lyden blir harselert med i en vise om tenåringsgraviditet, den tradisjonelle drikkevisen var byttet ut med en ecstasyvise, og tema som piercing, kloning og ulike seksuelle leginger sto på dagsorden. Men til tross for en moderne vinkling på revyen, var det de mer tradisjonelle numrene som huskes som de beste etter revyens slutt. ”Om morran” var en glimrende fremført parodi på Odd Børretzen og medienes håndtering av den for tiden kreftsyke musikeren. Den svært innholdsrike og underholdende teksten forteller om Børretzen, som gjerne vil si noe om sitt forhold til både platesalg, kompanjong Myhre og Spice Girls. UD mener at grunnen til at dette innslaget slår så godt an er fordi teksten stadig overrasker og fordi den treffende harselerer med Børretzens finurligheter:

*Jeg er en gammel, gammel mann
Jeg kan si hva som helst, og jeg er
en gammel, gammel mann
jeg kan si det reneste vissvass
Jeg har lyst å si pupp
Sett at jeg sier pupp
i båt
om mårran
og folk ler
Leif Juster sa pupp
folk lo
pupp pupp pupp*

Fra menn som liker pupp til menn som foretrekker menn. I forbindelse med Trondhjem bys 1000-årsjubileum var selvsagt byens grunnlegger Olav Tryggvason på plass på sin stolte sokkel, dog i en litt annen variant enn vi har sett han før. VG omtaler innslaget

¹ UKEplakaten dette året et en tegning av to nakne kroppar tett omslynget. Hvis man snur programmet opp-ned får man plakatvinnerens opprinnelige utkast, men det syntes juryen ble litt for direkte, så de valgte å snu tegningen på hodet slik at det elskende paret ikke ble for fremtredende.

som et frekt blinkskudd som benytter seg av det kjente grepet "tenk om". "Tenk om" Olav Tryggvason var homse – en sikkerlig skrulle som grunnla Trondheim i et anfall av "jeg er bare såååå gææærn altså!"¹³⁹ Og fra sin sokkel skrudd opp av dreiescenen er han nødt til å grunnlegge den nye by i Trondhjem, selv om han fortvilet hadde arbeidet for å grunnlegge den i Stjørdal.

Var alt sex? Klassekampen mener at ja, det var mer enn nok sex i revyen. Anmelderen forteller at felles for mange innslag er et overraskende avslutningspoeng som viser at alt egentlig handler om sex. I utgangspunktet et godt poeng, men kjedsommelig i lengden. Anmelderen mener at revyen er godt instruert og profesjonell i formen, men at den mangler gode tekster og fokus på nasjonal og internasjonal politikk. Revyen blir, i likhet med sangen "trøndernavlen," for navlebeskuende: "Eg ville tru at Alt er sex skulle vere en presentasjon av totaliteten til studentene sitt alterego. I staden dreier det seg berre om den sjølvsentrerte biten av det, den som sier at alt er ego!"¹⁴⁰

Adresseavisen anmelder revyen under overskriften: "Ikke noe sex takk, vi er studenter." Anmelderen mener at "noen ganger er revyen ålreit", men at enkelte overbevisende nummer ikke kunne veie opp for at revyen generelt var for tynn

i innholdet og manglet friske spark til samtiden. Avisen skriver at tittelen "alt er sex" lovet saft og sensualisme, og det var mer enn den kunne holde: "Vi hadde kanskje litt for store forventinger til denne revyen. Om vi hadde nøydt oss med å forvente en ukerevy over gjennomsnittet, så hadde vi fått omtrent det vi ventet."¹⁴¹

, KÅMMA,

PÅ FULL FART MOT ET NYTT MILLENNIUM

”Tiden er kamma” for århundrets siste UKErevy. Det nært forestående tusenårsskifte ble markert med to store m’er i UKEnavnet, MM er romertall for 2000, og komma på hver side av UKEnavnet kan leses som tallet 99. På UKEplakaten lyser det et rødt komma oppe i høyre hjørne, en svært passende tilfeldighet med tanke på UKEnavnet og forfatterkollegiets budskap om at noen ganger kan et lite komma få større betydning enn for eksempel et stort utropstegn.^I

Rina Henriksen var revysjef for ”,kåMMA,” og instruktøren, Kristina Kjeldsberg, var denne gangen hentet fra SITs egne rekker: ”Det har vore eit lykkeleg val, for ho har fått fram det beste i dei alle og presenterer eit sær samspela ensemble.”^{II} Det er interessant å merke seg at skuespillerne under hele revyen henvendte seg til publikum under eget navn, mens de samtidig gikk tydelig inn og ut av andre roller. På den måten ble kontakten med publikum veldig tett og revyen opplevdes som leken. Revyensemblen underholdt på bypremieren selveste kronprinsen som etter sigende moret seg kongelig når hans far Kong Harald ble parodierte på scenen. Det var første gang på 30 år at Studentersamfundet hadde kongelig besøk og kronprinsen fikk æren av å åpne den nye rundhallen^{III} med tradisjonell snorklipp og utradisjonell pils.

”,kåMMA,” er første UKErevy med en egen kostymedesigner for revyen. Tidligere hadde SITs kostymesjef fungert som både administrativ og økonomisk sjef for kostymgiengen og vært kostymedesigner på revyen, men nå hadde man erfart at arbeidsmengenden var blitt for stor. De tre mindre intimteatrene har alltid hatt egne personer som har fungert som designere/kostymeansvarlige og de har også egne syere til sin disposisjon. Det har vært vanlig at kostymejentene på intimteatrene har vært ferdig med all sying til UKA tar over huset,^{III} slik at de har kunnet hjelpe revyen i innspurten. Ut over 2000-tallet har denne ekstra arbeidshjelpen til revyen gradvis forsvunnet, og kostymesyerne har kun arbeidet på sine respektive produksjoner, men i samme arbeidsrom.

*Kamma allting som har vært
Kamma allting som skal komme
Det er ennå ikke slutt, kun et kamma*

”,kamma,” filosoferer over tiden som har vært og tiden som skal komme: Hvor går verden, hvem er jeg og vil egentlig årtusensskifte gi noen forandring? Refleksjoner rundt samtidens effektivitetsjag og hysteriet rundt det kommende millenniet er et selvsagt

I I invitasjonen til plakatkonkurransen stod det at revyen skulle handle om den nye tid og dagens lengsel etter et åndelig innhold i tilværelsen. Vinnerplakaten, tegnet av UKE-veteran Tor M. Hetland, illustrerer kontrasten mellom ånd og materie ved hjelp av et mekanisk tids-tannhjul, hvor året 1999 er avmerket med kommaet som tydelig blikkfang, som står i kontrast til en åndelig engel i sølv som illustrerer tidligere tider.

II Under oppussingsarbeidet i rundhallen sørget man for at den opprinnelige grunnsteinen, som Kong Olav hadde lagt ned ved Samfundets byggestart 22. November 1927, ble mer synlig for husets gjester. Etter ombyggingen kunne grunnsteinen skimtes gjennom et hull i gulvet under det skinnende glassgulvet midt i rundhallen.

III Det er tradisjon at kostymegiengen har hevd på selskapssiden under byggeperioden.

tema som gjør den til en tidsaktuell revy. I nummeret om tusenårsbabyen er det trangt om plassen på fødeklubben: "Vannet har gått for en time siden, men vi kniper igjen, vi må passe tiden." Men, den kommende babyboomgenerasjonen gis ikke særlig lovende fremtidsutsikter hvis man skal tro visen "Dommedag er nær" sine profetier: "Vi vil alle havne i et evig bål."

I tråd med tema er selvsagt ",kåMMa," en effektiv revy som allerede i åpnings sangen deklamerer at her skal det gå fort unna: "sammen skal vi lage tidenes raskeste og mest effektive UKE-revy." Etter sigende har enakteren "jo, ser du" fra 65 rekorden på 94

minutter og det er den ",kåMMa," går inn for å slå. Nå endte riktignok revyen først tre timer senere, men med blant annet en forkortet Peer Gynt og en betydelig raskere gjennomgang av filosofiens historie enn Jostein Gaarders populære versjon, var tempo så raskt og de gode poengene så mange "at man ikke fikk anledning til å kikke på klokken."

",kåMMa," var en revy med svært mange gode parodier, i tillegg til kong Harald som i tilfelle dommedag velvillig låner ut et av Sonjas garderobeskap, hvor i alle fall hele Oslos befolkning kan gjemme seg, møter man Trondhjems store stolthet Nils Arne Eggen som

mener at samhandling må til for å hindre verdens undergang. Videre møter vi en lett forvirra bingovertinne som alltid sier feil tall, den hysteriske flyvertinna, og Hitler som imiterer Charlie Chaplin. Den parodien som kanskje vekket mest applaus, til tross for en tilsiktet platt tekst, var boybandparodien:

*Honey baby, you're so sweet
Whenever I see you, my heart jumps a beat
Baby honey, you're so cute
I want you baby, from head to foot.*

Anmeldernes dom over „kåMMa,“ var stort sett god. Under Dusken mente at det var en ”Klisjéfylt, men bra UKErevy” hvor klisjeene ikke utgjorde noe problem siden de ble behandlet originalt, og revyen var god fordi de virkelig gode poengene dukket jevnlig opp gjennom hele revyen. Adresseavisen syntes revyen var morsom med gode kavalkader, koreografi og parodier, men etterlyste høydepunktet. Det er nærmest blitt en tradisjon for Klassekampens faste anmelder å etterlyse den skarpe politiske brodden i UKErevyene etter 70-tallet, „kåMMa,“ var intet unntak. Men, han syntes likevel at det var en aktuell, god og velspilt

revy som tok samtiden på pulsen, til tross for at satiren var litt i snilleste laget. Han føler at revyens drikkevise kan stå som et symbol på det politiske innholdet i revyen:

*Vi skåler for det som er oss mest nær
Det som bare er fryd og gammen.
Grunnen til at vi sitter her
Skål for at vi drikker sammen!*

PARADOKS

MØRK OG SEXY

*For vi er her for dere, for dere alene
Dere er grunnen til at vi står på en
Scene.*

Første revy ut i det nye årtuset var "Paradoks" med revysjef Harald Fougner og instruktør Tony Totino. Ukenavnet ble valgt fordi paradoks er et beskrivende ord for samtiden. Dagens generasjon lever godt og det er ingen store kampsaker som preger tiden; "du skulle tro at vi var lykkelige. Det er vi ikke. Det er et paradoks."¹⁴³ Et paradoks er gjerne en selvmotsigende påstand og UKEnavnet er bygget opp av ordene "para" som betyr på den andre siden av og "doksa" som kan tydes som meningen med noe eller læren om noe.

"Paradoks" hadde et litterært basert forfatterkollegium som hadde lagt vekt på at et seriøst budskap skulle gjennomsyre revyen. Visstnok var store deler at forfatterkollegiet heller ikke særlig glad i revyformen, og da er det ikke så merkelig at anmelderne etterlyste mer latter i revyen. Forestillingen var inspirert av "2001: en Romodysse" av Stanley Kubrick og menneskenes behov for å la seg lede. I første akt møtte vi skuespillere (mennesker) som hele tiden fikk ordre om hva de skulle gjøre fra en instruktør (leder), mens de i andre akt gjorde opprør og kuppet forestillingen. Nå skulle skuespillerne selv bestemme hva som skulle skje på scenen, men det fungerte ikke like godt i praksis som i teorien og man endte opp med at en av skuespillerne tok rollen som den nye lederen. Menneskene fungerte ikke uten at de hadde noen til å lede seg, og den konklusjonen kan også sees i sammenheng med revynavnet: Menneskene vil ikke ha ledere, men de trenger å la seg lede: "For det er jo slik at vi skal være våre egne herrer, samtidig underlegger vi oss andre. Vi er frie, men samtidig bundet opp i samfunnets sosialisering og tradisjoner."¹⁴⁴

Med bakgrunn i denne rammefortellingen utspilte revyen seg. "Paradoks" får ros for originale ideer og fremføringer, og anmelderne mente at i

enkeltnummer var satiren og den politiske brodden både sylskarp og treffende. I "Tenk hvis jeg var neger" settes det fokus på den paradoksale norske selvgodheten som kommer av at man er født inn i "riktig" land:

*Tenk hvis jeg var neger med hud så svart som kull
Og håret mitt var fullt av krøller og av krull
Ja tenk hvis jeg var født midt i svarte Afrika
Da ville jeg hatt aids og krig og sult og kolera
(...)
Nei jeg er Ola nordmann og takker gud for det
Her har vi masse penger og opera og fred
Det er det beste landet det har jeg alltid ment
Men det er jo tross alt noe som jeg har fortjent.*

En av revyens beste viser ble den utradisjonelle drikkevisen; "Drikk meg pen". UKerevyens drikkeviser har ofte en tendens til å bli en parodi på seg selv, mens årets vise imponerer med å ha en selvstendig idé ut over det å være drikkevise. "Drikk meg pen" handler, som navnet tilsier, om alkoholbrukens fordeler på sjekke markedet:

*Jeg satt ved baren du satt ved et bord
Jeg elsket deg før du sa et ord
De er i liga'n over du er altfor bra
Men det er alltid verdt å prøve var det noen som sa.*

*Og tørre å snakke med deg er det jeg vil
Derfor tar jeg en whiskey til
Det eneste stedet jeg kan nå deg er på bar
Jeg drikker kun i selvforsvar*

*Drikk mer vær så snill, se på meg
Vinen har fått meg til å skjønne at jeg elsker deg
Hjertet mitt banker og klokken er sen
Vær så snill, vær så snill, drikk meg pen.*

Revyens visuelle stil var svært helhetlig: "En ting som definitivt fungerer er scenografien og kostymene. Lyssettingen og kulissene setter en perfekt ramme for sketsjene, og dekoratørene fortjener skryt for imponerende byggverk. Kostymene er gjennomført tøffe – og bidrar til å gi et profesjonelt inntrykk av UKerevyen."¹⁴⁵ Revyens scenografiske høydepunkt, og det som mange husker best fra forestillingen, ble en stor sofa som i løpet av forestillingen foldet seg ut til en bar:

På siste forestillingen så var det plutselig en scenearbeider som hadde kledd seg ut som toppløs bartender inne i baren, jeg tror han var kledd ut som en playboy-bunny faktisk... Det skulle

egentlig ikke stå noen bartender der, men det var jo et strålende påfunn, så synd han ikke sto der i alle forestillingene egentlig...¹⁴⁶

Anmeldelsene av "Paradoks" var helt på det jevne, Adresseavisen mener at revyen skaper forventninger som bare delvis blir innfridd og oppsummerer med; "En showpreget revy kommer til mål uten å få full uttelling på scoringssjansene."¹⁴⁷ Under Dusken husker, i likhet med en stor del av studentene, fortsatt "fjorårets" UKE og er mer kritisk i sin dom. De mener at revyens største problem er at den ikke er særlig morsom:

Betegnende for fravær av god humor under årets UKerevy er slutten av sketsjen om Solvang sykehjem: Idet "pasientene" snur seg oppdager vi at det har bare rumper – hvilken overraskelse – og publikum brøler ut. Men det er mer av velvilje og lengsel etter en god latter. For bare rumper er ikke spesielt morsomt – det er heller ganske banalt.¹⁴⁸

GLASUR

DET SØTE PÅ TOPPEN

Du får alt, men da blir det også alt du får.

UKerevyen-03 med revysjef Sunniva Steine og instruktør Kjetil Indregard i spissen ble en fargerik opptur etter fjorårets mørke revy. Glasur¹ var en sprudlende, energifylt og glad revy som ønsket at publikum skulle forlate salen med en følelse av forelskelse. Med glade farger og lystige sanger tok revyen et oppgjør med sin egen generasjon; glasurgenerasjonen. "Vi er glasurgenerasjonen, ikke dessertgenerasjonen. Og dét kommer til å bli et nytt uttrykk i det norske språk"¹⁴⁹ spår forfatterkollegiet bak UKerevyen, og det har det også delvis blitt. De forteller at det var skuffende lite uenighet om UKE-navnet: "Grunnen til at de er så fornøyd med ordet glasur er at de mener det gir mange tolkningsmuligheter, samtidig som det er beskrivende for vår generasjon og det samfunnet vi lever i."¹⁵⁰ UKEnavnet henspiller som nevnt på overflodssamfunnet, selve ordet rommer de to motpartene gla' og sur, som kan assosieres med både Janusansiktet,¹¹ teatermaskene og med en generasjon som ofte er sur selv om den egentlig burde være glad. Stokker man om på bokstavene, ender man opp med muligheter som rus-salg og gla'rus.

Glasur var til tross for den søte innpakningen en revy med politisk satire og harselas med tidens aktualiteter. Vi møter blant annet en svært maskulin utgave av Valgerd Svarstad Haugland som har funnet ut at Kristelig folkepartis store problem er at "me e for kjipe", en tabloid avisredaksjon på hektisk jakt etter den perfekte overskrift; "Trippelvoldtatt i sexvilla. Rikshomo (43) raser mot ryktene: Jeg er ingen partyneger!", en liten bygd som så gjerne vil på kartet at de må ty til vold for å komme i medias søkelys, en svært striks Oberstløytnant og et søskenpar i blomsterklær som fortviler over foreldrenes dalende idealer og lurar på hvor det ble av 70-tallsmagien. I avslutningen av første akt møter vi ti av landets mest

I Dekknavnet var "Dekor," noe som førte til at en glad kostymeslusk trodde hun hadde skjønt UKE-navnet: "Kakepynt."

II Etter den romerske vokterguden Janus. Janusansiktet har to ansikter, ett vendt bakover og ett vendt fremover, for å symbolisere det som er splittet og tvetydig, både de positive og negative aspektene ved en sak eller handling.

kjente musikere som sammen slår et slag for høyere lønn og billigere røyk, bensin og vin i visen "Krafttak for Norge":

*Nå trengs et
krafttak for Norge,
alle hjerter står i brann.
Vi må få det vi har krav på - alle mann.
Så nå knyttes våre hender,
og vi roper ut vår bønn:
la verden få vite,
vi har alt for lite,
Nordmann krev din lønn!*

Et annet populært innslag som setter fokus på samtiden er visen om de to travle karrierekvinnene som konkurrerer i hvem som har den mest hektiske hverdagen. For en moderne kvinne får allting gjort på alle områder uansett, men med det tempoet som det her legges opp til skulle man kanskje tro at de var superkvinner!¹

*Jeg pudrer meg mens jeg kjører bil!
Jeg bytter tampong mens jeg skifter fil!
Realiserer meg selv med gassen i bånd!
Jeg fødte halvveis i maraton!*

I eldre UKEhistorie dukket det jevnlig opp revyviser som gjorde suksess både på og utenfor Studentersamfundet og de ble gjerne husket i lang tid senere, eksempler på slike viser er studentervisen "Nu klinger" fra "Cassa Rossa" og visa fra "Åja" som nådde norsk toppen; "Lænsmainn i Nyork". Slike revyperler hadde blitt sjelden vare de to siste tiårene, men med "Glasur" kom en ny klassiker. "Kjærlighetsvise til byen" har blitt en kjent og kjær vise på Samfundet:

*Hvis Trondheim hadd et hode
va det gamle NTH,
og navlen villa logge
der kor domen e å sjå,
og hvis du bare bruke
din litt skitne fantasi,
så finn du sikkert ut
ka Olav Trygvason sku bli.*

*Litt til venstre ned for hodet
e det slettes ikke dødt;
det banke og pulsere
i no' stort og rundt og rødt.
Med rike tradisjona
og en fest som ei tar slutt;*

¹ Ved nummerets slutt viste det seg at det var nettopp det de var, de hadde supermanddrakt under arbeidsantrekket, og revyens opprinnelige plan var at de skulle fly ut av scenen. Neste revy tok opp flytråden og var nødt til å gjennomføre det siden UKA hadde gått ut på forhånd og reklamert med at noe kom til å fly på Storsals scenen. Resultatet ble nummeret "Den lille Ole med paraplyen".

det hjertelige Samfundet
pulsere uavbrutt.

Trondhjemsvisa¹ gjorde umiddelbar suksess og imponerte til og med den eldre forfatterkollegiumgarde: ”Den var et umiddelbart ”Yes!” Det er eneste gangen jeg har sittet i Storsalen og ropt bravo.”¹⁵¹

Glasur ble altså en revy som slo godt an hos både publikum og presse og har blant mange blitt stående som den beste revyen fra 2000-tallet. Adresseavisens faste anmelder mener at man sjelden har sett en revy som samsvarer bedre med sin tittel, at Glasur er en revy på publikums premisser, at det er en jevn forestilling, på et gledelig høyt nivå, som presenteres med kraft og nerve:

*Glasur er en revy som vil hva den kan. Et frodig tekst- og melodigrunnlag gir det energiske og skolerte skuespillerteamet meget varierte oppgaver, som løses på underholdende vis med god backing fra orkestret. Et flertall av numrene er rett og slett glade humørpakker med bittersøt ettersmak - i revysammenheng en positiv resept.*¹⁵²

Under Duskens anmelder mener at det var revyens politiske nummer som slo best an og syntes det var befriende å registrere at studentene ikke er så navlebeskuende som samfunnet kanskje skulle ha det til:

*Som avslutning ble vi påminnet om at det viktigste ikke er å mele sin egen kake, men å dele det stykket du har fått med en annen. Revyen til UKA-03 er en velformet kake med flere lag og det er ingenting å si verken på bunnen eller glasuren. Den holder både som forret, hovedrett og dessert.*¹⁵³

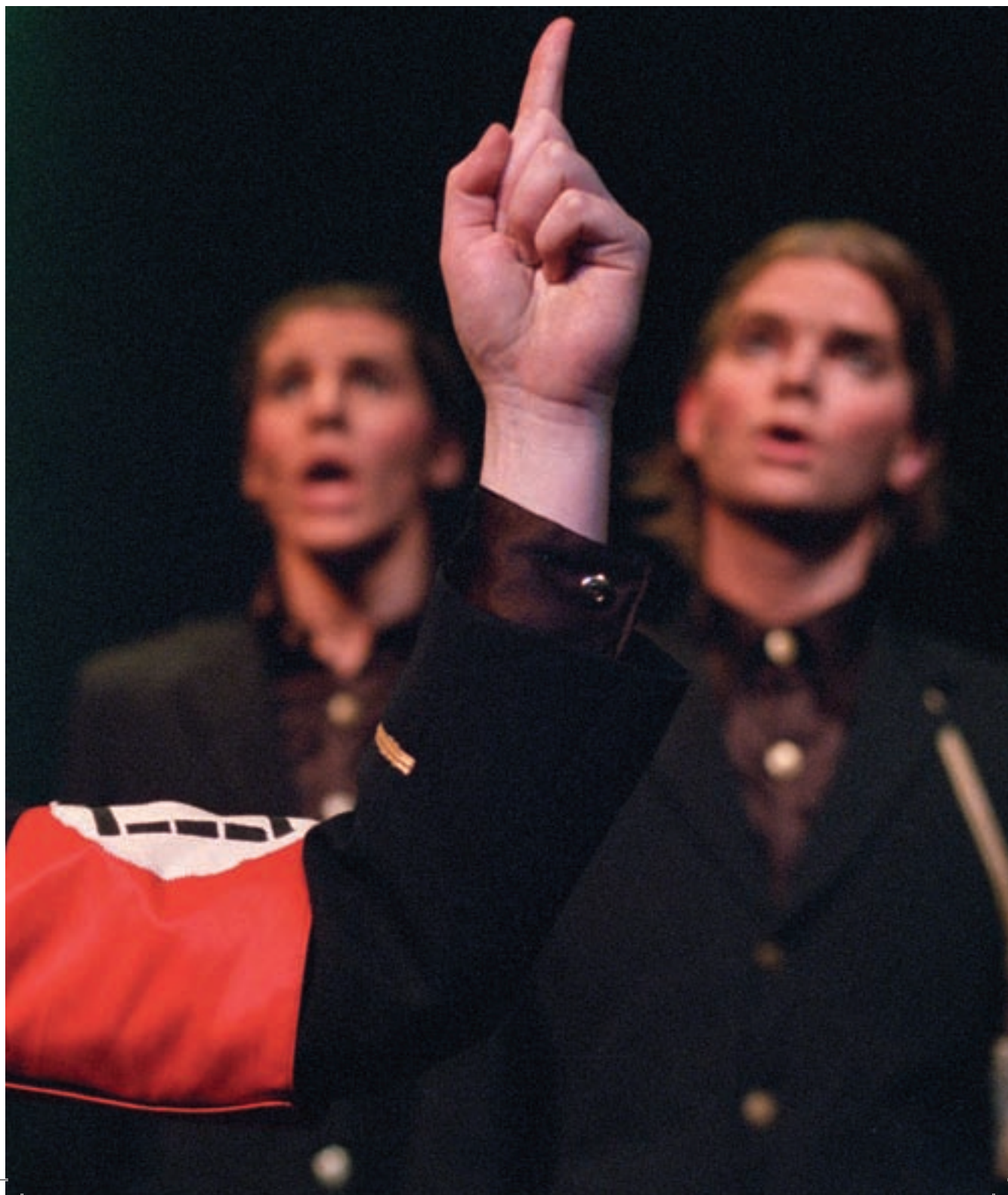
På tampen kan det nevnes at ”Glasur” startet en ny intern UKE-tradisjon; Das Teater. Das Teateret settes opp under H-helg på Store Øvre og er åpent for alle som vet om tradisjonen. Skuespillerstaben består av revysjef, produksjonsassistent, instruktør og inspisient, og den eneste rekvisitten er dasspapir. Das Teaterets handling skulle helst kunne knyttes til revyen og visstnok innebærer tradisjonen også en gratis kasse med øl til opphavsmennene hver gang Das Teateret entrer scenen...

¹ Trondhjemsvisa ble påbegynt til ”Paradoks,” men ble aldri ferdig og siden hentet inn igjen og ferdigstilt til ”Glasur”.

ORIGO

QUISSELING QUISSELANG

Neste UKErevy ut var "Origo" med Eli Anne Simensen som revysjef og Erik Schøyen som instruktør. Schøyen føyer seg inn i rekken av instruktører med SIT-bakgrunn, men mon tro om han kanskje er den første kostymegutten som innehar denne jobben? UKErevyen 2005 har hentet navnet sitt fra matematikkens verden; "Origo"^{II} ble et navnevalg som høstet stor aksept blant gamle NTH-studenter. Inspirert av det geometriske skjæringspunktet ønsket forfatterkollegiet denne gang å ta med publikum tilbake til utgangspunktet. Revyen skriver i viseheftet at "Årets UKErevy nøyer seg ikke med å skrape på overflaten. Vi vil du skal være med og lete etter kjernen i deg selv. Vi vil tilbake til utgangspunktet, for det er der det ekte finnes."^{III}

Revyens visuelle still var rocka og metallpreget. Revyen hadde en massiv scenerigg på tre tonn, et stort lysende koordinatsystem i sceneåpningen som understreket UKE-navnet og en snedig plassering av orkestergraven oppe i taket over sceneåpningen. Løsningen fungerte bra lydmessig, men det ble visst så varmt oppe i kuppelen at enkelte av bandmedlemmene valgte å spille forestillingene kun iført boksershorts. Kanskje det var denne varmen tre skuespillergutter hadde i tankene da de var så vennlige å avkjøle Candiss før et festmøte? Skuespillerne varmet opp nede på verkstedet til Regi mens Candiss sto på scenen for å fremføre sitt potpurri:

Ved en slik anledning var det at tre av skuespillerne på Origo befant seg under løftebordet. Der fant vi fort ut vi kunne se Candiss gjennom sprekkene mellom løftebordet og scenen. At en av de tre skuespillerne akkurat denne dagen også skulle ha med seg en drikkeflaske var nok mer tilfeldig. At en av Candissene, forøvrig kledd i lekkert rosa skjørt, skulle stille seg rett over sprekken i gulvet var nok også mer tilfeldig. At en av skuespillerne sa "sprut vann oppi skjørtet på henne" var ikke så tilfeldig, ei heller vannet som traff Candissen. Candissen ble nok litt forfjanset og våt mellom beina, men hun holdt masken, veldig profesjonelt. Det hører med til historien at ingen Candisse i ettertid har villet innrømme at det var hun som ble truffet, men vi har våre mistanker.¹⁵⁴

Gjennom "Origo"s reise møter vi tre lubne lemen som feirer at det er lemenår i år, en gjeng heller tvilsomme brannmenn som svinger slangen ut både i tide og utide, og en vitenskaplig presentasjon av verdens morsomste vits som nødvendigvis må inneholde verdens morsomste dyr; and, og bunner ut i ordspillet "kom an'." Revyen fikk tilbakemeldinger om at sketsjene i noen tilfeller ble dratt litt vel langt ut og manglende sluttpoeng var for øvrig et hett tema helt fram til premieren. To av de numrene som gjorde størst inntrykk fra revyen, inneholdt for øvrig ikke tekst i det hele tatt; "de to rene dansenumrene i første og andre akt er desiderte høydepunkter som blir sittende på netthinnen. Dette skyldes en vellykket kombinasjon av kostymer, musikalsk bakgrunn og danseprestasjoner."¹⁵⁵

I Opprinnelig var Frode Eriksen valgt til revysjef og han fungerte i stillingen ca ett år, før han av praktiske grunner ble byttet ut med den tidligere FFK-lederen. Eriksen fortsatte i forfatterkollegiet og var med som skuespiller i revyen.

II I et koordinatsystem er origo punktet der aksene skjærer hverandre og alle koordinatene har verdien null.

III Navnet kom forresten revysjefen på, sittende på toalettet på forfatterkollegietur til London.

Kun få dager før "Origo"s premiere 6. oktober 2005 spilte folkerockbandet Gåte sin avslutningskonsert, og revyen gjorde suksess med parodibandet Regle. Innslaget fikk ros for intelligent tekst og god utførelse:

*Vi roper og skriker og er ganske ville
Når jeg står her kledd i ei avdanka fille
Så gjør det ikke noe om vi ikke kan spille*

Det er litt av en gåte

*For vi er resultat av en enkel logikk
Så lenge jeg utstråler trolsk erotikk
Er det ingen som bryr seg om vår musikk*

Det er litt av en gåte.¹

Det som for flere ble forestillingens høydepunkt var musikalparodien som avsluttet første akt. "Quisseling"^{II} åpner med en filmavissnutt fra krigens dager som viser Broadway-Larsen og hans kamp for å smugle nordmenn over havet til de store musikalscenene. Tilfeldigvis hadde det seg slik at Origo har funnet originalene til Broadway-Larsens musikalen "Quisseling" og publikum får servert et "absurd, ellevill, heilt respektlaus og ustyrteleg artig"¹⁵⁶ show om trøndernazisten Rinnan og hans følgesvenners tur til Hitler i Berlin. Til sist renner alt ut i et budskap om frihet, som i stumdiskusjonen mellom Hitler og Stalin i "Tempora":

*Kong Haakon, og Milorg og Nygårdsvold kom hjem
Hitler selv han vil hylle dem
Alle vil dra hjem, ikke være slem
Vi vil sørge for at freden skal bestå
La oss gåååååå!*

"Origo" lovte selv å være grensesprengende og grave dypt, men anmelderne mente stort sett at revyen ikke oppfylte de lovnadene den selv hadde gitt: "Det får vere studen-

I Revyens rockeband overdøvet til tider sangen, noe Pirum utnyttet i sitt UKE-potpurri:

*Vi hopper og skriker og danser omkring
men publikum hører slett ingenting
det er synd det, for teksten er stappfull av mening
og den rimer på gåte.*

II Quisseling er inspirert av musikalen "The Producers - springtime for Hitler" der en produsent i pengeknipe paradoksalt nok må sette opp tidenes dårligste musikal for å berge situasjonen: "Det samme gjaldt rollefiguren "instruktøren Broadway-Larsen" som var motstandsmann og saboterte propagandarevyen fra innsiden ved å legge inn budskapet om fred og frihet. Quisling ble da rasende og Broadway-Larsen arrestert. Selv om mange syntes dette var et høydepunkt var nok historien i overkant komplisert slik at det nok var de færreste som egentlig fikk med seg dobbeltheten. Mange likte nok kanskje mye derfor ikke nummeret i det hele tatt, særlig mange av de eldre som oppfattet det som om at man gjorde narr av krigens helter." (sitat Endre Skjåk)

tane sitt val at krig, forureining, miljø- og naturkatastrofer er ikkje-eksisterande, men då får dei halde seg frå å skryte av at dei ikkje nøyer seg med å skrape i overflata.”¹⁵⁷ Klassekampens anmelder mener at revyen er en navlebeskuende og selvopptatt revy som bekrefter myten om at studentene trives best i sin egen lille verden. Under Dusken er enig i at revyen ikke oppfyller de forventningene som er gitt; ”UKerevyen har varslet revolusjon, men arrangerer fest.”¹⁵⁸ Men når det er sagt så mente Under Dusken videre at det som revyen serverte var tilfredsstillende; ”I storsalen blir man sjarmert, men ikke forført. Origo er ikke den store kjærligheten, men definitivt noe du kan bli glad i.”¹⁵⁹ Den fra anmelderkorpset som helt klart er mest fornøyd med revyen er Martin Nordvik fra Adresseavisen; under overskriften ”Origionalt og treffende” anmelder han en selvvironisk revy som han mener preges av spilleglede, selvtillit og idérikdom; ”Ikke alt er like originalt i «Origo», men innfallsvinkelen gjør at også velkjente temaer belyses med artig effekt, og resultatet er en revy som ikke utmerker seg med satirisk snert, men som morer og underholder uten å virke likegyldig.”¹⁶⁰

Selv om revyen kanskje ikke gravde så dypt som den hadde lovet, så kommer Origos budskap tydelig til syne i avslutningsvisen, som for øvrig er eneste gang i løpet av revyen at UKEnavnet blir nevnt. Publikum oppfordres til å legge bort selvbedraget og være ærlige; finn ditt eget utgangspunkt og vær fornøyd med den du er:

*Ikke glem at utgangspunktet er det gode
så vi må alle sammen bruke det til noe
bare du kan finne ut hva du kan bli
bare du bestemmer at du er fri
la ikke andre si hva som gjør deg lykkelig*

MANIFEST

MANNEFALL OG UKEMANN

UKerevyen 07 satset høyt når de la fram sitt "Manifest" i oktober 2007. Et manifest, av greske manifestus, er en erklæring, gjerne politisk, som danner grunnlaget for en ideologi, retning eller bevegelse. UKAs "Manifest" var ikke så veldig opptatt av det politiske aspektet, de bød isteden på sitt eget univers og ga sin egen konklusjon; revyen er stormannsgal. UKA-07 hadde en visjon om å tenke stort, og instruktør Tina Smeby forteller at "det begynte med å tenke stort, så ble det enormt. Nå er det galskap – stormannsgalskap."¹⁶¹ Revysjef Ida Holth Mathisen uttalte i forkant at revyen gikk for knallsuksess eller brakfall – ingen mellomting, og i så måte lyktes revyen etter hensikten. Tilbakemeldingene på revyen lå sjelden på det jevne, noen likte revyshowet veldig godt, mens andre ikke syntes noe om "Manifest"s lek med revysjangeren i det hele tatt.

Den tradisjonelle røde tråden byttet "Manifest" ut med en tydelig turkis tråd som manifiserte seg i både tematikk og visuell utforming. Revyen er ekstremt helhetlig i sin fremstilling: scenografien er spektakulær og metallisk og kostymene er kreative og futuristiske i fargene sort, hvitt og turkis. Revyens gjennomgangsfigur er den djevlelike og diktatoriske Mifesto som i føringen for tre gnarker^{II} og lakeien Hjørdis^{III} vandrer gjennom revyen, hans eget personlige univers. Mifesto har bursdag hver dag og egoet hans vokser seg større og større i takt med revyens gang, han er en mannifest, problemet er at han ikke deler denne festen med andre enn seg selv og det skaper misnøye - Hjørdis utfører et mislykket kuppforsøk halvveis ut i forestillingen. Ved "Manifest"s slutt har Mifesto^{IV} opphøyd seg selv til enehersker og den hellige treenighet, og menneskene er omformet til en standardisert masse:

Situasjonen skaper mennesket. Derfor skaper jeg situasjonen

I UKEnavnet Manifest kom inn relativt sent i prosessen, opprinnelig skulle UKErevyen-07 hete "Festivita". For øvrig hadde teaterstyret for UKA-07 selv skrevet og undertegnet sitt eget "Manifest" på en hyttetur høsten 2006. Tilfeldig?

II Blå, lubne, klomsete og komiske fabeldyr med store ører uten taleevne

III Mifesto: "Kristin? Det var et stygt navn, fra nå av heter du Hjørdis!" Intern vits som viste til at et medlem av revyens lyslag plutselig hadde skiftet navn fra Kristin til Hjørdis.

IV Om hovmod ikke sto for fall for karakteren Mifesto, var skuespilleren bak mer uheldig. Under en av UKAs første forestillinger slo han kneet ut av ledd og hinket resten av revyperioden rundt med ødelagt og bandasjert kne. Etter UKA ble det kneoperasjon. For denne prestasjonen fikk Fredrik B Abrahamsen, som andre mann i historien, tildelt UKAs høyeste æresutmerkelse: UKEmannen.

altså er det jeg som er skaperen av mennesket.

*Jeg er den gode hyrde
Jeg er den skinnhellige treenighet
Jeg er deres allmektige fører
Dere skal ikke ha andre Guder enn meg!*

I pausene mellom Mifestos utspekulerte påfunn møter man resten av revyensemblen; en stakkarslig voldtekstmann som fortviler over de vanskelige forholdene i bransjen på vinterstid, en parodi på popartisten Rihannas "Umbrella:" *Gummistøvel-støvel-støvel-eh-eh-eh*, og en sart vise om flink pike-syndromet (som i etterkant av revyen visstnok fikk sin egen fanklubb). Revyens beste sketsjer ble for mange solofremføringen av "Tre nøtter til Askepott" gjort på rekordkorte tre minutter, og den schizofrene sangsketsjen som parodierer to av Norges fremste musikere Lars Lillo Stenberg og Thomas Dypdahl; "ei absurd vise som glitrande parodierte triste sanger om kjærleikssorg, men med uventa musikalske og optimistiske skift. Det syntes kva ein med stillferdige og enkle middel kan få til når ein dreg humoren ut i det uventa og absurde."¹⁶²

Som nevnt innledningsvis fikk "Manifest" til dels sterke reaksjoner; på G-dag reiste en eldre herre seg i raseri og gikk ut under fremføringen av "Svigers", og noen dager senere stod dette på trykk i et sint leserinnlegg i Adresseavisen: "De absolutte lavmål ble nådd i en bordbønn til Satan og i den avsluttende scenen med flaggermusvinger og Mefisto, gebursdagsbarnet, djevelen selv, var på plass. Jo takk, var det fandens fødselsdag vi hadde vært med på å feire!"¹⁶³

Fullt så krasse var ikke avisenes tilbakemeldinger. Under Dusken mener at revyen var et ambisiøst manifest og et spennende eksperiment, men at avslutningen føles uforløst: "Jeg savner en oppklaring. Jeg vil se Hjørdis overvinne Mifesto til gnarken jubel, og jeg vil se Mifesto falle sammen og innse sin begrensing."¹⁶⁴ Klassekampens anmelder roser det visuelle konseptet og gnarken sjarmerende fremtoning, men mener at revyen svikter på det humoristiske området; "Visuelt og teknisk, og ikkje minst musikalsk, er dette vellukka. Men for at ein revy skal vere underholdande, må han også vere artig og ha gode, bitande poeng som sit. Det har denne revyen diverre alt for lite av."¹⁶⁵

UKA-07 står i en særstilling i den nyere revyhistorien fordi teatersjefen ikke lenger satt i UKEstyret. Teater var dermed ikke lengre en egen seksjon, men fungerte isteden som en av gjengene i kulturseksjonen. Dette grepet var en del av en generell omorganisering i UKEstyret, og avgjørelsen ble tatt av UKEsjefen etter samtaler med tidligere teatersjefer i et forsøk på å blant annet minske teatersjefens arbeidsmengde. I det videre fikk omorganiseringen i styret følger for revysjefen og de øvrige teaterprodusentene som ikke lenger var medlemmer av gjengsjefkollegiet til UKA. Teaterstyrets erfaring med ordningen var at det var en dårlig løsning for teatergjengen; informasjonsflyten ble dårligere og teater mistet sitt talerør til, og medbestemmelsesrett i, UKEstyret. Evalueringen i etterkant av UKA viste at forsøket ikke hadde fungert etter hensikten, og i UKA-09 var teatersjefen igjen på plass i UKEstyret.

SKABARÉ

TILBAKE TIL TRADISJONENE

*I en tid der ingenting er hellig, men alt er viktig
I en tid hvor alle har mye å gjøre, men ingenting blir gjort*

SITs nesten 100 år lange revyhistorie avsluttes i god stil med det siste tilskuddet til stammen; "Skabaré".^I UKErevyen-09 ble en etterlengtet revysuksess for det Runde Røde; "Ein sær s velpresentert revy som hevar nivået mot gamle høgder(..)".¹⁶⁶ Revysjef var Eva Brekke og de to unge instruktørene var hentet fra SITs egne rekker; Per-Jørgen "Perry" Olsen og Fredrik Bergmann Abrahamsen. UKEnavnet "Skabaré" sier mye om revyens form og innhold, den startet og sluttet i kabaretens ånd og den visuelle fremtoningen forsterket dette inntrykket. "Skabaré" viser også til et gjennomgangstema i revyen; "skal bare," tidstypisk for 2000-tallet.

UKEnavnet ble, som mange andre UKEnavn, til ved en tilfeldighet under en konsept-diskusjon. Forfatterkollegiet følte at det siste tiåret hadde vært et utrolig kjedelig tiår hvor alle registrerer at verden går til helvete, men likevel velger å trykke på den store slumreknappen og tenke at det sikkert ordner seg:

2000-tallet har gått i slumremodus og har blitt preget av en Albert Åberg-logikk: Jeg skal bare... Ved siden av denne tankegangen så hadde vi lyst å gi revyen et kabaretpreg: "Det blir en slags skal bare kabaret da?" "–Ja, en Skabaré"¹⁶⁷

"Skabaré"s tredje betydning ble hentet fra insektenes verden, nærmere bestemt pil-letrillebillen Skarabé^{II} fra Egypt.^{III} Slik oppfylte revyen sine forpliktelser med både tre betydninger og tre stavelser i UKEnavnet, akkurat slik tradisjonen tilsier. Eller? Hvis man ser bakover i rekken av UKEnavn viser det seg at slettes ikke alle navnene har tre stavelser; "Jazz" har bare en, "Kissmett" har to og "Charivari" har sågar fire. Tradisjonen med tre stavelser er noe som har oppstått på 2000-tallet, og kravet om tre obligatoriske betydninger stammer også fra nyere tid. Og apropos tradisjoner, forfatterkollegiet til "Skabaré" var første kollegium siden 71 som tok turen innom "Lordehytta" i Todalen.^{IV}

Skabaré var en ekstremt helhetlig og visuelt vakker revy som var tydelig inspirert av kabaretsjengere i både musikk, kostyme og kulisser; "Av dei atten UKE-revyane eg har sett, kan eg ikkje hugse ei betre sceneløysing enn denne. Det er ein scenografi som utnyttar den relativt vesle scena nesten genialt, og som ved spektakulære lyseffektar greier å ta i bruk heile salen"¹⁶⁸ Revyens hadde "lagt sjela si i det fysiske uttrykket" og et sirkuspreget nummer om havets sylfider som hang i elastiske strikker fra taket trekkes

I "Skabaré" ble den første revyen siden 03 som opererte med et dekknavn; "Grav-a-ne." De hadde i utgangspunktet ingen planer om å bruke et dekknavn "Herregud, det er da så få som er interessert i det UKEnavnet, så det gidder vi ikke." Men da Skuespillerne begynte å øve i Storsalen og Skabaareee, Skabaareee, Skabaareeeee begynte å jome gjennom veggene, skiftet de fort mening.

II Også en betegnelse på en type gamelegyptisk amuletter som forestiller den hellige Skarabeen.

III En fjerde betydning legges til musikken: Ska

IV Riktignok bare for en kaffekopp denne gangen, men hvem vet hva de neste UKErevyene vil bringe? Angående kommende UKEr og tradisjoner så sier i alle fall ryktene at revysjefen for 2011 har lyst til å dra på Osloturné igjen...

fram som et eksempel på vellykket akrobatisk koreografi.¹ Generelt var både publikum og anmeldere fornøyde med den siste revyen fra "slumreknappens" tiår:

UKerevyen Skabaré tar publikum med på en festlig reise i klokkeklare toner, presisjonsfylte bevegelser, velspilt slapstick og luftige svev. Bare når de tyr til bilige poeng og overdoser buskishumor ender det i havari. Skuespillerne leverer til tusen – hadde teksten vært ett hakk bedre, ville Skabaré vært en fest fra ende til annen.¹⁶⁹

Skabaré åpner på kabarévis med sang og dans og trekker linjer fra det harde 30-tallet fram til de problemene som verden står ovenfor i dag; finanskrisen og miljøkatastrofer. Til tross for depresjonen den gang, lot man tungsinnet få fri og lot seg underholde med kabaré, og i "Skabaré" blir det revyens røde tråd; "Vi ska bare, vi ska bare, underholde deg, med vår Skabaré!"

Fra revyens varierte underholdningsrepertoar får vi blant annet Steven Hawking's Dance Academy, en Harry Potter-parodi om de skitne hemmelighetene bak realfagsbygget (the real fag-building), en akrobatisk klovneku og en velmenende trønder som gir språkopplæring i riktig uttale av det livsviktige bæret multe – ['moʎt]; "The first thing you do is finding the ['moʎt] up in the mountains, and when you find it, don't tell anyone where it is!" Et av revyens beste innslag var kanskje parodien på de nye Gitarkameratene; "Shalalasøstrene" hvor et knippe av Norges yngre kvinnelige artister; den talentløse, men sexy, Tone Damli Aaberge, alltid Adressaaktuelle Gåte-Gunhild og en søt og svevende Marit Larsen, har blitt samlet av en bitter Lene Marlin:

*En gang hva æ faktisk kjempkjent,
æ hva ung og æ hadd talent,
men da æ slo opp med han Espen Lind
så stjal den hæstkuken ideen min.*

¹ Forfatterkollegiet var på studietur til Paris og fikk inspirasjon fra Disney World...

”Skabare” hadde i god revytradisjon både en Trondhjemsvise, som denne gangen ble en hyllest til Nordens Köln sunget av fem halvnakne menn, og en dagsaktuell drikkevise om svineinfluensa og smittefest. Og, for første gang på lang tid var den sorte studentluen med siledusk tilbake på Storsalsscenen. Studentvisen handlet om den evige student, for øvrig et ganske så aktuelt tema for mange av de som velger å vie studietiden sin til Det Runde Røde, og den ble sunget av en gammel SIT-traver:

*Hvem er han som setter hele livet på vent?
Han er den evige student!
Hvorfor er han alltid et kvarter for sent?
Han er den evige student!
Er han i praksis en sosialklient?
Han er den evige student!*

Visen som for mange ble revyens desiderte høydepunkt var studentenes hyllest til en ufeilbarlig utenriksminister og populær Samfundetgjest, en vise som nok er representativ for en stor del av byens kvinnelige studenter:

*Jonas Gahr Støre. Min gråstenkte prins
Jeg har falt for deg
Jonas Gahr Støre, du vet at jeg finns
Du er alt for meg
Den 10. da ble jeg klemt på
Den 14. da ble du stemt på
I'm saving all my love for you
I'm shaving off my pubic hairs too
I do it for you.*

Visen ble sunget meget vakkert av en sterk vokalist som dessverre slet med lungebetennelse og bronkitt gjennom hele revyperioden, og derfor gjentatte ganger måtte ha en stand-in. Sykdomsfracfall ble betegnende for ”Skabare” som to ganger var nødt til å avlyse på grunn av fracfall i rekkene, siste gangen var hele tre skuespillere ute med sykdom. Ved hjelp av tidvis omrokking og en stand-in fra forfatterkollegiet, gikk revyen likevel stort sett som planlagt fra begynnelsen til slutt.

Revyens avslutning tar opp tråden fra åpningen; kanskje det ikke er så ille å trykke på slumreknappen likevel, nye kriser kommer hele tiden og det ordner seg alltid til slutt uansett:

*Ikke vær trist nå som teppet går ned
Finn en god venn og ta deg en øl te
For noe må skje før man kan gjøre det andre
Livet er en stor Skabare
Ja livet er en stor Skabare.*

BARNETEATER

FARGERIK MAGI – PÅ ALVOR!

*Dette med tilbud for barn under UKA er noko heilt nytt, som aldri er prøvd før. Vi har ei viss von om å gjera dette til ein ny tradisjon*¹⁷⁰

På midten av 1970-tallet begynte studentene å endre oppfatning om hva UKA skulle være, hvem UKA skulle være for og hvilket publikum UKA ønsket å underholde. SIT og UKA-77 var klare for å gi befolkningen noe nytt. Teater for barn ble årets nykommer på programfronten og fremtidens studenter ble invitert inn i det store, røde og runde huset. UKA og Studentersamfundet skulle oppfattes som noe mer enn bare fyll og fest. Alt fra første stund fikk nyheten stor oppmerksomhet.

EVENTYRLIG SUKSESS

Arbeidet med å finne en passende forestilling startet høsten 1976. Siden det på denne tiden ikke var overflod av gode barneteaterstykker i Norge, forhørte SIT seg med andre kompanier i inn- og utland i jakten på et godt manus. Fra et kompani i Danmark ble de tipset om en versjon av Rødhette og Ulven.¹⁷¹ SIT likte det de fant, og det kjente eventyret ble dermed UKAs første barneteaterstykke. SITs versjon hadde flere roller (dyr) deriblant Reven, "ei sleip liten tisper" i følge stykkets Bamse.¹⁷² De hadde gitt eventyret musikalpreg med nykomponerte sanger, deriblant ulvens munnsjambles. Kulissene, settstykker dekket med trolske og fine skogsbilder i kjempestørrelse, hadde de samarbeidet med Fotogjengen om. Ved sceneskifte var det bare å snu litt på disse, så var skogen ny.

SIT hadde gjort et grundig forarbeid for å tekkes den unge publikumsgruppen. Skuespillerne spilte stykket for en referansegruppe og fikk ærlige tilbakemeldinger;

*Spesielt var dei uenige i slutten og hjalp oss til å forandre han(...)Vi har prøvd å setje oss inn i ungane sin måte å tenkje på, ikkje være vaksne som "snike seg ned i barndommen". Det er ungane som er utgangspunktet og vi vil spela på deira premisser.*¹⁷³

Forarbeidet lønte seg. Både barn og anmeldere var fra seg av begeistring. Barna var med, og kom med utbrudd og veiledning til karakterene på scenen. En liten gutt hadde stor sympati for ulven, og var svært travelt med å hjelpe han finne Rødhette. "Hu gjemme sæ bak forhænge attme døra" lød det ivrig fra salen.¹⁷⁴ Adresseavisen kalte forestillingen "frisk og gøy" og trakk frem SITs nye vrir i handlingen.

En passende blanding av moro og grøss har instruktøren Thomas Fasting puttet inn i denne gøyale eventyr-musical. (...) Det viktigste er at Studentenes Interne Teater har satset på å lage en skikkelig barneforestilling full av fantasi og humor – en forestilling som både unger og voksne frydet seg over i går!¹⁷⁵

TA BARNA PÅ ALVOR

*Barneteater er spennende og gøy å jobbe med, både fordi man får leke seg masse i arbeidet, men også fordi man får gi barn en tidlig og, forhåpentligvis, god teateropplevelse. Barn fortjener å oppleve god levende kunst!*¹⁷⁶

Når SIT valgte å sette opp teater for barn var det basert i et ønske om å gi ungene en kvalitetsmettet opplevelse. God kunst, tilpasset deres smak. På denne tiden hadde barneteater en svak posisjon i Norge. Norsk Kulturråd hadde året før, i januar 1976, lagt frem en utredning om barneteaterarbeidet i Norge. Den pekte på en del faktorer som kunne forbedres når det kom til måten barneteater ble laget på. Først og fremst handlet det om å ta barn på alvor, hvor ”barneteaterets kunstneriske uttrykksformer burde stige ut fra barnets umiddelbare forutsetninger”.¹⁷⁷ Studentteater og amatørgrupper har gått foran i arbeidet med å skape kvalitetsopplevelser for barn. SIT og UKA har gitt et betydelig bidrag til utviklingen av barneteater i Norge, gjennom frivillig arbeid i over 30 år. Eller for ”Teater for Barn”.

TEATER FOR BARN

Det er viktig å få fram at dette ikkje er ”barneteater”, seier Thomas Fasting! Det er teater for barn. I kraft av å ha vori med på mange oppsetninger av det slaget som skodespelar vil eg gjerne seia: ”Barneteater er 1) Fjerderangs oppsettingar som vert forbigått og gløymt av alle inkludert teatersjefane, og 2) ”dikke-dikk”-teater der vaksne spring ikring seier ”dikke-dikk” til ungene. Barn har krav på å bli tatt alvorlig, men det som skjer er at dei vert fullstendig undervurderte som publikum. Det blir rekna med at barn tar imot alt, uansett.¹⁷⁸

Det var en stor diskusjon innad i SIT angående hva man skulle kalle denne formen for teater. Det som i dag heter *Barneteateret*, måtte man for all del ikke kalle noe annet enn ”Teater for Barn” ved oppstarten:

Det var en periode, antakelig sent 1970, tidlig -80, at det var et stort poeng av å ikke kalle det ”barneteater”. Det var nemlig ”teater for barn” (spilt av voksne), mens de som insisterte på navnebruken hevdet at ”barneteater” var en betegnelse for teater ”spilt av barn”. Det var mange alvorlige diskusjoner omkring dette!! Og folk var mektig sure hvis du brukte feil betegnelse.¹⁷⁹

DETTE MÅ JO BLI EN TRADISJON!

Under Dusken var særdeles rause og kalte barneteateret for UKAs ”mest positive arrangement”, med en reell funksjon også for byens befolkning.¹⁸⁰ Med en storslagen suksess bak seg, ble det alt høsten 1978 bestemt at ”Teater for Barn” måtte bli en UKE-tradisjon. Den enorme populariteten fra første forestilling bidro til at det raskt etablerte seg som en egen tradisjon. Vanskene de hadde hatt med å finne et passende stykke kan ha påvirket avgjørelsen om å skrive selv året etter, en avgjørelse som har blitt stående UKE etter UKE. Det første stykket er hittil det eneste som ikke har vært skrevet av, eller for, SIT. Sjefen for Teater for Barn-81 uttalte i sitt erfaringskriv:

Det har nå vist seg to ganger på rad at SIT kan klare å skrive selv. Det syns jeg vi bør fortsette med. Det første du bør gjøre er derfor å etablere et forfatterkollegium (...) Siden barneteater bør være et stykke med en logisk (?) handlingsgang er det nok best å være ferdig før prøveperioden begynner, så kan man heller

I Thomas Fasting var stykkets regissør. Til vanlig ansatt som skuespiller ved Trøndelag Teater.

forandre det som ikke fungerer på scenen.¹⁸¹

"TYPISK" SIT

De egenkomponerte sangnumrene SIT hadde laget til det tradisjonsrike eventyret hadde skapt stor entusiasme blant både barn og anmeldere. Dette ble en av komponentene SIT tok med seg videre da de begynte å skrive egne teaterstykker for barn. Karakterenes indre følelsesliv har i over 15 forestillinger i stor grad blitt formidlet gjennom sangnummer. Dette regnes i dag som en viktig tradisjon. SITs 30 år lange historie med barnteater er derfor en tradisjon med barnemusikaler, med sanger som ofte sitter igjen vel så godt i minnet som de respektive UKErevyene.

En annen tråd vi kan se fra denne første forestillingen og opp til UKA-09s barneteater er tematikken. SITs barneteaterforestillinger har ofte kretset rundt den tradisjonelle konflikten mellom det gode og onde, fra utbygging i skogen til fargestjelende hekser – der de slemme til slutt viser seg å bli snille. Forfatterkollegiene har også i utstrakt grad forsøkt å unngå tradisjonelle kjønnsroller uten å la det legge noen føringer for tema og handling. Helterollene er tilegnet barna og det er barnerollene som redder dagen. Det er de som vet hvordan alt kan ordne seg, mens de voksne gjerne fremstår som litt dumme, treige og ute av stand til å se forbi sin egen nesetipp. Barna får en helt de kan identifisere seg med fra starten av i SITs manus.

SITs forfatterkollegium virker også til å trives best med å skrive for litt eldre barn. Anbefalt aldersgruppe er gjerne fra rundt seks år. Det er en stor forskjell på å lage teaterstykker tilpasset småbarnsalderen versus skolealder. Når UKA i stor grad henvender seg mot skolebarn er det nok både økonomisk riktig, men også en større utfordring for både forfattere og ensemblet.

AKTIVT PUBLIKUM

Å spille for barn noe helt for seg selv. Det handler mye om den uforutsette kommunikasjonen mellom scenen og publikum. Barn lever seg inn i, og blir en del av, det som foregår på scenen på en unik måte. Det er fantastisk når det funker. Anmeldere har også vært opptatt av denne kommunikasjonen opp gjennom årene. Premieren på *Cirkus på Perrongen*, UKA-83, var nok preget av nerver. Anmeldelsen av dette stykket fokuserer mye på hvordan skuespillerne ikke maktet å gripe om barnas deltagelse;

Spesielt hadde skuespillerne vansker med å utnytte barnas spontane tilrop slik at kommunikasjonen mellom scene og sal kunne bli total./.../ Barna på premieren levde tydelig med i stykket og både latter, tilrop og gråt akkompagnerte skuespillere og musikanter.¹⁸²

Barn er kanskje det mest takknemlige publikum som finnes når man klarer å holde på oppmerksomheten deres, men de kjeder seg like fort igjen dersom de må sitte stille og følge med på noe de kanskje ikke helt forstår. Å lage barneteater er risikosport.

SITS BARNEUNIVERS

Fra planeten Jussaplutt, til omreisende sirkus, fra hunder som snakker, og spøkelsesgjenger. Jenter som heter Karvis, og onde grever. Laboratorier der perfekte mennesker fremstilles, onde hekser og rotete forskere. SITs barneunivers har vært alt fra realismen selv til den ytterste science-fiction fantasi. Å gi et nøyaktig innblikk i alle de magiske verdener som har blitt skapt for barna i løpet av tiden fra UKA-77 til 2009 ville krevd mer plass enn denne boken har til rådighet. Stykkene presenteres her i korthet, for å gi et bilde av det mangfoldet av opplevelser som er skapt.

IKKE RØR, NEI!

Etter suksessen fra UKA-77, ble barneteateret videreført i 1979. Denne gangen ble kampen mellom de gode og det vonde satt i det instruktøren kalte et "realistisk eventyr"¹⁸³. Stykket var svært dagsaktuelt og er det barneteateret med tydeligst politisk og moralsk holdning. Med forestillingen "Ikke Rør, Nei!" kunne man tydelig se paralleller til kampen om Altavassdraget.¹

Og fossen den skal legges i rør – i rør

*Og vi skal bli rike – som aldri før
For hva gjør det om dyra dør – om dyra dør?*

Nei stol på Gyldenhatt og Syvertsør!¹⁸⁴

Handlingen foregikk rundt en foss som var truet og skulle legges i rør. Barna, Siri og Sjur, og deres dyrevenner bodde på en skogsplass like ved fossen og en dag kom planlegger Syversen og direktør Gyldenhatt til skogen for å se på mulighetene for å legge fossen i rør, de trengte strøm for å bygge en tråbilfabrikk. Fra dette punktet tok stykket en dramatisk vending hvor barna måtte ta et valg mellom å beholde skogsplassen og vennene sine (som trenger fossen for å overleve) og en ny skinnende fin tråbil.

SIT fikk ros både for manus, kulisser og kostymer, men at stykket skulle bli så høyaktuelt

¹ Kampen om Altavassdraget nådde sitt dramatiske topp-punkt i 1979 da aksjonister gjorde opprør og lenket seg fast. Alta-opprøret var en følge av at regjeringen ville bygge ut Alta-Kautokeinovassdraget for vannkraft. Dette møtte sterk motstand blant lokalbefolkningen og ellers i Norge. Mange tusen mennesker demonstrerte og flere hundre lenket seg fast for å forhindre utbyggingen.

som det ble, hadde ikke forfatterkollegiet forutsett da de arbeidet det frem. Men i og med at Alta-utbyggingen var et såpass stort tema i tiden, ble de berømmet for innsatsen med å konkretisere temaet for barna på en slik måte at de kunne forstå konflikten.

SKURKEN SURREVULKEN - MUSIKALGRØSSERNE'S INNTOG

*Ikke prøv deg å spott,
ikke prøv deg å døtt.
Vi vil slå ned fler,
vi vil drepe mer.
Til blod er det eneste vi ser.*

UKA-81 bød på et reallt grøss for de minste med teaterstykket "Skurken Surrevulken". Stykket var en grøsser så skummel at avisen frarådte foreldre å ta med seg de minste på teater for barn:

Under gårsdagens forestilling måtte opptil flere småtasser tas hånd om av sine voksne, skriking og høylydt gråt skapte ekstra, om ikke planlagt, uhyggestemming til stykket, som faktisk var skremmende nok i seg selv. Heldigvis satte også mange pris på skrekkinnslagene. De litt større barna koste seg åpenbart mer der de minste hylte etter mor.¹⁸⁵

Skurken Surrevulkens, iført en knallrød tettsittende fartsdress som lynraskt lot han flytte seg fra sted til sted, onde plan var å forhekse alle mennesker til å bli hans slaver. Barna Bim og Kalle Langfot berget seg unna skurkens magiske pulver og ga seg hen ut i verden for å bryte trolldommen. De var nødt til å samle inn deler til et antisurreapparat, og disse delene fantes i tre ulike verdener som de måtte forsere. Det var en science-fictionaktig verden, der kreative SITere og regifolk virkelig fikk lekt seg med effektmakeri. Dette stykket er et eksempel på hvordan kjønnsrollene har blitt lekt med av SIT. Her gikk mor med avisen, mens far bakte boller og lagde frokost. Jentekarakteren Bim var den som ordnet opp og fikk fart i sakene, mens Kalle enten var for redd eller dum til å skjønne noe.¹⁸⁶

TOGPERRONGENS KARAKTERER

Til UKA-83 skapte SIT forestillingen "Cirkus på Perrongen", som hadde såpass dramatiske virkemidler at det skremte de minste av publikummerne. Dette var en showforestilling i tilnærma realistiske omgivelser. Det hele utspilte seg på en togperrong, hvor lille Spira måtte vente på toget alene fordi moren hadde en jobb å rekke. Her møter han både gjennomreisende og karakterer som hører til på stasjonen; som vaskedamer, kioskbetjening, og den skumle sjefen selv, karakteren Åse Larsen. Ekstra spennende er klovnekongen og hans dukketeater.

*Tiden er din til det du liker,
om det så er å lese dikt*

*Ikke hør på dem som skriker:
først må du gjøre din plikt.¹⁸⁷*

DÅRLIG MOTTAKELSE AV JUSSAPLUTT

UKA-85 bød på musicalgrøsser satt i en science-fiction verden med karakterer ikledd fantastiske kostymer. Den lille jenta Karvis fra Trondheim falt ned i et hull og endte opp på en fremmed planet, planeten Jussaplutt. På den ukjente planeten møtte Karvis noen forunderlige skapninger. Mest populær blant publikum ble figuren Klumpen, som var så feit at han ikke fikk sove i de andres hule. Han var også svært redd om natta, for da kom den slemme Natteroter'n. Da lille Karvis plutselig dukket opp på Jussaplutt trodde alle at det var hun som var Natteroter'n (for ingen hadde egentlig sett ham). For å få lov til å dra tilbake til Trondheim var hun nødt til å bevise at hun bare var ei lita jente, ved å fange den skumle Natteroter'n.

Stykket fikk svært ujevn mottakelse fra anmeldere. Arbeider-Avisa slakter regelrett stykket under overskriften "Dødskjedelig"¹⁸⁸. Adresseavisa gikk litt mykere ut og klarte i hvert fall å finne noe å rose:

Det er nok heller de mange rare typene enn historien som fenger i "Jussaplutt". Som en begynner å bli vant til når SIT spiller er kostymene fantasifulle og det musikalske tilbehør utmerket. Denne gangen er det imidlertid bare litt morsomt, og litt spennende, men stykket tar seg opp underveis. /.../ en banal, men også varm og vakker avrunding av en litt komplisert historie.¹⁸⁹

ET HUNDELIV

Under neste UKE forsvant enda et barn inn i en annen verden. I stykket "Den magiske Dragefløyta" forsvant Lille Petter inn i bestemorens fortelling til eventyrverden Hundebey. Der møtte han hunden Pjuski Plott og de ble fort venner. Hundebey hadde en slem hersker, Snyltelabb, som truet med å sette en slem drage på de hundene som ikke ville samle inn kjøttbein til ham. Selv måtte hundene gå sultne fordi de ikke rakk å få tak i mat til seg selv. Det var da Petter kom inn i historien til hundenes unnsetning.

I dette stykket brukte SIT et interaktivt spill. Det var et velregissert eventyr der publikum ble spurt om råd underveis. Barna fikk hjelpe Petter frem

på sin vei, og blande seg inn i handlingen. Adressa trakk denne gangen frem hvor vanskelig denne teknikken er og hvor lett det "kan medføre altfor stor entusiasme blant det unge publikum. Men skuespillerne i SIT behersket situasjonen uanstrengt og med god publikumskontakt."¹⁹⁰

KEISER KVARTS RIKE, ET BARNETEATERSTYKKE

I 1980-tallets siste oppsetning for barn, UKA-89s "Keiser Kvarts Rike", tok nok en gang for seg den evige kampen mellom det gode og det onde. I stykket hadde en liten pike forvillet seg inn i en verden ugjenkjennelig fra vår egen. Her var alle slaver som måtte jobbe i graven. Det var ingen av dem som visste hva det ville si å ha det gøy, og alle hadde glemt kunsten å leke. I dette stykket var det derfor leken som var våpenet mot det onde. Moralen var at barna måtte huske på at fantasien er den viktigste evnen man har. Denne gangen hadde SIT satt stemningen alt før barna kom inn. Et merkelig vesen stod i et hjørne og kikket, med store øyne fulgte han publikums bevegelser i det de fant plassene sine. Var han farlig? Var han snill? Et fint moment for å sette i gang tankene hos barna alt før lyset blir slukket.

Et annet viktig trekk ved dette året er konseptets navneskifte. Forestillingen endrer navn fra Teater for Barn til Barneteater. Mest sannsynlig var det lettere slik. Produsenten kunne da kalle seg Barneteater-Sjef med rette. Avisene hadde også i flere år konsekvent kalt UKAs satsning for barneteater, selv om man hadde ønsket å unngå det. Men det hadde tross alt gått 10 år

siden konseptet ble startet opp, så noen forandringer var vel på sin plass?

NORDLYSHEKSA

UKA-91 bød på en skummelt og spennende, men likevel morsom forestilling med stykket "Nordlysheksa". "Men barna bør ikke være særlig mye under de anbefalte seks år, for det kan bli i meste laget av spenning for de yngste når Nordlysheksa er på sitt mest intense."¹⁹¹ Lille Mira leste et eventyr om fire usympatiske hekser som på grunn av krangel og latskap hadde greid å rote ting til for seg selv. Det ble selvfølgelig opp til lillesøsteren Hekselill å hjelpe dem ut av knipen. Plutselig var Hekselill og Mira i samme rom. Eventyrverdenen og Miras verden hadde glidd sammen, et kjært dramaturgisk grep for barneteaterets forfatterkollegier.

*Ikke påtrengende originalt, men det er effektivt.(...) manusforfatterne har lyktes med å skape forskjellige forståelsesplan i disse episodene slik at både barn og voksne kan kose seg med hver sine overraskende poenger (...) en flott liten forestilling som er lett å anbefale.*¹⁹²

Ettersom UKA vokste seg større og større endret også Barneteatersjefsrollen seg. I begynnelsen "klages" det stort sett på manglende PR og vanskelige rutiner innad i SIT, hvor revyen får for stor del av kaka. På 1990-tallet vokser apparatet innad i UKA, flere arrangementer konkurrerer om publikum og SIT har skapt flere intimproduksjoner. Fra å være en produsent med PR-seksjonen som den største utfordringen var jobben blitt mer omfattende. "Jobben som barneteatersjef består av så mye: kreativt arbeid, menneskelige konflikter, krangle med UKEstyret, få folk til å yte sitt beste, samarbeid, gå inn i konflikter og faktisk løse dem..."¹⁹³

IMPROVISERT GALSKAP - HALLO, LILLE PYSE

UKA-93s "Hallo, Lille Pyse" ble til ved improvisasjon fra skuespillerne over en historie skrevet av forfatterkollegiet. En av skuespillerne dette året husker godt arbeidet med dette stykket; "Vi improviserte oss fram. Vi hadde noen replikker og historien klar, men vi improviserte fram roller og karakterer. Jeg spilte mor og havfrue." Mange av skuespillerne var på scenen hele tiden og som havfrue satt hun på scenen i et badekar.¹ Havfruen tegnet delfiner på en glassdør bak seg mens selve handlingen foregikk foran på scenen:

Hovedrollen var en liten gutt som het Odd Carlos, og han møter sitt mareritt, Slimkongen. Slimkongen var ikke snill, og han mobbet Odd Carlos noe veldig. Han spyttet i Colaen hans og tvang han til å

¹ De hadde prøvd å ha vann i badekaret, men havfruehalen var av skumgummi så det ble fryktelig tungt.

drikke det og la sammen matematikk feil og sånn. Han satt der og sa: "Odd Carlos, 2+2 er ikke 4 det vettu, det er 5 ikke sant." Da reiser en gutt seg i salen og begynner å diskutere om det her var riktig eller ikke med Slimkongen. Og så måtte jo han svare litt og si at: "nei, nei, sånn er det, dette vet jeg vettu." Men han ungen han ga seg ikke, og foreldrene sa ingen ting, de syntes det var fryktelig festelig og alle lo. Han ropte høyt han der gutten: "Nei da, det er 4!" Og til slutt måtte han som spilte slimkongen reise seg opp, pek på ungen og si "nå du holder kjef!" Og ungen ble helt rar i maska og satte seg dunk ned. Da ble det stille. Vi holdt på å dø der vi satt. Han var en karakter som faktisk kunne gjøre det, ingen andre kunne gjort det, og det var ganske irriterende at den ungen ikke ga seg. Hva gjør du? Vi kom jo ikke videre.¹⁹⁴

"Hallo, Lille Pyse" ble lenge etter UKA-93 trukket frem som fantastisk barneteater. Selv fire år etter, under UKA- 97, innledes Klassekampens anmeldelse med disse ord: "Barneteateret var lenge et venstrehåndsarbeid, men med UKA for fire år sia tok studentane steget fullt ut og laga ei fremsyning som innholdsmessig og kunstnarleg kunne måles seg med det meste."¹⁹⁵

HERSKAPELIG TEATER: SLOTTET I RITARDANDORA

UKA-95 het barneteateret "Slottet i Ritardandora". Handlingen var lagt til et realistisk univers, nærmest en erkebritisk herregård. Det hele utspilte seg på slottet Ritardandora, hvor vi møtte en hertuginne med en kjær rosehave og hennes tre trofaste tjenere; hovmesteren gartneren og tjenestepiken. Inn i denne verden kom to mystiske karakterer; professor Fix og hans assistent Alexa som påstår at de kommer fra A/S Hagekontroll. Noen ordentlige skurker og banditter på jakt etter hertuginnens penger. De påstår at rosene i hertuginnens vakre hage ser syke ut, og forviklingene er i gang.

Dette året bryter SIT en manustrend; det er ingen "barn" i hovedrollen. Det er opp til tjenerskapet å redde hertuginnen. Ingen Pelle eller Karvis er nødt til å ta ansvar. Helt fra starten har dette vært et av de mest fremtredende trekkene ved SITs barneteatermanus. UKA-97 ga barna i stedet et stykke med referanser til erkebritisk humor og krimforviklinger.¹⁹⁶

VIRAK I VRAKVIKA

Rollegalleriet UKA etter, bød igjen på den klassiske SITvrien; modige unge helter, litt dumme voksne og skumle skurker. Skurker som kanskje ikke likevel var så skumle når de modige barneheltene hadde fått overtaket på dem. "Virak i Vrakvika" handlet om to barn på sommerferie hos sin tante ved kysten, og hennes nye kjæreste som ble sjøsyk bare man sa ordet bølge. En amulett kunne fikse mannens sjøsyke, men da måtte barna overvinne et rasende kvinnelig sjørøvergjenferd.

SIT begynte å finne formen, med boblende humor og formidlingsglede på menyen. Barneteateret ble gjennom hele 1990-tallet rost for gode historier og spillerglede. Adresseavisen ga "Virak i Vrakvika" en super anmeldelse;

I stil og form plasserer "Virak i Vrakviken" seg et sted mellom Knutsen og Ludvig-

sen og kapteins Sabeltann, men klart nærmest det første. Scenografien er enkel, fargerik og effektiv, en slags mix av ei skute, en bar og en barnehage. Et stilig lite orkester sitter i hjørnet og serverer den ene sangen etter den andre, signert Rasmus Rohde. Flere av dem, som f.eks. ”Tante på Tusna” fortjener liv utover denne forestillingen. Vira i Vrakvika er noe så sjeldent som et nyskrevet stykke barneteater med kvalitet i alle ledd. Musikken er lekent fengende, mens storyen har både spenning, moro og en dasj sunn galskap. At ensemblet kler tekst og musikk svært godt, er en viktig del av mora. I Janne Kokkins regi bobler det energi og teaterlek av alle på scenen – og det smitter.¹⁹⁷

BØTLERBALLET I VILLA VIOLETT

Det siste barneteaterstykket før årtusenskiftet fikk den velklingende tittelen ”Bøtlerballet i Villa Violet”. Lille Jannicke, sammen med sin høygravide mor som ventet tvillinger, innlosjerte seg i Villa Violet hos sin maniske tante Gro og onkel Kim Eirik. Jannicke kjedet seg noe grusomt helt til hun en dag fant butleren Konrad som var sparket fra Villa Violet og bodde i en container i hagen. Sammen ønsket de ut en plan for å få Konrad gjeninnsatt i sin gamle jobb som tanten og onkelens butler. Forviklingene skapes av at Jannickes samvittighet, personifisert gjennom djevelen Per og engelen Solveig, begynner å blande seg inn i planene deres. ”En forestilling som både var nifs, og veldig artig, og bød på en grei historie som både voksne og barn hadde glede av.”¹⁹⁸

Det har vært viktig for forfatterkollegiene å bruke referansegrupper, fortrinnsvis skoleklasser, i utviklingen av manus. Dette har vært både til hjelp og inspirasjon, og ikke minst til tider bidratt til markedsføringen av stykket.¹⁹⁹ UKA-99 opplevde samarbeidet som særdeles positivt.^{II}

Første ledd var å skrive brev til Singsaker skole i slutten av november å spørre om en klasse der ville være referanseklasse. 3B stilte villig opp og et samarbeid mellom FFK og klassen startet med et besøk i januar (Burde skjedd før jul). Bruk av referanseklasse er et gigantisk markedsføringstriks og bør profileres sterkt, både ovenfor media og ovenfor skolene.²⁰⁰

KRAFTKARAMELLER OG FANTASIFULL SCENOGRAFI

Handlingen i UKA-01s ”Kraftkarameller og kranglekompott – da Milla Mandel ble modig” sirklet rundt ei jente som arbeidet som assistent på et laboratorium og fikk i oppdrag å fremstille det perfekte barn. En forestilling med en klar moralsk undertone.

I Skoleklassene har også satt sitt preg på huset. UKA-99 ble rundhallen pusset opp. Det nyinnvidde rundhallens tydeligste signatur, var de opplyste platene sentrert i midten – som etterhvert ble kalt bassenget. Og grunnen: Ett stykk inpsient stod foran ryttergangsdøra da en skokk barn på vei til dagforestilling kommer inn i rommet – plutselig går døra opp bak han, og Toralf hører et barn si ”Skjeeee, dæm har BADEBAS-SENG!!!” Hvorpå 40 unger strømmet mot Toralf og den ulyksalige funken som åpnet døra. Det var umulig å holde flokken tilbake, de strømmet nedover ryttergangen – men ble nok litt skuffet når de kom fram.

II Barneteater under UKA-99 hadde også et enormt publikumstilsig, og en dekningsgrad på 110 %. Kveldsforestillingene, Barneteater By Night, (barneteater på kveldstid, med øl) var også den forestillingen som raskest ble utsolgt det året. Til og med før den populære nattforestillingen.

Med vennlighetsvann, tålmodighetstoddy, ulydighetsgrøt og andre fantastiske ingredienser poppet det ut barn som forskerne slettes ikke har kontroll over. Forfatterkollegiet hadde fått hjelp av 5. klasse på Strindheim barneskole til å drive frem manuskriptet. Resultatet ble et manus mettet av lekne ordspill og morsomme dialoger.²⁰¹

Det svulstige søte har fått plass i fortellingen, men selv om både latterlakris, kraftkarameller og smilesukker blandes sammen, svulmer det ikke over. Instruktør Barbro Djupvik har ispedd det lette og dansende med veldig korte, men litt skumle og triste partier.²⁰²

Det er især scenografien som lamslår publikum og anmeldere dette året.

Anna Lian utviser overbevisende estetisk sans i sin enkle, stramme men sterke scenografi. Hun har skapt et lekende frirom, en fantasiverden av et laboratorium med gullfisker, reagensrør, titalls glass med godteri, lamper og dampende maskiner med dragehale og blinkende lys. Dette må være spennende for barna! Hun har gitt stykket en ramme som skaper spenst – skuespillerne kan ikke annet enn å trives i disse kulissene.²⁰³

EN UKES MELLOMSPILL: PÅ VEI MOT EN NY TID?

UKA-03 hadde ingen tilbud rettet mot barn. Barneteateret hadde gått ut etter en avgjørelse tatt i SIT på forespørsel fra UKEstyret. UKEstyret ønsket at SIT skulle la barneteateret gå, eller endre rammene for spillested. Man bekymret seg for hvorvidt rammen rundt forestillingene var god nok. Hvorvidt det var riktig å invitere skolebarn inn til et øldunstende Studentersamfund når de kom for å få sin teateropplevelse en rolig formiddag. Det var på tide å spørre seg om dette var det inntrykket man ville gi barna, og ikke minst foreldrene, av Samfundet og studentene.

Etter en evigvarende diskusjon på hybelen, endte det med at SIT valgte å forlate barneteaterkonseptet. Men det var ikke bare åsynet av fulle studenter som var blitt en utfordring. UKA vokste rundt årtusenskiftet fra å være en studentfestival til å bli Norges største kulturfestival. Det begynte å bli dårlig plass på huset. SIT hadde nå fem produksjoner under UKA, deriblant to som ble spilt på Knaus. SIT var nødt til å ta stilling til hvor mange produksjoner man egentlig hadde ressurser til sette opp, og hvorvidt noen av dem kunne spilles utenfor huset. Det var en ganske intens periode å være ny i SIT på.

I min tid..”runget på hybelen og bare tanken på å forlate barna skapte stor motstand hos mange. Vi nye, som knapt hadde forstått forskjellen på revy og intim, måtte ta stilling til barn eller ikke barn, legg ned eller flytte ut.²⁰⁴

Debatten ble også ført utenfor SITs verden. Ellen Karoline Gjervans kronikk i *Under Dusken* tok opp noen konsekvenser av UKAs kutt av barnetilbud. Barneteateret har blant annet vært en viktig rekrutteringsarena. Selv hadde hun blitt rekruttert til huset nettopp gjennom barneteateret;

Etter at jeg som niåring besøkte barnedagen under UKA-79 var i hvert fall jeg utålmodig etter å få komme tilbake til huset og ”leke på ordentlig”. Valget var gjort; jeg skulle bli student i Trondheim og medlem av Samfundet. Jeg tviler på at jeg er den eneste som har hatt mitt første møte med huset som barn, et møte som tidlig plasserte Samfundet i min bevissthet som et sted jeg naturlig forventet å bli en del av når jeg ble student.²⁰⁵

BUSSTEATER – OMRÆISENDE ENSEMBLE

Resultatet av nytenkningen ble bussteateret *Ego*. En teaterforestilling som utspilte seg på en gammel buss. En absurd oppsetning, som utfordret både publikum og skuespillere. Buss-scenen løste romproblematikken, og ga SIT en ny scene å spille på. Plutselig var

man ikke så knyttet til Samfundets scener likevel. Og da kunne man jo kanskje reise rundt til barna? SIT savnet å sette opp barneteater, så da man skulle planlegge UKA-05 var valget lett. Barneteateret kom tilbake på programmet. Bussteateret under UKA-03 hadde gitt inspirasjon til å prøve en ny vending og løse problemet med fyllefest versus barn. Med buss kunne barneteateret komme seg rundt i byen, oppsøke skoler og barnehager, parkere i sentrum, på festningen, utenfor Samfundet eller andre plasser. Klassekampens anmelder var svært fornøyd med dette;

I over tju år har det vore tradisjon å sette opp barneteater på UKA i tillegg til revyen. For to år sia braut studentane tradisjonen, men det førde til store protestar og nå er barneteateret på plass att med ei oppsetting som berre riv deg med og overende, og som er vel så artig som revyen i Storsalen²⁰⁶

SIRKUSKATTEN

Med en omreisende tilværelse foran seg passet det derfor bra at handlingen i SirkusSkatten var lagt til en omreisende sirkusfamilie bestående av moren Brita Ballerina (en svært nærsynt linedanser) faren Steinaro Sterk (verdens nest sterkeste mann) og datteren Mathilde som ufrivillig hadde

blitt sjonglør. De ankom en by som ble regjert av en ond greve som hatet alt som var gøy. I denne byen ble Mathilde venn med den foreldreløse Timmy Tyv som jaktet på en forsvunnet skatt, men greven ville selvfølgelig også ha kloa i denne skatten. Og forbausende nok var det greven som ble barnas helt dette året, han hadde barna i sin hule hånd og bar i stor grad forestillingen.²⁰⁷

Bussteateret ble ikke så mobilt som planlagt. Kort tid før UKA-05 startet kom det en telefonsamtale til produsenten. Teltet som skulle brukes hadde blitt ødelagt.

Planen var jo å reise rundt med bussen med sirkuset vårt til skoler og andre bestemte spillesteder i byen. Noe som var planen helt til det teltet vi egentlig skulle ha blåste i stykker i orkan på Sunndalsøra og vi måtte skaffe et nytt telt. I hui og hast fikk vi hjelp av et radioprogram, P1 Hjelper deg eller hva det enn het, og der kom Teltspesialisten oss til unnsetning med en deal. Men det teltet var både for stort, tungt og for tidkrevende å sette opp til at vi kunne følge planlagt turnerute. Derfor ble teltet spent opp på fengselstomta, med en vegg for lite slik at bussen kunne utgjøre den tredje veggen. SirkusBussen og UKEbussen kjørte og hentet

skolebarna til forestilling i stedet for.²⁰⁸

Intimproduksjonsapparatet blir ofte en mer sammensveiset gjeng enn for eksempel revyen, fordi det er en liten gjeng der alle må bidra med alle oppgaver for å komme i mål. Under Barneteateret UKA-05 fikk ensemblet nok utfordringer. Alle måtte ta i et tak for å klargjøre fengselstomta til spilling da det ble klart at det omreisende alternativet gikk ut. Det var håpløse arbeidsforhold i et telt som hadde vegg i form av en mobil buss, minusgrader, regn og sludd, samt et bensinagregat som måtte startes hver morgen klokka åtte så det ble "varmt" til barna kom klokken ti. Skuespillere så vel som kulisse måtte være med å reise telt og grave dreneringsgrøfter. Likevel karakteriserer de som var med på denne produksjonen stemningen som entusiastisk og preget av lekenhet, optimisme og en tro på at alt er mulig.²⁰⁹

Entusiasmen ensemblet følte må ha smittet over på anmelderne. Klassekampen anbefaler stykket, og nærmest hyller SIT for hva spillelede kan gjøre for en enkel historie:

I eit sirkustelt rett utom Studentersamfundet får vi presentert denne relativt tynne historia av eit ensemble som struttar av energi, speglede og komisk talent. Etter ei litt famlende opning, får vi servert ei stram og sær velregissert oppsetting full av gode detaljar. Det er rølpeteater, ganske interaktivt, litt meta, og hysterisk morosamt. Ungane i salen kosar seg. Det gjer vi andre og, for her formeleg boblar det over av undertekst og humor for den vaksnare del av publikum. dette er ei oppsetting i beste Knudsen og Ludvigsen-tradisjon. Det er sjølvironi, snert, publikumsfrieri, masse sjarm og you name it. /.../ All ære til SIT for å ta ungene på alvor att, og for å lage så godt teater at både ungar og voksne får full valuta og vel så det! Om du skal sjå berre ei framsyning under UKA-05, er barneteateret definitivt førstevallet!²¹⁰

Etter UKA-05 og suksessen med den ekstra "scenen" har Fengselstomta nå blitt barnas teaterarena, med barneteaterforestillinger både under UKA-07 og UKA-09. Etter reaksjonene man fikk etter UKA-03 har det blitt utenkelig å forlate barnepublikummet på nytt.

PELLE, PIA OG FARGEGITAREN

UKA-07 hadde ingen egen barnebuss, men teltet hadde i hvert fall fire vegger og var oppvarmet. Stykket "Pelle, Pia og fargegitaren" bød på en kamp mel-

lom det gode og det onde i klassisk SIT stil; med barnehelter, dumme voksne, og en skummel heksefiende (som slettes ikke var så ond når slutten endelig kom). Her møtte vi vennene Pelle og Pia som spiller i rockeband. Pelles pappa hadde funnet opp en gitar, som stjal fargene når man spilte på den. Den skumle hekse fikk nyss om dette og stjal gitaren slik at hun kunne fange alle fargene i verden. Pelle og Pia måtte selvsagt ordne opp i dette slik at alt kan bli bra igjen.

Etter endt forestilling var skuespillerne tilgjengelige slik at barna kunne prate med dem og bearbeide det de hadde sett. Da er det ikke lett å spille skummel når man egentlig er verdens snilleste menneske. Skuespilleren som spilte Heksa Grå fikk merke det da ei lita jente nektet å snakke med henne etterpå. Hun var redd for at fargen på de nye gummistøvlene hennes skulle forsvinne.²¹¹

Med en ny "fast" arena er det mange rutiner som må inn før alt kan gå knirkefritt. Å søke tillatelse for oppsett av telt på egen eiendom hadde helt gått i glemmeboken. Så to dager før premiere, da alt endelig hadde falt på plass og forestillingen var nærmest perfekt, kom brannvesenet på besøk og krevde å se tillatelsen. Uten tillatelse ville teltet stenges av, og en premiere i helga var noe man da kunne glemme. Søknaden ble sendt inn et par timer etter besøket. Alt ordnet seg selvfølgelig, men det var nok til å sette en kraftig støkk i premiere nervene.

KRUTT OG TÅFIS

”Kruttt og Tåfis” lot barna få møte den store tryllekunstneren O’magikon og sønnen Franz. De hadde kommet til UKA-09 og Trondheim med deres årlige trylleshows og var klare for å vise publikum sine triks og magiske stunt i teltet bak Samfundet. En betatt O’magikon maktet å trylle seg til Bortvekklandet, et land tidligere fylt av sprell og moro, men som nå var kontrollert av Formann Varghammer. I Bortvekkland fantes alt som hadde forsvunnet fra virkeligheten. En snusfornuftig detektiv og en rørete magikersønn slo seg sammen med en skråsprengt alv, en revolusjonær påskehare, en avdanket stridselg på jakt etter frihet, og en forelsket far. Barneteateret inneholdt dette året, som alle foregående år, fengende musikk og trillende humor for barn i alle aldre. En sjarmert anmelder fra Under Dusken mente at SIT *finner opp kruttet med forestillingen:*

Svak skepsis blir straks erstattet med grenseløs beundring. Barneteateret presenterer nemlig en forrykende forestilling, som setter barnslige momenter inn i en voksen kontekst.(...) En lekende scenografi og dyktige skuespillere, for ikke å nevne et band som er tightere enn nymotens dongeribukser, gjør dette til en forestilling som er verdt å få med seg for både store og små. Stykket er nyskapende og tidvis så genialt at barneteateret må kunne sies å ha funnet opp kruttet.²¹²

HVORFOR BARNETEATER?

SIT er heldigvis en veldig mangfoldig gruppe, der ikke alle liker akkurat det samme. For mange har det å jobbe med barneteater vært mer attraktivt enn å bidra til revyen:

Barneteateret virket inspirerende på meg. Både åpent nok til å ha uendelig av muligheter, samtidig som målet var klart; å lage fantastisk teater for unger! Det var en produksjon jeg mente, og fortsatt mener, er et viktig og godt bidrag til UKAs program for hele Trondheims befolkning. Og ikke minst, det var en produksjon jeg så for meg at jeg kunne ha mye moro med selv og der jeg følte jeg hadde noe å bidra med²¹³

UKA har gitt SIT muligheten til å skrive hele 15 nye barneteatermanuskripter. Dette gjør SITs arbeid med barneteater under UKA til en viktig bidragsyter i Norges teaterflora. SIT bidrar med en unik tilvekst av manus på teaterstykker for barn.

Ingen andre institusjoner i Norge har produsert nyskrevet dramatik for barn annethvert år, slik UKA har gjort (...) Kvaliteten har nok vært varierende opp gjennom de 24 årene dette har vært en del av UKAs tilbud for de minste, men flere av stykkene har funnet veien ut til teatermiljø ellers i landet.²¹⁴

Etter det ene året med pause er det i dag vanskelig å se for seg UKA uten et tilbud til barna, og ikke minst for de i SIT som faktisk aller, aller helst vil jobbe med dette lekne, fargerike og magiske konseptet.

Det beste er når noen kommer og sier: Den teateropplevelsen jeg husker best er da jeg så barneteateret på UKA som sjuåring. Det er det som er målet. – SIT og UKA har en mulighet og et ansvar til å vise hvordan vi synes GODT barneteater skal være.²¹⁵

NATTFORESTILLINGEN

ET MØRKERE SIT

SIT har alltid vært fullt av ivrige mennesker med høy arbeidskapasitet, og enda høyere ambisjoner. På midten av 1990-tallet var det en aktiv gjeng som satte i gang en ny UKE-tradisjon; Nattforestillingen.

I forkant av UKA-95 hadde SIT mye kapasitet på skuespillersiden, og det var mange som hadde lyst til å gjøre noe. Noe som var mer direkte rettet mot studentene, og annerledes enn alt det andre som skjedde under UKA både i form og i innhold. Høsten 94 valgte SIT en produsent for dette "noe", og et forfatterkollegium ble satt i gang raskt etter. Det nye konseptet ga rom for morbid humor, mørk tematikk og absurde settinger. Stykket ble satt opp sent på kvelden og konseptet fikk derfor navnet Nattforestillingen.

Helt fra starten av har Nattforestillingen blitt satt opp i Studentersamfundets bibliotek. Et annerledes, lite og intimt lokale, med liten gulvflate, men høyt under taket. Dette har gitt utfordringer for scenografiske løsninger og publikumsplassering, men det byr også på enorm nærhet mellom skuespillerne og publikum. At det ble biblioteket var mer en tilfeldighet. Hverken SIT eller UKA hadde brukt lokalet til publikumsrettet aktivitet før nattforestillingen:

Men det var jo sånn på Samfundet, at man leter og bruker alle kriker og kroker til alt mulig som det huset kan brukes til. Så bygges det om, og så er det noe som pusses opp for hver UKE og så er det noe som er nytt. Hvis jeg ikke husker helt feil, så var biblioteket nyoppusset da, så da bestemte vi oss for å bruke det. Det er et ganske intimt og fint rom, og på en måte litt umulig å bruke som en scene, men vi forholdt oss til det som et bibliotek. Så vi prøvde å få en slags "her og nå"-tilstedeværelse i prosjektet.²¹⁶

VI KJENTE HAM I GRUNNEN GANSKE GODT

Den første Nattforestillingen ble regissert av SITer Nora Evensen med Marit Moum Aune som veileder/instruktør. Tekstene ble jobbet frem gjennom hele prosessen, inkludert prøvetiden. Til tross for at utkast til manus var tidlig ferdig, valgte de å endre og improvisere seg frem mot det endelige resultatet. Tekstene kretset mye rundt døden og absurde poenger ved "jakten på meningen med livet":

Vi hadde døden som tema, men forholdt oss til den på en ganske humoristisk og ironisk måte, men det var for så vidt en morbid tematikk. Det var en slags svart komedie kanskje. Og så var den en sammensetting av selvstendige nummer, så det var på en måte som en liten cabarét, med gjennomgående tematikk. Seks skuespillere og mye sang.²¹⁷

En av sangene hadde den velklingende tittelen "Drekkevisen om meninga":

*Det var den meninga med livet
- fyll opp
Det var den meninga med livet
- bottoms up*

skål – nei så dæven nå drekker vi ut
skål – og så snakker vi om gud
det var det derre med essensen
- skål igjen
den forbanna eksistensen
- svelg ned venn
med livet og døden og kjærligheten og spell og sannheten
skål – snart dauer vi lell.

Nora Evensen, som både var med å skrive, regissere og spille i den første nattforestillingen, trekker frem et morsomt minne sett i nåtidens lys:

Det er litt artig med en av de sketsjene som var med i nattforestillingen. Den handlet om å snakke i mobiltelefon. Da var mobil helt nytt, så da vi skrev den fantaserte vi om hvordan det skulle bli når alle skulle gå rundt med hver sin telefon. Hahaha, liksom, det kom til å bli kjempekomisk. Og at man liksom skulle snakke med hverandre hvor som helst og når som helst. Det var en liten fremtidsvisjon som er komisk og tenke på nå, men det er jo egentlig ikke lenge siden 95...²¹⁸

Samholdet var enormt i denne gjengen, og de krevde mye av hverandre: "Egentlig så prøvde vi å favne veldig bredt og dypt, vi var en veldig ambisiøs gjeng som lagde nattforestillingen det året. Fokusererte og stilte store

krav til oss selv. Det gjaldt mye av det som foregikk i SIT, men kanskje spesielt i den gjengen. En helt unik læreprosess."²¹⁹ Nattforestillingen skapte grunnlaget for en gjeng som fortsatte å lage teater sammen etterpå. De kalte seg for Teater Gnu og satte opp suppeteater på Cafe Dali.

Nattforestillingen-95 ble en skikkelig opptur for SIT. Oppsetningen fikk massiv oppmerksomhet og det ble klart at konseptet måtte drives videre. Klassekampen skrev to år etter fremdeles varmt om forestillingen :

Under UKA for to år sia sette Studentersamfundets Interne Teater (SIT) opp ei 100 prosent sjølprodusert nattframsyning som sendte bølger inn i det profesjonelle teatermiljøet. Det er sjeldant med så intelligent og velspela teater på

norske scener, og fullstendig uvanleg at det heile er laga av amatørar. Det var difor knytt store forventningar til årets produksjon for det er som kjent ikkje så greit å hoppe etter Wirkola.²²⁰

SÅ DET SVIR, KJÆRE NABO

SIT holder på den enkle sceneløsningen biblioteket gir grunnlag for. UKA-97 er de sceniske elementene forbeholdt det bratte trappeløpet, en bardisk og to vegger med bokhyller. Resten av rommet er fylt med publikum. "Så det svir, kjære nabo" byr på seks karakterer, tre kvinner og tre menn som møtes ved bardisken med helt ulike historier å fortelle. En er norgesmester i truckkjøring, vi treffer en myntsamler, et ektepar og to bartenderere. Samtalen går på kryss og tvers med ulike meninger og historieutvekslinger. Men etter hvert som handlingen drives frem, griper historiene, og menneskene, mer og mer inn i hverandre. Også denne gangen ble manuset til i samarbeid med skuespillerne. Ensemblet fikk være med på å improvisere frem forestillingen, noe som bidro til å gjøre dem trygge og fortlige med teksten.

Anmelderne likte det de så, og spesielt den fragmenterte formen. Der den foregående Nattforestillingen hadde vært en kabaret, hadde de dette året skapt en episodisk fortelling på flere plan. Det ble i Klassekampen trukket opp tematiske og innholdsmessige paralleller til filmene "Smoke" og "ShortCuts:"

Gjennom disse nattframsyningane har SIT skapt ein eigen sjanger som dei mestrar til fulle. Å lage meningsfylt og underhaldande teater om det meir eller mindre meningslause, er ein bragd det står stor respekt av.²²¹

FORFØRENDE IKONLEK: MADONNA MAKABER

Den tredje nattforestillingen, UKA-99s “Madonna Makaber”, var en saftig kriminalfortelling der det meste av handlingen foregikk på et bordell, med raffinerte tilbud for den spesielt interesserte. Mest populær blant de hyppige kunder, deriblant mange av samfunnets støtter, er selveste Maria, Madonnaen. Yppig, hvitkledd og alltid jomfru:

I omgivelser med sus av fordums storhet viser et drapsforsøk på en hore seg snart å ha dypereleggende undertoner. Den kvinnelige etterforskeren får religiøse mystikere og forvirrede prostituerte og hankses med. Ikke alle er den de tilsynelatende utgir seg for å være, og i bakgrunnen lurer en ond og mektig motstander.²²²

Under Duskens anmeldelse sammenligner forestillingen med krim noir, kabaret og rølpete barokk beat i en og samme pakke, og at den i sine beste øyeblikk kan ligne på “en blanding av Tom Waits, beatforfatteren Bukowski og en bakfull Vysotskij.”²²³

Nattforestillingen hadde i løpet av kort tid markert seg som den “kuleste” av SITs forestillinger:

Den spilte for fulle hus, billettene ble revet bort idet de ble lagt ut for salg og det var stor ekstern oppmerksomhet. Internt var det også veldig attraktivt å jobbe med nattforestillingen, så revyen og nattforestillingen kunne velge mellom stort sett de folka de ønska seg. Fordi den ble ansett som så “kul” opplevde vi å få litt stjernestatus, vi som jobbet med den, litt på linje med dem som spilte revy. Det er moro å jobbe med noe som får så mye oppmerksomhet og som så

mange har lyst til å jobbe med.²²⁴

Nattforestillingen var også umåtelig populær blant publikum, så til de grader at markedsføringen så det som unødvendig å bruke ressurser på denne forestillingen. Nattforestillingssjefen var dog uenig:

Selv om Nattforestillingen hittil har solgt seg selv, så betyr ikke det at markedsføring er fullstendig overflødig. Jo mindre oppmerksomhet vi får, jo vanskeligere blir det å selge forestillingen for hver gang.²²⁵

Bibliotekets lille, intime scene bød dette året på store utfordringer. Scenen var bygd som en rampe gjennom rommet, så det hendte at skuespillerne ramlet ned blant publikum. Adresseavisens anmelder la stort fokus på denne nærheten mellom skuespillere og publikum i avisens anmeldelse av stykket;

I salen blir det nesten i trangeste laget; virkemidlene blir fort bastante når ansjente kropper streifer helt opp mot publikums nesetipper, (...) Samtidig styrkes spillet av at det blir trangt om saligheten etter hvert som Madonna mister glorien. Den fysiske nærheten gir en kontakt og nerve, en kan nesten føle en skjelvende hand som tenner røyken...²²⁶

DET ANDRE KINNET TIL

Forestillingen "Det andre kinnet til" slo ned som en bombe av spillelede mot publikum. Anmelderne var fra seg av begeistring, og kunne ikke fullrose talentene nok: "Ikke en mimikk eller replikk er overflødig. Og over det hele hviler altså denne eksepsjonelt ekle stemningen som alle vet kommer til å ende i et helvete. Spørsmålet er bare hvor stort det vil bli."²²⁷

I dette stykket forvandlet SIT og regissør Kjersti Horn biblioteket til en hytte utenfor allfarvei. Til denne lille hytten kommer en vennegjeng, med blant annet paret Iselin og Morten, for å nyte kakao og en rolig helg. Uventet får de besøk av Joakim og hans kjæreste, den brannskadde Bodil. Iselin kjenner begge disse fra før, dog fra to ulike sammenhenger. Bodil og Iselin lekte sammen da de var små, noe som er knyttet til Bodils stygge brannskade. Joakim og Iselin møttes på en måte de begge helst vil glemme. Det hevdes at hytten er dobbeltbooket, men det er neppe tilfellet. Siden ingen kommer seg bort derfra med det første, ender det i et klaustrofobisk oppgjør med fortiden.²²⁸ For regissøren er den intime scenen en viktig faktor for å oppnå den rette stemningen: "- Litt av poenget er å skape en klaustrofobisk fornemmelse. Du kan liksom ikke komme deg ut herfra. Det blir mer realistisk med publikum så tett innpå. Man får kontakt, og det blir litt spesielt å se publikum på første rad."²²⁹

I Drømmen var å sette inn trær på publikumsplassen slik at publikum skulle føle at de satt i skogen utenfor hytten, og tittet inn vinduet på dramaet som utspilte seg. Med lukten av granbar, snøfall og klimprende gitarspill ble publikum satt inn i "hyttestemning" idet de entret biblioteket.

Skuespillerne ble alle som én trukket frem for å ha skapt gode og spesielle karakterer. At de selv hadde fått bidra i utviklingen av dem, hadde nok mye å si for det gode resultatet. Adresseavisens anmelder syntes nesten det ble for mye av det gode. Der Under Dusken hyller forestillingen som en intens, men storartet forestilling, forsøker Adresseavisen å være mer kritiske i sin tilnærming:

Problemet til forestillingen er at den vil og prøver på for mye, at den forskrever seg mellom høyt og lavt. Den er bedre på overflaten enn i dybden, for å si det sånn. Når det spilles så godt og det hele er smart bygget opp av et forfatterkollegium som øyensynlig har lest sine lærebøker i dramaturgi, blir ikke det en tung innvend- ing. Det er mer interessant å se dyktige folk gape litt for høyt enn for lavt²³⁰

DAGEN SOM IKKE FINNES

*Under vissent løv og frossen jord
skal vi danse der hvor ingen gror
en vuggesang kan bli til vind
og tåre is på barnekinn*

Nattforestillingen under UKA-03 tok utgangspunktet i Halloween, dagen de gamle kelterne kalte "dagen som ikke finnes". For mytene sier at på Halloween kan til og med tiden stå stille. Stykket blandet mystikk, romantikk og filosofi i en form inspirert av tegneserien *Sandman* og filmskaperen Tim Burtons verden.

Den siste dagen i oktober kommer psykologistudenten Alva til biblioteket for å jobbe med en semesteroppgave om myter. Der møter hun en mystisk bibliotekar som vet mye om myter, og spesielt om Halloween. Han tilbyr seg å hjelpe Alva med oppgaven, men bak hans tilbud skjuler det seg en mørk hemmelighet. Alvas far har noe uoppgjort med Tiden, og både Tiden og hans søster Døden gjør sitt inntog i Alvas verden i løpet av natten.

Timeglass bytter hender, tidssoner krysses, Døden danser tango, og Tiden er både komisk, stresset og distré. Kostymene, og etter hvert spillet, hensetter oss i en tilstand av Alice i eventyrland: døden (Karine Seippel) er som en søt oransje drøm og Tiden har flosshatt og blå fløyelsjakke. Alva (Karen Aukrust) er som Alice, henfalt til en merkelig tidslomme hvor klokken står stille mens det likevel spilles om hennes videre skjebne. Bibliotekaren (Endre Skjåk) stanser klokken, endelig har han funnet sin elskede – og er villig til å sette alt på spill. Enkelt, men likevel komplekst. Til slutt en god historie, et puslespill som publikum kan pusle videre på...²³¹

EN ANNEN MANNS DØD

Fra det sekundet mørket brer seg over publikum føres de rett inn i handlingen. Spennende og kompakte historier presenteres raskt etter hverandre. Karakterene presenteres ukronologisk og løse tråder og symboler slenges ut; det hele inviterer publikum til å delta i en aktiv fortolkningsprosess av det de ser, og det de hører.

*Karakterene i vår historie "en annen manns død" lever alt annet enn trygge og kjedelige liv. Vi inviterer deg ned i en underverden hvor du blir vitne til utspekulerte og uberegnelige karakterers handlinger, motivert av et ønske om makt, hevn og kjærlighet. Vi befinner oss i et tungt kriminelt miljø med en indre justis som stiller seg utenfor de lover og regler du kan lese deg opp på i den store, røde boka.*²³²

Forestillingen, i film noir-setting, blir drevet fremover av karakterenes forskjellige skjebner, planer og motiver, og ikke minst publikums ønske om å forstå sammenhengen i det som utspiller seg foran deres øyne. Klassekampen gir minus for handlingen, men ser at måten regissør Håvard Paulsen har løst stykket på kan tolkes som en utfordring til publikum: "en parafrase over ulike dramatiske verkemiddel og uttrykk. Leikent utforskar dei fem på scena forskjellige dramatiske og sceniske teknikkar og knep."²³³

At forestillingen er litt hardere enn den forrige nattforestillingen, ser Under Duskens anmelder som en mulighet til å rekruttere folk som er uvante med teater:

*Handlingen og dramaturgi gjør at "en annen manns død" minner om både moderne actionfilm og tradisjonell fjernsynskrim, samtidig som det ikke er noen tvil om at vi er på teater. Skuespillerne overbeviser som oftest, den Tarantino-inspirerte dialogen er stort sett vellykket og kjemien mellom karakterene oser i flere av scenene.*²³⁴

FØLELSE PÅ FIRE BOKSTAVER

Sorg. Sult. Savn. Skam. Smak.

Hvor lenge er det mulig å gjemme seg?

Nattforestillingen som ble skapt til UKA-07 var et uttrykksfullt og ømt stykke teater, der de skjøre relasjonene mellom menneskene i en familie i oppløsning ble utforsket. Etter å ha mistet en sønn, står tre familiemedlemmer igjen, uten evne til å verken bearbeide eller glemme. I programmet presenteres Nattforestillingen-07 som en forestilling der temaet kretser rundt hvordan vi behandler våre mørkeste følelser:

For å redde de siste stumpene bestemmer de seg for å flytte. Mor pakker, far baker sjokoladecake og flyttemannen kommer med flyttebilen, klar for å bære

esker. Men jo mer de pakker, jo vanskeligere blir det å komme seg vekk. Noe skurrer. Hva er det de ikke snakker om? Forestillingen utforsket et skjørt og sårt landskap der problemene ikke blir borte selv om man prøver å pakke dem ned, skyve dem under teppet og tie dem i hjel.²³⁵

Mottagelsen blant publikum var svært delte. For noen var stykket for skjørt. De ventet på en dramatisk vending. Men slik er jo ikke alltid livet. Anmelderen fra Under Dusken likte stykket svært godt, og karakteriserte skuespillernes arbeid som fremragende føleri:

Solide skuespillerprestasjoner driver det gode manuset fremover og spesielt må Ingvild Karlsen Eeg trekkes frem i rollen som forstyrret og frustrert mor. Biblioteket i Studentersamfundet er et intimt lokale som gjør teateropplevelsen enda sterkere for publikum. Vidunderlige kulisser og flotte kostymer bidrar til at Følelse på fire bokstaver rett og slett er en vakker opplevelse av noe svært alvorlig.²³⁶

Noen av skuespillerne hadde hatt UKErevyen som sitt førstevalg - de ville synge og danse på scenen under UKA. Uten verken produsentens eller andre høyt oppe i UKEapparatets viten, lagde de seg en egen musikal. De hadde komponert sine egne sangtekster til melodier fra andre musikaler og fra UKErevyen-07. Sangene var hovedsakelig fra musikalerne "Annie" og "Chicago", mye fordi de kvinnelige skuespillerne hadde klippet seg og fikset håret som Annie og Velma Kelly til forestillingen. De benyttet seg av oppvarmingstiden i forkant av alle forestillingene til å øve inn sangene og lage koreografi til "Nattmusikalen-07". Etter siste forestilling fikk produksjonsapparatet til nattforestillingen beskjed fra inspisienten om å komme tilbake for å se en forestilling laget bare

for dem. Men ryktene spredde seg fort, så flere strømmet til og det ble en voldsom kø mens skuespillerne gjorde seg klare. Vanligvis var det plass til omtrent 40 publikummere, men nå var det kommet dobbelt så mange. Folk satt tett i tett og oppå hverandre for å få plass. Man måtte stenge folk ute, for det var ikke fysisk plass til flere og mange satt i rader på gulvet på scenen. Det var en gedigen suksess og det ble både ekstranummer og ekstraforestilling for alle som ikke fikk plass den første gangen.²³⁷

AMATØRMESSIG LIMT OG MALT

*Det er de minnene jeg helst vil glemme jeg husker best.*²³⁸

I nattforestillingen UKA-09 fikk vi møte Helle og Henrik i en fortelling om vennskap, minner og mysterier. Det har gått flere år siden de møttes sist. Et tilsynelatende tilfeldig møte mellom to voksne mennesker bringer minnene tilbake. Om den sommeren, om hvor skjønt det var å være ung, og om hvor deilig det var å kjenne Oda. Vakre, sprudlende Oda som drømte om Louvre og champagne. Oda som forsvant. Umiddelbart skjønner publikum at de to ikke er helt enige om historien frem til Oda forsvant. Vi blir derfor presentert for en rekke tilbakeblikk om denne Oda, og hennes betydning for Henrik og Helle. Tre karakterer spilles av fem skuespillere. Dermed blir endringen fra barn til voksen enda mer markant i oppfattelsen av Helle og Henrik. Tematisk handler forestillingen om de små, ugjennomtenkte og irrasjonelle handlingene vi foretar oss daglig, kun for å gjøre ting litt lettere for oss selv, men som alltid roter det til for noen andre.

Anmelderen fra Under Dusken likte hvordan tilbakeblikkene bidro til å drive historien frem :

*Med plottet er det gjort et dyktig håndverk. Historien veksler med stor fart mellom tilbakeblikk og nåtid, og forholdet mellom disse to er utnyttet til det fulle; det er ikke bare fortiden som gjør oss klokere på nåtiden – også nåtiden har en liten handling som utfyller flashbackserien. Få detaljer og replikker er overflødige. Handlingen i de tomme rommene mellom scenene blir tydelig. Og hele veien stiger angsten vår for hva klimaks vil avsløre.*²³⁹

NATTFORSTILLINGENS ENDE?

Fremtiden for Nattforestillingen er usikker. Det har flere ganger vært snakk om ombygging av biblioteket og andre logistiske problemer som vil påvirke SITs tilhold der. Nattforestillingen som konsept er også under diskusjon. Produsent for Natt-09, Signe Braut, tror konseptets tematikk likevel vil bli med videre:

I år (UKA-I I, red.anm.) har SIT bestemt å ikkje ha noko ny Nattforestilling (eg vel å tru at det er fordi det er umogleg å hoppe etter 09, men andre årsaker er at det er snakk om å ikkje ha ei forestilling i biblioteket, og at ein godt kan tenkje nytt ein gong iblant). Me skal likevel ha ein produksjon som oppfyller rolla til Natt – eit mørkare teaterilbod, ei motvekt til revy og barneteater. Kun slik kan UKA nå ut til eit breiare spekter av Trondheims teaterinteresserte befolkning.²⁴⁰

Det har vært en utfordring å spille i biblioteket så sent på kvelden. Full fest rundt alle vegger gjør noe med intensiteten på en slik intim scene. Tilgjengeligheten har også vært vanskelig, samt at lokalet brukes av flere gjenger.

Uavhengig av hva fremtiden byr på for Natt-tradisjonen, har det vært viktig for SIT å ha muligheten til å spille på flere strenger under UKA. De som har vært med på en intimforestilling vet hvor stor betydning det har for teatermiljøet i Trondheim:

Ikke alle kan – eller vil - spille eller jobbe med revyen. Intimproduksjonene er viktig for å få ut det beste av alle i SIT.²⁴¹

Ikke alle liker revysjangeren og den typen humor. Humor kan gjøres helt annerledes i andre sjangrer. Revy er også en veldig stor produksjon, så det er fint å ha et alternativ som er mindre. En mindre produksjon gjør at alle lettere kan følge med på hva som skjer og dermed føle seg mer deltagende i forestillingens helhet.²⁴²

Intimproduksjonene gir en fantastisk mulighet til å lage teater akkurat sånn vi vil ha det. Å få tid til å lage en forestilling helt fra bunnen av, å se at man kan sette seg idiotisk høye mål om å skrive sitt eget stykke og komponere sin egen musikk på under ett år, og så faktisk nå det, er utrolig. Man kan satse maks på en intimproduksjon, være vågal, fordi man ikke har det samme presset om å tjene penger som revyen har. Intimproduksjonene under UKA gir SIT en kjempemulighet til å lage ny, norsk dramatik. Annethvert år!²⁴³

Gjennom UKA kan Teaterseksjonen hyre inn kompetanse som SIT ellers ikke har økonomi til. Dette gir SIT et kunstnerisk faglig løft som kommer utviklingen av SIT til gode. Gjennom å produsere egne manus bidrar SIT til å styrke ny norsk dramatik. Sånn sett er SIT og UKA en av de få "institusjonene" som faktisk satser på å utvikle dramatik. En meget viktig satsning for norsk teaterkunst.²⁴⁴

KNAUSPRODUKSJONENE

SJANGEREKSPERIMENTERING

I takt med SIT har Teater-UKA vokst i både størrelse og omfang, og SIT har hele fem produksjoner under UKA per dags dato; UKErevyen, Barneteatret, Nattforestillingen, Supperevyen og Knausproduksjonene. Barneteatret kom til i UKA-77, og fikk umiddelbart god mottakelse fra byens publikum, og Nattforestillingen har siden starten i 1995 vært et fast innslag under UKA. Disse to utgjør sterke tradisjoner, og er faste UKE-konsepter, men det finnes også en tredje intimforestilling. Opp trappen bak Storsalen finner vi Knaus som har vært arenaen for prøvekaninene og de villeste prosjektene. På Knaus har det utviklet seg en tradisjon for å sette opp noe nytt, gjøre noe annerledes. Der har vi hatt flere musikaler, tre omganger med teatersport, to fysiske teatre, et interaktivt teater, et radioteater, og to svært annerledes filmopplevelser.¹ Kort sagt, dette kapittelet skal handle om Knausproduksjonene.

Det bestrides hva som var den første Knausproduksjonen under UKA. Den første UKE-teaterforestillingen ved siden av revyen var Tor Åge Bringsværds stykke "Du er en god gutt, Frank" fra UKA-75. Forestillingen nevnes kun med dette i revyprogrammet: "SIT deltar enkelte ganger i kulturarrangementene på Knaus etter revyen". Den ble oppført 8 ganger. I 1979 ble det satt opp en ny forestilling på Knaus, også nå i samarbeid med SaSp. Denne het "Nyperose" eller "En høyst vanlig mann"- og var en collage med sanger og dikt om kjønnsroller, frigjøring, forelskelse og samliv. Den var skrevet av Cecilie Færden Schancke og instruktør var Sissel Granviken.

I det hele er det lite å spore om de tidlige Knausproduksjonene, også i revyprogrammene, men det har gradvis blitt mer fokus på intimteatrene innenfor UKA. Gjennom intimteatrene får vi et fullendt teatertilbud og har mulighet til å tilby byen både søtt, salt og syrlig.

1981-1991: MUSIKAL

Musikalene dominerer 1980-tallet. Disse ble hovedsakelig satt opp på Biscenen - Knaus - bortsett fra Rocky Horror Show, som ble spilt i Bodegaen. Alle musikalene på denne tiden var basert på allerede eksisterende manus. Disse ble organisert både under SaSp og Teaterseksjonen, og hadde gratis inngang.

"Cabaret" kom i 1981 og historien finner sted i tredvetallets Berlin, i et Tyskland med økonomisk krise, arbeidsledighet, desperasjon, og gryende nazisme. Den fattige skribenten jakter på inspirasjon, og på Kit-Kat-klubben finner han den syngende og dansende Sally Bowles. Med vaudeville og intriger markerte "Cabaret" starten på et tiår med musikaler på Knaus.

To år senere er tiden kommet for "Chicago" hvor vi møter husmoren Roxie Hart som

¹ SIT har under UKA også hatt en lang tradisjon med SIT-blæst. SIT-blæsten var en lystig gjeng som både dro ut av huset på blæsteoppdrag sammen med resten av husunderholdningen, men som også kunne sette opp mindre forestillinger inne på Samfundet. Dessverre har vi i denne gjennomgangen ikke hatt tid til å gå gjennom SIT-blæstens historie.

lengter etter vaudeville og berømmelse - and all that jazz. Fred Cassely vil gjøre henne til en stjerne, men etter å ha forført Roxie glemmer han stjernebiten. Roxie myrder Cassely, men oppdager til sin forferdelse at hennes kjæreste Amos ikke vil ta skylden for drapet etter å ha funnet ut av hennes utroskap. På Death Row møter hun sitt største forbilde, stjernen Velma Kelly.

Torfinn Carlsen blir i 1979 engasjert av Trøndelag Teater for å oversette "Chicago" til norsk. SIT bearbeider dette manuset til en kammerversjon for Knaus og innførte en parodisk "happy ending" i form av et ekstrasnummer med Roxie og Velma.

Med suveren forakt for opphavsrettigheter og lignende laget vi en bearbeidet og noe forkortet versjon som etter vårt skjønn ble rimelig vellykket både for de som deltok og for publikum. Det var naturligvis en utfordring å tilpasse produksjonen til de begrensede fysiske rammene som Knaus representerte, men alt i alt tror jeg prosjektet må kunne karakteriseres som vellykket.²⁴⁵

"Bloody Mary" fra 1985 handler om Mary som feilaktig blir beskyldt for drap og sendt til Jamaica for å bli solgt som slave. Hun rømmer sammen med to andre kvinner, og de slår seg opp som pirater på Jamaica-kysten. "Bloody Mary" er en musikalkomedie med et stort persongalleri fordelt på 12 skuespillere. Den ble skrevet av Ken Hill og oversatt til norsk av Johan Fillinger og Anders Hatlo. "Bloody Mary" skulle egentlig settes opp på Trøndelag Teater i 1979, men på grunn av et brukket ben i skuespillerensemblet ble forestillingen avlyst. Kjersti Lie, Dordi Fiskum og Sissel Granviken hadde hjulpet til med Trøndelag Teaters manusbearbeiding,

og nå avsluttet SIT bearbeidingen av manuset. Sissel Granviken tok instruktørjobben og det ble komponert litt ny musikk før musikalen var klar for scenen:

Det jeg husker best er at alle medvirkende (skuespillere, musikere, lyd, lys, kulisse, kostyme) var dyktige og ivrige, det var morsomt å gjøre dette, kanskje særlig fordi det hadde mindre prestisje (og dermed mindre å 'forsvare') enn revyen.²⁴⁶

Forestillingen var så populær at SaSp-sjefen faktisk beskriver det som et problem i UKE-bibelen-85. På grunn av stor rift om billettene, fungerte ikke gratisutdelingen i Rundhal-

len som planlagt. Det ble kaos og systemet favoriserte UKE-funkene som slapp tidligere inn på Samfundet enn de øvrige gjestene.

“The Rocky Horror Show” settes opp i Bodegaen i 1987. Dette er en sprudlende, rar, mystisk og tidvis forvirrende musikal med hjemmelagede elskere, øde hus og den noe spesielle verten Frank N. Furter. I UKEbibelen skriver Håvard Bakken, da musikalsjef, at musikalen hadde tre feil; “det ene var selve stykket, det andre var spillelokalene, og det tredje var spilletiden”. Han mente at stykket ikke var provoserende nok, selv om flere unge menn forlot forestillingen i raseri.

Musikken begynner, to jenter, en på rulleskøyter, en med svart leppestift og et slags kombinert serveringsdame- og luguber nattklubbkostyme synger. Men hva synger de? Noen ord trenger gjennom bakgrunnsstøyen i bodegaen: “Det er grusomt! Tør du virkelig å se på?”²⁴⁷

I 1989 var turen kommet til “Company” hvor Robert skal feire 35-årsdag og i anledning bursdagen arrangeres det et overraskelsesselskap som ikke er en overraskelse. Arrangørene er hans venner, som ikke er venner med noen av hverandre. Hvorfor er ikke Robert gift? Men hvorfor giftes? Robert har fem gifte vennepar, og tre kjærester, og trenger ikke mer selskap enn det. “Company” var ikke underlagt SaSp, og fikk selskap på Knaus av Barneteateret. Dette viste seg å være problematisk på grunn av både øving, rigging og bygging- og alt det som fører med en teaterproduksjon. Dette medførte enkelte gnisninger, men erfaringene fra dette ble tatt med videre. Summen av det hele virker å ha blitt et godt stykke teater:

Vi kan ikke skjønne annet enn at de som har frembrakt denne forestillingen har god grunn til å være fornøyd med seg selv.²⁴⁸

“West Side Story” er foreløpig den siste musikalen SIT har satt opp under UKA og fant sted i 1991. Det er en musikal med sterke paralleller til Romeo og Julie, og den har blitt karikert mye grunnet dens omfattende dansenumre. Tony er gjengleder, Maria er søsteren til lederen i den rivaliserende gjengen. En vanskelig forelskelse kompliserer det hele. På Knaus ble forestillingen rensket: Fra tredve til tretten skuespillere, med få dansenumre, og en varighet på halvannen time, kontra tre.

Marita Rødset sier om intensjonene for oppsetningen at hun ville skape en tidløs West Side Story, og dette gjenspeiler seg både i scenografi og kostymevalg. Hensikten er at vi skal føle at denne historien kunne foregått hvor-som-helst og når-som-helst.²⁴⁹

1993-1997: TEATERSPORT

Teatersport er teater med sportslig og primitiv tribunekultur.²⁵⁰

Historier har blitt fortalt gjennom skuespill lenge før det fantes noen skrivekunst. Teatersport er avhengig av publikumsdeltagelse. Publikums respons former forestillingen vel så mye som skuespillerne, som må ta utfordringene de blir gitt på strak arm. Alt kan skje! Det blir oppfordret både til buing og applaus.

SIT hadde etter hvert utviklet en tradisjon for teatersport, som ble arrangert som en UKEproduksjon for første gang i 1993. Tony Totino har blitt beskyldt for å være den som har tatt teatersporten til landet, og ble hanket inn som eksternt instruktør på de to første produksjonene. SIT ville knytte bånd med flere ressurspersoner i Norden, og etter Tony Totinos anbefaling ble Martin Geijer innleid fra Stockholm som instruktør i 1997. Skuespillerne fikk beskjed om å ikke forberede seg på noe, overhodet, før øvingsperioden var i gang. Ensemblet besto hovedsakelig av SITere, men ble supplert med eksterne UKEfunker og musikere. Improvisasjonsteater kan være en enorm utfordring for skuespillerne, som dag etter dag møter uten manus og uten å vite hva slags publikum som venter. Som i all annen idrett kjenner man ikke nødvendigvis sin motstander - og en øvingsperiode vil bli brukt til å trene taktikk og teknikk.

I denne perioden delte Teatersport og Barneteater spillscene på Knaus. Med erfaring fra tidligere kan dette by på utfordringer for produksjonene, og løsningen i 1997 ble felles scenografer. Forestillingene var i all hovedsak utsolgt, og kan regnes som en brak-suksess. Knaus fikk markert seg som en betydelig improscene. I 1997 ble Knaus også åsted for NM i teatersport. Daværende teatersjef Peter Lorentz Nitter sier dette:

[...]det var nesten litt pinlig - for helt objektivt - vi var så inni granskævvens mye bedre enn alle de andre lagene som tok turen...

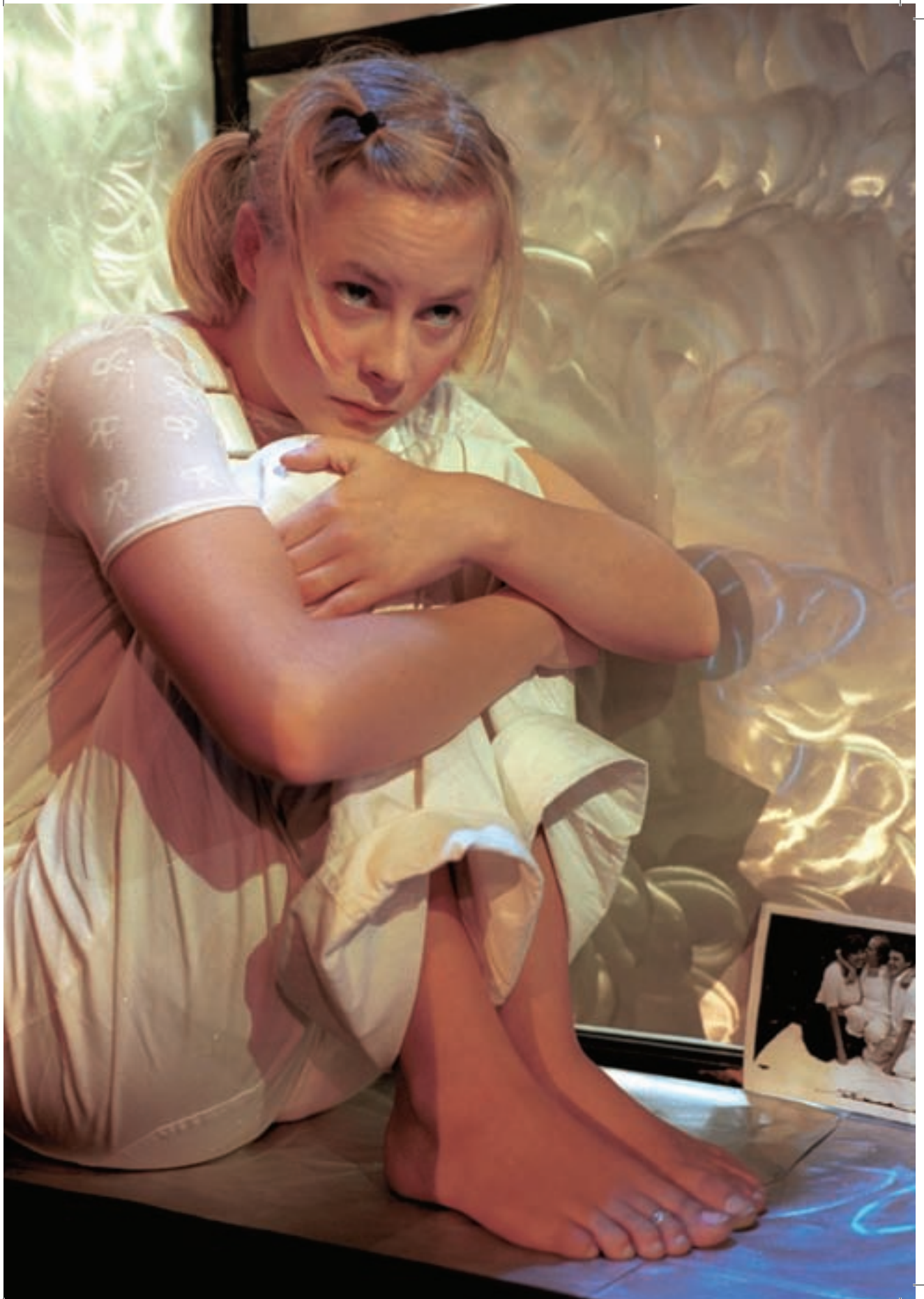
I en periode hadde SIT improvisasjonsforestillinger annenhver uke, også i ordinære semestre, med gode besøkstall. Teatersport vil få sin renessanse i SIT under UKA-11.

1999-2001: FYSISK TEATER

Under SITs valg av 4.produksjon ble fysisk teater foreslått som et alternativ til teatersport i forkant av UKA-99. Fysisk teater har få replikker, og handler om det visuelle og fysiske foran det tekstuelle. Det sies at kulisser og kostyme utgjorde en stor andel av stemmene. En del skuespillere kviet seg for det utrygge konseptet, spesielt da SIT selv var usikre på hva fysisk teater egentlig var.

Det hersket også stor usikkerhet både internt og eksternt hva fysisk teater egentlig var (det ble tidlig besluttet at man skulle droppe figur-delen). Var det en pantomimeforestilling? Var det en danseforestilling? Var det bare en variant av impro? (Noen publikummere som ikke kjente til konseptet fikk også rimelig hakeslipp når de forventet morsomme teatersport-øvelser men fikk et mørkt stykke om incest med en eneste replikk. (Replikken var "pappa" og ble vel så vidt nevnt en gang.)²⁵¹

En stor del av de påmeldte så for seg en forestilling hvor de ville ha stor påvirkningskraft. I tillegg fant man etter hvert ut at et klassisk manus, skrevet av andre, ikke ville være gunstig for forestillingen. Dette medførte at forfatterkollegiets manus ble forkastet i øvingsperioden og det ble utarbeidet et nytt konsept for forestillingen gjennom intenst arbeid i scenografiforum de siste ukene før premiere.

Jan Olav Larssen, skuespiller, beskrev denne perioden som krevende - det var vanskelig å se hvordan det man øvde på kunne bli en forestilling. En scene som kan være beskrivende for produksjonen vil være da et betuttet ensemble møtte opp til et Knaus nedsløtt av sagmugg og støv etter byggearbeid. UKEsjefen selv troppe opp med bøtte og mopp – så de barfotete skuespillerne skulle kunne jobbe. Temaet for forestillingen var incest, men overgriperen ble utradisjonelt fremstilt - målet var verken å ha en ond, usympatisk eller positivt vinklet pappa. Å jobbe med så sensitive temaer vil alltid medføre utfordringer. Det var jevnt godt besøk på de i alt 17 forestillingene, og skuespillerne fikk gode tilbakemeldinger fra publikum - i form av tårer, undring og forvirring. En politimann som hadde lang erfaring med incestsaker lovpriste forestillingen. Anmeldelsene var også gode:

*Scenen på Knaus er omgjort til et umenneskelig kaldt og vått rom, som et marerittscenario. En sildrende, men likevel livløs, forgiftet-aktig bekk formelig skjærer over scenen og dominerer scenografien. Menneskefigurene i sine hvite kostymer virker lik bekken livløse på overflaten. Men man får se at det også hos dem sildrer og syder av liv under fasaden. Det hele understrekes av Erlend Jentofts vakker-grusomme lydkulisser, som skuespillernes stemmer vellykket nok er med på å lage. Pappa Fellerins datter er en veldig modig oppsetning. De omtrent tre kvarterene stykket varer er så intense at man underveis ikke rekker å få fordøyd de sterke scenene som utspiller seg.*²⁵²

Forøvrig brukte scenograf Therese Brunvoll forestillingen som eksamensoppgave i scenografi, og fikk karakteren 1.0.

SIT bestemte seg i 2001 for å fortsette utprøvelsen av den finurlige og vanskelige sjangeren. Neste forestilling het "Skrubbsår" og denne forestillingen handlet om de store, de små, de lette og de vanskelige valgene. Stykket omhandlet spørsmål rundt den menneskelige psyke, som skulle formidles gjennom kropp og bilder, snarere enn tale. Resultatet ble et poetisk formspråk - med tilløp til replikker, men hovedvekt på det sceniske og det fysiske. Det at publikum omgav scenen på to kanter, førte til at temaet noen ganger kom for tett på:

Den tradisjonelle kikkerrollen utfordres. Objektene er ikke lenger trygt plasserte på avstand, men til tider ubehagelig nærme.

Arbeidsprosessen ble dominert av utfordringene rundt det å kunne lage teater uten å snakke, og det å skrive for kroppen. Midt i øvingsperioden ble forfatterkollegiet innkalt til et krisemøte, hvor skuespillerne ikke ante hva som skulle kommuniseres, og hvordan dette kunne viderefremidles. I god SIT-tradisjon ble dette løst ved en hybelkveld hvor "ingen kastet bort tida med å sette korken på dramflaska"²⁵³. Resultatet ble et helt nytt manus og det ble behov for en ny mannlig skuespiller. Da forfatterkollegieleder Håvard Paulsen etter to dårlige auditioner som ikke hadde først fram, satt med et mørkt sinn og klump i halsen, møtte det opp en lyslugg uten teatererfaring;

Jeg tenkte mitt, og det jeg tenkte var sånn cirka; "Å Herre, hvorfor meg?" Når han

satte i gang endret alt seg. Den eneste rekvisitten hans var en stol. Men med sin utrolig friske og morsomme utstråling gjorde han en sketsj om et livsløp fra fødsel til grav. Og det gjorde han på en måte som fikk oss til å le som barn, og samtidig bare nyte øyeblikket av å så til de grader finne den rette mannen. Mannen var Per Olav Alvestad og det er han fortsatt.

2003-2005: EN ANNERLEDES FILMOPPLEVELSE

Gjennom en annerledes filmopplevelse, eller to, kobles det beste fra to verdener. Man får både billedrikdommen fra film og teaterets nærvær - man blir fanget i filmen og i øyeblikket. SIT brukte dette til å fortelle to vidt forskjellige historier.

Det påstås at tjernet er bunnløst. Sagnet sier at det hviler en forbannelse over tjernet etter Gråviks død. Alle som er i kontakt med det skal bli besatt av hans onde ånd. Han viser seg, blir det sagt, innenfra. Han kommer til deg som et mektig sug i sjelen, og trekker deg til seg, ned i tjernet. Og hvert år, natt til den 23. august, den natten Gråvik druknet seg, skal man ifølge overtroen høre ham skrike.²⁵⁴

I SITs nyoppsetning av Bernhard Borges “De dødes tjern”¹ under UKA-03 kombineres to kunstformer for å skape et nytt perspektiv i forestillingen “Bunnløst”. Ved hjelp av egenproduserte filmklipp laget på skogstur, inspirert i større og mindre grad av den originale filmen, visker SIT ut skillene mellom film og teater.

¹ André Bjerke brukte dette pseudonymet i flere av hans kriminalromaner, ofte også som jeg-fortelleren.

Da SIT igjen prøver seg på en annerledes filmopplevelse UKA etter, er det med egenskrevet manus. Denne gangen med tittelen "Prøvekanin". I samarbeid med Student-TV ble det laget filmklipp for å bygge opp forestillingen. Vi møter en mor som ikke klarer å ta seg av sine to barn, og Robert og Julia blir sendt til onkel Andreas. Minnene om moren forsvinner. Etter flere år prøver Julia å finne ut hvor moren har blitt av. Forestillingen skulle ta for seg det universelle i mennesket.

Det som ligger bak oss prøver bare å holde oss igjen, å hindre oss i å komme oss fremover. Den som ser seg tilbake, går baklengs inn i fremtiden. Og det er jo fremtiden vi skal leve, ikke sant?²⁵⁵

I tillegg til å handle om selve mennesket, handlet det også om kaniner - kanskje i større grad enn ønskelig. Schmutte var for kåt, Brutte for uheldig - han ble kjøpt som en feiltagelse og avlivet ved Jonsvannet samme kveld - Putte fikk derimot sin tid på scenen. Ikke alltid like respektfullt, men med stor iver og engasjement. Noen rykter sier at Putte ble kaninstek, andre sier at han fikk oppleve livets høst på Voll 4H-gård.

2007: INTERAKTIVT TEATER

Interaktivt teater var SITs nysatsing for UKA-07. "Rens" finner sted i et renseri, startet av en rockestjerne som har lagt musikken på hylla for å satse på et trygt liv sammen med kjæresten. Men er det egentlig det han vil? Under UKA-07 fikk publikum makten tilbake. Ved hjelp av stemmesedler med to forskjellige farger stemte de over to valg ved to anledninger. Og det var nettopp valgene som var stykkets tematikk: hva var drivkraften bak de valgene karakterene tok? Hvordan tar man valg i det hele tatt? Knaus ga rammene, publikum laget resultatene. Gjennom dette skaper man også en bevissthet og en nysgjerrighet hos de besøkende: hva hadde skjedd om jeg hadde valgt annerledes? Hvordan ville forestillingen blitt om jeg hadde holdt opp det lyseblå kortet?

Gjennom to avstemninger i løpet av stykkets gang er publikum med på å velge hvilken av fire mulige endinger de får se. Ifølge Knausteateret selv vil publikums valg avgjøre om stykket som spilles blir en thriller, en krim eller et drama.²⁵⁶

Det ble også foretatt flere tunge valg på produksjonssida: en scenografi med flerfoldige vaskemaskiner og en foldmaker,¹ gjorde opp- og nedrigg interessant. Sentralt i stykket var den hjemmesveisa foldmakeren - en stor kloss som var så tung at den ikke kunne flyttes ut av Knaus og måtte stå gjemt på scenen under hele UKA. Premieren ble forsinket grunnet et ødelagt hjul på foldmakeren. I sann kulissestil lå Marte Ulvund ikledd penkjole og tynn strømpebukse inne i foldmakeren og sveiset, mens publikum utenfor

¹ En stor maskin som bretter og folder tøy.

fikk lov til å øve seg på å ta valg: “Kan dere tilgi forsinkelsen?”, “Er dere klare for at forestillingen skal begynne?”. Premieren ble gjennomført uten problemer og på premiefesten etterpå fikk produsenten egen konsert i nordre sideloftstrapp med Kings of Convenience i gave fra produksjonen.

2009: RADIOTEATER

Siste forestilling på Knaus så langt kom i 2009 og igjen valgte SIT å lage noe helt nytt. Henriette Flathaug Ramberg ble valgt som produsent, uten flere rammer enn at stykket burde gå på radio. Og kanskje på scene. Eller kanskje bare på radio. Eller... Ingen rammer var satt, og produsenten måtte bygge opp konseptet helt fra bunnen av. “Dødsfellen” av Ira Levine ble valgt, og det ble raskt bestemt at stykket skulle gå både på radio og på scene. I sceneform skulle det visuelle være supplerende, men ikke utslagsgivende - i prinsippet skulle man kunne “se i blinde”. På dette tidspunktet hadde det i SIT blitt mest vanlig å bruke egenskrevne manus, men etter konsultasjoner og studietur med NRK ble det avgjort at dette ville være for tidkrevende. Valget falt derfor på “Dødsfellen” - en krimkomedie hvor alle ble drept - opptil flere ganger. Dette krevde et nært samarbeid med Radio Revolt, tidligere Studentradion. De komponerte alt av musikk og lydinnslag, og hjalp til i arbeidet med å kvalitetssikre at det bearbejdede manuset kom til å egne seg for radio. Iveren og de tekniske kunnskapene førte til et spennende stykke radioteater. Det var til tider utfordrende å finne balansen mellom scene- og radioforestillingen, da stykket nettopp skulle være begge deler. Noen følte kanskje at sceneforestillingen var viktigst, mens andre ikke skjønnte hvorfor man skulle ha behov for å ta opp kulisseygere og kostymesyere.

Det største fellestrekket ved Knausforestillingene må være viljen og friheten til nyskaping. Det krever mot å være blant de første som spiller noe som ikke er revy under UKA, da det stilles høye forventninger til SITs bidrag. Og nettopp på Knaus har SIT mulighet til å frigjøre seg fra sjangerkrav og innholdsmessige forventninger.

SUPPEREVYEN

NAAR DE DØDE VAAGNER IGJEN OG IGJEN OG IGJEN

Du kommer inn på Samfundet en lørdag formiddag under UKA for å hente ut noen billetter, da du kjenner lukten av suppe og hører sang fra ett av lokalene. "Det er for galt å bys en slik revy!" Du går mot lyden for å finne ut hvem som er så forarget over årets Ukerevy, og er heldig nok til å få en billett selv om forestillingen er i gang. Det er tydeligvis en avslappet stemning som råer her. Inne i lokalet får du plass ved et bord sammen med to menn og en dame i galla-antrekk. I det du skjønner at de tre umulig kan ha vært i seng siden gårsdagens fest, får du servert en tallerken varm suppe av en blid pike som forteller at hun er en suppesnuppe. På scenen, i sparsomme kulisser og kostymer, foran en bakvegg med en tegning av Huset, fremfører en gjeng sanger og sketsjer som mange i salen tydeligvis drar kjensel på, for publikum er med og synger på flere av dem til tonene fra det enslige pianoet. Du var kanskje i Storsalen og så årets Ukerevy kvelden før, og du legger merke til at disse skuespillerne nok er noe eldre enn dem du så i går. Mot slutten av forestillingen er det en av dem som ikler seg en slags vest, med en medaljesamling som får ham til å se ut som om han har tatt på seg en middelalder-rustning. Du er et øyeblikk redd for at han skal ta overbikken ut i salen under vekten av det som må være nærmere 50 år's deltagelse på UKA. Innen du forlater salen er det garantert at du også nynner på ett av refrengene: "Itj`no e som tradiasjon i Trondhjøm, det e patina`n som avgjør saken her..." Du har vært en av de heldige som har fått med deg årets utgave av Supperevyen!

GJENGANGERE

Med en av Norges lengste revytradisjoner i ryggen har SIT etter hvert en lang rekke sketsjer og viser i porteføljen. Mange av disse har blitt kjent langt utenfor Storsalens runde vegger, og har vært etterspurt som underholdning i forskjellige sammenhenger. I forbindelse med de såkalte "Kursdagene", et samarbeid mellom Tekna og NTH/NTNU, ble det tradisjon at eldre og yngre SITere var med og underholdt og frisket opp minner fra studietiden for tidligere ingeniørstudenter. Etter hvert som studentene tok lengre og lengre juleferie, ble det vanskelig for dem å komme tilbake til Trondheim tidnok til dette møtet, og veteranene i Tavern Teater tok over dette faste underholdningsinnslaget som fortsatt går sin gang. Til lørdagsmøtene har både dagens SITere og andre ofte hentet fram eldre innslag som mer eller mindre aktuelle kommentarer til møtetemaene. Enkelte andre grupperinger av tidligere SITere har også holdt liv i dette materialet utenfor huset i ettertid. Byblæsten som skulle markedsføre UKA utenfor Huset tok også eldre revynummer i bruk. Tradisjonen for å se til tidligere revyer når man skulle lage underholdning er altså ikke ny, men etter hvert skulle dette komme inn i mer organiserte former. Under UKA har det også vært mange som har ønsket seg underholdningsinnslag under sammenkomster rundt omkring i byen, særlig under G-helg, og etter hvert kom tanken om at det hadde vært like greit å samle disse til en forestilling på Huset. Til Samfundet og SIT's 70års-jubileum i 1980 ble det bestemt at man skulle oppføre en jubileumsforestilling med høydepunkter fra Uke-revyene gjennom tidene. Dette var heller ikke noe nytt da man hadde satt opp kavalkadeforestillinger også i forbindelse med

I arbeidet med kapittelet om Supperevyen har kildegrunlaget i hovedsak bestått av samtaler med Truls Gjestland, Trond "Toftis" Toftevaag, Idar Lind og Gry Hege Espenes. Ved siden av de muntlige kildene, er UKEREVYENS visehefter fra 1917 til 2009 benyttet, samt SIT's årsregnskap fra 1980.

tidligere jubileum. Til 70-årsjubileet i 1980 lånte man tittel fra salig Ibsen; "Gengangere". Forestillingens konferansierer eller røde tråd var dem som har blitt kalt Uke-revyens mor og far, nemlig gjøglergleden og pengemangelen. Revyen ble en strålende suksess og innbrakte et formidabelt overskudd etter å ha spilt dobbelt så mange forestillinger som først planlagt, og hadde det vært praktisk mulig kunne man nok fortsatt med langt flere.

I SITs gjennomgang av regnskapet til FS står det: *"Jubileumsrevyen fikk en adskillig større publikumsoppslutning enn først antatt. Billetinntekter på kr. 1 18 620,- i forhold til budsjetterte kr. 12 000,- skulle tyde på det. Revyen ble spilt 12 ganger, med 2 lukkede og 10 åpne forestillinger, slik at regnskapet og budsjettet avviker på de fleste punkter. Det var planlagt totalt 6 forestillinger."* Totalt ble det solgt 5936 billetter og man fikk et overskudd på kr. 33 469,- og "Gengangere" ble dermed en av de største publikumssuksessene til SIT utenom UKA noensinne. Faktisk så stor at Finansstyret så det på sin plass å komme med uvanlig rosende ord: *"Finansstyret gratulerer SIT med et godt gjennomført arrangement!"*

I 1987, til UKAs 70års-jubileum, fulgte man opp suksessen med revykavalkaden "Samfundets støtter". I 2000 fant noen ut at SIT jammen var blitt 90, og at man ville prøve å markere dette med nok en kavalkadeforestilling. Resultatet ble intimforestillingen "Den Gyldne Katt" som ble satt opp i Storsalen med publikum plassert på scenen sammen med skuespillerne. Formatet var altså noe mindre enn ved de tidligere jubileumsrevyene, men innholdet var bygd på det samme. Denne gang også supplert med noe materiale fra den første Barneteaterforestillingen til SIT. Men før vi kommer så langt frem i tid inntraff en annen "unntfangelse". Med disse kavalkadeforestillingene så man at mange hadde et ønske om å få et gjensyn med gamle nummer som de husket fra tidligere. Enten fra sin tid som deltager på en av forestillingene, som Uke-funk med minner fra "sin" UKE, eller ganske enkelt som publikummer. "Gjengangere" og "Samfundets støtter" var nok på mange måter startskuddet til det som skulle bli "den 5. produksjonen" til SIT under UKA.

EN TRADISJON BLIR FØDT

I 1997 begynte Gry Hege Espenes å tenke på at UKA var 80 år, noe som hun følte burde

markeres. Rett i forkant av dette hadde hun og noen andre SITere lagd og spilt en oppdragsforestilling utenfor Huset basert på gamle revynummer, og da hun med bakgrunn i denne kom opp med idèen om en kavalkadeforestilling var det naturlig at mye ble med over dit, både av materiale og skuespillere. Vi lar Gry Hege fortelle;

Jeg fant ut dette litt sent, det må ha vært på vårparten i 97, og forberedelsene til UKA var allerede godt i gang. Men jeg kontaktet Pettern (Petter Nitter) som var sjef da, og spurte om vi ikke skulle prøve å få til en forestilling dette jubileumsåret også, i håp om å opprettholde en gammel tradisjon. Det var han positiv til og jeg begynte å sjekke mulighetene. I første omgang gjaldt det å finne et spillelokale, men hvor? Det lot seg ikke gjøre å være i Storsalen, heller ikke Knaus, det var i det hele tatt ikke så mange alternativer. Ikke hadde vi mye tid heller, og jeg begynte å innse at vi nok måtte gi opp idèen om å få til en forestilling i samme format som tidligere jubileumsår. En kort stund så det faktisk litt mørkt ut for hele prosjektet. Men, så kom jeg på at en liten gruppe SIT'ere som kalte seg "Gnu" hadde hatt stor suksess med suppeteater på Cafe Dali. Og også Trøndelag Teater hadde spilt suppeteater i en periode og fått god mottakelse fra publikum. Denne trivelige og litt uhøytidelige sjangeren var jo egentlig helt perfekt! Og jeg tenkte: kanskje vi rett og slett skal lage suppeteater i Café Edgar? Og sånn ble det.

Man begynte arbeidet med å finne fram til gamle revynummer, og gamle SITere som kunne tenke seg å være med. Dette ble et kriterium helt fra starten, at Supperevyen skulle fremføres av pangsjonister som kom tilbake for å underholde. Marit Todal tok på seg regien for forestillingen, som ble svært godt mottatt, og det skulle vise seg at en ny tradisjon var født.

NAAR VI DØDE VAAGNER.

Formen ble en intim-forestilling i ett av de til en hver UKE noenlunde tilgjengelige lokaler på Huset, i kontrast til "Gjengangere" som ble spilt for en fullsatt Storsal. Med stort press på lokalene måtte forestillingen spilles på formiddagen, og siden man ønsket å skape en avslappet og uhøytidelig stemning fant man ut at man kunne gjøre det til en lunch-forestilling og servere suppe til. Forestillingen skulle være et tilskudd til SIT's

andre produksjoner og ikke komme på bekostning av noen av disse. Skuespillerstaben ble dermed i hovedsak rekruttert fra pangsjonistenes rekker; de som var ferdig med sin egentlige tid i teater-gjengen, men som fortsatt var tilgjengelige og hadde tilstrekkelig med teaterbasiller i blodet til at de mer enn gjerne sto tidlig opp en lørdag morgen under H-helg for å rigge opp kulisser, koke suppe, bære stoler, selge billetter, dele ut årets program og spille forestilling, før det så var å rigge det hele ned igjen.

Siden tittelen til "Gjengangere" og Samfundets støtter" var lånt fra Ibsen, og forestillingen skulle spilles av pangsjonister, ga tittelen seg selv: "Naar vi døde vaagner." Å fylle forestillingen med innhold er aldri noe problem. 100 år med teater og revy har gitt SIT et rikholdig arkiv å øse av, og selv om ikke alt har tålt tidens tann like godt, blir man hvert år servert en fin blanding av gapskratt, humring og nostalgi, og i dette tilfellet er nok gjenkjennelsen det viktigste for de fleste. Dette arbeidet ble også forenklet ved at man hadde gjort et grundig registreringsarbeid i forbindelse med "Gjengangere." Suppa pleier å ha med seg ett eller flere høydepunkter fra fjorårets revy i tillegg til ett utvalg av klassikere som kan variere fra år til år selv om noen har blitt gjengangere også her. En av de mer faste innslagene har blitt Pirumvisen "Til vår røde runde". Opprinnelig ble denne sangen med melodi av komponistkollegetes Øyvind Bech og tekst av Marit Todal framført under UKErevyen i 91 med tittelen "Turist i egen by", men ble sikret et lengre liv med teksten som Pirum fremførte på UKEballet samme år. Av andre mer faste innslag kan nevnes: åpningsvisa "Protest" eller "Det er for galt" (1955), finalenummeret "Gamle ting i Trondhjem" en omskrevet versjon av "Brannmannssprøyt" (1947), "Kaldflir" (1953), "Dobbeltrensa" (1973) og av de nyere: "Kjærlighetsvise til byen" (2003).

En av de absolutte favorittene til mange har blitt "Kaffe og vaffel" fra UKA 87, med tekst av Idar Lind og melodi av Arild Dragset. Denne skal vi dvele litt ved, for den kan stå som et godt eksempel på en vise som fikk klassikerstatus tidlig, og dermed som en typisk Supperevyvise. Her var det ikke snakk om hvor vidt det ville komme trampeklapp på refrenget, men om det ville komme på første, andre eller tredje refreng. "Kaffe og vaffel" handler om tre "bygdebrønder" som kommer inn til Trondheim på bytur og vil kjøpe seg kaffe og middag. Til deres store forskrekkelse har tidene endret seg og det er ikke lenger mulig å få tak i "kaffe og vaffel med brunost" og "kjøttkak med brunsaus og surkål". Nå er det bare kaffe latte, "bagætt med brie og kroasang med kammembær" og kinarestauranter overalt. Når visen ble så populær som den ble hadde nok det mye å gjøre med at den både traff byfolket som tenkte at man gjorde narr av bygdeoriginalene, og bygdefolket som mente visen handlet om de fisefine i byen. Uansett; en klassiker ble det, og i suppa har den fått leve videre. Og trampeklappen, den kommer fortsatt.

TRADISJON

Supperevyen skulle egentlig være en engangsforeteelse, men slik skulle det ikke gå. Vi lar Gry fortelle videre:

Jeg husker at en av Pirumittene som var til stede, Rune Sjøhelle, kom bort til meg etter forestillingen og sa; "det her Gry, det blir en tradisjon det." Det var utrolig hyggelig å høre! men det trodde jeg overhodet ikke at det kom til å bli. Tanken hadde ikke slått meg engang, det skulle jo bare være denne ene gangen i forbindelse med jubileet. Men på vårsemesteret i 99 fikk jeg en telefon fra noen i UKA: de hadde fått diverse henvendelser fra folk som ville bestille billetter til Supperevyen, og lurte på når den skulle settes opp. Jeg måtte jo bare si at det hadde vi ikke planlagt, og selv hadde jeg flyttet til Oslo. Jeg foreslo at de kunne ta kontakt med noen av de andre involverte og høre om de kanskje vare interessert i å gjøre det, og det var de jo, heldigvis. Og så var det plutselig blitt en tradisjon - som Rune sa.

De første årene bar altså Suppa nærmest preg av et guerillaforetak uten noen egentlig offisiell status, hvor man simpelthen gjorde som man ville. Med den tredje forestillingen i 2001 ble tradisjonen ytterligere forsterket ved at deltakerne på Supperevyen fikk Ukefunkstatus. Under UKA-07 kunne Suppa feire 10-årsjubileum, og i 09 var forestillingen med for 7. gang, uten noen gang å ha vært vedtatt som en forestilling av et samlet SIT. Suppa lever sitt eget liv, og det er heller ingen grunn til å tro at forestillingen forsvinner med det første. For manusbunken med potensielle klassikere blir større og større for hver UKE, og det gjør også bunken med spillekåte pangsjonister som annet hvert år kan "vaagne paa ny og paa ny og paa ny". Og siden itj`no e som tradisjon på Huset stemmer vi i med Tor Gunnar Heggems finalesang:¹

*Ka e underholdning her i Trondhjem?
Jo, gamle, gode visa gjør oss glad.
Mens TV trur at kvalme Oslo-typa
med stand-up-show e det som folk vil ha.
Nei, spar oss for en jypling som slår vitsa og e frekk.
Vi vil ha nå gammelt som vi kjennes ved.
Så vi har tatt med Truls, som har stått så stram og kjekk
her på scena siden nitten-sekstitre!*

*Itjnå e som gamle ting i Trondhjem,
d'e patina'n som avgjør saken her.
Og nye ting må eldes litt før dæm bli populær.
På gamle minna e Trondhjem millionær!
Itjnå e som tradisjon i Trondhjem.
D'e fortidsminnesmerka alt du sjer.
Som dem held' på å kultiver' å driv å reparer'.
Alt bli gammelt og trøgt og godt, ka kan vi ønske mer?*

¹ Originalmelodien er lånt fra "Oklahoma" og heter "Everything's up to date in Kansas City".

FORESTILLINGER

LYKKELIGE DILETTANTER I FAGET – 100 ÅR MED TEATER

De første studentrevyene var vel overstått og de første årene hadde lagt grunnlaget og premissene for videre gjøgl og teatervirksomhet på Studentersamfundet i Trondhjem. I dette kapittelet vil SITs rike og mangfoldige forestillingshistorie blir gjennomgått. Fra repriser på den alltid like populære "Mohrens sista suck", til egenskrevne forestillinger og Norgespremierer. I tillegg til forestillinger har SIT også en mengde av kunstneriske innslag og B-nummer å se tilbake på. Her skal vi få et innblikk i både bruken av høner på scenen og bruken av hønetruser for menn på scenen.

Dessverre vil ikke verken alle forestillinger eller alle kunstneriske innslag bli nevnt her.

Til det har SITs produksjon vært for stor for hva denne boken har plass til. Noen vil kanskje bli skuffet over at ikke akkurat deres favorittforestilling blir nevnt, og det beklager vi. Vi håper likevel at denne gjennomgangen vil gi et visst inntrykk av hva SIT har foretatt seg og hvilke forestillinger SIT har hatt på plakaten gjennom sine 100 år.

1917-1929

DET INTERNE TEATERET - MER ENN BARE REVY

VARIERT UNDERHOLDNING PÅ TERSKELEN TIL 20-TALLET

Fremgangen for Studentersamfundets Teater i løpet av krigstiden^I var enorm. Fra å være en halvdød institusjon som ingen trodde på, (...) vokste teatret i disse årene til å bli Studentersamfundets verdifulleste og direkte mest inntektsbringende avdeling. Det var lagt en grunnvoll for den senere så rike utvikling.¹

Ved siden av UKErevyen startet Studentersamfundets Teater tidlig opp med varierte kunstneriske innslag på Samfundets lørdagskvelder. Det kunne for eksempel være mindre dialoger, sanger, parodier eller morsomme enaktere.

I midten av mars 1917 stod "Kvinden har ingen alder" passende nok på plakaten på lørdagens "Kvindeaften". Studentersamfundet hadde helt siden det ble fremmet forslag om ball for byens unge damer 3. desember 1910, vært flinke til å arrangere tilstillinger for Trondheims piker. "Kvinden har ingen alder" fikk en god mottagelse og ble satt opp samtidig som et innslag fra "Eliassen og Tønnesen". Duo'en "Eliassen og Tønnesen" dukket opp første gang i 1916^{II} og akkompagnerte ofte den kunstneriske underholdningen på disse *kvindeaftenerne* – visstnok ikke alltid like populært hos det motsatte kjønn. Det kom i alle fall klager fra kavalerene om at innholdet ikke alltid egnet seg for sarte pikesjeler. Karakterene "Eliassen og Tønnesen" ble spilt av forskjellige gutter fra teateret, og ideen var hentet fra studentteateret i Oslo. De to herrene satt gjerne ved sitt sjakkbrett og nøt en velfortjent øl mens de snakket om løst og fast av dagsaktualiteter, i dette eksempelet fra 1918 er det tilbakesalget av Cirkus som engasjerer:

E: *Det var for tidlig, Tønnesen. Men av skade faar man baade fugl og fisk.*
T: *Ja, byggekomiteen var nok ful, men ikke ful nok Eliassen.*
E: *Det var en dyr spøk for kommunen, Tønnesen.*
T: *I 60.000 er nok godt, men det er ikke godt nok, Eliassen*
Høikonjunkturen kan stige, Eliassen.²

"Eliassen og Tønnesen" viser her til at Studentersamfundet i Trondhjem nettopp har tjent gode penger på boligforhandlinger med kommunen. Studentersamfundet kjøpte Cirkus av kommunen sommeren 1912 for 50.000 kroner og seks år senere ble Cirkus solgt tilbake til kommunen for hele 160.000 kroner. En ganske god forretning for studentene, som for en meget billig penge fikk fortsette å drifte huset framover.^{III}

På slutten av det første tiåret begynte studentene også med en ny teatertradisjon som

I Første verdenskrig.

II "Eliassen og Tønnesen" dukket opp med jevne mellomrom på forskjellige Samfundsmøter helt fram til våren 1927.

III At tomten også i dag, 90 år etter, ligger ubrukt på hjørnet av Prinsens gate og Ark Christies gate sier litt om hvilken elendig investering dette var for kommunen. Men, kanskje det var viktigere å hjelpe studentene på vei med penger til eget hus enn å ha egen inntjening?

har holdt seg helt til våre dager, nemlig parodier på Trøndelag Teaters oppsetninger. I april 1917 satte teateret i Prinsensgate opp en forestilling basert på den historiske romanen "Quo vadis", som handler om forfølgelsen av kristne under Keiser Neros herredømme i Roma. En roman som egnet seg godt for dramatisering, mente Under Dusken, men det virket ikke som om anmelderen var så veldig imponert over oppsetningen. Samfundets svar på forestillingen kom ca. ett år senere med parodien "Nero et Petronibus".¹ Den ble satt opp som kunstnerisk innslag på Samfundsmøtet 13. april 1918, og da var studentavisens tone straks litt muntre; "det var fortrinnsvis morsomt og vrimlet av gode påfund."³ "Nero et Petronibus" viste en modernisert utgave av antikkens Roma og stykket ironiserte over aktuelle saker i det norske mediebildet. Anmelderen bemerket at parodien nærmet seg "Eliassen og Tønnesen" i formen, og det var ikke så rart siden den i utgangspunktet var tenkt som en fortsettelse av denne dialogstilen.

STUDENTERSAMFUNDETS INTERNE TEATER OPPSTÅR

På 20-tallet oppsto forløperen til nåtidens betegnelse på Samfundsteateret: Studentersamfundets Interne Teater (SIT). Nå begynte man å skille mellom Studentersamfundets Teater sine offentlige opptredener, som gjerne var UKerevyn, og "det interne teaterets" virksomhet, som var betegnelsen på teaterets opptredener på Samfundsmøtene. Nøyaktig når benevnelsen Studentersamfundets Interne Teater oppstod, er vanskelig å tidfeste, men første gang det blir nevnt i Under Dusken er allerede i 1922 i artikkelen "Fra samfundets interne teater" som er skrevet av Koh-i-noor:⁴

Det interne teater – hvorved jeg forstår alt det som oppføres kun med henblikk på samfundets medlemmer – har jo sin spesielle charme, ikke minst fordi det er ubundet av den begrænsning som en offentlig spillet revy nødvendigvis må stille.⁴

I artikkelen redegjør han for forskjellen mellom revyvirksomheten og den interne underholdningen. I et høstnummer foregående semester ble det trykket en lang artikkel om Studentersamfundets Teaters historie som i hovedsak konsentrerte seg om revyene. "Koh-i-noor" føler at den interne virksomheten har fått ufortjent lite oppmerksomhet sammenliknet med revyen, og han oppsummerer derfor sine inntrykk rundt de interne oppsetningene. Han påpeker også at Studentersamfundets Interne Teater har en økonomisk betydning for Studentersamfundet, og han antar at det lave medlemstallet våren 1922 har hatt sammenheng med at det ikke har blitt satt opp noen enaktere i starten av semesteret: "Det er få ting som trækker som teateraftener."⁵ Artikkelen gir ikke direkte svar på når "det interne teater" ble et begrep på Studentersamfundet. Forfatteren skriver at hans første *interne opplevelse* var oppførelsen av "Kvinden har ingen alder" våren 1917. Det er likevel vanskelig å finne spor etter Studentersamfundets Interne Teater før 1920-tallet, så trolig er begrepet om en "intern opplevelse" lagt til teaterforestillingen

¹ "Nero et Petronibus" ble også satt opp igjen kort tid etter på Samfundsmøtet 4. desember i 1920, dagen etter Studentersamfundets Teaters 10-årsdag.

² Pseudonym for Ole Peder Arvesen

i etterkant.^I

Oppblomstringen av parodier og underholding på møtene i regi av det interne teateret kan settes i sammenheng med et tilskudd av nye krefter på starten av 1920-tallet. Særlig én av dem, Odd Nansen, var i en lang periode aktiv med forskjellige typer underholding på lørdagsmøtene, for eksempel parodier på stykker satt opp på Trondhjems Nationale Scene. "Skjønheitsklatten" ble satt opp av det interne teateret på et lørdagsmøte høsten 1923; "Teateret var helt igjennom det beste. Når det stykke som gaar paa teateret heter "Skjønheitspletten" saa blir dette jo fuldstændig en parodi."⁶ Enkelte mente at parodien var bedre enn originalen, og skuespillerne var visstnok misfornøyd med at deres oppsetning ikke kom først slik at Trondhjems Nationale Scenes oppsetning hadde blitt parodien; da hadde den i det minste vært morsom. "Vårpløining" våren 1925 var en parodi på "Vår-bryting", den ble satt opp to uker etter originalen av "Samfundets sauterne taetter",^{II} og her er anmeldelsen skrevet på en slik måte at det virker som om Trondhjems Nationale Scenes oppsetning ble parodien. Han mener at byteaterets imitasjon av Samfundets skuespillere var utmerket, noe han selvsagt først oppdaget etter han også hadde sett oppføringen i Samfundet. Men de bommet litt på handlingen til tider; "hvordan skal vi forklare at Hans Jakob og Wendla på teateret hadde gått op på loven, når det her viste sig at de egentlig skulde holde sig i fjøset?"⁷ For øvrig var det én ting anmelderen mente var bedre på Trondhjems Nationale Scene, nemlig suffløren: Han hørtes i det minste klart og tydelig ved flere anledninger... Vårsemesteret 1927 kommer en ny populær parodi i rekken: "Hønen". Denne gangen var skuespillerne fra "Pelikanen", som nettopp hadde blitt satt opp på Trondhjems Nationale Scene, til stede i salen til fornøyelse for begge parter.^{III}

Til tross for hyppig parodiering og godmodig mobbing var forholdet mellom Trondhjems Nationale Scene og Studentersamfundet stort sett godt. Byens teater bød på egne forestillinger for studentene. For eksempel stod det ofte en akademisk festforestilling, i gala og akademiske dekorasjoner, på plakaten i forbindelse med immatrikuleringen,^{IV} men også resten av året ble det satt opp studentforestillinger. Skuespillerne ved Trondhjems Nationale Scene bidro gjerne med kunstneriske innslag på lørdagsmøtene i Cirkus, for eksempel var "Rocambole" en hyppig gjest på Samfundsscenen etter at han vendte tilbake til Trondhjem som utdannet skuespiller. Til sist kan det nevnes at i forkant av

I Kanskje oppstod Studentersamfundets Interne Teater med denne artikkelen, på samme måte som studenteruke første gang sto på trykk i Under Dusken i forbindelse med "Baccarat", men det er vanskelig å si sikkert. Neste gang vi finner begrepet brukt er to år senere i Under Duskens anmeldelse av en nyoppsetning av "Kvinden har ingen alder" på julemøtet 13.12.1924. Ut over 20-tallet blir det siden stadig oftere nevnt i Under Dusken og det har tydelig festet seg i studentenes interne ordforråd.

II Denne omskrivningen av Studentersamfundets Interne Teater sto på trykk i UD 14.02.1925, om det var et mye brukt uttrykk for teateret er tvilsomt. Kanskje skulle "Samfundets sauterne taetter" understreke at det var en parodi. Det blir i alle fall fulgt av en forklaring i parentes; det er teateret uten kommunetilskudd det er snakk om, altså ikke Trondhjems Nationale Scene.

III Andre parodiske SIT-innslag fra 20-tallet: "Glassverandaen" høsten 1924 var en parodi på teaterets forestilling "Balkonen" og "Skjeggespires dødelige drama Skamplet" høsten 1928 var en Hamletparodi.

IV Denne skikken skulle holde seg til godt utpå 60-tallet.

nedleggelsen av Trondhjems Nationale Scene¹ i 1927 stilte Studentersamfundet en garanti på 1000 kroner for å sikre videre drift.

Men det var ikke bare Trondhjems Nationale Scene som var utsatt for studentenes parodier. *Høyt skattede nasjonale verker, ja, nasjonale helter* også, var populære ofre. På et jubileumsmøte til ære for Ludvig Holberg i 1922 var det forhåndsannonsert at det skulle oppføres utdrag fra "Jeppe på Berget," og at Storsalen da ble møtt med en parodi, var ikke like populært. Enkelte ting tuller man bare ikke med: "Men hva ær dog dætte kjære Nansen, du er dog for freidig. Gaa hen og lave dobbelt parodi paa en dødens alvorlig komedie som Jeppe. Og har du ingen respekt hverken for gamle fader Holberg, Baronens seng eller Himmelrige?"⁸ Parodieringen av nasjonalhelt Fritjof Nansen slo derimot bedre an, til tross for at enkelte følte seg grundig lurt når det viste seg at det bare var sønnen som skulle holde foredrag: "Det var meget godt i Nansens parodiering av sin far. For det første var likheten fabelaktig, ikke mindst når han kom frem i silhuet foran lysbildet, (snipkjolen var ekte!), men vi har heller ikke før set et almindelig, alvorlig foredrag med lysbilder parodert."⁹ Ved siden av parodiene opptrådte ofte skuespillerne på eget initiativ med vitser eller visesanger, men siden flere av Samfundets øvrige medlemmer også gjorde det, kan ikke dette sees på som direkte underholdning fra det interne teateret.

På slutten av 1920-tallet kan det se ut som den gradvise navneforandringen begynner å bli permanent; Studentersamfundets Interne Teater er blitt et fast begrep som nå også ble brukt i forbindelse med revyen.¹⁰ Men, kjært barn har mange navn, og fremdeles ble teatergjengen også omtalt som Samfundsteateret, det interne teateret eller rett og slett bare teateret.

SAMFUNDETS BURSDAGSFØRESTILLINGER OG ANDRE ENAKTERE

Studentersamfundets bursdagsfeiring 1. oktober fikk tidlig sine faste tradisjoner, og en av dem ser ut til å ha vært et kunstnerisk innslag fra teatergjengen, gjerne i form av en komedie. 1. oktober 1918 sto den franske komedien "Ah!" på programmet og påfølgende år ble "Herr Sagfører" satt opp på samme dato.

Bortsett fra studenteruka var fødselsdagsunderholdningen det eneste som stod på teaterets program i 1919, og det blir også debattert i *Under Dusken*. På lederplass på starten av året ble det satt søkelys på teatersjefjobben og teaterets fremtid; "Det er en selvfølge at et Studentersamfund skal ha en scene - men da burde det også være en selvfølge at denne scene blev benyttet. (...) ikke bli staaende som et uhyggelig, tomt gapende gravkapel over et kortlivet, nu svundet og døtt studentervidd."¹¹ Videre spør studentavisen om studentens lystighet og humør har forsvunnet, eller har de kanskje blitt for blaserte? Studentteateret må kjenne sine tradisjoner og minne trønderne om at det er en studentby, mente *Under Dusken*. I neste nummer av UD svarer teatersjef Arne Solem på innlegget og han deler delvis bekymringen. Men han tror ikke tidens studenter er sterke nok til å holde

¹ Nåværende Trøndelag Teater ble opprettet 1937 med Henry Gleditsch som teatersjef, men Trondheim har hatt teater mye lenger enn som så. Trøndelag Teater har landets eldste teaterscene, den ble bygget i 1816 og har hatt ulike navn og eiere opp gjennom tiden. Fra 1911 til nedleggelsen i 1927 het teateret Trondhjems Nationale Scene.

på tradisjonene fra tidligere revyer: ”Jeg tror, hr. redaktør, at vi maa opgi tanken om nogen fast tradition for vort kjære teater. – vi maa nøie os med disse spontane beviser paa glimrende studenteraand – alt avhænger av det rette kuld og den rette mand.”¹² Men denne våren var det ingen rett mann som meldte sin interesse og forrige semesters teatersjef fortsatte derfor et halvt år til.

Da ”Herr Sakfører” og et gjensyn med ”Eliassen og Tønnesen” sto for tur høsten 1919, var det med nyvalgt teatersjef ”Rocambole” i føringen. Nå fikk teateret endelig ros for underholdning og akademisk gjøgl:

*Vort samfundsteater bør altid påskjønnnes; men dennegang var der virkelig grund til både påskjønnelse og ros. Påskjønnelse fordi det trods den store påkjending det vil bli tildel under Studenteruken gikk til at opføre denne enakter – og ros for det gode spil.*¹³

Ut over 20-tallet fulgte det flere bursdagsforestillinger, helst i partallsår siden teaterguttene hadde den prestisjetunge studenteruken å konsentrere seg om annethvert år. Merkelig nok ser det ikke ut til å ha kommet noe kunstnerisk bidrag til Studentersamfundets tiårsjubileum i 1920. Det refereres at ”Hatten” ble spilt av Brandzæg og Kiær, som begge var medlem av teatergjengen, men det er usikkert om denne ble fremført som et bidrag fra Studentersamfundets Interne Teater. Ellers blir ”Paa Hybelen” oppført i 1922, det kommer et gjensyn med ”Mohrens sista suck” i 1924,¹ 1. oktober 1926 blir for første gang ”Fotografiapparatet”^{II} oppført i Cirkus og året etter settes ”Kvinden har ingen alder” opp for tredje gang.

Samfundsscenens to nykommere var altså ”Paa Hybelen” og ”Fotografiapparatet”. Førstnevnte ble skrevet av Adam Hiort og var en typisk studentkomedie som flere av studentene hadde kjennskap til; ”de fleste unge studenter har en eller anden gang indehat en rolle i denne hyppig oppførte komedie,”¹⁴ Nettopp derfor unnlater referenten å fortelle noe om stykkets handling, men det ble rapportert om munter stemning i salen og fristelsen til å synge med var visstnok stor: ”Teatermaler Egeberg var som altid en lydhør akkompagnatør.”¹⁵ Ved siden av revyene bidro Egeberg med kyndig malehjelp på de fleste av teaterets oppførelser i denne perioden, og han var fast gjest på Samfundsmøtene.” Fotografiapparatet” var tilsynelatende også et kjent stykke for studentene. Det var en forviklingskomedie hvor hovedrollen i stykket ble spilt av et fotografiapparat. Handlingen spant rundt forestillingens fotograf som hadde store vanskeligheter med å håndtere kameraet og publikum lot seg mere av kameraets listige påfunn; ”Da så apparatet for tyvende gang lå på gulvet med bena sprikende til alle kanter, hadde tilskuerne lenge vist en sterk tendens til å innta en lignende stilling.”¹⁶

Til tross for et patriotisk publikum slo faktisk ikke alle oppsetninger like godt an som man kan få inntrykk av fra studentavisen. Våren 1929 satte SIT opp forestillingen ”Ingvald Enersens sønnesønn”, og det var ifølge Under Dusken tidenes flaueste teaterrek-

I I 1924 ble også ”Den reisende student” satt opp på et Samfundsmøte senere i semesteret.

II Dette stykket er tidligere blitt omtalt som ”Vekkeruret” i Samfundets jubileumsbøker, men det blir omtalt som ”Fotografiapparatet” i datidens referat.

speriment:

Alvorlig talt: teppet burde aldri ha gått opp for denne mislykkede modernisering av gymnasiesamfundenes stående julekomedie, som også derfor egner sig dårligst som prøve på studentrevy talent.¹⁷

Studentersamfundets Interne Teater var stort sett å finne på Cirkus sin scene, men noen ganger besøkte de scener utenfor Studentersamfundet også. I mars 1922 ble det satt opp en studentkabaret på Trondhjems Tivoli – Hjorten.¹ Inngangspengene for å se teater her var nok dyrere enn på Cirkus, i alle fall hadde ikke referenten råd til å se oppsetningen mer enn en gang, og han baserte sin anmeldelse på det. Men nå skulle jo pengene samles inn til et godt formål; utvidelse av Studenterhytta. Studentteateret bød på et variert program, som inneholdt viser, diktlesning, og fremføring av ”Mohrens sista suck”, men dessverre ble det ifølge anmelderen ikke noen stor suksess kunstnerisk;

Den store studentkabaret var en skuffelse, dog vistnok ikke for arrangøren, hvis forventninger i retning av økonomisk utbytte skal være betydelig overtrufne av det faktiske resultat. Hvilket i grunden kan forstås, når selv undertegnende U.D's referent måtte betale 6 kroner på premieren¹⁸

Denne gangen var kanskje økonomien viktigere enn gjølglegleden? Resultatet ble uansett et pent overskudd på 3000 kroner. Når økonomien til studenterhytta fire år senere igjen var skrall, ble det satt opp en ny kabaret i Hjorten i regi av Norges Tekniske Høyskoles Idrettsforening (NTHI) med

støtte fra teateret og sangerne. Denne gangen ble overskuddet bare på 1200 kroner, og litt av skylden for det måtte studentene selv ta siden de etter endt forestilling tok sine damer med til Palmen istedenfor å tilbringe resten av kvelden i Hjorten.

RANHEIMSTOURNÉEN – FREKKHET SATT I SYSTEM

Studentersamfundets Interne Teaters lek med parodier og egenskrevne komedier på 20-tallet nådde sitt høydepunkt ved opprettelsen av SITs første ”ektefødte barn”: Ranheimstournéen. Med direktør og eier Rex. P. Hamilton Jensen¹⁹ og dramaturg Petter

I Hjorten revy- og varietéteater var fra oppstarten i 1862 et av Trondheims viktigste underholdnings- og serveringssteder. Hjortens praktfulle hovedbygning i sveitserstil var et kjent landemerke i byen fram til det ble revet i 1961. Hjorten hadde sin storhetstid fra 1890 til første verdenskrig og var da scene for størstedelen av Trondheims revyliv i tillegg til at scenen huset mange anerkjente europeiske gjesteartister.

II Pseudonym for Fredrik Barth.

Blom's spissen ble Ranheimstournéen et fenomen på Samfundet i den korte tiden de optrådte på og utenfor Cirkus. Ranheimstournéen hadde sin første forestilling på Samfundsmøtet 10. mars 1928. Siden ble det flere forestillinger i Cirkus og på Trondhjems Nationale Scene, men også turné til Ranheim, trønderbygden truppen hadde tatt sitt navn fra, og til Nord-Norge.

Ranheimstournéen er blitt beskrevet som et selsomt teater med en heller tvilsom gjeng skuespillere som likevel sjarmerte; "Aldri hadde Cirkus sett en så forloren, frynsete og frekk, men også naiv og glad teaterturne og Sirkusdirektør".¹⁹ Truppen besto av en guttegjeng med varierte talenter, og programmet var svært annerledes enn det som tidligere hadde blitt vist i Cirkus. For eksempel var "svensk militærpyramide med inbyrdes tilrop" et populært innslag. Visstnok var det ikke alle som skjønte det geniale ved forestillingene, og den første mottakelsen i Cirkus hadde vært preget av forvirring: "Samfundet var på premieren delt i to leire, de som forstod at her blev prestert det ypperlige, og de som endnu ikke hadde forstått hvor godt det var."²⁰ Ved Ranheimstournéens andre

opptreden i Cirkus, 1. oktober samme år, var det imidlertid ikke lenger tvil om at denne nyskapende underholdningen slo an:

*Når frekkheten
blir satt i system
blir den sublim: å
lese diktutklipp
fra dagsavisen,
deklamere den
siste schläger,
syng gamle vis-
er iført rare hat-
ter, lave arabisk
ørkenmusikk
med håndklær*

*om hodet er jo forbandet frekt, men når det gjøres med talent, blir det sukses!*²¹

Med suksessen frisk i minnet og stor tro på egen genialitet inviterte Ranheimstournéen byens borgere til aftenunderholdning i det nedlagte Trondhjems Nationale Scene våren 1929; "Glade og forventningsfulde kom de – kjørende og Tilfods, alle opfyldt av Takknemmelighed overfor det Ensemble som nu satte Liv i Theatret igjen."²² Senere dro de på sommerturne til Nord-Norge med innleid mannskap; "Direktøren lod engagere en Sangforening (studentenes, thi)."²³ Alle Ranheimstournéens opplevelser er kreativt nedtegnet i deres eget bokverk, "Et liv i kunst og forsagelse"^{II} av dramaturg Blom. Nå er ikke denne beretningen helt objektiv. Opptredenen på Trondhjems Nationale Scene var i forbindelse med SIT-oppførelsen av Blåpapiret, og det var egentlig TSS som inviterte

I Pseudonym for Frode Rinnan.

II "Den som måtte være i besiddelse av dette litterære unikum, bør oppbevare det i bankkvelv." (sitat Asbjørn Lindboe)

Ranheimstournéen med på sin Nordlandsturné – ikke omvendt. Men slike formaliteter er uinteressante i denne sammenheng. Bokverket er storslagent, selv om det i praksis får god plass i baklommen, og Ranheimstournéens ry levde med det videre i lang tid.¹ Da teatertruppens teppefall tilslutt kom senhøstes 1929, delvis på grunn av at medlemmene hadde begynt å flytte fra byen, ble det feiret med et heidundrendes gravøl i gruppens faste tilholdssted, Magnus den godes gate 8:

*"Ak, det var ingenlunde nogen munter Kveld. (...) der pibled Tårer i alle Øyne fra den Første Stund. v. Grossmoen lød sig ikke trøste av Engagement på Vestlandet, men måtte synges sin Ve og gav den udtrykk i den ellers så gyselige Grenaderarie. Og da Rex med mildt Sind og ei uden Rørelse greb gardinen og gav mig den tillige Lysekronen i Foræring var intet Øye tørt."*²⁴

Muligens en vemodig avskjed, men det var, som teksten ovenfor antyder, ikke mye igjen av inventaret i Magnus den godes gate 8 neste dag...

KVINNEN INNTAR TEATERPLAKATEN

*Hvis man kan forutsette at man slipper å se det svake kjønn representert av ekte fremstillersker på vår scene, så spår jeg freidig at linjen i de næste 19 år vil føre strakt frem i den retning den hittil har gått og vi får syn for segn: at studenterteateret ikke lar sig utpønske eller støpe, men at det er.*²⁵

Disse ord ble skrevet av Frode Rinnan i en artikkel om det gamle og det nye teateret høsten 1928. Noen få måneder senere ble hans ord gjort til skamme. Under Dusken kunne melde om en "Sensasjon" 16. mars 1929 og bekreftet ryktene som hadde gått en stund; "Teateret har alliert sig med en *orntli* dame, en som også er dame ute i livet altså." Anledningen var kveldens SIT-oppføring av Helge Krogs ferske litterære komedie, "Blåpapiret", og den *orntlie* damen var fru Randi Ramstad. Hvordan skulle dette gå? En dame på gamle ærverdige Cirkus sin scene sammen med teaterguttene? Instruktøren som hadde gått til dette vågale skritt var Louis Feinsilber og han var trygg på at kvinnens inntog på Samfundsscenen ville bli vellykket. Men, det er tydelig å lese ut fra anmeldelsene at de øvrige studentene var usikre på hvordan dette eksperimentet skulle gå: "Tilskuerne knirket forsiktig med sine stoler: slik var hun altså: så var det store skritt gjort og vi sank atter

I Ranheimstournéen var også sterkt involvert i "Cassa Rossa". Filmparodien "The Song of the dessert" fra denne revyen er deres verk og den vises fortsatt med ujevne mellomrom på Samfundet. (For øvrig en moderne lydfilm hvor ensemblet satt bak lerretet og lagde krigsfilmlyder)

II Under Dusken melder om at "Blåpapiret" var den første litterære komedie satt opp på Samfundet, da sett i sammenheng med tidligere studentkomedier.

og enda tryggere tilbake på våre plasser.”²⁶ Fru Ramstad ble godtatt og ”Blåpapiret” ble oppfordret til å ”berike hele staden med sin kunst”, og noen dager senere gjorde det nettopp det. Fredag den 20. mars opptrådte SIT på ærverdige Trondhjems Nationale Scene. I den lange anmeldelsen som fulgte ble alle skuespillerne grundig gjennomgått og man kunne slå seg til ro med at den kvinnelige kvinnerollen ikke voldte noen skade: ”Fru Ramstad spilte, i motsetning til sine medspillere, bedre nu enn i samfundet. Hun var meget yndig og søt som Estelle.”²⁷ En ny epoke i SITs teaterhistorie hadde startet. Nå gikk det riktignok noen år før en kvinne skulle stå på scenen igjen, og enda lenger til de ble likestilte med de mannlige skuespillerne. Men med ”Blåpapiret” var første skritt tatt.

NY SCENE – NYE TIDER

Høsten 1929 flyttet som kjent Studentersamfundet i Trondhjem inn i sitt røde, runde hus i Elgesetergate, og det knyttet seg naturlig nok mange forventninger til det nye Samfundet og scenen som teateret nå skulle få boltre seg på. I forkant av flytteprosessen debatteres Studentersamfundets Interne Teaters videre vei gjennom en serie artikkelinnlegg i Under Dusken.

Teatersjef Fredrik Barth påstår at ”Stud.samf.s int. Teater”¹ for tiden er det beste teateret i landet. Det lages faktisk ikke bedre teater i Norge enn

det gjøres på Studentersamfundet i Trondhjem, hevder han. Samtidig mener han å kunne spore en snikende kunstnerisk stagnasjon. Barth spør om amatørkomedien virkelig skal være et mål i seg selv eller om teateret kanskje heller skal brukes som et talerør mot resten av verden? Han etterlyser innhold og mening i tekstene; har ikke studentene ”med vinduet åpent mot Europa” noe standpunkt i åndskampen lenger? ”Har vi ikke noe ansikt? Bortsett fra at det er liddeli flaut og drikke bare vann og at alle professorene blev drukket under bordene?(...) Et studentteater bør ha mer innhold enn forherligelsen av oss selv, vårt liv og vårt miljø”²⁸ Barth var neppe den første, og han ble i hvert fall ikke den siste, litt eldre SIT-er som kritiserte den nye tids student for meningsløse og selvsentrerte tekster:¹ Hvor ble det av åndslivet?!

Han får svar på tiltale av sin gode venn Frode Rinnan som trekker linjene fra det gamle

I SIT er enda ikke blitt brukt som forkortelse, men ut fra denne tungvinte forkortelsen er det kanskje ikke så lenge til den kommer?

II Det har vel nærmest blitt en SIT-tradisjon.

til det nye teater. Han påpeker at Studentersamfundets Interne Teater bygger på tradisjonene som har blitt utviklet gjennom nesten 100 år ved Det Norske Studentersamfund i Oslo; man har tatt elementer, som revyen, og utviklet dem med sitt lokale særpreg. Tradisjonene vil alltid være en del av Studentersamfundets Interne Teater. Og skal man ikke egentlig forvente å le når man ser studentteater? Befriende latterbrøl fra galleriet betyr ikke at viddet og alvorret er borte fra teksten: ”Jeg har i ethvert fall ofte følt mig mer beriket ved å sitte og le i salen og se teateret boltre sig enn jeg har følt den åndelige vekst under mangen brilliant diskusjon under alvorrets tegn.”²⁹ Barth og Rinnans påbegynte diskusjonen vil nok vare så lenge SIT eksisterer og man vil neppe noen gang enes fullstendig på tvers av generasjonene. Men det er kanskje heller ikke det viktigste? Som den videre historien viser, og sikkert vil vise i fremtiden, forandrer Studentersamfundets Interne Teater seg kontinuerlig med sine nye studentkull, og det finner alltid sin anvendbare plass i samtiden.

Den 1. oktober 1929 klokken 19 åpnet formann Frode Rinnan Studentersamfundets siste møte i Cirkus, som senere på kvelden ble til det første møte i det nye huset på

andre siden av Nidelven. På sin gamle scene i Cirkus underholdt Knut Lunde, Ola Trætteberg og Titt Kjær fra SIT med gamle revyviser fra en lang Cirkuskarriere, og de avsluttet sin opptreden med å bryte opp scenegulvet: *Man blev en smule nervøse, da disse tre herrer kom*

*inn igjen med hver sin øks. De gikk løs på scenen og fikk på utrolig kort tid løsnet tre planker som de triumferende bortførte. Tradisjonen var sikret.*³⁰

Etterpå ble ”Farvel Cirkus” fra ”Merry-go-Round” sunget og Samfundets første formann, Schieldrop, holdt avskjedstalen før Studentersamfundets medlemmer i samlet flokk gikk i prosesjon over broen til sitt nye hjem hvor SIT kunne sikre tradisjonen ved å spikre fast plankene fra Cirkus på den nye scenen. Cirkus var historie og en ny epoke med teaterglede og akademisk gjøgl blant venner og forbundsfeller sto for tur.

30-TALLET

DET HARDE 30-TALL?

Det skal ikke synderlig skarphet til for å opdage at det står ille til med teateret for tiden – ja, at det alt lenge har stått ille til. Det teateret har presentert siden revyen sist, er jevngodt med intet. Verre en intet. Det er sunket ned til lavmålet av tåpelig gjøgl.³¹

Hvis man skal feste lit til instruktør Louis Feinsilber sine ord, var det ikke særlig mye aktivitet rundt Studentersamfundets Interne Teater på starten av 30-tallet. Våren 1931 tar han opp tråden fra den foregående SIT-diskusjonen og retter et angrep mot den daværende teatersjefen Tønnes Søyland. Feinsilber mener at man ikke kan forvente samme kvalitet av et studentteater som av et profesjonelt teater, men man kan i det minste forvente at teateret holder samme standard som tidligere. Ifølge han har intet nevneverdig skjedd siden "Cassa Rossa". Nå stemmer ikke det helt. Året i forveien ble for eksempel 1. oktober feiret med en parodi på Studentersamfundets orkester, og senere på høsten kom den "antroposofistiske sketchen Katten". Sistnevnte fikk for øvrig kraftig motbør fra både Feinsilber og salens publikum: "Skuespillerkunsten var slett, og maskeringskunsten vil ikke bare si griseri med svart sminke."³² Feinsilber avslutter sitt krasse angrep på teatersjefen med en oppfordring til handling: "Jeg vil ikke at Søyland skal forlate sin post. For vi har ingen annen. Men jeg vil at han skal tenke litt på det foraktede ordet "tradisjoner," og at han snart skal vise oss noe. Og noe godt."³³

Han slapp å vente særlig lenge. På vårsemesterets siste møte kom oppføringen av "Kleinplatzeksperimentet", en farse i tre akter skrevet av en av Studentersamfundets egne menn; Georg Brochmann. Anmelderen mener at "Kleinplatzeksperimentet" er en pussig farse med tidvis gode replikker, men i motsetning til tidligere rettes det nå kritikk mot bruken av mannlige studenter i kvinnelige roller. Før hadde det gitt forestillingen et morsomt og studentikost preg, men nå "blev det hele for parodisk til å virke efter sin hensikt".³⁴ Dette tyder på at studentene nå hadde begynt å skille mellom de sedvanlige studentkomediene, hvor en del av humoren ofte gikk ut på latterliggjøring av det kvinnelige kjønns særegne sider, og "den litterære komedien" som var blitt innført med "Blåpapiret." 1931 ble avsluttet med en vellykket nattekabaret, hvor teateret satte opp en parodi på et eget revynummer fra "Mammon-ra", som lovet godt for tiden framover.

Asbjørn Lindboe skriver i "Studenter i den gamle stad" at som alltid ble tiden etter en offentlig suksess preget av økt aktivitet innen det interne teateret. Og tiden etter "Mammon-ra" bar preg av både parodier, nytt tekstmateriale og gamle oppsetninger i ny ham. Filologen Otto Ottesen skulle vise seg å bli et verdifullt tilskudd til teateret tekstmessig og han debuterte med parodien "Faust Dritter Teil" på et Goethe-møte i mars 1932: "I lys av den moderne seksualpsykoanalytiske vitenskap sees den moderne Fausts sjelekamp i sterk motsetning til en annen kjent skikkelses likefremme instinktliv, nemlig Peer Gynt."³⁵ De to litteraturskikkelsene innhentes av sine synder og konfronteres av Mephisto, djevlen selv, men reddes likevel til slutt fra sin skjebne av de to kvinnene som de hadde forrådt:

Mephisto:

Ha, das ewig Weibliche zog auch ihn hinan!

O weh, dann ist's um mir getan!

Ich dacht' ich hätt' sie schon beide in meinem Sack.

Men der stod nok kvinner bak!

Forestillingen ble skrevet og fremført på en blanding av tysk og norsk, og den ble en

I På Samfundsmøte 30. april 1932 oppførte Studentersamfundets Interne Teater en egenskrevet parodi på "Synnøve Solbakken" som ble kalt "Marit Blåbærlien".

stor suksess for det interne teateret. Ottesens neste teaterstykke het "Fedrelandet i fare" og ble satt opp på et møte viet teaterhistorien og teaterkunstens framtid våren 1933. "Fedrelandet i fare" er et historisk skuespill i tre akter som sammenligner Catilinas sammensvergelse med de interne forholdene på Studentersamfundet i Trondhjem. Lucius Sergius Catilina ledet i år 63. før Kristus en sammensvergelse mot den romerske republikken og konsul Marcus Tullius Cicero. Kupp-planene ble avslørt og gjort rede for av konsul Cicero i det som i historien har blitt kjent som "De fire taler til Catilina". Den første av disse talene blir lest opp i senatet med Catilina som overrumplet tilhører. Cicero beholdt makten i Roma og hans seier må ses på som parlamentarisk. At den opprinnelige historien munner ut i snakk i stedet for handling, ble sett på som et potensielt problem som Ottesen elegant løste ved å la verdens eldste internasjonale studentsang, "Gaudeamus", utgjøre finalen. Konfliktene i det gamle Roma blir sammenlignet med de interne stridighetene i Samfundets ledelse, og dette var første gang at Samfundsinterne forhold ble gjenspeilte i et teaterstykke. "Fedrelandet i fare" ble fremført i klassisk stil, og scenedekorasjonene var en blanding av det gamle Roma og daværende Trondhjem by.

I denne perioden fikk også SIT anledningen til å jobbe med en profesjonell instruktør. "Generalsekretæren", skrevet og instruert av Stein Bugge, ble oppført på Samfundet 29. april 1933. Alle skuespillerne var amatører og størstedelen av dem var hentet fra SIT. Stykket handlet om forholdet mellom kunsten, representert ved Gud, og gjøgleriet, representert ved djevelen. Forestillingens hovedperson, generalsekretæren, vet ikke hva han skal satse på; gjøgl eller kunst, samtidig som Gud og djevelen strides om å fange han. Anmelderen mente ideen i seg selv er god, men at dramatikken ikke ble forløst godt nok på scenen; *kampen om ham (generalsekretæren) og i ham utløses ikke dramatisk nok. (...) stigningen kommer ikke til utfoldelse og stykket blir uten indre avslutning.*³⁶ "Generalsekretæren" fokuserte altså på de samme problemene som Studentersamfundets Interne Teater var opptatt av; skulle de satse på studentikos gjøgl eller meningsfull kunst?

Det kan se ut som om teateret i løpet av kort tid hadde snudd fra å være det som Barth mente gikk mot et selvcentrert teater med fokus på drikkeviser og platte studentkomedier, til et studentteater som også tok opp litterære, dagsaktuelle og historiske hendelser. Selv om teaterets hovedfokus fortsatt var studentkomedier og parodier, var det også flere eksempler på seriøse oppsetninger i denne perioden. "Blåpapiret" ble gjenoppført høsten 1934 og på det tradisjonelle julemøtet¹¹ oppførte SIT scener fra Ludvig Holbergs "Den stundesløse" i anledning Holberg-jubileet.¹¹

I Teaterets program våren 1933 åpnet med et stykke fra den irske forfatteren Bernhard Shaw: "Den skjebnesvangre sifon." Det ble sagt at teateret behandlet stykket så respektløst som forfatteren ønsket, og at publikum til tider var litt desorientert, "men om dette skyldes Shaw, oversetteren eller teateret var vanskelig å avgjøre." (UD, 11.02.1933)

II Det siste møtet før jul som ofte hadde variert kunstnerisk underholding og besøk fra julenissen som delte ut passende og gjerne symbolske gaver til bestyrelsen. (Det kan virke som julenissen første gang kom på besøk på 1920-tallet i Odd Nansens skikkelse, og skikken med julenisse fra SIT holdt seg helt til midten av 60-tallet). På julemøtet i 1933 oppførte SIT "Reisen til julestjernen", akkompagnert av, "for første gang i Skandinavia", en fjøsnisseballett.

III Stykket ble oppført nesten på dagen 250 år siden Ludvig Holberg ble født, studentene fant alltid en anledning til å jubilere.

Neste store forestilling var Finn Bøs nyskrevne skuespill "Du har lovet mig en kone" våren 1935. Lystspillet tar opp skuespillertradisjonen fra "Blåpapiret" med ekte kvinner på scenen. I den siste oppsetningen av "Blåpapiret" hadde instruktøren latt sin kone Lajla Feinsilber debutere, og i "Du har lovet mig en kone" var hun igjen å se på Samfundsscenen sammen med Liv Eckbo. Som tidligere omtalt var Louis Feinsibler en foregangsmann for likestilling innad i Studentersamfundets Interne Teater, og hans arbeid førte til resultater. Studentene syntes nå det var naturlig at kvinnelige roller i seriøse skuespill ble spilt av kvinner. Parodi passet seg ikke i en 3-akter, men at kvinnen skulle ha en plass i parodiens hovedsete, revyen, var fortsatt en fjern tanke for de fleste. "Du har lovet mig en kone" ble tatt godt i mot av publikum og ble en ny suksess for SIT ifølge byens aviser. Under Dusken var derimot ikke like godt fornøyd, og de så det som sin oppgave, som studentenes eget organ, å helle malurt i begeret. Det meste av kritikken gjaldt valget av forestilling, som anmelderen mente var uten idé. Men UD skrev også at teaterguttene ikke hadde fått med seg stykkets enkle handling og hovedpoeng, nemlig at: "Ingen gjør større lykke hos kvinnen enn mannen som kaller på hennes lyst og trang til å beskytte"³⁷¹

Teaterets gamle klassiker, "Mohrens sista suck" ble oppført igjen i 1932, og året etter ble det et gjensyn med den populære studentkomedien "Ah!". Dessuten prøvde teateret seg også på et par nyvinninger; filmparodier. Våren 1934 hadde Studentersamfundet i Trondhjem nettopp gått til innkjøp av et lydfilmapparat og i den forbindelse satte det interne teateret opp en kriminalfilm. Handlingen utspilte seg som skyggebilder på et lerret og den egenkomponerte lyden lød svært autentisk fra skuespillerne på bakscenen.³⁸Kriminalfilmer var svært populære blant studentene i denne perioden og våren 1937 kom en ny parodi på den typiske norske kriminalfilmen. "Eller, parodi er kanskje også noe sterkt sagt, for det er jo ikke så god sak å lage parodi på det som fra før av må sies å være en slik. Derfor blev det mer en karikatur enn en parodi."³⁹Det kan virke som om de norske kriminalfilmene ikke var like populære som de internasjonale filmene, og det interne teaterets parodi med den norske kriminalfilmsjangeren ble svært godt mottatt; "alle de optredende gjorde sine saker utmerket, og sjelden har det vært en ting på scenen som er gått bedre teknisk."⁴⁰

Da 30-tallet gikk mot slutten, så man at teaterets liv og virke slettes ikke hadde vært så platt og innholdsløst som det ble advart mot i starten. Tiåret hadde bydd på et stort spekter av varierte innslag og det var noe for enhver smak på programmet. Men i den nærmeste framtid skulle SIT stå overfor mye større utfordringer enn interne kunstneriske uenigheter; krigen var kommet til Norge og Studentersamfundets Interne Teaters virksomhet var truet.

I Eller kanskje de ikke var helt enige i forfatterens stereotype kvinnetolkning?

40-TALLET

FRA OKKUPASJON TIL B-NUMMEREKSPLOSION

LYNKABARET OG IBSENSENSUR - TYSKERNE OVERTAR SAMFUNDET

Studentersamfundet merket ikke så mye til den tyske sensuren i begynnelsen av krigen. SIT fikk kjøre første post på programmet, den tradisjonelle immatrikuleringskjetsjen, som planlagt i midten av august 1940. Immatrikuleringskjetsjen var rettet mot de nye studentene og spøkene gikk på deres bekostning: ”teateret er morsomt det, de kjecker seg over oss nye naturligvis, men nokså sympatisk likevel.”⁴¹ To uker senere lot de nye studentene seg underholde av det som med tiden var blitt en SIT-klassiker; ”Ah!” ble oppført på bursdagsmøte til stor applaus, og referatet var for anledningen skrevet på rim:

*S. I.T. er fransk idag
spillet var vel friskt og godt,
men så vidt jeg har forstått
ikke sjeldent i sitt slag.*⁴²

Men det tok ikke lang tid før studentene fikk signaler om at Samfundet snart ville legges under tysk sensur og kontroll. Teatersjef i 1940 var Erik Ræstad, og han reagerte raskt da sensurryktene begynte å svirre:

*Da var det at teatersjefen gjorde litt av en genistrek: han lagde en lynkabaret. De hadde sagt at om det ikke ble UKE, så skulle det i allefall bli en kveld. Og det ble det. Det ble en dundrende suksess uten like. En hel rekke av disse folkevittighetene som gikk på nazistenes bekostning senere, de så dagens lys den aftenen.*⁴³

Lynkabareten ble oppført 26. oktober 1940, og det var akkurat i siste liten, for 12 dager senere ble Under Dusken, Samfundsmøtene og Studentersamfundets Interne Teater lagt under sensur. Under Dusken ville ikke la seg sensurere, og dermed ble deres siste nummer utgitt samme dag som lynkabareten sto på scenen. Teateret hadde derimot allerede før sensuren kom øvd inn en del scener fra Ibsenforestillingen ”Keiser og Galilæer,” og de var innstilt på å gjennomføre forestillingen som planlagt. Dessuten så ville vel ikke tyskerne finne på å sensurere en klassiker som Ibsen? ”Men, nei takk. Tyskerne forlangte sensur. Og teatersjefen leverte inn hele ”Keiser og Galilæer,” og sa ingen ting om at det bare var noen scener som skulle spilles. Så de fikk mye å lese.”⁴⁴ Til studentenes store fornøyelse måtte tyskerne lese seg gjennom hele det historiske verket som er på over 500 sider...

”Keiser og Galilæer” ble den siste store oppføringen fra SIT under krigen. Selv om det hadde blitt valgt teatersjef for UKA-41 opererte ikke teateret som SIT våren 1941. Teatersjef Hans Anton Bakke forteller at teateret lånte ut sine krefter til kunstneriske opptredener på Samfundsaftener, men at underholdningen ikke var en del av SITs program, den var basert på eget initiativ. Da høsten kom ble det kroken på døren for det røde runde; 20. september 1941 var det helt slutt og SIT måtte vente til høsten 1945 før de atter kunne innta sin Storsal.

ETTERKRIGSTIDEN HAR EN HUND PÅ HJERNEN

Studentersamfundets Interne Teater startet, i likhet med resten av huset, raskt opp igjen med normal virksomhet etter krigen. Samfundet var tydelig merket av tyskernes okkupasjon, det hadde blant annet blitt brukt til varieté- og festlokale,¹ og nå skulle det bygges opp igjen: "Huset som sådan så jo aldeles forferdelig ut, men vi brettet opp ermene og fikk satt det i orden."⁴⁵ Som kjent ble arbeidet med studentrevyen påbegynt allerede sommeren 1945, men det var ikke bare revy som sto på programmet i fredssemesteret. SIT hadde en opptreden på festmøtet 1. september og de opprettholdt tradisjonen med bursdagsunderholdningen.

Samfundets 35. fødselsdag ble feiret 29. september og siste post på programmet var et upopulært innslag fra SIT. Under Duskens referent fikk ikke en gang med seg tittelen på stykket og en opponent reiste seg fra benkeradene og fikk med seg publikum i kritikk av stykkevalget. Hva var det som hadde gjort publikum så opprørte? SIT hadde valgt å oppføre den tyske farsen "En hund på hjernen" som i tillegg til å være tysk, visstnok var gørr kjedelig. I etterkant av forestillingen startet en publikummer en diskusjon i Under Dusken hvor han stilte spørsmålsteget ved om SIT virkelig ble ledet av en teatersjef og om hans stykkevalg hadde en annen hensikt enn å sette et godt foredrag tidligere på møtet i en virkningsfull kontrast: "På andre teatre er det visst slik at teatersjefene v e l g e r et stykke som så blir oppført, men S.I.T.-sjefen trekker nok lodd mellom noen de har liggende på Trøndelag Teater."⁴⁶

Teatersjefen svarte at "beklageligvis" hadde ingen loddtrekning funnet sted, SIT hadde trålet byen etter gode enaktere og tok taknemlig imot manuset til "En hund på hjernen" fra Trøndelag Teater siden det var det beste som var å oppdrive. SIT hadde ikke ressurser til å skrive et eget stykke, men å spille ett var god trening foran høstens kommende UKerevy: "Vitsen med og i det hele tatt å oppføre dette stykket var å få prøvet skuespillerne våre som i sin helhet er uøvet, - og ingen kan si at spillet som ble presentert var dårlig. Tvert imot var det meget flott levert av amatører."⁴⁷ Som kjent ble "Go-a-head" en suksess, så da ble raskt den litt dårlige oppstarten tilgitt.

SPRUDLENDE KREATIVITET OG B-NUMMER

Etter revyen ble et av medlemmene fra forfatterkollegiet, Nic. Stabel, teatersjef for det kommende året. Han satte starten for en svært kreativ periode i SIT spekket med B-nummer. B-nummer er en betegnelse på en parodi på et kunstnerisk innslag eller en aktuell hendelse. Det startet kanskje med parodiene på Trøndelag Teater sine forestillinger, men SIT hadde også B-nummer som en intern kommentar til ting som hadde skjedd på huset og på oppsetninger som SIT selv hadde satt opp tidligere. Akkurat når B-nummerbegrepet blir tatt i bruk, er uklart, men det ble i hvert fall brukt om SITs parodier etter krigen.

¹ Helt til omkring 2000-tallet kunne man skimte "Soldatenheim" skrevet i fraktur over bakdøra på Studentersamfundet. Samfundet ble brukt som "permsted" for tyske soldater. (Dekorasjonene på Regi vitner fortsatt om "Bierstube"-miljø)

1946 var en svært aktiv kunstnerisk periode for SIT og det første halvåret bidro de nesten ukentlig med B-nummer både på Samfundsmøtene og andre fester, som for eksempel ved karnevalet hvor nye udannede studenter belønnet SITs opptreden med serviseknusing. Akkurat hva de ulike B-numrene handlet om, er det vanskeligere å si noe om siden referenten stort sett har gått ut fra at leserne har sett oppsetningen. SITs B-nummer var ikke alltid annonserte på forhånd, på et dansemøte i starten av februar var det for eksempel en festforestilling utenom programmet fra SIT og Regi. Forestillingen var visstnok morsom, men den drøyde så lenge at publikum ble gretne siden de ikke fikk begynne å danse før etter midnatt. Senere ble B-nummer et eget punkt i SITs

instruks: SIT har rett til å gi et kunstnerisk innslag når som helst i løpet av et Samfundsmøte.

B-numrene kunne gjerne være dagsferske. På et lørdagsmøte kalt "På astralplanet" med Arne Næss som innleder, var tilbakemeldingen fra referenten at siste halvdel av manuskriptet nok ikke hadde hatt tid til å tørke før de startet forestillingen, men dagsaktuell var den. De inviterte møtedeltakerne begynte straks å motbevise SITs påstander. Hva disse påstandene gikk ut på er i dag en godt bevart hemmelighet, men man skal ikke se bort fra at det var noe høytsvevende. En fast B-nummerdeltager i denne perioden var Snikk Snabel som ble spilt av teatersjefen selv. På et nytt møte i februar¹ innførte Snikk Snabel et Samfundsløp i Storsalen hvor velklede og velkjente menn ble tvunget opp på scenen for sportslig utfoldelse til salens fornøyelse:

Den som en gang i sitt liv har sett bl. a. hr. O. P. Arvesen, general Strugstad, hr. Holst m. fl. kappløpe rundt gulvet i salen trykkende panisk hver syvende mann i hånden, deretter imitere de selsomste dyr pr. mikrofon og kappkrype under jernkjettinger og tepper oppå en rekke bord, samt tegne karikaturer og kaste sneball etter blink i Storsalen, har ikke levd forgjeves.⁴⁸

Våren 1948 så en ny B-nummertradisjon dagens lys; det berømmelige talekoret entret

¹ At alle eksemplene på B-nummer er hentet fra februar måned viser tydelig hvor stor aktivitet SIT faktisk hadde dette halvåret.

scenen. Talekorets første opptreden het "20 minutters spenning" og var en parodi på Kringkastingens radioteater hvor det særlig var den tekniske kjøringen som fikk gjennomgå. Under Dusken applauderte det fornøylige innslaget og sendte en oppfordring til teatersjefen: "Mer av slikt, Bente!"⁴⁹ Bente Moe¹ forteller at talekoret opptrådte flere ganger i forskjellige anledninger i Storsalen før det til slutt nådde revyescenen med Domino. Kanskje litt for mange ganger mente enkelte; "dog synes jeg at vi ikke lenger kan tåle denne grenseløse sjikane av vår Sangforening som S.I.T's "talekor" er."⁵⁰ Dessuten var publikum lei av det, mente den litt furtne referenten, men SIT selv var langt fra lei av talekoret og teatersjef Moe mente arbeidet med talekoret hadde vært en svært viktig forberedelsesprosess til revyen:

Talekoret Olav Trygvason var et resultat av en sammenhengende prosess fra mellomrevyperiodene hvor vi hadde et ganske intenst arbeid med såkalte B-nummer. Disse parodiene, forte, raske parodier fra det ene møte i Studentersamfundet til det andre. Av og til må jeg nesten si at det representerte noe av det morsomste arbeidet vi gjorde opppe i Trondheim. For meg er det av og til litt vanskelig å si når arbeidet med "Domino" startet og når vi avsluttet disse B-numrene.⁵¹

B-numrene var hyppige og radarparet Bente Moe og Kjell Lund var svært ofte på scenen

I Fødenavn Berent Andreas Moe, men kalt Bente av alle.

II Det er morsomt å merke seg at Trondhjems Studentersangforening fortsatt fremfører "Olav Trygvason" og at det opprinnelig var en ironisk parodi fra SIT på TSS sin virksomhet.

med gitar, visesang og lek. Lund var der såpass ofte at han fikk betegnelsen "Kunstnerisk Kjell". Han forteller at de ofte fikk tilbud om å spille i private selskaper hos de litt pene trondheimsborgerne, men at de like gjerne kunne finne på å ta med seg gitaren og en gammel hatt til Nordre gate for å være gatemusikanter til inntekt for Studentersamfundet. Kavalkader var også en populær syssel for SIT i denne perioden, og når vårsemesteret gikk mot slutten i 48 hadde SIT lagd en oppsummering over vårens hendelser fremført som en sirkusforestilling med både tryllekunstner og selveste sirkusdirektør Arnardo i manesjen. Det ble antydnet at denne vårkavalkaden burde bli en tradisjon, og at en annen tradisjon burde bli mer blomster til SIT:

Vår hittil beste "after-war kunstnerisk Kjell Lund" – uttrykket ble lansert i forrige nummer, og vi slutter oss til av hele vårt hjerte, idet vi med dette overrekker ham ca. 1200 blomsterbuketter som en takk for hans innsats som kunstnerisk i dette semesteret.⁵²

Men ikke alle studentene lot seg overbevise like lett. Høsten 1948 startet noen nyopptatte studenter sin egen forening for de med virkelig talent: FUT (For Unge Talenter) som et motsvar til SIT. De var ikke særlig imponerte over SITs immatrikuleringskrets og de var frekke nok til å henge opp plakater på Samfundet hvor de søkte etter unge og begavede studenter til opptredener på Samfundsftenene. SIT tok med avsky avstand fra dette prosjektet, og ble bare delvis støttet av Under Dusken som mente at FUT faktisk hadde et poeng. SIT sin siste opptreden var kanskje ikke av de beste og kostymene var på kanten av hva som kunne aksepteres: "det er både originalt og morsomt å opptre på scenen i smokingbukser, Fantomfarvet ulltrøye og bukseseler. Men det er noe mer også: Det er veldig stygt!"⁵³ Hvordan det gikk med FUT, sier historien lite om. Men prøvene var ikke særlig overbevisende, så kanskje de led en stille død? SIT avsluttet i alle fall året i god stil med historiens første B-UKE; en times kabaret med mye spøk og litt alvor – det var forbudt å le på de gale stedene – og innslag fra Oslovevnen. Og ikke overraskende så ble SITs nummer vurdert som mye bedre enn Oslonumrene i Trondheimspressen...

Ved siden av de hyppige B-numrene hadde SIT også funnet plass til noen helaftens forestillinger. Avery Hopwoods komedie "Strømpebåndet" ble satt opp i desember 1946. Det hadde i lengre tid gått rykter om at SIT hadde begynt å interessere seg for undertøy og når Under Dusken fritt oversetter stykkets budskap til "kom og se vårt undertøy"⁵⁴ var det kanskje ikke så rart at man begynte å lure. "Strømpebåndets" tre første offentlige forestillinger var alle til inntekt for Trøndelag Teaters byggefond, mens den siste forestillingen var beregnet på Samfundets egne medlemmer. Antall besøkende var litt lavere enn forventet, men SIT kunne likevel overrekke 4000 kroner til moderniseringen av salongen i Trøndelag Teater etter siste forestilling. Anmelderne konkluderte med at det var et stykke skrevet for å more de hadde vært vitne til. Skuespillerne hadde vært morsomme, og det lovet godt for den kommende revyen. Våren etter sto "Mohrens sista suck" på plakaten igjen og i tillegg prøvde SIT seg på noen utdrag fra Shakespearestykket "As you like it". Det falt i god jord hos aftenens publikum, slikt ville de ha mer av: "Nettopp slikt er det vi vil S.I.T. skal ta fatt på, nettopp slik er det vi vil ha det framført."⁵⁵

¹ Første gang vi har oppdagat direkte kritikk av SITs kostymer i en anmeldelse.

50-TALLET

NYE KREFTER VED INNGANGEN TIL ET AKTIVT 50-TALL

Som nevnt tidligere ble det debattert å legge ned UKA i forkant av "Akk-a-me!" i 1951, man slet med å få tak i en teatersjef og teaterengasjementet var dalende. Men hvis man tar en nærmere titt på oppførte forestillinger i 1950, virker det ikke som om det hadde vært et stort problem med teaterinteressen. Semesteret startet med en dramatisk enakter; Eugene O'Neills "Hval" ble oppført på et Samfundsmøte i februar og den ble godt tatt imot av en fullsatt Storsal. SIT hadde jobbet lenge med forberedelsene sine og ifølge bestyreren for S.F.U,¹ som holdt til på nabohybelen, hadde skuespillerne i månedsvis øvd på å skrike "400 tønner! Bare 400 tønner!" Maset om tønnene ble naturlig nok irriterende i lengden og bestyreren prøvde å løse problemet med å tilby dem en tønne...

En god forestilling kan sjelden settes opp for ofte, tenkte SIT og igjen sto "Mohrens sista suck" på plakaten. I tilfelle noen mot formodning ikke skulle kjenne til innholdet i denne klassikeren, refereres her en kort oppsummering i diktform fra møtereferatet:

*SIT gjorde derimot lykke
med sitt stykke:
Mohren elsket sin Rotunda
som han ville ha til viv,
men grum fader sa – ligg unda!
Stakk ham siden ned med kniv.
Og som et slags tidsfordriv
endte alle sine liv.⁵⁶*

På høsten samme år var det igjen klart for Ridderskapsmøte og i den anledningen satte SIT opp en egen variant av Bertolt Brechts Tolvskillingsopera: "Tøresoperaen". Forandringene som SIT hadde gjort besto i hovedsak av kraftig nedkorting av teksten, som gjorde at det kunne være vanskelig for publikum å få med seg sammenhengen, og at handlingen var lagt til Trondheim og studentmiljøet. "Tøresoperaen" var en imponerende og storslått forestilling som inkluderte flere av gjengene på huset, blant annet hadde orkesteret en sentral rolle, og anmelderne var svært begeistret for det de hadde vært vitne til:

Fremførelsen ga utløsning for en gjøglerglede, hvis make jeg sjelden har sett på Studentersamfundets scene, og som i hvert fall periodevis fikk oss til å fornemme kvaliteten av dette sanne dikterverk. Det er lett vint nok å la 2-meter lange studenter framstille henholdsvis fordrukne og løsaktige kvinnefolk, men dette var noe mer: noe dypt forferdende, hinsides all forstand, - det var storartet!⁵⁷

På tampen av året ble det oppført en høstkabaret^{II} som inneholdt både viser, småsketsjer og enaktere. For eksempel var "Frieriet" av Anton Tsjekhov en inkludert del av

I Studentersamfundets Frivillige Undervisning. Skiftet senere navn til "Friundervisningen"

II Høstkabareter begynte å bli en liten gjentakende affære, i 1954 ble det for eksempel satt opp en svært god høstkabaret som hadde innslag fra både Bergensrevyen og Åsrevyen

kabareten og publikum fikk også et gjensyn med "Mohrens sista suck"! I forbindelse med høstkabareten ble det forresten også utført grovt hærverk på det kostelige gule kabaretteppet, en stor del av det var klippet bort, til stor forargelse for Regisjefen og kostymesjefen som truet med å klore ut øynene på den skyldige...

MED HØNER PÅ SCENEN

Den gjøgleriske perioden med dagsaktuelle sketsjer og B-nummer fortsatte i god stil, og i 1951 startet SIT semesteret på et Westernmøte med en ny parodi. Denne gangen var det "Annie get your gun" som var inspirasjonskilden og i "Anna fra Børsa" ble publikum kjent med en søt pike med fletter og kjærlighet på pinne som "hamret fine antydninger inn i oss med storslegge."⁵⁸ SIT hadde gjort opptredenen og salen svært naturtro, en litt spesiell rekvisitt var for eksempel levende høner på scenen, og publikum levde seg raskt inn i westerntematikken og skrek ivrig ut "Yeeepie!" i både tide og utide. "Anna fra Børsa" ble senere vist som "aperitif", i en kortere og mindre grov versjon, på Samfundsmøtet 24. februar 1951. Dette er første gang betegnelsen "aperitif" blir brukt på et Samfundsmøte: "Etter dette lanserte styret programposten "Aperitif". *Idéen er god og således ikke ny, - men, men -*"⁵⁹ Aperitiff ble senere en fast tradisjon i Storsalen og det kan i Samfundssammenheng defineres som en liten introduksjon på det som kommer senere på møtet:

*Hovedposten på lørdagsmøtene var foredraget, og aperitiffen kom som en post på dagsorden umiddelbart før dette for å "slå an stemningen". Da foredraget gjerne kom tidlig på dagsorden, kom aperitiffen desto tidligere, altså gjerne helt først. Men det viktige var at aperitiffen kom umiddelbart før den posten på programmet som den "kommenterte".*⁶⁰

Også B-nummer kunne bli brukt som aperitiff, da gjerne presentert som en selvstendig kunstnerisk eller som et debattinnlegg hvor som helst i løpet av møtet.

Våren 1952 satte SIT opp parodien "Pipin den Lille" på et lørdagsmøte. Det virker å ha vært en rimelig absurd affære: Stykkets hovedperson var Pipin, og siden han hadde så utrolig sterke erotiske drifter, trengte han umiddelbart selskap av tre unge jomfruer i sitt kammers. Da hans tjener ikke klarte å skaffe til veie tre piker på 16 år, men tvert i mot kom trekkende med "ei gammel røy" på 48, ble Pipin svært arg og drepte sin udugelige tjener som straff. Pipin var da nødt til å innlede et forhold til en kammerjomfru – som logisk nok ble spilt av en levende høne. Hyrdestunden mellom dyr og menneske førte til

¹ I tillegg til to oppføringer av "Mohrens sista suck" i 1950, ble den oppført i oktober 1954 og ved ridderskapsmøtet i 1958.

et litt unormalt avkom som Robin Hood fikk ansvaret for å ta av dage. Den gode Robin greide ikke å utføre den onde oppgaven og oppfostret isteden piken som om det skulle vært hans egen datter. Det hele endte med at den uønskede piken forlovet seg med prinsen – og alle hjerter hadde sikkert gledet seg hvis det ikke var for at hun egentlig var en gutt, noe hun for øvrig ikke visste selv en gang... ”Motto: se godt etter før du kjøper katta i sekken.”⁶¹

Samme år fulgte det som med ettertiden har blitt betegnet som et av de suverene høydepunktene på 50-tallet, en kriminalføljetong som gikk over fire lørdagsmøter og

var inspirert av den populære detektivserien ”Paul Temple” som gikk på NRK. ”En perle” skrev Under Dusken om første episode. Publikum fulgte trofast føljetongens gang fra møte til møte, og spenningen i Storsalen var stor når saken endelig skulle løses:

*S.I.T.s føljetong sendte for siste gang Lydia Fransens redselskrik utover salen. Vi har gått og gruet oss for hvordan dette skulle ende siden det begynte så godt, men til vår lettelse holdt den nivåplan til det siste. Den ulykkelige psykopat Divan Divanowich forsvant i natten latende bak seg en ruinhop med døde – som i en virkelig moderne tragedie. Skulle man analysere forfatterens videre mening med stykket, fikk man intet mindre enn universets og maktens spill i et nøtteskall.*⁶²

POPULÆRE ENAKTERE OG SITS FØRSTE UTENLANDSTURNÉ

I 1953 fikk SIT kritikk for sine kunstneriske innslag og B-nummer. De tidligere så morsomme parodiene på Trøndelag Teater sine oppsetninger appellerte nå bare til publikums skadefrohet, mente en indignert publikummer i *Under Dusken*. Men, på tampen av året kom det en gledelig overraskelse med nye talenter: "Apollo fra Bellac". I UD kan man lese at dagen etter immatrikuleringsmøtet våknet en ny studine opp til trondheimsavisenes proklamasjon av henne som "Leading Star" i SITs nye oppsetning. Det lot ikke til å ha skremt henne nevneverdig, for sammen med blant annet nyopptatte Arne Aas suste Siri Nansen rett inn på Storsalsscenen og der ble de begge værende. "Apollo fra Bellac" hadde hentet sin instruktør fra Trøndelag Teater og den komiske enakteren ble vist på et teatermøte i forkant av UKA. "Apollo fra Bellac" er et poetisk drama med fokus på god replikkveksling som driver handlingen videre. Stykket er skrevet av Jean Giraudoux og anmelderen forteller at forfatteren lar karakterene opptre som talerør for sine egne sannheter om kvinnen, kjærligheten og livet. Videre mener han at det var svært dristig av et amatørteater å sette opp stykket, men han ble raskt positivt overrasket:

Det gikk, og ikke bare det, det ble en sikrere suksess enn jeg noensinne har sett på Samfundets scene. Amatørforestillingen merket man ikke noe til. Handlingen gled lekende lett og elegant over scenen, med den udefinerbare lyriske undertone som er en vesentlig del av stykkets idé.⁶³

20. mars 1954 var det igjen duket for et møte viet en av studentenes favorittdramatikere; Ludvig Holberg. I den anledning bød SIT på Holbergs enakter "Det arabiske pulver" som møterefereenten mente passet utmerket som studentteater. Det var et kort stykke som gjorde seg godt på et Samfundsmøte, men det "var likevel rikelig anledning for skuespillerne til å boltre seg, å krydre det hele, gi personene liv så det ble virkelig god komedie."⁶⁴ Etter oppførelsen på Samfundet reiste "Det arabiske pulver" som gjestespill til Göteborg og Nordisk Studenterteaterunions Kongress med stor suksess. Det var SITs første

utenlandsturné' og deler av scenen måtte de frakte med selv. Scenen i Göteborg var ikke like velutstyrt som Storsalen, så Regi lagde en ny transportabel dreiescene ("den norska vridscenen") som ble med på lasset over grensen. Mye arbeid for en enkel oppføring vil kanskje noen mene, men hva gjør man vel ikke for grensesløs teaterutveksling og en god fest? Teatersjefen forteller at mottagelsen var bra; *men vi var litt betuttet da vi så de menneskene som vi skulle være sammen med på kongressen. De så ut som små Hamlet'er alle sammen. Med skjegg og pannehår. Så vi lurte faktisk på hva vi hadde der å gjøre. Men da det kom til stykket, så var det ikke så farlig likevel.*⁶⁵

Gjøglergleden var det altså ingen ting å si på, men hva med økonomien? Turen til Göteborg utløste en økonomisk diskusjon med SIT og Finansstyret (FS) i hovedrollene. SIT fikk i utgangspunktet ikke penger til turen fra FS, så de reiste på eget initiativ med egne innsamlede midler. Det gikk ikke upåaktet hen og ble tatt opp på lederplass i Under Dusken:

*Tenk det. Her sitter vi på et overskudd fra Uka på over hundre tusen – et overskudd som aldri var blitt noen realitet uten SIT. Her snakkes fagre ord om samarbeide, studenters ansikt utad, gleden ved å være med på aktivt studentarbeide – og så kan ikke en gang Samfundet være med på å finansiere en slik reise som denne... Fordi det ikke umiddelbart bringer kontanter til Finansstyrets kasse. Hva har det da å si at en på denne måten har en liten sjanse til å vise andre at trondheimsstudentene også kan prestere andre ting enn den obligatoriske UKE, som en MÅ drive for pengenes skyld.*⁶⁶

Enden på visa ble et økonomisk underskudd på 647, 90 kroner som FS til slutt sa seg villige til å betale. Det gikk bra for SIT denne gangen, men det var ikke siste gang det oppsto uenigheter mellom kunsten og pengebruken.

I etterkrigstiden begynte SIT i større grad enn tidligere å spille både tyngre dramatik og internasjonale komedier. Våren 1955 fikk studentene et møte med Noel Cowards

¹ Tidligere hadde de bare sendt utsendinger til kongressen i Göteborg, dette var den første gangen SIT reiste i samlet flokk og opptrådte.

korte komedie "Hands Across the Sea", som var ett av flere sammenhengende stykker som sammen utgjorde "Tonight at 8:30". Stykkets norske tittel var "Verdens søteste mennesker" og det knyttet seg en viss spenning til årets første teateroppsetning. Under Duskens anmelder er ikke særlig imponert over manus, det hellet kanskje mer mot farse enn en god komedie. Men helhetsinntrykket var godt og både SITs nye og gamle skuespillere gjorde stort sett gode rolletolkninger, ifølge anmelderen.

Året etter inntok Federico Garcia Lorcas "Don Perlimplins elskov" – en seanse i tre akter viet kjærligheten – Samfundets Storsal: "Det dramatiske konfliktstoff ligger i motsetningene mellom de to former for kjærlighet: den biologisk-erotiske og den poetiske. I ekteskapet mellom Perlimplin og Belisa stilles disse motsetninger opp mot hverandre."⁶⁷ Belisa er ung og gifter seg for pengenes skyld, mens Perlimplin er gammel og trenger en hushjelp. På bryllupsdagen får Perlimplin uventede kjærlige følelser for sin kone og han øyner et håp om et godt ekteskap. Men, bryllupsnatten blir en katastrofe, han sover med frakken på og hun har i mellomtiden fem elskere. Perlimplin bestemmer seg for å begå selvmord, og gjør dette foran sin hustru utkledd som en av hennes tilbedere. Perlimplin ønsker å gi sin kone sjel og ikke bare kropp gjennom sin egen død, og ved stykkets slutt aner man at hun kan bli en annen og mer åndelig kvinne enn hun var i utgangspunktet. Oppsetningen av stykket bød på utfordringer i og med at det skiftet fra komedie til tragedie i løpet av forestillingens gang, og SIT var visstnok ikke helt komfortable med dette stilskiftet: "Denne overgangen virket i S.I.T.'s fremstilling av stykket så meget mere underlig i og med at stykkets første akter ble spilt i ren folkekomediestil."⁶⁸

1956 rundes av med et jule- og diplom møte hvor SIT bidro med enakteren "Glasskullen" skrevet av Finn Carling. Tidligere hadde underholdningen på juleavslutningen gjerne vært av litt lettere karakter, og man fryktet at Glasskullen ville være et litt for tungt stykke for et feststemt publikum: "Men efter at nogen få minutter var gåt stilnet pøbelbråket på galleriet, og hele salen fulgte oppmerksomt med i det gode spill som blev vist fra aktørenes side. *Virkelig en oplevelse og berikende. Jeg vil sige: Hurra for SIT!*"⁶⁹

Høsten 1958 er Finn Carling for øvrig gjest på et Samfundsmøte for å snakke om de menneskene som samfunnet støter fra seg, "de kjærlighetsløse", og SITs fremføring av J.B. Priestleys krim "Den fremmede" understreket hans foredrag. Publikum møter en gjeng ensomme mennesker som sittende på en brun kafé klager over sine innholdsløse liv: "Stykket handler om ulykkelige mennesker som ikke finner noe å leve for, men likevel ikke tør dø. (...) omstendighetene gir dem ikke mulighet til å leve – i ordets fulle betydning – de hater livet, men er knyttet til det." Livet deres snus på hodet da en mystisk fremmed, "dødens sorte agent", plutselig dukker opp og røkter ved deres verdensopfatning. Under Dusken mente at stykkets problemstilling er oppriktig, men at fremføringen dramatisk sett ble litt søkt og anstrengt, og at stykket manglet et klimaks.

I 1959 slo SIT til med et egenskrevet stykke, "I 7000 ledd" som ble satt opp under pseudonymet "Lazlo Szagole". Stykket var egentlig skrevet av et av SITs egne medlemmer, Paul Irgens, og ble spilt i Storsalen.

60-TALLET

JUBILEUMSKAVALKADER OG KUNSTNERISK - SIT 50 ÅR

JUBILEUMSKAVALKADE

Studentersamfundets Interne Teater og Studentersamfundet i Trondhjem feiret 50 år i 1960, og det var på tide med en storstilt jubileumsfeiring. I den anledningen bød SIT og Studentersamfundets orkester på en "Jubileumskavalkade", kalt "KAVALKAD" (med trykk på første stavelse) over tidligere tiders store revynummer og andre gamle kjenninger.¹ Den åpnet med et gjensyn med "Jomfruen" og "Mohrens sista suck", som begge hadde stått på plakaten siden 1911, fortsatte med utdrag fra alle UKerevyene² i kronologisk rekkefølge, og ble avsluttet med to spesialskrevne nummer til jubileet:

SIT's revykavalkade slo meget godt an både blant unge og gamle. Det er uten tvil en uhyre vanskelig oppgave å gjenskape de beste ting fra Studentersamfundets revytradisjon; og nivået var også høyst variabelt, - det var tydelig at skuespillerne fant seg best til rette i de nyere revyene. Flere av de gamle scenene falt langtekkelig, (...) men visene fra de seneste revyene ble helt utmerket spilt.⁷⁰

Visstnok var det så festlig å gå til Samfundet og se revykavalkade at en kjent skuespill-

I Revykavalkader ble svært populære på 60-tallet, SIT setter også opp kavalkade i 63, 65, 67, 68, 69, før det topper seg i 1970 med flere småkavalkader og en ny stor jubileumskavalkade til ære for Samfundets 60-års bursdag.

II Det vil si nesten alle revyene. Man hadde tydeligvis ikke funnet noen god nok vise fra "jazz" og det ble senere kritisert i Under Dusken.

erinne fra Trøndelag Teater etter den siste forestillingen bestemte seg "for å begynne på et nytt og bedre liv, da hun oppdaget at mandag var tirsdag, - og ikke søndag som hun trodde."⁷¹

ABSURDE ENAKTERE OG BARNETEATER – FORESTILLINGER PÅ 60-TALLET

Ved siden av utallige revykavalkader, aperitiffer og B-nummer bød 60-tallet på en rekke mer seriøse og tyngre forestillinger; både egenskrevet dramatik, nyskrevet dramatik og klassikere. På et Samfundsmøte våren 1960 satt SIT opp "Havefesten" skrevet av den unge forfatteren Helge Hagerup og våren etter sto Odd Eidems enakter "Byggmester Solvåg" for tur. Den "gav oss mersmak, ikke på samnorsk, men på SIT. Det er hyggelig å kunne notere fremgang, særlig innen egne rekker. Skuespillerne greide faktisk å over-

bevise og vi sier "På omsyn!"⁷²

Kort tid etter sto en ny forestilling på plakaten. "Eugene O'Neills dramatik har etter forfatterens død i 1953 opplevd en merkelig renaissance", skrev Under Dusken og i februar 1961 satte SIT opp hans enakter "Keiser Jones". Stykket ble skrevet i 1920 og regnes for å være det stykket som gjorde O'Neill kjent i Europa. "Keiser Jones" handler om den mørkhudede Brutus Jones som rømmer fra fengsel til en karibisk øy hvor han gjør seg selv til diktator over de naive innfødte. Men hans keiserdømme varer ikke evig, og den undertrykte befolkningen gjør opprør i palassrevolusjonen. Keiser Jones jages gjennom jungelen av de innfødtes hevnskrik og skumle trommeslag, og jo lengre vekk fra sivilisasjonen han føres, jo nærmere kommer han seg selv, sin egen angst og sine egne hallusinasjoner: "Skildringene er psykologisk godt underbygget, flukten blir mer enn en

*handling: Jones kunne kanskje flyktet fra sine vrede undersåtter, men kan ikke flykte fra seg selv, fra sin fortid.*⁷³ Stykket ender med at Keiser Jones dør, men hovedrolleinnehaveren selv syntes kanskje ikke det var så gøy å ligge død og rolig på en scene:

*Det er en sluttscene hvor han dør som skulle være veldig dramatisk og alvorlig. Han lå død på forscenen alene, men når han hadde ligget død en liten stund så løftet han på det ene benet akkurat når teppet skulle gå ned. Mens hele salen så på så klarte han altså ikke å dy seg, han måtte lage tull ut av det.*⁷⁴

Anmelderne er godt fornøyd med SITs innsats og stykkevalg, og Under Dusken lufter noen ideer angående fremtidens SIT: Hvorfor spiller ikke SIT virkelige avantgarde stykker? Keiser Jones hadde tross alt sin premiere for over 40 år siden. UD mener at dette er et felt hvor amatørteatrene har mye å komme med blant annet fordi de kan eksperimentere uten økonomiske hensyn og at det å eksperimentere generelt ligger i studentenes natur.

Oppfordringen blir besvart med et innlegg i studentavisen fra SITs teatersjef Karl Eidsvik. Han stiller seg i prinsippet ikke avvisende til avantgarde teater, men er ikke særlig lyst på å spille for en halvfull Storsal. Dessuten er kvaliteten på stykket uansett det avgjørende i et stykkevalg, ikke modernitet eller årstall:

*Vi er villige til å spille moderne stykker, men vil ikke gjøre noe halvgodt på Scenen. Skal en fremsyning bli av klasse, må i tur og orden instruktør, malergjeng, skuespillere og Regi ha fått noe ut av stykket, og de må alle være enige om å samarbeide om det. Noe slikt stykke har vi ikke funnet enda, men vi jakter etter det... (Finner vi det ikke, lager vi det selv!)*⁷⁵

”For lukkede dører” ble satt opp på et Samfundsmøte i mars 1962. Stykket er skrevet av den franske filosofen Jean-Paul Sartre i 1944 og regnes som et av 1900-tallets viktigste teaterstykker. ”For lukkede dører” handler om tre mennesker som møtes i helvete etter sin død. De føres inn i et lukket rom av en vakt og venter der på den torturen de tror skal komme. Det er ingen tvil om at de har fortjent sin plass i helvete, men det er ingenting som skjer. Det går opp for dem at de utgjør hverandres helvete, de er fanget av egne synder og skal være hverandres bøddel til evig tid. Stykket bygger på Sartres teorier om menneskelig eksistens; mennesket er født fritt med alle mulighetene som det innebærer, men når man tar et valg, må man også ta ansvaret for sine handlinger. Forestillingen ble strålende mottatt av publikum og Under Duskens anmelder sparte heller ikke på komplimentene:

*Forestillingen var desidert den beste som SIT har presentert på de siste fem år. Arne Aas har funnet den riktige balansen mellom naturalistisk replikkveksling og plastiske bevegelser, det hele var stilisert, med ordene i forgrunnen og likevel underlig intenst, mystisk, ja visjonært. Samspillet mellom de tre aktørene var påtagelig, ekte teater, uten bismak av amatørisme.*⁷⁶

I Og det var akkurat det som SIT skulle gjøre, senere på 60-tallet ble to egenskrevne stykker satt opp i Storsalen med svært forskjellig utfall, mer om det senere i kapittelet.

Høsten 1962 ble Thornton Wilders stykke "De franske dronninger" oppført på et teatermøte sammen med Jean Tardieu "Liten konversasjonssymfoni". Sistnevnte hadde også blitt satt opp tidligere samme vår. "De franske dronninger" handler om en advokat som lever av å innbille letturtede kvinner at de faktisk er Frankrikes rettmessige dronninger. Kvinnene blir nøye valgt ut, han sirkler inn de mest ensomme og snobbete, og når han først har dem på kroken, presses de for penger til bevismaterialet. Det er en innbringende jobb, men stykket ender med at den store bedrager selv blir lurt av den siste kvinnen og han blir selv et offer for sitt eget bedrageri. SITs får ros for sin gjennomføring av stykket, men det var vanskelig for flere av publikummerne å få med seg handlingen. Litt av skylden for det legges på en overfylt storsal og anmelderen lurer på om det ikke er på tide å bygge en større sal: "Leve Fengselet!"⁷⁷¹ Den siste forestillingen på plakaten i 1962 var enakteren "Ti minutter til Buffalo" som var skrevet av tyskeren Günther Grass. Stykket er et av forfatterens første verker og han definerte det som absurd teater. SITs valg av stykke ble applaudert og Under Duskens anmelder mente det var på høy tid at Samfundets publikum fikk oppleve annerledes teater også: "SIT satset og seiret."⁷⁸

Men ved siden av absurd teater, bød SIT fortsatt på farser og komedier. Våren 1963 satte studentteateret opp Dario Fos "En maler kommer aldri alene." Stykket handler om to udugelige småkjeltringer som utgir seg for å være malere, de "dreper" en voksfigur som viser seg å være levende og dermed er forviklingene i gang. Salen satte tilsynelatende også pris på et mindre alvorlig stykke uten noen dypere mening: "SIT hadde endelig funnet ut at selve verdensknuten ikke nødvendigvis måtte løses av dem og serverte en farse, som henrykket salen."⁷⁹ Året etter fulgte de opp med en ny enakter fra Dario Fo. Fremførelsen av "De tre heltene" var ifølge Under Dusken en nytelse og anmelderen merket seg sprudlende spilleglede og profesjonelle bevegelser på scenen.

Våren 1965 kom den absurde enakteren "Privattimen", som var skrevet av dramatikerens Eugène Ionesco i 1951. Stykket handler om en gammel professor som tar livet av sine elever fordi de ikke viser tilstrekkelig interesse og kunnskap om hans fagfelt. "Privattimen" har både sine sterkt tragiske elementer og sine unektelig komiske sider: "de

I Utvidelse av Studenteramfundet og ønske om nybygg på fengselstomta er altså et gammelt ønske.

to elementene danner en syntese på scenen uten å gå opp i hverandre. De forneker hverandre gjensidig, og danner en dynamisk likevekt, en spenning." SITs oppsetning bar preg av å være en kombinasjon av det absurde teater og den mer tradisjonelle klassiske teaterstilen, men fikk kritikk for verken å la det absurde eller det tradisjonelle bli spilt helt ut. Anmelderen mente at SIT ikke fullt ut klarte å oppfylle forfatterens intensjoner for et absurd teater, men at det som amatørteater var av ypperlig klasse. Senere på våren kom en ny enakter; "Karl" skrevet av den polske dramatiker Slawomir Mrozek, denne gjorde ikke like stor suksess som "Privattimen". Anmelderen var ikke sikker på om det var SIT som ødela for Mrozek, eller motsatt.¹

Våren 1966 opptrådte SIT med "Frihet for Clementes" skrevet av Tancred Dorts i 1962. Forestillingen fikk ikke så veldig gode anmeldelser, men det falt en bemerkning om at SIT heldigvis fremdeles hadde et våkent øye for gode enaktere i motsetning til andre teatre i Trondheim. De fleste institusjonsteatrene i Norge hadde en stor hovedscene og ingen mindre biscener hvor de kunne satse på små, mindre kjente stykker slik som SIT hadde muligheten til. Det førte noen ganger til at det dukket opp "Norgespremierer" på stykker som SIT allerede hadde satt opp. For eksempel ble Dario Fos "En maler kommer aldri alene", satt opp med omskrevet tittel "En maler og nok en maler", som Norgespremierer på Nationalteateret i Oslo året etter at SIT hadde satt den opp på Samfundet.

Våren 1968 sto en aldri så liten Samfundsbegivenhet for tur: For første gang i historien satte Studentersamfundets Interne Teater opp barneteater, men denne gangen ble forestillingen vist for voksne. Med historien skulle det komme flere teateroppsetninger for barn, både i UKE-sammenheng og i vanlige SIT-år, men først ute var Thorbjørn Egners "Folk og røvere i Kardemomme by". Stykket krevde mange rare karakterer, et par SITere fikk for eksempel den store ære av å spille for- og bakpart på en kamel. Under Dusken er for øvrig kritisk til at SIT har gått til det radikale skritt å plassere kvinner i typiske mansroller, for eksempel ble både Jonathan og pøsemakeren spilt av kvinner: *Det er da ikke blitt et kvinnesamfunn vi lever i?*⁸⁰

TO IMPROVISERTE OPPFØRINGER – HELT FORSKJELLIG UTFALL

Også egenproduserte happeninger sto på programmet i løpet av 60-tallet. I 1966 satte SIT opp den improviserte forestillingen "En folkekomedie foran to gipsfigurer" på et teatermøte i Storsalen med tidligere teatersjef Paul Irgens som instruktør, og to år senere satte samme instruktør opp "Nødlanding" på et rammemøte om science fiction

¹ To år senere, våren 1967, ble et nytt stykke av Mrozek fremført; og denne gangen ble stykkevalget en suksess. "I rom sjø" ble betegnet som møtets absolutte høydepunkt.

hvor det nyforlovede kronprinsparet, Harald og Sonja, var publikummere.

Oppføringens navn, "En folkekomedie foran to gipsfigurer", viser både til handlingen og til scenebildet; på scenen stod det to 2-3 meter høye gipsfigurer som skulle forestille autoriteter og bak dem fra snorloftet hang det ned en blank bygningsfolie i en bue ut over scenegulvet. Det var bygd en aluminiumsfoliedekket rampe utover i salen som var tilsvarende en "hanamichi-rampe" fra det japanske kabukiteateret.¹ Handlingen ble spilt over alt i hele salen, et sted var det plassert en strykekvartett som fremførte "Humoresque" av Dvorak, og et annet sted stod det en gjeng og fortalte blødmer, og det

var også noen skuespillere iført hvite masker som beveget seg rundt blant publikum og befølte ansiktene deres. Stykket ble avsluttet ved at fire karakterer satt på en lysbro og helte bøtter av maling ned over folien og ut på gulvet samtidig med at gipsfigurene ble sagt i stykker "med stor entusiasme av Teatersjef Nicolaysen, som absolutt forbeholdt seg å gjøre dette."⁸¹ Under Duskens anmelder skjønnte ikke helt hva han hadde vært vitne til, og kunne derfor ikke uttale seg om kvaliteten på forestillingen, men han trodde det var

¹ Kabuki er en japansk teaterform som oppstod på begynnelsen av 1600-tallet, der alle teaterets elementer er likestilte. Kabuki er kjent for en stilisert spillestil og en spesiell sminking. Hanamichi: Mannequinoppvisningenes rampe er sagt å komme fra kabukiteaterforestillinger vist i Paris på 20-tallet.

bra siden innleggsholder på møtet, dramatiker Finn Carling, uttalte seg svært rosende om forestillingen, i likhet med resten av det teaterinteresserte publikummet:

Sara Strengell, finsk gjesteinstruktør på Trøndelag Teater, kom stormende bak scenen og jublet at "detta er den besta teaterforestilling jag sett". Vi bak scenen var fremdeles forstumlet og viste ikke hvem damen kledd i hvitt var. Finn Carling tok forestillingen opp i debatten og han sa at han ville huske forestillingen resten av sitt liv. *Det var sant, jeg har snakket med han senere og det husket han godt fortsatt.* Men forestillingen var så hinsides alt folk hadde sett, og hva de forventet av teater, av en forestilling, at den for noen kun ble en stor forundring, men underholdende.⁸²

To år senere kom en ny, egenskrevne happening i samme sjanger fra SIT, men nå var mottagelsen av forestillingen en helt annen. "Nødlanding" er i ettertid blitt kjent som "skandaleforestillingen" hvor publikum pep og buet i 50 av 55 minutter. Siden møtet skulle handle om science fiction var det kunstneriske bidrag lagt opp etter denne rammen.

SIT tok utgangspunkt i at scenen var en tids- og rommaskin som hadde nødlandet i Storsalen med fremmede vesener flyktende fra en annen planet. Skuespillerne var kledd i hvite plastoveraller som var sveiset sammen av kostymejentene og deres ansikter var kritthvite med to store stirrende, metalliske, kulerunde øyne¹ som tydelig blikkfang. "Nødlanding" åpner med at alt lyset i salen var slukket og publikum så de hvite vesenene stige fram kun opplyst av små lommelykter som de hadde hengende rundt halsen. De opplystne ansiktene ga et inntrykk av at ansiktene kom flytende framover scenen. Skuespillerne brukte hele salen i sin opptreden mens de gjerne plukket opp tilfeldige ting og gjorde seg kjent med den nye planeten: *Hva er dette for sted? Kan vi bli boende her?* De fremmede vesenene fant ut at de ikke trivdes på den nye planeten, snudde ryggen til publikum og startet maskinen for å reise hjem. Maskinen brøt sammen og forårsaket et fryktelig lydspetakkel. Det ble sendt ut et nødsignal satt sammen av bearbejdede nasjonalsanger. Vesenene innser at de er fanget og forlatt på en fremmed planet og river av seg øynene i fortvilelse. Nå skjer det mange ulike ting som illuderer de ulike følelsene av fortvilelse som vesenene går gjennom i denne fasen, for eksempel kom det dukker og slanger ned fra taket:

Dukkene skulle være en slags trøst, noe å holde seg til på samme måte som mange bruker kosedyr. For meg forstått slik at de hadde gitt opp seg selv og sin identitet. Blitt barnaktige på trist vis. Det kom også gummislanger deisende ned fra en lysbro helt i forkant av scenen. De grep fatt i slangene og sugde på dem, som om de fikk mat fra dem mens "Those were the days" av Beatles ble spilt, og så ga de opp og krøp og gikk mot utgangsdørene som de hamret på.⁸³

Planetene som de ankom for 55 minutter siden, skulle de nå forlate, og det var Storsalen glade for. Publikum hadde begynt å pipe og trampe i gulvet allerede ved stykkets åpning og de fortsatte med sine mishagsytringer gjennom hele forestillingen. Kun to ganger var

¹ Øynene var laget av julekuler delt i to, med et lite hull i midten for utsyn.

det stille for en liten stund: Da en skuespiller ble stående helt stille og se undersøkende på publikum i salen, og da et svært sterkt lys blottstilte hele salen på en ubehagelig måte slik at publikum ble sittende tilbake nakne og avslørte. Ved forestillingens slutt kalte formannen det for en fiasko og når han, som tradisjonen tilsa, måtte takke SITs teatersjef for forestillingen med en rose, ble denne rosens stilk brukket ved et uhell. En utilsiktet symbolikk som viste styrets egentlige følelser overfor stykket.

Men var "Nødlanding" egentlig så ille som 50 minutter med piping og en brukket rose skulle tilsa? Under Duskens anmelder skriver at "Nødlanding" har voldt han adskillig

hodebry. Han mener at den første halvdelen var enkel og gripende med sterke og virkningsfulle effekter, men på slutten av forestillingen mister han tråden og skjønner ikke lenger hva SIT forsøkte å uttrykke:

Hvis SIT hadde strammet inn fremførelsen og i tillegg gjort slutten mer forståelig for alminnelige mennesker, så kunne de nådd helt store høyder med dette stykket. Men fiasko, som Hauge uttalte det, var det så langt i fra.⁸⁴

Det er litt merkelig at to improviserte opptredener som egentlig ikke er så ulike i formen, kan få en så forskjellig mottagelse, og stykkenes instruktør mener at hovedgrunnen

til det ligger i den forskjellige publikumsmassen. På teatermøtet da "En folkekomedie foran to gipsfigurer" ble vist, satt det et engasjert og teaterinteressert publikum i salen. Rammemøtet om science fiction hadde derimot på grunn av kronprinsparets nærvær tatt mer form av et festmøte og dermed tiltrukket seg et smokingkledd publikum:

Det var et helt nytt publikum med Sonja og Harald som gjester, for da kom smokingguttene fra NTH med sine fine damer og de forventete seg revykavalkade. De ble mistenksomme allerede i åpningen, de luktet lunta og begynte å pipe og trampe i gulvet. Det var aldeles forferdelig. Hadde det vært et science fiction-publikum der så hadde det gått på en helt annen måte. Der fikk fanden fordi at han ikke beregnet sitt publikum.⁸⁵

På det påfølgende lørdagsmøtet hadde SIT et B-nummer på "Nødlanding". Den var komprimert til under 5 minutter, men hadde alle elementene som hvite plastdrakter, lommelykter, dukker og gum-mislinger i en forvirrende blanding:

Og da teatersjefen takker ensemblet, og den medbrakte røde nelliken brekker før han får overrakt den, braker applausen løs. Trampeklapp. Og Storsalen synes å ha tilgitt fadesen fra uken før.⁸⁶

SMÅFREKK AFTEN OG VOODOO - EN SMAK AV KUNSTNERISK

SIT hadde etter krigen vært svært aktive med B-nummer i flere perioder, men den impulsive aktiviteten ved inngangen til 60-tallet var skuffende, ifølge Under Dusken.¹ I et intervju med SITs teatersjef for 1960 kommer det kritikk nettopp på dette punktet; hvor har det blitt av SITs B-nummer? UD påpeker at i gamle dager følte studentene seg nærmest snytt hvis det ikke sto et B-nummer på dagsorden, mens de nye studentene nå knapt visste hva et B-nummer var for noe.

Det første gode B-nummeret det året kom i april med parodien "Jeg er bruden" som viste tilbake til et tidligere Samfundsmøte hvor operaen "Jegerbruden" hadde blitt oppført og brutalt slaktet. "Jegerbruden" utspilte seg i Tyrol og SITs parodi hadde fokusert på kulisser som skulle gi seksuelle assosiasjoner, med høye fjelltopper (peniser) og dype kløfter (vaginaer) var publikum satt i en munter stemning og B-nummeret fikk god

¹ For øvrig kan det virke som SIT var et populært mobbeoffer i studentavisen på denne tiden. I en fiktiv legespalte høsten 1960 er det prostata, en lidelse som angriper eldre, som er problemet og pasientens navn er SIT, en gammel organisasjon som ikke har fornyet seg på evigheter. Senere samme høst fortelles det at SIT i sene nattetimer har forsøkt å finne inspirasjon ved hjelp av åndemaning; "man ville forsøke å mane frem Teaterets Store Ånder (Stanislawskij, Brecht, Irgens, Ibsen osv.). Imidlertid uteble mediene, og Åndene har man heller ikke sett noe til." Til slutt ble kanskje SIT litt lei av Under Duskens stadige stikk i siden? I alle fall kan avisen melde om at de ikke har noe SIT-sjikane å komme med høsten 1962, for SIT har byttet ut låsen på hybeldøren og selv vaktmesteren får ikke komme inn.

omtale: ”Jeg er bruden var vidunderlig grotesk, et flott gjensyn med de lenge savnete B-nummere.”⁸⁷

Neste vår kom det et nytt B-nummer som vakte oppsikt. Foranledningen var et festmøte om voodoodyrkelse og kunstnerisk var en gjesteopptreden i Storsalen fra et haitisk danseensemble. To uker senere kom SIT sin variant av voodooansen: ”SIT skuffet ikke. De beviste at man ikke nødvendigvis behøver å være fra Haiti for å danse voodoo.”⁸⁸ SIT hadde kjøpt inn en masse mørk sminke på store norgesglass til oppføringen av ”Keiser Jones” og dette var en ypperlig anledning til å bruke den opp:

*Vi hadde kjøpt masse mørk sminke og vi gned oss inn med den og var kledd i bastskjørt og blomster. Vi hadde også høner på scenen som vi kastet ut fra scenen til publikum i salen. Vi hadde noen der som skulle ta i mot dem da, men vi fikk uansett kjeft av dyrevernerne etterpå. Det ble litt etterspill på det, det var visst egentlig ikke lov uten å ha søkt på forhånd.*⁸⁹

På slutten av 60-tallet optrådte SIT på ”Småfrekk aften” med en parodi på Melodi Grand Prix. Det sies at dette var første gang Gustav Lorentzen og Øystein Dolmen optrådte på Storsalsscenen sammen, og det gjorde de som ”Vestlandsduoen” som sang visesangen ”Med småfregnar på”. Ved siden av SITs mange innslag optrådte også en ekte Grand Prix deltaker; Elisabeth Grannemann sto på scenen som ”Egrasabeth Lindemann” i leopardtights med en parodi på seg selv som ble en svært populær avslutning på innslaget.

Dette var en periode med overskudd av både B-nummer og aperitiffer, blant annet var det tradisjon at SIT deltok på immatrikuleringsmøtet med en eller annen form for underholding, gjerne den samme som året før. For eksempel var immatrikuleringskjetsjen helt lik i 1958-1960, det siste året refererer Under Dusken at ”SIT spilte teater. Omtale av dette kan leseren finne i Under Dusken nr. 1 for høsten 1958 eller 1959”⁹⁰. Men det hjelper uansett ikke mye for å få klarhet i hva SIT spilte, for det står det nemlig ingenting om...

Senere ut på 60-tallet kom det en ny immatrikuleringsgjenganger: ”Heldige Antons Fristelser” som ble satt opp på immatrikuleringsmøtet fire ganger i løpet av 60-tallet. Stykket ble vist som en dramatisering av bildemaleriene på Knaus. Anton var en pliktoppfylgende student som stadig ble fristet av djevelen til å prøve både kortspill og brennevin, men heldigvis ble han godt passet på av sin voktende skytsengel. Men, når djevelen til slutt frister med kåte og velvillige damer, klarer ikke Anton å stå i mot presset lenger og han gir etter for sine syndige lyster. Ved siden av ”Heldige Antons Fristelser” var gamle revyslagere også en velbrukt aperitiffgjenganger på immatrikuleringsmøtene og lørdagsmøtene.

70-TALLET

SIT I ENGASJEMENTETS TIÅR

I likhet med situasjonen i resten av den vestlige verden skulle 70-tallet bli et veldig aktivt tiår i SIT sin historie med sterkt engasjement på så vel politiske og sosiale områder, som på teaterfaglige. Innad i SIT var medlemmene aktive på flere fronter samtidig som nye tradisjoner ble skapt og gamle klassikere godt bevart. På samme måte som i 1960 startet dette tiåret med en ny jubileumskavalkade satt sammen av gamle klassikere og revyviser i anledning Samfundets 60-årsdag. Tradisjonen med gamle revynummer som aperitiff og B-nummer hold stand gjennom hele perioden.

1972 står på mange måter som et merkeår for 70-tallet: SIT er sterkt engasjert i EEC-kampen og lager et eget anti-EEC-stykke. Samme år starter SIT en ny "teatertradisjon" med oppsetninger av ungdomsteater etter påvirkning fra internasjonale teaterstrømninger. Denne trenden fortsetter godt ut på 80-tallet. Videre viser flere kunstneriske innslag i forbindelse med kvinnedagen 8. mars at SIT er særlig engasjert i likestillingskampen. Også sosiale og politiske spørsmål angående distriktspolitikk, miljøvern, byutvikling, klassekamp og internasjonale konflikter blir belyst gjennom SITs kunstneriske innslag og stykkevalg.

Et stykke som aldri nådde teaterscenen kan stå som typisk eksempel for den politiske tendensen som rådet i store deler av Samfundet på 70-tallet. Våren 1970 hadde Studentersamfundet et radikalt styre og SIT ble bedt om å vise en litt mer progressiv side på Samfundsmøtene: Hva med å sette opp kinesisk samtidsteater? Den kinesiske ambassades kulturattache ble kontaktet og han sendte henrykt opp et utvalg enaktere oversatt til engelsk. SIT gikk gjennom utvalget og Per Gustav Lindeberg forteller at Torfinn Carlsen presenterte et av dem på et SIT-møte:

Den kinesiske arbeider nr 77.656 Hung Hoang Hu var sprekkeferdig av stolthet. De hadde klart det. De hadde arbeidet natt og dag i flere måneder for å få den nye flyplassen ferdig. Fedrelandet hadde fått nye fine kampfly. Nå skulle den kapitalistiske fienden og hans bjeffende lenkehunder endelig få unngjelde. De nye flyene sto klar til å ta av. Man kunne høre at de ruste motorene ved enden av rullebanen. Arbeider nr 77.656 Hung Hoang Hu sto beveget og så utover det nystøpte banedekket.

Plutselig ser han noe forferdelig. Midt ute på rullebanen stikker det opp en spiker, den er spiss og stor. Den kan føre til en katastrofe. Han hører flyene ruser opp motorene mer, nå skal de øyeblikkelig ta av.

Hung Hoang Ho nøler ikke. Med fare for sitt eget liv stormer han fram. Han kaster seg ned for å fjerne spikeren.

Men han får det ikke til. Den er støpt fast. Han river fortvilet i spikeren, haler og drar. Men ingenting hjelper. Da finner han en løsning. Han kneler ned, mumler Maos tanker og biter spikeren av med tennene.

Per Gustav Lindeberg forteller videre at Torfinn Carlsens fremførelse påkalte stor latter og sett i ettertid tenker han at det kanskje var beklagelig at SIT ikke valgte å sette opp

progressiv kinesisk samtidsteater likevel.

EEC: VI MÅ UT OG DELTA I KAMPEN!

Det må bli NEI til forverra kår, NEI til EEC.

Vi synger mens vi samla står: NEI til EEC.

*Så ta opp kampen og stå vakt
mot kapital og pengemakt.*

Si nei til forverra kår, NEI til EEC.^I

Rød Front hadde styringsmakten i Studentersamfundet våren 1972^{II} og de hadde gått til valg på politisk grunnlag. Den viktigste politiske kampsaken det året var uten tvil folkeavstemningen om EEC-medlemskap 24. og 25. september 1972, og Samfundet sto med rød ledelse fjellstøtt på nei-siden. I sitt semesterprogram for våren skriver styret at det er viktigere med konkrete forslag til handling enn møteprogram – kampen måtte også føres på utsiden av Samfundet: *”Møtene vil selvsagt også i framtiden være viktige, men kampen mot EEC vil i vårsemesteret gå inn i en så alvorlig fase, at vi som EEC-motstandere ikke bare kan konsentrere oss om lørdagsdebatter. Vi må ut og delta i kampen.”* I denne kampen var det særlig tre punkter som skulle gjennomføres: Propagandaturnéeer, møteturnéer og EEC-seminarer. EEC-motstanden ble gjerne arrangert i samarbeid med andre motstandsgrupper,^{III} og SIT var særlig delaktige i møteturnéene som var større arrangement med korte taler og appeller hvor SIT bidro med ”folkelig kultur”.

I forbindelse med Samfundets EEC-motstand ble det laget et ”Nei til EEC”-stykket som SIT oppførte for første gang på arbeidernes dag 1. mai 1972. Stykket var i hovedsak skrevet av Tor Gunnar Heggem som nettopp hadde blitt med i SIT, og han husker godt mottagelsen det fikk på Samfundet:

Stykket hadde urpremiere i Storsalen til ståande applaus, noko som ikkje var så rart, sidan salen var fylt av EEC-motstandarar, som dei fleste studentane var på den tida. Om stykket omvendte nokon er vel lite truleg, men det styrkte dei allereie overtydde i trua. Ein artig ting er at på same premieren vart Groven sitt berømte EEC-måleri, Norsk Nyromantikk, avduka, og det er vel første og kanskje einaste gongen at eit måleri har fått trampeklapp i Storsalen.⁹¹

Stykket var satt opp i kabaretform og etter premieren på Samfundet var det ikke noe problem for SITs medlemmer å bruke deler av det aktivt i motstandsarbeidet utenfor huset. I denne perioden deltok de mest EEC-engasjerte medlemmene fra Studentersamfundets Interne Teater i alle demonstrasjonstog og demonstrasjonsmøter som de rakk over og denne gruppen reiste også med anti-EEC-bussen ut av byen for å spre

I Dette verset er hentet fra finalevisen til SITs Nei til EEC-stykke. En del av sangene fra stykket ble senere trykket i visehefter og brukt aktivt som Nei-propaganda.

II Senere ble styret utgått fra Rød Front byttet ut til høsten med en annen EEC-motstanderkollasjon; Grasfronten.

III Arbeiderkomiteen mot EEC og Dyrtid (AKMED) og Folkebevegelsen (FB)

nei-propaganda til distriktene utenfor Trondheim. Senere gikk turen til Oslo hvor SIT var invitert til Studentersamfund (Chateau Neuf) i forkant av folkeavstemningen for å framføre deler av stykket på en storstilt Nei til EEC-kulturmonstring. Her deltok både institusjonsteater og studentteater med utdrag fra sine forestillinger, og de fikk også følge av andre kulturpersonligheter fra Nei-siden, som for eksempel Vømmøl Spellmannslag med Hans Rotmo i spissen.

Knutsen og Ludvigsen, som ved oppstarten i 1969 faktisk var en trio, opptrådte ofte på forskjellige "Nei til EEC"-arrangement rundt omkring i byen og på Samfundet. Historien forteller at Øystein Dolmen på et Storsalsarrangement i forkant av folkeavstemningen tok mikrofonen og sa at alle som var mot EEC kunne bli sittende i salen, mens de som var for bare kunne reise seg og gå ut. Det var ikke så mange i salen som gikk, men hans eget band ble noe amputeret. Knutsen og Ludvigsens faste bassist, Jan Tro, forteller:

Jeg laned bassen og gikk ut av scenen (på flygelsida). Salens prakk spontant latter, kanskje den største hele kvelden. Kanskje trodde noen at det var regissert, men det var det ikke. Men jeg kom inn igjen etter noen minutter og fortsatte konserten.¹⁹²

Selv om den toneangivende gjengen i SIT i 1972 var svært aktive mot EEC, var det delte meninger om et eventuelt medlemskap innad i SIT. Studentteateret hadde også en "Ja

¹⁹² I ettertid er historien blitt fortalt flere ganger, og noen ganger har den fortsatt med at "og så var konduktøren (Jan Tro) borte." Det stemmer ikke helt, han fortsatte å være med på Knutsen og Ludvigsen sine plateinnspillinger fram til 1974

til EEC"-gruppe, men de var i klart mindretall og slet litt med å få aksept fra flertallet for å jobbe med pro-EEC-arbeid på Samfundet. Ett lørdagsmøte slapp de imidlertid til på scenen med et politisk ja-innslag mens antigjengen satt i salen og buet. Her var det viktigere å støtte saken enn å støtte sine venner i egen gjeng. Men, til tross for buing og ulikt politisk standpunkt, var det god stemning mellom de to grupperingene innad i SIT. EEC-kampen fikk ikke alvorlige følger for de sosiale relasjonene i gjengen og det var fortsatt godt humør på SITs hybel. Det kunne til og med hende at de hjalp til med hverandres EEC-arbeid: "Jeg husker vi ble kjørt til en opptreden mot EEC av en gløddende tilhenger med "Ja til EEC"-merke på bilruta mens vi lå flate i baksetet slik at ingen skulle se oss."⁹³

Selv om de politiske standpunktene varierte, var SIT tydelig preget av en voldsom mobilisering på venstresiden, særlig når det gjaldt kultur, på starten av 70-tallet. For de aktive SITerne var det veldig gøy å få lov til å være en del av den politiske kampen i Trondheim:

Hva den fasen fram til avstemningen i 1972 betydde på mange måter, særlig i forhold til oppblomstring av norsk kultur, var utrolige spennende å være med på. Både når vi var oppe i det, da skjønte vi kanskje ikke hvor mye det faktisk boblet, men også i ettertid. Sammenlignet med i dag, når jeg ser engasjementet nå med mine øyne, så er det veldig forskjellig. Vi løp jo fra arrangement til arrangement samme ettermiddag og kveld, hvis vi bare visste at det var riktig sak. Og det var streike- og støttemøter, det var demonstrasjoner, det var Vietnamkrig og ekle amerikanske filmer som forherliget Vietnamkrigen som kom og som man protesterte mot. Hvis kommunen fant på å rive et hus som kunne være et greit hus å bo i for mange folk, så var gjengen ute for å lage helvete for rivepersonale og politiet.⁹⁴

SITs samfunnspolitiske engasjementet, som i stor grad begynte med EEC-kampen, fortsatte videre i de kommende årene og fikk tydelige utslag både i UKErevyene, kunstnerisk på Samfundsmøtene og stykkevalgene.

KVINNEKAMP

Et av områdene hvor SIT var tydelig politisk og sosialt engasjert, var i likestillingskampen. Fra starten på 70-tallet begynte det å bli vanlig med kvinnesaksinnlegg fra SIT i form av kunstneriske innslag, gjerne i forbindelse med kvinnedagen, på kvinnesaksmøter og Samfundsmøter.¹ Den første offisielle internasjonale kvinnedagen ble arrangert i 1910. Siden den gang har dagen tidvis blitt markert i Norge, men det var først 8. mars 1972 at engasjementet for alvor våknet. I Trondheim kom den første store 8. mars-markeringen året etter. I forkant av kvinnedagen i 1973 ble det arrangert et Samfundsmøte i Storsalen med tittelen "Kjernefamiliene – et hinder for kvinnens frigjøring" hvor SIT deltok med forestillingen "Jentesnakk", som ble betegnet som en livlig og realistisk fremstilling

¹ Siste 8.mars aktivitet i SIT oss bekjent var i 2006 når en samling frustrerte jenter og to "feminine" gutter lagde eget 8-mars tog på hybelen som de demonstrerte med rundt omkring i gangene på Samfundet under paroler som "Nei til sanitetsbind" og "Ja til sex med flere enn meg selv". At toget til slutt endte opp sammen med Pirum på Sangeren understreker vel bare at feminismen ikke akkurat står så veldig sterkt i SIT lenger.

av kvinnens stilling i samfunnet: "Med enkle midler ga den et fortettet inntrykk av det som er mange kvinners situasjon, til dels med muntre scener, til dels med nokså brutale."⁹⁵ Videre ut over 70-tallet deltok SIT som oftest på Samfundets 8. mars møter med en aperitiff eller et B-nummer, som i 1975, eller med et eget skuespill, som i 1977.

Kunstneriske innslag ved SIT i forbindelse med kvinnedagen var nå blitt en tradisjon, og ledet an av SITs sterke kvinner holdt den seg godt gjennom hele 80-tallet. For eksempel handlet festmøte 8.mars 1986 om seksualisert vold og SITs innslag var tydelig mer populært enn foredragsholderne:

*SIT hadde tradisjonen tro laga innslag spesielt for kvinnedagen. Salen var fullsatt, og de høsta masse applaus undr sin cabarét. Men hvor var alle disse folk da brukerne av prostitusjonsprosjektet hadde sitt innslag, eller da det skulle stemmes over kampfondbevilgningsforslagene?*⁹⁶

SIT innslaget fra 86 var egentlig et lite typisk 8. mars innslag. Tekstene var ikke egenskrevet, flere av sangene var internasjonale slagere og det var litt showpreg over det hele. Det var for øvrig en generell tendens at 8. mars-kunstneriskene ble mindre og mindre politiserte ut over 80-tallet. Når det er sagt, så hoppet man tilbake til den tradisjonelle formen i 87 med ironisering over kvinneundertrykkende bibelvers og med gammeldagse kampsanger. I den for anledningen nyskrevne "Kampsang 87" ønsket man å gjenopplive den gamle kampånden:

*Kan du høre den stille sang,
sang fra en tid som snart er
glemt.
søstre stod på barrikadene
og sang den mangestemt.
Ikke alt gikk rette vei,
men alle trakk i samme lei.*

Husk at neven var knyttet for deg og meg!

Ved siden av kvinnesak var det som allerede omtalt mange andre viktige saker som studenter på 70-tallet kunne engasjere seg i, men selv om SIT gjennom stykker og kunstneriske innslag satte fokus på mange av samfunnsproblemene, var det ikke noen stor del av teateret som var medlem i noen form for politisk parti. Engasjementet varierte fra sak til sak, og var mer personavhengig enn SIT-avhengig. SITs aktivitet avspeilet den generelle tendensen i samfunnet: Man hadde et ønske om å ha en holdning, men det ga ingen ekstreme utslag. I likhet med tidligere tider dyrket SIT også på 70-tallet i hovedsak den underholdende delen av det politiske teateret.

UNDERBRUKET

Enkelte var som sagt mer politisk engasjerte enn andre, og den radikale tendensen innad i SIT førte i denne perioden til opprettelsen av en ny avlegger; teatergruppen Underbruket. Gruppen ble opprettet av en gjeng eldre SITere våren 1976 og hadde som formål å lage og spille teater om vanlige folks virkelighet. Oppstarten til Underbruket kom mest sannsynlig med oppføringen av et teaterstykke om Tigersaken i februar 1976. Stykket handlet om konflikten på Tiger Konfeksjonsfabrikk i Trondheim der tre politisk aktive jenter som hadde tatt opp arbeidsforholdene på fabrikkene med ledelsen, ble sagt opp på politisk grunnlag.

Underbrukets aktive periode varte fram til november 1977 og i denne perioden opptrådte gruppen på alle former for politiske møter: streikestøttmøter, Kvinnefrontmøter, arbeidermøter og Rød Front-møter. Et av medlemmene har uttalt at "jeg synes at vi løp hele tiden, sang på stands og alle hjørner i byen, på innsamlinger. Det skjedde noe absolutt hele tiden!" Gruppen var også med på å spille inn to plater og musikken deres ble spilt mye på radioen.

Underbruket hadde flere forbilder, blant annet Fria Proteatern^I i Sverige, og ved en anledning spilte de på et arrangement sammen med det som senere skulle bli det ganske så kjente Tramteateret^{II} i Oslo:

Vi hadde en opptreden på Studentersamfundet i 1976 hvor det også kom en da helt ukjent teatergruppe fra Oslo, Tramteateret, som skulle opptre. Og vi i Underbruket danket jo ut disse Osloamatørene som kom her til vår scene! På den forestillingen, i alle fall. Siden så gikk de nok ganske så kraftig forbi oss.⁹⁷

POLITISK TEATER OG ET KNIPPE ANDRE FORESTILLINGER

Det nye tiåret åpnet med enakteren "Saken om Ranchmann" skrevet av Megan Terry, og

^I Fria Proteatern var en fri teatergruppe som var virksom i Stockholm i årene 1971-90.

^{II} Tramteatret var en norsk, politisk radikal teatergruppe som var aktive på 1970- og 1980-tallet. Gruppen ble stiftet 15. juni 1976 på initiativ av Liv Aakvik, etter at en kjerne gikk ut av Studentersamfunnets Teater på Chateau Neuf i Oslo. Tramteateret ble nedlagt i 1986, men har senere gjenoppstått i forbindelse med konsertturnéer. Tramteateret er kanskje mest kjent for tv-serien Pelle Parafins Bøljeband. (Kilde: wikipedia)

fortsatte året etter med tre forestillinger; "Kommer og går" av Samuel Beckett, "Zoo story" av Edward Albee og "Reddet" av Edvard Bond.

"Saken om Ranchman" ble satt opp i Storsalen, ikke som en del av et lørdagsmøte som var det vanlige, men som en egen forestilling. Tidstypisk nok ble den bare spilt en gang til tross for at det var en storsatsing med store deler av Samfundet involvert.

SIT hadde fått med seg folk fra de andre gjengene og det var flere ti-talls skuespillere i aktivitet. Ranchman stilles for retten anklaget for en rekke voldtekter og publikum trekkes med som en del av juryen. Storsalsgulvet fungerte som rettssal med juryen i kvadrantene. Aktor og forsvarsadvokat fremfører sine vitner og henvender seg stadig direkte til juryen. Ranchman blir dømt til døden og tilsynelatende henrettet, men i sluttscenen avslører han at hele stykket er iscenesatt av ham selv, og det er publikum som vil bli de egentlige offer. "Utgangsdørene er sperret og lås! Et dødelig virus har utviklet seg under forestillingen. Det sitter en ved siden av Dem. Nytt ham... mens De kan."⁹⁸

Stykket var et nytt vellykket eksempel på SITs eksperimentering med å flytte skuespillet fra den tradisjonelle scenen og ut blant publikum i salen.

I 1973 fortsatte SIT i samme ånd som under EEC-striden, og satset blant annet på folkelig teater med Alf Prøysens "Trost i Taklampa". Samme år ble også klassekampstykket "Martha Martha" oppført av SIT og vist med suksess på et Samfundsmøte i Storsalen.¹ "Martha Martha" er et politisk teaterstykke skrevet av svenske Sara Lidman som handler om arbeidernes kamp mot urettferdighet og øvrighet. Dette skrev Under Dusken:

*På en dramatisk, men klar måte får man framstilt den svenske arbeiderklassens framvekst, dens kamper og organisering. Parallelt med dette blir også kapitalistklassens utvikling skildret, og vi får se hvordan fagbevegelsens topledere sakte, men sikkert blir kapitalistenes lakeier og sin egen klasses forrædere.*⁹⁹

Stykket spilles av tre personer; den sleipe kapitalisten og utbytteren, arbeidslederen Agnar og hans kone Martha. Arbeideren Agnar blir fort kapitalismens lakei og når hans kone, som representerer folkets interesser i stykket, finner ut at klassesamarbeidet kun tjener kapitalismen, vender hun han ryggen. "Martha Martha" begeistrer Under Duskens anmelder, som mener at oppføringen viser at et progressivt amatørteater langt på vei kan overgå et profesjonelt institusjonsteater som for eksempel Trøndelag Teater; "Martha, Martha er et ypperlig eksempel på godt, politisk teater, god politisk kunst."¹⁰⁰

Våren 1974 hadde Studentersamfundet et lørdagsmøte med tittelen "Hva kan vi gjøre med kollektivtransporten i Trondheim" og i den anledning satte SIT opp det tidsriktige og miljøpolitiske teaterstykket "Buss på by'n". Senere samme år var det duket for en storsatsing på Samfundet og i samarbeid med andre husgjenger satte SIT opp "Tolvskillingsoperaen" av Bertholt Brecht og Kurt Weill. Premiereren var satt til Klubbaften 27. september og den ble fulgt av en åpen forestilling 2. oktober og en turné til Hamar.

¹ Stykket hadde tidligere blitt satt opp 1. mai 1971 i Storsalen av en svensk teatergruppe, ikke av SIT som man før feilaktig har antatt.

I Tolvskillingsoperaen er det all korrupsjon og falskhet, menneskenes uredelighet overfor hverandre, den småborgelige, skruppelløse holdning i kampen for sine egeninteresser som Brecht retter sitt skyts mot. Han lar oss møte et tvers igjennom råttent samfunn, hvor de ledende borgerne kaster seg ut i kampen mot hverandre på Sohos Marked, og hvor et menneske er verdsatt til langt mindre enn 30 sølvpenge.¹⁰¹

Brecht var for tiden en populær samfunnskritisk dramatiser, og SITs valg av Tolvskillingsoperaen var bevisst: De ville gi folk kjennskap til Brechts innhold og form, og de ønsket å spille politisk teater. SIT mener at stykket både er underholdende og morsomt, samtidig som det politiske aspektet skinner gjennom. I "Tolvskillingsoperaen" blir borgerskapet sammenlignet med den kriminelle underverden og det overlates til publikum å trekke slutningene. UD forteller at SIT har jobbet bevisst med å få fram det politiske innholdet og anmeldelsene i etterkant vitner om suksess og oppnådde målsetninger:

SIT har med denne oppsettingen vist at det går an for et amatørteater å gj seg i kast med store og vanskelige oppgaver. Vi kan bare gratulere(...) Det må sies at SIT har lyktes i å presentere det politiske innholdet i stykket, noe som var en av de målsettingene de hadde satt seg.¹⁰²

En av karakterene i "Tolvskillingsoperaen" er Lucy – politimesterens datter og skurken Mackies elskerinne. Lucy prøver i stykket å bløffe med en påstått graviditet for å få Mackie for seg selv, og hun ble spilt meget troverdig av en skuespiller som selv var gravid i åttende måned. SIT var litt bekymret for hvordan turneen til Hamar skulle gå, så de skaffet henne egen transport tur-retur; hun skulle slippe å føde på en full turnébuss. Det ble ingen dramatisk fødsel, og vel framme på Hamar blir det annonsert at dette var første gang SIT satte opp Tolvskillingsoperaen og at det var den største satsingen SIT hadde gjort noen sinne. Etter en vel overstått premiere ventet det imidlertid en eldre herremann i garderoben som kunne fortelle 70-tallets SITere at denne forestillingen hadde da vitterlig SIT satt opp før; som den omskrevne "Tøresoperaen" allerede i 1950...

I mars 1975 kom "Rittet til havet" av John M. Synge, og senere samme år ble den absurde enakteren "Frokost i det grønne" av Fernando Arrabal satt opp for første gang av SIT.¹ "Rittet til havet" hadde urpremiere i 1904 og er en enakters tragedie om det harde livet på en forblåst liten irsk øy. Stykket fikk ros for sin poetiske dialog hentet fra landsbylivet i Irland. "Frokost i det grønne" er skrevet i 1959 og handler om livet til en

¹ Frokost i det grønne ble også satt opp av SIT i 2003

ung soldat i skyttergraven. Stykket har et klart pasifistisk budskap, men tar også opp tema som familieforhold, status og makt.

To år senere kom to egenskrevne SIT-innslag. Først ut var ”Vi har det på Tunga” som hadde premiere i Storsalen 12. mars 1977. ”Vi har det på Tunga” var en blodfersk rockemusikal skrevet av Bjørn Erik Hansen og inspirert av hans erfaringer med fengselslivet:¹

Stykket handler i sin helhet om hvordan det er å sitte innesperret i fengsel, og en får inntrykk av at dette er en så jævlig situasjon at en må forsvare seg med humor og selvironi. Bare sjelden kommer hver enkelts oppriktige fortvilelse fram, og selv da er den ikke sentimental. Forestillingen har raske vekslinger innholdsmessig, presenterer en hel rekke latterlige forhold i fengselet og fangenes reaksjoner på disse.

UDs anmelder mente at stykkets tema passet musikalformen bra og at SIT hadde lyktes med å gi et alvorlig innhold en underholdende form. Musikerne ble trukket frem som utmerkede og det var kanskje ikke så rart når de var rockere alle mann. Musikken var skrevet av Erik Lie fra ”Naboens Rockeband” og flere av medlemmene i det for tiden svært populære bandet bidro til forestillingen. Forestillingen blir sagt å være Norges første originale rockemusikal og den ble sett av rundt 1500 mennesker. Opprinnelig var det planlagt å dra på turne til Oslo og sette opp ”Vi har det på Tunga” på populære Club 7, men samarbeidet innad i produksjonen brøt sammen på grunn av politiske motsetninger.

Noen uker senere samme år kom en ny urpremiere; ”H.Amlett”, som først ble satt opp på biscenen på Knaus 26. mars og som senere ble oppført på møte i Storsalen 30. april. ”H.Amlett” var en politisert fagforeningsutgave av Shakespeares ”Hamlet”^{II} skrevet av Hallbjørn Rønning. Stykket er blitt beskrevet som ”interessant, om ikke akkurat godt” og handler om den faglige tillitsmann Halvor Amlett. Han har som god arbeider radikale standpunkt som raskt gjør han til et offer for toppene (Det Norske Arbeiderparti og LO) sitt intrigespill. Det går som det må gå, og Amlett bøyer til slutt under for presset og hans stemme stilner. Under Dusken mente at omskrivingen av den gamle klassikeren i utgangspunktet var en spennende tanke, men at enorme sprang i spilleformer og historie gjorde ”H.Amlett” til en lite helhetlig forestilling: ”Konklusjonen må bli at ”H.Amlett” er en ujevn og sprikende forestilling, med sterke innslag av absurd humor.”¹⁰³

”Stopp verden vi vil av!” ropte SIT fra Storsalsgulvet i mai 1978. Forestillingen ”Stopp Verden” av Leslie Bricusse og Anthony Newley ble satt opp i samarbeid med flere andre husgjenger. Hensikten var å øke samarbeidet og forståelsen på tvers av de tekniske gjengene og SITs interne gjenger i tiden utenom UKA. Spillerrommet var lagt til Storsalsgulvet for å illudere den klassiske sirkusmanesjen som også hadde vært utgangspunktet for forfatternes opprinnelige forestilling. Instruktør Thomas Fasting fra Trøndelag Teater var fascinert av salens sirkuspreg og brukte en klovnetmetafor, hovedrolleinnehaveren Lillemann var sminket som en klovn, for å understreke Lillemanns syn på livet. Handlin-

I Bjørn Erik Hansen hadde sittet inne på Tunga kretsfengsel på grunn av militærnekt

II I 1987 setter SIT opp et nytt stykke som har hentet inspirasjon fra Hamlet: Gjøglernes Hamlet.

gen er lagt til et industrimiljø under den kalde krigen og publikum følger den ambisiøse og hensynsløse Lillemanns vei fra fabrikkgulvet til toppen av karrierestigen. På sin reise rundt i verden på jakt etter suksess trækker han respektløst over både forretningsforbindelser og kvinner, og på slutten av stykket tenker han over hva livet har lært han:

Sirkusmanesjen er den same og sagmuggtåka ligg like tjukk, det vere seg det sosialistiske og det kapitalistiske samfunnet. Og til slut, på toppen av den morkne stigen får Lillemann tid til å tenkje over sin egen situasjon og forhold til andre menneskje. Menneskjesynet han har erverva seg er negativt. Alle er seg sjølv nærast(...). Livet er som ein sirkel som heller ikkje dei følgjande generasjoner makter å komme ut av.¹⁰⁴

Lillemann finner ikke noen svar på sine problemer og stykket slutter med at han roper "Stopp Verden" og hopper av den evige karusellen. Under Dusken ga en god anmeldelse av stykket og berømmet SIT og resten av huset for det vellykkede samarbeidet, men de mente likevel at slutten er litt for enkel: "Stopp verden ja vel. Men kvifor skulle ho eigentleg stoppe og viktigast av alt: hva skal skje vidare."¹⁰⁵ Verden stoppet selvsagt ikke opp og videre inn i det nye året beholdt SIT sitt fokus på internasjonale tema og konflikter. I den forbindelse kan det neves at konflikten i Midtøsten stadig ble mer aktuell og i mars 1979 satte SIT opp det tankevekkende stykket "Veien til Haifa" som protest mot at årets internasjonale Grand Prix ble arrangert i Jerusalem av Israel.

Men, SIT vender stadig tilbake til revyformen og da Samfundsbygningen "Cassa Rossa", feiret 50 år høsten 1979 lot man ikke anledningen til å feire et jubileum gå fra seg. De fleste aktive SITere var imidlertid opptatt med forberedelser til UKA, så en gjeng pangsjonister måtte trå til på bursdagsmøtet 29. september. Det ble en meget vellykket revykavalkade:

Så var det kunstnarisk 2 ved SIT, eller rettare: "Grand Old SIT". 6 gamle SITarar med tilsaman 34 UKE-statusar. Sjølv om dei var litt nedlatande ovafor oss amatørar på scena under prøvene, kan vi ikkje få oss til å "slakte" dei. Det var eit fantastisk bra og heilproft innslag, perler frå gamle revyar sett saman utan eit einaste daudpunkt. Synonymordboka vår inneheld ikkje sterke nok superlativar til å skildre kva vi syntes om nokre av innslaga! Hu & Hei, vi seier ikkje meir!¹⁰⁶

ENGASJEMENT FOR UNGDOMMEN

*Å være jente er for eksempel å bli på smellen
sitte hjemme og vente hele kvelden
Store sjanser for å bli enslig mor
for han gjør nemlig ikke det spor*

På 70-tallet kom også starten på en ny tendens i SIT; teaterstykker som rettet seg mot ungdommen i Trondheim. SIT var opptatt av å nå ut til et større publikum enn det de til vanlig hadde på Samfundet og ungdomsforestillingerne kunne like gjerne settes opp utenfor Samfundet som på Knaus eller i Storsalen. De første stykkene i denne sjangeren kom i 1972, først ut var "Hatten av for de voksne", og på slutten av året sto "Jentesnakk"

skrevet i 1971 av Susanne Osten og Margareta Garpe for tur!¹

1972 var Knaus nyoppusset og det egnet seg ypperlig til teaterformål. Susanne Osten hadde satt i gang "Lille Klara" i Stockholm. Hun var og er en fornyer av barne- og ungdomsteater (institusjonene spilte "barnekomedier" på denne tida!). Dette var inspirasjonskilden. Vi var opptatt av å spille for barn i huset og å drive oppsøkende virksomhet. Vi reiste rundt på barne- og ungdomskubbene i Trondheim med trikk og en plastikkpose med rekvisitter; en ball og to hoppetau så vidt jeg husker.¹⁰⁷

"Jentesnakk" ble ett år etter debuten i Sverige oversatt til norsk av instruktør Ola Moum, og SIT satte opp stykke på Samfundet. Som tittelen tilsier handlet "Jentesnakk" mye om det å være ung jente og likestilling på jenters premisser. SIT oppfordrer ungdommen til å tenke likestilling i arbeidet, hjemme som ute. Oppfordringen var at jentene må stole på seg selv og lære å ta ansvar for sin egen utdanning, jobb og kropp. SIT dro

også ut med stykke til ungdomsklubber i Trondheim og til Hammersborg ungdomsklubb i Oslo, etter forestillingen var det samtaler med ungdommen om stykket og temaet. Både "Jentesnakk" og "Hatten av for de voksne" fikk gode tilbakemeldinger og besøkstall, og til sammen ble stykkene vist 38 ganger.

Ungdomsteatertendensen ble senere fulgt opp i to forestillinger skrevet av Cecilie Færden Schanke: "Ikke tull'a" ble satt opp på en fritidsklubb i Trondheim i 1976 og "Nyperose" ble satt opp som en del av teaterprogrammet til UKA-79. I mellomtiden hadde "Allans Charlie" av Carl-Johan Seth blitt oppført på Knaus i 1978 og denne gangen handler det om ungdom med fysiske handikap. Forestillingen var en del av et undervisningsopplegg i en skoleturné.

¹ Forfatterne er trolig inspirert av det tyske Grips-Theateret som var veldig aktive i denne perioden og som senere også hadde stor påvirkning på både SIT og andre norske teatergrupper. Grips-Theaterets utgangspunkt var at man skulle lage ungdomsteater på ungdommens premisser og ta utgangspunkt i deres reelle hverdag og virkelighet. Spillestilen var gjerne inspirert av revy og kabarettformen.

SITs fokus på ungdomsteater fortsatte gjennom 80-tallet. "Kjærlighet" av trioen "Fehrman, Flugge og Francke" fra Grips-Theateret i Berlin og "Bare en Lek" av Israel Horowitz var først ute i 1982. Begge forestillingene ble spilt på Knaus som et ledd i SITs satsing for å styrke Knaus sin posisjon som iscenesetter. SIT hadde også tidligere spilt teater på Knaus, for eksempel under UKA, men nå ønsket de å etablere faste teateroppsetninger på Knaus som et utvidet tilbud til både ungdomsgruppen og studentene. "Kjærlighet" hadde premiere 22. oktober og blir beskrevet som et erotisk opplysningsverk som tok opp pubertetsproblemer og den første kjærligheten. I utgangspunktet var stykket rettet mot ungdomsgrupper, men instruktøren uttalte at det skulle overraske han mye om stykket ikke hadde noe å gi studentene også. I stor kontrast til seksualundervisningen i "Kjærlighet" kom "Bare en lek" en uke senere. "Bare en lek" handler om rasisme mot innvandrere i Norge, SIT fikk derfor en japaner til å spille rollen som plaget og mobbet innvandrere. Han syntes at den brutale virkeligheten som ble skildret i stykket var realistisk: "Slike situasjoner er det stor sannsynlighet for å oppleve i Norge."¹⁰⁸ SIT håpet at stykket skulle åpne nordmenns øyne for hverdagsrasismen og dro aktivt ut til skoler og ungdomsklubber etter premieren for å spre budskapet til flest mulig.

"Heller død enn rød!" var provokasjonen fra SIT året etter. "Rødt løp" var hentet fra Grips-Theateret og stykket handler om de forandringene som 68-generasjonens gjennomgår fra oppstarten og fram til 80-tallet. "Rødt løp" retter kritikk mot den radikale venstresiden og det ungdomsopprøret som stilnet og døde ut: "Hvordan skal en kunne være trofast mot ideene bak opprøret i et samfunn der en ikke har sterke nok sosialiseringssprinsipper som kan ta vare på ideene bak ungdomsopprøret?"¹⁰⁹ Forestillingen ble vellykket og SIT hadde nå lang og god erfaring med teater for ungdom å bygge videre på. I 1984 var det klart for storsatsingen PLASTIKK som nok en gang var hen-

tet fra Grips-Theateret: "Alles Plastikk" skrevet av Volker Ludvig og Detlef Michel.

PLASTIKK er her! Ti dager der ungdomskulturen i byen skal få blomstre fram innenfor Studentersamfundets runde vegger. Største arrangementet av denne art byen noen gang har sett, det hele i S.I.T. sin regi. Her blir PLASTIKK til Alle!¹¹⁰

"PLASTIKK-dagene" åpnet 14. oktober 1984 og byens ungdom var invitert til å delta i Samfundet de kommende to ukene. "Bare PLASTIKK" var en rockemusikal som handlet om ungdom som ikke fant seg til rette i dagens samfunn og deres forsøk på å ta kontroll over sine egne liv; skal de tilpasse seg, flykte eller ta opp kampen mot problemene? SITs stykke er ikke moraliserende, men budskapet er likevel klart: "Ikke alle unge møter virkeligheten like glatt. Men å sette seg ned og dekke over situasjonen og fremtiden er det ingen mening i. Ta saken i egne hender. Vis at du er noe. Okkuper et hus!"¹¹¹

I utgangspunktet hadde SIT planlagt å sette opp "Bare PLASTIKK" på Knaus slik som var blitt vanlig de siste årene, men i løpet av planleggingsprosessen utviklet det seg til en storstilt storsalsoppsetting med profesjonell instruktør. Produsenten for forestillingen forteller at når SIT ønsket seg profesjonell instruktør, som skulle virke forberedende og kompetansehevende med tanke på den kommende UKA, økte utgiftspostene i budsjettet kraftig og SIT måtte tenke nytt for å øke billettinntektene. Etter flere kreative runder med FS, hvor argumentet for mer penger var at prosjektet ville gi mer erfaring og høyere kvalitet som ville komme UKA til gode senere, fikk SIT godkjenning til å gjennomføre PLASTIKK-dagene som også inkluderte på Speaker's Corner, kortfilmer, utstillinger, diskotek, Café og Radio PLASTIKK.

Dessverre gikk det ikke like bra med PLASTIKK som forventet; ungdommen sviktet og produksjonen gikk med underskudd. Likevel mener produsenten i sin oppsummering at prosjektet hadde vært vellykket og lærerikt. Han uttrykker imidlertid misnøye med at SIT "måtte" sette opp forestillingen i Storsalen, på grunn av ønsket om profesjonell instruktør. Han åpner for en diskusjon med FS om SITs posisjon i Samfundet utenom UKA og SITs bruk av Samfundets økonomiske midler:

S.I.T. synes at F.S. bør kunne tillate S.I.T. å bruke en profesjonell instruktør også utenfor UKEsemester uten å blåse opp forestillingen til "plastikkdimensjoner" S.I.T. er klar over Samfundets økonomiske situasjon, og at det kan sees slik at S.I.T. vil at Huset skal betale for at S.I.T.ere skal "få drive hobbyen sin". Men som tidligere nevnt, legger S.I.T. ned et betydelig arbeid under UKA og ved opptredener på lørdagsmøtene. S.I.T. har et svært lavt investeringsbudsjett nettopp fordi de er en kunstnerisk gjeng, men det er helt klart at en profesjonell instruktør må kunne sees som en reell investering. (...) Hvis aktiviteten til S.I.T. skulle begrense seg til UKA, ville Samfundet miste en stor del av sitt kulturtilbud.¹¹²

80-TALLET

SIT "JOBBER SOM VILLE DYR"

Slik tradisjonen var blitt, åpnet SIT et nytt tiår med en storslagen jubileumsforestilling spekket av gamle revyslagere. "Gjengangere" var forestillingens ibsenske navn høsten 1980, og syv år senere kom en ny revykavalkade i forbindelse med UKA sitt 70-årsjubileum; "Samfundets Støtter". Siden disse forestillingene var med på å danne grunnlaget for den senere Supperevyen, er de nøyere omtalt i kapittelet om "Suppa".

"Studentersamfundets Interne Teater søker etter badekar – gammel type m. løveføtter til bruk i en teateroppsetning"¹¹³ sto det å lese i Under Dusken i februar 1981. SIT satset klassisk, med stilfullt badekar og kjent historie, når "Mordet på Marat" skulle innta Storsalen.

Pasienter som spiller teater. Den blodtørstige Marat i et badekar. Gregoriansk sang og piskning. De Sade leder det hele. Blod, henrettelser og klovnerier. Arier for en erotoman og en morderske. – Inntrykkene er mange etter en liten titt innom Storsalen om dagen. Og alle de gale kommer fra SIT – de jobber som ville dyr før "Mordet på Marat" skal ha premiere 1. april.¹¹⁴

Stykket ble skrevet av Peter Weiss i 1964 og tar utgangspunkt i den franske revolusjonen og det politisk inspirerte mordet på Jean Paul Marat i 1793 – utført av ungjenten Charlotte Cordays mens Marat satt i badekaret. Weiss sin spesielle vri sammenliknet med den opprinnelige historien er at han lar sadismens far, libertineren Marquis de Sade, iscenesette mordet på Marat i en teaterforestilling på sinnsykehuset Charenton med pasientene som skuespillere.¹¹⁵ Stykket blir en konfronterende dialog mellom de Sade og Marat, to herrer fra forskjellige verdener som til tross for en felles interesse for brutalitet ikke greier å kommunisere. Stykkets tredje hovedperson er mordersken Corday, som til tross for at hun begår det mordet som stykket handler om, er den av de tre hovedkarakterene som publikum får mest sympati med.

"Mordet på Marat" ble igjen markedsført som SITs største satsing noen sinne, og ved siden av de 30 skuespillerne fra SIT og TSS, var Regi og FK dyktige medhjelpere. In-

"Mordet på Marat" ble igjen markedsført som SITs største satsing noen sinne, og ved siden av de 30 skuespillerne fra SIT og TSS, var Regi og FK dyktige medhjelpere. In-

I "Mordet på Marat" sin opprinnelige tittel: "Forfølgelsen av og mordet på Jean Paul Marat fremstilt av pasienter på hospitalet Charenton under ledelse av herr de Sade".

II Marquis de Sade var også i virkeligheten innlagt på Charenton, som var beryktet for sin brutalitet, og der satte han også opp skuespill med hjelp av de andre pasientene. Til tross for at "Mordet på Marat" har et historisk utgangspunkt, er det fortsatt et politisk, samfunnsaktuelt stykke, særlig i Trondheim, hvor Reitgjerdet psykiatriske sykehus (som også inkluderte kriminalasylet). Reitgjerdet var beryktet for brutalitet og bruk av tvang ovenfor pasientene, og fra 1978 var sykehuset gjenstand for offentlig debatt. Reitgjerdet ble nedlag i 1987.

struktøren Sverre Bentzen jobbet som skuespiller på Trøndelag Teater, og han var svært fornøyd med sin tid i SIT: "Samarbeidet med Studentersamfundets Interne Teater har gitt meg tilbake troen på menneskene"¹¹⁵ lød hans rosende uttalelse til Adressa på premieredagen. "Mordet på Marat" satset høyt og lyktes, et halvt års arbeid ga uttelling i utsolgte forestillinger og gode anmeldelser:

Vi ble imponert over forestillingen. Først på grunn av dristighet i valg av skuespill, senere fordi vi følte at dette var en vanskelig oppgave som ensemblet behersket og sist gleden over at teateret ikke bare kom i mål, men brøt målsnoren i fin form etter et sterkt, velberegnet løp.

Fra blodig mord til barnlige oppfordringer om å bli vegetarianer. Året etter "Mordet på Marat" gikk SITs stykkevalg i en helt annen retning, ved siden av de to allerede omtalte ungdomsforestillingene ble det satt opp bar-

neteater på Knaus. Stykke het "Skinke Nøff og Grynta som ikke ville bli julebord" og var opprinnelig skrevet av Sossen Krohg som en familieforestilling på Scene 7. Som tittelen tilsier handler stykket om to griser som flykter fra julebordsesongen, de drar fra Norge ut i en minst like kjøttthungrig verden på jakt etter et fristed. Stykkets moral er ganske enkelt at det er slemt å spise dyr for de er akkurat som mennesker, nesten i alle fall. Det hele ender godt med en hyggelig bønn fra det norske folk om at grisene må komme hjem som venner til julaften:

*Sorgen er så stor
frykt derfor ikke julebord
bare dere viser deres glade tryner
her på Norges jord.*

Så var det igjen duket for storsatsning når SIT viste "Et glimt av sol", omdøpt fra russiske Maxim Gorkijs klassiker "Nattherberget", i Storsalen i 1983. Stykket skildrer livet til de svakest stilte i det førrevolusjonære Russland, den fortvilelsen de fattige beboerne på et skittent herberge føler, og hva de gjør for å overleve. Stykket tar for seg de ulike løgnene og drømmene folk bygger seg for å overleve i en hard verden og hvordan mangelen på felles visjoner hindrer konstruktive forandringer. SIT mente at stykket var like aktuelt i deres tid som da det ble skrevet i 1902: med et ustabil verdensbilde og dystre utsikter spør mennesker seg om det virkelig har noen framtid. SIT foretok visstnok navneombyttingen, fra "Nattherberget" til "Et glimt av sol", fordi de ønsket å gi stykket en mer salgbar tittel. Det fungerte ikke helt etter hensikten. Forestillingen ble ingen suksess, og

på grunn av det svært lave besøkstallet gikk den under tilnavnet "Et glimt av publikum".

I 1985 var det klart for et gjensyn med Slawomir Mrozek og hans mest kjente absurde stykke "I rom sjø".^I Stykket handler om tre skipbrudne og sultne menn på en flåte langt til havs, dog ikke så langt til havs at postbudet og tjenerskapet ikke kan nå dem. Mennene har gått tomme for proviant og må diskutere seg fram til en løsning alle kan "leve" med; en må spises. Den fete og den halvfete har dannet en allianse mot den magre som etter mange forviklinger er nødt til å ofre sitt legeme for fellesskapet. "I rom sjø" viser tydelig til de politiske forholdene som rådet i Polen under sovjetisk kontroll og kommunistisk styre. Karakterene snakker om stemmerett, demokrati og fellesskapet i siviliserte ordelag, men likevel skinner maktkampen og undertrykkelsen av den svakeste tydelig igjennom:

Hvem skal ofres? Ingen melder seg frivillig, og avgjørelsen skal være rettferdig. Med demokratiet som modell blir det holdt valgtaler og hemmelige valg. Men pga. valgfusk blir valget dømt ugyldig. "Parlamentarismen har overlevd seg selv", slår den største av de tre fast. Sakte men sikkert vokser diktaturet og løgner fram.¹¹⁶

SIT la stor vekt på det fysiske uttrykket i fremføringen av stykket; skuespillernes tydelige bevegelser og bruk av hvite halvmasker var viktige karakterskapere. Under Dusken mente fremføringen lå nært opp til Comedia dell'arte-teateret og at den lille, intime scenen på Knaus skapte en god ramme for kommunikasjon mellom skuespillere og publikum.

Det som skulle være SITs storsatsing våren i 1986, "Dragen" av Yevgeny Schwartz, ble stoppet av lockout innen hotell- og restaurantnæringen^{II} og forestillingen ble derfor først klar for visning på Knaus den påfølgende høsten. SIT hadde satset på nye skuespillere i denne forestillingen med en gammel SIT-er som førstegangs instruktør. For mange av de involverte hadde veien fram til premieren vært ganske lang, og til tider trøblete, siden lockouten hadde forsinket arbeidsprosessen.

^I Tidligere oppsatt av SIT som kunstnerisk enakter i 1967, da ble forestillingen spilt på en "flåte" på Storsalsgulvet.

^{II} Norsk arbeidsgiverforening gikk våren 1986 til lockout av rundt 100 000 arbeidstakere og Studentersamfundet ble rammet. De utestengte ansatte, blant annet de som jobbet på Puben, vokter husets innganger og passet på at ingen overtok deres arbeid. Gjengene ble anmodet om ikke å drive noen form for virksomhet så lenge lockouten varte. SIT valgte derfor å utsette forestillingen sin til neste høst, andre planlagte arrangement ble flyttet ut av huset. (f.eks operaen Madam Butterfly som ble spilt i Frimurerlogen)

”Dragen” er en parodi på gamle ridderfabler hvor den kjekke helten etter mange farefulle strabaser endelig får den yndige jomfruen og redder hele kongeriket fra den beryktede dragen. Fabelen blir et bilde på en totalitær statsmakt, Sovjetunionen, og mennesker som viljeløst innordner seg overmakten:

Stykket beskriver forholdene i en diktaturstat. Hvordan mennesker vil herske og bli hersket over. Det er lettest å slippe og ta avgjørelser selv, enten herskerne er diktatorer, drager eller reklamekampanjer. Dragen ser dessverre ut til å være et aktuelt stykke lenge ennå¹¹⁷

I tillegg til stykkets aktualitet, trakk Under Duskens anmelder særlig fram en spesiell dragekamp som interessant. Dragekampen ble utspilt som et lys og lydshow i ”luften” over publikum med resten av skuespillerne som ivrige tilskuere.

En måned senere var det klart for en ny Knausoppsetning; ”Den dagen da håret brakk” var et ferskt stykke skrevet av Terje Nordby i 1984, som hadde gjort stor suksess i Oslo. Nå skulle det settes opp for første gang i Trondheim. Igjen var det en gammel SIT-er, som da jobbet på Trøndelag Teater, som var instruktør. Han hadde store forhåpninger til stykket, forfatteren hadde nemlig skrevet det etter at han og Tramteateret hadde vært på besøk i Italia hos den store dramatiker Dario Fo. Der hadde han lært at et stykke virkelig skal begynne å sjokkere først når publikum tror de allerede har nådd klimaks.

Stykket åpner med en kriminalgåte. For å løse den må de myrdedes forhold til byens lyssky virksomheter, prostitusjon, pornografi, vold og narkotika, trekkes fram i dagen. Gjennom burleske innfall rulles de implisertes forhold til hverandre og til ”nattens løse fugler” opp for oss. Med humoren som våpen fokuserer stykket på tragiske sider ved samfunnet og hvilke demoraliserende konsekvenser de får.¹¹⁸

SIT fikk ros for å legge stykkets handling til Trondheims uteliv og for virkningsfull bruk av dialekt hvor fintrøndersk settes i kontrast til bygdetrøndersk. Alle skuespillerne var

¹ Forfatteren bak ”Dragen” ble forresten svært upopulær hos de sovjetiske myndighetene, som godt forsto den bakenforliggende handlingen i stykket, etter uroppføringen i 1944.

på scenen under hele forestillingen, til og med under kostymeskiiftene, og de gikk i dialog med publikum, for eksempel ved å kreve deltagelse på stykkets sanger. "Den dagen håret brakk" fikk god mottagelse av et stappfullt Knaus og Under Dusken oppfordrer leserne til å gå og se en glimrende forestilling.

Musikaler hadde lenge vært populære under UKA, og høsten 1988 sto dansepike og tryllekunstnerne fra førkrigstidens Berlin på den intime Knausscenen og fremførte "Cabaret".¹ Nazismen får stadig større innflytelse i byen, men det bekymrer ikke den livsglade "skuespillerinnen" Sally Bowles fra The Kit Kat Club. Hun forelsker seg i en fattig forfatter med sterke meninger om nazismen; han ønsker å kjempe mot noe som skaper problemer for Sallys bekymringsløse livsfilosofi. Forholdet kan ikke vare: Den ene vender seg mot den glade apatien, mens den andre tar opp motstandskampen. "Cabaret" fikk strålende kritikker og fulle hus, litt for fulle, mente en av anmelderne. Vel og bra med intimiteten, men kanskje Knaus er en for liten scene for en så storstilt produksjon, skrev anmelderen. Hun mente "Cabaret" hadde fortjent en større scene med bedre innsyn til scenen for publikum: "Det hadde jo vært greit og sett beina av og til under den freske dansen også da."¹¹⁹

På tampen av 80-tallet kom den utradisjonelle forestillingen "MESSIAS" skrevet av Patrick Barlow, Jude Kelly og Julian Hough. Den handler om to mennesker som setter opp et mer eller mindre vellykket teater om omstendighetene rundt Jesu fødsel. Med selvskrevet manus tar de to karakterene selv ansvar for regien og de spiller selv alle de bibelske rollekarakterene. SIT lovpriste stykket i forkant og lovet publikum en forestilling med masse humor og situasjonskomikk; "S.I.T. har faktisk seilt i slik medvind i det siste, at de ikke lenger håper på suksess, de regner med det."¹²⁰ Og ved oppsummeringen i etterkant kunne de si seg fornøyde med utsolgte forestillinger og overskudd, det til tross for at de måtte avlyse noen forestillinger på grunn av sykdom.

¹ "Cabaret" hadde også blitt oppført under UKA-81.

LØRDAGS B-LAGET OG ANDRE SPRELL – KUNSTNERISK PÅ 80-TALLET

Tirsdag ettermiddag. En effektiv helg er nylig tilbakelagt. Kanskje har SIT-medlemmene vært på klownekurs, kanskje sminkekurs, eller sågar steppekurs. Kursvirksomheten er høyt verdsatt for å bedre aktørenes kunnskaper og ferdigheter. Men nå er det altså på'n igjen med planlegging og forberedelser av et nytt Lørdags B-laget. Dette er et såkalt B-nummer, dvs i praksis at det skrives kort tid i forveien, og også avtales for framføring kort tid i forveien.¹²¹ I

Våren 1985 opptrådte SIT på alle lørdagsmøtene med sitt etter hvert ganske så kjente Lørdags B-lag som for mange publikummere hadde blitt møtenes høydepunkt. Litt av bakgrunnen for SITs initiativ til Lørdags B-nummeret var besøksnedgang på lørdagsmøtet. SIT ønsket å gjøre noe som fikk fart i både gjengen og Samfundet, og Lørdags B-laget lyktes godt. Oppmøtet på lørdagsmøtene økte i denne perioden. Et annet argument for B-laget var at SIT på denne tiden besto av mange nye skuespillere, og forfattere,^{II} som trengte trening.

Lørdags B-laget hadde laget en føljetong av B-nummer som viste parodier på et typisk studentbykjøkken hvor det var stor gjennomtrekk av ulike karakterer. Slik fikk flere av skuespillerne i SIT prøvd seg på scenen og øvd seg til revyen, samtidig som det ga et visst spenningsmoment til publikum som lurte på hvilken rar figur som ville dukke opp på kjøkkenet denne lørdagen:

Tilbake til studentvirkeligheten med Lørdags B-laget. Om Linda og Ola som som vanlig ikke kom seg på Klubbaften og om morrakvalme studiner med tilhørende studenter som stikker på koietur, og han langhårete som alltid skal reatterisere. Aksjon nå! SIT kan det der med studenter!¹²²

Tema for lørdagens underholdning kunne være linket til møtets tema eller det kunne bare ta utgangspunkt i typisk studentproblematikk. Det åpnet for mange forskjellige absurde kjøkkenforviklinger om alt fra uønsket graviditet og åndelige problemstillinger rundt religion til en gammel raddis som alltid satt ved kjøkkenbordet og ville delta i samfunnsdebatten; ”jeg skal på en eller annen støttekonsert et sted! Men, jeg vet bare ikke hvor...” Kvaliteten på innslagene var varierende, noen ganger var det godt gjennomarbeidet og andre ganger bar det mer preg av stuntvirksomhet gjort på en time. Men uavhengig av kvaliteten, fikk SITs ukentlige påfunn alltid god respons i salen.

Lørdags B-laget var bare aktivt i ett semester, men de kunstneriske innslagene holdt seg populære gjennom hele 80-tallet. Av andre spesielle innslag kan SITs timeslange kunstnerisk om ”Prinsesse vil ikke” fra 1982 trekkes frem. Det kjente barneeventyret er skrevet av Thorbjørn Egner og handler om Prinsesse Blåklukke som konsekvent svarer ”vil ikke” på alt hun blir spurt om, også prins Løvehjertes frieri. Skuespillerne hadde

I B-nummer har her en annen betydning enn tidligere. Det gamle B-nummeret var en parodi på noe som hadde skjedd tidligere (jerne et teaterstykke eller en annen episode i Samfundet), mens Lørdags B-laget lagde nye småstykker som ikke nødvendigvis parodierte tidligere hendelser.

II For å trene SITs forfatterspirer ble det i etterkant av UKA-83 opprettet et verksted for skriveinteresserte hvor de kunne lære håndverket. Det ble holdt flere skrivekurs med erfarne revyskribenter for å øke inspirasjonen og skriveferdighetene.

hatt et forhold til eventyret helt siden skole-avslutningene på barneskolen, og de syntes det var gøy å sette det opp igjen i voksen alder. Prinsen hadde kanskje forandret seg litt med tiden også? I alle fall fikk publikum se prinsen på storskjerm mens han løp rundt i Bodegaen på jakt etter damer og pils i pausen mellom aktene.¹ Prinsessen hadde nettopp avvist hans frieri, og da trengte han kanskje noe å styrke seg på før han prøvde igjen i andre akt?

”Prinsesse vil ikke” er en av de siste, lange stykkene som ble satt opp på lørdagsmøtene. Fram til 80-tallet hadde det som kjent vært vanlig med lengre skuespill som kunstnerisk underholdning på Samfundsmøtene, men etter ”Prinsesse vil ikke” ble lengre skuespill helst vist separat fra møtene og gjerne mer enn én gang.

Et kunstnerisk innslag på et lørdagsmøte skal gjerne være dagsaktuelt, og mer dagsaktuelt enn SITs opptreden den 21. januar 1984 kan vel neppe et underholdningsinnslag bli. Fredag 20. januar 1984 blir Arne Treholt arrestert og siktet for spionasje, dagen etter offentliggjøres Treholtsaken og et par timer etter, står hovedpersonen selv på scenen i SITs kunstneriske innslag. -KGB? spør Under Dusken, men nei, det var bare SIT som ga sin kommentar til det som skulle bli Norges største spionsak. Publikum var meget godt fornøyd og belønnet skuespillerne med stående applaus for innsatsen.

”Si ja til soperen i deg” het et festmøte på tampen av 1984. Great Garlic Girls sto for kveldens kunstneriske hovedinnslag, men SITs innslag sto ikke så langt tilbake for ”jentene” fra Oslo skal vi tro anmeldelsen. SIT byr på en glad aperitiff som ble innledet med Tom Robinsons ”Sing if you’re glad to be gay,” og avsluttet med en sang av Ole Paus som sier at ”Selv sopere har et hjørne i himmelen.” Nå hadde jo SIT lang erfaring med menn i kvinneklær, og ifølge Under Duskens småfreake anmeldelse var det homofile miljøet også noe som SIT hadde gode kunnskaper om. ”Innimellom ble det servert riktig gode sketsjer omkring de situasjoner en kommer opp i som homofil i et heterofilt samfunn. Dette så ut til å være et tema SIT behersket utmerket.”¹²³

SIT var som kjent ganske delaktig på kvinnesaksmøter og ”nei til pornografi”-møter, men SIT bidro også på møter som fokuserte på de positive siden ved sex. Et festmøte i januar 1986 er viet tema ”Kåtskapens gleder” og SIT opptrer med ”Mona i I.Maskin” som tydeligvis har vært en kunstnerisk gjenganger på lørdagsmøtene:

Nok engang var det eggstokkene og livmoråpningen til ”Mona i I.Maskin” som spilte hovedrollen. Sædceller kjempet en nådeløs kamp mot Monas pessar og sæddrepende skum, mens eggstokkene stod bak og ”heia på” i beste Karius og Baktus-stil. Det var ikke måte på dramatikk og innlevelse, men så fikk de trampeklapp som fortjent også!¹²⁴

¹ Det ble vist lysbildeshow av prinsen på dame- og øljakt i pausen mellom aktene, bildene var tatt på Klubbaften kvelden før.

De kunstneriske innslagene bød gjerne på scenografiske finesser. På 17. mai kunstnerisk i 1982 ble publikum møtt med en gjengivelse av Oscar Arnold Wergelands bilde "Grunnlovsforsamlingen Eidsvoll 1814". Det imponerende scenebildet førte til umiddelbar applaus for åpen scene før en eneste replikk var sagt.¹ Scenografien var også essensiell ved et westernmøte i Storsalen hvor en mann skulle henges. Det ble bygget en stor galge hvor juksehengingen skulle foregå:

Det var Lasse Kolsrud som ble hengt, og det gikk et ganske bra sukk gjennom salen i det øyeblikket han ble hengende og dingle i løkka. Han hadde en solid løkke rundt halsen som var festet i en sele bak han. Den løkka skulle gli på tauet slik at han ikke ble kvalt. Første gang vi prøvde det, sa vi at han måtte si fra og gi tegn hvis det skulle gå galt. Vi var litt nervøse, og da hjalp det ikke at han ble hengende der helt stille... Går det bra, liksom? Ikke noe svar. Han bare hang der, men selvfølgelig gikk det bra.¹²⁵

Enkelte ganger har SIT også samarbeidet med andre teatermiljø utenfor huset, for eksempel var det en periode på 80-tallet hvor SIT samarbeidet med teatermiljøet i Verdalen. Verdalsmiljøet opprettet lørdagsmatineer en gang i måneden for å promotere teater i bygda, og våren 1986 skulle SIT bidra med en Heltinne-cabaret:

Vi var den første teatergruppa som dro til Verdalen for å være med på lørdagsmatineene. Det var et stort opplegg, det var en forestilling av sammensatte nummere og vi hadde med eget band. Vi hadde forberedt oss godt, vi tok toget opp med masse utstyr og vi rigga og øvde. Men så kom det ingen! Det kom faktisk ingen publikummere. Så vi måtte inn på shoppingsenteret og reklamere for å finne folk. Jeg tror vi bare fikk ti publikummere til slutt. Det var den store turen, SIT skulle endelig ut og spille i Trøndelag, men så kom det ingen...¹²⁶

Verdalsturneen ble altså ingen stor publikumssuksess, den endte med et underskudd på 1750 kroner. Men turneen var en stor sosial suksess for de som hadde vært med.

Ved siden av de kunstneriske innslagene på lørdagsmøtene var SIT svært aktive som

¹ Samme år på Kursdagene viste SIT et scenebilde som var en nokså tro kopi av Da Vinci's "Nattverden" (bare mye større oppdekning). Også dette scenebilde medførte umiddelbar applaus uten at en replikk var blitt sagt.

underholdere på Kursdagene ved NTH som var et samarbeid mellom NTH og Norske Sivilingeniørers Forening (NIF). Dette var tradisjonell underholdning, det vil si gamle revynummer, som siden den første forespørselen kom i 1970 ble et årlig oppdrag for SIT. Arrangørene av Kursdagene ønsket å gjenskape Samfundsfølelsen blant sine medlemmer, og hadde i den forbindelse lagt merke til SITs tallrike aperitiffer på slutten av 60-tallet. De ønsket et samarbeid med SIT hvor den kunstneriske underholdningen skulle gi deltagerne en følelse av "å komme hjem til en kveld i Samfundet slik man husket det fra sine egne studiedager."¹²⁷

Et godt eksempel på en vellykket "NIF-kunstnerisk" kan hentes fra 70-tallet. Første uken i januar 1973 hadde SIT som vanlig underholdning på Kursdagene og det var en minikavalkade som sto på programmet. En av gjestene i salen ble så begeistret at han omgående engasjerte SIT til å underholde ved 50 års jubileet til Hålogaland avdelingen av NIF bare tre uker senere.

Det ble Bodøturné med nattog nordover, innkvartering privat og grand gallafest lørdag kveld og deretter Hurtigruta hjem til Trondheim. For de fleste av de 11 deltakerne ble hele turen gjennomført i galla med dekorasjoner. Salongen på første klasse ble omgjort til festlokale og badekarene i 1.kl. lugarer ble flittig benyttet.¹²⁸

Med tiden ble det SITs eldre garde som ble drivkraften bak oppdragene til Kursdagene, og på 80-tallet dannet de av praktiske grunner en teatergruppe, Tavern Teater.¹ Gruppen holdt i hovedsak på med lett revyunderholdning på diverse konferanser og møter, og i en lang periode samarbeidet de med SIT om det kunstneriske bidraget til Kursdagene. På starten av 90-tallet overtok "Tavern Teater" underholdningsansvaret, delvis fordi SIT hadde problemer med å stille mannskap tidlig i januar. Det er imidlertid vanskelig å si akkurat når SIT sluttet å delta: "Dette er en tilsvarende situasjon som under EEC-debatten. Det blir en glidende overgang fra at SIT (som gruppe) gjør noe, til en "gruppe utgått fra SIT" tar over."¹²⁹ Enkelte av medlemmene fra Tavern Teater fortsatte å opptre årlig på Kursdagene.

¹ Oppstarten til Tavern Teater kom i 1981 når Trondheim kommune feiret 300-års dag for Cicignon's byplan. Otto Nielsen var opprinnelig hyret inn for å lage en "torv-kabaret," men han sendte stafettspinnen videre til SIT-veteran Torfinn Carlsen og hadde som eneste krav at Hjallis måtte være med. Med det utgangspunktet ble det laget en kabaret med gamle revynummer, noen nyskrevne sanger og skøytelegenden. Gruppen fikk navnet sitt først i 1984 da de ble engasjert til å skrive revy til åpningen av Royal Garden. Det nye hotellet var plassert der vertshuset Tavern lå i gamle dager, og dermed ble navnet Tavern Teater.

90-TALLET

FRA URPREMIERE PÅ IBSEN TIL EGENSKREVET KABARET

Året er 1990 og tiden er kommet for Studentersamfundets 80-års jubileum. Som vanlig skal det feires med godt teater, men denne gangen er ikke jubileumsforestillingen en kavalgade av gamle revynummer. SIT markerer sitt jubileum med to separate forestillinger oppført i november: "Fatalisten Jacques og herren hans" av Milan Kundera (etter boken ved samme navn av Denis Diderot) og "Damer" fritt omskrevet etter Jan Ericsons stykke "Herrer".

"Fatalisten Jacques og herren hans" krevde mest ressurser og ble markedsført som høstens hovedsatsning. Stykket springer ut fra eksistensialismen og handler om alvorlig livsfilosofi sett på en humoristisk måte: "Stykket tar for seg et oppgjør med kausaliteten, det leker med allmenne oppfatninger av livsfilosofi, det vil illustrere at den som taler er den som i øyeblikket definerer virkeligheten. Sannheten som sådan skal bevises i en ganske enkel form."¹³⁰ SIT hadde valgt en spennende sceneløsning hvor publikum ble plassert i to av kvadrantene i Storsalen, mens skuespillerne disponerte de to resterende kvadrantene pluss gulvet i sin opptreden. Kuppelen i taket var dekket med en 100 kvadratmeter stor duk for å bedre akustikken, og musikken var selvkomponert. Produsenten for "Fatalisten Jacques og herren hans" fortalte i forkant av premieren at SITs hovedhensikt med stykket var å vise at studenter kan lage fullverdig, seriøst teater på høyt nivå. Han karakteriserte sine medarbeidere som "amatører med en profesjonell holdning."¹³¹ Det var altså ingen ting å si på selvtiliten og ambisjonene til SIT, og på premieren fikk de uttelling for innsatsen. Salen var tettepakket og Under Duskens anmelder konkluderer med at de store forventningene var innfridd: "For det er en egen verden å se absurd teater av den typen som her skulle bli presentert. (...) SIT imponerte sterkt både hva angår helhet og enkeltprestasjoner blant skuespillerne."¹³²

Høstens andre stykke var "Damer", opprinnelig svensk og oversatt til norsk ved instruktør Marita Rødset. Siden det originale stykket var skrevet med tanke på tre menn i rollene, måtte også språkformen forandres i oversettelsesprosessen. Stykket hadde urpremiere i Norge med SIT og den svenske forfatteren syntes tanken på kvinner istedenfor menn i rollene var så spennende at han reiste ens ærend til Trondheim for å se forestillingen. "Damer" handler om tre svært ulike damer som blir innelåst på et offentlig kvinnetoalett uten mulighet til å tilkalle hjelp på selveste julaften. Hvor lenge vil de bli sittende fast på toalettet, og hva vil dette gjøre med psyken deres? SIT lofte høstens mest elleville psyko-tragikomedie, og anmelderen konkluderte med at handlingsrammen ga grobunn til uendelig mange komiske situasjoner. Han mente også at stykket beviste at damer faktisk kunne være morsomme: "Så se bort ifra prinsipper og sunne fordommer, for SIT's oppsetning av Jan Ericsons "Herrer", omskrevet til "Damer", var en suksess."¹³³

Våren 1991 var det duket for episodisk teater på Knaus med forestillingen som ganske enkelt hadde tatt navnet "Episoder". SIT hadde satt sammen utdrag fra tre små, absurde teaterforestillinger som hadde som fellesnevner at de handlet om mellommenneskelige møter: "Ti minutter" av Helge Hagerup, "Victoria Stasjon" av Harold Pinter og "Mono Mono" av Einar Egeland. De tre forestillingene blir fremført av tre skuespillere, og SITs lek med det absurde teateret ble beskrevet som både selsom og spennende:

Hvor spennende absurd teater er, greide SIT å vise. Man kan selvfølgelig diskutere tolkninger, men det interessante er at selv om man rives med er man aldri helt sikker på hvorfor. Ikke engang hva det egentlig handler om, er klart. Dermed viser kanskje det absurde oss sider ved livet som ikke helt kan uttrykkes verbalt.¹³⁴

”Milk Wood”¹ er skrevet av Thomas Dylan i 1954 og var SITs storsatsing i 1993. Stykket hadde premiere på baksenen i Storsalen 17. mars med tidligere SITer Marit Moum Aune som instruktør og ballerina Ingrid Lorentzen som koreograf. SIT hadde byttet ut den opprinnelige musikken med egenkomponerte melodier som var inspirert av irsk folkemusikk og som passet svært godt til stykkets handling.

Med humor og ironi skildrer ”Under Milk Wood”, med slående karakteristikk, innbyggerne i en liten kystby. Stykket begynner med stemmer som skildrer natten med underfundige og virkningsfulle bilder; vi beveger oss inn i natten og inn i drømmene til menneskene som sover. Men tiden går, klokkeslag høres og det er morgen. Vi besøker de samme menneskene, nå i våken tilstand. Gjennom et helt døgn følger vi fragmentarisk de samme personene som er karikaturer av personer vi alle kjenner.¹³⁵

Ved siden av ti skuespillere, som til sammen hadde ansvaret for å spille hele 60 roller, var ”Milk Wood” også en stor utfordring for kostymegjengen som skulle kle opp alle de 60 rollekarakterene. Flere av anmelderne skrev at det kunne se ut som om en del av 50-tallskostymene var kjøpt på bruktbutikker, og kostymen erkjente at Fretex hadde vært en god alliert.

Oppføringen ble en særegen suksess, og det som gjør ”Milk Wood” til en av de mest spesielle forestillingene i SITs historie er den dristige scenografiske løsningen. Publikum var plassert på dreiescenen midt i begivenhetenes sentrum, mens handlingen ble utspilt

¹ Opprinnelig hørespillet ”Under Milk Wood”.

i kulissene omkring og over publikum på baks scenen.^I Publikum ble dreid rundt etter behov for å følge historiens gang, mens sceneskiftene til enhver tid foregikk bak publikums rygg. Ved å plassere publikum midt i begivenhetenes sentrum, mente anmelderne at distansen mellom scene, skuespiller og publikum ble utvisket og det ga publikum en unik følelse av nærhet til skuespillerne: "Man får faktisk følelsen av å være inne i stua til folk, eller bak en busk, ivrig iakttagende en elskers ovasjoner til sin utkårede oppe på balkongen. Alt intensiveres, det finnes plutselig ingen distanse"¹³⁶ En annen virkningsfull effekt av publikumplasseringen på dreiescenen var at sceneomdreiningen illuderte en syklus og ga en fin parallell til et døgn på besøk i "Milk Wood". Stykket sluttet med at natten på nytt senket seg over "Milk Wood" og publikum ble vendt mot salen; den trange baks scenen som hadde vært lukket under hele forestillingen var nå forent med Storsalen hvor skuespillerne danset avslutningsnummeret. Ifølge anmelderne var det en mektig avslutning på en imponerende forestilling.

"Siden midten av februar har Studentersamfundets Interne Teater brukt fritiden sin på en litt dum, stormannsgal, grisk og ond konge; Kong Ubu."¹³⁷ Våren 1994^{II} satte SIT opp Alfred Jarrys lærestykke i absurdsime fra 1889: "Kong Ubu". Stykket handler om hva som skjer når stormannsgalskap og primitive drifter får bestemme. Kong Ubu, som egentlig ikke er konge, dreper den egentlige kongen og opphøyer seg selv til en stormannsgal tyrann. I kjølvannet av tyrannen følger folkedrap, kriger, bjørner og gjenferd presentert i en humoristisk og absurd form. "Herlig *upretensiøst*" mente Under Dusken om SITs lek og latter på scenen: "Plutselig kom den minst skremmende bjørn som noengang har vært på Knaus, og i den ville kampen som fulgte hadde også skuespillerne problemer med å holde seg alvorlige."¹³⁸

Høsten samme år var det klart for "Fugleelskerne"^{III} av Jens Bjørneboe på Knaus. "Fugleelskerne" handler om en gruppe tyske fugleentusiaster som i etterkant av andre verdenskrig besøker et idyllisk sted i Italia med planer om å gjøre det til et ferieparadis for fugleelskere. Da de innfødte oppdager at tyskerne har vært på besøk før, som hensynsløse okkupanter, bygges det raskt opp til en konflikt hvor de tidligere undertrykte nå har overtaket. Men hvordan bruker de makten, hva er hevners pris og kan deres hevntørst slukkes med penger? "Man kan se fugleelskerne som en kritikk mot det kapitalistiske samfunn, men også som en fordømmelse av nazismen og en problematisering rundt menneskets ondskap."¹³⁹ SIT hadde valgt å sette musikk til stykket og kalte det for et musikkteater: musikken er beskrivende for handlingen, ikke fortellende som i en musikal. Under Dusken berømmet vokalene og enkelte friske sangnummer, men mente at musikken ikke forsterker skuespillernes budskap og derfor ikke oppfylte sin hensikt. Ut over det får SIT god kritikk for "Fugleelskerne"; "til tross for at stykket bare delvis kan bli sett på som et innlegg i EU-debatten."¹⁴⁰

I Så vidt oss bekjent er dette første gang i SITs historie at publikum er blitt plassert som en del av forestillingen på baks scenen. Hvis det skal trekkes fram noen negative sider ved den kreative sceneløsningen, var at det ikke ga rom for så mange publikummere, og pågangen var stor...

II I 1994 stod igjen "Mohrens sista suck" på plakaten, Mohren hadde ligget i dvale siden 1968.

III Fugleelskerne ble også satt opp senere av SIT, våren 2006 på Klubben

På tampen av 1994 gikk teppet opp for en aldri så liten SIT-sensasjon: På et lørdagsmøte i Storsalen i november 1994 skrev SIT teaterhistorie med urpremiere på Henriks Ibsens relativt ukjente stykke "Norma". Henrik Ibsen skrev "Norma – eller En Politikers Kjærlighed" i slutten av mai 1851. Stykket er en politisk satire, hvor Bellinis opera "Norma" gir intrigen og rammeverket til Ibsens fortolkning av den aktuelle politiske situasjonen – våren 1851 på Stortinget. Stykket, som nærmest kan beskrives som en sketsj, ble ikke oppført i Ibsens levetid. Det fikk altså først sin urpremiere i Studentersamfundet i Trondhjem, den 5. november 1994:

Stykket var lettere omarbeidet, blant annet var Ibsens forord til stykket dramatisert og framført som en prolog lagt i Ibsens munn. Den politiske satiren fra 1851, om en vinglete politiker som veksler mellom Stortingets to fraksjoner, lot seg lett aktualisere som en politiker som vinglet mellom ja- og nei-siden i den pågående EU-debatten. I den anledning ble stykkets opposisjonsleder og statsminister fortolket i tidens tegn; som karikaturer av Anne Enger Lahnstein, og Gro Harlem Brundtland. Ideen til fortolkninga og urpremieren oppsto på et Ibsenseminar avholdt på Drama/Teater på Dragvoll, hvor Tron Øgrim var til stede og pekte på at om dette stykket noen gang skulle kunne spilles så var nå det rette tidspunktet. Dermed var en urpremiere – ved SIT – på et av Ibsens stykker et faktum.¹⁴¹

At det korte stykket "Norma" ble fremført som en del av et lørdagsmøte står som et sjeldent unntak for 90-tallet. SITs enaktere og lengre forestillinger hadde nå for godt blitt flyttet fra kunstnerisk på lørdagsmøtene til egne separate forestillinger. Disse mindre forestillingene som kanskje tidligere ville blitt vist på et møte, ble gjerne satt opp på Knaus, og SIT var i perioder svært aktive med masse på programmet hvert semester. Det var for eksempel ikke mye som tydet på at det var UKEår våren 1995 da SIT satset stort med hele fire Knausforestillinger. To av dem var av samme forfatter og hadde premiere samme dag. Den 27. mars viste SIT de to enakterne "Towering Inferno" og "Engelen og Skyggen" av Svein Slagsvold. Førstnevnte stykke handler om en ung manns opplevelser med en særdeles uortodoks synstest i toppen av en skyskraper, mens "Engelen og Skyggen" handler om umulig kjærlighet. Anmelderen mente at det sto respekt av SITs stykkevalg og at skuespillere og instruktør fortjente ros for innsatsen, men at stykkene kanskje bød på litt for store utfordringer for de involverte: "Kanskje var ikke teksten den mest takknemlige å arbeide med. Dette gjorde det ytterst vanskelig for skuespillerne å gjøre en helhetlig sceneprestasjon."¹⁴² Tidligere samme vår hadde SIT hatt premiere på et politisk stykke skrevet til ære for Amnesty Internasjonal; Harold Pinters "One for the Road", og til sist ble semesteret avsluttet med en ny oppføring av Eugène Ionescos absurde enakter "Privattimen".

Våren 1996 inntok Ronja Røverdatter og Birk Borkason Storsalen i tiårets største SIT-oppsetning. Historien om Ronja Røverdatter er en av Astrid Lindgrens mest kjente barnefortellinger og den har gledet generasjoner med barn i alle aldre siden den første gang ble utgitt i 1981. Nå skulle den tøffe jenta trekke fulle hus til Samfundet:

Ideen om å sette opp «Ronja Røverdatter» i Storsalen på Studentersamfundet begynte som et lite frø. Frøet ble plantet i slutten av desember 95 og begynte sakte, men sikkert å spire. Vi vannet spiren med litt skuespillere fra SIT, mann-

lige sangere fra TSS, lysende tekniske REGI-mennesker, kreative kostymefolk, arbeidsomme kulissesnekkere og lydhøre FK-entusiaster. Spiren trivdes, slo ut sine spede grener og festet røttene godt i jorda. Mot slutten har flere gjenger på huset vært med på å gi solskinn til det treet det nå er: Fotogjengen og Infogjengen¹⁴³

Instruktør Kristina Kjeldsberg forteller at Ronja Røverdatter var et positivt over-skuddsprosjekt som involverte store deler av Samfundet; det var et utstrakt samarbeid mellom husets gjenger, forestillingen hadde over 70 aktører på scenen og absolutt hele Storsalen ble tatt i bruk.

”Helvetesgapet”, det store juvet som Ronja og Birk hopper over, og den delte borgen var plassert på scenen, mens den skumle skogen var på gulvet. Huldretussene bodde under Märtha- og Kongelosjen, og alle kriker og kroker av Storsalen ble brukt i spillet. Til og med taket var tatt i bruk til flyvende villvetter; hun som spilte hovedvillvetten var festet i en flyvemekanisme fra FBF^{II} og fløy flaksende over salen. På gulvet lå alle grådvergene gjemt under tepper den første halvtimen av forestillingen, når de først begynte å bevege seg i mørket så publikum bare noen røde lysende øyne og skygger som beveget seg. Grådvergene var veldig skumle, visstnok så skumle at noen av barna tisset på seg... I alle fall så hendte det at man fant våte seter i kvadrantene etter endt forestilling.

Ronja Røverdatter var kanskje litt vel skummel for de minste til tider, men forestillingen falt også i smak hos de voksne barna, særlig den mektige åpningen med TSS imponerte:

Vi skulle ha med Røversangen fra Ronja Røverdatter; ”oveeee...” Da stod alle de mannlige sangerne fra TSS på galleriet. Når publikum hadde satt seg i salen gikk lyset ned, og så startet en på den ene siden å synge ”oveeee”. ”Oveeee” svarer

I Denne gangen stod også kostyme og kulisse på scenen, de fikk gjerne mindre roller som for eksempel huldretusser og grådverger.

II FBF: opprinnelig ”Fitting Blue Face”, på ukjent tidspunkt i nyere tid blitt omgjort til ”Fucking Blue Face”. FBF er Regis følgespott plassert bakerst i kuppelen tvers ovenfor Storsalsscenen.

da en annen. Så gikk sangen frem og tilbake i mørket, før de til slutt snudde seg mot salen med lyktene sine. Så steg hele Røversangen fram bak publikum. Det var veldig sterkt. For da hadde vi et helt mannskor som stod bak der og det gikk et sukk gjennom salen.¹⁴⁴

Flere av de som var med har i ettertid kommentert at dette prosjektet er et eksempel på noe man bare har anledning til å prøve ut på Samfundet. Studentersamfundet har alle ressursene man kan ønske seg og det helt gratis: ”Man ville ikke hatt råd til og leid

inn et helt mannskor til et vanlig teater, men det kan man få til på Samfundet. En unik mulighet du ikke har noe annet sted. Jeg får ikke den muligheten igjen.”¹⁴⁵

Våren 1997 tok SIT opp tråden fra ”Episoder” i 1991 og bød på forestillingen ”Sterk Fri Greit nok” som var satt sammen av tre separate enaktere og instruert av tre forskjellige instruktører. ”Sterk Fri Greit nok” var satt sammen av henholdsvis ”Den sterkeste” av August Strindberg, ”Frieri” av Anton Tsjekhov, og til sist ”Greit nok” av David Ives. Oppføringen av sistnevnte ble en Norgespremiere. I likhet med ”Episoder” har SIT funnet likhetstrekk i de ulike forestillingene, nemlig møter mellom kvinner og menn, som gir en sammensatt, men helhetlig forestilling:

*Samfundets Interne Teater (SIT) makter i ”Sterk Fri Greit nok” å forløse tre svært forskjellige tekster hver på deres premisser. Godt skuespill er én av hovedårsakene til at oppsetningen lykkes, og resultatet er troverdig, variert og underholdende teater.*¹⁴⁶

I 1998 ville Bertolt Brecht ha fylt 100 år og SIT var stolte av å være det eneste teateret i Norge som markerte jubileet med en forestilling. Den 24. mars var det premiere i Bodegaen på ”Det gode menneske fra Sezuan” fra 1942. Stykket er inspirert av asiatiske fabler og stiller spørsmål ved hva som kjennetegner et godt menneske og hvilke forutsetninger gode mennesker har for å overleve i en ond verden. Finnes det gode

I SIT antar at de var det eneste teateret i Norge som markerer jubileet.

menneske i det hele tatt? Stykket henter også til politiske forhold og viser hvordan kapitalismen kan tvinge det gode mennesket til ondskap. "Det gode menneske fra Sezuan" ble en vellykket markering og SIT fikk gode tilbakemeldinger for å ha valgt å fokusere på stykkets humoristiske aspekter til fordel for de ideologiske: "Ved bruk av masker, musikk, dans og folkelig komikk har de greid å bevare essensen i det episke teateret. Samtidig greier de å bringe Brecht et hakk videre, bort fra marxismen og opp på et mer allment hakk."¹⁴⁷

Studentersamfundet i Trondhjem og Studentersamfundets Interne Teater har alltid vært en arena for de kreative og for de som har lyst til å utvikle og utspille sine egne ideer. I 1998 var det en SIT-veteran som lenge hadde hatt lyst til å sette opp en kabaret av gamle amerikanske slagere og hun passet på å benytte seg av de unike mulighetene som Samfundet ga før hun forlot SIT:

Jeg gikk med en kabaret i magen lenge som jeg endelig fikk satt opp den siste våren jeg var der i 1998. Det var utrolig morsomt å få lov å gjøre det, for det er en sånn mulighet som de færreste av oss vil få i ettertid. Fordi at der har du scene, du har lys og lyd og folk hjelper til med kulisser, kostymer og sminke. Du har alt tilgjengelig og det er engasjerte folk som vil være med. Og du trenger ikke å betale eller leie deg inn for det. Det er jo helt unikt sånn sett, hele Studentersamfundet er jo unikt. Det er et utviklende miljø å være i. Det at du kan gå med ideer til hva som helst og ha en fantastisk mulighet til å få gjennomført ting.¹⁴⁸

Kabareten het "A time to remember" og hadde premiere 21. april 1998. Den var et samarbeid mellom flere av husets kunstneriske gjenger; SIT hadde fått med seg sangere fra begge studenterkorene og musikere fra Loftet. Knaus ble forandret til "Jack's" – en liten kabaretszene i USA på 40-tallet hvor kjente klassikere fra artister som Ella Fitzgerald og Frank Sinatra kommer på løpende bånd. På scenen står et knippe klassiske karakterer, for eksempel den dumme blondinen og den sleske kabareteieren, som alle er involvert i hverandre på et eller annet vis. Innimellom historiens morsomme forviklinger kommer forestillingens høydepunkt; musikken. Som seg hør og bør i en god kabaret driver temaet i sangene handlingen videre og publikum føres henført tilbake til tiden da "sangene var eviggrønne, champagnen flommet, menn var menn og kjærlighet ikke var noe annet enn kjærlighet."¹⁴⁹

I forbindelse med ISFiT-99 satt SIT opp en egenutviklet og mer fysisk variant av William Shakespeares "Hamlet": "IAGO – the master of conflicts". Stykket ble valgt ut fra festivalens tema; "Solving Conflicts". De hadde et ønske om å lage en forestilling som alle nasjonaliteter kunne relatere seg til om hvordan konflikter ikke skulle løses. "IAGO – the master of conflicts" handler om hvordan intrigemakeren Iago ødelegger livet til menneskene rundt seg;

In his pure evil, Iago is considered to be one of Shakespeares most evil characters ever. What makes him especially dangerous is his knowledge

I Selvlaget kabaret med internasjonalt kjente sanger var for øvrig ikke noe nytt på 90-tallets SIT, I 1992 ble det satt opp en Oktober-Kabaret på Knaus med fire jenter og fire mikrofoner. En kvinnekabaret som var populært for tiden. Sangene gikk fra "Gimme Gimme" av Abba til stev-versjonen av Raga Rockers "Hun er fri". Med seg hadde jentene fra SIT KompeGutteBandet (KGB) fra loftet. SIT og KGB samarbeidet i flere år med forestillinger og musikalske innslag.

of his bad intentions. This combined with an almost charming social intelligence, enables him to exploit almost every other person in this play.¹⁵⁰

Den engelske anmeldelsen i *Under Dusken* roser SITs fremføring, men gir kritikk for at størstedelen av stykket ble spilt på norsk når det var en internasjonal festival.

FIKK HELE SALEN TIL Å LE, OG GRÅTE – SITs KUNSTNERISKE INNSLAG PÅ 90-TALLET

Ved siden av egenproduserte forestillinger fortsatte SITs lange tradisjoner med egen-skrevne sketsjer og annen underholdning på Samfundsmøtene. Dessverre begynner *Under Dusken* referater å bli mangelfulle når det gjelder kunstneriske opptredener på 90-tallet, det var viktigere å referere debatten fra møtene, så det er vanskelig å danne seg en god oversikt over SITs virksomhet i denne perioden.

Fra 80-tallet av begynte SITs kunstneriske opptredener på Samfundsmøtene å bli lagt i mer ordnede former, det vil si at det gjerne var kunstnerisk ansvarlig som på mandagsmøtet fortalte om tema for det kommende lørdagsmøtet og ba de som hadde lyst til å være med om å melde seg. Kunstnerisk ansvarlig organiserte da selv opptredenen eller delegerte arbeidet videre til en annen som hadde spesielt lyst. Frekvensen på de kunstneriske opptredene var gjerne avhengig av kunstnerisk ansvarlig i styret, var personen selv veldig glad i å stå på scenen på lørdagsmøtene, så var det mer sannsynlig at det ville bli flere opptredener fra SIT det året.

SITs opptredener ble fortsatt delt inn i kunstnerisk, B-nummer og aperitiff, og de to siste kategoriene var de absolutt mest populære på grunn av en enkel detalj: øl. B-nummer og aperitiff ga nemlig uttelling i flytende valuta, mens man ved vanlig kunstnerisk spilte inn penger til SIT. Det førte til debatt innad i SIT; øl versus kunsten, og seirende ut av den debatten gikk kunsten. Inntektsbehovet vant, SIT fikk betalt fra styret for alle de tre kategoriene og det ble dessverre slutt på de populære ølkassene. Men til tross for at øllet forsvant, fortsatte SIT med stor aktivitet på scenen og det ga klingende mynt i kassa:

1992 var et veldig aktivt år på den kunstneriske fronten. Jeg tror vi bidro med ett eller annet på hvert eneste lørdagsmøte, til Styrets økonomiske forvilelse. SIT fikk en sum for hver kunstnerisk den gangen, delt opp i A og B-kunstnerisk etter

I På starten av 80-tallet var Kunstnerisk Ansvarlig et verv utenfor styret, men på slutten av tiåret fikk vedkomne etter hvert fast plass i styret. I 1984 ble det skrevet et vedlegg til SITs instruks som sa at Kunstnerisk Ansvarlig sitt ansvarsområde innbefattet å sette opp forslag til kunstnerisk og aperitiff, og ha ansvaret for at prosjektene ble gjennomført.

hvor lang den var. Jeg vet ikke hvordan det er nå, men dette var "hovedinntekten" for oss.¹⁵¹

SIT har vært opptatt av at nye skuespillere skal få prøve seg på scenen så raskt som mulig. Dette har på et tidspunkt utviklet seg til "De nyes kunstnerisk"¹ som er en obligatorisk opptreden på Samfundsscenen for alle nyopptatte i SIT, uavhengig av om du er tatt opp i kostyme, kulisse eller skuespillergjengen. Men, før det ble organisert som en felles opptreden, var hovedpoenget å gi de nye skuespillerne erfaring tidlig:

De nye skulle man prøve å kaste inn i kunstneriske opptredener ganske fort, og det var veldig bra å bare bli kastet ut i noen ting. Og det var ikke bare det at du ble satt til å gjøre noen ting som andre hadde bestemt, nei, du måtte være med å skrive tekst og utvikle det selv. Den store ildprøven kom ganske kjøpt og da var en barriere allerede brutt.¹⁵²

Riktignok ble nok en stor barriere brutt ved den første opptredenen og med tiden ble kanskje den fryktinngytende Storsalsscenen din beste venn, men den store ildprøven var likevel ganske skummel for de fleste.

Jeg husker den første tingen jeg gjorde, det var rett rundt Golfkrigen hvor vi skulle lage et kunstnerisk innslag om krigen. Jeg var reporter og var så utrolig glad for at jeg hadde på meg en lang frakk. Jeg husker at jeg sto der og var så nervøs at jeg kjente at beina mine gikk som trommestikker, jeg greide ikke å holde dem rolige. Jeg skulle stå og snakke til hele Storsalen og jeg tenkte at "jeg dør, jeg greier ikke å stå her." Hvis jeg ikke hadde hatt den kappa hadde publikum sett at beina mine gikk løpsk, det var som om knærne slo mot hverandre. Sånne ting glemmer man ikke.¹⁵³

Opptredene som det refereres til ovenfor handlet om Iraks invasjon i Kuwait og det påfølgende angrepet fra en internasjonal koalisjon ledet av USA. I den anledning hadde SIT tatt fram en gammel revyslager fra 50-tallet; "Det store spill", bedre kjent som Golfvisa. Den opprinnelige teksten ble kreativt skrevet om for å passe dagens situasjon og den fikk umiddelbar suksess fra et lydhørt publikum. For eksempel ble "Golf, et spill for de spreke karer, som før gikk på byens barer" omgjort til "Golf, en krig for de kjekke karer, som frihet og fred bevarer."

SITs kunstneriske innslag er oftest laget for å more, men noen ganger kan de ha en alvorlig undertone, som i golfsketsjen, andre ganger er de alvorlige i utgangspunktet. I 1992 var det klart for den andre Internasjonale studentfestivalen i Trondheim (ISFiT) og SIT skulle opptre på et tematisk møte, "Hat-møtet", med storheter som Nobels fredsprisvinner Desmond Tutu og studentaktivist Chai Ling tilstede i salen. SIT oppførte en multimedieforestilling i samarbeid med Regi, FK, FG, og Loftet. Ved hjelp av tekst, dans, foto, lyd og lys ønsket SIT å si noe om hva hat var:

Kunstneriken vi laga til Hat-møtet på ISFiT er legendarisk. Det ble en fores-

¹ Det er uklart når tradisjonen med "De nyes kunstnerisk" oppsto. På midten av 80-tallet var det enda ikke blitt noe begrep, mens medlemmer fra starten av 90-tallet godt husker sin første opptreden på den obligatoriske ildprøven "De nyes kunstnerisk".

tilling uten så mye tekst/tale men desto mer bevegelse, fysisk teater, dans og scenekamp. Scenografi og lys var et veldig viktig element og vi brukte mye tid på å prøve oss frem for at det skulle bli riktig. En Regigutt etterlyste logikken og fikk klar beskjed om å "drite i logikken," sitat meg. Da ble han innmari fornøyd. Vi klarte å få både norske og utenlandske studenter til å grine. Og det må jeg innrømme var et kick.¹⁵⁴

Chai Ling var visstnok så fornøyd med det hun hadde sett, at hun ba om å få en video av forestillingen tilsendt i etterkant.

SIT begrenset ikke sin kunstneriske skapertrang bare til Trondheim by dette tiåret heller. I 1994 var Norges oppmerksomhet konsentrert om en liten by midt i landet, og en SIT-delegasjon reiste til Lillehammer for å være med på de Olympiske Leker:

Samfundet ble spurt om vi kunne stille med underholding rundt på de forskjellige stadionene. Det var jo utrolig artig at de ønsket oss der og Huset stilte selvfølgelig opp med både Pirum, Candiss, Knauskoret, Strindens, Snaustrinda og en liten gjeng fra SIT. Korene og orkestrene hadde jo for så vidt ganske konkrete oppgaver å utføre, vi fra SIT derimot, hadde ikke det. Så utkledd i diverse festlige kostymer sprang vi rundt på de forskjellige arenaene, slo OL-floka, heiet ekstra mye på OL-utøverne - spesielt de norske - snakket med tilskuere, lot oss avfotografere når det var ønsket (jeg tror det fins en god del SIT'ere i diverse japanske fotoalbum) og prøvde så godt vi kunne å spre godt humør. Selv om vi måtte stå opp ukristelig tidlig og dagene var lange og tidvis kalde hadde vi det utrolig artig. Vi fikk med oss både femmila og hopp og medaljeutdelinger, og øl og sosialt samvær i de ulike teltene som var satt opp for anledningen. Det var en helt spesiell stemning på Lillehammer da og det er litt stas å ha vært med på et aldri så lite stykke norgeshistorie.¹⁵⁵

På slutten av 90-tallet oppsto det en ny aktiv "undergjeng" i SIT; SIT-Impro. Under UKA hadde SIT fra 1993 til 1997 satt opp improteater, og nå opptrådte SIT fast også utenfor UKA på forskjellige scener rundet omkring på Samfundet. Høsten 1998 for eksempel var scenen Knaus og forestillingen var delt inn i tre deler; en oppvarmingssekvens som besto av fri improvisasjon, en del med teatersport og til slutt en nyvinning:

Temaet var «en tv-kveld». Vi hadde laget forskjellige løpper med ulike TV-programsjangre: barnetv, såpeopera, spørrelek, dokumentar, krim osv. Publikum trakk da ut to løpper, en til hvert lag. I tillegg hadde kulissegjengen malt en bakgrunn (selvfølgelig hemmelig for skuespillerne) og kostymegjengen gjorde istand en kurv med diverse kostymer/rekvisitter. Nå skulle altså begge lagene improvisere fram sine respektive tv-program ved å bruke det samme bakgrunnsbildet og rekvisitter/kostymer.¹⁵⁶

SIT-impro var et upretensjøs og populært tiltak på Samfundet og ble blant annet drevet av SITere som senere har gjort profaget til karrierevei.

2000-TALLET

MELLOM REPRISER OG NYE TRADISJONER

Det nye årtuset startet i god SIT-ånd med et år spekket av gjøglerglede og pågangsmot: seks forskjellige forestillinger, en avlyst forestilling,^I "Midt-UKA", jubileumsrevyen "Den gyldne katt", SIT-impro, hyppig kunstnerisk aktivitet på lørdagsmøtene og en egen såpe-serie.

Samfundets Rundhall hadde blitt pusset opp i forbindelse med UKA-99 og året etter ble rommet for første gang^{II} tatt i bruk som teaterscene av SIT med fremføringen av David Ives stykke "Philip Glass Buys a Loaf of Bread."^{III} Det absurde stykket ble oppført på det lysende glassgulvet i midten av Rundhallen og handler om hva som egentlig skjer i løpet av det korte sekundet hvor et tidligere kjærestepar møtes og veksler blikk; "Et sekund har aldri vart så lenge." Både romeksperimenteringen og SITs oppføring av det surrealistiske stykket fikk gode tilbakemeldinger. På høsten ble det arrangert Midt-UKA

over en helg i september. Midt-UKA bød på highlights fra "KåMMA", trippelkonsert fra småkorene og Storsalskonsert. "UKEfølelsen" var tilbake, men til tross for et relativt vellykket arrangement, slo ikke SITs spådom om at "Samfundet har fått en ny tradisjon"¹⁵⁷ til. På tampen av høstsemesteret gikk teppet opp for årets største suksess: såpeseriep-rodien "Lundamo Motell":

*Planene for "Lundamo Motell" strekker seg gjennom fire episoder fram mot de-
sember. (...) Dersom responsen fra publikum er god, lover de å være tilbake på*

I "Mephisto" av Klaus Mann var SITs "storsatsning" høsten 2000 og ble en stor skuffelse når de langt ut i produksjonsperioden måtte avlyse forestillingen på grunn av manglende rettigheter.

II Vi antar det er første gang Rundhallen ble brukt som teaterscene. Kunstnerisk råd hadde lenge tenkt på å ta i bruk rommet, og etter oppussingen fikk de fart i planene.

III "Philip Glass Buys a Loaf of Bread" ble også satt opp som AFEI i 2006, da også i et noe utradisjonelt lokale; Ryttergangen.

nyåret med flere spørsmål og nye forviklinger. Og før du vet ordet av det, kan SITs såpeopera ha danket ut både fotball og Robinson som årets store samtaleemne.¹⁵⁸

SITs såpeserieparodi om familien Vazzelinis forviklinger på nyåpnede Lundamo motell fylte Knaus søndag etter søndag og den fikk, som Under Dusken hintet til i utdraget ovenfor, sin oppfølger i 2001 med "Lundamo Motell 2." Alle episodene, totalt åtte, ble skrevet og innøvd på én uke, og de store tekstdiskusjonene var av typen: Er det bestemt at han skal dø? Noen må vel havne i koma? Det er ikke nok at de roter – de kan ikke være alene på det rommet uten å pule! Hva med en kidnapping og en bombetrussel? En klassisk såpeserie med scenarier som noen ganger førte til uttilsiktet komikk på scenen:

Ekteparet Vazzelini skulle spille en scene liggende i ektesengen iført nattøy. Uvante kostymer kan føre til uventede situasjoner, og nattkjoler er uvante kostymer, så spillet stoppet opp da Herr Vazzelini plutselig så en forvillet pupp dinglende foran seg.¹⁵⁹

"Lundamo Motell 2" ble avløst av Jens Bjørneboes "Til lykke med dagen" på scenen på Knaus. Kjersti Horn var instruktør for forestillingen og det ble valgt en litt spesiell spilledscene; publikum ble plassert på den egentlige scenen og lysbua til regi sto plutselig midt i spotlightsen:

Jeg husker at det var mye oppstyr rundt romløsningen vi valgte på Knaus. Vi snudde rommet i den forstand at publikum satt på scenen og vi spilte i motsatt ende hvor vi i tillegg benyttet oss av Regibua som spillested. Dette medførte naturligvis både begeistring og frykt hos SIT, Regi og FK. Men frykten gikk stort sett over i begeistring, og til syvende og sist var det et friskt pust for både publikum og aktører at rommet ble brukt slik.¹⁶⁰

"Til Lykke med dagen er en politisk komedie om ungdomskriminalitet, fengselsvesen og maktmisbruk. Stykket er en hyllest til outsiderne i samfunnet – de marginaliserte."¹⁶¹ Dette er historien om den ungdomskriminelle Tonnie som overlates til seg selv når han slipper ut av fengsel. Tonnie er innstilt på å slutte med dop og leve et lovydig liv, men hvor enkelt er egentlig det når den eneste verden han kjenner til er den kriminelle? Og når alle hans venner er kriminelle? Publikums møte med Tonnie ender der det startet, i fengselet hvor han som et offer for en foreldet kriminalomsorg til slutt tar sitt eget liv...

Som rusmisbruker måtte skuespilleren som spilte Tonnie sniffe kokain på scenen, kokainen var byttet ut med melis og det fungerte greit fram til sisteforestillingen:

På siste forestillinga hadde noen friskuser i produksjonen bestemt seg for å spille meg et lite puss. Her så de sitt snitt til å bytte ut melisen med noe som skulle overraske meg litt og gi meg en utfordring å spille på. De valgte pudder. Dette var kvelden jeg lærte at pudder + snørr = sement. Tonnie fikk svært nasal stemme og store pusteproblemer denne forestillinga. Tatt i betraktning alt det andre som red ham, tror jeg ingen unnet Tonnie slik en skjebne. Ikke engang Jens Bjørneboe...¹⁶²

I 2002 var SIT og musikerloftet for tredje gang klare for "Tolvskillingsoperaen", denne gangen lokalisert til Klubben. Eneste scenografi i det nakne rommet var fire strippestenger, TV-skjermer med sentrale innslag hengende ned fra taket og litt møblement. Med skitne kostymer og skittent spill forførte Brechtklassikeren nye generasjoner. SIT hadde i denne fremføringen virkelig gått inn for å følge Brechts oppfordring om ikke å vilde sitt publikum med illusjoner; publikum skulle vite at de var på teater. Derfor var bakrommet og sceneskiftene, med kostymeveakter, godt synlig for publikum. Det var litt uvant for kostymejentene: "Det er første og eneste gang jeg har måttet tenke gjennom hva jeg skal ha på meg før en kostymevekt. Vi satt jo på scenen."¹⁶³ Samme høst ble også "Kjøkkenheisen" av Harold Pinter oppført på Knaus. Det absurde stykket handler om to leiemordere som venter på instruksjoner om neste oppdrag i et mørkt kjellerlokale. Det som gjør denne oppføringen litt spesiell, er at SIT satte den opp i to versjoner med to regissører, Eli Hårklau og Pål Ødegård; en med kvinnelige og en med mannlige skuespillere. SITs intensjon var å vise publikum hvordan samme manus kan gi to vidt forskjellige forestillinger.

I 2003 kom nok en SIT-reprise, krigssurrealisme med Fernando Arrabals "Frokost i det grønne." Forestillingen handlet fortsatt om en idyllisk familieutflukt til fronten hvor et bedre måltid ble fortært mellom bomberegnet. Krigens absurditeter ble tydeliggjort når familien inviterte fienden på en matbit og fant ut at de egentlig ikke var så forskjellige fra hverandre. Hvorfor kriger de da? I en krigskomedie med mye mannlige skuespillere opplevde en av de kvinnelige aktørene at det kanskje var litt mye testosteron i luften, men det var likevel hun som slo hardest:

Under "Frokost" skulle jeg dra til Tarjei. Han hadde klaget veldig på at jeg slo så dårlig de første forestillingene. Derfor bestemte jeg meg for å dra på litt ekstra på en forestilling. Jeg klinte til han, og både publikum og begge oss på scenen gispet etterpå. Jeg tror aldri jeg har dratt til noen etterpå. For så kraftig som det slaget var, var det ikke helt heldig for noen av oss.¹⁶⁴

SIT satte opp tre store produksjoner i Storsalen i løpet av 2000-tallet "Tut og kjør" av Dario Fo i 2002, "A Clockwork Orange" av Anthony Burgess i 2004 og til sist jubileumsforestillingen "Hei, ny dag" i 2010. Den forestillingen som kanskje blir sett på som den mest suksessrike av disse er "A Clockwork Orange" som ble markedsført som "Høstens store teaterbegivenhet i Trondheim." Forestillingen ble satt opp av SIT i samarbeid med Trondhjems Kvinnelige Studenter-sangforening (TKS), musikerloftet, Regi og FK, og totalt var rundt 150 mennesker involvert i produksjonen.¹

I Storsalens scenelys møter publikum Alex og drudene hans. En filosofisk ungdomsgjeng som terroriserer omverdenen mens de ruser seg og nyter klassisk musikk. En bekymringsløs tilværelse som til slutt drives altfor langt når Alex ender opp som morder. Myn-dighetene prøver å kurere hans voldsdrifter ved hjelp av et meget alternativt behandlingsprogram og rollene byttes om. Alex mister sin frihet og blir offeret, mens myndighetene blir overgripene. Stykket han-

der om vold og fri vilje. Det frie mennesket kan selv velge mellom rett og galt, hva er

¹ På grunn av at oppsetningen av "A Clockwork Orange" involverte store deler av Studentersamfundets gjenger, sto det for første gang på lenge ikke "Studentersamfundets Interne Teater presenterer" på forestillingsplakaten. Tradisjonsbruddet førte til store diskusjoner på mandagsmøtet til SIT, men plakaten hadde gått i trykken og teksten ble ikke forandret.

det da som gjør at noen velger å ty til den ytterste ondskap? Er det virkelig sånn at fri vilje + ondskap = ultravold? "A Clockwork Orange" stilte viktige og alvorlige spørsmål, men ga ingen klare svar. SIT ønsket å tvinge publikum til å gjøre opp egne meninger.

"A Clockwork Orange" ble både en publikumssuksess og en kassasuksess for SIT med 97 prosent dekningsgrad og et overskudd på rundt 40 000 kroner, men suksessen hadde hatt sin pris. Evaluering i etterkant konkluderte med at storsatsningen kanskje hadde vært litt i største laget for Samfundet. Produksjonen var sliten etter et halvt års hardkjør, men kunne i det minste trøste seg med at det ambisiøse målet var nådd:

Visjonen om å være høstens store teaterbegivenhet i Trondheim er i mine øyne oppfylt. Oppsetningens utradisjonelle scenografi og 78 korister er bare noen av mange grunner til å finne veien til Samfundets hjerte og A Clockwork Orange.¹⁶⁵

Harold Pinter har blitt en SIT-favoritt de senere årene. Først ute var "One for the Road" i 1995, fulgt av omtalte "Kjøkkenheisen" i 2002, "Bursdagsfesten" i 2005¹ og "Bedrag" i 2007. Pinter er en av Englands mest kjente etterkrigstidsdramatikere og stykkene hans handler ofte om kommunikasjon, eller mangel på sådan, i mellommenneskelige relasjoner. Et av hans første stykker, "Bursdagsfesten" fra 1957, handler om hverdagslivet på husmoren Megs pensjonat. Her bor det bare en gjest, Stanley, og han har bursdag. Eller har han det? Selv nekter han for det og når hans bursdagsfest avbrytes av to fremmede, kommer spørsmålene: Hva vil de han? Hvorfor frykter han dem? Kan det tenkes at frykten selv er det farligste? Stykkets instruktør forteller at Bursdagsfesten er en forestilling som "tar opp spørsmål rundt frykt på en morsom og litt bitter måte. Handlingen i stykket får nesten ingen logiske slutter."¹⁶⁶

I 2006 var det hundre år siden Henrik Ibsen døde, og SIT markerte det med Ibsens stykke "Fruen fra Havet" fra 1888. Valg er igjen et sentralt team. Havfruen Ellida Wangel trives ikke særlig godt i sitt kjedelige ekteskap og lengter etter friheten og havet. Når hun oppsøkes av sin gamle forlovede, den Fremmede, gis hun muligheten til å reise med han og følge drømmene sine. Selv om valget synes enkelt, har Ellida problemer med å fatte en beslutning. Hun er bundet av ekteskapet og står ikke fritt til å velge på vegne av seg selv. Først når hennes ektemann av kjærighet gir henne friheten til å forlate han, kan hun velge å bli værende hos ham. Forestillingen var lys og sommerlig med en fiskedam på scenen, og anmelderne ga gode tilbakemeldinger på SITs tolkning av den gamle klas-siker:

SITs versjon av Fruen fra havet er estetisk pen å se på, og behagelig å være publikum til. Regien er god, men stykket er litt i lengste laget. Hovedrolleinnehaver Cicci Høyem gjør en særs god innsats, og er med på å løfte det helhetlige uttrykket. Dette er en sommerlig forestilling som er verdt å få med seg en mørk

I Våren 2005 hadde også SIT en litt mindre vellykket produksjon: "Lysmenn" som var et samarbeidsprosjekt mellom SIT og STV. Produksjonsapparat fra begge gjengene, teknisk personale fra STV og skuespillere fra SIT skulle lage en kortfilm som en av semesterets SIT-produksjoner, mye for å styrke miljøet og samarbeidet mellom disse to gjengene. Tanken var god og mye arbeid ble lagt ned i alle ledd og filmen ble innspilt, men kom dessverre aldri tilbake fra redigering.

*høstkveld.*¹⁶⁷

Året etter fulgte sto en ny klassiker på Scenen på Knaus; William Shakespeare og hans komedie "Stor ståhei for ingenting".¹ Forestillingen handler om livet på et middelaldersk hoff i Italia og byr på amorøse kjærlighetserklæringer, maktspill, intriger og forviklinger. "Stor ståhei for ingenting" er rikt på kjærlighetsklisjeer og språklige finesser, men SITs oppsetning huskes først og fremst for de overdådige kostymene. Under Duskens anmelder slår i alle fall et slag for deilige menn i tights;

*Det er for så vidt et billig triks, men gutter i hvite strømpebukser er, og blir, hysterisk morsomt. Det er noe fantastisk som skjer i overgangen mellom bukse og strømpebukse; noe som kanskje ikke løfter en forestilling, men som utvilsomt fungerer som igangsetter for latteren i denne komedien.*¹⁶⁸

"KNAKK - et hyggelig oppgjør med de store spørsmål, de små spørsmål, kunsten, livet og fenomenene." Høsten 2008 inntok "KNAKK

- filosofisk revy-cabaret i 20 akter" Klubben med latter og egenkomponert musikk. KNAKK er skrevet av den russiske absurdisten Daniil Kharm og tar utgangspunkt i hans svært forskjellige tekster om forholdene i Sovje-

unionen på 1920- og 30-tallet. Gjennom merksnodige dikt, skuespill og små fortellinger presenteres publikum for livets absurditeter og den uforståelige tilværelsen vi alle er en del av. Det eneste de tjue aktene har til felles er at de er absurde, til dels uforståelige, og uten noen konklusjon:

*Alt i alt en forunderlig og merkelig forestilling fra Studentersamfundets Interne Teater. Er en glad i galskap og absurditeter kommer en definitivt til å hygge seg på KNAKK, et stykke som overhode ikke forteller noe om den virkelige verden, for den lar seg ikke forklare.*¹⁶⁹

"KNAKK" ble en populær absurditet og ved siste teppefall skulle SIT, tradisjonen tro,

¹ Den engelske tittelen er "Much Ado About Nothing" og stykket ble sannsynligvis skrevet og oppført for første gang i 1598/1599.

feire seg selv med et heidundrende gravøl. Og med gravøl får man ofte en mer eller mindre minneverdig tekniker gjennomgang. På "teknikern" får de som ikke har stått på scenen muligheten til å gjøre sin versjon av forestillingen. Med til dels mye alkohol som drivstoff blir disse gjennomgangene en artig og intern oppsummering av en forestillingsperiode og "KNAKK" var selvsagt intet unntak. Tekniker gjennomgangen ble gjennomført delvis ulovlig på offentlige områder, og den ble på grunn av manglende opprydning, avslørt dagen etterpå. Oppvaskmøtet resulterte i disiplinærsak og utestengelse fra Studentersamfundet i to uker for store deler av SITs aktive medlemmer, inkludert sju av åtte styremedlemmer.

SIT har helt siden de satte opp "Folk og røvere i Kardemomme by" i 1968 vært bevisste sitt ansvar overfor byens yngste publikum og på 2000-tallet fikk vi to barneteaterstykker^I utenom UKA. Våren 2003 kom det absurde barneteateret "En rosenkål for mye" skrevet av Gro Dahle og høsten 2008 var det klart for "Julesnapperen" basert på stykket "Marie

og Julesnapperen" av Klaus Hagerup. Stykket handlet om Johannes som blir kidnappet, hypnotisert og dratt med inn i TV-en av den onde herr Snappers^{II} som vil stjele alt som har med jul å gjøre. Marie, søsteren hans, drar etter for å redde ham. På reisen inne i de hemmelige TV-kanalene treffer vi Videokrabaten, værdamen, lett-

skremte spøkelser, kokker, ånder, alver, selveste julenissen i ullundertøy og ikke minst det menneskelignende reinsdyret Fjodolf med trillekoffert. Julesnapperen kunne også by på hysteriske situasjoner i de TV-kanalene du ellers aldri får se: "Barneforestillinger om jul er vanligvis en ganske kjedelig og konvensjonell affære. «Julesnapperen» gjør unna både nisse, gaver og snø samtidig som den greier å være hylende morsom".¹⁷⁰

I Våren 2008 sto det også et stykke om barn på plakaten, men det var absolutt ikke et barneteater; "Lilleskogen" av Jesper Halle er et stykke om barn, spilt av voksne for voksne. Stykket handler om overgrep og hvordan barn fortolker hendelser de ikke får forklart.

II "Snappers" var virkelig en ganske skummel karakter med svart frakk, surrealistisk sminke og munkesveis. Og kanskje rollekaraktøren påvirket skuespilleren i litt vel stor grad? Etter en forestilling gikk han i alle fall forbi en stirrende unge som var tydelig skremt og benyttet anledningen til å skremme han med et "Bø!" slik at ungen begynte å gråte...

Nesten 100 år med teatersuksess, sett med patriotiske SIT-øyne, rundes i denne gjennomgangen av med forestillingen "Helt enkelt Suksess" fra våren 2009. "Einfach nur Erfolg" er skrevet av den tyske dramatiker Felicia Zeller og ble oversatt til norsk av SIT. Dermed var det duket for en ny Norgespremiere i Studentersamfundet Interne Teaters regi. "Helt enkelt suksess" er inspirert av rockestjernen Kurt Cobains turbulente liv og dramatiske død og handler om fordelene og ulempene ved suksess. Vi blir kjent med de avdøde rockelegendene, den hittil mislykkede filmskaperen, rockestjernen Horst "Heavy" Heaven, dophuet som mener han har skjønt det. Kanskje kan stykket beskrives som en svart komedie, kanskje er det en tragedie; her er det i stor grad iscenesettelsen og tolkningen av stoffet som avgjør, da stykket har en svært åpen form. Oversetteren av "Helt enkelt suksess" mener at det mest interessante med stykket helt klart er formen:

Felicia Zeller leker med språket, med rytmer, og hun gir oss ikke noe klart handlingsforløp fra A til Å. I stedet presenteres en rekke scener og bilder hulter til bulter, som tilsammen gir oss en fornemmelse av hvor suksessen kan lede hen. Dessverre var nok kanskje ikke SIT helt klare for dette formspråket, da stoffet i stor grad krever en litt annen tilnæringsmåte enn det vi er vant til, for eksempel er det ikke sikkert man hele tiden skal lete opp en logikk der den nødvendigvis ikke finnes fra før (fravær av logikk kan jo være et poeng i seg selv). Sånn sett kom kanskje ikke "Helt enkelt suksess" rent kunstnerisk helt i mål, men SIT viste likevel at vi nok en gang tør å trå ukjent grunn, noe jeg mener vi virkelig skal ha honnør for.¹⁷¹

KUNSTNERISK SOM PRODUKSJON – KUNST UNDER PRESS

Fra den eldre garde får nye SITere stadig spørsmål om hvor det har blitt av B-numrene: Hvor er det kunstneriske initiativet? Den spontane kreativiteten? Den treffende aperitiffen? B-numrene og aperitiffene er muligens på vei ut av SITs ordforråd, men det de står for, den kunstneriske tradisjonen, er fortsatt til stede. Det sørger KUP for.

Det var utrolig stas å bli tatt opp i KUP våren 06, med innvielsesritualer, kidnapping og hemmelige oppdrag på plakaten for det kommende semesteret. Vi fikk følelsen av å bli tatt opp i en eksklusiv gjeng, med hemmelige tradisjoner og mye historie. I ettertid har jeg innsett at dette var helt nye ”tradisjoner”, og på en måte var det litt skuffende å oppdage. Samtidig er det fint å tenke på hvor stor frihet man alltid har til å skape ny guts og stemning i SIT.¹⁷²

KUP ble opprettet våren 2003 og var en forkortelse for Kunstnerisk som produksjon. I 2006 ble betydningen forandret til Kunst Under Press. KUP er først og fremst en undergjeng i SIT som har ansvar for å produsere kunstnerisk underholdning til Samfundsmøtene og andre interne og eksterne oppdrag, men KUP er også en produksjon på lik linje med SITs øvrige valgte produksjoner. KUP arbeider under en KUP-koordinator og består av representanter fra kostyme, kulisser og skuespiller.

Høsten 2002 la kunstnerisk råd fram et nytt forslag til SITs stykkevalg; hva om vi velger Kunstnerisk som produksjon til våren? Kunstnerisk råd ønsket en mer strukturert arbeidsform enn det de kunstneriske innslagene hadde hatt den senere tiden. I tillegg så var SITs økonomi mindre bra, og SIT-styret så på kunstneriske opptredener som en god inntekstkilde. Det ble argumentert for at SIT ville tjene mer penger på eksterne og interne kunstneriske opptredener i en bedre strukturert ramme, at det ville gi mer oppmerksomhet rundt SIT og at økt Storsalserfaring ville være nyttig med tanke på den kommende UKE.

Kunstneriskene hadde tidligere vært veldig avhengig av initiativet fra enkeltpersoner og da særlig Kunstnerisk Ansvarlig i styret som hadde hovedansvaret for å dra i gang og organisere de kunstneriske opptredenene. Det var vanlig at Kunstnerisk Ansvarlig infor-

merte SIT om kommende interne og eksterne oppdrag på mandagsmøtet, så kunne de som ønsket det melde seg til tjeneste. Fram til 2002 hadde det heller ikke vært uvanlig med en Kunstnerisk Ansvarlig som trivdes godt i scenelyset og som briljerte på scenen.

Da jeg ble Kunstnerisk Ansvarlig var det kanskje første gang en kulissegjengis fikk det vervet, og jeg var jo veldig klar over at jeg ikke kunne gjøre samme Storsalsinnsats som forgjengerne mine. Derfor begynte vi kjøpt i Kunstnerisk Råd å snakke om hvordan vi kunne gjøre kunstnerisk mer organiserte og mindre personavhengig.¹⁷³

KUP fungerte bra våren 2003, men det opplevdes kanskje litt ustrukturert og ferskt for de som var med i gjengen. De skulle organisere seg selv og det var ikke utpekt noen leder som kunne samle dem. Erfaringene fra KUPs første år gjorde at Kunstnerisk Råd la fram et nytt forslag til valg for våren 2004: KUP skulle ha en egen KUP-koordinator og minst to store kunstnerisk i løpet av semesteret.

Hørspillet "Blomster og blod" er et godt eksempel på en stor lørdagskunstnerisk.¹ "Blomster og Blod" var basert på Fredrik Skagens kriminalroman med samme navn og handlet om en gal seriemorder som gikk løs i Trondheims gater på jakt etter sitt neste kvinnelige offer. Politiet sto uten spor og Storsalens publikum kunne følge den spennende historien fra benkeradene. Ved hjelp av virkningsfulle lydkulisser, filmminslag som driver handlingen framover og stillbilder av de drepte bygges det opp en skummel stemning rundt skuespillerne i Storsalen. Hvor vil morderen slå til neste gang? "Blom-

¹ Tidligere hadde SIT oppført to radioteater under instruktør Erik Schøyens ledelse: "War of the Worlds" av Orson Welles i 1998 og "Musefella" av Agatha Christie i 2002, som kan sies å ha lagt grunnlaget for "Blomster og Blod". "Muesfella" ble spilt i Storsalen foran live publikum og samtidig sendt på Studentradioen. Lydkulissene ble lagd der og da på scenen. Til "Musefella" fikk for eksempel kulissegjengen en stor utfordring med å lage en trapp som skulle knirke.

ster og blod” var et samarbeid mellom flere av de kunstneriske og tekniske gjengene på huset og det ble overført live på Studentradion. Under Dusken mente at SIT fulgte opp hørespillsjangeren på en ypperlig måte og at sammenblandingen med film og bilder ga en helhetlig historie det var lett å følge med på. Forfatteren selv satt i salen og han var meget godt fornøyd med resultatet:

I sitt innlegg under lørdagens festmøte uttalte Skagen at det var en ære å få satt opp et stykke basert på en av hans verk på Studentersamfundet. Og det har han all grunn til å synes. Hørespillet Blomster og blod var en suksess, kort og godt. Synd og skam for alle som ikke fikk overvært SITs deilige før-påske-grøss!¹⁷⁴

Da SIT våren 2006 bestemte seg for å forandre betydningen av forkortelsen KUP hang det sammen med at den opprinnelige betegnelsen Kunstnerisk som produksjon nå lød litt intetsigende og at navnet hadde begynt å miste sin opprinnelige funksjon: likestilling

i forhold til de andre produksjonene i SIT. KUP hadde fått sin egen identitet og ville ha et navn som stod i stil med den ”teatergeriljagruppen” de følte KUP var:

Vi likte forkortelsen KUP, for målet var jo fortsatt å bedrive teaterkupp. Vi satt oss ned og lette etter andre navn de tre bokstavene kunne stå for, forslagene var mange, men Kunst Under Press var det definitivt beste. Fordi det meste KUP lager skjer på kort tid og under Press. Det er derfor KUP er så bra, det er derfor KUP lager ting som overrasker alle, det er derfor KUP kan gå fra Storsalsscenen og tenke “Aldri mer!”, og det er derfor KUP kan få trampeklapp av et fullsatt Samfundsmøte. Det er derfor det er helt spesielt å være med på KUP, det er derfor man får et annet samhold, blir presset og utfordret på andre måter. Fordi man har frihet til å gjøre akkurat hva man vil, og presse hva man vil av kunst på alle andre!¹⁷⁵

Våren 2006 tok SIT opp tradisjonen fra "Lundamo motell" og KUP lagde såpeopera på nyåpnede Lyche. "Kokte røde bananer" var en firedelt forestilling hvor hver nye episode ble skrevet på dugnad, og selvsagt under tidspress, fra gang til gang. På Lyche ble det bygget opp store, realistiske kulisser, i ekte farsestil, som alltid optimistisk store med tanke på opp-og-nedrigg, og kostymer ble gravd fram og beltet sammen. Det var kjærlighetshistorie, livet i et studentkollektiv, slamring med dører, sangnummer og kordamer og –menn i dristige kostymer som sang "antiarbeider-sanger" om at det var "bedre å suge pikk enn å jobbe på fabrikk"! Klimaks ble likevel nådd da en skuespiller kom ut på scenen, kun iført en truse utformet som en fugl tredd over tissen. "Kokte røde bananer" ble en stor publikumssuksess med fire fulle hus og i etterkant kom det faktisk forespørsler til SIT om når "Kokte røde bananer" kom ut på dvd for salg.

SIT har hatt flere kunstneriske Samfundsmøtetradisjoner opp gjennom tidene, de som har hatt lengst levetid av disse er "Eliassen og Tønnesen", SIT-julenissen på Samfundets julemøtet, kursdagene, 8.mars kunstnerisk, immatrikuleringskunstnerisk, de nyes kunstnerisk og 17. mai kunstnerisk. Per dags dato er det de to sistnevnte som er levende, men det settes fortsatt opp masse forskjellig underholdning av ymse slag på Samfundsmøtene. Høsten 2006 var det klart for action i Storsalen med Samfundsmøtet "Knallforelesning – MacGyver i praksis" og for anledningen innledet KUP et samarbeid med FK og RIT (Regis Interne Teater). Denne gangen stod ikke de tekniske gjengene bare i bakgrunnen, de deltok faktisk også på scenen:

Alle replikkene ble spilt inn på forhånd i FK sitt studio, med både SITere og RITere, og også med Edina, Samfundetlederen, som seg selv. Historien var som tatt ut

I Her kan det nevnes at hver episode inneholdt sanger fra et samlealbum med frekke sanger som har vært forbudt i Norge på grunn av usømmelig tekst.

av en MacGyverepisode; stormannsgale burgerkjeltringer kidnapper Edina, og MacGyver redder dagen ved å lage ei bombe av ingrediensene i en Sesamburger. Samarbeidet var en stor suksess for både medvirkende og publikum, og i Under Dusken kunne man lese: "MacGyver-parodien til SIT/Regi høstet lattersalver og var fabelaktig morsom uansett om man hadde sett serien eller ikke." Og etterpå var det duket for eksklusiv premierefest på FBF...¹⁷⁶

I KUP er det viktig at alle involverte får lov til å sette sitt preg på kunstneriskene, også de som ikke kommer fra skuespillergjengen. Høsten 2008 skulle KUP delta på et Samfundsmøte om studenters mentale helse, "Hjernen er alene", og KUP bestemte seg for at denne gangen skulle de lage en skikkelig stor kulisse, så fikk heller innslaget tilpasses kulissen:

Vi bestemte oss derfor for å bruke mye tid og energi på å lage en kjempestor hjerne, så stor som vi fikk plass til i sceneåpninga i Storsalen. Så sagde vi hull i den for å lage "luker", hver luke skulle være et senter i hjernen. Senterne vi hadde representert var: Kjærlighetsentralen, talesentralen, hukommelsen, den depressive sentralen, "sangen man får på hjernen" og den primitive delen. Det hele foregikk med en "samtale" mellom de forskjellige delene av hjernen. Selve hjernen ble presentert av en professor som introduserte publikummet for hjernen som plutselig ble aktiv.¹⁷⁷

KUPs store hjerne ble veldig godt mottatt av publikum og kveldens innleder Odd Einar Dørum kalte fornøyd innslaget for en intelligent sketsj.

SIT har lange tradisjoner for kunstneriske oppdrag utenfor Samfundet, og høsten 2008 dro KUP på turné til barneavdelingen på St.Olavs. De hadde øvd inn "Høna som skulle til Dovre for at allverden ikke skulle forgå" og fremførte stykket med selvkomponert musikk foran et takknemlig publikum.

Det var kjempeartig å sette opp stykket, og vi raida ned på sykehuset i kostymer og med rekvisitter, gitarer og scenografi (tre baktepper vi hadde malt selv). Selve fremføringa foregikk i klassisk KUP-stil, med humor, småfeil og mye latter. Vi fylte opp barneavdelingas "lekerom" og barna var deltakende og veldig fornøyde.¹⁷⁸

KUP har en variert merittliste og dette viser tydelig den største styrken til KUP; å være en eksklusiv gjeng i SIT som har frihet til å gjøre helt hva man vil. Der blir det å skille mellom undergjengene kulisse, kostyme og skuespiller mindre vesentlig, og alle må bidra til fellesskapet. Det er KUPperne selv som former hva KUP skal være hvert semester. KUP har utviklet seg til å bli en unik plass for å ha det artig, arrangere kurs, teste ting og lage mindre, større, morsomme, triste, dumme, pinlige, legendariske, lettglemte, banebrytende kunstneriske og forestillinger.

SIPT

Studentersamfundets Interne Politiske Teater (SIPT) oppsto som et kunstnerisk innslag til et lørdagsmøte om likestilling og ble etter dette et ganske fast innslag på møtene i årene 2003-2005. SIPT var fremstilt som et parti med Endre Skjåk fra SIT som formann, eneste medlem og opposisjon i én og samme karakter. Formen minnet nok mye om det man tidligere kjente som aperitiffer, som kommenterte innholdet på møtet gjennom et kunstnerisk opptrinn. Etter hvert fikk man her en karakter og en ramme som de fleste som gikk på lørdagsmøtene fast kjente igjen, og man hadde da en effektiv måte å kunne gjøre et humoristisk, kunstnerisk stunt uten at det nødvendigvis var planlagt på forhånd. De som kom på lørdagsmøtet tilfeldig og ikke kjente til opplegget skjønnte naturligvis ikke stort av det hele. Samfundslederne Håvard Hamnaberg og Gøril Forbord fikk den tvilsomme æren å bli utnevnt til æresmedlemmer av partiet og riddere av SIPTs orden "Den Gyldne Kattastrofe":

Partilederen var ubeskjeden nok til å tildele seg selv Storkorset i den samme orden under en større, høytidelig seremoni på et 17. mai-møte hvor Herman Sabado nok ikke nådde høydepunktet i sin karriere i rollen som pasje med palmeblad og bastskjørt. Partilederen skal visstnok for tiden være i politisk eksil i Gudbrandsdalen hvor han fortsatt strever med planene om å få bygd hybel til SIPT på fengselstomta.¹⁷⁹

AFEI

AFEI står for "Ansvar For Eget Initiativ", og begrepet ble sannsynligvis født av SIT på starten av 2000-tallet som et tiltak for å bedre initiativet og den kreative spontaniteten i teatergjengen. En AFEI er en overskuddsoppsetning som dukker opp med jevne mellomrom når noen SITere føler kallet for å gjøre noe ekstra utover arbeidsplikten og SITs øvrige produksjoner.

"Disney Killer"^{III}, skrevet av Philip Ridley i 1991 med originaltittelen "The Pitchfork Disney", ble satt opp på Knaus våren 2002 og regnes for å være en av SITs første AFEIer. Stykket handler om et foreldreløst søskenpar som lever adskilt fra andre mennesker i sin egen sjokoladefylte verden. Ved å invitere inn to fremmede showartister trues tryggheten og publikum sitter med en ubehagelig fornemmelse av at noe forferdelig er i anmarsj. "Disney Killer" er et eksempel på en krevende AFEI som like gjerne kunne vært en vanlig SIT-produksjon, Alf Prøysens "Den vesle bygda som glemte at det var jul"^{III} er et eksempel på en mindre seriøs oppsetning. Forestillingen ble satt opp på kopirommet på Studentersamfundet under SITs julefest i 2006 og de tre skuespillerne hadde i overkant av en kvadratmeter spilleplass. Men selv om scenen var trang, var det atskillig

I Etter norsk videregående skoles læresetning AFEL: Ansvar for egen læring.

II Disney Killer ble satt opp av SIT på nytt våren 2009 i forbindelse med ISFiT, men denne gangen ble forestillingen spilt på engelsk. Imponerende forestilling i følge anmelder Amund Grimstad, som mente at "Produksjonen "Disney-Killer" kunne forsvare å bli sett opp på dei fleste scener i Norge. Punktum!"

III Denne forestillingen ble satt opp på bakgrunn av en ironisk kommentar fra Teatersjefen i 2006 om hva som ville bli den neste utradisjonelle scenen etter at en AFEI ble satt opp i Ryttergangen.

bedre plass der enn blant publikum som stod i døråpningen. Det var bare plass til seks publikummere av gangen og de ble hentet ned fra julefesten i puljer av inspisienten som løp opp og ned nordre sideloftstrapp med ti minutters mellomrom.

Til sist kan SIT-AFEIs oppsetning av "Karius og Baktus" våren 2009 nevnes. Den ble satt opp i samarbeid med Samfundets "husspøkelse" og huskes nettopp derfor spesielt godt av de som var med i produksjonen:

Ideen var genial, syntes vi selv i hvert fall. Jeg hadde farget håret kullsvart, det stod som vanlig til alle kanter, og gjennom en dør gled selveste husspøkelse inn med fylldig og flott rødt hår. SIT AFEL skulle sette opp Karius og Baktus med Tormod Gjestland i hovedrollen. Han var som født til tanntrollrollen og lærte seg manus på rekordtid. Han fungerte samtidig glimrende som sufflør under hele forestillingen, da han gjerne mimte mine replikker, før han svarte med sine egne. Allikvel klarte vi overraskende mange ganger å vri og vende på rekkefølgen, til tross for bare to forestillinger. Et av høydepunktene i SIT-karrieren vil alltid være øyeblikket da jeg sang Egners viser med det vaskeekte SIT-barnet Tormod.¹⁸⁰

TEATERFESTIVAL OG STUDENTSAMARBEID I SKJØNN FORENING

I 2006 så ble det opprettet et samarbeid mellom Studentersamfundets Interne Teater i Trondheim, Teater Neuf i Oslo og Immaturus i Bergen om å lage en teaterfestival. Den første festivalen ble holdt i Oslo samme år og siden har det vært ett eller to Studentteatertreff årlig.

Ideen til en teaterfestival oppsto da venner fra studentteatrene i Oslo og Trondheim snakket sammen om at det var dumt at studentteatrene i Norge ikke hadde bedre kontakt og at det hadde vært fint å møtes til teaterlek en gang i blant. Ideen ble gitt videre til Kunstnerisk Ansvarlig i SIT og våren 2006 tok SIT kontakt med Teater Neufs styre og foreslo et samarbeid. Teater Neuf svarte med å invitere til festival i Oslo samme vår og SIT ble bedt om å ta med seg en forestilling de kunne oppføre på festivalen:

Vi skjønte at det ble vanskelig å få med hele ensemblet fra noen av SITs forestillinger dette semesteret. Vi måtte heller lage forestilling sammen med de som ville være med på turen. Endre Volden - en fantastisk konseptutvikler - kom da med forslaget om teatermaraton. Ei forestilling som skulle skrives på 48 timer, og

øves inn på 48 timer. En skrivekonkurranse ble utlyst på mandagsmøtet. Teksten skulle være monolog eller dialog, og skrives med inspirasjon i en gitt rekvisitt - et fuglebur! Vi fikk etter 48 timer inn sju tekster, og de fleste ble brukt i forestillingen som øvdes inn påfølgende helg.¹⁸¹

I Oslo satte Teater Neuf opp en forestilling de hadde hatt på plakaten tidligere i semesteret, mens SIT debuterte med sitt teatermaratonstykket: "Hvem husker vel hvem man var?" Forestillingen ble vellykket og maratontradisjonen videreført når SIT inviterte til teaterfestival den påfølgende høsten. SIT fremførte forestillingen "Litt ris" skrevet med en sekk ris som inspirasjonsskilde, mens Teater Neuf hadde laget sin variant av teatermaratonkonseptet rundt en stumtjener.

Den første Teaterfestivalen startet også tradisjonen med teatersportkamp. Teater Neuf holdt kurs i improvisasjon og teatersport på dagen, og utfordret etter kurset til teatersportkamp samme kveld:

Fantastisk morsomt å være med på - og det morsomste er kanskje dette: Under kampen ble det tatt bilder som senere ble publisert på Teater Neufs hjemmesider. I ettertid spurte Tell forlag om lov til å bruke disse bildene som illustrasjon i ei bok for faget musikk, dans, drama i videregående skole. Og nå og da oppdager nyutdanna dramapedagoger fra SIT bilder av gamle SIT-skuespillere i kapitlet om improvisasjon i boka "Scenetreff". Ikke verst for noen som aldri hadde drevet med teatersport før!¹⁸²

Ved siden av teatermaraton, forestillinger, kursvirksomhet og teatersport var selvsagt det sosiale aspektet viktig, og fire år senere møtes fortsatt teaterinteresserte studenter til felles fest og teaterlek. Høsten 2010 var det igjen SIT sin tur til å invitere til Teaterfestival og denne gangen var inspirasjonen av mer abstrakt karakter; "drøm." Både Trondhjem, Bergen og Oslo stilte med hjemmesnekra bidrag og kvelden etter gikk SIT av med seieren i teatersportkampen.

100 år etter at Studentersamfundets Teater ble stiftet på et lørdagsmøte og senere utviklet etter modell fra Studentteatret i Oslo, med alt det innebar av ordener og tradisjoner, holder fortsatt studentteaterne kontakten. I Studenterssamfundets Teaters første tiår hentet det både mannskap og manus fra Oslo, men nå står SIT støtt på egne ben, med kanskje sterkere tradisjoner enn noe annet studentteater i Norge. Samarbeidet på tvers av byer og studentmiljø er fortsatt viktig for utviklingen av SIT og hjelper til med å holde gjøglergleden levende.

SITTS INNDRE LIV

Det er ting jeg har bygd, netter jeg har snekra og sveisa, og venner jeg har fått, som gjør at lukta av sagflis, varmt stål og røykmaskin gjør meg lykkelig^I

Forestillinger, B-nummer, kunstneriskar, og revy er, og har alltid vore, kjerneverksemda til SIT. Mes-teparten av jubileumsboka vil difor, og med rette, handla om dei kunstneriske bidraga frå SIT. Dette kapittelet vert soleis annleis. Dette kapittelet handlar om alt det andre, alt det bak som gjer magien på scena mogleg: mandagsmøta, medlemmene, den indre organiseringa med styrer og verv, samt ei forsøksvis framstilling av dei meir eller mindre medvitne prosessane fram mot å skapa den *institusjonen*^I SIT er i dag. Samtidig, for at det ikkje skal bli alt for tørt og teknisk,^{II} vil kapittelet også ta for seg ei anna side av det å vera eller ha vore aktiv på Studentersamfundet: festing, vener, uforpliktande klining bak pianoet og det å gå over Elgeseter bru i galla på veg heim tidleg ein sundags morgon i oktober. For det er ikkje berre stoltheit over det ein har prestert som driv oss vidare, og det er ikkje berre den kunstneriske kvaliteten på forestillingar som skaper minne.

Hybelen vår på Samfundet er vår andre heim i studietida. På hybelen blir SIT til SIT gjennom fest og arbeid. Gjennom tradisjonar og nyskaping, vert teater laga. Ein får rike erfaringar og personleg utbyte å ta med seg til arbeidslivet ute i samfunnet utan d. Dette kapittelet skal handla om alt dette.

I Sjø meir om dagens SIT som institusjon i kapittel 5.

II Som ei anna jubileumsbok som har kome ut denne hausten.

KVA ER SIT?

VISJON, MUNTRASJON, TRADISJON

Studentersamfundets Interne Teater (SIT) er en politisk og religiøst uavhengig teatergruppe tilknyttet Studentersamfundet i Trondhjem som kunstnerisk gjeng. SIT har som mål å fremme interesse for et vidt spekter av teaterformer, og å legge forholdene til rette for sine medlemmer for praktisk arbeid og skoloring innenfor skuespillerteknikk, sang, scenografi-, kulisser- og kostymeutforming, regi/ instruksjon, skriving og lesing av dramatik, bl.a. med tanke på UKA.²

Slik ser formålsparagrafen til SIT ut i instruksjonen frå Finansstyret i dag, og den kan godt brukast som svar på spørsmålet overskrifta stiller. Men ein instrukstekst er teknisk og lovmessig i sitt språk og kan ikkje romma alt. Og for å vita kva SIT er må ein også vita kva SIT har vore.

Då Studentersamfundet i Trondhjem vart stifta sette dei i gong alt mogleg på ein gong. Gutta på NTH hadde lært frå Det Norske Studentersamfund i Oslo kva som høyrde til eit studentmiljø, og dei skulle ha orkester, dei skulle ha songkor – og dei skulle spela teater. Kort sagt: heilt sidan oppstarten i 1910 har teateret hatt ein sjølvstendig plass i Studentersamfundet. I byrjinga og langt utover midten av det førre hundreåret gjekk studentane i Trondheim stort sett på NTH. Dei budde på «et bitte lite rom oppe på loftet», dei gjekk på førelesing om dagen, dei åt middag i spisesalen¹ og dei var med i Samfundet.

Samfundet brukte ikkje uttrykket *gjeng* før i 1946, då finansstyret laga instruksar for dei ulike grupperingane i Samfundet³, og det var heller ikkje slik at ein berre kunne vera med i éin av dei ulike gjengane. Dei spelte teater i SIT, skreiv i Under Dusken eller song i TSS – medlemmer var dei berre i Samfundet, ikkje i den enkelte gjengen. Dei gjorde det dei hadde lyst til, dei fyrste medlemmene av Samfundet.

UKE-revyen var det viktigaste SIT gjorde, og mykje av aktiviteten elles handla om å øva seg på nettopp revy, blant anna sette dei opp kavalkadar av gamle revynummer i løpet av vårsemesteret i UKEår, for å trenast seg opp til hausten. UKA vart viktig for Samfundet, og UKEREvyen var nok også det dei studentane som ikkje var med i SIT brydde seg mest om. «Hva de ellers driver med får vi se i ny og ne på lukkede medlemsmøter^{II}, og på dette feltet gjør de det forbausende godt.» skreiv Dusken i 1962⁴.

På 60-talet bestod SIT av 10-20 faste medlemmer gjennom året, fleire under UKA, og den daglege drifta var ikkje særleg strukturert. Truls Gjestland minnes den fyrste tida av sine mange år i SIT på denne måten:

Før, så var jo SIT bare en gjeng spillekåte studenter som gjorde akkurat det de ville. Det foregikk egentlig på den måten at noen fant ut at ”jeg har lyst til at vi skal spille stykke sånn og sånn, er det noen som vil være med på det?” Jo, det var noen som ville være med på det og så gjorde vi det. og de som ikke ville være med, de var ikke med, eller de gjorde noe annet.⁵

I Noverande Edgar.

II Dette er altså *Samfundsmøtene*, som ikkje lenger er lukka for andre enn Samfundets medlemmer.

Nettopp dette med talet på folk er eit viktig poeng når ein samanliknar SIT på 60-talet med korleis det utvikla seg seinare. Samfundet var framleis ganske lite, og ein hadde ikkje byrja med noko medlemsregister. Som tida gjekk og student-Trondheim vaks, vart studentane fleire og fleire, og dei kom etter kvart også frå forskjellige lærestader. Trondheim vaks også som by, og det var ikkje lenger berre Samfundet som var tilbodet for studentane.

Dersom ein trekkjer lange linjer og hevdar at 60-talet var i fri flyt og 70-talet stod i det politiske engasjementets teikn må 80-talet framhevast som det tiåret då SIT vart formalisert og strukturert som organisasjon.

Som nemnt eksisterte det ein formell instruks frå Finansstyret frå 1946. Utover denne hadde ikkje SIT nokon formelle styringsdokument før 1984, då ein intern instruks for SIT vart utarbeidd og vedteken. Instruksen innebar blant anna ei presisering av ansvar og oppgåver for dei ulike funksjonane i styret, definerte vedtaksmyndigheit for SIT og innførte 2 års arbeidsplikt for medlemmene. Andre større endringar som vart gjort på 80-talet er blant anna opprettinga av repertoire-utval og faste skrivegrupper. Tekstproduksjon hadde stort fokus rundt denne tida, og gjennom å ha fastare grupperingar kunne ein sikra betre kompetanseoverføring og kontinuitet i arbeidet.

Den interne instruksjonen har sidan -84 blitt revidert fleire gonger ettersom SIT og Samfundet har endra seg. Instruksjonen er eit teknisk dokument som definerer kva SIT er og skal vera, og den daglege drifta til SIT er stort sett i samsvar med den. Det er ynskjeleg at medlemmene i SIT er kjende med innhaldet i instruksjonen. Han kan fungera som ein sjølvpålagt, indre justis i tilfelle det skal dukka opp store konflikter rundt SIT sitt daglege virke, og sjølv om han er eit teknisk og formelt dokument har han også status som ein viktig tradisjonsberar – og det er difor posten «andre tillitsvalgte» i dokumentet inneheld ikkje mindre enn 14 ulike verv og komitéar av både praktisk og sosial art.⁶ For den som var med i SIT før 80-talet kan det heile sjå unødvendig formelt ut:

Men er det noe jeg synes er synd at forsvant, så har det å gjøre med galskapen og spontaniteten, som det var mer av før. SIT var velsignet fri for formelle strukturer, og det var rom for at hvem som helst kunne gjøre nesten hva som helst. Jeg innser selvsagt at med det store antall medlemmer SIT har nå, er det nødvendig med mer struktur, men man bør passe seg for at ikke formaliteter tar knekken på spontaniteten.⁷

Dei aktive SIT-arane vil blåsa av utsegner som dette og fortelja om spontane påfunn og prosjekt som krev ein aldri so liten dose galskap for å få til, men sitatet skal likevel få sin plass. For sjølv om utskiftinga av medlemmer tidvis er stor, so er SIT også ein av dei gjengane på Huset der folk blir lengst, sjølv om det kanskje er ting dei saknar frå den fyrste tida si i SIT. Desse «gamle» SIT-arane er viktige tradisjonsberarar anten det var 3, 10 eller 50 år sidan dei vart tekne opp, og det er i spennet mellom dei gamle tradisjonane og dei nye linjene at SIT er på sitt aller beste.

SIT er eit studentteater, og medlemmene er undervegs i utdanninga si i løpet av tida i SIT. Frå dei fyrste åra då majoriteten av studentane var sivilingeniørstudentar frå NTH og Gløshaugen, har dei gått over til å bli ei forsamling der dei fleste utdanningstilboda

Trondheim kan by på er representerte¹. Sidan faga teatervitskap og seinare drama og teater vart oppretta på NTNU Dragvoll har det vore ein sterk representasjon frå dette faget i SIT – naturleg nok sidan dette er studentar som stort sett er over gjennomsnittet interesserte i teater og gjerne ser for seg ei framtid med jobb innan dette feltet. Sjølv om teaterstudentens inntog i SIT har bidrege til ei auka profesjonalisering av SIT er det ikkje automatisk slik at eit studium innan drama og teater kvalifiserer direkte til å vera med i SIT. Nettopp blandinga av glade amatørar og dei meir seriøst satsande er med på å gjera SIT til ein dynamisk gjeng. Og kva ville vel revykulissene blitt utan maskin- eller byggstudentar med kunnskap om hydraulikk og pneumatikk?

Studiet er for dei fleste hovudgrunnen til å vera i Trondheim, men som med dei fleste aktive på Samfundet kan det tidvis bli so som so med innsatsen på skulebenken slik det vart for Gaute Bålsrud:

Den perioden jeg var mest fraværende på studiet i Trondhjem i forbindelse med UKA 57 fikk vi Frode Rinnan som lærer i et professorat som ikke var besatt. En dag fikk jeg beskjed fra Rinnan om å melde meg på hans kontor. Jeg fortalte det til Odd Brochmann som jeg var på ganske god fot med: ”Jeg har fått beskjed om å melde meg hos Frode Rinnan, jeg er veldig spent på hva det går ut på.” Jeg var egentlig ikke så veldig spent, jeg hadde jo rett og slett ikke vært på noen av hans forelesninger i det UKEsemesteret.

Jeg stilte opp hos Frode Rinnan, han var en interessant personlighet, han hadde et sånt kast med brillene når han skulle si noe alvorlig noe og så sa han: ”Jeg hører at du driver og lager studentrevy?” Jeg måtte innrømme at jeg gjorde jo det. ”-Vi holdt jo på med litt sånn vi også! Men vi passet studiene samtidig!” Han var en skikkelse som var berømt i det miljøet, jeg var veldig godt kjent med hele hans liv og virke. Hans poeng overfor meg var at de passet studiene samtidig som de var nokså utagerende. Og så møtte jeg Odd Brochmann igjen, som lurte på hva Rinnan hadde sagt. ”Jeg fikk jo ganske god kjeft da, fordi jeg ikke hadde vist meg på skolen og han fortalte at de også hadde laget studentrevy, men at de passet studiene.” Da utbrøt Brochmann: ”Det er bare noe tøys!”⁸

SIT SAMLAR SEG TIL MØTE

Før 70-talet hadde ingen i SIT høyrte om medlemsmøte – for kva skulle ein driva å møtast i møter for? Alle som var med i SIT møtte kvarandre stadig vekk på NTH, i Spisesalen på Samfundet og ikkje minst på Samfundsmøte kvar laurdag. Når møtet var ferdig var det dans i Storsalen, eller ein trekte mot hybelen. Dersom noko spesielt var føre og ein hadde behov for å samla troppane kunne FK annonsera over høgtalaranlegget på Huset at «SIT må møtes på SIT», og so kom alle dit. Forestillinger og idear til kunstnerisk eller B-nummer vart diskutert og planlagt når ein møttes, og det var sjeldan behov for å diskutera større saker i plenum. So var det jo òg stort sett rundt 10-20 medlemmer i SIT, og Samfundet var den einaste staden folk gjekk utanom høgskulen, so det var ikkje naudsynt med all verdas organisering for å møtast. Det einaste organiserte

¹ I SIT som i Samfundet generelt er det likevel ei viss overvekt av studentar frå NTNU.

ein dreiv med var å halda generalforsamling der teatersjef og sekretær vart valde.

Ein gong etter at 60-talet vart baktungt og bikka over til 70, byrja SIT å samla seg på hybelen til organiserte medlemsmøte. I byrjinga vart dei haldne på tirsdagane, men i 1974 var den nye og teaterfagleg entusiastiske teatersjefen Roar Tromsdal snar med å føreslå at møtet burde flyttast til mandagen, sidan tirsdag var dagen Fjernsynsteatret hadde sending – og det burde jo SIT sjå.¹ Om SIT verkeleg brukte tirsdagen på teateropplevingar via fjernsyn er heller usikkert, men møtet vart flytta. Den same teatersjefen minnst elles mandagsmøta som eit stort sett uorganisert kaos, der den viktigaste eigenskapen hans som møteleiar var ei medfødd kraftig røyst.⁹

I den interne instruksen for SIT som vart vedteken i 1984 vart det nedfelt at medlemsmøtet er det høgste organet i SIT og *skal avholdes minst en gang i uka, for tiden på mandager*.¹⁰ Atterhaldet *for tiden* har sidan blitt bytt ut med *fortrinnsvis hver mandag*¹¹, då medlemsmøtet sidan det vart flytta til fordel for teaterfaglege utviklingsmoglegheitene har blitt halde på mandagar og har blitt heitande berre *mandagsmøtet*. Møtet tek til meir eller mindre presis klokka 18.15 og varer til sakslista er tom. Den fyrste instruksen inneheldt ein dagsorden for mandagsmøtet med fire punkt. Dagens instruks inneheldt sju punkt ein bør gjennom på møtet, men opplyser også om at andre punkt kan førast opp etter behov og lyst.

SIT evaluerer stadig seg sjølv, og i dei arkiverte mandagsmøtereferata som er tekne vare på dukkar med jamne mellomrom diskusjonen om mandagsmøtet opp. Varer det for lenge? Føler dei nye seg godt nok ivaretekne? Er det for mykje tull på mandagsmøtet? Er mandagsmøtet blitt for seriøst?

Sjølv om det er instruksfesta møteplikt på mandagsmøtet, har oppmøtet variert, og i enkelte periodar har det vore so tynt oppmøte at det vart teke opp som eigen sak, noko ein kan lesa ut frå referata som er arkivert, der spørsmålet stadig vender tilbake. I 1984 var oppmøtet so labert at styret valde å senda ut eit brev til medlemmene som

DAGSORDEN FOR MANDAGSMØTET ANNO 1984 DAGSORDEN FOR MANDAGSMØTET ANNO 2009

1 GODKJENNING AV DAGSORDEN

2 POST

3 INNKOMNE SAKER

4 EVENTUELT

1 GODKJENNING DAGSORDEN

2 POST

3 STYRETS RUNDE

4 PRODUKSJONSPUNKT

5 INNKOMNE SAKER

6 EVENTUELT

7 KRITIKK AV MØTET

¹ Det høyrer med til historia at han seinare fekk jobb som redaksjonssjef i nettopp Fjernsynsteatret – sjølv utan å bruka flyttinga av tirsdagsmøtet som argument for at han var rett mann for jobben.

«en påminnelse om at SIT fortsatt eksisterer og ønsker og trenger din innsats framover.»¹²

Det vart forklart i brevet at det ikkje var meint som kjeft, men at styret i etterkant av ein diskusjon på mandagsmøtet der ein drøfta grunnar til det dårlege oppmøtet, ynskte å vita meir om årsakene til at medlemmene ikkje kom. I eit svarbrev frå eit anonymt medlem kjem ein av grunnane:

*Det er sikkert flere faktorer som gjør at det er slik, men det er ett forhold jeg mener er blitt syndet på fra SITs side angående mandagsmøtene. SIT må bli flinkere til å få alle medlemmene i tale på mandagsmøtene. Slik det praktiseres nå blir det svært ofte den samme gjengen som har ordet, dette er svært ofte den gjengen som har lengst ansiennitet i SIT.*¹³

Det er ikkje til å stikka under ein stol at «dei gamle» ofte har definisjonsmakt, i SIT so vel som på Samfundet generelt tel erfaring tungt, og både i SIT og andre gjengar kan dei nye ofte føla at dei eldre medlemmene i for stor grad styrer skuta slik dei alltid har gjort det. Tilfellet frå -84 er soleis ikkje unikt. Utsegner som «alt var betre før» eller berre eit «i MI tid..» ytra i eit oppgitt tonefall kan vera spøkefull sjargong mellom folk som er «gamle», men for å ikkje skremma vekk eller frysa ut dei nye, ivrige, er det til kvar tid dei meir rutinerte gjengmedlemmene sitt ansvar å driva konstruktiv erfaringsoverføring heller enn å stagnera. SIT er alltid ungt og dynamisk, og det vil alltid vera nokre ferske spirer som føreslår ting som har blitt gjort tusen gonger før, men om ikkje initiativet får næring vil det snart døy ut, og det vil ikkje skjje noko nytt heller.

Heldigvis er SIT flinke til å driva førstehjelp, so ein har alltid klart å koma seg opp av bølgedalane, og det kjem stadig nye forslag til kva SIT kan fylla dagane sine med. I årsrapporten frå 1987 kan ein lesa at det vart forsøkt å gjera mandagsmøta meir innhaldsrrike og sosiale gjennom ulike kurs, som tango- og stemmebrukskurs, songkveld med gamle revysongar og «gruppearbeid» der ein utvikla b-nummer.¹⁴ Diverre seier ikkje rapporten noko om korleis dette vart motteke. Sjølv om dei føreslegne verkemidla er ulike, kan ein gjetta på at ynsket om endring var ganske likt i 2001, då ein evalueringsdiskusjon konkluderte med at møta burde vera korte og konsise slik at ein fekk betre tid til å vera att og vera sosiale etter møtet var ferdig. Møta burde elles vera inspirerande og morosame, gjerne ha underhaldning, og det burde vera kaffi og te.¹⁵

Desse stikkprøvene med 14 års mellomrom syner at den sosiale faktoren er viktig for at SIT skal ha lyst til å koma på mandagsmøte. Festing i helgene er vel og bra, men like viktig er den sosiale aktiviteten på kvardagane. Det er ikkje like lett for alle å hiva seg med hovudet fyrst ut i alt det nye, og SIT skal heller ikkje vera ein stad der berre dei som ropar høgast får vere med på leiken. Eit fokusområde i SIT har vore å skapa eit godt sosialt miljø, slik at kvar og ein får styrka kjensla av at alle høyrer til og vita at ein kan vera med å bidra.

Når ein føler seg trygg på dei rundt seg er det også lettare å ta ordet i diskusjonar på mandagsmøte. Og det å diskutera – det kan SIT. Mange av diskusjonane er relaterte til aktivitet eller anna som har med dagleglivet i SIT å gjera, og dei fleste diskusjonane vert konkluderte i løpet av eit par møte. Men so er det nokon diskusjonar som varer og varer, og det fins til og med døme på diskusjonar som har vart i nærare 20 år: Spørsmålet

om røyking på hybelen og spørsmålet om SIT skal ha eige stereoanlegg.

Røykespørsmålet var lenge eit tilbakevendande tema. På 90-talet handla diskusjonen om det skulle vera røykeforbod under mandagsmøtet. Dette vart etter kvart innført – men sidan det var lov å røyka under eventuelt var det fleire som sporenstreks og demonstrativt tente seg ein røyk før teatersjefen hadde rukke å annonsera punktet. Det vart etter kvart heilt slutt på røyking på mandagsmøte og når det var «arbeidsaktivitet» på hybelen. På fest derimot, var det lov å røyka, so det er den delen av røykespørsmålet som vart diskutert fram og tilbake oppover 2000-talet. I 2004 kom røykeloven og det var forbode med røyking på offentlege område. Dette vil seia at dei fleste romma på Samfundet vart røykfrie, so dei som var sugne måtte gå på hyblane for å røyka. Ettersom røykeloven vart ein vane fylgde hyblane gradvis etter. SIT vart med knapt fleirtal vedteken røykfri i 2005 ved val, og sjølv om protestane var sterke har ikkje nokon opna saka sidan.

Under 100-årsfeiringa hausten 2010 var eit av arrangementa i SIT si feiring «ekstraordinært mandagsmøte» på fredag kveld. Det var mange i dagens SIT som i utgangspunktet var usikre på om det kom til å bli noko særleg – men all uro vart gjort kraftig til skamme. Styret sat på sine faste plassar i kroken ved pianoet og teatersjefen leidde møtet etter vanleg dagsorden. Rundt 60 SIT-arar frå 60-talet og fram til i dag var på hybelen, og møtet vart ein riktig triveleg demonstrasjon av at SIT er seg sjølv likt. Dagens SIT presenterte seg sjølv og dagens drift medan dei litt eldre SIT-arane mimra og kommenterte kva som var likt og ikkje likt. Då nokon, kanskje Eli Bergman, minstest at dei heftigaste diskusjonane handla om fargen på sofaputene kunne Marita Rødset supplera henne med fylgjande kunngjering til latter frå dei ferdig utdanna og vantru blikk frå dei framleis studerande: *Det var jo en fantastisk forberedelse på livet. Livet, mine damer og herrer, hvor de heftigste diskusjonene handler om kaffemaskina og gardiner på personalrommet.*

Særleg populært vart *diggepunktet*, eit punkt som vart innført på byrjinga av 2001 der ein rett og slett har høve til å digga¹¹ det ein vil, enten det er relevant for andre å vita eller ikkje. Under det ekstraordinære mandagsmøtet vart det digga i nærare 10 minutt. Blant det som var digga var jubileumsboka, at det er fleire typar øl i baren, at nokon ordna innslepp og krysserrett, morfaren til Bettina som var med på UKA-49, dei nye nettsidene til SIT, at diggepunktet varte so lenge, at SIT var like hyggeleg som det var for 20 år sidan, og ikkje minst vart det digga å koma tilbake til Huset i oktober – so kan SIT kanskje arrangera 102 årsjubileum i 2012?¹⁶

I Diverre kom ikkje alle namna med i referatet, då den stakkars sekretæren hadde nok med å få med seg kva som vart sagt.

II «Å digga» er ungdomsspråk, og tyder å lika noko skikkeleg godt. Til dømes «Eg diggar fotnoter».

STYRET I SIT

GJENGEN I HJØRNET

Styret er i fylgje den interne instruksen administrativt organ i SIT. Det består av teatersjef, sekretær, økonomiansvarleg, kunstnerisk ansvarleg, PR og produksjonskoordinator, kulissesjef, kostymesjef og hybelsjef.¹⁷

Alle stillingane i styret vert valde på generalforsamling, og verva vert overtekne på nyåret. Den fyrste oppgåva styret har er å arrangera opptak av nye medlemmer. Dette er ein lang og krevjande prosess, men også spanande og lærerik. Det ferske styret får godt høve til å bli kjende med kvarandre når ein sit i intervju i dagevis i strekk – og ikkje minst gjennom å diskutera kven som er so heldige å få vera med eller ikkje!

Ei oppgåve som ikkje er nedfelt i nokon instruks er det å vera samlande og oppmuntrande for gjengen – blant anna gjennom å dela ut roser og ros på premierar og å stolt fylgja opp forestillingane SIT jobbar med. I eit oppsummeringsdokument frå ei forestilling i 1989 vert det spesielt nemnd når nokon ikkje har teke denne uskrivne regelen på alvor:

Ellers var skuffelsen og forundringen stor da S.I.T.s teatersjef ikke dukket opp på premieren, og heller ikke på de neste dagene. Selv om dette ikke er vedtatt i S.I.T. som en teatersjefs plikt bør kanskje dette vurderes, eller ihvertfall bli en tradisjon. Det koster så lite og betyr så mye for de som er med.¹⁸

Sjølv om teatersjefen og dei andre som har styreverv er «vanlege» SIT-arar og på alle måtar er «ein av gjengen» kan dei fort bli oppfatta, både av seg sjølv og av resten av SIT, som leiarar og frontfigurar med eit særskild ansvar for å fylgja opp det som skjer og sjå til at alle skal ha det bra. Som ein ser i dømet over blir det lagt merke til dersom ein ikkje er medviten om nettopp dette. I verste fall kan det å stå i særstilling i gjengen føra til at enkelte med styreverv i for stor grad føler at dei har makt, og det blir heller ikkje sett særleg positivt på dersom styret legg seg opp i for mykje, eller legg føringar som går på tvers av gjengen sine ynske.

TEATERSJEF

Det har alltid vore ein teatersjef i SIT, og sjølv om vervet har endra seg mykje frå 1910 til i dag kan ein likevel oppsummera teatersjefen si hovudoppgåve om lag slik: Å ha ansvar for at det er aktivitet i SIT og at det er folk som driv den aktiviteten.

Teatersjefen er ikkje åleine om dette ansvaret, og ein flat struktur har stort sett prega SIT i 100 år, men som det har vist seg ved so mange høve: menneske treng å verta leidde – og SIT treng ein teatersjef.

Teatersjefen vart, og vert framleis vald for eitt år om gongen¹ og trer inn i vervet på nyåret. Fram til 80-talet var det etter Samfundet sine lover Storsalen som formelt valde alle gjengsjefar, men det var vanleg at gjengane innstilte ein kandidat dei ynskte. På

¹ Dei fyrste åra sat teatersjefen berre eit semester om gongen.

60-talet vart det også formelt innført at berre medlemmer frå den respektive gjengen kunne verta vald til gjengsjef. Når SIT valde teatersjef på generalforsamling var det so-leis berre ei innstilling, og det var sjeldan Storsalen gjorde noko anna enn å velja den teatersjefen SIT ynskte.

Eit unntak var teatersjefvalet som førde til at debatten raste i Under Dusken, refererert til som «teaterkrisen»: *Lørdag 17.11.1962 avgikk den lille smule fornuft som SIT muligens ennå hadde igjen, ved en tragisk død.*¹⁹ skriv Fido^I, og viser til Samfundsmøtet der Storsalen tykte det vart vanskeleg å svelgja SIT sitt radikale forslag: å innføra to teatersjefar.

Fido raljerer mot forslaget over fleire sider, der han går laus på alt frå opptakssystemet til SIT av både skodespelarar og forfattarar til det at mange av medlemmene er frå arkitektstudiet «og i sin fritid leser dikt uten rim, punktum og store bokstaver» og ser blant anna ut til å tru at ein grunn for SIT til å ynskje to teatersjefar er *en slags «negativ gardering mot å bli stillet i gapestokken alene*²⁰ i tilfelle revyen ikkje skal bli bra.

Han får tilsvar frå SIT, nærare bestemt Tuva Zeggel Nielssen og Paul Irgens, som i kvart sitt innlegg skuldar Fido for «*manglende vilje til redelighet*», ha dårleg språk samt å uttale seg om ting han ikkje har innsikt i.

Forslaget frå SIT var grunngeve med at arbeidsbøra for teatersjefen var for stor for éin person, men hadde også bakgrunn i at den mest eigna kandidaten til å vera teatersjef, Anne Sæterdal, var gravid med termin i mars 1963. Ho vart omsider vald til teatersjef på neste møte, 24. november, fødde barnet sitt i mars og stod på scenen att i oktober. Sjølv om Storsalen formelt godkjende henne til å vera teatersjef åleine, gjorde SIT likevel som dei ville – våren 63 var det to teatersjefar som dreiv SIT.

Ein av dei viktigaste grunnane til at Storsalen engasjerte seg i teatersjefsval var UKErevyen. Teatersjefen si hovudoppgåve i UKEår var å fungera som revysjef – og vilkåra for revyen var eit tema som engasjerte Storsalen. Den omsider valde teatersjefen frå 1963 trekkjer fram nettopp ansvaret for revyen som ein stor del av vervet: «*Det som var viktig som teatersjef var jo å kutte. Det var vanskelig, og man ble gjerne litt upopulær, særlig ting som hadde vært kjempemorsomt å lage, men som til slutt ikke fungerte når man så det.*»²¹ Til samanlikning fortalde teatersjefen i 2006, Cicci Høyem, at den mest overveldande kjensla hennar då ho var nyvald teatersjef var ein uendeleg jungel av småoppgåver som det var vanskeleg å få oversikt over²² – og i dag er det kunstneriske ansvaret fråverande i teatersjefrolla.

Sidan ein oppretta ein eigen revysjef^{III} har det framleis vore teatersjefen som sit i UKEstyret, fram til UKA-07. Då vart det gjort ein del grep for å omstrukturera UKA, der det mest omfattande var å gjeva teater status som gjeng i staden for seksjon. Argumentas-

I Fido sitt egentleg namn er Kjell Ravndal, han var tidlegare Husmann og vart seinare Formann.

II Det måtte sjølv sagt kuttast enno meir når instruktøren kom inn i билетet, so det var ikkje berre teatersjefen si oppgåve å stryke ueigna nummer til revyen.

III I dag er revysjef eit eige verv som vert vald eitt og eit halvt år før UKA, og er eit administrativt verv som heller ikkje har kutting i tekst som ei av dei viktigaste oppgåvene lenger.

jonen for endringa var at posisjonen i UKEstyret krev so mykje av teatersjefen at det er vanskeleg å kombinera med å vera gjengsjef for SIT og teater-UKA¹, men SIT gjekk ikkje med på ordninga utan diskusjon. Til UKA09 gjekk ein attende til å ha teatersjef i UKEstyret sidan erfaringane frå -07 hadde synt at teater sin posisjon i UKA vart svekka og førte til meirarbeid for forestillingane. Erfaringa frå -09 stadfesta argumentasjonen for at begge verva er for store og omfattande til at éin person kan ha begge, so til UKA-11 har SIT vedteke å ha to fungerande teatersjefar – ein som sit i UKEstyret og ein som er sjef for «det vanlege» SIT.

I dag definerer den interne instruksjonen teatersjefen som dagleg leiar for SIT og leiar for styret, med ansvar for å utarbeida dagsorden for styremøta og leia desse, samt leia medlemsmøtet. Vidare er teatersjefen kontaktperson for SIT, samt medlem av GSK, gjengsjefkollegiet. Eit interessant punkt i instruksjonen er at teatersjefen også er personleg ansvarleg for SIT sin økonomi. Heldigvis har SIT hatt orden i sysakene og ikkje påført personleg fallitt for den stakkars teatersjefen – og ein får håpa at Finansstyret kan trø til dersom det skulle gå dårleg i framtida.²³

Det er eit stolt verv å få leia SIT, og ikkje få teatersjefar har måtta tørka ei tåre i augekroken etter ei særskild vellukka premiere. SIT plar vera god mot sjefen sin, og det er lov til å «falla av barkrakken» i blant, både når det gjeld å losna snippen på fest og i det at ein skal ha lov til å feila også som teatersjef.

STYREVERV

Teatersjefen velger selv sin sekretær, og foruten skuespillerne har han mer eller mindre fast tilknyttet kulissemalersjef med undersåtter, og ditto kostymesjef.»²⁴

Som ein ser i utdraget frå ein presentasjon av SIT i Under Dusken frå 1962 var sekretæren det einaste funksjonærvervet i SIT utanom teatersjefen, då dei nemnde kulissemalersjef og kostymesjef ikkje hadde noka formell rolle i SIT utover UKA, og ein ikkje kan seia at desse fungerte som noko styre. Sekretæren sitt ansvar var å halda orden på inn- og utgåande post. Arkiveringa av denne posten har, som all anna arkivering i SIT, vore nokså stemoderleg behandla. Viktigare var det då at sekretæren i tillegg fungerte som kasserar fram til 80-talet, då ein eigen økonomiansvarleg vart oppretta.

Etter at medlemsmøtet vart formalisert har sekretæren også ansvar for å føra referat frå styremøte og mandagsmøte, samt å gjera desse kjende for gjengen. Lenge vart referatet frå møtet, saman med innkalling til neste, offentleggjort ved oppslag på hybelen, men då EDB-alderen kom for fullt gjekk ein over til å senda ut referatet på epost. Sekretær kan også ved behov fungera som nestleiar for SIT og vara for teatersjefen ved fråvær.

¹ I UKEår opererer ein med omgrepet Teater-UKA sidan det no er i overkant av 200 personar involvert i dei ulike oppsetningane – meir enn dobbelt so mange som dei som er i SIT til vanleg.

Økonomiansvarleg si hovudoppgåve er å føra rekneskap^I, utforma budsjett og administrera inn- og utbetalingar frå SIT sine konti. I tillegg har han eller ho ansvar for billettsal under SIT sine produksjonar – ein jobb som tidlegare vart gjort av Kulturutvalet. Etter at Samfundet innførte det elektroniske billettsystemet «BILLIG» i 2007 slutta SIT å ha sitt eige system med billettsal og førehandreservasjonar. Ein hadde til då operert med ein eigen billettkasse og til og med ein eigen mobiltelefon som publikum kunne senda tekstmelding til for å reservera billetter, men med det nye systemet kunne SIT samkøyra alt av billettsal med resten av Samfundet. Billettansvaret til økonomiansvarleg vart då vesentleg mindre, og avgrensar seg stort sett til å halda oppsyn med kor stor dekningsgrad dei ulike forestillingane får.

PR og Produksjonskoordinator, PPK, er det nyaste av styreverva i SIT. Vervet heitte berre «styremedlem» fram til 2002, då tittelen PPK vart innført. Styremedlemmen hadde få spesifikke oppgåver i SIT utover det å vera i styret, og det vart kalla eit «kaffikokarverv» då det å laga kaffi til møter litt spøkefullt vart kalla den viktigaste oppgåva i vervet^{II}. Med den nye tittelen kom også nye oppgåver. PPK er kontaktperson i styret for produsentar og inspisientar, og arrangerer samarbeidsforum for desse ved behov. I tillegg har PR blitt eit viktig område for SIT i ein by der kulturtilboda står i kø og det er vanskeleg å nå ut til studentar so vel som resten av byens befolkning. PPK har difor overordna ansvar for PR – eit ansvar som i stor grad går ut på å ha kontakt med Markedsføringsgjengen på Samfundet^{III} og å oppmoda SIT til å driva med blæsting for eigne forestillingar. I 2006 vart det oppretta ein PR-gjeng i SIT som har som oppgåve å finna på nye og kreative måtar SIT kan marknadsføra seg sjølv for studentar og i byen. PPK er leiari for desse.

Hybelsjefen har også blitt kalla barsjef – og det meste av tida i dette vervet går nok med til oppgåver rundt det å drifta baren^{IV}. Det som føregår på sidelofta på nattetid er nok den dårlegast bevarte løyndomen i heile Trondheim, men gjennom organiseringa med spleiselag og streng kontroll over kven som slepp inn på sidelofta har Samfundet sitt på det tørre, juridisk sett. Meir dugnadsbasert, men like viktig, er hybelsjefen sitt overordna ansvar for vedlikehald av hybelen, til dømes gjennom å organisera oppussing etter lyst eller behov saman med hybelgjengen som vert vald på generalforsamling og skal assistera hybelsjef med oppgåvene.

I Som ein kuriositet kan det også nemnast at i 2003 vart all rekneskap lagt over frå diskett til database, og at nett dette er ein av dei få tinga som SIT faktisk har vore flinke til å arkivera. So for den som er interessert kan ein framleis gå gjennom tjukke bilagspermar frå tilbake til 80-talet som ligg stua vekk på kostymeloftet.

II I kompetanseoverføringsdokumentet frå «styremedlem» i 2001 er nettopp dette med kaffi trekt nøye fram, heilt ned til detaljar om kor mange kanner ein treng å ha klart til mandagsmøtet. For øvrig kan ein også nemne at SIT ei tid på 90-talet hadde avtale med Serveringsgjengen som drifta kafeen Edgar om at SIT fekk kaffi til mandagsmøte frå dei, mot at SG fekk låne vaskemaskina på kostymen.

III MG er gjengen tidlegare kjend som LayoutInfoMarked og enno tidlegare Informasjonsgjengen – altså dei som har ansvar for å laga og distribuera plakatar for Samfundet sine arrangement, i tillegg til å drifta www.samfundet.no.

IV Særleg etter at ein i 1992 innførte felles krysselistesystem for alle hyblane der ein kryssar av for det ein drikk på kvar hybel. Listene blir med ujamne mellomrom samla inn, og det er hybelsjefen si oppgåve å rekna saman og krevja inn pengar frå dei som då kjem i minus på spleiselaget.

KUNSTNERISK ANSVARLEG OG KUNSTNERISK RÅD

Eit av grepa som vart tekne på 80-talet var å oppretta stillinga *repertoire-ansvarleg* i styret. Denne har i dag tittelen kunstnerisk ansvarleg. SIT var då blitt ein mykje større gjeng enn tidlegare, og ein hadde ynske om å gjera ein grundigare innsats for å finna stykke ein kunne setja opp. Repertoire-ansvarleg var leiar for eit utval som hadde som oppgåve å lesa manus og vurdera dei for SIT. Dei vart sidan presentert for gjengen og ein såg soleis til at ein fekk god kjennskap til kva som kunne vera aktuelt for SIT å setja opp.

Utvalet har sidan fått namnet Kunstnerisk Råd, og består i dag av 3-5 personar i tillegg til kunstnerisk ansvarleg. KR er det einaste vervet på generalforsamling utanom styreverva der ein har utspørjing av kandidatane^I. Dette er fordi ein ser på Kunstnerisk råd som særskilt viktig – SIT ynskjer å vera nyskapande og aktuelle og ikkje berre spela farsar, komediar eller det som er kjend for «alle». Sjølv om det ikkje er noko krav er det gjerne folk med ei spesiell interesse

for dramatikkk som vel å vera med i KR, og ein kan tileigna seg mykje kunnskap om kva som finst gjennom å leita opp og lesa dramatikkk. Kunstnerisk Råd les fleire manus i året og presenterer dei mest aktuelle for SIT. Kvart semester arrangerer kunstnerisk ansvarleg *stykkevalg* på mandagsmøtet, der SIT vel forestillinger for komande semester, vanlegvis to produksjonar som vert sette opp på Knaus. Sjølv om det er Kunstnerisk Råd si oppgåve tyder ikkje dette at

ikkje andre som ynskjer det kan fremja forslag om stykke som kan setjast opp. Det frie initiativet lever framleis i beste velgåande, og dersom nokon har eit prosjekt dei brenn særleg for er det stort sett eit sikkert kort at ein får gjera det – so lenge ein får med seg nokre fleire på ideen.

Av andre oppgåver for kunstnerisk ansvarleg er det å fylgja opp skodespelargjengen, ha kontakt med eksterne samarbeidspartnarar og eventuelle profesjonelle instruktørar, samt å til ein viss grad fylgja opp det kunstneriske arbeidet med forestillingar.

Også det å arrangera kurs^{II} for SIT har blitt ei oppgåve som har hamna hos kunstnerisk ansvarleg, med mindre det er spesifikke kostyme- eller kulissekurs som desse sjølv arrangerer.

I Til valet av alle øvrige verv er det nok å rekke opp handa og melde si interesse, so er ein vald.

II Døme på kurs som har blitt halde i SIT gjennom åra: skrivekurs, monologkurs, steppekurs, fektekurs, scenekampkurs, Shakespearekurs, maskekurs, scenografikurs, humorkurs.

KULISSE- OG KOSTYMESJEF, KULISSE- OG KOSTYMEGJENG

Malegjengen deltok stort sett bare når det var revy.. De hadde sitt, og når det ikke var revy ble de oppløst og var ikke særlig aktive i SIT. Kostymegjengen ble ofte kalt sypikene selv om det av og til var gutter med. Hos sypikene var det alltid hyggelig. De var veldig kreative og laget de flotteste dyr som flathund, kenguru og fisker, og så laget de fantastisk flotte kostymer av det billigste råstoff. Revyen var et utstrakt teamwork der alle gjengene, også Regi og FK, bidro til resultatet. I tillegg til å ha det morsomt var det også en god skole for å lære å samarbeide.²⁵

Ein kan med rette hevda at den største strukturelle endringa frå 80-talet er innføringa av kulisse- og kostymesjef i SIT-styret, og dei tilhøyrande kostymesjarane og kulissebygarane som faste undergjengar med lik medlemsrett som skodespelarar.

Før UKA-81 var det å laga kulisser og kostyme til forestillingar berre jobbar under UKA. Kostyme- og kulissesjef administrerte sjølv opptak av folk til gjengane sine, og heldt stort sett på med sitt. På grunn av kostymelageret som trengte tilsyn var kostymesjefen ein kontinuerleg funksjon også utover UKEåret, men verken kostyme- eller kulissesjef var rekna inn som vanlege medlemmer i SIT. Kulissesjef var eit mindre fast verv, då ein ikkje hadde kulisselager. Rett nok er det fleire døme på kostyme- eller kulissesjefar som har gått inn i SIT som ordinært medlem, men det har vore på grunn av personleg engasjement heller enn presedens.

Sjølv om innføringa av dei «nye» gjengane, også kalla «interne tekniske gjengar», gjorde kostyme og kulisse til fullverdige medlemmer, vart det ikkje på heilt lik linje med skodespelarane med ein gong. Dei var for det fyrste færre – i årsmeldinga frå 1985 er det foreslått fylgjande medlemstal for SIT: 30 aktive skodespelarar, 6 i kostyme og 6 i kulisse. I tillegg var ikkje SIT vane med å ha undergjengane «blant seg», og ikkje alle i dei nye gjengane følte seg inkluderte. I eit brev til styret grunnjev ein tidlegare kostymesjef kvifor ho ikkje lenger kjem på mandagsmøte:

SIT er utad en skuespillertrupp – også innad er det skuespillerens ve og vel, ønsker, utvikling som prioriteres. Kostymegjengen og kulissegjengen har eksistert som faste gjenger en kort tid nu. Tydeligvis altfor kort tid til å bli gjenger med «lik rett» innafor SIT.

Holdningsendringer fra skuespillere er nødvendig. Respekt for andres fagområde essensielt om SIT ønsker ei utvikling i scenebildeproduksjon», scenografien. Respekten finnes i teorien, i praksis mangler den totalt. Paradoks dette. For samtidig som SIT's skuespillende medlemmer innser at de er avhengige av Regi, FK, kulissegj. og kostgj., preges oppførselen av en frekkhet, suverenitet og uforstand uten like.²⁶

Brevet er skriva i 1984, altså 3 år etter at kostyme og kulisse var blitt med i SIT. Det ville vera urettferdig å påstå at alle skodespelarar føler seg som stjerner i sentrum av universet, men det heilskaplege synet på ei teaterforestilling som ein symbiose mellom tekst, scenografi, kostyme og spel hadde kanskje ikkje blitt gjeldande blant alle i SIT enno. I -89 står det å lesa i oppsummeringa frå ei forestilling: *Akkurat når det gjelder slike ting som blomster og oppmerksomhet på premierer ga kostyme og kulisse uttrykk for at det*

hadde vært koselig å bli husket på de også. De er faktisk vel så viktige. Egentlig bør alle æres som æres bør. Vi må ikke glemme Lyd og Lys heller...²⁷

Å få dei visuelle delane av ei forestilling til å vera ein integrert del av produksjonen frå dag 1 var ein av hovudgrunnane til å inkludere kostyme og kulisser i SIT, og dette er ei område som stadig vert satsa på. SIT har i løpet av åra utvikla god kompetanse på å få det visuelle til å jobba saman med ein litterær tekst, og kostyme og scenografi får stadig god, sjølvstendig omtale i meldingar av forestillinger. Heldigvis har også den sosiale biten betra seg etter den noko vaklande starten for kostyme- og kulissegjengen.

I dag er det ein fjern tanke at skodespelarane er meir SIT-medlemmer enn dei andre. Sjølv om det i blant dukkar opp ei og anna primadonna i scenelyset er den grunnleggande haldninga at det er alle medlemmene som er SIT. Ei viss venskapleg kiving mellom undergjengane er det nok, blant anna har det lenge vore ei meir eller mindre vedteken sanning at kulisser er den tøffaste gjengen og kostyme den penaste.

OPPTAK

Å FÅ VÆRE ELLER IKKE FÅ VÆRE

Jeg elsket det Trondhjems miljøet allerede før jeg visste hva det var. Jan^I og jeg satt på nattoget oppover og snakket om det : «Vi får da håpe at vi er så heldige at vi får vært med på noe i allefall, at vi i allefall kommer i en eller annen gjeng.» Så beskjedne var vi. Også var det slik at jeg skulle holde talen fra de nye studentene i studentersamfundet på kvelden på immatrikuleringsmøtet, og etterpå kom teatersjefen bort til meg og spurte om jeg ikke hadde lyst til å være med i FFK. Så jeg hadde omtrent ikke vært på skolen en gang, jeg hadde ikke vært på tegnesalen, før jeg reiste til Todalen for å være med å skrive studentrevy. Det turte jeg nesten ikke fortelle hjemme.²⁸

Ikkje alle kom inn i SIT på same måte som Gaute Bålsrud gjorde i 1953. For mange var vegen inn i SIT forbunde med nervepirrande opptaksprøvar eller ikkje mindre nervepirrande intervju der ein vert vurdert av ukjende folk etter ukjende kriterier.

Frå tidlege år då Samfundet generelt var lausare organisert kunne ein bli med i SIT berre ved å vera der og visa engasjement. I forkant av revyen vart det fram til ein gong på 70-talet arrangert ei sokalla *stjerneprøve* for å dekkja behovet for nye medlemmer^{II}. Dette var det einaste formelle opptaket ein gjennomførde, og retta seg mot nye medlemmer. Dei som hadde kome inn i SIT frå før slapp stort sett å vise seg på stjerneprøven, men var garantert plass i revyen gjennom engasjementet i SIT resten av året. Stjerneprøven var ei opptaksprøve der ein skulle visa sine song- eller resitasjonskunster^{III} og ut frå dei vurderast som eigna til å spela i revyen eller ikkje.

Eit anna døme på eit utradisjonelt inntog i SIT kjem frå Trond «Toftis» Toftevaag. Som fersk student i byen hadde han forvilla seg inn i Storsalen der han fann eit flygel som han gav seg til å spela på. Då nokon frå teateret høyrde dette vart han straks hyra som repetitør til nettopp stjerneprøven, og sjølv om han var like fersk sjølv fekk han innpass i gjengen ved å spela til dei stakkars nervøse som presterte so hardt dei kunne.²⁹

Prøven vart arrangert i byrjinga av haustsemesteret, og kor mange som skulle bli tekne opp vart vurdert etter kor mange av dei «gamle» SIT-arane som ville vera med vidare. Stjerneprøven vart offentleggjort ved oppslag på Samfundet og studiestadene, og alle som ville fekk prøva seg. Det heile gjekk føre seg i Storsalen, og med heile det eksisterande SIT som jury i salen kunne det bli ganske traumatisk for dei unge, håpefulle.

Det var jo noen som ble helt stumme. Som bare forsvant ut. Og det var noen som skalv så i stemmen at vi visste ikke om det var melodi, eller om det var resitasjon.

I Jan Sissener

II Fram til 83 var ikkje kostyme og kulisser rekna som faste medlemmer, so det var heller ingen formell opptaksprøve for dei i regi av SIT. Innlemminga av desse i gjengen står det meir om ein annan stad i kapitlet.

III Som tidlegare SITar og noverande dommar i X-faktor på TV2 Klaus Joachim Sonstad kommenterte i eit program kan ein nok trekka tydelege parallellar mellom stjerneprøve og populære talentjakt-program som nettopp X-faktor og Idol. Legg til tv-kamera og eit par ivrige programleiarar, so er ein der.

Så det var ganske fryktelig, altså. For dette var jo folk som ikke var profesjonelle på noen som helst måte.³⁰

Etter prøven gikk SIT på hybelen for å diskutera kandidatane og vurderer kven som fekk koma inn i varmen. Dei som vart godkjende fekk brev i posten om at dei var tekne inn, og inviterte til møte på hybelen for informasjon om kva det kom til å innebera.

Det var nok ikkje berre dei på scena som tykte at stjerneprøven var vanskeleg – det var heller ikkje lett å skulle vega folk som flinke nok eller ikkje, og feil vart nok gjort i både den eine og andre retninga. «Vi tok feil av og til. Så vi sendte noen inn som garderobegutter, som egentlig skulle vært på scenen. Senere viste de seg å være meget gode skuespillere.»³¹

STJERNEPRØVE

STJERNEPRØVE, HØSTENS VAKRESTE EVENTYR!

NÅ JA, DET KAN KANSKJE DISKUTERES, MEN EN FORLOT I HVERT FALL STORSALEN NOE LETTERE TIL SINNS ENN DA EN AVMARSJERTE FRA LERKENDAL STADION BARE 29 TIMER TIDLIGERE. DETTE HJELPER NOK IKKE I ARGUMENTASJONEN FOR AT HØSTENS VAKRESTE EVENTYR BLE UTSPILT I STORSALEN SIST MANDAG, MEN DOG ALLIKEVEL --

ORDET HYGGELIG KAN I DETTE TILFELLET BARE BRUKES FRA ET TILSKUERSYNSPUNKT, FOR MAKEN TIL LADET ATMOSEFÆRE BAK SCENEN FINNER MAN VEL ELLERS BARE PÅ U-DAG.

STEMNINGEN KAN EGENTLIG HELLER IKKE BESKRIVES, DEN BØR OPPLEVES. Å MØTE UFORBEREDT TIL EKSAMEN ER INGENTING SAMMENLIGNET MED Å STÅ DER UTE PÅ SIDESCENEN OG VENTE PÅ SIN TUR SOM SLAKTOFFER. -- BLEKE ANSIKTER I SKINNET FRA SPILLELYSET. ËN STÅR DER UTE I RAMPELYSET OG GJØR SITT BESTE. DET MUMLES UTE BLANT TEPPENE: KAN JEG GJØRE DET BEDRE ENN DEN SOM ER DER INNE NÅ? HAR JEG EN SJANSE? MAN SMILER BLEKT TIL HVERANDRE, GALGENHUMOREN BLOMSTRER. - ER DET MIN TUR ALLEREDE? - OG UTE I SALEN UTYDELIGE ANSIKTER. GRÅ OG GRANSKENDE I SIN UTYDELIGHET, DER TIL HØYRE SITTER TEATERSJEFEN, BEST Å IKKE TENKE PÅ DET. NÅ ER JEG SNART FERDIG, BLIR DET GODT NOK? -- SÅ ANTIKLIMAKS. KONFERANSIEREN INTRODUSERER ET NYTT OFFER. I SALEN NIKKES DET, DET HVISKES, DET RISTES PÅ HODER OG DET KLAPPEES, NOEN GANGER KLAPPEES DET SPONTANT, ANDRE GANGER PLIKTSKYLDIGST. DET NOTERES DER NEDE I HALVLYSET, RESULTATET AV OMHYGGELIG GRANSKING AV MATERIEEN PÅ SCENEN. - SÅ, DET VAR SISTEMANN I ILDEN, TEPPET FOR, LYS I SALEN. - DERE SOM BLIR OPPTATT FÅR BESKJED SKRIFTLIG! DE KUNSTNERISKE TALENTER FORLATER HUSET I STØRRE OG MINDRE GRAD AV UVISSHET. - DOG, GLED DEG, DU, SOM IKKE BLE OPPTATT. DU REDDET MINST EN HALV KARAKTER PÅ DITT SNITT. - GAKK DERFOR HEN OG TAKK DEM SOM FORKASTET DEG --

KIRRE

I Det var ikkje berre på den tida ein gjorde feil. Styret i 2003 har fortald korleis dei følte dei hadde gjort ein av historias største «opptakstabber» då dei valde å plassera ein av søkerane i kulisser og ikkje skodespelar som han helst ville. Denne søkeren heitte Hermann Sabado, og kom seinare inn på skodespelarutdanninga på Statens på fyrste forsøk, gjorde stor suksess på Trøndelag Teater, har spelt hovudrolle i filmen «Up-pedog» og har generelt gjort seg bemerkta som ein av dei mest lovande yngre skodespelarane i Noreg i dag.

FRÅ STJERNEPRØVE TIL INTERVJU

Utover 70-talet byrja ein å halda meir rutinemessige opptak på nyåret der eit nokolunde fast tal nye folk vart tekne opp kvart år, men enkelte som hadde vore med under UKA kom av og til med i SIT utan opptaksprøve¹. Det var framleis alle SIT-arar som ville som sat i opptaket, som vart arrangert i Storsalen eller på Knaus, og avgjerda vart teken i plenum.

Jeg tror vi var påstått demokratiske i avgjørelsen om hvem som skulle tas opp, med meget sterke forbehold om uformell makt som var veldig dominerende i sofademokratiet som hersket i SIT.³²

Til og med 1977 hadde ein også eit internt opptak berre til revyen der det i hovudsak var teatersjefen som avgjorde, sjølv om det ofte var slik at alle som ville fekk vera med på revyen. Dette opptaket vart avvikla i -79, det står det meir om i revykapittelet for same år.

I 1981 byrja ein å ha intervju i tillegg til opptaksprøve, og frå midten av 80-talet vart det ei stund gjennomført opptak med berre intervju. Frå no av var det styret som tok seg av opptak og intervju. Rundt -86-87 vart prøven innført att, med innøvd sjølvvald tekst i tillegg til improvisasjonsoppgåve. Då var også kostyme og kulisse blitt inkludert som medlemmer i SIT som vart tekne opp på same måte. No var det styret for SIT som stod for opptaket, som vart annonsert med plakatar på studiestadene, og med annonse i Under Dusken.

Sjølv om ein ved å innføra intervju får betre høve til å bli kjend med søkerane vart det ikkje dermed lettare å vurdera kandidatar enn det hadde vore under stjerneprøva. Ei jente som søkte kostymegjengen sendte eit brev til SIT-styret og stiller spørsmål rundt opptakskriteria nye medlemmer vert vurderte etter. Ho startar brevet (som er udatert) med å ramse opp saum-erfaring ho har og som ho meiner kvalifiserer henne til medlemskap i SIT sin kostymegjeng, og fortel om kvifor ho valde å søka SIT før ho kjem til saka:

Så møter jeg til intervju, og i løpet av 20 korte minutter stiller jegvetikkehvormange mennesker meg uvesentlige spørsmål som f.eks «har du mye å gjøre om kveldene» og «går du mye på Samfundet?» (fire ganger ble jeg stilt det spørsmålet).

Dere ga meg liten anledning til å overbevise dere om at jeg behersker søm, og følgelig kan gjøre meget god nytte for meg. Var det kanskje bare «trynefaktoren» som gjaldt?³³

Spørsmålet er kanskje passande. For også personleg kjemi er ein sterk faktor når nye fjes skal få innpass i gjengen. Det sosiale er vel so viktig som det kunstnarlege – og den som er verdsmeister i skodespel, kulissebygging eller saum kan likevel få avslag på

¹ Bruken av namnet stjerneprøve på opptaket har variert -det ser ut som det var fråverande ei stund på 70-talet men vart teke i bruk att nokre år seinare før det forsvann heilt rundt byrjinga av 80-talet.

søknaden sin dersom ein ikkje får presentert seg som ein likande og triveleg person!

Behova i SIT er samansette. Gjengen er stor og takhøgda det same, men ein ting ser det ut til at dei fleste er einige om: det praktiske kan lærast og SIT skal vera ein stad der ein kan få prøva, feila og utvikla seg, og det sosiale miljøet er viktig for at medlemmene skal føla tilhøyrslø og ynskja å vera med å driva SIT vidare.

Spørsmålet om teknisk kunnskap eller sosial kjemi skal vega tyngst er stadig oppe til diskusjon, og dei er blitt faktorar som det sitjande styret vektar mot kvarandre i opptaksperioden. Helst bør styret gå gjennom dette på førehand, og vurderer kva som trengst

i SIT nett no. Manglar det teknisk kompetanse i kulisseggruppa? Treng me fleire seriøse skodespelarar som er flinke til anna enn å laga gøyale fjes i ein komisk sketsj? Toler me den strenge personen som stiller sterke krav og ikkje er interessert i kos og moro når me har behov for kompetansen hans eller hennar?

I Under jubileumsbanketten i haust reiste Peter Nitter, teatersjefen frå -97, seg og utbrakte ein skål for nettopp alle dei som ikkje fekk sjansen til å vera med. Sannsynlegvis sendte alle dei skålende SIT-arane ein venleg tanke til dei som hadde gjeve nettopp seg sjølv sjansen, for alle i SIT kan vel vera einig i det teatersjefen frå -55 sa i intervju i vår: «Jeg kan ikke forestille meg livet mitt uten de årene i Trondhjem og Studentersamfundet.»

TO SIDER AV SAMME OPPTAK

A: Jeg kjente Ellen Gjervan litt fra før, og det var hun som sa at jeg burde søke -så en dag stod jeg jo der på den der hybelen og skulle ha opptak. Det som er litt artig med de auditionene er at det sitter jo veldig unge mennesker der. Styret, ikke sant. Men selv om man er unge mennesker, så er det sånn at hvis man har vært littegrann med i SIT og får et styreverv – så har man makt da. Det er jo et hierarki der, og det merkes veldig fort. Det er en del av helheten i gjengmiljøet generelt på Samfundet.

Så det er ganske høytidelig – i alle fall så spiller man høytidelig i det dette ukjente mennesket skal inn og spille et eller annet for deg. Jeg kom inn dit og skulle synge *With a little help from my friends* av the Beatles, med gitar og mimikk og litt utspilling av hva sangen handler om.

I den, den juryen, styret, satt min senere mangeårige kompanjong Ivar Nergaard. Jeg kjente han ikke da, men fikk fort lære at han ikke er en særlig høytidelig type. Men de andre var ganske høytidelige, og jeg fikk all verdens spørsmål: “Hvilken teaterform er du mest glad i?”

Jeg visste jo ikke hva de snakket om. “Næi, æ kain jo svar Trøndelag Teater”. Og da så jeg blikkene som megetsigende fulgte listverket i taket. “Hvilken James Bond liker du? Tåler du kritikk?”

Det var mange stramme, seriøse jenteblikk.

Og så var det Ivar Nergaard da. Jeg så det satt et rart menneske der med svære øyne som skjela i alle kanter. Han himla også med øynene, men han himla til alle de idiotiske spørsmålene jeg fikk . Og så lener han seg over bordet, ganske nær meg og stiller følgende spørsmål:

“Er du sengevæter?”

Og da gikk det et raas i resten av styret, med et unisont “iiiiivaaar!”. Han ville jo bare få den her fyren inn, ikke sant. Og det blei skandale, og de spurte om jeg kunne gå på gangen og vente litt. Etter en halvtime kom Ivar ut og spurte: “Åssen var de akkordene der? Er det E-dur? Den vil jeg lære meg”. Og så vart æ medlem.³⁴

B: Vi hadde vel for så vidt allerede møtt Hansi noen ganger, og han søte fyren med englekrøller og gitar, som i tillegg sang veldig bra, hadde vel allerede sjarmert i alle fall den feminine delen av styret. Jeg husker ikke hva han sang, men han sang helt sikkert noe Beatles på opptaksprøven. Åh, det var ikke tvil altså, han gikk rett inn.³⁵

Sidan den praktiske opptaksprøven vart gjeninnført saman med intervju har opptaket vorte gjennomført omlag likt. Ordinært opptak vert gjort i januar, slik at ein i UKE-år har oversikt over kor mange aktive medlemmer som skal vera med, og ein slepp å ha ekstra-opptak midt i innspurten til UKA.

Det er mange som vil vera med i SIT og dei siste åra har søkartalet auka til å ligga i underkant av 100 søkarar. Det seier seg sjølv at SIT ikkje har plass til alle, so det har blitt litt av eit nålaug å koma igjennom – noko som ikkje gjer jobben for styret noko lettare når talet på nye medlemmer ligg på rundt 30, omlag 10 til kvar av dei tre undergruppene!

Når SIT har opptak i dag søker ein til ein av undergjengane i prioritert rekkefylgje. Det er ei klar overvekt av søkarar til skodespelargjengen, men for mange er det det å vera med i SIT som er ynsket – og då kan det henda at nokon vert tekne opp i kulisser eller kostyme sjølv om dei eigentleg ynskte å stå på scenen. Ikkje alle er like nøgde med det, men dei fleste får likevel høve til å prøva seg på alle sider av ein teaterproduksjon i løpet av tida si i SIT. Tidvis dukkar det opp ein diskusjon om ein kan «fylla opp» kostyme- og kulissegjengen med slike som eigentleg ville stå på scenen.

SIT treng folk som er dedikerte til det dei skal driva med i dei ulike gjengane, og på opptaket blir det spurd etter relevant erfaring – men det tyder ikkje at ein berre tar opp dei som er flinke til å sy, snikra eller spela frå før! SIT er ikkje eit profesjonelt institusjonsteater, men skal vera ein arena for utprøving og læring.

I Talet på kor mange nye medlemmer som trengst vert vurdert kvar år etter kor mange av den eksisterande medlemsmassen som ynskjer å vera aktive i SIT det komande året. Motivasjonen for «mantallet» er i hovudsak at ein må vita i forkant av opptaket kor mange ein blir for å sikra at alle får noko å gjera på, men at det ikkje blir for mykje jobb per person. Det er mest på skodespelarsida ein treng å ha eit nøyaktig tal på skodespelarar for å vera sikker på at ein får dekt rollene i forestillingane som skal setjast opp, men også for kostyme og kulisser er det greitt å ha eit stabilt tal.

HYBELLIV

PÅ HYBLAN OG PÅ SIDELOFTAN E DET GODT Å BO

I byrjinga var SIT sin hybel plassert øvst oppe på søndre sideloft. SIT heldt til omlag der toalettet utanfor Sangern og Fotogjengen sitt mørkerom er i dag, med to små vindauga ut mot bakgarden. Dei andre hyblane i korridoren var ARK, den einaste gjengen som enno held til på same område, Klubbstyret og Studentersamfundets Frivillige Undervisning. Dette var tilhaldsstad til og med vårsemesteret 1964, då heile Samfundet gjekk gjennom ei omfattande ombygging. Bakgarden vart attmura, og resten av Huset ettertrykkeleg endra.

OPPUSSING

Ombygginga på Samfundet hadde vore planlagt lenge, og SIT visste at heile hybelen skulle rivast då det stunda mot sommarferie – so då avslutninga av semesteret skulle feirast, slo dei til med rekefest som ingen rydda etter. So drog alle heim på sommarferie, og det var godt at heile hybelen skulle rivast, for rekeskal som har godgjort seg i 2 månader skal det godt gjerast å bli kvitt lukta etter!

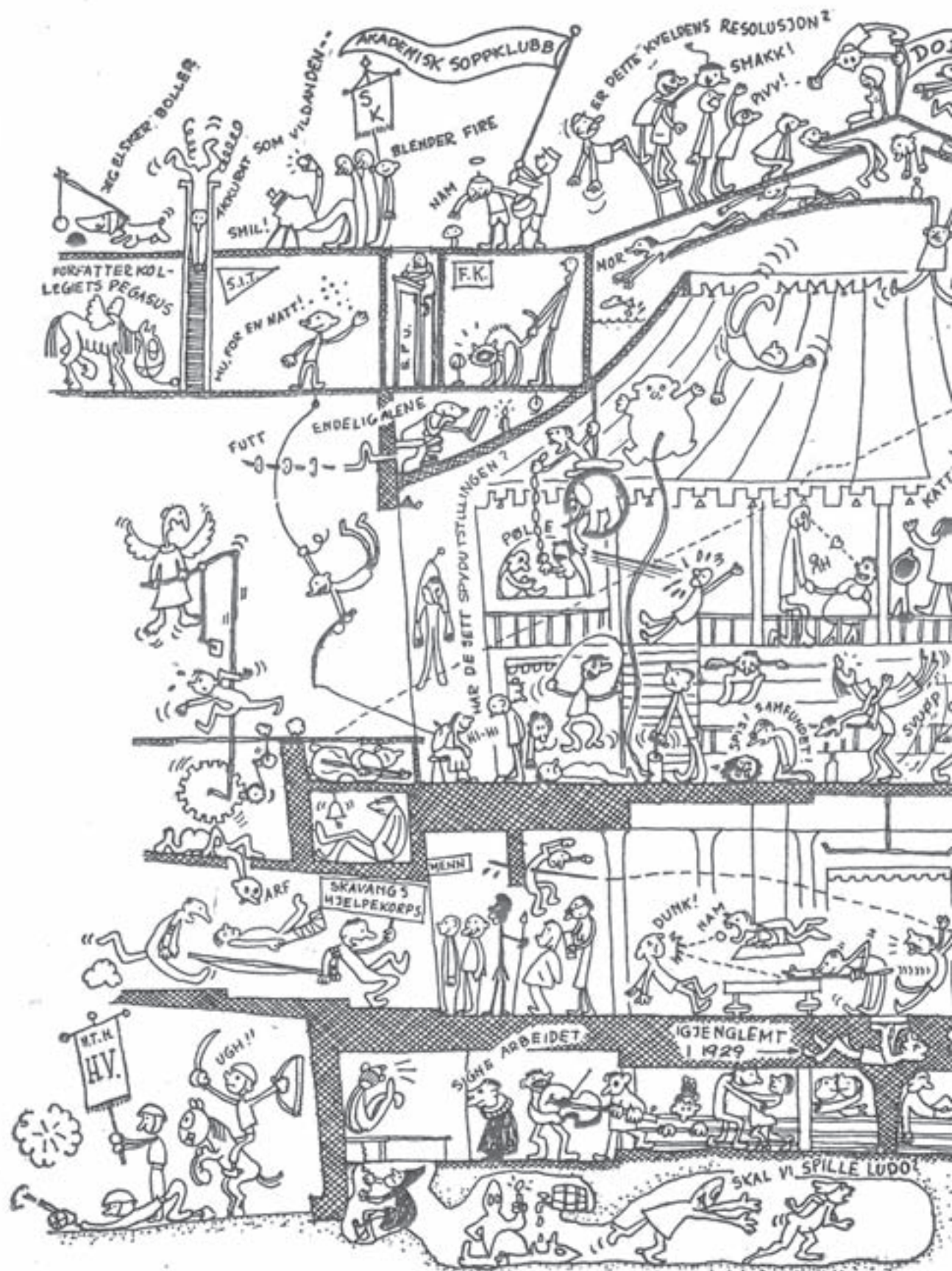
På motsett sideloft, der SIT sin hybel er i dag, var det før 1964 UKE-kontor og «jenteloftet» der jentene som arbeidde på kjøkenet hadde hyblar^{II}. Då SIT flytta inn var det fyrst slik at kostymelageret var det fyrste rommet til venstre når ein kom opp, og hybelen det neste. Etter eit par år bytte ein om på kostymen og SIT. Neste trinn, endå nokre år seinare, var å flytta veggjen for å utvida hybelen. I den eine enden av rommet, der baren står i dag, stod det også ei søyle av dobbel murstein som var i vegen, og den hadde folk lyst til å slå ned. Ingen ville ta sjansen på å fjerna henne før det var grundig undersøkt om heile taket kom til å detta i hovudet på stakkaren med slegga, so det vart sett i gang eit omfattande prosjekt. Det vart kryping på loftet og på taket for å undersøka kva søyla eigentleg støtta – og til slutt vart det klart at det ikkje kunne vera noko viktig. So rigga dei seg til med slegge. Då slaget fall sprang alle so fort dei kunne på gangen for å unngå store ting i hovudet – og rett nok var det noko som losna. Det viste seg då at søyla hadde støtta ein gamal ventilasjonskanal av hønsenetting og gips.³⁶

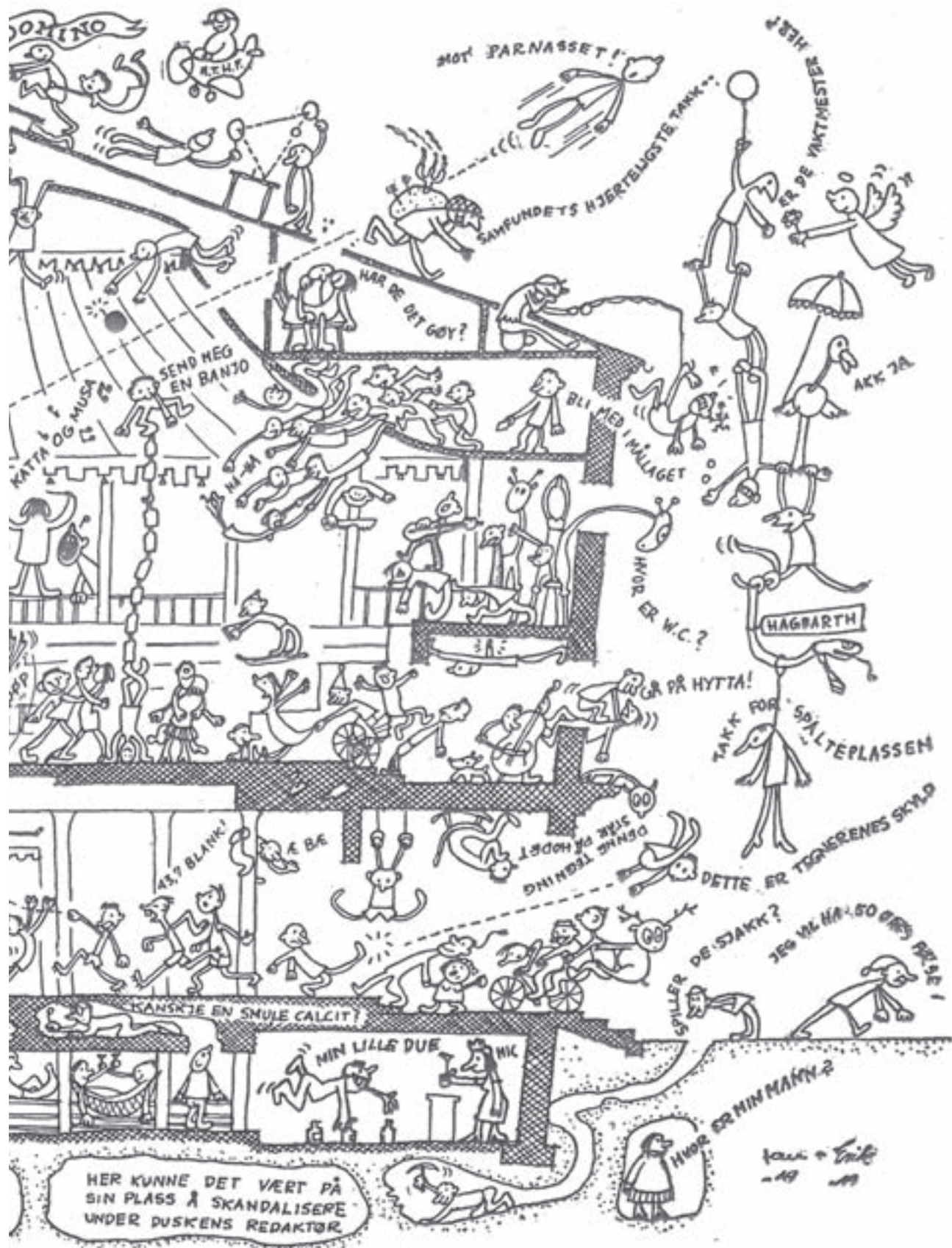
Neste steg i prosessen kom i samband med ombyggingar i -87. Då fekk SIT ny systove, under «4.etasje», der ITK held til i dag. Årsmeldinga 1987 fortel om prosessen:

I løpet av våren- og sommeren-87 ble det nye kostymeloftet ferdig. I tilknytning til dette er det bygget en garderobe. Kulissebua er utvidet med 2. kvadrant. SIT-hybelen er forstørret ved å flytte veggjen mot «gamle kostymeloft». Hybelen ble med et nødsrik satt i brukbar stand før UKA, men det gjenstår fortsatt endel.³⁷

I På motsett side av korridoren var det kott – og Fotogjengen ordna seg hybel på eit av desse kotta. Den var so liten at dei sat i sofaen og sparka i veggjen på motsett side.

II Det er på grunn av desse at hyblane heiter nettopp det den dag i dag, sjølv om ingen bur der lenger.

Etter dette var det fleire mindre oppussingar i løpet av 90-talet. Barar blei rivne ned og bygd opp att på ny stad, det kom til ei lita scene for kunstnerisk utfolding, og døra vart flytta. Den gamle døra vart ikkje fjerna, berre bygd igjen frå innsida, so ute i gangen er det framleis ei dør. Det er nok mange besøkande på sideloftet som fåfengt har stått og banka på den – og i 2009 fekk ho påmåla fylgjande festlege tekst: «Rom for misforståelse». Inne på hybelen har det også kome til eit kontor, ein garderobekrok og eit lite rom som fungerer som kasselager.

Den neste store ombygginga fann stad våren 2003, og årsmeldinga kan igjen refererast til:

Det ble brukt ca 44 000,- Disse pengene gikk blant annet med til å slippe gulvet, male vegger og tak, bygge ny bar, nye sofaer og ny scene på nytt sted. Kontoret, garderoben og øllageret ble flyttet. Dermed fikk SIT den fineste hybelen på hele Samfundet, og den fineste baren på hele Samfundet. Etter hvert er veggene blitt nydelig dekorert med bilder og plakater fra SIT sin flotte historie.³⁸

Dette arbeidet varte fleire veker, og hybelen vart heilt tømt for innhald då gulvet skulle slipast ned^I. Sidan arbeidet varte so lenge hadde ikkje SIT nokon stad å vera. Opptak og mandagsmøte vart gjennomført i andre rom på Huset, men festinga var det verre med. Nokre kulissegutar visste råd for dette – dei slo seg gjennom veggene og berga UKEhybelen for å ha ein stad å vera. Som takk for lånet når oppussinga på SIT sin hybel var ferdig, bygde dei like godt ein ny bar til UKA også. Der holet hadde vore sette dei inn ei dør som det då ikkje gjekk an å opna – men om nokon prøvde å ta i handtaket gjekk det ein alarm på heile hybelen. Dette var den mest avanserte plinga^{II} på Huset so lenge ho fungerte.

Sidan 2003 har det vore mindre ansiktsløftingar som har prega oppussingane. Det har kome til nokre nye benker, blant anna den halvmåneforma benken som fekk det velklingande namnet «Puta Luna». Namnet har, i god UKEnamnstradisjon, fleire tydingar, og det vart bestemt at den som sit på Puta Luna er fritt vilt til å bli kyssa av den som har lyst. Elles må ein med jamne mellomrom byta ut trekket på sofaer og pynteputer – og då slår ein gjerne til med å måla bar og benker i same slengen slik at heile fargepaletten på hybelen blir endra. Den mest vellukka og omfattande av desse var i 2006, då hybelsjefen sette si ære i at hybelen skulle vera pen og estetisk, og hybelen framstod som skinande ny i lilla og gull.

^I Av ukjende årsaker låg det ei bowlingkule på hybelen på denne tida, og medan hybelen var tom vart det streka opp ein midlertidig bowlingbane der.

^{II} Ei plinge er ein snikete innretning på ein hybel der ein utan å vite det kan kome i skade for å utløyse den – og dimed måtte spandere ei kasse øl på alle som er til stades.

HYBELLIV OG PIANOFLYTTING

Hyblane er definerte som arbeids- og rekreasjonsområde for gjengane på Samfundet. SIT held møter på hybelen sin, og brukar han som pauserom under øve-, bygge- og syperioder. Ei stund hadde SIT komfyr med steikeomn, men etter at eit ukjend tal Grandiosa var steikte utan at nokon vaska han, blei det rutine at brannalarmen vart utløyst kvar gong nokon skrudde steikeomnen på. Då oppdaga ein at det var ein brannmeldar rett over komfyren. Den gamle steikeomnen med inngrodde pizzarestar vart kasta, og ein ny steikeomn vart skaffa. Då kom den kreative løysinga som nokon hadde laga til der det eigentleg ikkje var lagt opp til nokon steikeomn-kontakt fram i dagen. Då bestemte SIT seg for at det fekk bli slutt på pizza-steiking ein gong for alle. Ein liten hybelkomfyr med kokeplater kom til for dei som skulle få akutt behov for matlaging – og alle er vel einig om at det viktigaste kjøkenutstyret for SIT uansett er kaffitraktar og kjøleskap.

Etter at det gjekk opp for brannvesenet kor brannfarleg Samfundet er, har det vore strengt forbode å sova på hyblane. Før i tida var det relativt vanleg å overnatta der om ein hadde stått på lenge. Anne Sæterdal fortel om det: *Vi sov bare på de der madrassene inne på de der østinkende loftene når det var sene programmer og vi ikke skulle gå den lange veien hjem til våre egne hybler. Men jeg husker at den overnattingen var en utfordring i seg selv, vi ble så redde av det at vi måtte ha vakter om natten.*³⁹

Scenen og pianoet er to sentrale element på SIT sin hybel. Det skal vera låg terskel for å bruka scenen til å underhalda, og endå lågare terskel blei det på slutten av 90-talet,

då eit par gitar hadde sett seg leie på at det alltid var so innmari pretensiøse dikt som vart framførte der. Ei stund hadde det vore sånn at det kravde stort mot og/eller mangel på sjølvensur for å våga seg fram, og det ville dei gjera noko med. Dei bestemte seg då for at alle som kom til å stå på eller gå over scenen var nøydde til å framføra noko. Det vart då innført at med ein gong ein såg nokon vera på scenen vart det ropa «KUNST OG KULTUUUUR» – og stakkaren der framme var pent nøydd til å improvisera eller ta noko han kunne frå før. Denne

tradisjonen har halde seg fram til i dag, og det kan sikkert seiast at det fører til låg terskel for å opptre på SIT. Kvaliteten på det derimot, treng ein ikkje alltid nemna.

Pianoet er eit samlingspunkt på hybelen – og det har blitt flytta rundt mange gonger. Ein periode vart det forsøkt å ha pianoet ståande under vindauga. Det viste seg å vera ein dårleg idé, då det vart heilt øydelagt av regn og måtte flyttast. Plasseringa av pianoet kunne føra til store diskusjonar, og ein har fortalt at når det blei bestemt at pianoet skulle flyttast tilbake der det stod då han vart teken opp i SIT 10 år tidlegare, skjøna han at han hadde vore med lenge nok.

BYTTERINGEN

Etter UKA-07 var pianoet på hybelen ganske sjabert med fleire tangentar som ikkje virka, og det nye styret som vart valt til jul hadde lyst på nytt. SIT hadde pengar på bok, so ein pianopost vart ført opp på komande års budsjett. Då økonomiansvarleg sat i budsjettforhandling med gjengsekretariatet var det ei frå Musikerlåfte han forhandla med, og då ho såg posten, kunne ho fortelja at Låftet hadde eit piano som ingen brukte, so dersom SIT tok seg av å flytta det, kunne ein sikkert få pianoet gratis. Kontakt med Låftet vart oppretta og sjefen der nede sa det var okei. Då Regi fekk snusen i pianobytet, ville dei også koma på banen – dei hadde nemleg eit ENDÅ dårlegare piano på sin hybel – so då kunne vel Regi få SIT sitt piano, SIT få Låftet sitt og Låftet få Regi sitt? Musikerlåftet hadde planlagt å ha knusefest på det gamle pianoet sitt uansett, so dei gjekk med på handelen.

Det fyrste steget i pianoflyttinga var at SIT henta pianoet frå Låftet – ut Låftet, ned ei lita trapp til bakgården, inn i heisen, opp til såpelageret, gjennom kaffegangen og opp sideloftstrappa. Opp trappa var det på centimeteren at pianoet kom opp, og på eit tidspunkt vart det bore opp ned. Det nye pianoet vart plassert på hybelen. Det var blitt temmeleg surt etter reisa, men ikkje verre enn at det var fint og flott etter ein runde med den blinde pianostemmaren.

Det viste seg å vera vanskelegare å flytta det gamle pianoet frå SIT og til Regi. Det kom ut døra

SVENSKEHANDEL

og bort til trappa, men på grunn av gelenderet vart det bom stopp. Då hadde SIT fått nok av pianoflytting, so dei overlét resten av etappen til Regi. Under mandagsmøtet veka etter kom Regi med vinkelslipar og kutta vekk gelenderet. Då fekk dei flytta det nye pianoet sitt inn på hybelen, det gamle ned til med ut på baksida av

Det gamle og noget slitte pianoet til SIT har lenge vært modent for utskifting. Mange sene kvelder og pianister med vekslende fingerfølelse hadde satt sitt spor, og et nytt piano ble etterlyst fra mange kanter. Ragnhild N., Torbjørn og Stine var pådrivere for å hente inn tilbud på et nytt piano, og Ragnhild fikk etter hvert god kontakt med noen svenske forhandlere som kunne tilby oss et «mycket godt piano til en mycket god pris». Etter hvert kom også finansieringen på plass og «Østlind og Alquist» kunne bæres opp på hybelen etter sommerferien. Det gamle pianoet var det noget trasig å få solgt, men skulle i følge forhandlerne være verdt en tusenlapp. Man bestemte derfor å opprette «SITs pianofjernlager» på hybelen til Petter S. En gjeng barske karer flyttet deretter pianoet dit en mørk og regntung høstkveld, hvilket ikke var en lett oppgave selv for de tøffeste. Oppgaven ble imidlertid fullført uten at noen av de impliserte fikk varige mén – verre var det med trappegelenderet utenfor SIHybelen samt et par dørkarmen i Petters hjem – de blir aldri mer hva de engang var. Det hører også med til historien at svenskene ble svært bekymret da de fikk se pianoets nye hjem, og ønsket at bare Ragnhild skulle få spille på det. Vi håper at pianoet blir tatt godt vare på og at det blir et bidrag til å høyne stemningen på mange sene kvelder i årene fremover og husk: «Aldri øl på pianoet!»⁴⁰

og Låftet, som tok det Samfundet og hadde knusefest nokre veker seinare. I to-tida på natta gjekk masse fulle folk laus på det med øks, og det gjekk so hardt for seg at øksebladet fór av øksa i ein fin boge og forsvann i ein busk.

Og det øydelagde gelenderet? Det vart erstatta av ei remse politi-tape og stod slik i mange veker heilt til Diversegjengen tok ansvar og sveisa nytt.⁴¹

FESTLEG FLYTTING

Det var god stemning på et styrenachspiel i Societeten (nåværende SG-hybel) og noen ville ha et piano så vi kunne syngre gamle revyviser. I Storsalen, nærmere bestemt i orkestergrava stod det ikke mindre enn 4 piano fordi Sangern drev og øvde på Carmi-

na Burana, og det visste vi. Vi var ikke helt edru da et av disse pianoene ble hentet og tatt med ned i Societeten. Festen der døde et-terhverv ut, og vi bestemte oss for å fortsette på SIT. Pianoet ble da båret opp hele baktrappa til SIT. Vi var nå om mulig ennå mindre edru, og det ble tidlig morgen før vi avsluttet.

Langt utpå søndag ble jeg kontaktet av Sangern som ikke kunne finne det siste pianoet. De hadde hørt at «noen fra SIT» hadde holdt på med det om natten. Jeg måtte da medgi at pianoet befant seg på SIT.

Litt senere ble jeg vekket igjen. En hel gjeng edru sangere var ikke i stand til å flytte pianoet tilbake til scenen! Et piano som en liten gjeng SIT-ere hadde fraktet rundt i Huset i ikke helt edru tilstand stod nå fast på SIT-hybelen. Det måtte finnes frem bæreseler og tilkalles profesjonell hjelp for å få det tilbake på scenen. Det hører også med til historien at pianoet var utlånt fra Ranum for anledningen, og at det ikke var skadet på noen måte av all fraktingen natt til søndag.⁴²

RIKE TRADISJONAR OG EIN FEST SOM EI TAR SLUTT

Det har blitt hevda at SIT er tradisjonslaust. Som det tidlegare er presisert er det aldeles ikkje dagens SIT som meiner dette. I dagens SIT kan ein sjå tendensar til at kvart einaste vellukka arrangement^I av sosial karakter blir ein tradisjon – og når noko har blitt tradisjon er ikkje vervet langt unna å bli plassert i instruksen som valbart på generalforsamling^{II}. Det artige som skjedde eit år bør helst skje neste år og, gjerne på same måte.

Det kan verke som meir formelt enn naudsynt når sjølv festane er formalisert og instruksfesta, men det bør sjåast i lys av eit Studentersamfund der gjennomtrekken er stor – og ikkje minst det at byens utelivstilbod har auka betrakteleg. For å ta vare på fellesskapskjensla treng ein delte opplevingar – og dei kan vera med på å halda «generasjonane» samla^{III}. Her fylgjer ein presentasjon av meir eller mindre årvisse festar og andre arrangement av og med SIT, presentert i kronologisk rekkjefylgje frå desember til januar.

DEN TRADISJONSRIKE JULEFESTEN

Det kan verke som eit teikn i tida at eit arrangement som vert vellukka so fort som råd bør tradisjonsfestast og formaliserast. Dette skjedde også med *julefesten*, som blir arrangert på hybelen fyrste helga i desember. Men i motsetnad til mange andre festarrangørar har ikkje julefestkomitéen, forkorta JFK^{IV}, blitt formalisert inn i instruksen som valbare verv. Sidan ein gong på byrjinga av 2000-talet har julefestkomitéen, JFK, vore ein eksklusiv gjeng som opererer med hemmelege opptaksritual og tradisjonar – heilt unnateke frå vanleg praksis der ein høyrer med mandagsmøtet om nokon

I Les: Fest.

II Som til generalforsamlinga i november 2008, då eit instruksendingsforslag gjaldt å få «Soddgjengen» inn i instruksen, inkludert klausul om at soddgjengen «så langt det lar seg gjøre» burde innehalda ein nord-trønder. Bakgrunnen for forslaget var at eit par nord-trønderar dette og førre året hadde arrangert soddlag på hybelen på 17. mai, i tidsrommet mellom borgertoget og festmøtet. Dette, meinte forslagstillarar (styret), var so fin og triveleg ein tradisjon at den burde sikrast for framtida. Forslaget fall, då forsamlinga meinte at noko initiativ burde det vere mogleg å halde liv i utan å formalisere det, samt at formuleringa om å helst ha ein nord-trønder var for flåsete til å stå i instruksen.

III «Vi er en, enhet fører til trygghet» som det heitte i Kissmett.

IV Forkortinga skal uttalast på amerikansk, som flyplassen eller presidenten: «djei eff key».

vil vera med å lage til! Jubileumsboka har fått tak i banebrytande informasjon, og kan no avsløra kva det til no hemmelegstempla opptaket til JFK går ut på:

Nye medlemmer til JFK har ansvar for å finna granbar til å pynta hybelen med. Det må ikkje vera gran, so lenge det er eit grønt bartre, og eit heitt tips er å ta med saks, fortrinnsvis type hekk-, eventuelt øks, sag eller kniv til Høgskuleparken. Gamle medlemmer i komitéen godkjenner avkappet, og når oppdraget er utført, feirar ein nyopptekne medlemmer med Baileys, whisky eller anna ynskjeleg drikke. Feiringa går også føre seg i Høgskuleparken, før heile komitéen med gamle og nyopptekne medlemmer går for å pynta og gjera klart for julefesten.¹¹

Sjølve innhaldet i julefesten er noko lausare, med nokre faste punkt som ramme rundt. Det skal vera tydeleg pynta til jul med granbar, mandarinar og julepynt. Vidare skal det vera gåver og aller helst ein julenisse som deler dei ut. Alle som kjem har med ei gåve som vert lagt i sekken til nissen. Dei kan vera nøye planlagde, som eit innråma fotografi av gjevaren, men det kan også vera sjokolade og Donald-hefte innpakka i Bunnpris-pose.

Det er ikkje alltid tilgang på personar som er julenisseaktige nok, so JFK har til tider hatt utfordringar med å finna ein bra erstatning. Alv eller reinsdyr kan vere brukbare erstatningar, og det har også hendt at det har dukka opp ein julefé eller to.

Eitt år sette SIT opp ei juleforestilling for born, og då løyste det seg greitt: Det var ferdige kostyme til både alven, julenissen sin hjelpar og reinsdyret «Fjodolf» – og då skodespelarane som hørde til kostyma skulle på festen var saka biff. På grunn av utviklinga denne kvelden skal dei få lov til å vera anonyme. Denne kvelden var det nemleg julefest i andre gjengar, so alven og reinsdyret drog på turné på hyblane. Då dei kom attende til

I Julefesten oppstod ikkje på 2000-talet, til dømes kan hybelsjefen frå 93 Gry Hege Espenes hugsa at det eit år oppstod mandarinkrig der mandarinenene flaug veggimellom. «Som hybelsjef følte jeg tross alt et visst ansvar for inventaret. Det er forskjell på det å ha ansvar og å ikke ha ansvar, de andre hadde det veldig gøy men jeg ble nok ganske sint».

II Jubileumsboka har også fått høyra at til opptak i JFK i 2007 vart oppgåva veldig enkel, då det synte seg for komitémedlemmene då dei kom fram til skogen i parken at nokon allereie hadde vore der og kappa ned greiner. Det vart dei nye glade for, då det einaste verktøyet dei hadde med, var IKEA-saks og brødkniv. Komitéen kunne då gå rett til punkt to, Baileys-inntak, og det var flaks, sidan det var skrekkeleg kaldt å vera ute.

SIT, var dei ikkje til å kjenna att. Hå D-gjengen^I hadde dei fått servert ein noko kraftig julespesialitet, *akkemelk*^{II}. Det gjekk hardast utover det stakkars reinsdyret, som sat i ein krok og drakk vatn resten av kvelden.

GAMLES FEST OG NYES FEST

Opptak av nye medlemmer skjer i januar – og når dei nye vert tekne opp skal dei feirast. Men la oss likevel bruka litt plass på helga før dei nye medlemmene vert innlemma i gjengen! Sidan 2006 har nemleg laurdagen før dei nye kjem blitt brukt til å feira dei gamle, og for å gjera det til noko meir enn berre ein heilt vanleg kveld på hybelen har det blitt arrangert *SIT Awards*. Lettare inspirert av større utdelingar med namn som Amanda eller Oscar får alle i SIT^{III} diplom med dedikasjon: Årets eitelleranna. Utmerkinga kan vera for å trekkja fram ein eigenskap ved personen, ei spesiell hending eller

innsats i ei forestilling eller kunstnerisk innslag. Ofte vert utmerkingane laga i hui og hast, og er ikkje nødvendigvis forståeleg for andre enn den som har nominert i kategorien^{IV}.

I Apropos D-gjengen: Ein av dei mindre kontrollérbare tradisjonane på julefest er *D-gjengen Blanda Mannskor*. Dei har to songar på repertoaret og pleier å turnere hyblane («gå julebokk») med desse når gjengane feirer julefestar. Konserten består då av *O helga natt* og *Bohemian Rhapsody*. Fleirstemtheita i dette koret oppstår i all hovudsak når medlemmene, som er alle i gjengen, syng i ulike toneartar. Med andre ord – ei blanda glede.

II Ja, det er akevitt og melk.

III I alle fall alle som møter opp på hybelen kvelden det skjer.

IV Ein pris er til dømes årets rompe, som mottakaren vart veldig nøgd med heilt til ho kom på det ikkje gjaldt hennar eiga rompe, men den kjempestore laus-rompa ho hadde gått med på barne-teateret hausten før.

Den einaste faste kategorien er heidersprisen *Årets Martin*^I. Den går til ein eller ei som har gjort ein spesielt stor innsats og vore ein viktig person for SIT i året som har gått. Innsats på det kunstneriske området treng ikkje å vera avgjerande for heidersprisen – han kan like godt gå til ein sosial og samlande person som har gjort mykje for miljøet i SIT i det føregåande året.

Nyes Fest er ein meir høgtideleg affære der føremålet med festen er å gjeva dei nye medlemmene ein skikkeleg velkomst og gjera litt stas på dei. Kleskoden er *tynnstrømpebukse*^{II}, og det vert servert middag på oppdekte langbord på hybelen. Nyes Fest byrjar likevel før middagen vert servert. Fyrst møtest SIT i gjengvise vorspiel – for at det ikkje skal vera so alt for mange å møta på ein gong er kulisse, kostyme og skodespelarar for seg. Under festen brukar dei nye skodespelarane å visa fram det dei gjorde på opptaksprøva si. Det er låg terskel for å framføra på scenen under Nyes Fest, og for å senka standarden endå litt og la dei nye forstå at det ikkje er skummelt plar også mange av dei eldre SIT-arane å visa fram noko meir eller mindre suksessfylt på scenen.

Ei rundspørjing blant dei frammøtte på 100 års-jubileumsbanketten syntte at det var vanskeleg å tidfesta når Nyes Fest vart tradisjon i den forma det har i dag. Både 80- og 90-tals generasjonane meinte å hugsa at det var ei form for markering når nye medlemmer vart tekne opp, men tradisjonen med finklede og middag har truleg oppstått ein gong i forkant av år 2000.

På festen i 1991 var det eit krav at dei nye skulle ha med seg eit kunstverk som skulle vurderast i ein slags konkurranse. To av dei nye hadde brukt ein del tid og krefter på å sy ein nydeleg fugl av fjør og silkestoff – elles var det litt både/og med innsatsen som var lagt ned i verka. Då vinnaren av konkurransen skulle kårast vart det ikkje den nydelege fuglen, men installasjonen «Ensom mann på øde øy (uten palme)». Denne bestod av ein bolle med rosiner, ein tannpirkar og ein seigmann. Tannpirkaren var kjørt ned i bollen og opp gjennom det eine beinet på seigmannen slik at han stod forankra på si aude øy. Det enkle verkemiddelet humor gjekk altså av med sigeren – men fuglen vart i det minste hengande på hybelen i mange år etterpå.⁴³

VÅRBALLET – VÅRENS VAKRASTE EVENTYR

Vårballet, «Vårens vakreste eventyr», er ein av dei nye tradisjonane som verkeleg har blitt ein godt likt del av SIT-året. I slutten av april eller byrjinga av mai, då sjølv det ustabile trondheimsvêret byrjar å bera bod om vår, samlast SIT til fin middag med talar og allsong, og deretter dans. Kleskoden er sjølv sagt *tynnstrømpebukse*, både pynt og påkledning er prega av lyse fargar og blomar – og utpå kvelden kårar ein ballets konge

I Prisen er oppkalla etter Martin Skallerud, hybelsjef, kulissesjef, revyscenograf og generellt en fabelaktig og tiltaksrik person på alle måter.

II Der dei formelle kleskodane (som *galla*) blir for strenge definerer ein antrekket til festar på SIT etter kva type strømpebukse jentene har på seg: Tynn eller tjukk strømpebukse. Tynnstrømpebukse tyder at det er ganske pynta: jenter går med nylonstrømper og festkjole, gitar bør helst gå i skjorte og dress. Tjukkstrømpebukse er meir kvardagsleg. Det er ikkje greit med joggedress, men ei heil og pen dongeribukse kan fint passere i denne kleskoden.

og dronning blant dei frammøtte.

Historia om vårballet er også historia som viser korleis tradisjonar fort slår rot og blir uunnverlege:

I 2004 måtte ballerinaene¹, som alle var frå årets kull, melda til styret at den fastsette datoen for vårballet måtte flyttast. Pirum hadde nemleg ikkje høve til å koma den opphavlege datoen, og ein måtte flytta det til ein dag dei kunne. For Pirum må jo koma og synga «Til vår runde røde» så intet SIT-jenteauge er tørt! Det er jo tradisjon, det blir ikkje vårballet utan Pirum!

Det komitéen ikkje visste var at vårballet fyrste gong vart arrangert i 2003. Frå årsmeldinga kan ein lesa fylgjande referat frå det aller fyrste vårballet: «26.04 ble det arrangert vårballet av en eminent ballkomité. Dette håper vi er noe som vil bli en tradisjon. Koste oss masse med god mat i Bodegaen. Pirum kom og underholdt.» Sjølv om det fyrste ballet vart halde i Bodegaen har ein seinare flytta seg opp i lysare lokale – helst vil ein halda ballet på Selskapsiden, som seg hør og bør.

16.MAI PICKNICK

Picknicken var tradisjon, og var alltid en utfordring for de som skulle være med på 17.mai-kunstnerisk dagen etter. Det var alltid en del gitarspilling

og jeg husker at Gunnar Kiberg, bassist i det legendariske Naboens Rockeband, pleide å ha med fiskestang for å markere sin avsky mot visesangen. Ellers var det jo alltid nakenbading. Jeg regner med at alt dette er like aktuelt i dag⁴⁴

Den fyrste gongen SIT arrangerte picknick¹ den 16. mai var i 1969. Den fyrste turen gjekk til Estenstadmarka i nærheten av Stokkan, og innhaldet var prating, medbrakt mat og drikke – og ein ikkje ubetydeleg dose romantikk i lufta. Estenstadmarka vart fast reisemål for picknicken i mange år. På 80-talet hadde dette endra seg. Frå eit mandagsmøte i april 1986 kan ein lesa i referatet:

«Idrettsoppmann Erik viser Multi-media-show, for å få med seg folk ut i det fri! Mange forslag til steder å dra (...), men man endte ute i distriktet likevel, så usentralt som Lade. Det fine med «distriktet» er jo at man kan være litt mer uformell, og det endte i Djupvika.»⁴⁵

Multi-media-showet det vert referert til er ein lysbiletserie som 16.mai-komitéen hadde laga. Bileta syner ein komité som er på «vill jakt» etter ein eigna stad å ha picknick. Dei dreg til Ilsvikøra, Ravnkloa, går seg vill i byen – og endar opp i Djupvika. Det vart sett på som ei ære å vera med i 16.mai-komitéen, og det var om å gjera å presentera reisemålet for picknicken som ei stor sak på siste mandagsmøte før 16.mai, sjølv

¹ I dag skriv ein vel helst «picnic», men sidan det er eit mykje festlegare ord med ck bruker me her stavelsesmåten frå 80-talet.

om det var Djupvika kvart einaste år.

I dag har ein slutta å kalle turen for picknick, men kallar det i staden blåtur, eller «utflykt til det hemmelige stedet»^I. Årsrapporten frå 2001 har fylgjande å melda frå oversikta over ikkje kunstneriske aktivitetar SIT dreiv med det året: «16. mai hadde vi utflykt til Det Hemmelige Stedet hvor vi grillet, spilte frisbee og hadde det feiende koselig.»⁴⁶ Grillinga både var og er, saman med den gamle venn E.C. Dahls, eitt av dei faste fylgja til 16.mai-turen. Det å dra på tur til ein stad som i alle fall ikkje er Samfundet på 16. mai er ein tradisjon som har halde seg fram til i dag^{II}, og for enkelte kan det vera ei av få utandørs opplevingar i studentlivet.

OG SO ALLE DEI ANDRE HELGENE

Sjølv om det no fort kan sjå ut som året blir fylt av fest, so må me ikkje gløyma premiefestane! Premiefest er for alle dei involverte i produksjonen som skal feirast, og han har også etter kvart blitt ein skikkeleg fin fest med middag og kleskode tynnstrømpebukse. Her sit ein lenge til bords, som seg hør og bør når ein skal synga «Å dette skal være...sin skål» nok gonger til at både instruktør, produsent, inspisient, kostyme, kulisse, skodespelarar, lys, lyd og han som sat på bakre rad og sovna får sin velfortente heider og ære. Og når speleperioden er over skal ein feira gravøl over forestillinga – med påfylgjande «teknikerforestilling» ut på natta. Då sit alle skodespelarane bak lysbordet eller i salen medan alle dei andre involverte for ein gongs skuld får stå på scena og framføra forestillinga etter minnet.

Alle dei andre helgene er det også moglegheit for fest på hybelen, og som nemnt i delen som omhandlar mandagsmøtet er det få diskusjonar som har laga meir temperatur enn diskusjonen om SIT skal vera ein hybel med stereoanlegg eller ikkje. I nesten 20 år gjekk diskusjonen fram og tilbake: skal SIT kjøpa stereoanlegg, eller skal me vera ein stille hybel der berre live instrumentering og den menneskelege stemma skal stå for underhaldninga?

Diskusjonen er i dag avgjort, og heile SIT har kunna einast om fylgjande prinsipp: Det er berre lov å spela musikk over anlegget når det er temafest, og det kan bestemmast av dei som er barvakter den respektive kvelden. Nokon praktiserer prinsippet laust og kan brått bestemma at «no er det temafest!» når dei har lyst til å setja på musikken, medan andre tek oppgåva med liv og lyst og planlegg lang tid i førevegen. Nokre vellukka døme på temafest er låvefest med innboren høyballe til fortvilning for allergikarar, eller vikingfest der ein bygde eit vikingskip og dekte veggene med papp som vart måla i norrøn ornamentikk. Nokre temafestar går endå lenger og målar på både baren, bord og stolar «fordi me skal jo pussa opp snart». Dette kan vera ganske skummelt om ikkje den føreståande oppussinga ikkje er planlagd – og ein kan risikera å vassa i restar av temafest

I «Det hemmelige stedet» er rett nok framleis Djupvika, med mindre vêret er dårleg og nokon har ein overbygd veranda ein heller kan dra til.

II Rett nok vart det ikkje gjort i 2010, men ein får tru at SIT i framtida nyttar høvet til å få seg litt frisk luft og naturopplevingar og vidarefører tradisjonen.

i mange dagar, om ikkje månader, framover.

Bortsett frå at ein må vaska hybelen på slutten av kvelden kan det vera ganske morsamt å ha hybelvakt. Då kan den som vil gjera seg litt ekstra flid og laga «Dagens Drink» med både fantasifullt namn og innhald. Eit døme på ein slik frå 80-talet heitte «scottish highland». Den blei presentert slik:

«Drikk 1, og du tror du er i skotland, drikk 2 og du er fortsatt i skotland. Drikk 3, du ser det skotske høylandet, det er på tide å gå hjem.»⁴⁷

Om kveldane berre er me der, og er SIT. Me samlast rundt pianoet eller ein gitar for ein runde allsong, det ligg songhefter på pianoet for den som ikkje kan teksten. Den som vil, kan gå opp på scenen på hybelen og framføra eit dikt, ein vits eller noko heilt anna.

Jeg tror en tradisjonen vi hadde som gjeng var å sitte på SIT-hybelen og spille gitar og synge. Vi sang veldig mye! Våre egne viser, men også mange svenske viser og alt det. Vi hadde jo veldig tilgang på viser og kunne mange, men det var bestandig en som kunne en vi ikke hadde hørt før. Så det at vi satt der oppe og var sangglade, og brukte tiden mellom slagene og etter slagene til å sitte der oppe og hygge oss, det var liksom tradisjonen vår.⁴⁸

SAMFUNDETS INTERNE GRAND PRIX – ET EVENTYR I GLITTER OG UENDELIGE MODULASJONER

I 2002 startet Styret på Samfundet en ny tradisjon for å feire de som jobbet på huset og inspirere til å bli kjent på tvers av gjengene; Samfundets Interne Grand Prix. Dette er en konkurranse helt i SIT sin ånd, med show, glitter og stas. Her følger en kronologisk oversikt over SITs bidrag og resultat i Samfundets Interne Grand Prix – SIGP.

2002: Sangen var "Sámiid Ædnan" og den ble godt mottatt, faktisk så godt at SIT ble historiens første SIGP-vinnere.

2003: På melodien til "Waterloo" fra 1974, skrev SIT, sammen med LØK en tekst om Jostein Pedersen – og gikk selvsagt av med seieren. Til dette nummeret ble det sydd tre rosa paljettkjoler, som siden har blitt et Grand Prix-symbol og som brukes hvert år.

2004: Israels sang "Diva" fra 1998 med ny tekst, en sang om Ibrahim, "Mannen på Sesam". Her var det dansere fra ITK i oljeinnsmurt, bar overkropp, og nummeret ble avsluttet med at Ibrahim selv kom opp på løftebordet i en gigantisk sesamboks¹. Ryktene vil ha det til at SIT ikke vant dette året fordi de andre gjengene på huset var leie av at SIT alltid vant og gjennomførte en planlagt boikott.

2005: Dette året ble det slutt på å dikte nye tekster til gamle schlagers, og sammen med DG fremførte SIT "Bra vibrationer", Kikki Danielsson og Sveriges bidrag fra 1985. Plas-

¹ Da noen ut over natten fant det for godt å drive litt kjønnslig omgang i den enorme sesamboksen ble den desverre knust.

seringen ble god, men da STV hadde bygget en isbjørn som vokalistene satt på var det de som vant dette året.

2006: Året etter laget SIT og Under Dusken stort show med sangen "Dialog", som deltok i den norske finalen i 1987. En kjærlighetsduett der høydepunktet var to flygende Cupidoer kun iført lendeklede, vinger og enorme mengder babyolje, som ble firt ned fra taket. SIT vant ikke, men det går rykter om at KU snudde sin poengliste på hodet, og at poengfordelingen dermed ikke ble korrekt. Men kveldens gjest, Elisabeth Andreassen, ble så imponert at SIT ble tildelt "Bettans Ærespris".

2007: Dollie De Luxe sin sang fra 1984 "Lenge leve livet" ble fremført med Dollie-inspirert hår- og klesstil sammen med LIM. Dollie De Luxes veiving med armene inspirerte til å gå på ski over scenen, men det holdt ikke til seier.

2008: Endelig kåret Storsalen riktig vinner igjen. Med et mannsterkt band, flammer og trommer, en rød djevel og en hvit engel gikk SIT og ARK helt til topps med "Tornero", Romanias sang fra 2006. Med en så Grand Prix-entusiastisk gjeng kan det ofte være vanskelig for SITs samarbeidsgjeng å slippe til, og ARK fikk stille med dommer og publikum.

2009: Året etter samarbeidet SIT med DG igjen, og framførte "Wolves of the sea", Latvias bidrag fra 2008. Selv om DG bygde en stor sjørøverskute som ble trukket over gulvet, og kostymeskiftet foregikk under frådende sjø (et hvitt teppe som ble flagret over sangerne) ble det ingen seier for piratshowet, man fikk nøye seg med andreplassen.

2010: Vi avslutter gjennomgangen av SITs Grand Prix-historie på topp. Sammen med FG dro SIT nok en gang seieren i land. Med "Hora din Moldova", Moldovas sang fra 2009, laget SIT et show i grønt og oransje, med fullt band, et dansende lemen med paraply og dansere i trikot med dusker på puppene. Og ikke minst, et obligatorisk kostymeskift fra lange skjørt til korte hotpants og så mange modulasjoner man bare orker. Etterpå kjører man da capo på hybelen ut i de små timer...

DEN GYLDNE KAT

HENNES NÅDES KJETTER OG HANNKATTER

Nok en UKE er over på Studentersamfundet og det er tid for ball for alle de som har vært med og jobbet frivillig for å få gjennomført dette store arrangementet. Og det er mange av de frivillige, så mange at ballet må gå over flere kvelder. Denne kvelden er det blant andre Teaterseksjonens tur. Inn i det røde, runde huset myldrer de fram fra sine gjengvise vorspiel. Jentene i nysydd gallakjoler med glitter og blonder, guttene i delvis nystrøkne dresser. Noen av de mannlige deltakerne benytter anledningen til å iføre seg en pent brukt kjole og hvitt. Dette er trolig det eneste stedet de noen gang kommer til å få brukt det plagget. Felles for dem alle er at de har det synlige beviset på måneders slit hengende ett eller annet sted på festplagget. Årets nytildelte Ukedalje. En strøm av disse, de som har daljer med striper i rødt og sort, stimler nå sammen på Knaus. Mange av dem har bygget kulisser tilpasset nettopp scenen her, eller sydd kostymer som har gjort at atter andre har kunnet stå på scenen som akkurat den karakteren de skulle være. Nå er det klart for et helt annet opptrinn, men et skuespill må dette også kunne sies å være. Inn i salen toger en gjeng som alle er noe eldre enn de andre i salen, noen også betraktelig eldre. Felles for disse er at de har en dalje de andre ikke har på seg. En med en gylden katt hengende nederst. En av dem leser opp ett skriv fra "Hendes Nåde" før de fremfører en liten sketsj og en av jentene i salen blir ropt opp. Hun må knele foran de andre før hun blir bedt om å reise seg og får en katt hengt på kjolen sammen med Ukedaljene sine. SIT's orden "Den Gyldne Kat" har fått et nytt medlem.¹

EN KATTEFØDSEL

Studentersamfundet var ikke gammelt før man begynte å diskutere behovet for en orden. Dels for å utvise takknemlighet overfor medlemmer som hadde utvist en særskilt stor innsats, men nok like mye for å knytte enda sterkere bånd til samfunnsborgere på utsiden som hadde bidratt til Samfundets beste på forskjellig vis i en trang og vanskelig periode. Det Norske Studentersamfund i Oslo hadde jo også sin Gyldne Gris, så man kunne vel heller ikke være dårligere i Trondheim. Alt i 1915 ble det dermed satt ned en komitè som skulle se nærmere på dette spørsmålet, og den 8. April 1916 var det klart for den første ordenspromosjon i "De sorte Faars Orden", senere "De sorte Faars Ridderskab." (D.S.F.R.S.) Mens Ridderskapet altså bærer preg av å være Samfundets offisielle orden som like gjerne kan tildeles folk utenfor Husets egne rekker, skulle etter hvert flere av gjengene få sine egne, noe mer interne, ordener. Teateret var tidlig ute, kanskje på grunn av en medfødt trang til å ikle seg kostymer og rekvisitter, og Studentersamfundets Teaters Orden, Den Gyldne Kat, ble innstiftet allerede 21. april 1913, altså hele tre år før Ridderskapet.

¹ Dette kapittelet bygger på samtaler med Truls Gjestland, Trond Toftis Toftevaag, Paul Irgens, Idar Lind, Ralph Bernstein og Eli-Annik Bernstein. Til Kattistikken har "Den Gylden Kats" protokoll fra 1935 til 2009 vært verdifullt kildemateriale. I tillegg har jubileumshefte "Studentejubilæet i Trondhjem 1920" av Øyvind Lange og Studentersamfundets tre første jubileumsbøker ("Studentersamfundet i Trondhjem gjennom 25 år" av Georg Brochmann, "Studenter i den gamle stad" av redaktør Harald Ramm Rønneberg, og "Vår egen lille verden" av Idar Lind og Gunnar Strøm) vært gode kilder.

Når SIT skulle få sin orden var det naturlig at man valgte å benytte en katt. Teaterkatten var allerede et etablert begrep, blant annet med Chat Noir, den sorte katten, men som orden måtte den naturligvis være gylden. Katten blir delt ut i tre grader. Ridder med bånd, Kommandør med halsbånd og Storkors med skrått skulderbånd. Båndet har de samme fargene som Teatersekjsonens Ukedaljer, rødt med sorte striper. Opprinnelig var fargene på teaterbåndene omvendt, sort med røde striper, og i en periode har nå båndet vært rødt med burgunder striper på grunn av et feiltrykk. Dette er nå rettet opp.

ORGANISERING

Ordenen er organisert fullstendig fritt fra SIT som sådan, med en Canzler som fungerer som sekretær. Det er Canzleren som innkaller til og gjennomfører ordensmøtene i forkant av Uke-ballet, noe som kan skje på følgende måte:

Trundum/den 15ende Dag/i den 10ende Maaned/A.D. MCMLXXIII

Til HENDES NAADE`S Undersaatter/I foelge Rycter item andre Indicationer vil HENDES NAADE`S Undersaatter ogsaa i Aar forlyste Almuen med Giogling item equilibristische Optrin item desslige. Det vil i den Anledning behage HENDES NAADE om de i Stiftstaden sig opholdende Kjetter item Handkatter indfinder sig til Kapitelmoede i det runde Huus/Mandagen/ den 5te Dag/ i den 11efte Maaned/Man overvaerer Revuen oc begier sig derefter til Societeten hvor en enkel Souper er anrettet/ Forhandlingerne vil finne Sted i K-rommet/ UKE-hybel kaldet/

Efter aller hoieste befaling Canzeliets Secretairer

Man udbeder sig Svar inden Torsdagen/ den 1ste Dag/ i den 11efte Maaned/ pr Brev eller via Graham Bell`s Opfindelse Nummer 30100/ extention 550

Samtlige fremmøtte katter får seg så forelagt en innstilling fra det sittende styret i SIT ved Teatersjefen. Dersom ikke teatersjefen selv har ordenen fra før, må denne så forlate møtet før diskusjonen begynner. Når man så har kommet fram til hvor mange, og hvem, som skal bli nye Riddere må de tilstedeværende Ridderne forlate rommet, så kommer man frem til hvem, om noen, som blir tildelt Kommandør. Nå må også Kommandørene gå. Storkorsene sitter da igjen til slutt, og kommer som regel fram til at ingen får Storkors i år heller. Hva som ligger til grunn for tildelingene er vanskelig å få innblikk i da dette vil kunne variere fra år til år. I statuttene heter det noe fritt at "Ved optagelse i Den Gyldne Kat belønnes særlige og utmerkede fortjenester av Studentersamfundets Teater". Det er imidlertid de fremmøtte Katter som selv legger føringene for årets tildelinger så noen bestemte kriterier er det ikke snakk om. Tvert i mot har mange lenge hatt en oppfatning om at Katten ikke må bli en ren fortjenestemedalje som utdeles etter lang og tro tjeneste. Man kan derfor oppleve at en ganske "fersk" SITer blir tatt opp i ordenen, mens en som har vært med i mange år blir forbigått. Det er heller ingen automatikk i at for eksempel Teatersjefene får den. Ordenen går stort sett til utvalgte blant SITs egne medlemmer, men dette er heller ikke et krav, og det skjer innimellom at den deles ut til personer man mener har gjort seg fortjent til det utenfor Teateret, som musikere og regimedlemmer som har gjort en ekstra innsats for SIT.

Det er svært forskjellig fra år til år hvor "rause" Kattene er. Det heter seg at "Det utnevnes 6 Riddere, høyst 8, maks 10, dog ikke mer enn 12." Dette er heller ikke et absolutt tall. I 1979 kom det til 1 ny Ridder, mens antallet i 1985 var hele 15. Det kan da også være ganske tilfeldig hvor mange det blir. For noen få år siden ble antallet begrenset av at man ikke simpelthen ikke hadde flere enn et visst antall medaljer liggende på lager.

LITT KATTISTIKK

I 1913, ved den første promosjonen, ble 3 slått til Riddere: Ole Lind Schistad, Ivar Gulliksen og Sigurd Raarar mens Olav T. Holst, Tor Knudsen, Einar Vennesland og Arnfin Heje blir slått til Kommandører.

Det første Storkorset fikk man i 1922 da dette ble tildelt Asbjørn Lindboe. Storkorset henger svært høyt, og Lindboe satt som den eneste med dette helt fram til 1953. Dette må sies å være et svært spesielt år i Kattesammenheng, da ble det utdelt hele 4 storkors, til Odd Brochmann, Fredrik Barth, Odd Nansen og Henrik Lassen Kiær (Tit Kiær). De neste kom i 1957 (Olav T. Holst), 1969 (Ole Peder Arvesen), i 1975 hele 3 (Torfinn Carlsen, Truls Gjestland og Ola Himberg-Larsen), 1983 (Trond Toftis Toftevaag) og endelig den første hunnkatt med Storkors med Marit Todal i 2003.

De fleste må "gå gradene" i ordenen, og det kan variere voldsomt hvor lang tid man bruker til neste opprykk. Unntaksvis har det også skjedd at enkelte nye riddere utpeker

seg såpass i forhold til de andre ridderne det året at de får tildelt Kommandør med det samme. Dette skjedde for eksempel med en ikke ukjent Gustav Lorentzen i 1971, og nå sist med Nina Elisabeth Nerbø Storvik i 2001. Et veldig spesielt unntak inntraff også da Ola Himberg-Larsen (Humbugen) fikk Storkorset direkte i 1975, trolig som en av de siste av de store "gamlekara" fra den første tiden som var udekorert. Himberg-Larsen, eller Humbugen som han alltid ble kalt, var en av "de fire Djævler" som skrev Baccarat i 1917, og rundt 1970 begynte han igjen å innfinne seg på Samfundet til UKA. Man fant det da på sin plass å tildele ham en orden, og når man først skulle gjøre det nyttet det ikke å komme med noe annet enn Storkorset. Det kan som en kuriositet nevnes at mens de andre Storkorsene bærer båndet over skulderen bar Humbugen det rundt halsen så det nærmest subbet i bakken foran ham. Det var visstnok et selsomt syn etter som årene gikk og han ble mer og mer krumrygget.

Torfinn Carlsen gikk gradene relativt fort som Ridder i 69, Kommandør i 71 og Storkors i 75. Omtrent samme fart hadde Truls Gjestland (R 67, K 69, S 75). Noe lenger tid brukte Olav T. Holst. Som SITs første teatersjef var han naturlig nok en av dem som ble utnevnt ved den første utdelingen i 1913, og ble allerede da slått til Kommandør, men det skulle gå 44 år, helt til 1957 før han fikk Storkorset. Ikke fullt så lenge, men allikevel lenge nok, gikk det med Odd Nansen (R 23, K 25 S 53) og Fredrik Barth (R 27, K 29, S 53). Et nytt Storkors blir stort sett ikke utdelt før man ser at det ikke er igjen noen av de gamle til å føre tradisjonen videre. I de seneste årene har det i først og fremst vært Truls og Toftis som har vært mest aktive blant Storkorsene.

På slutten av 70-tallet inntreffer et generasjonsskifte, og dette ser man også ut i fra kattetildelingen. I 1975 tildeles hele 3 Storkors, 3 Kommandører og 9 Riddere. Neste gang, i 1977, er antallet betydelig lavere med 4 Riddere og 3 Kommandører, mens det i 1979 blir utdelt bare 1 Ridder, til teatersjefen Svein Gladsø. I 1981 er vi igjen oppe på 12 Riddere og i 1985 får vi hele 4 Kommandører og 15 riddere. Så langt man har kunnet finne ut har det blitt utdelt 271 ordener fra 1913 til i dag. Blant disse finner vi 103 kvinner, et ganske høyt tall med tanke på hvor mannsdominert miljøet var lenge. De 271 fordeler seg på 185 Riddere, 74 Kommandører (28 kvinner) og 12 Storkors hvor Marit Todal altså er eneste kjette så langt.¹

Det tok da også sin tid før kvinnene fikk innpass i ordenen i det hele tatt, som i Teateret for øvrig. Dette skjedde først etter fredsrevyen i 1945 da Elsa "Pusa" Lefring og Inger "Mikro" Mikkelsen Røsoch blir utnevnt til Riddere. Disse var begge med "over" fra før krigen, og sammen med teatersjef Hans Anton Bakke, som ble Kommandør samtidig, var de blant dem som var med og fikk revyen og UKA på beina igjen etter at tyskerne hadde forlatt Huset. I løpet av hele 50- og 60-tallet kommer det bare til 8 nye kvinner og det er først på 70-tallet at likestillingen treffer til for fullt også her.

¹ I disse tallene kan det ligge noe usikkerhet da listene man har hatt tilgang på har vist seg noe ufullstendige. Store avvik fra de faktiske forhold skal det allikevel ikke være.

UTDELINGEN

Slutten på UKA ble fra de tidligste tider markert ved at deltagerne ble invitert på ball. Opprinnelig var revyen så sentral at dette bare ble kalt Teaterballet. Etter som UKA vokste fikk man behov for å spre deltakerne på to kvelder, og man fikk da et såkalt Tulleball på mandag, og et Teaterball på tirsdag. Forskjellen på de to var stor, særlig hva gjaldt servering.

Det kunne godt være at man på Tulleballet fikk servert spekemat, mens man på Teaterballet fikk ryper, med tilsvarende raushet når det kom til drikkevarene. Utsmykningen av salen var også forseggjort, med en særlig forkjærlighet for springvann. I 1969 ble hele orkestergraven fylt med vann, og man måtte gå over en bro for å komme ut i salen fra scenen, med vannliljer og det hele. Det var på ballet man fikk fremført den såkalte tulleforestillingen av revyen, som nå har blitt til en offentlig forestilling på lik linje med de andre, men ispedd en rekke practical jokes, mer eller min-

dre synlige for publikum. At man koste seg på Teaterballet kan man også se av regnskapet for 1939. For 100 deltagere hadde man beregnet 45 flasker rødvin, 192 glass hetvin, 160 glass likør og 12 flasker brennevin i tillegg til cocktail. Selve middagen besto av vol-au-vent, lammesadel og is. Til sammen kom gildet på 1145,75 kr, men dette inkluderte øl og smørrebrød for 70 kr til fire manns orkester, samt "cigaretter" for kr 12! Til tross for en tilsynelatende raus meny lot også dette ballet seg kritisere; "Isen ble servert bare 1 gang, visen var trykt med for små typer og på mørkt papir, barfolkene serverte drinks til musikken, nattmaten til musikken var ikke bestilt og kunne ikke skaffes og vinen var til dels for kald!"

Nå har som kjent antall Uke-funker vokst i den grad at man trenger tre ball for å få med alle. Forskjellsbehandlingen tilhører også en svunnen tid, og de tre ballene blir avviklet på samme måte. I den første tiden var utdelingen av Den Gyldne Kat en del av selve Teaterballet og foregikk fra Storsalsscenen før middagen, i likhet med utdelingen av Ukedaljen. Hver og en kom opp og fikk sin dalje fra Ukesjefen, for her skulle ingen

”gå nakne til bords.” Etter som det ble flere og flere utenfra SIT til stede i salen ble det naturlig å flytte tildelingen til ett annet lokale, og foregår nå på Knaus i forkant av ballet. Canzleren og de tilstedeværende katter toger da inn i salen og begynner utdelingen. Hver og en av årets mottagere får fremvist et lite opptrinn fra sin tid i SIT, før de mottar skulderslaget og blir tildelt sin orden. Når seremonien er over er det klart for ball, og samtaler i krokene på hybelen om hvem som burde og ikke burde fått katten denne gang. Selv om det altså tradisjonelt er på Ukeballene tildelingene skjer står selvsagt Ordenen fritt til å foreta promosjoner når de måtte ønske. Et unntak for tildelingen skjer på SITs 50 årsfest i 1961 der det blir utdelt 1 Ridder.

FORFATTERKATTEN

Lenge delte også Ordenen ut en egen forfatterkatt til medlemmene i forfatterkollegiene under UKA. Denne katten var også gylden og hadde samme motiv som ordensinsigniet, men var noe mindre, uten bånd og ble festet som en nål. Opprinnelig gikk forfatterkatten bare til dem som skrev revy, samt enkelte ganger også til instruktøren. Første gang Barneteaterets forfatter fikk nåla var i 1985. (Dette hang selvsagt også sammen med at man en tid brukte ferdige manus i stedet for å skrive selv.) Dette ble etter hvert en tradisjon som det gikk noe inflasjon i etter hvert som SIT økte antall Ukeproduksjoner og medlemmer i de respektive kollegiene. Opprinnelig hadde forfatterkatten gått til ca 2-5 personer, i 2001 var man oppe i 24! Man besluttet derfor etter rådslagning med mandagsmøtet å innstille utdelingen av disse etter UKA i 2001. I Ordenens protokoll finner vi følgende tilføyelse: ”I etterkant av kapittelmøtet den 1. november 2001 ble det, etter anmodning fra ordenskollegiet, besluttet å anse forfatterkattens 9 liv som oppbrukt, og at denne utmerkelsens videre skjebne heretter ligger i det sittende styres hender.”

ANDRE DALJER

Enhver som har sett et tidligere SITmedlem på H-helg har fått med seg at det finnes ganske mange andre daljer og utmerkelser enn Katten. Ukedaljene er selvsagt vanligste, og både Truls Gjestland og Ibrahim på Sesam har en samling av disse. Ibrahims pleier å være utstilt på Sesam under UKA, og Truls sine pleier å være utstilt på Truls under Supperevyen. I tillegg til Ukedaljene var det også tradisjon for å få trykket opp egne daljer i forbindelse med revyturnèene til Oslo. Disse hadde hvitt og lyseblått bånd. Stort sett ble det da lagd en egen dalje, men i enkelte år sparte man penger ved å benytte Ukedaljen også til dette formål. Mange forestillinger har også laget egne daljer, med noe mindre offisielt preg, men kanskje like høy nostalgisk verdi for innehaveren. Enkelte underavdelinger som Teater Gaff har også hatt sine egne daljer. Det lite høytidelige men akk så selvhøytidelige utspringet Studentersamfundets Interne Politiske Teater (SIPT), som oppsto som kommentarer til Lørdagsmøtene på begynnelsen av 2000-tallet, har sin egen, uoffisielle og ganske tvilsomme orden: Den Gyldne Kattastrofe. Æren knyttet til å få tildelt denne er nok heller begrenset.

Når det gjelder Ukedaljene var det opprinnelig bare de som var direkte tilknyttet revy-

en som fikk tildelt disse. Senere ble denne utviklet til en mer generell deltakerdalje, men da uten bånd. Det var bare deltakere i teaterseksjonen som fikk den utdelt med bånd. Først i 1973 fikk man den inndelingen man kjenner i dag med forskjellige farger på båndene for de forskjellige seksjonene. Etter hvert som teaterseksjonen under UKA har vokst seg godt ut over SIT's egne medlemmer, følte man et behov for å synliggjøre at man hadde deltatt i teateret som SIT-medlem, og i noen år på 80-tallet markerte man dette ved at SIT hadde sin egen nål som man plasserte på båndet, eksempelvis en italiensk teatermaske i porselen, og de kjente teatermaskene komedien og tragedien. Det har også vært laget en egen medlemsnål for SIT. Dette var en pin i sølv med utforming som Kattedaljen, men betraktelig mindre. Medlemsnålen ble populær og har vært ut-solgt i lengre tid. Til tross for at det flere ganger har vært snakk om å få den trykket opp igjen har det ikke skjedd ennå. Derimot har man begynt å trykke opp egne t-skjorter for SIT, men siden disse nok ikke tar seg like godt ut på en gallakjole kan det hende medlemsnåla plutselig kan få livsgnisten tilbake.

KATTESLAGSMÅL OG ANDRE KATTASTROFER

Studentersamfundets mer radikale periode på 70 tallet strakte seg utover både huset og gjengene, og til og med inn til Katten. Det meste som minnet om borgerlighet, tradisjon og forskjellsbehandling fikk nå en bismak som skulle strekke seg langt inn på 80-tallet. Alle var like, og ingen var likere enn andre. I denne perioden ble det også stilt spørsmål omkring Kattens berettigelse. Burde man ha en orden som forskjellsbehandlet de ellers likestilte medlemmene i en teatergruppe? Burde man ha et system hvor de eldre medlemmene skulle tildele utmerkelse til de yngre når de ofte ikke en gang visste hva vedkommende hadde gjort? Og hva var egentlig kriteriene for tildelingene? Det var jo stort sett bare revyskuespillerne som fikk den! Spørsmålet var til og med oppe på dagsorden for flere styremøter i SIT og det var diskutert om man burde avskaffe hele ordenen. Resultatet ble alltid det samme. SIT hadde egentlig ingen ting med ordenens gjøre og laden å gjøre. Den var fristilt fra teaterets eget styre og stell, suverene i sine avgjørelser og eksisterte på eget grunnlag i kraft av sine opptatte. Allikevel var det slik at mange ikke ønsket å ha noe med ordenen å gjøre, og det gikk til og med så langt at enkelte ikke ville ta i mot den. Under en av ordenspromosjonene var det en av de utvalgte som slett ikke reagerte positivt da hennes navn ble ropt opp. Dette var en ren provokasjon overfor henne mente hun, for noen orden skulle hun ikke ha! Hun var heller ikke alene i sitt syn, det samme gjentok seg med enda en av de innstilte. Det er imidlertid mulig at konflikten ikke stakk så dypt. Noen dager etterpå kom en av dem tussende og lurte på om hun kanskje kunne få ordenen allikevel.

For å understreke at det ikke var noen fastlagte kriterier for tildelingen av ordenen var det en periode hvor man nærmest bevisst utdelte den på et noe mindre åpenbart grunnlag. Slik gikk det blant annet til at en utvalgt i 1985 fikk sin Ridderdalje overlevert på en bleie. Han bodde sammen med en annen SITER som var revyskuespiller i 83 og 85. Da de fikk barn ble hun med på revyen i 85 mens han var hjemme og passet barn. Siden dette førte til at han ikke fikk gjort noe mer i SIT på grunn av bleieskift, fikk han en Gylden Kat utdelt på en bleie.

Andre konflikter har det også vært omkring Katten, for det er jo ikke alltid at alle er enige i hvem som bør få den. Da Otto Nielsen ble utnevnt til Kommandør i 1969 var det en annen Ridder som var svært uenig i at han selv ikke ble forfremmet på lik linje med Otto, og han "forlot åstedet under høylytte mishagsytringer". En annen som ble forfremmet til Kommandør samtidig, la oss kalle ham Truls, fulgte etter vedkommende for å forsøke å roe gemyttene. Det skulle han etter eget utsagn ikke gjort for trefningen endte i håndgemeng i Ryttergangen hvor Truls fikk alle vedkommendes daljer kastet etter seg. "Men vi var gode venner etterpå."

Det har også vært tilfeller i nyere tid hvor enkelte har vurdert å levere tilbake ordenen sin i protest mot en tildeling som har skjedd, eller kanskje oftest en som ikke har skjedd, men det blir gjerne med vurderingen. Selv om mange synes hele ordenen er en litt merkelig affære til å begynne med går nok mange veien gjennom først å venne seg til tanken for så til slutt å tenke at "Nei, nå er det min tur."

Det er vel vanskelig å trekke noen felles slutning i forhold til hva som ligger i det å få en Katt. Det vil nok variere i forhold til mottakeren. Men en felles slutning kan man nok trekke, at det i de fleste tilfeller skyldes en hel del forspilte studietimer, og tilsvarende mye glede. Uansett hva man måtte mene om en orden som Den Gyldne Kat er det nok ingen tvil om at denne har spilt en stor rolle i forhold til at SITs felles hukommelse og tradisjon har overlevd. SIT har alltid hatt store utskiftninger og en kort hukommelse, som resten av Samfundet. Dette har nok forsterket seg etter som tiden har gått, studietiden for flertallet har gått ned, og det ikke lenger er så vanlig å være med på Huset og UKA utover studieårene. Katten og dens medlemmer har imidlertid alltid vært til stede, om enn på sidelinjen, og fungert både som et samlingspunkt og en tradisjonsbærer som kan være med å trekke linjene bakover og få de nye medlemmene til å skjønne at de er med på å føre videre en tradisjon som strekker seg 100 år bakover i tid. Det kan selvsagt godt hende at selve teatergruppen hadde overlevd like lenge uten denne ordenen, men da er det nok ikke like sikkert at de hadde vært klar over det selv. Så gjenstår det å se om Katten overlever nye 100 år, eller om hukommelsen svikter den. Ni liv skulle vel tyde godt i så måte.

SITT I DAG

FESTTALE

FRA SIT 2010

SIT har nå vært gjennom et fantastisk år med mye moro og mange utfordringer. Vi er 100 år, vi er en tradisjonsrik, men likevel nyskapende gjeng, under helt andre forhold enn da vi ble grunnlagt 3. desember 1910.

Så, hvor er vi i dag, 100 år etter gamlegutta bestemte seg for å lage teatergruppe på Samfundet? SIT er en levende gjeng med initiativtakere til ekstraordinære forestillinger, vi har den vanlige gjengisen som dukker opp på mandagsmøter og bygger når han må, og vi har engasjerte sjeler som "alltid" er på hybelen og alltid stiller opp hvis det trengs. Og sammen utgjør vi SIT 2010.

SIT 2010 har gjennomført prosjekter som ikke har vært gjort før, både med de utfordringer og fordeler det bringer. Det begynte med "Feite menn i skjørt", fortsatte med "Faust og reklamekabareten" og midt blant alt herjer jubel-KUP på Samfundsmøter og andre arenaer. Det skorter heller ikke på initiativ i SIT. Til dette har vi det mer eller mindre kjente konseptet AFEI, Ansvar For Eget Initiativ. I løpet av vårsemesteret fikk vi se to originale oppsetninger, de kjente tv-programmene Bonanza, for anledningen kalt "Hurlumhei", og Baywatch som ble til "Buktsjåing". Begge var oversatt til nynorsk av SITere. Særlig "Buktsjåing" slo godt an; man måtte kjøre to forestillinger for å få plass til alle som ville se. En ekstra dimensjon ble lagt til forestillingen da det ble bestemt at inntektene fra den frivillige inngangsbilletten i sin helhet skulle bli sendt til jordskjelvfrene i Haiti, og summen ble større enn vi hadde turt å håpe på.

SIT er som alltid en sosial og inkluderende gjeng på Studentersamfundet. I SIT har alle muligheten til å utvikle sitt potensial. I SIT får alle muligheten til å kaste seg ut i ukjente oppgaver som produsent, scenograf, kostymedesigner eller instruktør. Svært mange personligheter har blomstret i løpet av sin tid i SIT og nye SITere vil blomstre i fremtiden.

SIT-2010 ønsker at alle medlemmene skal føle at de har en finger med i spillet i alle semesterets produksjoner, og produksjonspunktet på mandagsmøtene er noe mer enn bare statusoppdateringer. Scenograf viser tegninger, kostymedesigner viser skisser og ferdig arbeid, og skuespillere viser fram snutter fra stykket som er under produksjon. Vi vil gjerne holde prosessene våre for oss selv for å holde på overraskelsene og "wow-faktoren" for publikum, men innad i SIT har vi åpenhet om det som skjer. Slik at vi med hånden på hjertet kan si at hele SIT setter opp stykkene våre sammen.

Høstsemesteret, jubileumssemesteret, har vært et spesielt halvår. Åtte SITere har vært "utleid" som statister til Trøndelag Teater og oppsettingen "Romeo og Julie". De har fått jobbe med profesjonelle skuespillere, koreograf og instruktør, og fått et innblikk i hvordan skuespillerhverdagen er. Vi har stått samlet gjennom prosessen, og jobbet med å holde på SITfølelsen også blant disse skuespillerne, noe vi har lyktes med og som gir resultater for felleskapsfølelsen i SIT.

Den aller største oppgaven denne høsten har likevel vært "Hei, ny dag! - en Knutsen og Ludvigsen-musikal". SIT feirer sine 100 år med å sette fokus på to kunstnere som har satt sitt preg på UKErevyen, SIT og Samfundet som helhet. Det har vært et halsbrek-

kende prosjekt med rundt hundre involverte. "Hei, ny dag!" ble påbegynt av en enslig produsent mars 2009, men har eskalert i størrelse etter hvert og SIT kom i mål. En Storsalsproduksjon en hundreåring verdig er gjennomført, og over 3000 publikummere var innom dørene for å se forestillingen. SIT er 100 år gammel, men høy alder til tross, er vi fortsatt den levende og grensesprengende gjengen som SIT alltid har vært. En Storsalsproduksjon utenom UKEår krever veldig mye av de involverte; hver og én har stått på og sammen har vi vist hva SIT er gode for.

Mange morsomme og dramatiske hendelser skjedde underveis, og det at til og med bakscenen fikk sitt eget publikum etter hvert, sier mye om kreativiteten i gjengen. På bakscenen kunne man nemlig følge kulissegjengens daglige stunts inne i "mini-Samfundet". Vi fikk se Hawaii-fest, bandparodi, dragshow og den siste dagen: åpningen av Videokomiteens (VK) egen hybel. Det skal også nevnes at VK i ettetid har flyttet denne "hybelen" inn i I. kvadrant, der den skal gjenoppstå som ordentlig hybel. Når det gjelder dramatikklarte vi å spare dette til siste forestilling. Vi endte med brannvesenet på scenen og full evakuering av salen, men etter god håndtering av alle involverte kunne vi sette i gang forestilling igjen med ordene: "Håper dere får et fortsatt forrykende show", levert av Lars vakt.

Helga 8.-10. oktober 2010 ble SITs hundreårsjubileum avholdt. Det hele ble sparket i gang med et "mandagsmøte" slik vi gjennomfører dem i dag. Spesielt skal nevnes et utenom det vanlige langt "diggepunkt", som ble godt mottatt av pangene. Det ble på et tidspunkt til og med beklaget at de ikke hadde det i sin tid.

Selve jubileumsbanketten ble en stor suksess. Vi fikk høre gamle revyviser både som allsang og fremført av Supperevyen. I tillegg kunne de som ville få seg en slurk av UKEcotailler fra -81 til -89 og alle gikk fra banketten en 100årsdalje og mange lattervekkende historier rikere.

Etter en avslutning med teaterfestival for SIT, Teater Neuf og Immaturus, er jubileumsåret 2010 over. Men SIT-livet snurrer videre. Nye SITere vil komme og sammen vil de forme det SIT de vil ha. SITere kommer og går, men SIT vil alltid være en dynamisk og stor vennegjeng som bygger hverandre opp, utfordrer hverandre og kaster hverandre ut i det ukjente.

Og gjennom dette lager vi himla godt teater!

SIT SOM INSTITUSJON

ET LITE TEATER MED EN STOR ROLLE

En institusjon er en sosial arena der aktører samhandler. Aktørene kan ofte spille ulike roller i samsvar med formelle eller uformelle regler. Institusjonene er på denne måten normfaste og vedvarende; man kan forvente seg samme atferd fra dem, uavhengig av hvem som er aktører, og institusjoner fortsetter som før, selv om aktørene stadig blir byttet ut. Institusjoner utgjør en viktig del av samfunnet. En vanlig definisjon av samfunnet er derfor et sett av ulike institusjoner.

Dette sitatet vet ikke engang hvor godt det stemmer.

La det ikke være noen tvil; Studentersamfundets Interne Teater er en institusjon. Det er en institusjon i så mange betydninger av begrepet at det kan være fint med en liten redegjørelse av de betydningene jeg anser som de mest sentrale; SIT som teaterinstitusjon og SIT som utdanningsinstitusjon.

Det skal sies at denne artikkelen ikke er en historisk redegjørelse. Den ser ikke tilbake, den forklarer ikke hvordan SIT ble slik det er. Artikkelen er tvert imot svært ahistorisk (men ikke uhistorisk) og subjektiv (men ikke privat). Den er et uttrykk for hvordan SIT kan oppleves i dag.

TEATERINSTITUSJONEN SIT

Hvor mange teater det finnes i Trondheim, er et vanskeligere spørsmål enn det tilsynelatende skulle synes å være. Teater finnes jo overalt, men hvor er *teatrene* i Trondheim? De som vi kan gå til for å oppleve teater?¹ De tre sentrale teaterhusene i Trondheim er (i helt tilfeldig rekkefølge og skriftstørrelse):

Nr. 1: Studentersamfundets Interne Teater (deler bolig med Studentersamfundet)

Nr. 2: Trøndelag teater

Nr. 3: Teaterhuset Avant Garden

Disse tre teatrene utgjør i stor grad en helhet og dekker stort sett opp hele publikumsgrunnlaget og publikumsbehovet i Trondheim. Også her får detaljene ofres på generaliseringens alter, men la gå. Trøndelag Teater dekker opp teaterbehovet "over hele fjøla". De er byens største teater (fysisk sett) og har dermed et ansvar for å også ha den bredeste målgruppen: nemlig alle! Dette gjør de ved å ha et bredt spekter av forestillingstyper på et bredt spekter av scener.

Teaterhuset Avant Gardens mål, ligger i navnet. De skal være de som går foran, de som

¹ Det tryggeste for undertegnede her ville være å ikke nevne *noen*. Ingen nevnt ingen glemt, og heller ingen som blir sure og grinete for å bli utelatt. Men en tekst hvor ingenting nevnes, blir ikke rare teksten. Noen må nevnes, noen må glemmes. Tilgi meg alle unevnte!

går først, hodestups inn i den konstant skiftende, skumle og noen ganger deilige digre dammen som heter *ny scenekunst*. Avant Garden (som det kalles på såkalt folkemunne) gir Trondheimspublikumet nye, spennende, rare og utfordrende forestillinger fra hele verden. Den kanskje største forskjellen fra de andre teatrene er at Avant Garden er et såkalt `programmerende teater`. De har ikke et fast ensemble som iscenesetter forskjellige forestillinger, men henter heller inn ferdige produksjoner de mener er gode nok, og lar disse vises på sin scene. Tradisjonelt sett er vel oppfatningen av Avant Garden at det er en del teater der som kanskje egner seg best for de som har vært ute en teaternatt før, og sett sin del av forestillinger. Dette er både sant og usant. Avant Garden har åpnet seg de siste årene og blitt mer enn et teater for de få.

Studentersamfundets Interne Teater har sitt hovedfokus på studentmassen. Det er et teater (hovedsakelig) av studenter, og et teater (hovedsakelig) for studenter, men ikke kun det. SIT har også satsinger som favner mye bredere enn dette. Barneteateret er en viktig og stor del av UKA-satsningene til SIT. Her produserer SIT nyskrevet barneteater annethvert år, noe som er kjærkomment i et tilbud for barn som fortsatt preges av "klassikerne" (*Karius og Baktus, Dyrene i hakkebakkeskogen* osv.) I denne sammenheng må selvfølgelig også UKErevyen nevnes. Og den må nevnes fritt fra tall, uansett hvor gode de er. Kroner og øre er en parentes i denne sammenheng, et biprodukt av den kunstneriske bragd som stilles til kjenne på Storsalsscenen med to års intervaller. Her viser SIT at man ikke trenger binde seg til studentmassen. Man kan nå en hel by. Det er liten tvil om hva som skal pryde fremsiden av kulturdelen i Adresseavisen dagen etter en revypremiere. Teater og teatergrupper legger forestillingene før og etter UKErevyen. Ikke samtidig. Byen har å forholde seg til oss. SIT er en gruppe å ha med i betraktningen, i regnestykket. SIT er en institusjon i Trondheim. *SIT er en teaterinstitusjon.*

INSTITUSJONSTEATERET SIT?

Det finnes mange definisjoner på hva et institusjonsteater er. Min oppfatning er at man i SIT liker å definere seg selv utenfor denne kategorien. Kanskje er dette fordi mange har negative konnotasjoner til termen? Man tenker ofte et institusjonsteater som stivnet i sine egne spor, konservative i sine kunstneriske valg og med et rigid sett av beslutningsprosesser. Den enkleste definisjonen på et institusjonsteater er at det er et teater med fast tilholdssted, administrert som institusjon (se sitat i innledningen). Dersom man ser disse to kriteriene isolert sett, er SIT i aller høyeste grad et institusjonsteater. Vårt faste tilholdssted er Studentersamfundet i Trondhjem. (Selv om SIT mange ganger drister seg ut og opp på alternative scener.) Samtidig kan man forvente (tilnærmet) samme atferd fra SIT uansett hvem det består av: vi lager teater. Derfor oppfylles de mest "overfladiske" kriteriene for et institusjonsteater.

Hva med SIT på et mer detaljnivå? Institusjonsteatre har en struktur som i stor grad deler opp ansvarsområder og som har hierarkiske beslutningsprosesser. Her skiller SIT seg litt ut fra kriteriene. Vi har en mye flatere struktur, og vi har langt fra rigide grenser mellom ansvarsområder. Mandagsmøtet er samlepunktet for SIT. Her stemmer medlemmene over avgjørelser som har å gjøre med SIT sin kunstneriske og dagligdagse fremtid. (For SIT sin administrative fremtid, holdes beslutningsprosessen i stor grad

innad i det til enhver tid sittende styre.) Det at aktive medlemmer i SIT alltid har mulighet til å si sin mening på mandagsmøtene, gjør at den hierarkiske modellen i SIT tross alt er mye flatere enn hos de fleste institusjonsteater. Likevel er vi samtidig et teater som fungerer med en høy grad av spesialisering, godt representert ved undergjengene: kulisse, skuespiller og kostyme. Ansvarsområdene er tydelig definerte, selv om man med relativ frihet kan bevege seg mellom disse gruppene når de fastlagte arbeidsoppgavene er gjennomførte. Dette lystprinsippet er etter min mening en sentral del av ånden i SIT. Det er ikke plikten som fører oss inn i SIT, det er lysten; og denne lysten må holdes i live. Til tross for dette må man kunne kalle SIT en teatergruppe hvor majoriteten av medlemmene er gruppert innen spesialiserte områder; et tydelig fellestrekk med institusjonsteateret.

Denne kombinasjonen av institusjonsvirksomhet iblandet lyst, ser man også i måten SIT velger hva som skal settes opp av teater. Som ethvert institusjonsteater med respekt for seg selv, har også SIT et dramaturgiat; nemlig Kunstnerisk Råd.¹ Kunstnerisk Råd ledes av den til enhver tid sittende Kunstnerisk Ansvarlig, som også sitter i Styret. Dette rådet bruker et halvt år på å plukke ut noen manus (eller konsept) som SIT skal sette opp iløpet av kommende semester. Disse presenteres for SIT, og stemmes over innad i SIT etter at alle har fått sagt sine meninger om utvalget. (Sjelden blir selve utvalget kritisert eller kommentert.) Kunstnerisk Råd har ingen kunstneriske retningslinjer eller føringer, rent utenom at de må legge frem manus som SIT kan velge mellom. Dette gir Kunstnerisk Råd i praksis beslutningsmyndighet som tilsvarer eller overgår det et dramaturgiat har ved et institusjonsteater. I tillegg må det nevnes at alle kan komme med leseforslag til dette rådet, og at det i valgprosessen tradisjonelt sett legges stor vekt på om noen har lyst til å realisere et manus. Dette bidrar i stor grad til at det demokratiske aspektet ved hele den kunstneriske valgprosessen styrkes. Dessuten kan en til enhver tid aktiv medlem sette i gang en prosess for å produsere en AFEI (Ansvaret For Eget Initiativ), dersom det kan gjennomføres uten at det går utover SIT sin daglige drift. Dette er nok i de fleste tradisjonelle institusjonsteatre å anse som en drøm, og denne drømmen bør SIT for alt i verden holde på.

For å oppsummere: SIT har tydelige likhetstrekk med institusjonsteatre. Vi er en gruppe som i høy grad jobber spesialisert og som i høy grad, gjennom valg av Styret, godtar en overveiende hierarkisk beslutningsprosess. Denne hierarkiske beslutningsprosessen vises også i hvordan SIT velger kunstnerisk retning, men også hvordan vi organiserer det kunstneriske arbeidet innad i produksjoner. Det som skiller oss fra denne malen er likevel mye, og vil også variere med hvordan SIT er ved ulike tider. Men mest av alt er det for meg, prinsippet om lyst. Vi er med frivillig, fordi vi har lyst til å omgås andre mennesker, fordi vi har lyst til å lage godt teater, fordi vi har lyst til å lære noe nytt. Det at dette lystprinsippet kan gjøre at man forlater den rigide institusjonelle modellen er helt sentralt! Man kan velge å sy på en produksjon, man kan velge å sage, eller man kan velge å si replikker. Man kan prøve seg som regissør, eller som dramatiker eller hva som helst annet. Det at SIT samles som likesinnede på Mandagsmøtet og diskuterer som likesinnede gir en sunn motstand mot hierarkiet vi selv har påført oss. I mine øyne er

¹ Et dramaturgiat har i institusjonsteatre ansvar for å lese og vurdere innsendte manus, samt velge hva teateret skal sette opp basert på dette teaterets fokus og kunstneriske retning.

vi et institusjonsteater. Og det skal vi ikke skjemmes av. Det er ikke et skjellsord. Men vi skal huske at SIT er et helt *unikt* institusjonsteater, som først og fremst styres av lyst. *SIT er et institusjonsteater.*

UTDANNINGSINSTITUSJONEN SIT

Det å være en del av SIT kan føre til mange ting. Det kan blant annet føre til at man lærer noe nytt. Faren for det er faktisk overhengende. SIT består av mennesker fra alle de forskjellige fagmiljøene i Trondheim, det består av mennesker som er ute i arbeidslivet i forskjellige yrker, og spekteret av kunnskap som til enhver tid finnes i SIT blir dermed veldig bredt. Dette står i skarp motsetning til et mer tradisjonelt institusjonsteater, hvor rekrutteringen foregår fra en masse med utdanning hovedsakelig innen grener av teaterfeltet. Hva gjør det så med SIT at det består av en slik heterogen sammensetning av fagfelt?

På mange måter kan man si at SIT er det Ekspertene i team burde være.^I Her samles ulike fagfelt i et felles mål: enten det er å lage en vegg, løfte en buss, lage et sanghefte, eller hva som helst. Det praktiske arbeidet og samarbeidet som legges til dage, kan fremkalle tårer i øynene til den mest ihuga Ekspertene i team-motstander. SIT er en utmerket utdanning innen gruppeprosesser, samarbeid og problemløsning, og alt i en praktisk kontekst. Det sosiale læringsaspektet kommer selvfølgelig som en bonus på toppen av det hele; man lærer å være student og man lærer å være et sosialt menneske. Spekteret av fagfelt gjør også at SIT til enhver tid er en stor kunnskapsbank i kontinuerlig bevegelse. Denne tilgangen på forskjellig kunnskap gjør at man til én enkelt utfordring kan få en rekke ulike tilnæringsmåter. Én faglig tilnærming utfyller, eller er et alternativ, til en annen faglig tilnærming. Dette gir en rekke ulike inngangsvinkler til fremgangsmåter, kunstneriske intensjoner, tekniske løsninger og lese-måter i teateret. Noen sa til meg en gang, at en god teaterarbeider er en person med god allmennkunnskap. I sum har SIT en allmennkunnskap som gir de beste forutsetninger for ethvert teaterarbeid.

Som teaterutdanning er SIT helt unikt.^{II} (Dette kan ikke leses løsrevet fra forrige avsnitt, men må ses i sammenheng med den mangefasetterte praksisen SIT bedriver.) Et ordtak sier: "Det man leser, glemmer man. Det man ser på, husker man. Men det man gjør, lærer man." SIT representerer et unikt miljø for praktisk arbeid og kunstnerisk eksperimentering. Man står i den unike posisjon at man ikke har et enormt inntjeningspress på seg i SIT; en luksus svært få kan unne seg. Dette gjør at man kan ta kunstneriske sjanser. Noen ganger går det bra, andre ganger tryner man. Sånn er livet, men da har man i alle fall forsøkt. Den kunstneriske friheten vises også i det at alle kan søke de forskjellige stillingene i produksjonsapparatene. Her kan man forsøke seg som regissør, scenograf, kostymedesigner, inspisient, produsent osv. Alt dette veiledes, om ønskelig, av andre i SIT. Man hjelper hverandre, og lager et kunstnerisk kollektiv hvor man ikke bare kan

I Ekspertene i team er et fag som alle dagens mastergradsstudenter på NTNU må ha. Her arbeider man i tverrfaglige prosjektgrupper med en praktisk/teoretisk oppgave.

II Og som teaterutdanning har SIT vært med på å utvikle og oppdage mange sentrale teater- og kulturpersonligheter i Norge.

eksperimentere, men også søke veiledning. Dette kunstneriske klimaet skaper en arena som er veldig viktig for utdanningen av teaterarbeidere i Trondheim.

Annethvert år fremfører SIT tre til fire nyskrevne produksjoner under UKA. Tre til frie urpremierer. Dette er intet mindre enn et lite under. Klimaet for nyskrevet dramatikk i Norge kan til tider være tøft, og listen over urpremierer ikke nødvendigvis særlig lang. Til UKA bidrar SIT (med til tider eksterne medlemmer) til at denne listen blir litt lengre. En slik mulighet og erfaring for vordende dramatikere og forfattere er uten sidestykke i Trondheim (og kanskje Norge). Her kan man skrive en tekst, som i samarbeid med et helt apparat blir guidet inn mot urpremiere. Og alt dette skjer på under ett år! Den selvutnevnte rollen som fødselshjelper for skrivelystne er i mine øyne en av de viktigste rollene for UKA og SIT. Et kunstnerisk/pedagogisk prosjekt som er dels galskap og dels kunstnerisk bragd.

Gjennom sin institusjonelle form består SIT alltid av de Nye og de Gamle. De Gamle fnyser av de Nyes naivitet, og de Nye fnyser av de Gamles bitterhet. Noen ser fremover, noen ser de gode gamle dager. Begges syn er riktige. SIT vil alltid finnes et sted i dette konstante samspillet. Problemet inntreer først når dette samspillet sees på som et problem, være det seg av de Nye eller de Gamle. Også dette er en viktig del av SIT sin egenart som læringsarena. Noen ting er faktisk forsøkt før, og man kan bidra med gode råd som sparer en for mange omveier. Men noen ting kan prøves igjen, og gjerne på en ny måte. Det kan fungere det òg. Alle disse punktene summert, danner et bilde av SIT som en åpen arena

basert på bred kunnskap, som har mulighet til å eksperimentere, som bidrar betraktelig i den offentlige kunstneriske kontekst og som videreføres konstant i nye retninger. SIT er en utdanningsinstitusjon.

i mange hundrede år; man kan forvente seg tilnærmet samme atferd fra dem, uavhengig av hvem som er de Nye og de Gamle, og institusjoner fortsetter som før, selv om aktørene stadig blir byttet ut og går over til å bli Pangsjonister. Institusjoner utgjør en viktig del av Samfundet. En vanlig definisjon av Samfundet er derfor et sett av ulike institusjoner. Deriblant institusjonen Studentersamfundets Interne Teater.

OM HUNDREDE ÅR ER ALTING GLEMT...

Ordene er Hamsuns ord. De ble skrevet av ham i diktet med samme navn, og uttalt av Hamsun under rettsaken mot ham etter andre verdenskrig. Men det har seg slik at store bedrifter her i verden ikke lar seg glemme så lett. Hamsun er en av Norges største forfattere, og kanskje også en av verdens største. Han satte sine egne ord til skamme ved å bli den litterære figuren han alltid vil være. Og SIT vil nok sette hans ord til skamme nok en gang om nye hundre år. En gruppe som både er en teaterinstitusjon, et institusjonsteater og en utdanningsinstitusjon lar seg ikke glemme så lett.

Og kanskje en dag må ordboken skrives om, slik at definisjonen på en institusjon blir slik:

En institusjon er en sosial arena der aktører samhandler. Aktørene spiller ulike roller, bygger ting, og syr i samsvar med formelle eller uformelle regler. Institusjonene er på denne måten normfaste og vedvarende

DOVRE

OM KLAGEBOKSER OG DOVREGUBBER

Det står skrevet i Studentersamfundets jubileumsbok av 1960:

Fremstillingen (av SIT i nevnte bok) vil derfor inneholde ikke bare lakuner, men sikkert også misforståelser, kanskje endog feil. Det er imidlertid hensikten å sette opp en klageboks på dertil egnet centralt sted, feks på toppen av Dovrefjell. Boksens innhold vil bli avhentet når boken om Samfundsteatrets virksomhet gjennom 100 år skal skrives.

Dette var ordene som satt prentet inn i bakhodene våre denne sene septemberkvelden mens vi rullet inn på Dovreplataet. SITeres klager gjennom 50 år skulle hentes hjem. Denne boks fylt av eder og galle måtte for enhver pris, ironisk nok, beskyttes mot moskus, mygg og bresprekker. Med våre liv som innsats ville vi føre denne gylne tidskapsel tilbake til redaktøren av 100-årsboka, slik at vederstyggelighetene fra 1960 ikke gjentok seg.

Vel oppe på Dovreplataet slo vi opp leir med Snøhetta, turens virkelige mål, lurende i bakgrunnen. Rød solnedgang over tindene. Vi gruet oss til morgendagens strabaser, men snakket ikke om det.

Vi var oppe med solen neste morgen klare for ta fatt på ekspedisjonen. Været var enda

verre enn fryktet. Sol fra skyfri himmel – alle som har vært i den fryktede norske fjellheimen vet at dette er et faresignal. Om turen opp finnes mange historier og skrøner. Vi har ikke som hensikt å bekrefte eller avkrefte noen av disse, men det skal være nevnt at da vi etter timer med blodslit sto på toppen, var vi nesten like slitne som etter en middels premiefest på SIT. Et ruvende monument av en steinrøys fanget våre øyne, og der var den, varden som i sitt indre hadde båret på de samlede utbasuneringer angående 50-årsbokas innhold. Sprekkeferdig kalte den på oss. Og vi løp for å befri denne stakkars samlingen med gråstein fra dens demoner og horder av konstruktive tilbakemeldinger.

Fuller av ærefrykt og med skjelvende hender åpnet vi varden. Et gufs fra fortiden smatt forbi oss og gufset bortover steinrøysen. Klageboksen lå der fortsatt. Vi låste den opp i en afei på en knaus like i nærheten og i det vi løftet lokket veltet det ut hundrevis av lapper i alle former og farger. Etter en times lang gjennomlesning kunne vi konstatere at over nitti prosent av klagene var av narsissistisk art og at alle hadde det samme ønsket, å få inn bilder av seg selv i jubileumsboken. Vi ble lettere sjokkerte, var SIT i virkeligheten en arena for egoisme, eller var det bare et sårt ønske om ikke å bli glemt? Vi gikk ned igjen i forundring. Måtte man virkelig gå til Dovrefjell for å få bilde av seg selv i jubileumsboka?

Det fungerte for oss.

Hvis du har problemer med sannhetsgehalten i denne skildring, eller i boken forøvrig, vet du nå hvor klageboksen er. Den vil igjen tømmes om 50 år. Varden åpnes ved å pirke ut den firkantede steinen litt over bakken på vardens nordside.

TAKK

SITs JUBILEUMSBOK ØNSKER Å TAKKE

Rolf Aune og Kari Fagerberg fra Tapir Uttrykk for samarbeidet og særlig for de to ekstra dagene.

Våre sponsorer SiT Tapir, Trondheim kommune og Torstein Erbos Gavefond for midler til at det kunne bli bok i det hele tatt.

Truls T. Gjestland og Trond ”Toftis” Toftevaag for velvillig utlån av kilder og bilder, mangfoldige SIT-historier, og ikke minst kontinuerlig oppfølging, hjelp og korrektur gjennom hele arbeidsprosessen. Og en ekstra takk for sjokoladepåfyll! Idar Lind og Ralph Bernstein for flere intervjuer, god oppfølging og viktige tilbakemeldinger. Eivind Vrålstad, Studentersamfundets og SITs arkivar, for rask og god hjelp med alt hva det måtte være av arkivspørsmål, og for utlån av både bildescanner og kontor. Ingar Pareliussen og Fotogjengen for hjelp med å finne fram gamle bilder og for å få lov til å bruke Fotogjengen sine bilder i boken. Synes du Fotogjengen sine bilder er fine? Du finner dem her: <http://fg.samfundet.no/>

Tormod Gjestland for Trafohjelp, Ingrid Grændsen for SIT-historier, tekstutdrag, korrektur og bilderedigering, Ellen Karoline Gjervan for SIT-historier og bilder, Henning Taxt for bilder og bilderedigering. Mina Stokke, Svein Halvor Halvorsen, Bettina Tykeson og Irene Eskedal for småjobbhjelp, Eva Brekke for å holde orden på økonomien, Are Moa Gausen og Sigmund Ø. Størset for å bestige fjelltopper i SITærend, UKA for utlån av kontor, og Silje Aurora Løkken for å ha kastet seg inn i layoutarbeidet med full innsats i ”siste time”.

Endre Skjåk, Berit Baumberger, Lisa Tollefsen, Ida Holth Mathisen, Ellen Viseth, Eivind Høibø, Ola Haugen Havrevoll og Trond Atle Farestveit for korrekturlesing.

Kjell Lund, Tor Næss, Tor Jemtland, Siri Nansen Jemtland, Gaute Baalsrud, Tore Tønseth, Tore Tunold, Paul Irgens, Karl Eidsvik, Anne Sæterdal, Haavard Gjestland, Haakon Thaulow, Njål Arge, Håkon Sandvik, Torfinn Carlsen, Jan Tro, Per Gustav Lindeberg, Tori Nordbotn, Sissel Granviken, Kari Levang, Siri Rørholt, Roar Tromsdal, Tor Gunnar Heggem, Svein Gladsø, Magne Rimestad, Brit Wiedswang, Marit Solbu, Eli-Annik Bernstein, Eivind Rossen, Torill Ellingsen, Marit Todal, Beate Styri, Tove Ingeborg Haugen Aagaard, Gry Hege Espenes, Nora Evensen, Hans Petter Nilsen, Øyvind Brandzæg, Kristina Kjeldsberg, Sigrun Haugen, Sigrun Daireaux, Olav Larssen, Peter Nitter, Erik Schøyen, Hilde Langtangen, Sunniva Steine, Pål Ødegård, Håvard Paulsen, Eli Anne Simensen, Sigurd Myhre, Cicci Høyem, Frode Eriksen, Erle Buø, Ane Wennevold, Per Jørgen Perry Olsen, Eivind Haugland og Kathrine Hov for å ha delt sine SIT-historier med oss

Ralph Bernstein, Ingrid Elisabeth Kummeneje, Marita Rødset, Kjersti Lie, Kari Levang, Sverre Aam, Haakon Thaulow, Tore Tunold og Gry Hege Espenes for utlån av bilder.

Ikke minst må vi rette en stor takk, og unnskyldning, til de vi håper vi ikke har glemt.

SIT sine nettsider har blitt nye i jubileumsåret, og var til stor hjelp i arbeidet. Vi oppfordrer alle om å ta en titt: <http://sit.samfundet.no>

Til slutt går vår aller største takk til alle som utgjør Studentersamfundets Interne Teater, i går, i dag og i morgen. Dette er SIT sin bok!

UKEPLAKATER

BILDEREGISTER

Her følger en oversikt over bildene vi har brukt i boken. Størsteparten av bildene er hentet fra Fotogiengen ved Samfundet, mens de øvrige er funnet i Spesialsamlingene ved Universitetsbiblioteket i Trondheim, Studentersamfundets Arkiv (bilder fra gamle årganger av Under Dusken) og SITs arkiv. Det er også brukt en del private bilder. Det er langt fra alle avbildede personer som er navngitt, men vi håper de som har fått bildet sitt på trykk i boken uten navn tilgir oss det.

SITS FØDSEL

- Side 15: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken). NTH-studenter på Rørosbanen på vei hjem til jul, teaterkomiteen bestemmer seg for hva som skal bli Studentersamfundets Teaters to første forestillinger.
- Side 20: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken). Cirkus, Studentersamfundets første hjem.
- Side 21: SITs webside; http://skrift.no/sit/index.asp?produksjon=1913_maxis. Maxis fra 1913 ble gjennombruddet for studentrevy i Trondhjem og ble lenge regnet for å være den første UKErevyen.
- Side 24: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. Fire glade herrer fra Huttetu som har fått dansehjelp fra SITs første koreograf; Frøken Sissi Tønseth.

UKA

- Side 28: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Baccarat". Scenen i Cirkus hadde en teknisk finesse; lemmen i gulvet. "Rocambole" (Hans Jacob Nilsen) dukker her plutselig opp fra lemmen og skyter revyens spion.
- Side 32: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Jazz". Revyens avslutningsscene.
- Side 33: Studentersamfundets Arkiv. Under Dusken. "Jazz". Yndige Fiorella (Josef Jervell) var populær blant studentene.
- Side 34: Studentersamfundets Arkiv. Under Dusken. "Jazz". Yndige Fiorella (Josef Jervell) var populær blant studentene.
- Side 36: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Rat-ta-tah". Odd Nansen gjør sitt inntog i UKErevyen som selveste Olav Styggesøn.
- Side 37: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Rat-ta-tah". Revyens mest populære rekvisitt var nok den store likkisten som var en ypperlig soveplass etter fest.
- Side 38: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken).. "Charivari". "Kom hit så skal du få sjå, al den moro du kan få" synger Bjarne Arntzen i Avisguttens vise.
- Side 39: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Charivari". Studenten Per og nonnen Norma er på fest i Elgeseter Felleskloster når Svartedøden (Odd Nansen) entrer scenen og avbryter festlighetene.
- Side 40: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken).. "Bing Bang". Damene skapt av studentene.
- Side 42: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken).. "Bing Bang". Gaukene inntar scenen; fra venstre: Herman Reimers, Christiansen, Aage P (Pedersen Elmenhorst) og Odd Nansen.
- Side 44: SITs arkiv, fotograf Hilfling-Rasmussen. "Merry-go-round". Hvis man ønsket et minne fra UKA ble det solgt postkort med motiv fra revyen.

- side 45: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Merry-go-round". Revyens studenter om bord på "primaluksus-luksusdamperen S/S Mauertua" på vei til Amerika. Legg merke til den moderne kelneren på rulleskøyter!
- Side 47: SITs arkiv, fotograf Hilfling-Rasmussen. "Merry-go-round". Hvis man ønsket et minne fra UKA ble det solgt postkort med motiv fra revyen.
- Side 48: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Cassa Rossa". Første revy i det runde røde.
- side 55: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Mammon-ra". Scenearbeiderne slapper av med en pils på bakscenen i kulissene til "Mammon-ra".
- Side 56: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken).. "Næmesis". Otto Nielsen i rhumbatak spilte rollen som Den musikalske trikkeføreren.
- side 60: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Dek-e-du". Robinson Crusoe og Fredag leker kapitalistisk utbyttersamfunn på en øde øy.
- Side 60: UKEbibelen-35, fotograf Hilfling-Rasmussen. "Dek-e-du". Fra livet bak scenelyset et innblikk i UKEhverdagen til revyens sypiker.
- Side 61: UKEbibelen-35, fotograf Hilfling-Rasmussen. "Dek-e-du". Skuespillerne sminker seg til dyst.
- Side 62: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Vær-i-tass". Ved siden av UKerevyen var UKEtoget et veldig populært innslag.
- Side 66: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Tempora". Studentene har bygd en tidsmaskin og tar med Ludvig Holberg (Edvard Welle Strand) på en reise gjennom historien.
- Side 70: Arkiv Fotogjengen. "Go-a-head". I møte mellom trønderpia Solveig og den engelske soldaten James er det "tyskertøsene" som får gjennomgå.
- Side 74: Arkiv Fotogjengen. "Fandango". Idylliske scener i "Romantiki" når Samfundets nye dreiscene brukes for første gang.
- Side 77: Arkiv Fotogjengen. "Domino". En revy viet gjøglergleden og glade farger.
- Side 78: Arkiv Fotogjengen. "Domino". En revy viet gjøglergleden og glade farger.
- Side 80: Arkiv Fotogjengen. "Akk-a-mei". I den akademiske søylehall deles det ut vitnemål.
- Side 83: Arkiv Fotogjengen. "Gust-i-bus".
- Side 84: Arkiv Fotogjengen. "Gust-i-bus". Utrøndersk Virksomhet; du er ingen rættli trønder hvis du ikke maler trønderske gatebilder.
- Side 84: Arkiv Fotogjengen. "Gust-i-bus". Tre glade molteplukkere på tur: Gaute Baalsrud, Siri Nansen Jemtland og Tor Jemtland.
- Side 85: Arkiv Fotogjengen. "Gust-i-bus".
- Side 86: Arkiv Fotogjengen. "Vau-de-ville". Jan Sissener som sportsfiskeren som har utstyret i orden, men som aldri har fått en eneste fisk.
- Side 86: Arkiv Fotogjengen. "Vau-de-ville". Tore Tønseth passer på at sminken sitter perfekt til "Den gamle sang."
- Side 86: Arkiv Fotogjengen. "Vau-de-ville". En liten revy i revyen som fikk en hard mottagelse av "publikum" på scenen; "Det er for galt å bys en slik revy".
- Side 87: Arkiv Fotogjengen. "Vau-de-ville". Det tekniske krever sitt i en revy.
- Side 87: Arkiv Fotogjengen. "Vau-de-ville". 50-tallets faste koreograf Randi Kramer Johansen ble i 1955 den første kvinnelige instruktør i UKerevyens historie, her er hun i samtale med Regigutta.
- Side 90: Arkiv Fotogjengen. "Krussedull". Golf. – Et spill for tre spreke karer; Tor Langvik Han sen, Hans Mathisen, Tore Tønseth.
- Side 93: Fotogjengen. "Krakatitt". Erik Lassens instruerer sin første av i alt fire UKerevyer.

- Side 94: Arkiv Fotogjengen: "Kratatitt". The Cnapp Brothers gjorde stor lykke på scenen, med mørk sminke fra venstre: Tore Tunold, Per Harald Hartvig, Ole Kristian Johnsen og Jón Haraldson.
- Side 95: Fotogjengen. "Filliputt". Arbeidsbilde fra byggeperioden.
- Side 96: Fotogjengen. "Filliputt". En kostymejente i hektisk aktivitet.
- Side 96: Fotogjengen. "Filliputt". Kulisse har laget seg modell av scenen.
- Side 97: Fotogjengen. "Filliputt". Anne Sæterdal og Nina Hafner i Dobbeltvalkyrien som sprakk.
- Side 99: Fotogjengen. "Kissmett". Prisen for fornøyet hærverk.
- Side 100: Fotogjengen. "Kissmett". "Vi sitter tett på grenene i livets store tre, og når vi sitter tett nok detter ingen av oss ned". Finalevisen til Kissmett.
- Side 103: Fotogjengen. "...jo, ser du..." Ole Peder Skoglund spiller på en levende Cello (Anne Pors Pedersen)
- Side 106: Fotogjengen. "Jarragakk". I anledning UKAs 50-årsjubileum trakk revyens gutter igjen i kvinneklær. I korte kjoler fra venstre: Torfinn Carlsen, Thor Hysing, Truls Gjestland, Gunnar Kiberg og Haakon Thaulow.
- Side 107: Fotogjengen. "Jarragakk". Håkon Sandvik og Haakon Thaulow i M/S Goddagen
- Side 110: Fotogjengen. "Prinkipo". Instruktør Erik Lassen har skrevet en hyggelig hilsen til skue spiller Kjersti Lie: "Smil for faen! Ellers takk for at du er til."
- Side 111: Fotogjengen. "Åja". Major Aksel Holt (Thor Hysing) har perverse baktanker når han setter opp sin forbudtskilt; kanskje det kommer noen han kan straffe?
- Side 112: Fotogjengen. "Åja". Enmannsorkesteret Gustav Lorentzen åpnet "Åja" med å spille på gitar, kazoo, munnsspill og stortromme med tilhørende bekken.
- Side 116: Fotogjengen. "Skubidi".
- Side 117: Fotogjengen. "Skubidi". Kapitalist Basse (Torfinn Carlsen) på sin restaurant med sin kone Bessie (Sissel Granviken) og alle pikene som jobbet for han.
- Side 120: Fotogjengen. "Sirkuss". "Eingang var Trondhjem ein husklump nedpå Øra. I sainnhei et trasig lite sted." Torfinn Carlsen i rollen som byplanlegger Cicignon.
- Side 121: Fotogjengen. "Sirkuss". Finalen på "Sirkuss" samlet hele revyens talrike skuespilleren semble på scenen, og endelig har brud og brudgom funnet hverandre i et heftig kyss.
- Side 123: Fotogjengen. "Laugalaga".
- Side 124: Fotogjengen. "Laugalaga". Fra prøvene, "Toftis" lurte på om hydraulikken funker som den skal.
- Side 128: Fotogjengen. "Ræggeti".
- Side 131: Fotogjengen. "Fan Tutte". Anette Arntzen med flere i et koreografnummer om militær drill.
- Side 134: Fotogjengen. "E'de' ber". "Ta-da-ta. Ta-da-ta." Gutta som tok data var: Ole Henrik Erik sen, Tore Johs. Bakken, Arne Mikael Waade og Per Nesbø.
- Side 135: Fotogjengen. "E'de' ber". I frykt for bomba så danser Brit Wiedswang og Ann Jones bomberomrhumba.
- Side 136: Fotogjengen. "E'de' ber". Mozart i fremgrunnen, dukkene som ble strøket rett etter premieren i bakgrunnen.
- Side 137: Fotogjengen. "Narr-i-ciss". Tøffe gutter fra "Trønderbart" i minimusikalen "Snappy's": Pål Marius Kummeneje, Eivind Rossen og Kjell André Borstad.
- Side 138: Fotogjengen. "Narr-i-ciss". Sjakknett -ypperlig scenografi.
- Side 141: Fotogjengen. "De-cha-vi". Det spilles opp til pingwinervals, men hvor er orkesteret? I dette nummeret settes det skrå scenegulvet i bevegelse og publikum får for første gang se "De-cha-vi"s orkester som var gjemt under scenegulvet.
- Side 145: Fotogjengen. "Jaggumæ". Sigurd Sæue sitter i ringen for å sette ord på tingen: "Så kom det jaggumæ en psykiatiker, en ekte katastrofepsykiatiker".
- Side 147: Fotogjengen. "bom-t-bom". Med glitter og stas bød "bom-t-bom" på løsningen som

- hjelper mot alle problemer: Laks.
- Side 148: Fotogjengen. "bom-t-bom". Plingfæst!
- Side 150: Fotogjengen. "Fabula". Vakker scenografi inspirert av småhusbebyggelsen på Bakklandet
- Side 151: Fotogjengen. "Fabula". Fargerike hus og fargerike kostymer
- Side 153: Fotogjengen. "Skjer-mer-a". Hele skuespillergjengen fra "skjer-mer-@" på scenen med den kreative orkestervognen på hjul i bakgrunnen.
- Side 156: Fotogjengen. "alt er sex". Sven Størmer Thaulow i rollen som en lettere homofil Olav Trygvason:
- Side 158: Fotogjengen. "kåMMA".
- Side 159: Fotogjengen. "kåMMA". Hvem føder først? Sunniva Steine og Pernille Sørensen i hard kamp om millenniumsbarnet.
- Side 160: Fotogjengen. "Paradoks". Esther Buchmann er djevelen.
- Side 161: Fotogjengen. "Paradoks". Kostymene fikk mye skryt, men skuespillerne var ikke begeistret for dem. Kombinasjonen av fysisk krevende dans, sterke lyskastere og skinn førte til at man etter hvert kunne lukte skuespillerne og de uvaskbare kostymene på lang avstand.
- Side 162: Fotogjengen. "Paradoks". "We are bikini girls" synger jentene i "Paradoks".
- Side 163: Fotogjengen. "Glasur". Musa (Ingvild Kvale Sørensen) har på seg den røde partytoppen sin i bursdag hos Bamsefar i Lia, og blir sjekket opp av en full Mikkel Rev (Tom-Stian Lenningsvik) som helt glemte at hans favorittrett er musestek.
- Side 165: Fotogjengen. "Glasur". Per Potet er blitt funnet most, hvem er den skyldige? Politetterforsker Kvist (Håvard Paulsen) utpeker Lille Persille (Benedicte Brinchmann).
- Side 166: Fotogjengen. "Origo". Erle Buø og resten av den musikalske gjengen i Quislings ukjente UKErevy: "Quisseling"
- Side 170: Fotogjengen. "Origo". Her kommer vi og vi er lemen, og dette her det er en lemen-sang; Erle Buø, Julie Østengen og Kristian Karlsen.
- Side 171: Fotogjengen. "Manifest". Mifesto (Fredrik B Abrahamsen) og hans lakei Hjørdis (Lina Hallem)
- Side 172: Fotogjengen. "Manifest". De søte gnarkene gjorde inntrykk på storsalen, her er det Eli Anne Simensen som flørter med publikum.
- Side 173: Fotogjengen. "Manifest". "Må" sunget og skrevet av Silje Aurora Løkken
- Side 173: Fotogjengen. "Manifest"s skuespillerensemble.
- Side 175: Fotogjengen. "Skabaré". Mikkel Andreas Fanfare i rollen som den evige student.
- Side 177: Fotogjengen. "Skabaré". "Origo" hadde sine lemen, med "Manifest" kom gnarkene og siste revy ut satte kua på scenen.
- Side 178: Fotogjengen. "Skabaré"s hyllest til en populær politiker; Julie Moe Sandø velger seg Jonas Gahr Støre.
- Side 182: Fotogjengen: UKA-77. UKAs første barneteater var hentet fra eventyrenes verden: Rødhette og Ulven.
- Side 183: Fotogjengen. UKA-81. Skurken Surrevulken.
- Side 184: Fotogjengen. UKA-85. På planeten Jussaplutt møter publikum mange rare skapninger, blant annet Klumpen.
- Side 185: Fotogjengen. UKA-87. I "Den magiske Dragefløyta" møter publikum slemme Snyl telabb (Berte Amundsen) og snille Pjuski Plott (Gisle Tangnes). Snyl telabb besvimte under en forestilling og ble sendt til legevakta. Pjuski Plott, troppet opp på sykehuset rett etterpå, ikledd hundekostyme, og lurte på om de nylig hadde fått inn en gris...
- Side 185: Fotogjengen. UKA-89. En liten jente er tatt til fange i "Keiser Kvarts rike".
- Side 186: Fotogjengen. UKA-93. Odd Carlos er på besøk til de to rare tantene i "Hallo lille Pyse".
- Side 189: Fotogjengen. UKA-01. "Kraftkarameller og kranglekompott – da Milla Mandel ble

modig”

- Side191: Fotogjengen. Nærsynte Brita Ballerina (Ingvild Solbu) prøver å lese sjongleringsboken, men må få hjelp av Steinardo Sterk (Mikkel Andreas Fanfare) og datteren Mathilde Mirakel (Silje Aurora Løkken).
- Side192: Fotogjengen. UKA-05. Timmy Tyv (Petter Rossvold) er tatt til fange av den onde greven (Tom-Stian Lenningsvik).
- Side192: Fotogjengen. UKA-07. Pia (Mira D. Askelund) oppdager at hun har magiske evner og sammen med bestekompiisen Rocke-Pelle (Thomas Andersen) tar hun opp kampen mot Heksa Grå.
- Side192: Fotogjengen. UKA-07. Heksa Grå (Julie Syversen) og hennes slemme hjelper (Haakon M.A. Smestad) stjeler forestillingens farger.
- Side193: Fotogjengen. UKA-09. ”Krudd og Tåfis”, og veldig mange rare sokker... Franz Oransj (Tormod Rogne) og verdens smarteste barn Frida Lund (Lina Birgitte Toft Sollie).
- Side196: Fotogjengen. UKA-95. ”Vi kjente han i grunnen ganske godt” ble en stor suksess og SIT hadde fått en ny tradisjon.
- Side197: Fotogjengen. UKA-97. ”Så det svir kjære nabo”.
- Side198: Fotogjengen. UKA-99. Det går hardt for seg i ”Madonna Makaber”s verden; Hedda Sandvik og Kristin Wold Jensen.
- Side199: Fotogjengen. UKA-01. ”Det andre kinnet til”
- Side200: Fotogjengen. UKA-03. ”Dagen som ikke finnes”. Det sies at på Halloween kan til og med tiden stå stille... Bibliotekaren (Endre Skjåk) har stoppet tiden for sin Alva (Karen Aukrust).
- Side201: Fotogjengen. UKA-05. Er det lenge siden sist begjæret fosset gjennom kroppen din? I ”En annen manns død” gikk det tidvis hett for seg. (Karen Aukrust og Eldar Skar)
- Side202: Fotogjengen. UKA-07. ”Følelse på fire bokstaver”, Mor (Ingvild Karlsen Eeg) og far (Sigmund Ø. Størset) spiser sjokolade og drikker kaffe istedenfor å snakke om de vonde følelsene.
- Side203: Fotogjengen. UKA-09. ”Amatørmessig limt og malt”. Oda (Edel Marie Landsem) og Henrik (Kristoffer Prangerød) utvikler et forhold, men hva skjer videre?
- Side206: Fotogjengen. UKA-87. 80-tallet bød på mange musikalier, en av dem var ”Rocky Horror Show” i 1987 som satset på minimale og utfordrende kostymer.
- Side209: Fotogjengen. UKA-99. Fysisk teater med ”Pappa Fellerins datter”.
- Side211: Fotogjengen. UKA-03. I ”Bunnløst” møter vi karakterene fra Andre Bjerkes kriminalroman ”De dodes tjern” både på scenen og på film. Morten Mathisen, Anne Drivenes Larsen, Tarjei Tellefsen, Idun Bakke Bø, Runar Gunnerud og Sigurd Myhre.
- Side212: Fotogjengen. UKA-05. Vil du drukne den eller vil du slå den i hjel? Fredrik B. Abrahamson har ikke lyst til noen av delene.
- Side213: Fotogjengen. UKA-07. Store og tunge vaskemaskiner var en sentral del av scenebildet i ”Rens”. (Magnus Gerlyng og Ingrid Løhre Hunnstad)
- Side213: Fotogjengen. UKA-07. ”Rens”. Noen valg er enkle, andre valg er vanskelige. Rockeren Frank (Lars Gjølme) har valgt å starte renseri sammen med kjæresten Mona (Marit Lund Stensvåg).
- Side213: Fotogjengen. UKA-09. ”Dødsfellen” imponerte på flere plan: blant annet ble Radio Revolt nominert til bransjeprisen Prix Radio 2009 for forestillingen. (”død” på gulvet Kjell-Roger Lange, Eline Sørbø Opsahl og Eivind Haugland.)
- Side214: Fotogjengen. En glad gjeng gamle gjøglere fra Suppervyven-07: Ingrid Elisabeth Kummeneje, Lars Edvard Fodnes, Ellen Karoline Gjervan, Mari Jarstein, Øyvind Dalen Sørbøl, Cicci Høyem, Anine Smith og ToftisToftevaag.
- Side216: Fotogjengen. Suppervyven-09 tok opp igjen en gammel slager fra ”De-cha-vi.” De gamle piker, (Frida Krüger, Anne Aam og Lisa Tollefsen) har slått ut håret og synger om de

unges moral.

Side218: Fotogjengen. Supperevyen-09: Toftis Toftevaag og Truls Gjestland.

FORESTILLINGER

Side222: Fotogjengen. Fra "Skjer-mer-@", 1995.

Side 228: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. Ranheimsturneen. Angrip! Ranheimsturnéen poserer og viser scener fra filmen

Side229: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. "Studiobilde" av Ranheimsturnéen, for anledningen ikledd kostymer fra filmen "Song of the desert", fra scenen på Cirkus. De "agerende" fra Ranheimsturnéen var: Direktør og eier Rex P. Hamilton-Jensen (Fredrik Barth), dramaturg Petter Blom (Frode Rinnan), Hans Grossmoen (Hans Stormoen) bankchef GPR Hilmar Børresen (Arne Brodersen), skriveleer Danielsen (Clarence Vedeler), digteren Sigbjørn Frugtmarker (Finn Havrevold), Frank Feinmann (Louis Feinsilber) Leopold Clausen (Arne Dessen) og Einar Bryhn som seg selv.

Side230: Studentersamfundets Arkiv. Louis Feinsilber var en forkjemper for kvinnelige skuespillere på scenen både i UKerevyen og i SITs andre forestillinger.

Side231: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken). Studentersamfundet i Trondhjem avholdt sitt siste møte i Cirkus 1. oktober 1929.

Side232: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken). 1. oktober 1929 ble også det første møte i Storsalen i det runde røde avholt, med Kronprinsparet som gjester.

Side233: Studentersamfundets Arkiv (Under Dusken). Fra en leseprøve i Storsalen på midten av 30-tallet.

Side239: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. Kostymene må sitte perfekt og med nål og tråd går kostymejentene løs på oppgaven.

Side240: Universitetsbiblioteket i Trondheim. Spesialsamlingene, Fotograf Hilfling-Rasmussen. Kostymejenter og kostymegutter følger skuespillernes prøver i Storsalen mens de syr kostymer. (Trolig er bildet hentet fra forberedelsene til en av de siste revyene på 30-tallet)

Side243: Arkiv Fotogjengen. I "Pipin den lille"(1952) spiller en levende høne rollen som Pipins kammerjomfru og elskerinne.

Side244: Arkiv Fotogjengen. SITs parodi på NRKs kriminalføljetonger gjorde stor suksess på lørdagsmøtene i 1952.

Side245: SITs Arkiv. Over Pianoet på SITs hybel henger de håndmalte plakaterne til "Det arabiske pulver" (1954) og "Dom Perlimplins elskov"(1956).

Side 246:SITs Arkiv. Over Pianoet på SITs hybel henger de håndmalte plakaterne til "Det arabiske pulver" (1954) og "Dom Perlimplins elskov"(1956).

Side248: Fotogjengen. Kavalkader og revyrepriser var svært populært gjennom hele 60-tallet. Her ser vi noen tøffe jenter på Ælgjakt i 1969; Kirsti Fagereng, Kari Storås Berge, Rigmor (Pedersen) Markussen og Kjersti Lie. I bakgrunnen skimtes kulissene fra Grave.

Side249: Privat. Keiser Jones (1961). Her sees Keiser Jones (Kjell Seeberg) sammen med sin diskusjonspartner Smithers (Tore Tunold)

Side249: SITs Arkiv. Den håndmalte plakaten til "Keiser Jones" henger på SITHybelen.

Side251: Privat. Dario Fos stykke "De Tre heltene" ble fremført på et lørdagsmøte i 1964, her er det uimotståelige Marthe Gjestland som flørter med kamera.

Side252: Fotogjengen. I SITs første tiår ble alle kvinneroller spilt av menn, i 1968 gikk SIT mot satt vei og lot jenter spille typiske mansroller. Her representert ved Kjersti Lie som spilte røveren Jonathan i "Folk og røvere i Kardemomme by".

Side253: Fotogjengen. "Folk og Røvere i kardemomme by"(1968) ble SITs første barneteat

- eroppsetning. Her er det tante Sofie (Ingrid Lydersen) som vil vaske røvernes til store protester fra de tre: fra venstre Kjersti Lie, Ernst Johansen og Haavard Gjestland.
- Side254: Fotogjengen. Kontrollert kaos? SIT avslutter "En folkekomedie foran to gipsfigurer" (1966) med å knuse kulissene og sage i stykker gipsfigurene til stor begeistring for publikum.
- Side256: Fotogjengen: Med kulerunde øyne og hvite ansikt inntok "Nødlanding" (1968) en full satt Storsal, og forestillingen ble belønnet med en 50 minutter lang pipekonsert.
- Side257: Fotogjengen: Det nyforlovede Kronprinsparet var blant de få veloppdragene tilskuerne som ikke deltok i pipekonserten mot "Nødlanding" (1968).
- Side261: Fotogjengen. Knutsen og Ludvigsens tredje medlem Jan Tro legger ned bassen og går av Scenen når Øystein Dolmen oppfordrer alle som er for EEC om å forlate Storsalen under ett Storsalsmøte høsten 1972. (Men han kom inn igjen og fortsatte konserten noen minutter senere.)
- Side263: Fotogjengen. I "Jentesnakk", 1972, viser Kjersti Lie og Sverre Aam ungdommen hva som kan skje hvis man ikke lærer å ta ansvar for seg selv og sin egen kropp.
- Side264: Fotogjengen. En 8.mars aperitiff fra 80-tallet hvor ulike kvinnetyper blir vist i kontrast til hverandre: Anette Fosse er yndig som jomfru, mens Marita Rødset har rollen som den vampete kvinnen
- Side267: Privat. Tolvskillingsoperaen.
- Side270: Fotogjengen. "Jentesnakk", 1972: "å være jente er for eksempel å bli på smellen". Her viser Kjersti Lie en fødsel, med Kari Levang (Moum) som jordmor.
- Side270: Fotogjengen. Fra "Kjærlighet" i 1982.
- Side271: Fotogjengen. "HELLER DØD ENN RØD!" fra forestillingen "Dødt Løp", 1983.
- Side272: Fotogjengen. "Uten rullings er vi null" Ralph Bernstein, Arne Michael Waade og Morten Bygstad fra "Plastikk", 1984.
- Side273: Fotogjengen. SIT hadde tjent så mye på Gjengangere året før at de man ville slå til med en riktig flott forestilling: "Mordet på Marat" i 1981. Her er selve mordet: Jean Paul Marat (Gunnar Kiberg) i badekaret blir drept av Charlotte Corday (Tone Kjærnli) med hushjelpen (Ann Mari Løberg) som sjokkert vitne.
- Side274: Fotogjengen. "Mordet på Marat", 1981. Drapskvinnen Corday (Tone Kjærnli).
- Side275: Fotogjengen. Tittelfiguren fra "Dragen" kommer snikende. 1986.
- Side276: Fotogjengen. Heftige dansere fra Kit Kat Club, "Cabaret" fra 1988.
- Side279: Fotogjengen. "Prinsesse Vilikke" fra 1982 med Valdemar Hansteen som prins og Brit Wiedswang som prinsesse.
- Side280: Fotogjengen. Åpningsbildet som viste en gjengivelse av det kjente maleriet "Grunn lovsforsamlignen Eidsvoll 1814" var så vellykket at det fikk spontan applaus når teppet gikk opp for SITs kunstnerisk 17.mai 1982.
- Side281: Fotogjengen. "Kåtskap og erotikk", kunstnerisk 1986.
- Side283: Fotogjengen. "Milk Wood" (1992). Den utradisjonelle forestillingen ble spilt på bak scenen med publikum plassert på dreiescenen.
- Side286: Fotogjengen. "Ronja Røverdatter" ble satt opp i Storsalen i 1996, på bildet sees Ronja og Birk mens de hopper over det skumle Helvetesgapet.
- Side286: Fotogjengen. "Ronja Røverdatter" (1996). En glad gjeng røvere synger, danser og drikker øl.
- Side287: Privat. "Fri, sterk, greit nok," 1997. Tre ulike forestillinger i en. Her ser vi Irene Kalvik og Arve Bjelland Grov i "Greit nok", Johan Mjønes, Kristina Kjeldsberg og Stian Hovland Pedersen i "Frieri", og Johanne Anda og Ane Aas i "Den sterkeste".
- Side289: Fotogjengen. Ingrid Elisabet Kummeneje og Kolbjørn Nordvik debuterer på Samfundsscenen under de Nyes Kunstnerisk i 1990.
- Side292: Fotogjengen. "Lundamo Motell" var en populær såpeopera i flere episoder som ble

- spilt både i 2000 og 2001.
- Side293: Fotogjengen. "Til lykke med dagen" fra 2001 omtalte scenografien som "klaustrofobisk".
- Side294: Fotogjengen. Morten Mathiesen som Mackie Kniven og hans venninne Sjørøver-Jenny spilt av Eli Anne Simensen i et romantisk øyeblikk fra "Tolvskillingsoperaen", 2002.
- Side295: Fotogjengen. Frokost i det grønne, 2003. Eli Anne Simensen, Tarjei Kufaaas Tellefsen og Per Olav Alvestad
- Side296: Fotogjengen. "A Clockwork Orange" fra 2004 ble satt opp i Storsalen. Her er hovedrollen Alex (Per Olav Alvestad) i fengselcellen som Regi gestaltet.
- Side298: Fotogjengen. Marina Popovic, Thomas Andersen, Silje Aurora Løkken, Arne Marius Ditlefsen og Eivind Haugland spilte i "KNAKK", 2008. I bakgrunnen sees sceneteppet som ble sydd spesielt til Klubben i forbindelse med forestillingen.
- Side299: Fotogjengen. "Namm nammennamm namme namm!" Julenissen (Håvard Paulsen) og Alven (Per Koren Nesheim) er så opptatt av julegrøten uten å merke at den slemme Herr Snappers (Eivind Vrålstad) stjeler alle julegavene i "Julesnapperen", 2008.
- Side300: Fotogjengen. "Helt enkelt suksess" fra 2009 handlet om en rockestjernes korte og heftige liv – og ble suksess for SIT. Kristoffer Prangerød, Marius Kolkin og Arne Marius Ditlefsen planlegger karrieren.
- Side301: Fotogjengen. Under festmøtet om Star Wars våren 2007 ble handlingen i alle seks filmene fortalt av de mest kjente karakterene fra filmene.
- Side302: Fotogjengen. Den kjente tv-helten MacGyver (Per Jørgen "Perry" Olsen) funderer på hvordan han skal frigjøre Samfundets leder Edina (Mari Raunsgard) fra bomben hun er festet til. Fra et Samfundsmøte høsten 2006.
- Side302: Fotogjengen. Mari Raunsgard i Blomster og blod, 2004.
- Side303: Privat foto. Spillentusiastene i salen nikket gjenkjennende til SIT sin tolkning av da taspillet "World of Warcraft" i 2007, når nattalven Erle Buø tok knekken på det enorme monsteret kulisser hadde bygget.
- Side303: Fotogjengen. Under Samfundsmøtet om president Obama og USA framførte SIT kunstnerisk "Obama-o-rama". Her ser vi Eivind Vrålstad i lemenkostyme fra UKErevyen 05, Henning Taxt i gnarkekostyme fra UKErevyen 07 og Bettina Tykesson i kukostymet fra UKErevyen 09.
- Side304: Privat. Liv Kaasen, Eldar Skar, Irene Eskedal og Haakon Smestad utgjorde koret i såpeoperaen "Kokte røde bananer", 2006.
- Side306. Fotogjengen. SIPT hadde kunstnerisk innslag 17. mai 2003. Hele installasjonen med Endre Sjak, Hermann Sabado og Anne Drivenes Larsen kom opp med løftebordet.
- Side308: Fotogjengen. SIT-barnet Tormod Gjestland gjorde lykke på scenen i "Karius og Baktus".
- Side309: Privat foto. Til teaterfestivalen i Bergen 2007 lagde SIT teatermaraton med gummistøvler som gjennomgående tema, og kalte forestillingen "Strandet". Her er Ingrid Løhre Hunnestad og Eivind Haugland.

SITS INDRE LIV

- Side312: Privat foto. Kulissene til UKErevyen 05, Origo, tar form.
- Side323: Fotogjengen. Ann Kristin Solberg Skorild og Lina Hallem på scenen i "Feite menn i skjørt", 2010.
- Side325: Privat foto. Kostymene til "Feite menn i skjørt" tar form på kostymeloftet. I forgrunnen Kristine Lilleng Walløe og Kjersti Innjord Thommassen, bak er Mari Wæsted Nordli (med ryggen til) og Andrea Dobloug.
- Side326: Privat foto. Tøys og tull på baks scenen. Eivind Haugland, Ann Kristin Solberg Skorild og Kaja Aas Ahnfelt gjør seg klar til forestilling av "Hei, ny dag", 2010.
- Side330: Privat foto. Eirik Figenschou Bolstad og Martin Skallerud demonstrerer pinnerveis for

nye kulissegjengiser på fest.” Ikke helt lov, men liksom litt lov.”

- Side332: Privat foto. Rannveig Hågg Berge og Gislaug Edland Loddgard er pyntet til premierefest på UKErevyen 05, men skal først posere med røyk og lys på Regi sitt verksted.
- Side333: Privat foto. Glade gutter på hybelen like etter UKA 1959: Per Sjølie, Ole Kristian Johnsen, Erik Moe og Tore Tunold.
- Side334: Privat. Illustrasjonen som viser et tverrsnitt av Samfundet ble tegnet av Jan og Erik til Domino I 1949 og ble opprinnelig brukt til møteprogram for U-dag og lignende hendelser. I senere tid har det blitt brukt til bakteppe for Supperevyen. Den skulle gi et godt inntrykk av både Husets arkitektur og indre liv, om dog kanskje mest det siste? SIT er plassert øverst til venstre, altså på søndre sideloft, like innenfor forfatterkollegiets Pegasus.
- Side336: Privat foto. SIT sin pusset opp i 2006. Selv sprinkelanlegget ble malt gull for å matche den nye profilen: lilla og gull. Siste rest av oppussingen står igjen på gulvet, ellers er det klart for fest.
- Side337: Privat foto. De pur unge Øyvind Brandtzæg og Hans Petter Nilsen, som begge skulle finne sin senere karrierevei i løpet av sin tid i SIT, underholder med gitar og sang på hybelen.
- Side339: Privat foto. SITs piano er flittig i bruk. Her er det Kristian Jøssund Karlsen som trakterer instrumentet med kyndige hender. Synlig i bakgrunnen er Julie Østengen og Frode Eriksen.
- Side340: Privat foto. Gunnar Dæhlen og Mikkel Andreas Fanfare i munter passiar på hybelen. I bakgrunnen funderer kanskje Endre Skjåk over SIPTs neste stønt?
- Side341: SITs arkiv. Når selveste julenissen (Endre Skjåk) kommer på besøk til et julepyntet SIT må en alltid se til at han har noe i glasset.
- Side342: Privat foto. Til Nyes Fest (her fra 2007) dekket det til middag på langbord på hybelen. Det blir trangt, men trivelig lell.
- Side344: Privat foto. Den første utflukten som senere ble kjent under navnet ”16.mai picknick” gikk til Estenstadmarka, 16. mai 1969. Bevertingen var enkel, med rødvin som hoved ingrediens.
- Side345: Privat foto. Destinasjonen for picknick ble etter hvert ”det hemmelige stedet”, rød vinen var byttet ut med øl. Og tomme ølflasker kan som kjent brukes til å lokke fram liflige toner som gjør seg i naturen, som her, en gang på 90-tallet.
- Side346: Private foto. En albumside fra 80-tallet viser at picknicken kan være like trivelig, om enn temperaturen i blant krever litt mer klær når en skal oppholde seg utendørs.
- Side348: Fotogjengen. Romantikken blomstrer i SIT, og ikke få har funnet hverandre på hybelen. Desverre har vi ikke noe bilde av dette, så vi tar med Ole Peder Skoglund og Anne Pors Pedersen fra ”Frihet for Clemens”, 1966 som illustrasjonsfoto.
- Side350: SITs arkiv. I 2006 framførte SIT og Under Dusken ”Dialog” og vant ”Bettans ærespris”. Høydepunktet var kjerubene Steinar Ellingsen og Frode Eriksen som ble firt ned fra taket. Danserene var iført kjoler sydd av 60x60cm stoff, og ble siden referert til som ”seksstiseksti-kjolene”.
- Side353: Privat foto. Kjersti Lie i kostyme som ”Mor Gjøglerglede” møter Olaf Himberg-Larsen, en av ”De fire djævla”, forfattere av den første UKErevyen. Møtet fant sted etter forestillingen ”Gjengangere” i 1980.
- Side355: Privat foto. Katteutdeling fra teaterballet 1969. SIT hadde møtt opp tidlig på dagen for å gjøre Storsalen klar til fest. Festdeltakerne kom inn i Storsalen via bakscenen. Orkestergrava ble fylt med vann og man måtte stige over en bro for å komme ned til de festpyntede bord.
- Side355: Privat foto. Katteutdelingen i 1987 var inspirert av Rocky Horror Show.

SIT I DAG

Side367: Fotogjengen. "Hei, ny dag" var SITs jubileumsforestilling i 2010. Under avslutningsnummeret kom en miniatyr av Samfundet opp fra løftebordet og "Den evige student" (Cathrine Hoem) danset på taket. I taket henger en stor studenterlue med 1910-2919 og Studentersamfundets logo.

Side368: Privat foto. Are Moa Gausen har slått opp telt på Dovreplatået og er klar til dyst.

Side369: Privat foto. Are Moa Gausen og Sigmund Østtveit Størset har funnet klageboksen i varden på toppen av Dovrefjell.

SITS FØDSEL		21	UD, 19.12.1929
1	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødsel, Olav Holst,	22	Nu klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 3: Rinnan
2	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødsel, Olav Holst,	23	Georg Brochmann, 1935: 376
3	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødel, Olav Holst,	24	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 4: Heiberg
4	Nidaros, 10.03.1911	25	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 4: Brockmann
5	Intervju med og brev fra Jens Thorn ton	26	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 4.
6	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødsel, Olav Holst,	27	UD, 16.11.1935
7	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødsel, Olav Holst,	28	UD, 19.09.1931
8	Under Dusken, 24.11.1923:Teaterets Fødsel, Olav Holst,	29	UD, 12.12.1931
9	Trondhjems Adresseavis, 21.03.191	30	UD, 25.11.1933
10	Dagsposten,21.03.1912	31	UD, 25.11.1933
11	Dagsposten, 21.03.1912	32	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, program 4.
12	Arbeider-Avisa, 03.11.1949	33	UD, 25.11.1933
13	Dagsposten, 09.04.1913	34	UD: 09.11.1935
14	Trondhjems Adresseavis, 07.03.1913	35	UD, 30.11.1935
15	Nidaros, 06.03.1913	36	UD, 30.11.1935
16	Under Dusken, 24.11.1923:Teater minder ved To av Djevlene fra Baccarat	37	UD, 20.11.1937
17	Brev til SIT, datert februar 1981, skrevet av Jens Thornton (SIT: 1910-1915)	38	Ny Tid, 1937
18	Rønneberg, 1960: 121.	39	UD, 20.11.1937
19	Under Dusken, 30.01.1915	40	UD, 11.11.1939
20	Under Dusken, 06.02.1915	41	Rønneberg: 1060:134
21	Under Dusken, 24.11.1923	42	UD, 20.11.1937
22	Utdrag fra Edgar B. Sciendrops tale ved Studentersamfundnets innvielses fest 15. oktober 1910	43	Arbeideravisen, 1939
		44	UD, 11.11.1939
		45	UD, 18.11.1939
		46	UD, 21.09.1940
		47	UD, 24.11.1945
		48	UD, 24.11.1945
		49	UD, 01.19.1945
		50	UD; 15.12.1945
		51	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 6
		52	UD, 22.11.1947
		53	Domino – revyprogram: 3
		54	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 7
		55	UD, 19.11.1949
		56	Gaute Baalsrud, 2010
		57	Tor Jemtland, 2010
		58	Tor Jemtland, 2010
		59	Kjell Lund, 2010
		60	Nu klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nummer 7.
		61	Dagsposten, 1951
		62	UD, 21.11.1953
		63	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 8: Gaute Baalsrud
		64	Gaute Baalsrud, 2010.
		65	Gaute Baalsrud, 2010
		66	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 9: Siri Nansen Jemtland
		67	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 9: Siri Nansen Jemtland
		68	UD, 07.12.1957, leserinnlegg av Fredrik von der Lippe (bødel i DSFRS)
		69	UD, 21.11.1959
		70	Nu klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr: 9
		71	Paul Irgens, 2010
		72	UD, 21.11.1959
		73	UD, 18.11.1961
UKA			
1	Rønneberg, Studenter i den gamle stad, 1960:38		
2	UD, 08.12.1917		
3	UD, 08.12.1917		
4	UD, 29.10.1919		
5	UD, 26.11.1921		
6	UD 24.11.1923		
7	UD, 26.11.1921		
8	UD, nr 8. 1925		
9	UD, 24.11.1923		
10	UD, 24.11.1923		
11	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 1.		
12	Nidaros, 26.11.1932		
13	UD, 24.11.1923		
14	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 2.		
15	UD, 16.12.1925		
16	UD, 16.12.1925		
17	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 2.		
18	UD, 16.12.1927		
19	UD, 29.11.1919		
20	Nu Klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, pr 3: Rinnan		

74	Anne Sæterdal, 2010	133	Adresseavisen, 25.10.1993
75	Adresseavisen, 28.10.1963	134	Ellen Karoline Gjervan, 2010.
76	UD, 02.11.1963	135	Hans Petter Nielsen, 2010
77	Anne Sæterdal, 2010	136	UKEbibelen 1993: 104.
78	Njål Arge, 2010	137	UKEbibelen 1995: 76
79	Nu Klinger, radioprogram med Otto Nielsen, nr 10: Anne Sæterdal	138	Trønderavisa, 01.10.97
80	UD, 07.12.1963	139	VG, 13.10.1997
81	Arbeideravisa	140	Klassekampen, 13.10.1997
82	UD, 30.10.1965	141	Adresseavisen, 13.10.1997
83	Nu Klinger, Radioprogram med Otto nilsen. Nr 10: Njål Arge	142	Dag og Tid, 21.10.1999
84	Njål Arge, 2010	143	Adressa, 11.10.2001
85	Arbeideravisa	144	Adressa, 11.10.2001
86	Njål Arge, 2010	145	UD, 23.10.2001
87	Arbeideravisa, 10.1967	146	Endre Skjåk, 2001
88	Adresseavisen, 23.10.1967	147	Adressa, 13.10.2001
89	Haakon Thaulow, 2010	148	UD, 23.10.2001
90	Teatersjef Torfinn Carlsen i forkant av UKA, UD, 24.10.1969	149	Adressa, 09.10.2003
91	Torfinn Carlsen, 2010	150	Adressa, 09.10.2003
92	Dagbladet, 27.10.1969	151	dar Lind, 2010
93	UKEbibelen, 1967	152	Adressa, 11.10.2003
94	Dagbladet, 25.10.1971	153	UD, 21.10.2003
95	Aftenposten, 25.10.1971	154	Anekdoter fra anonym skuespiller Origo 2010
96	Adresseavisen, 08.11.1971	155	UD, 11.10.2005
97	Toftis, 2010	156	Klassekampen, 10.10.2005
98	Toftis, 2010	157	Klassekampen, 10.10.2005
99	Adressa, 29.10.1973	158	UD, 11.10.2005
100	Siri Rørholt, 2010	159	UD, 11.10.2005
101	Arbeider-Avisa, 27.10.1975	160	Adressa, 08.10.2005.
102	Adresseavisen, 27.10.2010	161	UKAvisa, 04.10.2007
103	Vår Lille Verden, Idar Lind, 1985:107	162	Klassekampen, 09.10.2007
104	Morgenbladet, 27.10.1975	163	Adressa, leserinnlegg, 16.10.2007
105	Idar Lind, 2010	164	UD, 09.10.2007
106	Adressa, 25.10.1977	165	Klassekampen, 09.10.2007
107	UD, 15.02.1979	166	Klassekampen, 05.10.2009
108	Idar Lind, 2010	167	Eivind Vrålstad, 2010
109	Truls Gjestland, 2010	168	Klassekampen, 05.10.2009
110	Idar Lind, Vår Lille Verden, 1985: 107	169	UD, 06.10.2009
111	Arbeideravisa, ? okt 1981	170	Under Dusken, nr 16, 1977
112	Adresseavisen, ? okt 1981	171	UKEbibel UKA-77, Barneteatersjefen hilser
113	Klassekampen, ? okt 1981	172	Under Dusken, nr 16, 1977
114	Under Dusken, ? okt 1981	173	Under Dusken, nr 16, 1977
115	Idar Lind, 2010	174	Arbeider-Avisa 24.10.1977
116	Adresseavisen, ? okt 1981	175	Adresseavisen 1977, utklipp fra UKE bibel 1977
117	Arbeider-Avisa, intervju med teater sjefen på premieren dagen lørdag... som var?	176	Ane Wennevold, 2010
118	UD, 13.10.1983	177	Ellen Karoline Gjevran, "Barneteater under UKA- Gravtale?", Under Dusken, 2003
119	Klassekampen, ?	178	Under Dusken, nr 10, 1977
120	Arbeider-avisa, 16.10.1985	179	Intervju Truls Gjestland 2010
121	Teknisk Ukeblad, NR 39: 1985	180	Under Dusken, nr 16, 1977
122	Arbeider-avisa, 21.10.1985	181	UKEbibel UKA-81, Barneteatersjefen hilser
123	Anmeldelse utklipp UKEbibelen-87, skrevet av Laila Holm, avis ukjent.	182	Adresseavisen 1979, utklipp fra UKE bibel
124	Nidaros, 06.10.1987	183	Under Dusken, nr 11, 1979
125	Universitetsavisa. Journalist Arne Asphjell	184	UKEprogrammet 1979
126	Universitetsavisa. Journalist Arne Asphjell	185	Adresseavisen, 1979, Utklipp UKEbibelen UKA-79
127	Adresseavisen.	186	Adresseavisen, utklipp fra UKEbibelen UKA-81
128	UD, 26.10.1989	187	UKEprogrammet UKA-83
129	Adresseavisen, 21.10.1991	188	Arbeider-avisa, utklipp fra UKEbibelen UKA-85
130	Adresseavisen, 21.10.1991	189	Adresseavisa 21.okt 1985 (utklipp
131	Arbeider-Avisa, 21.10.1991		
132	Arbeider-Avisa, 21.10.1991		

	trykket i ukebibel)	239	Under Dusken nr 13, 2009
190	Adresseavisa 29.okt 1987	240	Signe Braut, 2010
191	Adresseavisa 21.10.91	241	Sigrun Daireaux, 2010
192	Adresseavisa 21.10.91	242	Irene Eskedal, 2010
193	UKEbibel 93	243	Ingrid Grændsen, 2010
194	Gry Hege Espenes, 2010	244	Sigurd Myhre, 2010
195	Klassekampen 14.10.97	245	Torfinn Carlsen, 27. 10. 2010. Hele avsnittet er i stor grad bygd på dette intervjuet.
196	UKEprogrammet 1997		
197	Adressa 13.10.1997		
198	Under Dusken, nr 13, 1999	246	Sissel Granviken, 27. 10. 2010
199	Erik Schøyen, 2010	247	Under Dusken 4.nov 1987
200	UKEbibel 1999	248	Under Dusken 26. okt 1989
201	UKEbibel 1999	249	Under dusken, 1991
202	Adresseavisen 15.10.2001	250	Revyprogrammet, Skjer-mer-@
203	Adresseavisen 15.10.2001	251	Olav Larssen, 15. 10. 2010. All tekst i dette avsnitt er bygget på dette intervjuet.
204	Anonym informant, 2010		
205	Ellen Karoline Gjervan "Barneteater under UKA- Gravtale?, Under Dusken, 2003	252	Under Dusken, 1999.
		253	Håvard Paulsen, 26.10.2010.
206	Klassekampen 12.10.2005	254	Revyprogrammet, Glasur
207	Adresseavisen 09.10.05	255	Revyprogrammet, Origo
208	Ane Wennevold 2010	256	Under Dusken, 9. 10. 2007
209	Ane Wennevold, 2010		
210	Klassekampen 12.10.2005		
211	Ingrid Grændsen 2010		
212	Under Dusken, nr 13, 2007		
213	Ingrid Grændsen 2010		
214	Ellen Karoline Gjervan "Barneteater under UKA- Gravtale?, Under Dusken, 2003		
215	Ingrid Grændsen, 2010		
216	Nora Evensen, 2010		
217	Nora Evensen 2010		
218	Nora Evensen 2010		
219	Nora Evensen, 2010		
220	Klassekampen, 15.10.1997		
221	Klassekampen, 15.10.1997		
222	SITs nettside: http://skrift.no/sit/index.asp?produksjon=1999_madonna_makaber_natt forestillingen_uka_99		
223	Under Dusken okt 1999		
224	Sigrun Daireaux, 2010		
225	UKEbibelen UKA-99, Nattforestillingssjef Sigrun Haugen		
226	Adresseavisen, 18.10.1999		
227	Under Dusken, nr. 14 2001		
228	Under Dusken, nr. 14 2001 og adresseavisen 08.10.2001	20	Brochmann, 1935:288
229	"Klaustrofobisk natt under UKA", publisert 08.10.2001, lastet ned 25.09.2010 på: http://www.adressa.no/kultur/article222345.ece	21	UD, 13.10.1928
		22	Blom, Petter. Et liv i kunst og forsølgelse. Ranheimtournéeens bok, 1930: 24
		23	Blom, 1930:25
		24	Blom, 1930:27
230	"Godt spilt", publisert 15.10.2001, lastet ned 25.09.2010 fra: http://www.adressa.no/kultur/article219624.ece	25	UD, 10.11.1928
		26	UD, 13.04.1929
		27	UD, 27.04.1929
		28	UD, 27.10.1928
231	Adresseavisen, 13.10.2003	29	UD, 10.11.1928
232	Revyprogrammet "Origo", UKA-05	30	UD, 17.10.1929
233	Teatral Leik, publisert 10.10.2005, lokalisert på: http://amund.info/2005/10/teatral-leik/	31	UD, 25.04.1931
		32	UD, 16.12.1930
		33	UD, 25.04.1931
234	Under Dusken, nr 13, 2005	34	Brochmann, 1935: 376
235	UKEprogrammet, UKA-07	35	UD, 12.03.1932
236	Under Dusken, nr 13 2007	36	UD, 06.05.1933
237	Irene Eskedal 2010	37	UD, 30.03.1935
238	UKEprogrammet UKA-09	38	UD, 10.03.1934

FORESTILLINGER

1	Brochmann, Studentersamfundet i Trondhjem gjennom 25 år, 1935: 158
2	UD, 09.03.1918
3	UD, 27.04.1918
4	UD, 22.04.1922
5	UD, 22.04.1922
6	UD, 13.10.1923
7	UD, 14.02.1925
8	UD, 30.09.22
9	UD, 08.04.22
10	UD, Fredrik Barth, 23.11.1929
11	UD, 15.02.1919
12	UD, 01.03.1919
13	UD, 11.10.1919
14	UD, 14.10.1922
15	UD, 14.10.1922
16	UD, 23.10.1926
17	UD, 09.03.1929
18	UD, 11.03.1922
19	Nu klinger; radioprogram med Otto Nielsen, nr: 3
20	Brochmann, 1935:288
21	UD, 13.10.1928
22	Blom, Petter. Et liv i kunst og forsølgelse. Ranheimtournéeens bok, 1930: 24
23	Blom, 1930:25
24	Blom, 1930:27
25	UD, 10.11.1928
26	UD, 13.04.1929
27	UD, 27.04.1929
28	UD, 27.10.1928
29	UD, 10.11.1928
30	UD, 17.10.1929
31	UD, 25.04.1931
32	UD, 16.12.1930
33	UD, 25.04.1931
34	Brochmann, 1935: 376
35	UD, 12.03.1932
36	UD, 06.05.1933
37	UD, 30.03.1935
38	UD, 10.03.1934

39	UD, 13.02.1937		i Trondhjem, høst 1974
40	UD, 13.02.1937	102	UD, 17.10.1974
41	UD, 09.09.1940	103	UD, 31.03.1977
42	UD, 12.10.1040	104	UD, 11.05.1978
43	Nu klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 6: Hans Anton Bakke	105	UD, 11.05.1978
44	Nu klinger, Radioprogram med Otto Nielsen, nr 6: Hans Anton Bakke	106	UD, 11.10.2010
45	Nu klinger, Radioprogram med Otto Nilelsen, nr 6: Hans Anton Bakke	107	Kari Levang, 2010
46	UD, 06.10.1945	108	UD, 28.10.1982
47	UD, 06.10.1945	109	UD, Svein Gladsø, 28.04.1983
48	UD, 09.03.1946	110	UD, 10.10.1984
49	UD, 28.02.1948	111	UD, 24.10.1984
50	UD, 12.02.1949	112	Produsentrapport Ralph Bernstein, 03.12.1984
51	"Nu klinger," Radioprogram med Otto Nielsen, nr 7: Bente Moe	113	UD, 05.02.1981
52	UD, 17.05.1948	114	UD, 19.03.1981
53	UD, 18.08.1948	115	Adresseavisen, 01.04.1981.
54	UD, 07.12.1946	116	UD, 17.04.1985
55	UD, 08.02.1947	117	UD, 22.10.1986
56	UD, 01.04.1950	118	UD, 03.12.1986
57	UD, 28.10.1950	119	UD, 12.12.1914
58	UD, 24.02.1951	120	UD, 02.03.1989
59	UD, 10.03.1951	121	UD, 02.05.1985
60	Truls Gjestland, 2010	122	UD, 17.04.1985
61	UD, 16.02.1952	123	UD, 05.12.1984
62	UD, 26.04.1952	124	UD, 05.02.1986
63	UD, 31.10.1953	125	Ralph Bernstein, 2010
64	UD, 03.04.1954	126	Eli-Annik Bernstein, 2010
65	UD, 01.05.1954	127	Truls Gjestland, 2010
66	UD, 01.05.1954	128	Truls Gjestland, 2010
67	UD, 28.04.1956	129	Truls Gjestland, 2010
68	UD, 28.04.1956	130	UD, 01.11.1990
69	UD, 15.12.1956	131	UD, 01.11.1990
70	UD, 01.10.1960	132	UD, 15.11.1990
71	UD, 19.11.1960	133	UD, 29.11.1990
72	UD, 18.02.1961	134	UD, 09.05.1991
73	UD, 25.02.1961	135	UD, 11.03.1993
74	Anne Sæterdal, 2010	136	http://skrift.no/sit/index.asp?produksjon=1993_milkwood , anmeldelse
75	UD, 15.04.1961	137	UD, 10.03.1994
76	UD, 31.03.1962	138	UD, 25.03.1994
77	UD: 24.11.1962	139	UD, 24.11.1994
78	UD, 02.02.1963	140	UD, 24.11.1994
79	UD, 30.03.1963	141	Ellen Karoline Gjervan, 2010
80	UD, 11.05.1968	142	UD, 06.04.1995
81	Paul Irgens, 2010	143	Program Ronja Røverdatter, 1996
82	Paul Irgens, 2010	144	Gry Hege Espenes, 2010
83	Paul Irgens, 2010	145	Kristina Kjeldsberg
84	UD, 30.11.1968	146	UD, 24.04.1997
85	Paul Irgens, 2010	147	UD, 01.04.1998
86	Truls Gjestland, 2010	148	Gry Hege Espenes, 2010
87	UD, 14.05.1960	149	UD, 06.05.1998
88	UD, 18.03.1961	150	UD, 10.03.1999
89	Anne Sæterdal, 2010	151	Tove Ingeborg Haugen Aagaard, 2010
90	UD, 10.08.1960	152	Gry Hege Espenes, 2010
91	Tor Gunnar Heggem, 2010	153	Nyopptatt SITer på 90-tallet, 2010
92	Jan Tro, 2010	154	Tove Ingeborg Haugen Aagaard, 2010
93	Torfinn Carlsen, 2010	155	Gry Hege Espenes, 2010
94	Toftis Toftevaag, 2010	156	SITs nettside: http://skrift.no/sit/index.asp?produksjon=1998_sit_impro
95	UD, nr 4. 1974 (udatert)	157	UD, 10.10.2000
96	UD, 19.03.1986	158	UD, 24.10.2000
97	Toftis Toftevaag, 2010	159	Endre Skjåk, 2010
98	Truls Gjestland, 2010	160	Håvard Paulsen, 2010
99	UD, 23.03.2010	161	UD, 13.03.2010
100	UD, 23.03.2010	162	Håvard Paulsen, 2010
101	Protestprogram: Studentersamfundet	163	Maria Stephansen, 2010
		164	Eli Anne Simensen, 2010

165	UD, 02.11.2004	35	Gry Hege Espenes, 2010
166	UD, 25.01.2005	36	Truls Gjestland, 2010
167	UD, 24.10.2006	37	Årsmelding, 1987
168	UD, 27.03.2007	38	Årsmelding, 2003
169	UD, http://www.underdusken.no/kultur/2008/12/1486958/absurd+eksistensialisme	39	Anne Sæterdal, 2010
	Adresseavisa, 07.11.2008	40	Endre Skjåk, 2001
170	Eivind Haugland, 2010	41	Sigmund Østtveit Størset, 2010
171	Ingrid Grændsen, 2010	42	Truls Gjestland, 2010
172	Pål Ødegård, 2010	43	Ellen Gjervan, 2010
173	UD, 23.03.2004	44	Ralph Bernstein, 2010
174	Ingrid Grændsen, 2010	45	Mandagsmøtereferat, 1986
175	Ingrid Grændsen, 2010	46	Årsrapport 2001
176	Ingrid Grændsen, 2010	47	Eivind Rossen, 2010
177	Kathrine Hov, 2010	48	Tor Jemtland, 2010
178	Kathrine Hov, 2010		
179	Endre Skjåk, 2010		
180	Per-Jørgen "Perry" Olsen, 2010		
181	Erle Buø, 2010		
182	Erle Buø, 2010		

SITS INDRE LIV

1	Ingrid Grændsen, 2010
2	FS-boka, 2009
3	Kobberrød, 2010
4	UD, 24.11.1962
5	Truls Gjestland, 2010
6	Intern instruks for Studentersamfundets Interne Teater, 2009
7	Truls Gjestland, 2010
8	Gaute Bålsrud, 2010
9	Roar Tromsdal, 2010
10	Intern instruks for Studentersamfundets Interne Teater, 1984
11	Intern instruks for Studentersamfundets Interne Teater, 2009
12	Brev frå Styret, 1984
13	Brev frå Petter, 1984
14	Årsrapport, 1987
15	Evaluering av SIT, 2001
16	Referat frå jubileumsmandagsmøte, 2010
17	Intern instruks for Studentersamfundets Interne Teater, 2009
18	Messias-produksjonen, oppsummering, 1989
19	UD, 24.11.62
20	Ibid
21	Anne Sæterdal, 2010
22	Avsluttande oppgave i LiP, Mari Raunsgard, 2006
23	Intern instruks for Studentersamfundets Interne Teater, 2009
24	UD, 24.11.1962
25	Siri Jemtland, 2010
26	Torill Ellingsen, 1984
27	Messias-produksjonen, oppsummering, 1989
28	Gaute Bålsrud, 2010
29	Truls «Toftis» Toftevaag, 2010
30	Tor Jemtland, 2010
31	Ibid
32	Roar Tromsdal, 2010
33	Brev frå ukjend, 1986
34	Hans Petter Nilsen, 2010

